

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Alternativ titel | Alternative title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Fortællinger af Wisbechs Almanak.; Læsning
for Folket.

Læsning for Folket.

Vol. 1-20

Kolding : J. L. Wisbechs Forlag ; København :
Wm. L. Wulffs Boghandel, ca. 1886-1900

3 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

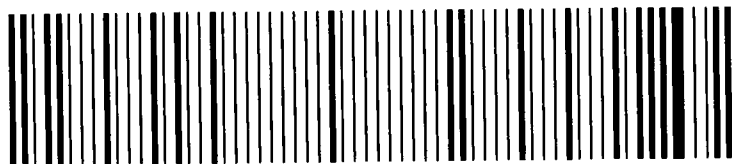
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

52-63

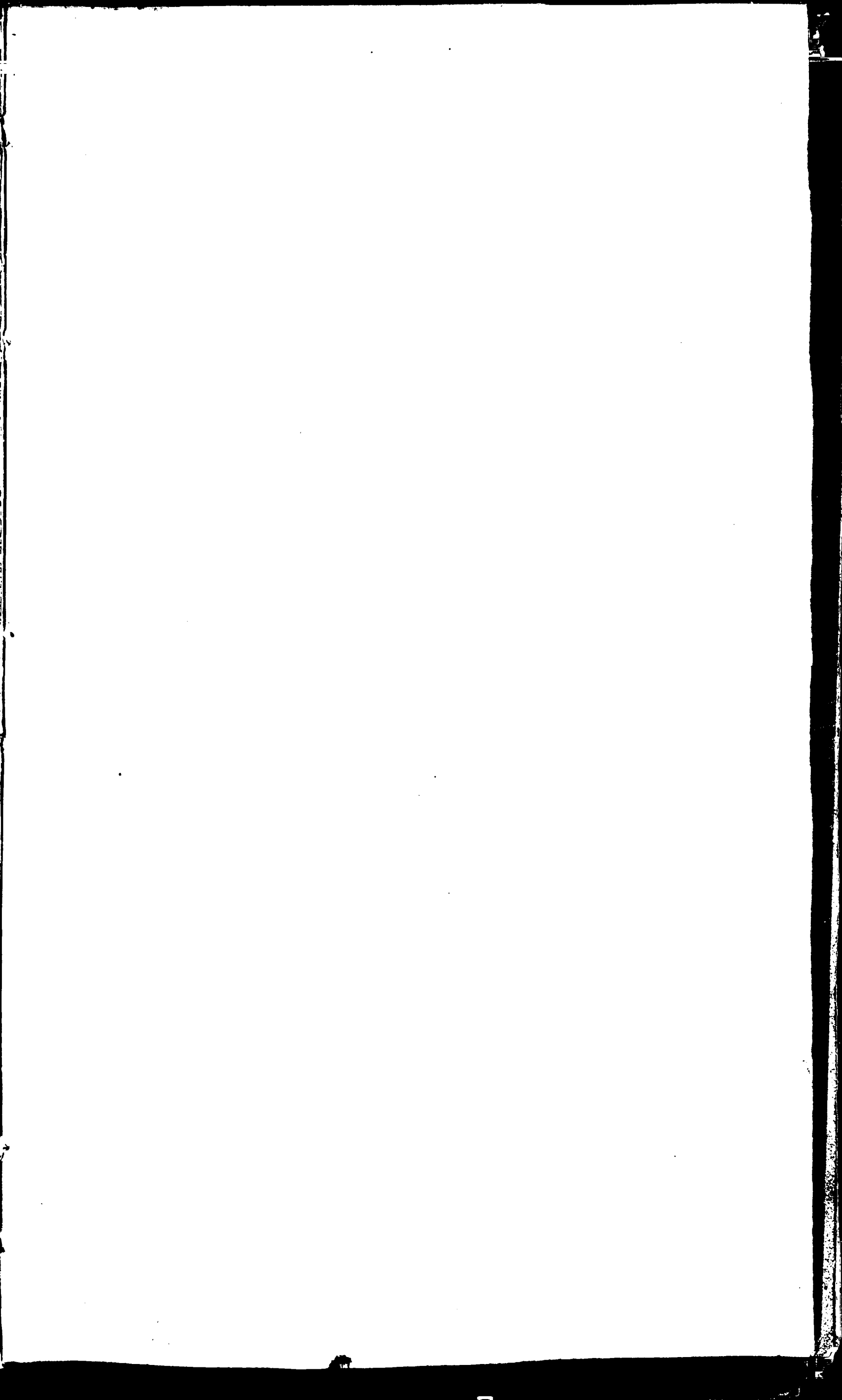
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 00688 6

+Rex

Nr. 1. Pris: 10 Ore.

Tortællinger
af
Wisbechs Almanak.

Indhold. Præstens Sommerpæerer af Dr. H.; Hans
Tansen af L. Wagner, med 8 Billeder.

Kolding.

J. L. Wisbechs Forlag.

Præstens Sommerpærer.

olen brændte, og Luften stod tung og tyk over Rugmarken. Kornblomst og Ralmue ligede ud gennem dens gule Gitter, medens Alinte og Tidsel strakte sig for at se Bipperne over Hovedet — Ukrudt skal nu altid oven paa. Paa Græsmarken laa Røerne, pistede sig med Halerne, gumlede, luffede Djene og fik et Blund; Faarene løb sammen i Flok, stak Hovederne

mod Jorden og stod ubevægelige med den uldne Ring mod Solen, som om de tænkte: brænd der, men skaar vore stakfels Faarehoveder! Ikke et Blad rørte sig, ikke en Fugl pipede, ingen Steds var Bevægelse ikke en Gang i Aaen; Løbet var standsset, Vandpht stod ved Vandpht i det halvtørre Leje, og fra hver Pht, hvor lille og smudsig den var, stød Gjenskinnet af Solens glødende Straaler. Alt døjede hen, og kun de hvide Sommerfugle havde travlt; de tumlede i Luften som Stumper af et sønderrevet Brev — et Kjærlighedens Budskab.

Med ad Vejen kom en Vogn med et Par fede, brune Heste. Det gik i det jævne Skridt, som passede for deres Fedme og for Barmen og for den sandede Vej; Halerne viftede og Hovederne nikkede, omkring Dyrerne stod en summende Fluesværn, og Heste og Vogn kom saa betænkstomt, at der

1

kun rejstes en svag Støvsky, som dorst blev staaende i Luften og viste alle Vejens Bugtninger. Snart gik den i Ost og snart i Vest, snart slog den et Slag uden om et Mosehul, snart kravlede den op ad en Bakke, og bestandig fringlede den sig frem med ængstelig Samvittighedsfuldhed for at følge Markeskjel og ikke træde Rogens Net for nær. En rigtig gammeldags Markvej var det, der ikke havde noget at skaffe med Nutidens Hastværk; men den havde heller ikke vigtigere Punkter at forbinde end Abh og Bebh; den Enes røde Kirke knejsede i Ost og den Andens hvide i Vest, og omtrent midtvejs mellem dem fjørte nu Hs. Belærværdighed Pastor Rasmussen. I den røde Kirke var Tjenesten forbi, i den hvide skulde den begynde, og i sin Doktorstol sad Præsten med et blaatærnet Lommelørklæde over Hat og Ansigt og memorerede sin Præken i saa dyb Senjunkenhed, at han undertiden foer op ved sin egen Snorken.

Ikke langt fra Bebh vaagnede han pludseligt, og da Kirkekloffen i det samme begyndte at lyde, rev han Lørklædet af Hovedet og saae sig om med forsthyret Blik. Der var ikke noget at blive bange for: nede i Dalen, hvis Bund skinnede grøn efter den anden Høstet, laa Landsbyen, Straatag ved Straatag med Trætoppe imellem, med hvide Stønstene og tomme Storkereder — Familien var ude at spadserere mellem Høstakke — midt i Byen Kirken og i en Udkant Vandmøllen og ikke langt fra Kirken vajede Danebrog eller rettere sagt, det hang slapt ned ad sin Stang. Paa Flagstangen og et usædvanligt højt Bæretæe kunde man kjende Præstegaarden allerede i lang Afstand.

"Søren, Søren!" raabte Præsten, „sover Du? Hvordan er det, Du kjører i Dag? Det ringer allerede.“

Rusken for op, gav de Brune et Klap, som satte dem i munter Trav, men strammede strax efter Lommerne for at vise, at det ikke var saa slemt ment.

"Det er kun første Gang, Hr. Pastor," sagde han, vendte sig i Sædet og kigede efter Solen. „Vi komme tids nok.“

"Ja, ja! Men lad kun Hestene gaa lidt til.“

De gik til, og da det gik ned ad Bakke, gik det rask; tæt foran Byen kom Præsten paa andre Tanker.

"Stop lidt!" sagde han.

"Err," sagde Søren.

De Brune lod sig det ikke sige to Gange.

Boguen standsede ved et Ledsted. Ledet var af Lave

og hang skjævt paa sin ene Hængsel; paa Marken indenfor var en Ræmpehøj og ved Foden af den laa en Blomstet i den begyndte Jure. Det var, som om den, der havde arbejdet her, overrasket af Besperkloffen, havde sluppet Blomsten og tænkt: Nu er det Tretid! Sig Du der og se til, naar jeg kommer igjen! — I dag, det var Søndag og Hviledag, var han ikke kommen; ikke heller nogen anden var at se; alligevel standsede Bognen og Præsten kaldte:

„Sens Peter! Sens Peter!“

Ingen svarede.

„Sens Peter!“ lod atter Hs. Velcærværdigheds dybe Stemme og denne Gang med et Eftertryk, der tydeligt sagde, at han vilde høres og lystres. „Det nytter ikke, Du kryber i Skjul. Jeg veed, hvor Du holder til. Ud med Dig; ellers skal Søren staa af og hente Dig frem med Pisten.“

Grøsten ved Ledstedet er fuld af Slaaenbuske; Gren filtrer sig i Gren, og i og om dette Bildnis vore Mælder og Tidslær, Regnsfang og Perikum — naar man ser den Overflod af Lægeurter, er det umuligt at tro, at Eggen her kan kjende noget til Druesot og Mavepine. Blomsterne skyde op gennem Tjørnevæggen og tække den med et gult Tag — Rejseren, som belagde sin Borg med erobrede Guldskjolde, havde det ikke dejligere. I Bunden af Grøsten er dannet en Nabning i Tjørnene; den er for stor for en Ræv, men for lille for et Menneske; paa denne Nabning holdt Præsten Djene fæstede, medens han med barsk Stemme sagde:

„Naa! kommer Du saa, Sens Peter?“

Det raslede inde i Tjørnekvættet, Blomsterne gav sig til at nikke, som skyndte de sig at svare Præsten, og i Nabningen viste sig Hovedet af en Dreng med hvidt Haar og solbrændt Ansigt. Længer end til Nabningen vovede han sig ikke; han syntes ikke at tro Freden; der blev han siddende med forslagne Ben som en Skrædder, med en lille suavsjet Fod i hver af sine suavsjede Hænder, med Knæerne ud gennem de grove Lærredsbuxer, og et Par Djene, der søgte alle andre Steder hen end til Præstens Bogn.

„Kom Du endelig?“ sagde Præsten. „Hør, Sens Peter, sig mig saa, hvor mange Bærer stjal Du forleden Dag?“

Intet Svar.

„Hører Du ikke? Svar! Hvormange har Du stjaalet?“

„Jeg har ingen stjaalet,“ mumlede han.

„Ingen! Hvilken Frækhed!“ udbrød Hs. Velcærværdighed og saa til Himlen som for at nedbede dens Naade over en

saadan Synder. „Og det vover Du at sige, skjøndt baade Maren og Jens Olsen have mødt Dig, gnavende paa Pærer, som de med deres Saligheds Ed ville bevidne, ikke kunne være fra noget andet Træ end Træet i Præstegaardens Have. So, Du kan blive god; Du kan nok ende i Tugthuset.“ —

Drengen begyndte at snøste, medens han med begge Hænder syntes at gjøre Forsøg paa at rive Stortaaen af den højre Fod, som om den var Synderen og som mindedes han Skriftstedet i Lærebogen: „Derksom Dit Dje forarger Dig, da o. s. v.“ —

„Din Flæben nytter ikke,“ afbrød Præsten barsk. „Hold op med det Ludereri og hør, hvad jeg siger. Derksom Du atter rører ved mine Pærer, lover jeg Dig et Livfuld Ris saa godt som Du aldrig har faaet. Husk det, Du Slyngel; jeg skal ikke glemme mit Ord! Kjør saa Søren!“

Søren slog et Smæld; Vognen rullede afsted og forsvandt bag de første Huse i Landsbyen; Kirkeklokken ringede anden Gang, og Jens Peter sad endnu som fastnaglet ved Indgangen til Tjørnehulen, bestjæstiget med sin Taafnæfning og saa fordybet i Tanker, at han ikke lagde Mærke til, at der ude paa Bejen atter reiste sig en Støvsky, ikke langsomt og tungt som efter Præstens Vogn, men hvirvlende til Bejrs og farende frem som drevet af en Stormvind. Ud af Skyen kom en Rytter, der standsede foran Jens og nikkede bekjendt, medens Hesten gispede, kastede med Hovedet og stænkede Skumpletter fra Vidselet hen ad de blanke, fugtige Sider.

„Naa, der sidder Du! Er Præsten kommen forbi?“ spurgte Rytteren.

„I dette Djeblik!“ lod Svaret.

„Fordømt! Saa kommer jeg dog for sent,“ mumlede den Fremmede. „Naar den Gamle er hjemme, gider jeg ikke ride til Præstegaarden. — Hør Jens Peter,“ vedblev han højt; „Du er en flink Dreng. Du kan nok besørge dette Brev til Frøken Amalie, saa ingen ser det.“

„Ligesom sidst?“ spurgte Drengen.

„Sa vist, Du Gavthv! Ligesom sidst! Du skal ikke gaa ind af Borten. Du kan krable over Stengærdet, og Du træffer nok Frøkenen i Haven.“

Jens Peter nikkede.

„Men pas paa, at Ingen ser det, og skynd Dig lidt!“

Drengen foer afsted, som havde han Vinger. Dem saa man ikke noget til; men noget som lignede en Hale, saa man: de stumpe Benklæder var ikke i bedre Stand bag paa

end for Kneerne. Staffels Tens Peter! Han havde ingen Forældre; han var Sognets Barn, hans Hjem var Fattighuset. Om Vinteren gik han i Skole, om Sommeren blev han lejet ud til hvem der havde Brug for hans Tjeneste: denne Sommer laa han paa Landet i Tjørnekvattet nedenfor Kæmpehøjen og vogtede Gæs — det var en af de bedste, han havde oplevet. Det var ikke første Gang, han sprang Wrende for den fine unge Herre paa den brune Hest, og ikke første Gang han travlede over Stengærdet til Bræstens

Hade. Han maatte vente længe, inden han traf Frøken Amalie; han listede om i Roddegangen og i Lysthuset og mellem Hindbærbuskene, overalt, hvor det var let at krybe i Skjul, hvis Nogen kom. — Det knirkede i det friske Græs — Vips, var Jens Peter nede mellem Buskene. Gjennem Gre-

nene saa han hvem den Kommende var.

„Pst! Frøken!“

„Er det Dig! Du gjorde mig ganske bange,“ udbrød Frøken Amalie. Af Ansigtets pludselige Blusjen kunde man

gjærne have troet, det var sandt, men det var nok snarere Brevet, Drengen rakte hende, som fremkaldte Rødmen. „Hvor varm Du er! Du har nok ordentlig løbet,“ sagde hun deltagende. „Der! Der har Du et Par Bærer til at lædste Dig paa!“

Hun strakte sig paa Taaspidjerne og plukkede af den dejlige gule Frugt. Slangen i Edens Have gjorde Plukningen ikke mere betvem for hendes Stammemoder, end Frugtens Overflødighed gjorde den for hende i Præstegaardens. Grenene bugnede under den; et Par Bærer vare snart afrevne, og skjøndt Præstens truende Rix et Øjeblik svævede for Søs Peters Tanke, var han dog ikke stærkere end Adam, „og han tog, og han aad.“

Med Munden fuld kravlede han atter over Stengærdet og tog til Bens, men standsede pludseligt. Nede paa Bejen kom en tyk sort Skikkelse, stiv og stram, der viftede sig med Lømmetørklædet, og en tynd sort Skikkelse, der krummede sig og slog Bugter og gned Hænderne, som led de af Kulde. — Præst og Skolelærer kom fra Kirke og lige mod Søs Peter, der ikke gav sig Tid til at tygge det Stykke Bære, han havde i Munden, men med Fare for at kvæles slugte det helt, medens han slyngede Resten af den forbudne Frugt ud i Gadekæret, i Haab om, at den skulde forsvinde i Mudderet. Lille Klodrian han var! En Bære er ingen Sten, der synker til Bunds, og ved denne uventede Lækkerbid kom Mudesloffen i Bevægelse. Den samlede sig skrigende, rev og sled i Bæren, som dukkede op og ned; den dukkede op med den gule Side ivejret, som Søs Peters Tænder endnu ikke havde berørt, netop som de sorte Skikkelser nærmede sig Gadekæret, og den fede formørkede Solen og alt for Drengens Blikke. — Præsten gjenkjendte sin Bære, pegede tabs paa den og udtordnede:

„Tyvekneegt!“

„Jeg har virkelig ikke stjålet den!“ hylede Drengen.

„Saa Du har virkelig ikke stjålet,“ gjentog Præsten med isnende Ro, der gif Søs Peter gennem Marv og Ben. „Nej! Den Drengs Forhærdelse gaaer over alle Grænser! Vi tage ham her saa godt som paa ferst Gjærning; baade jeg og Skolelæreren saa ham flatre ned ad Gærdet — Jo, vi saa Dig! Du klavrer ikke daarligt og kjender Bejen, som det lader! — vi møde Søs ædende af den stjaalne Frugt, vi se Levningerne af den her for vore Øjne, og dog vover han at sige, at han ikke har stjålet! Men vent! Jeg

skal" — Præsten havde efterhaanden talt sig varm, han løstede en vældig Haand, der plejede at falde med Dommedagsslag paa Prædikestolens Pult, naar han sagde noget, han ret vilde indprente sine Tilhørere; Søs Peter havde en Fornemmelse af, at han skulde spille en dobbelt Rolle og ikke alene være Tilhører, men ogsaa Pult, han dukkede Hovedet og foer med begge Hænder til venstre Kind som det mest udsatte Punkt.

Men det frygtede Slag faldt ikke; Hs. Belærværdighed tog sig pludseligt sammen, erindrede Stedet og sin Dragt, stak den løstede Haand ned i Præstekjølens Lomme, fremtog sin Daase, tog sig en Pris og bød Skolelæreren en med og sagde med dyb Bas: „Dog — det er idag Herrens Dag, det er Fredens Dag! Dens Fred ville vi ikke forstyrre. Men i Morgen, Søs Peter, i Morgen er atter en Dag — Hvem var det, der plejede at sige ja?“ vedblev Hs. Belærvær-

dighed med et Anstrøg af Lune, som holdt han Examen i Skolen, og da Drengen ikke besvarede Spørgsmaalet, fortsatte han: „Kanske er Du ikke saa flink i Historie som Skolelæreren siger, Du er i Tabel. Men hvor godt Du kan Din Tabel, saa lover jeg Dig, at Du skal have ondt ved at tælle de Stumper sammen, der blive tilbage af Riset, som Fattighusforstanderen i Morgen skal slide paa Din Ryg!“

Med denne glædelige Forsikring affsedigedes Jens Peter, der slukøret traskede tilbage til sin Tjørnebolig, og hvis eneste Trøst var, at han inden for sin Skjorte endnu havde to af de Bærer, Frøken Amalie havde givet ham, og i Lommen en blank Skilling, han havde faaet af den unge Herre paa den brune Hest.

Pastor Rasmussen var en stor, kraftig Mand med et strængt Ansigt og en stiv Holdning; han saa ud, som var der Stof i ham til en af hine gamle Bisper, der afbildes med Bogen i den ene Haand og Sværdet i den anden og brugte det sidste nok saa gjerne som den første. Han traadte frem med en Mændighed, der ikke undlod at gjøre sin Virkning; da han havde siddet i Embedet i mange Aar, røgtet det med Sver og kjendte de fleste af sine Sognebørn fra Barnsben, var hans Indflydelse betydelig, og kun yderst sjældent mødte han Modstand, hvilket var noget, han ikke godt kunde taale. Undertiden mødte han den dog og navnlig, paa en Kant, hvorfra man, efter det Ydre at dømme, mindst skulde have ventet den. Paa en større Gaard i Sognet boede en lille svagelig Dame, Enke efter en skikkelig Landadelsmand, der gjorde sig mindre til af sit Adelskab end af sin Dygtighed som Tæger og sin Studesedning. Han saa ud som Sundheden selv, men et Par Aar efter Brylluppet laa han i Graven; hans lille, fine, blege Hustru, over hvis sygelige Udseende alle ved hendes Komme til Gaarden havde forset sig, levede endnu, mere fin, mere bleg, bøjet af Aar og Sygelighed, men ligesaa bestemt som Præsten paa, at ville have sin Vilje. Intet Under derfor, at Forholdet mellem Billebjerg — saaledes hed Herregaarden — og Præstegaarden i Beby ikke var det bedste.

Det havde ikke altid været saaledes; tvertimod. Da Præsten og hans unge Kone kom til Beby, fandt de den venligste Modtagelse paa Herregaarden; det første Barn, han

„Jeg har det i det mindste langt fra saa godt, som jeg kunde have det,“ svarede han og forlod Stuen.

Slaget var tabt, men Haabet ikke opgivet, en lille, af Jens Peter overbragt Depeche forkyndte Amalie Udfaldet:

„Moder siger Nej; men hun blev dog ikke vred over mit Forslag. Det synes mig et godt Tegn. Tusende Ahs!“

Hadde der været en Telegraf mellem Billebjerg og Beby, vilde den sikkert have haft nok at bestille med at rokke og tilintetgjøre Forhaabninger, med at forkynde Sejer og Nederlag og alle Omstiftelser i den Kamp, som førtes mellem Moder og Søn, men der var ingen Telegraf; de Efterretninger, Amalie modtog, bragtes af Julius Frederik til Jens Peters Tjørnevilla, og smugledes af denne ind i Præstegaarden som oftest over Stengærden i Haven.

Et Par Dage efter indfandt Jens Peter sig med en lille Seddel, som indeholdt de Ord:

„Moder vakler; jeg troer, hun giver efter!“

For dette glædelige Budskab belønnedes Budbringeren med et Par af Præstens Sommerpærer, som lige vare blevne modne.

Da Jens Peter tredje Gang klavrede over Havegærden, medbragte han en Seddel af følgende Indhold:

„Victoria! Amerika hjalp! Jeg erklærede Moder, at før jeg vilde gaa og længer se paa det Surmuleri, vilde jeg pakke sammen og reise til Amerika. Hurra! Amerika leve! Gode, gamle Moder leve! Hun er en Engel. — Heller end at jeg skal reise til Amerika, vil hun reise til Præstegaarden. I Eftermiddag komme vi!“

Tung og trykkende var Luften og tung og trykkende den Stenning, som hvilede over Middagsbordet i Præstegaarden. Et mindste forfriskende Byst kom ind gennem de aabne Døre i Havestuen, og intet oplivende Ord ud af Præstens Mund. Han var endnu bestandig optaget af det ubehagelige Møde med Jens Peter, spiste sin Mad i Tavshed og brummede om Fluerne, der som Sneje Hertuger af Clarence drukkede sig i hans Vin. Da han havde druffet den sidste Slurk og med Bæmmelse spyttede den sidste af disse Selvmordere ud, tørrede han Munden, krollede Servietten sammen, rejste sig, ønskede „Velbekomme“ og gik ind i sit Studereværelse for at tage sin Middagslur.

„Din Fader er ikke i godt Humør i Dag,“ bemærkede den gamle Tante, der i mange Aar havde besørget Husmoderens Gjerning.

„Hvorfor Tante? Han sagde jo ikke noget?“ indvendte Amalie aandsfraværende.

„Netop derfor,“ mente den Gamle; „men Du lader heller ikke til at være rigtigt i dit Øs; Du har saameend heller ikke forsnasket Dig i Dag, og det er jo næppe, at Du har rørt Maden. Er der noget i Veien med Dig?“

Nej — men Varmen var saa trykkende — det kunde hun ikke taale — saa kunde hun ikke spise — og saa fik hun ondt i Hovedet — saadan en frygtelig Hovedpine —

En fugtig Glands i Djnene syntes at bekræfte denne frygtelige Hovedpine, og Amalie skyndte sig bort, ned i Linderlysthuset, hvor der var skyggesfuldt og koldt, for at faa Bugt med denne ubehagelige Gæst.

Det var nok snarere i Hjærtet hun havde ondt, det bankede, saa hun maatte trykke begge de smaa Hænder imod det for at dæmpe dets Slag; men om hun end saaledes kunde skjule dets Bevægelse under den lyse Musselins Kjole, røbedes den af Guldhjærtet om Halsen — det bølgede op og ned, ned og op og glintede med den lille Diamant midt paa. Hun rev det af, trykkede paa en Fjer, stirrede paa dets Indhold —

„Naar Fader nu blot vil tage venligt mod Gudmoder!“ sukede hun, og saa kyskede hun Julius Frederiks Portrait under Kapselen.

Pastor Rasmussens Middagsføvn var urolig. I hans Drømme blandede sig Billedet af den frække Pærethv, der endnu gik ustraffet omkring; paa hans skaldede Tisse holdt Fluerne Dandsøvelse, og bestandig lød en hul Summen som af Orkesterets Bas fra en Humlebi, der flagrede op og ned ad Ruden og ikke kunde finde ud. Præsten brummede og bandede saa imaat alle Pærethve og Dandsøvelser og Bassister, der spillede naar Folk vilde sove, og endelig sov han. Han sov længe og vaagnede med en ny Tanke, der synlig havde lettet ham. „Opstæt ikke til i Morgen, hvad du kan gjøre i Dag,“ er en god gammel Lære; og „lad ikke Solen gaa ned over eders Brede,“ formaner Skriften — Præsten vilde ikke opstætte til i Morgen, hvad der kunde gøres i Dag; han vilde ikke lade Solen gaa ned over sin Brede; men han vilde heller ikke forholde sin Brede det den tilkommende Dffer.

„Seg har virkelig ikke stjålet! Seg har virkelig ikke stjålet!“

Præsten rystede paa Hovedet, vendte sig til den gamle Frue og sagde:

„Hvor sørgeligt, at se et Bæsen saa ungt og saa for-dærvet som denne Dreng! Han har ikke stjålet, siger han. Vil De tænke Dem: for et Par Dage siden bliver det mig

berettet af tvende troværdige ældre Personer, at de have mødt ham gnavende af Frugt, som han havde taget i min Have. Da jeg i Middags ser Drengen, giver jeg ham en faderlig Advarsel om ikke oftere at forgribe sig paa fremmed Ejendom og lover ham Straf, hvis han gør det. En Bære er en Bagatel, men man begynder med det Smaa og ender med det Store; rækker man Fanden en Finger, griber han

hele Haanden! — Og næppe en Time efter, da jeg vender tilbage fra Kirken, hvem møder jeg? Drengen, atter gnavnende paa Frugt, hvilken jeg strax gjenkjender som Bærer — netop af dette Træ. De ere let at kjende; i hele Egnen findes kun dette ene Træ af den Sort! — Jeg foreholder ham hans Synd; men han svarer frejdigt som i dette Djeblik: Jeg har virkelig ikke stjålet! Jeg har virkelig ikke stjålet! — Og det siger han mig og sin Skolelærer lige i Djnene! — Det er sørgeligt! — Men Synden fører sin Straf med sig, og Straf skal han ikke undgaa, om vi end paa Grund af Omstændighederne ville opscette den til en anden Gang.” —

„Men Fader! Du vil da ikke straffe Søs Peters?“
faldt Amalie hurtigt ind. „Han er uskyldig. De Bærer har jeg givet ham.“

„Du?“

„Fordi han bragte mig et Brev“ —

Amalie standsede pludseligt og blev blodrød i Ansigtet. Hun følte, at hun i sin Tver for Søs var kommen til at sige for meget.

„Et Brev?“ gjentog Præsten.

Som om der var noget smittende ved Søs Peters Taarer, styrtede Taarerne nu Frøken Amalie ud af Djnene. Hun saa sig om, som for at søge Hjælp i sin Nød, og Hjælpen var ikke fjærn.

Frederik Julius traadte rask hen til Præsten, greb hans Haand og sagde med Snderlighed:

„Kjære Pastor Rasmussen, det var en lille Hemmelighed mellem Amalie og mig, som imidlertid ikke skulde blive en Hemmelighed længer, end til vi saa det gode gamle Forhold gjenoprettet mellem vore Forældre. For at bevirke dette har jeg idag bragt Moder til Præstegaarden; til Gjengjæld tillader De vel nok, at jeg tager Amalie med til Billebjerg som min Hustru?“

„Forlovede!“ udbrod den gamle Dame

„Det lader til det,“ mente Præsten.

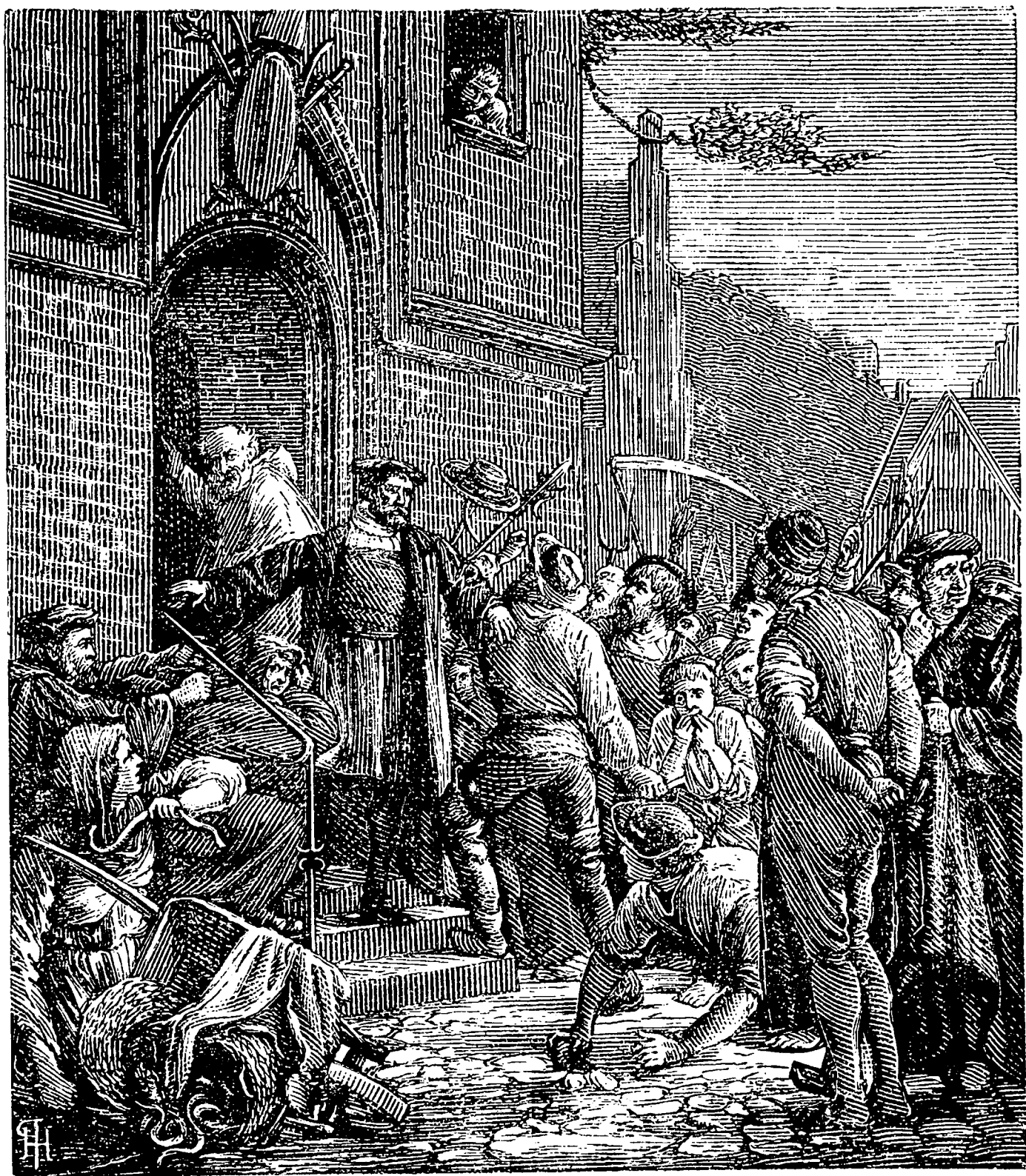
„Og saa talte han endda om at rejse til Amerika!“

„Nej, dertil faar Amalie ikke Lov!“

„Den Rejse er opgiven — det var blot en lille Krigslist — men til Billebjerg? Hvad Svigerfader? Hvad lille Mama?“

De Gamle saa paa hinanden og rakte hinanden Haanden. De Unge havde forlængst givet hinanden Hjærtet; de omfavnede Fader og Moder og Moder og Fader, og den strænge

Bloch's Maleri:

Hans Tavsen, som beskytter Biskop Joakim Ronnov.

Naar man ser et ældre Billede kan man i Reglen let kjende paa hvad Tid det er malet, efterdi hver Kunstner fremstillede alt i Overensstemmelse med sin Samtids Forestillingskreds. Da saaledes Klosterbrodrene i Salling vilde afbilde den bibelske Historie paa Oddense Kirkes Hvælvinger, lod de Adam og Eva efter Syndefaldet sidde med deres Børn og spise Brød med Træskeer af en stor sort Lergrøde.

Paa lignende Maade ser man i Nafirkleby paa Bornholm ved Brylluppet i Rana Bruden fremstillet i middelalderlig Dragt med en høj Krone paa Hovedet. For ogsaa at tage et Exempel fra Sjælland, i en af Kirkerne i Næstved, om jeg mindes ret, findes en Fremstilling af Knud den helliges Død, hvor man ser de oprørige Wendelboer kjøre op udenfor Kirken med et helt Artilleri af Feltflanger, Bombarder og andet Belejringskøts.

I Modsætning hertil har vor Tid det Fortrin at den evner at lade hver af de svundne Slægter træde frem i sit ejendommelige Lys, men dog saaledes at vi føle os i Forstaelse med de handlende og lidende Personer, at vi kunne mærke, at de ere af samme Kjød og Blod som vi. Dette gjælder tilfulde om Carl Blochs Frembringelser, saavel paa det bibelske, som paa det rent historiske Omraade.

I det Billede, hvis Omrids her gjengives i Træsnit, fører Kunstneren os ind i den stærke Gjæring og Brydnings Tid, som ledsagede Kirkens Fornyelse. Det er den 14de Juli 1533. Efter at have grundfæstet den ny Tingenes Orden i Viborg havde Hans Tavsen nu virket 4 Aar i Kjøbenhavn som Sognepræst ved Nikolaj Kirke, hvorfra han dog som den fremstræbende Retnings Hoved udstrakte sin Virksomhed til Stadens andre Kirker. Soa kim Rønno, som lige forinden havde bestaget Sjællands Bispestol, havde maattet love Kong Frederik den første, at han ikke vilde modsætte sig Evangeliets fri Forkyndelse, men i Julen 1529 kom det til voldsomme Optrin i Vor Frue Kirke, som blev stormet af Kjøbenhavns Borgere og berøvet sine Brydelsler. Vel lykkedes det Hans Tavsen ved sin kraftige Optræden at stille Stormen, men fra den Tid blev det Rønno klart, at der ikke gaves nogen Middelvej, og han anvendte nu al sin Indflydelse paa at bryde Lutheranernes Magt. Dog kom han til kort paa Herredagen i Kjøbenhavn 1530, hvor Prædikanterne fremlagde deres Trosbekjendelse og gjorde deres Sag til Folkets, idet de modsatte sig Katholikernes Forslag, at Forhandlingerne skulde føres paa Latin.

Med Frederik den førstes Død skete et Omslag, idet de politiske Spørgsmaal blandedes med de kirkelige. Rigsraadet, som under Tronledigheden styrede Landet, var ugunstig stemt mod de evangelisk Sindede, da disse i Almindelighed ønskede at faa den fangne Konge Kristiern den anden tilbage. Derfor havde det katholske Parti Overvægten paa Herredagen 1533, hvor det bestemtes, at alt saa vidt mulig skulde

bringes tilbage til det gamle. Da de faa lutherste Rigsraader havde forladt Herredagen, bestemte Rønnow sig til at føre et Hovedslag mod sine Modstandere, idet han stævnedes Tavsen til at møde paa Raadhuset for at gjøre Røde for sin Færd. Poul Eliesen eller Helgesen, som først gjaldt for den nye Tids Bannerfører, men nu, da Bevægelsen var voxet ham over Hovedet, arbejdede paa at styrke det bestaaende, optraadte paa Biskoppens Vegne som Anklager. Tavsen blev sat under Tiltale, fordi han paa Tryk havde kaldt Danmarks Riges Bisper og Prælater Tyranner, Bedragere og haardnakkede og forblindede Knubbe; fremdeles fordi han havde tilrevet sig den kirkelige Styrelse af Kjøbenhavn og nægtet Bispens Lydighed og endelig fordi han ivrede mod den katolske Messe. Hvert af disse Punkter var efter den bestaaende Lovgivning tilstræffeligt til at stille den Anklagede ved Livet; men Forhandlingerne forstyrredes ved den Skare, der havde samlet sig paa Gaden. Kjøbenhavnerne havde søgt Hjælp hos Lybækkeren Jørgen Bullenvever, der laa med sine Skibe i Havnen. Væbnede Matroser steg i Land og blandede deres Raab med Borgernes. Jørgjæves søgte man at stille den forbitrede Skare til Freds med at forklare, at man ikke vilde Manden til Livs, men kun hans Lære. Herredagen affagde i Hast sin Kjendelse, som gif ud paa, at vel burde Hans Tavsen straffes efter Loven og Statsprivilegierne, men efter Omstændighederne vilde man gaa i Forbøn for ham hos Prælaterne. Disse dømte ham da til inden en Maaned at forlade Sjælland, hvor han aldrig tiere maatte tage Ophold, saa lidt som i Skaane. Det forbødes ham nogen Sinde at lade trykke nogen Bog eller udføre nogen præstelig Gjerning uden Tilladelse fra den Biskop, i hvis Stift han var.

Da nu omsider de høje Herrer forlod Raadhuset for at gaa hver til sit, faldt der mangt et Udvemsord fra Folkesværmen; men især vendte Forbitrelsen sig mod Svafim Rønnow, som næppe var sluppen for Overlast, dersom ikke den nye anklagede og domfældte Mand havde taget sig af ham. Tavsen tog den forfærdede Biskop under Armen og førte ham gjennem den ophidsede Hob til hans Hjem. Wort Billede fremstiller Afstedsojeblikket, da Biskoppen efter at have trykket sin Beskytters Haand er i Færd med at flygte ind gjennem Døren. „Danmarks Luther“ staar paa Trappen, høj og bredskuldret; den højre Arm strækker han ud, som for at hjælpe den lille skrækslagne Skikkelse i Munkeskutten til at

komme i Sikkerhed tilligemed Biskoppen, medens han rolig lægger sin venstre Haand paa en lybst Matros, som nodig vil lade Kirkesyrsten slippe for saa godt Kjob. Hvo som fjender lidt til Kjøbenhavn, vil indrømme, at Tjisterkønen i Forgrunden er greben ud af Livet; læg ogsaa Mærke til de to Knøse, af hvilke den ene bryder Brostenene op, den anden piber i Fingrene! Kort efter vare de sagtens med paa Voldene og hvor det ellers gif varmt til, medens Byen værgede sig et helt Aar mod Overmagten. Ved at se dem, komme vi til at tænke paa, at det var deres Efterkommere, som vare lige rede til Nytaarsoptøjerne paa Slotspladsen 1860 og til den blodige Dyst paa Sanktmarks snedækte Val.

Selve Billedet findes i umiddelbar Nærhed af den Plads, hvor Optrinnet fandt Sted. I den nuværende Universitetsbygning sees i den forreste Gaard en Levning af de gamle Biskoppers Bolig, nu Konsistoriets Sal. Op til denne støder Festsalen, hvis nyeste Brydelse er Blochs Maleri. Det danner et værdigt Sidesykke til Marstrands noget større Midterbillede, Kong Kristiern den første, som i Frue Kirke modtager Pavens Bulle, hvorved det tillades at oprette et Universitet i Kjøbenhavn. Naar nu Tavsen er fremstillet her, da er det ej blot, fordi han var Hovedpersonen i den Begivenhed, som tildrog sig paa denne Plet, men ogsaa fordi han har haft en stor Betydning for Danmarks Præsteskole. Allerede før sin Rejse til Wittenberg var Hans Tavsen 1521 Lærer ved Kjøbenhavns Universitet, og da Kong Frederik kaldede ham fra Viborg til Nikolaj Kirke, var det sikkert nok i den Tanke, at han som Hovedet for Bevægelsen skulde omdanne Universitetet. Vel skete ikke dette, men hvilken Betydning ogsaa Modstanderne tillagde Tavsen kan sees af den Maade, hvorpaa Poul Helgesen omtaler ham. Han siger, at fra den Tid, denne alle Lutheranernes Fæmmedrager var kommen til Kjøbenhavn, vorede Ondskaben saaledes, at denne Stad, der før standhaftig havde elsket og holdt fast ved Fromhed og Gudsfrøgt, nu blev al Ugudelighed og Skændsels mest forbryderske Hule, ja at der, hvor han tilforn havde en Herre og Gud i By med sig, der havde Tavsen forjaget Kristus, alle kristne Menneskers Herre og Gud.

Den 14de Juli 1533 var den største Dag i Hans Tavsens Liv, thi fra nu af træder han noget mere i Baggrunden. Bissen gav ham Lov til at blive paa sin Plads ved Nikolaj Kirke, men snart efter stillede Kjøbenhavn sig i

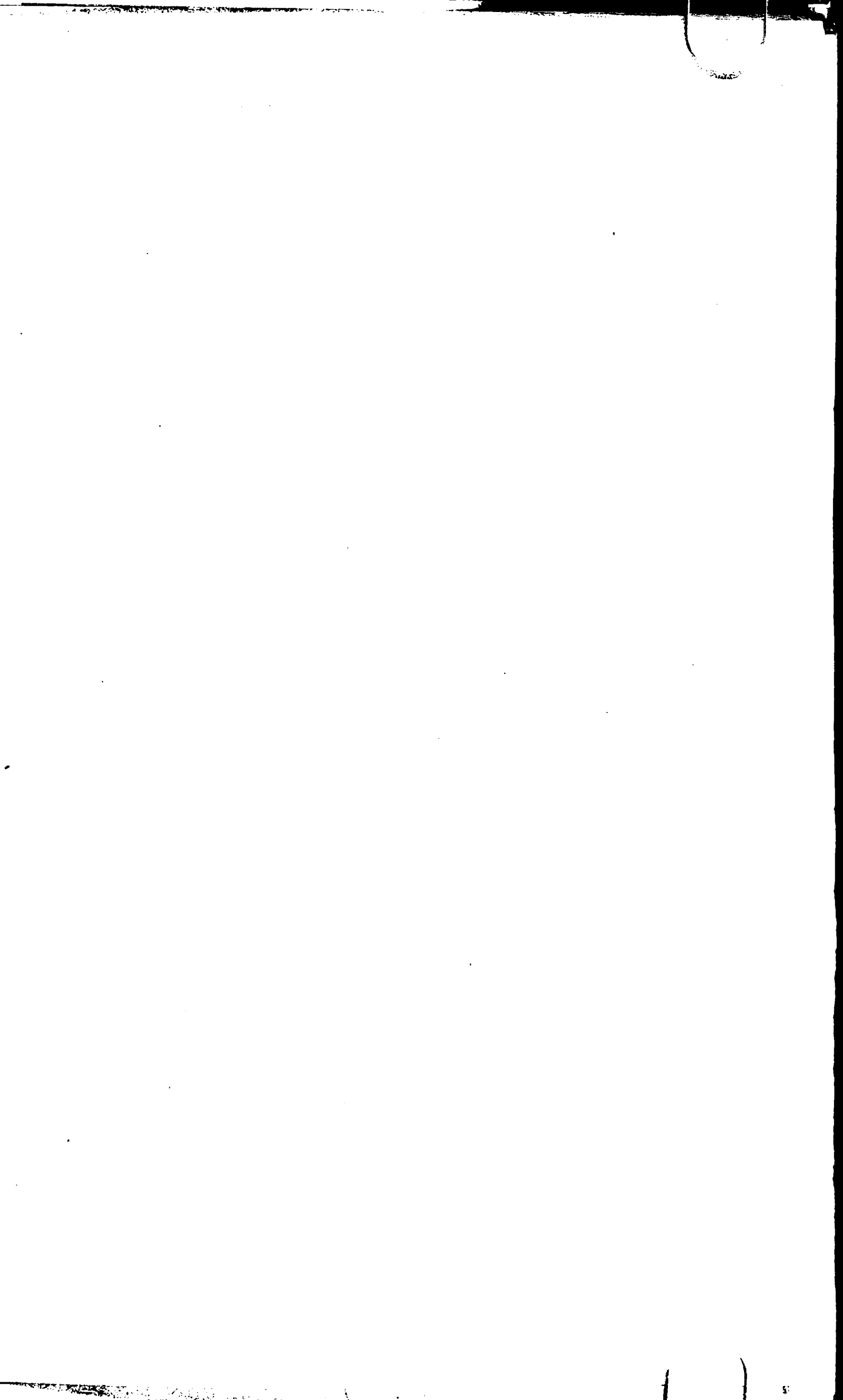
Epidsen for den Bevægelse, som havde til Maal at gjenindsætte den fangne Kristiern den anden som Danmarks Konge; da Staden blev tagen med Vaabenmagt, var Tavsen som Folkets Mand ikke vel set af den nye Konges Mænd; dog lod man ham vedblive at gjøre Tjeneste som Præst og hebraisk Læsemester i Kjøbenhavn, og satte ham tillige til at holde Forelæsninger ved Præsteskolen i Koeskilde. I Maret 1542 blev han med stor Højtidelighed af Luthers gamle Ven Bugenhagen indviet til Biskop i Ribe i Kongens, Rigsraadets og Bispernes Nærværelse, og beklædte denne Plads med Hæder til sin Død 1561.

Ludvig Wagner.

Damen: Har Du nu kysset den fremmede Herre — for den smukke Duffe, han gav Dig?

Barnet: Nei søde Tante, det er saa fløvt; — vil Du ikke kysse ham først?

Hos J. L. Wisbech samt i alle Boglader faaes:

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skil-
dringer, Digte etc. af de tidligere Uargange af Wisbechs Almanak.

- Nr. 1. Præstens Sommerpøerer, Fortælling af Dr. H.;
Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Jo-
hannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, For-
tælling af P. P.; med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen
Steen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. En sand Historie, af E. Martens; Gjøde Lav-
mandsen og hans Datter af S. Petersen, med 10
Billeder. 10 Dre.
- 6. Præsten i Gruelse, Fortælling af S. F. Ewald;
Guldhornene af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36
Sider. 15 Dre.
- 7. Mesters Ring, Historie af Carit Etlar; Snyrde-
drengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved af
Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse.
15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms
Katakomber af L. Wagner. 18 Billeder. 48 Sider.
20 Dre.
- 9. Kutteren Vildanden, Fortælling af Holger Drach-
mann; Frederiksborg under Chr. 5. 4. af Carl
Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En høitstaende Medbeiler, Fortælling af A. Beiter;
Inlands Nordvestkyst af Kapt. Jagd; Et Mu-
seum af Henning For; Den lille Tjandsker, med 18
Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. Rosekiggerkrigen i Riisby, Fortælling af Ewald;
Rosenborg Slot og dets Minder af Carl Ander-
sen, m. m. Cirka 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Fortællinger af Wisbechs Almanak, med
cirka 30 Billeder. 96 Sider. 30 Dre.

Nr. 2. Pris: 10 Ore.

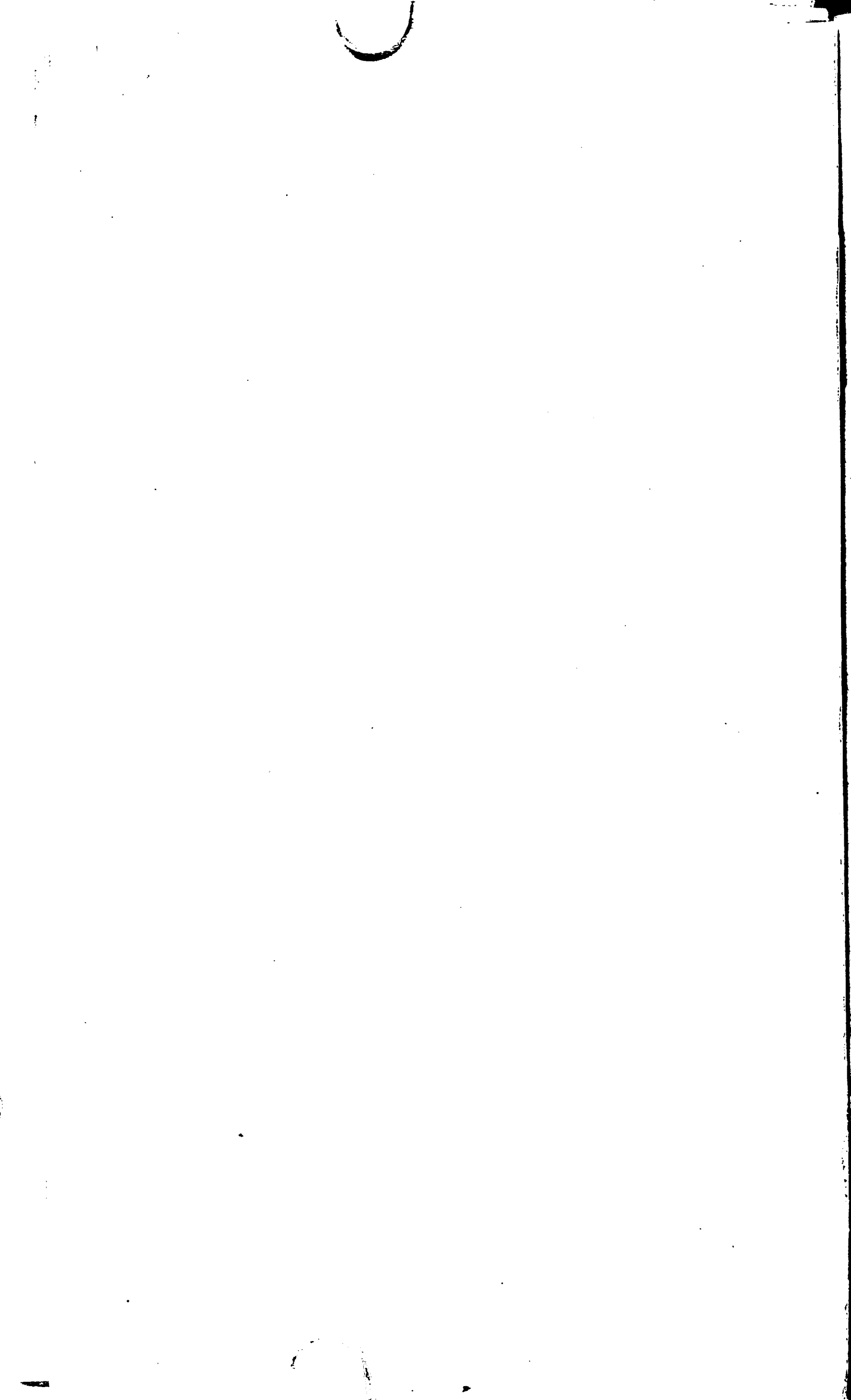
Tortællinger
af
Wisbechs Almanak.

Indhold. En stærk Mand af Mads Hansen; Johannes
Ewald af Chr. Boeck, med 8 Billeder.

Kolding.

V. L. Wisbechs Forlag.

En stærk Mand.

Af Mads Hansen.

Niels Eriksen var den rige Hyldebæts Møllers Søn. Fra han var ganske lille var han en af dem, der „tog ud“, naar Børnene legede Bold, og det var ham, der havde Pisk og Lømme, naar de legede „Hest“, saa han bogstavelig kjørte med de andre smaa Piger og Dreng, som han vilde. Da han voksede til blev han en stor og smuk Karl, bredskuldret og rank; hans hele Udseende og Bæsen udtrykte Kraft og Sikkerhed, derfor kunde han ogsaa hævde sig en fremragende Plads iblandt de unge i Byen -- det var ham, der tog Ringen de fleste Gange, naar Karlene „red til Kings“, og selvfølgelig var det ham, der tingede Gildestuerne, stod for Ordningen af hvad andet dertil hørte og dansede den første Dans. Og han var en dygtig Karl til sit Arbejde; Møllegæsterne havde aldrig

været behandlede saa pænt og ordentligt i alle Maader, som siden han fik den væsentligste Del af Arbejdet i Møllen at udføre; derfor faldt det ganske naturligt, at det var ham, der raadede og havde „Kommandoen“ endnu mens hans Fader levede og var rask og rørig. Skjønt han saaledes var den „vulleste“ overalt og holdt strengt over, at alt gik nøjagtigt, som det skulde, vilde han dog gjerne være billig imod andre og gjorde med Vilje ingen Uret; men kom nogen ham for nær eller gjorde Indgreb i hans Rettigheder som første Søn i Kurven, da kunde han være temmelig vis paa „at faa sine Soffer vendt“, og det var ogsaa noget, der gav Ære og Anseelse i de Dage.

Syldebæks Mølle laa et lille Stykke udenfor Landsbyen. Bygningerne vare skjæve, op og ned, ud og ind; men hvor der var fjønt der ude. Paa den ene Side laa Mølledammen med sine sivgroede Bredder omgivet af græsrigge Enge og tætte Elle- og Bidiekvat, paa den anden Side stejle Bakkecenter, der tildels vare dækkede af Skov. Møllerfolkene vare vel lige saa jævne Bønderfolk som Gaardmandsfamilierne i Byen, men regnedes dog, paa Grund af deres Stilling, som de villeste i Sognet næst Præstens, og det syntes derfor noget underligt for Folk, at en Karl som Niels Erikson fastede sine Dine paa en fattig Pige, hvad hun vel kunde kaldes imod ham den lille Sara Nielsdatter, Boelsmand Niels Hansens Datter inde i Byen. Men han havde nu faaet Sind for hende, og saa vilde han have hende, hvad Folk saa tænkte og sagde. Og hun var ogsaa en Pige der var værd at holde af. Hun var ingen Skjønhed i dette Ords almindelige Betydning, men hun var en yndig Kvinde; der var som noget fredhelligt om hende og over hende, og det syntes næsten, som hun var den eneste, der kunde bøje den stærke Niels Erikson. Og han vandt ligeledes den unge Piges fulde Kjærlighed. Der er en lille Plet omme bag Slusen, hvor tætte Buske overgroede med vild Humle omgiver en lille Græsbænk, den kunde fortælle derom, hvis den kunde tale; thi her mødtes de to unge Mennesker mangen Aftenstund, længe førend nogen vidste, at de vare „godt Venner“, ikke alene fordi det var en skjøn lille Plet for to elskende at mødes paa, men ogsaa fordi Vandets Brusende overdøvede deres Svisken, saa de stod mindre Fare for at blive røbede. Omfider tog Niels Erikson dog til Orde og fortalte den gamle Møller og Møllerkone, hvorledes Forholdet var mellem ham og den lille Sara, og de havde ikke noget derimod, for hun havde en Rigdom, der var stor nok til at gjøre

hende agtet og, hvad der var mere, afholdt af gode Mennesker. Og, fort at fortælle, Niels og Sara blev snart Mand og Kone, og efter hans Forældres Død, som snart fulgte derpaa, blev han Ejer af Hyldebæks Mølle.

Niels Eriksen blev en streng og tilsyneladende haardhjærtet Herre over sine undergivne. Saa haardhjærtet, som han syntes, var han dog ikke, han vilde gjerne gjøre enhver det bedste han forstod, men Sagen var, at han vilde gjøre det som han selv vilde, og saa skulde andre smukt finde sig i at tage der imod og være glade til, selv om det ikke stemmede med deres Duffer eller Natur, men kunde eller vilde de ikke det, lod han dem føle sin Magt paa en eller anden Maade. Og han holdt paa den strenge Ret — gjengjældte enhver, hvad han havde fortjent — og han tvivlede aldrig om, at han jo vidste, hvad Ret var. Selvfølgelig maatte han dog Tid efter anden erfare, at han ikke altid kunde sætte sin Vilje igjennem, og at der var Grænse for hans Magt; det pinde ham, og han blev bitter og haard mod dem, der vare Skyld deri. Hans Hustru gif stille og sagtnodig omkring og søgte at jævne alt paa det bedste og at mildne sin strenge Husbonds Sind, og mange Gange lykkedes det hende, naar hun kunde gribe ind paa en saadan Maade, at han ikke mærkede det. Men det strenge og myndige i hans Natur, der tillige ved Bryderierne udadtil var blevet koldt og haardt, bredte sig ogsaa efterhaanden ud over Hjemmet og hans daglige Omgivelser; der kunde da ogsaa nok en Gang imellem komme en Kurre paa Traaden imellem Egtefolkene, naar Hustruen ikke i et og alt var sin Mand saa underdanig, som hun efter hans Mening burde være; men det lod dog til, at Gjengjældelsens strenge Ret ikke blev fuldbyrdet i hele sin Udstrækning mod hende, formodentlig fordi Kjærligheden havde blindet Rettens Udøver, saa at han ikke saa klart i dette Tilfælde.

I deres Egteskab havde de kun et Barn, en Søn, der hed Erik. Han var nu en raff Ugersvend paa nogle og tyve Aar. I sit Ydre lignede han sin Fader; han var dog ikke saa smuk som denne havde været, men hans Træf vare blødere, en Arv efter Moderen, og han var ligeledes lettere og kvikkere i hele sin Maade at være paa. Og saa havde de en fattig Tjenestepige, der hed Kirsten. Hendes Forældre vare vel agtede Husmandsfolk. Vel agtede? Ja, for saa vidt ingen kunde sige dem noget ondt paa; men man var dog tilbøjelig til at mene, at de vare for „lette“ og at der ikke rigtig var noget „Hold i dem“. Pigen selv havde et godt Ord paa sig

1

hvor hun havde tjent, hun var rask til sit Arbejde og, som det hed: „villig og tro“. Hun var velvoren og kunde vel kaldes en smuk Pige, men det tiltrækkende ved hende var dog især hendes livlige og raske Bæsen; aldrig var hun tung og sløv, og aldrig saa man en sur Mine i hendes Ansigt; hun havde et Par raske Sænder til sit Arbejde, et Par raske Ben til en Dans og et Smil og et venligt Ord til alle, som hun omgiktes. Hvad Under var det vel, at de to kom til at holde af hinanden? Man skulde tro, at Mølleren kunde have forudset det da han fæstede Pigen til sin Tjeneste. Og Forskjellen i deres ydre Vilkaar, hvad havde den at sige? Det samme havde jo været Tilfældet med hans Forældre. De fulgte derfor deres Hjærteris Tilskyndelse og hengave sig til deres Kjærlighed, glade som Børn, der intet har at ønske men alt at haabe.

Da Niels Hyldebæk mærkede hvorledes det var fat med de to unge Mennesker, huede det ham dog ikke, vel ikke saa meget fordi hun var fattig, selv havde han jo ogsaa ægtet en fattig Pige, og det mindedes han godt, følgelig vilde det jo være Uret at nægte Sønnen det samme, men fordi han syntes, hun var for let og slygtig, for veg og bøjelig, og det var hans Natur imod; derfor kunde han ikke lide hende, og derfor mente han at gjøre Ret i at holde Sønnen fra hende. Havde han selv været saa forblindet i sin Ungdom, maatte han have takket sin Fader, hvis denne havde hjulpet ham til at faa Djnene op. Saaledes tænkte han; men i nogen Tid tav han og grundede, thi han var ikke den Mand, der tager en Ting saa fage eller begynder paa noget, førend han véd, hvordan han vil fare frem. Men saa en Dag, da han var ene med sin Søn i Møllehuset, siger han til ham:

„Det er nok ikke fri for at være noget med Dig og Kirsten?“

„Ikke saa ganske,“ svarede Erik, der i Grunden ikke var uforberedt paa, at det snart vilde komme dertil, hvor det nu var.

„Det huer jeg ikke.“

„Ikke det! Moder var da heller ikke af stor Stand, da hun gif her ind i Møllen.“

„Men jeg huer ikke hende.“

„Hvorfor ikke det? Seg maa vel da saa det at vide.“

„Na ja, det er Ret. Det er fordi, der er ikke noget ved hende at gjøre. Hun ligner godt nok det, hun er kommen af; er de hos ordentlige Folk, kan de være ordentlige nok, er de hos Rask, kan de være ligedan.“

„Det kan dog være, I gjør hende Uret.“

„Uret! Nej det er Ret. Jeg vil ikke vide det mindste af det at sige.“

„Men det vil jeg.“

„Naa ja, ja! Vil I ikke skilles, fordi jeg siger det, saa skal jeg nok vise jer, at jeg kan gjøre det.“

„Det kan I jo prøve.“

Dermed var den Samtale endt. Men samme Eftermiddag gik Niels Hyldebæf til Smedie, og inden Aften var der sat Stænger for Vinduet ind til Pigekammeret og hængt Laas for Døren. Hver Aften Kl. 10 maatte Pigen være i Seng, og Mølleren lukkede selv Døren i; om Dagen vogtede han selv og hans Andensvend, Klavs, der forstod at „gaa ham under Dine“, ethvert Skridt af de to unge, saa det var plat umuligt for dem at komme til at tale sammen i Enrum.

Sara tav; her var jo intet for hende at gjøre, naar hun ikke vilde udsætte sig for at gjøre det onde værre; men Eriks Tanker hvilede ikke, førend han havde funden en Udvej. I Møllen tjente paa samme Tid en „Udkarl“, der var „snild i sine Hænder“, og til hvem han turde betro sig uden at der blev gjort videre Snak af; han fik han til, paa en Tid, da der var Lejlighed, at løsne en Stang for Kirstens Vindue, og lave det saaledes, at den kunde tages ud og sættes ind, uden at det kunde kjendes. Selv kunde han jo ikke gjøre det, da der altid var Dine, der vogtede paa ham.

Der gik et Aar. Det var i den dejlige varme Stjær-sommertid. Al Ting i Møllen var tilsyneladende saaledes som før. Mølleren gik i den samme gode Tro som altid, at han havde gjort sine Sager godt, og at alt gik efter hans Vilje. Erik og Kirsten vare bleve meget „stadigere“, og hun især saa bleg og lidende ud. Mølleren mærkede det og tænkte ved sig selv: „Sé om det ikke hjalp, at Fuglen blev sat i Bur. Det er godt nok til hende, og tilsidst vil han ogsaa give sig.“ Men Sara saa dybere i Tingene; hun anede det værste.

En Dag, da Kirsten skulde ud at flytte Køer, tog Møllerkonen sin Bindehose i Haanden og fulgte hende langsomt i Frastand. Bejen gik igjennem Skoven udenfor Møllen. Da Pigen kom til det tætteste Tjørnekrat trængte hun ind igjennem det og kom først tilbage noget efter og gik langsomt hen

ad Stien; Foden var ikke saa let som i Fjor. Alt det saa Møllerkonen og da Pigen var borte gik hun samme Vej ind i det tætte Krat. Hun kom til en lille aaben Plads mellem nogle Slaentorne, overskygget af et bredkronet Fyrretræ. Hun standsede, men foer strax efter rask frem og bøjede nogle Grene til Side. „O Gud!“ udbrød hun, „det anede mig.“ Der stod en Bugge, flettet af grønne Vidiekviste, og i den laa et lille Barn, der kun var nogle faa Dage gammelt. Sara tog det i sine Arme og kysfede det. „O Gud! Forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere.“

Da hun var kommen hjem og havde lagt Barnet i sin egen Seng, kaldte hun paa Erik. Saasnart han saa sin Moders Ansigt, endnu inden han vidste, hvad der var sket, forstod han, at Hemmeligheden var aabenbaret. Og han tog hende om hendes Hals, bøjede sit Hoved ned over hendes, og

Brystet arbejdede voldsomt; men der kunde ikke komme et Ord frem over hans Læber, heller ikke en Taare af hans Øjne.

„Stakkels Erik! Du har syndet mod Himlen og mod dine Forældre. Gud være Dig og os alle naadig!“ sagde Moderen omsider.

Hun mærkede, at Sønnens Hjerte slog endnu stærkere og hastigere Slag; men han svarede intet.

„Hvor kunde I dog bære Eder saadan ad? Kjæreste Søn!“

„Seg véd det ikke.“

„Hvad vilde I have gjort ved Barnet, hvis I havde faaet Raaderum, som I vilde?“

„Barnet? Sa hvor er det?“ Han saa sig om og fik Dje paa det. „Na — saa!“ flagede han og slap Moderen. „Men hvor er Kirsten?“

„Sun er vist ikke kommen hjem fra Marken.“

„Ikke!“ — Han skyndte sig hastig ud af Havedøren og hen over Mastængen.

„Hvor vil Du hen Erik dog — gør ikke en Ulykke.“

„Jeg skal ikke gjøre noget ondt, og jeg har ikke villet noget ondt,“ svarede han, idet han standsede et Øjeblik og vendte sig om. „Tro mig Moder!“ lagde han indtrængende til.

„Naa, hvad vilde I da?“

„Vi vilde have rejst langt, langt bort — til Amerika — om to, tre Dage.“ Han løb alt, hvad han kunde. Lidt efter kom han tilbage og bar Kirsten paa sine Arme. Han havde fundet hende tæt udenfor Stenten ved Skoven, hvor hun laa og var daaet. De lagde hende i Saras Seng ved Siden af Barnet. Hun var mere død end levende.

Skjønt Niels Hyldebæk var sysselsat i Møllen og de andre vare gaaede frem og tilbage igjennem Haven, havde han dog mærket og forstaaet hvad der var skét. Sara søgte snarest muligt at komme til at tale med ham. „Ja, Du véd vel, hvilken Ulykke her er skét?“ sagde hun.

Han tav; men han saa frygtelig stræng og alvorlig ud.

„Ja, det er sørgeligt baade for dem og os. Jeg kan forstaa, at det maa krænke Dig; men vi maa jo tilgive dem, og vi maa bede Gud at tilgive dem og os med. Vi have jo alle syndet og trænge til hans Naade.“

„Os med! Naa — saa!“

„Kirsten er saa syg, og Barnet med, og Erik er saa sørgende.“

„Som man reder saa ligger man.“

„Vil Du ikke med ind til dem?“

„Jeg?“

„Ja kunde Du overvinde Dig —.“

„Overvinde mig! Hvad mener Du med det?“

„Ja, kjæreste Niels, hvad kan det dog nytte at blive ved at være saa haard og stræng? Lad dog en Gang Mildhed komme ind i dit Sind, og lad den Kjærlighed, Du visseelig bær' baade til mig og dit Barn, saa Magten over Dig. Kunde Du, vilde Du aldrig komme til at fortryde det.“

„Ja, jeg er haard og stræng. Er de ikke haarde og strænge imod mig? Er det ikke haardt for en Fader, der har levet et ærbart og skikkeligt Liv og opfødt og opdraget sin Søn til det samme, at sé ham som en æreløs Karl, som en Forbryder. Nej, jeg kan ikke kjendes ved ham som mit Barn, som Du siger; jeg har ikke skudt ham fra mig, men han er

selv gaaet bort. De skal ud af mit Hus. Jeg vil ikke bo en eneste Dag eller Nat under samme Tag som de. — De har ført Skjændsel og Skam over mig og mit ærlige Navn; men aldrig skal det siges, at vi have kjendt det for godt. Hør nu, Sara, nu flytter Du mig dem ud, som Du har flyttet dem ind, og saa kan de passe dem selv. Ellers er Du ikke bedre end de, det siger jeg Dig."

"Vi kan jo da ikke smide et dødsfygt Menneske udenfor. Hun er jo slet ikke til at flytte."

"Kan Du ikke, saa kan jeg. Har de fortjent det bedre end slænges i Skarnet, der har de jo redet."

"Ja desværre, hvordan reder vi, enhver af os."

"Naa, det er nok ogsaa én til mig."

"Nej det er ikke; det véd Du ogsaa nok, at jeg plejer ikke at stille til Folk, men at jeg siger rént ud, hvad jeg mener, og det mener jeg, at der kan være Skyld paa alle Sider."

"Skyld? Ja der har vi det, det er nok min Skyld det hele."

"Det siger jeg ikke; men det baader nok Dig og mig og os alle bedst, at Sandheden kommer frem. Og i hvad det end skal koste mig — kjæreste Ven, kan Du vredes paa mig — beder jeg Dig for din egen og for vort Barns Skyld, at Du ikke vil fare for haardt frem imod ham; med ondt gjør man kun ondt værre. Det kan dog gjerne være, at det havde været bedre at gaa lidt lempeligere til Bærks med dem ifjor, da det kom op, at de vare gode Venner. Og jeg har vel ogsaa min Skyld deri, at jeg tav og saa paa det."

"Nej, jeg hører jo nok og forstaar jo nok, at det er min Skyld det hele. Sara! Det har jeg dog næppe troet om Dig, at jeg saaledes bestandig har havt Dig imod mig. Saa er jeg jo ene. Ja ja —"

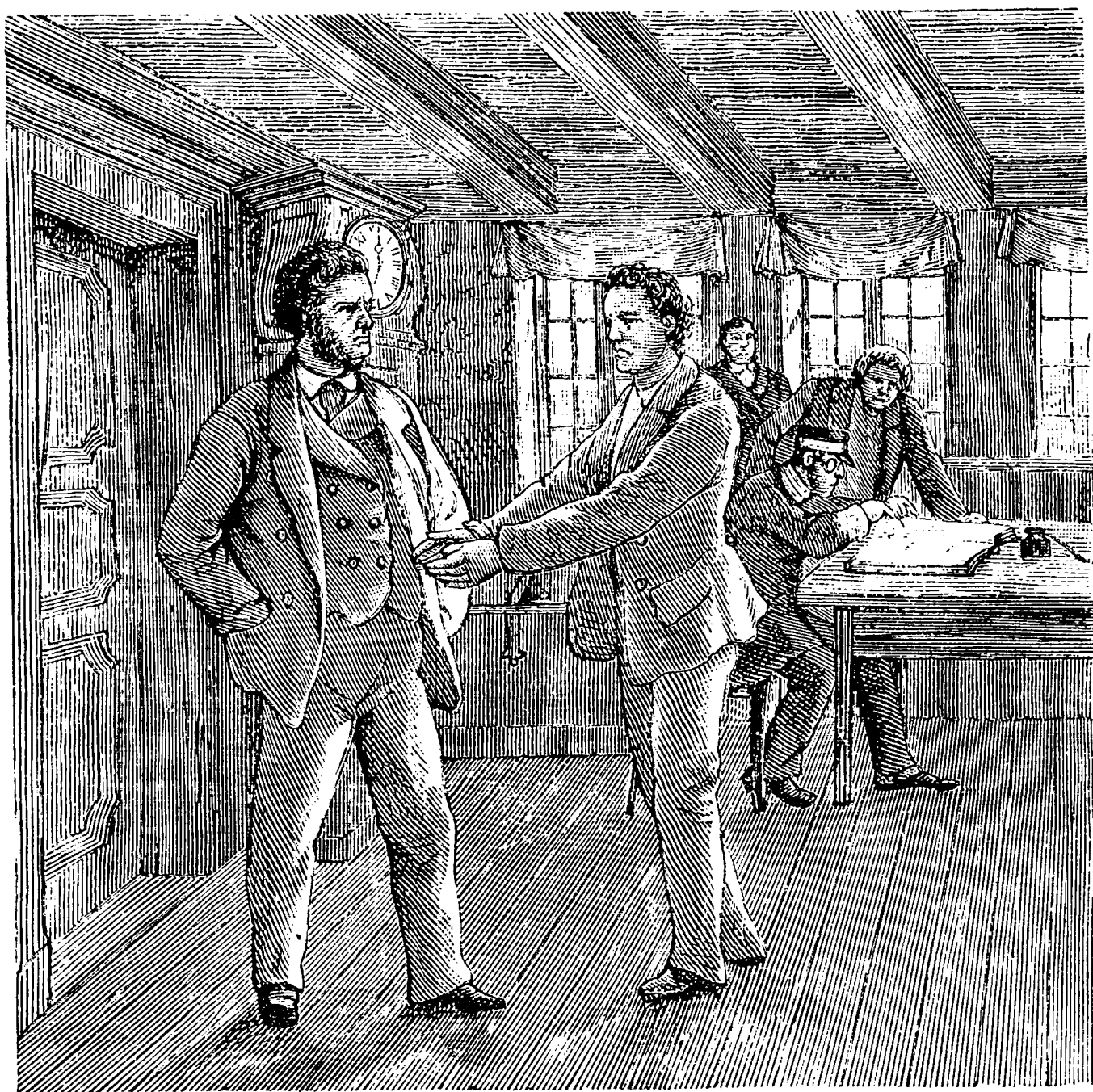
Sara nærmede sig kjærlig til ham og vilde tage hans Haand, men han skød hende fra sig, drejede sig hurtig om og gik til sit Arbejde, men kun nogle saa Minutter til han, som han mente, var kommen til Klarhed over sine Tanker. Saa klædte han sig paa og gik bort og kom ikke tilbage i flere Dage.

Strax efter læste man i Avisen, at Møllen med Ind- og Udbo skulde sælges ved offentlig Auktion.

"Er det Retfærdigheden? Ja vi støtler, hvad har vi vel fortjent bedre, naar vi skal tale om det. Men Gud give, at vi maa saa Naade af ham og ikke den strenge Retfærdig-

heds Dom," jukkede Sara, „vi her faar lide. Gid han ikke skal komme til at lide det meste. Men det frygter jeg for.“

Lægen blev hentet. Kirsten laa i Bildele og Barnet var meget sygt. Der var næppe Haab om Liv for dem. Barnet blev hjemmedøbt. Sara bar det; Erik stod tavs og nedbøjet ved Siden. Men mere end et Ja blev i Stilhed sagt til den hellige Pags Ord. Da Erik blev ene med Kirsten bøjede han sig over hendes Leje og græd for første Gang i mange, mange Aar. Hun slog Djuene op og talte til ham; hun vidste godt, hvad der var foregaaet. Fra den Stund var det bedre med hende, og Erik var lettere om Hjertet.

Dagen før Auktionen indfandt Mølleren sig med Kettens Folk. Enhver Ting blev skrevet med Undtagelse af alt, hvad Sara havde ført ind i Huset, eller hvad han selv havde givet

hende, eller hvad hun paa anden Maade var kommen i personlig Besiddelse af; det blev omhyggelig omgaaet.

Erif tog Mod til sig og sagde til sin Fader: „Jeg vilde saa gjerne bede Dig om Forladelse — om Du vil tilgive os og glemme, hvad vi have forbrudt.“

„Kan det slettes ud, som er skét, og blive som det aldrig havde været, saa vil jeg prøve, om jeg kan glemme det.“

„Men saa ville vi rejse med Barnet, det vil Kirsten og jeg, saa snart hun kommer sig saa meget at hun kan taale det, vi ville rejse langt bort, og I skal aldrig mere høre fra os, naar I vil lade være at sælge Møllen og blive hos Moder.“

„Din Moder hun er ikke bedre end I andre; allejammen trodser I mig, naar jeg vender Ryggen til Eder og hykler kun for mig, naar I staar for mine Dine. Der er ingen Mennesker jeg kan tro. Og hvad skulde jeg vel blive her for, til Spot og Spe for alle Folk, at de skal have det at lade mig høre, at jeg har ikke kunnet holde Orden i mit eget Hus og ikke en Gang har kunnet faa min egen Søn til at lyde mig — og det maa jeg tie til og tage imod? Nej saa faar jeg hytte mig selv, og det kan jeg vel.“

Auktionsdagen kom, Møllen blev solgt og Bohavet med; Huset blev næsten ryddet; hver løb med sit Stykke. Det var en haard Dag for Moder og Søn; men det haardeste var dog om Aftenen, da holdt Mølleren's Bogn forspændt for Døren; selv stod han inde i Stuen og talte en Sum Penge ud i Vindueskarmen — Bordet var allerede ført bort. „Tag dem,“ sagde han til Sara, „og naar Du holder ordentligt Hus med dem, skal Du faa flere, naar de slipper op. Det er ikke mere end Ret og rimeligt.“

„Niels, min kjæreste Ben! Hvor kan Du rejse fra os? Hvor kan Du forlade mig? Var det da ikke Sandhed, at Du elskede mig?“

„Du har jo selv vendt Dig fra mig, hvad har Du saa at klage?“

„Na, hvor kan Du sige det? Har jeg da ikke de tusende Gange vist Dig i Gjerning, hvor meget jeg holder af Dig?“

„For mine Dine skulde det sé saadan ud, ja; men i dit Hjærte har Du jo tænkt ondt om mig; det har Du jo selv tilstaaet. Nu vil jeg ikke gaa her længere, at I skal have mig at spille med. Har Du nu nogen Ret imod mig, saa kan vi jo lade Loven dele os imellem.“

„Lov og Ret; jeg vil slet ikke vide af den Snak. Men véd Du ikke af, at der er en Kjærlighedens Ret — Hjærternes Ret; den har Du dog ogsaa før talt om, den Gang Du frygtede, at Du ikke med det gode maatte ægte en fattig Pige.“
„Farvel!“

Sara græd og klyngede sig fast til ham. „Na tag mig med Dig, jeg kan ikke skilles fra Dig.“ Han frigjorde sig for hende, sprang op paa sin Bogn og var i en Fart ude af Møllen og ude af Syne.

Niels Hyldebæk købte en meget stor Bondegaard i Syl-land. Jorderne vare temmelig gode men i en daarlig Drift; Bygningerne vare næsten „herstabelige“, men meget forfaldne. Her var noget at tage fat paa, og det var efter Niels's

Soved; derfor gik det ogsaa godt, sa længe det var godt Vejr og Dagen vare lange, da var han for det meste vel tilfreds. Han arbejdede hele Dagen sammen med Folkene, og om Natten sov han roligt ovenpaa Dagens Slid og Møje. Men da Vinteren kom med de lange Aftener og de lange, mørke Nætter, da blev det trist og ensomt for ham. Der sad han ene i de store, tomme og kolde Stuer: et Bord, et Par Stole, en Seng, en gammel Klædekiste og en ganske lille Kaffelovn var alt det Bostab, han havde skaffet sig. Der sad han, han kunde høre sit Hjerte slaa, han kunde høre Uret dikke i sin Lomme. Ende i den anden Stue lød Tjenestefolkernes Sang og Latter. En Aften gik han ind til dem. Saasnart han havde sat sig imellem dem var Lystigheden forbi; det var som han førte en kold Luft med sig. Det mærkede han; saa gik han ind i sin egen Stue igjen. Og gik han i Seng, kunde han ikke sove; han kunde ligge flere Timer i halvvaagen Tilstand. Da kom Billederne fra hans Ungdoms Dage og drog forbi ham: Møderne med den unge elskelige Sara der nede bag Slusen, Tjudtoget i Møllen efter deres Bryllup, deres eneste Barns Fødsel. Snart løb Tankerne ud i Fremtiden, og inden han selv vidste deraf stod Gustruen og Sønnen der igjen. Saa vaagnede han rigtig. Nej, alt det Kjælenkskab og Drømmeri vilde han rive ud af sin Sjæl. Og saa laa han der igjen ene, alene, lys vaagen, men saa forladt; og saa laa han og stirrede paa de høje, vide Bægge, det store, tomme Rum, som Maanen oplyste. Hu! hvor det var koldt og øde; og hvor var Livet elendigt, Jorden en Sammerdal? Hvad var selv Rigdom og Magt og — Retfærdighed? Han mægtede jo ikke at gjengjælde Skæbnen, eller hvad han nu kaldte den Herre, der plagede ham. Et Par Timer feberagtig Søvn om Morgenens og saa igjen Slid og Slæb eller Kjedsomhed og Grubleri til Aftenen kom igjen og han maatte begynde forfra. Saaledes gik Vinteren. Næste Sommer gik det bedre, men da kom igjen en Vinter, om muligt endnu koldere, mørkere, ensommere og ulykkeligere end den første.

Da vaagnede der en Længsel hos ham efter at faa at vide, hvorledes det stod til i Hjemmet, og ad Omveje, især igjennem sin før omtalte Forbundsfulde, Møllersvendens Klavs, kom han til Kundskab om, at Erik og Kirsten vare blevne ægteviede og havde lejet et lille Hus ikke langt fra Møllen, og at Sara var hos dem. Den Mand, der havde kjøbt Møllen, var i Færd med at bygge sig en ny Bolig ude paa Marken; de gamle Bygninger med Møllerværket vilde han sælge og saa

ene leve af Landvæsenet. Alle saadanne Efterretninger gav Niels Hyldebæk noget at tænke paa, men de tog intet af Ensomhedens og Kjedsommelighedens Byrde fra ham. Lidt efter lidt tabte han Lysten til Arbejdet, som i Grunden havde været ham den bedste Hjælper til at holde Sindet i Ligevægt. Han kom oftere til at tænke som saa: Nu ældes Du, og hvem skal have, hvad Du ejer, naar Du falder fra? Du skal jo kun have Føde og Klæder, mens Du lever, og det kan din Formue jo sagtens vare til. Hvorfor saa tage sig det saa nær med Arbejdet og Paapasfelictheden? Og naar Du er død? — Ja hvad saa? Hvem véd det? Hvem har sét det? En Gang stod jeg i min Ungdom med Haab om, at alt skulde blive saa dejligt. Ja saa tosset kan man være. Hvad har jeg nu? Mit Liv er ligesom Huset, jeg boer i: i Frastand seer det stort og pragtfuldt ud; men naar vi komme ind i det, saa er det saa tomt, saa tomt. Jeg ræddes ved at høre mig selv tale. Og saa staa de her de store, gamle Stuer, og Ralken falder af Bæggene, og Gulvene smuldrer, og Loftterne ædes op af Orm. Bliver der ikke gjort noget ved det, vil det hele snart falde sammen. Og hvad er der saa? En Hob Jord.

Og naar han ikke kunde holde det ud hjemme længere, saa gik han ud paa Marken — han havde ikke en eneste Ven, han kunde gaa til — og saa stod han der den mørke Efteraarssdag, og Vinden fo'r med ensformig Suisen hen over de vidt udstrakte Flader. Hvorhen han saa, var der graat, hvad enten han vendte sit Dje mod Jorden eller mod Himlen. Men for det indre Dje stod der en yndig lille Plet, hans Barndoms og Ungdoms Hjem, og der skinnede Solen, og Træerne stode frisk grønne, og Engene stode i Blomster, og Lærken sang — og der stod hans elskede lille Pige og smilede til ham. Da droges han af en hemmelig Længsel tilbage til det kjære Sted og til den kjære, elskelige Kvinde, hvis Billede han med sin stærke, trodsige Vilje aldrig havde kunnet udslutte. Men han greb sig selv i sit Sværmeri, kaldte det i sit stille Sind Dumhed, Kjælenstab og Djenforblændelse. Han maatte jo dog være en fornuftig Mand; og saa gik han hjem igjen og sad den lange Aften og laa den lange Nat.

Der førte en let Enspændervogn hen ad den store Landevej, der fører fra Middelfart til Odense. Ved Siden af Ruffen, der var en lejet „Smaakjører“, sad Niels Hyldebæk;

han havde solgt sin Gaard i Sylland og rejste nu omkring paa Fyen for at sé paa Ejendomme, der vare til fals. Han vilde have sig et mindre Sted, hvor han kunde holde en Gest og et Par Køer, for han var bleven kjed af at tumle med saa meget, som han hidtil havde havt. Det var hans Agt at rejse ud paa Sletten, men alt som han kom længere frem faldt han atter i Tanke. Her var jeg med Fader henne at hente Rasmus Møllebygger, da vi skulde have Grubben bygget. Da var jeg kun en Dreng; det var saa morsomt at komme ud i Berden og sé sig om, det var en lang, lang Rejse for mig den Gang. De kjørte videre, der kom andre Minder frem. Der nede bag Banterne var det vi var til Bryllup, da Saras Farbroder blev gift. Det var ogsaa en lang Rejse; men de Dage gik som Timer, vi spøjte, og vi dansede, ja det var i Kjærestedagene — kort efter holdt vi selv Bryllup. Og da vi rejste hjem her henne fra vare vi i Odense; det var St. Knuds Marked. Ja Markedet fik vi ikke stort af, for vi vilde heller være ene; saa gik vi ned forbi Munkes Mølle og op ad Gangstier og Smaaveje ned bag Laen uden noget Maal for vor Gang; men det var en velsignet Dag — Solen skin- nede og alting groede. Jeg kunde have Sind til at sé hvor- dan der sér ud endnu.

„Kusk, kjør til Odense!“ udbrod han, mod Sædvane uden at have tænkt to Gange inden han taledes. Han greb sig strax deri og fandt det højest ufornuftigt, alt det, han havde siddet og tænkt, og det, han havde sagt; men nu var det sket, og han vilde ikke tage sine Ord tilbage.

Nogle Timer efter sad Niels Erikson i den lukkede Post- vogn, og Bejen gik hen ad mod de hjemlige Egne. Her kunde han, skjult for de nysgjærriges Øjne, sé mange af de kjendte og elskede Steder. Da Vognen holdt ved det Krosted, der ligger nærmest ved hans fordums Hjem, smøgede han Kappel- traven op om Dreerne og trak Satten langt ned over Djinene og smuttede bag om Kroladen ad en kjendt Gangsti ud over Markerne.

Det var en smuk Oktoberdag lidt før Solnedgang da Niels Erikson igjen efter flere Mars Forløb stod paa Bakkerne ved Hyldebæks Mølle. Der laa alle de kjære Steder, der havde gøglet for ham i Syner, virkelig i det klareste Solskin. En egen vemodig Stemning havde givet hans Djefast og hans Ansigts Træk, hans Holdning, kort sagt hele Niels Erikson, et blidere Udtryk. Hvis jeg nu gik ind og gav Sara et hund- drede Daler, tænkte han, saa havde jeg da et Vrende med

det samme — og hun er da den mindst skyldige i Ulykken, der gik over mit Hus. Hun har da ogsaa mange Gange vist i Gjerning, at hun mente det ærligt med mig, om hun end somme Tider har hyllet for mig og ført mig bag Lyset — det var slet af hende; men det bøder hun for, Staffel. Og hvorfor gjorde Erik mig den Skam; jeg vilde ham jo dog det bedste — vi kunde jo have haft det saa godt sammen, men han vilde ikke lyde mig. Og saa gik han ned mod det lille Hus og søgte af al Magt at paatage sig en overlegen og myndig Mine. Men som han gik igjennem Kratskoven bag Møllen fik han en utvingelig Lyst til at træde ned ad Skrænten til Slusen og sætte sig blot et Øjeblik paa Græsbenken; og han bøjede virkelig ned ad Stien derimod og glemte Holdning og alt, undtagen Billedet fra de unge Dage. Og i det samme var det virkelig gjort for ham: der sad jo Sara, ikke den unge, livsfriske, milde Pige, men en aldrende Kvinde med et Præg af stille Smerte i sit Ansigt og dog saa rolig og tillidsfuld som et Barn under sin Moders Varetægt. Og de gule Blade faldt ned omkring hende, og Aftensoleen skinnede ind mellem Grenene, og Vandet stænkede sit hvide Skum paa det visnende Græs og Siv paa Nabredde. Han stod stille et Øjeblik overvældet af Følelser ved at se det gamle Billede i et nyt Lys; men det var kun et Øjeblik, saa ilede han imod hende — han sagde ikke noget, men han kastede sig paa sine Kne for hende og skjulte sit Ansigt i hendes Skjød.

„Seg vidste det nok, Du kom igjen, Du kunde ikke blive borte fra os; kunde Du vel?“

„Nej.“

„Og nu skal det jo være godt igjen, ikke sandt min Ven?“

„Jo.“

„Og Du tilgiver os alle?“

„Og I mig?“

„Saa det véd Gud vi gjør; det have vi gjort for længe siden.“

„Og Erik?“

„Saa saamænd har han saa. Men rejs Dig nu rigtig, og lad mig se dit Ansigt.“

„Seg kan ikke være bekendt at lade Dig se paa mig.“

Men hun drog ham op til sig. Og der sad de Favn i Favn, de to gamle elskende og hun kaldte ham sin kjære, kjære Ven, og han kaldte hende sin Ungdoms Brud, og de glemte alt og vare saa glade.

„Stal vi ikke gaa ind? Hvor de unge vil blive glade,“
jagde endelig Sara.

„Ind? Hvor?“

„Her ind i Møllen; her bo vi alle sammen.“

„I?“

„Ja, vi og Du.“

„I Møllen?“

„Ja, tro mig; den har vi kjøbt til Du kom, at vi ikke
skulde føre Dig ind i et fremmed Hus.“

„Du er alt for god. Jeg kan ikke forstaa det.“

Dg saa gif de.

„Jeg synes dog ikke jeg kan glemme den nedrige Historie
med Eric —.“

„Du plejer jo ellers altid at være saa stærk naar Du vil noget, saa maa Du dog ogsaa kunne det.“

„Ja, saa skal det være Alvor.“

Hvor dog Sara glædede sig i Stilheden. Efter et lille Ophold i Samtalen sagde hun videre: „Se hvor kjønt Solen skinner paa de halvvisne Blade, og det er saa mildt og stille, jeg synes næsten at det er kjønnere end om Vaaren, da er der saadan en Uro og Travlhed alle Vegne; mon det ikke skal være et Barsel for en rigtig kjøn og mild Efteraarstid for os.“

„Åh ja, Løvet falnes — og Haaret graanes; det er Døden, der begynder.“

„Ja, men sér Du, under hvert visjent Blad sidder der en frisk lille Knop, som skyder frem til næste Aar. Saadan er det jo ogsaa med os.“

„Gid det var.“

„Du tvivler?“

„Ja, jeg kan ikke tænke mig en Evighed — ingen Ende — intet Ophør — det kan jeg ikke fatte.“

„Det kan jeg ikke heller; men jeg kan tro det. Og kan Du vel tænke Dig en Ende paa al Ting? Hvad er der saa, naar alt er ophørt at være til?“

„Nej, det har Du Ret i; det har jeg aldrig tænkt paa.“

„Ja det ene er som det andet, lige ubegribeligt for os. Lad os saa tro Vorherre paa Ordet.“

De vare imidlertid komne over Broerne, og Samtalen blev afbrudt for denne Gang.

Saa holdt det gamle Par for anden Gang sit Indtog i Hyldebæks Mølle og ikke mindre glade end paa deres Bryllupsdag. Da var det atter som en løndomsfuld Røst talte til Niels Eriksen og kaldte de gamle Minder frem af Sjælens Dyb; alle de kjærliche Ord, hans Hustru havde talt til ham i hans Ungdoms og Manddoms Dage, og som den Gang næppe bleve hørte, de bleve det nu. Og det var som den løndomsfulde Stemme bød ham at hvile sig i sit Livs Aften der, hvor han i de mange Aar havde arbejdet og hersket. Og han bøjede sit Hoved og traadte ind ad den lave Dør.

„Gud ske Lov, nu er jeg hjemme!“ hviskede han saa sagte.

De unge kom den tilbagevendende Fader venlig i Møde. Og den gamle Mand saa mildt, men noget forlegen var han og havde ikke andet at fremspørg til sin Undskyldning end halvt i Spøg at sige: „Ja i Aften er jeg lidt utilregnelig; det er vor Mo'r, der bærer Ansvaret.“

„Ja, det Ansvar kan jeg saameend sagtens tage mig paa,“ fjøede hun til.

Der var meget at fortælle fra begge Sider, og meget blev fortalt; men om Forholdet mellem Faderen og hans Søn og Svigerdatter blev der ikke nælet et Ord, saaledes som Tilfældet ofte er med de allerstørste og dybeste Hjærteanliggender; men det blev stiltiende vedtaget, at alt skulde være tilgivet og glemt og Fred og Enighed herske i Fremtiden.

Paa Sessionen.

Officeren: Hvor er De født — ?

Udskrevne: Jeg er født paa Copenhavnsbavn, men jeg har rigtignok opholdt mig den meste Tid i Regnegade.

Johannes Qvald.

(Død den 17de Marts 1781).

I Skindergade paa en Kvist han laa
Paa Sygefengen, lidende og stille,
Hans Dine lyste, straalende og blaa,
Med herlig Glands, saa drømmende og milde.
Af Smærte knuget og af Gigten krummet
Han rolig laa og stirred ud i Rummet.

Martssolen skinned gennem Ruden ind,
Da længtes han mod Skov og Mark og Enge
Mod Havets Bølger og den friske Vind, —
Den fri Natur han havde savnet længe.
Her laa han ene med sin tavse Klage
Dg skinted Himlen over røde Tage.

Da rørte Sønnen med sin bløde Haand
Hans klare Dine og hans ædle Pande,
Paa lette Binger bar den da hans Aand
Til Drømmens Rige med de dunkle Strande.
Dg Fryd og Sorg fra længstforvundne Tider
I store Billeder forbi ham glider.

Med ét han synes sig et Barn igjen,
I Slesvigs Skole gaar den unge Sanger,
Da rive stærke Længsler alt ham hen,
Med kjække Planer er hans Tanke svanger.
Som Robinjon ham Sjemmet ej kan binde,
Han længes efter Eventyr at finde.

Til Kjøbenhavn han kommer som Student,
Men ej med Kammeraterne han spøxermer,
Hans Drømmeverden er hans Element,
Der staa hans Tanker end som stive Hermer.
Men snart de straalte skjønt med Former klare,
Af ædle Statuer en herlig Skare.

Han hende sér, der blev hans Hjærte kjær,
Den rige Perle fra hans Ungdomsdage,
Den hvide Hals har Sneens rene Skjær,
De mørkebrune Dine stærkt ham drage.
Dg om det skjøne Ansyn tæt sig flokker
I yppig Pragt kastaniebrune Lokker.

Han trykker hendes Haand til Læben fast,
En sælsom Gld igjennem Sjælen luer,
Saa styrter bort han uden Ro og Rast,
Dg Intet uden hende nu han skuer.
Han synes ikke Verden mer at ændse,
Dg aldrig glemte Ewald sin Aendse.

Saa drager han til Wrens Marker bort
For som Soldat et hædret Navn at vinde,
Sa Fantasiens Vej dertil er kort,
Men selve Livets lang — og spøxer at finde.
I Krigens Hav han som en Draabe trilled,
Men Draaben spejlede Aendses Billed.

Dg dette Billed præger dybt hans Sind,
Mod Smuds og Raahed det hans Væsen skjærmer,
I Tankens Lunde som en snehvid Hind
I stille Drømme med hans Mand det soermer.
Ja, langt fra Hjemmet her hans Hjem det bliver,
Som hjemlig Kveggelse og Lindring giver.

Snart atter han paa Hjemmets Strande staar,
Men uden Navn og uden Glands og Hæder,
Dog Hjærtet mægtigt i hans Indre slaar,
Da han de gamle, vante Beje træder.
Til Studiegaardens Mure hen han haster,
Mens Skjæbnen Loddet for hans Fremtid kaster.

Der gaar en Stund med fast, ihærdig Flid,
Han har jo En at kjæmpe for og vinde,
Dg gjennem Dagens Slæb og Nattens Slid
Han nærmer sig Lykkelighedens Lunde,
Han ser den alt og vakler som beruset,
Da styrter Lykkens Tempel ned i Gruset.

Arendse svigter! — Hvert et Haab er tabt,
Sin gode Engel han med ét har mistet,
Den Lykke, som hans Længsel havde skabt,
Er som en deilig Boble hurtig bristet.
Men op fra Sorgens Bad hans Sjæl sig svinger
I Digterflugt paa stærke, rene Binger.

Vel styrter han i Livets Svirvel ind
Dg søger dér sin Sorg, sit Savn at glemme,
I vilde Glæder tumler sig hans Sind,
Han lytter kun til Lidenskabens Stemme.
Men snart han rejser sig, og herlig stiger
Hans Sjæl i Fantasiens høje Riger.

Dg bliver ej Arendse Ewalds Vin,
Hun bliver nu hans ædle Sanggudinde,
Hun skjænker rige Tanker evigt Liv
Dg lader Sangens friske Bølger rinde:
Igjennem al hans Digtning risler stille
Dg lønlig hulkende den rene Kilde.

Han trænger dybt i Sprogets Røndom ind,
Og bundne Tanker han til Frihed løser,
Da kvæges tidt hans forrigfulde Sind,
Naar glad af Sprogets rige Væld han øjer.
Han elsker Modersmaalet, ej det svigter
Den fattige, forladte, syge Digter.

Med Andren hører Folket paa hans Sang,
Snart klinger den som Havets Orgeltoner
Og snart som Fuglechorets bløde Klang
En Sommerdag i Skovens grønne Kroner,
Men først og sidst saa ægte dansk den lyder,
Og Vej til hvert et Hjærte den sig bryder.

I Kungsted kvæger ham den fri Natur,
Med Havets Pust og varme Rosenklynger,
Da glemmer han sin Armod's Fangebur,
Og om det skjønne Sted saa skjønt han synger.
Dog, mens hans Aand sig frisk og mægtig svinger,
Alt Sygdom mer og mer hans Legem tvinger.

Da synger han den Sømandsang, der tidt
Har tonet over Nordens mørke Bænde,
Den Sang, der løfter sig saa stolt og frit
Som Ornens Vingeslag paa Danmarks Strand
I denne Sang hans Sjæl sig mægtigt rører,
Og gjennem den hans Hjærteslag man hører.

Saa ligger han en Dag med sorgfyldt Sind,
Forladt af Alt, kun ej af Nød og Kummer,
Da træder ad hans Dør Arendse ind,
Ved dette Syn hans Klage strax forstumner.
Der staaer hun, over ham ved Lejet bøjet,
Med blege Kinder, men med Ild i Øjet.

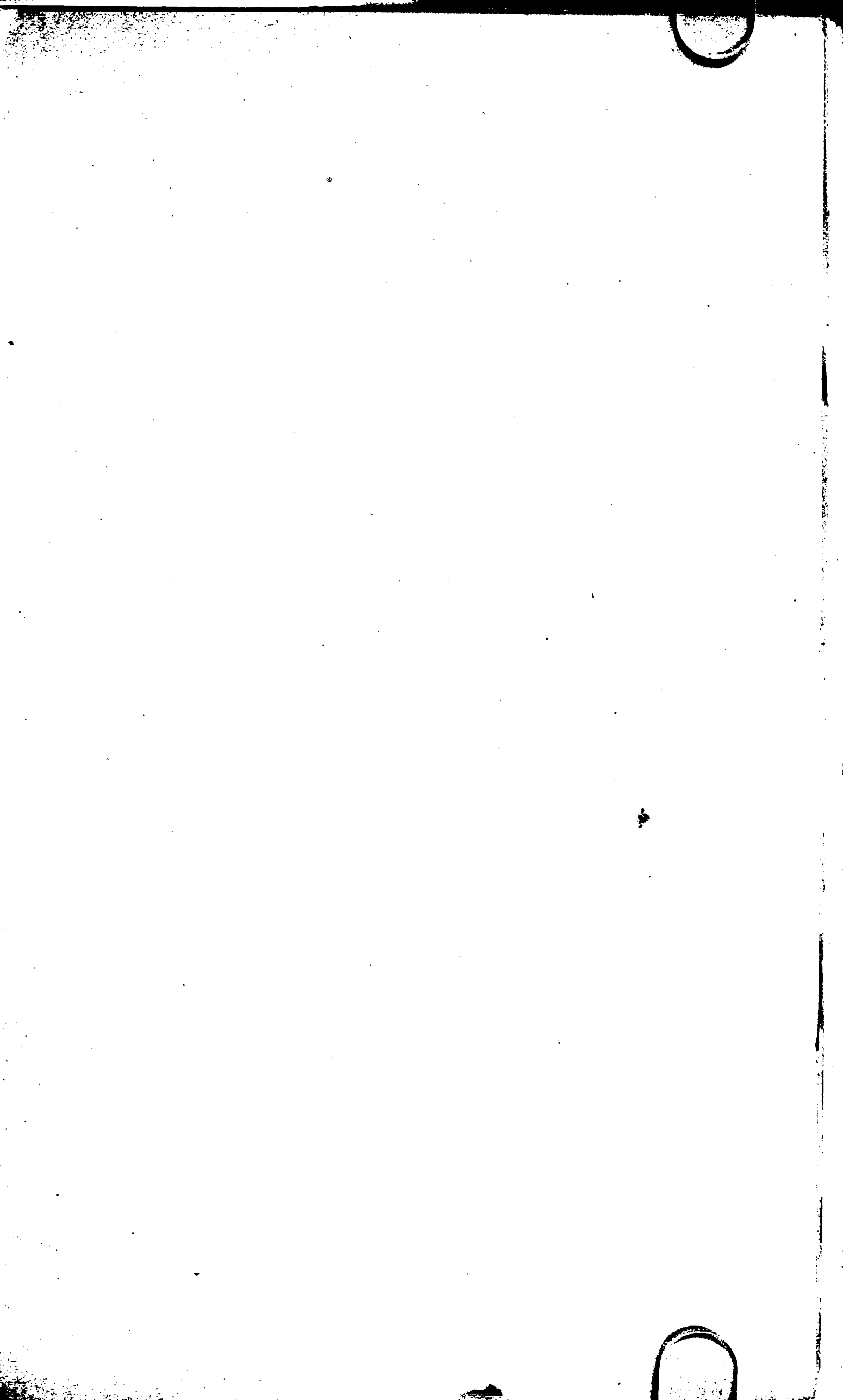
Hun bærer Sorgens Præg i hvert et Træk,
En stille Højhed over hende hviler,
Og hun, der éngang straaled glad og kjæf,
Bleg og vemodig til den Syge smiler.
I Smærtens Lænker er hans Hænder bundne, —
„De gamle Lieder, Ewald, er forsvundne!“

Han vaagned atter op og saa sig om:
Der var saa ensomt i den stille Stue,
Kun Solen til den syge Digter kom,
Dg som en Glorie tindrede dens Lue.
Saa stirrede han ud i Aftenrøden,
Forladt i Livet og forladt i Døden.

Dog nej, forladt af alle ej han laa,
En Præst bad med ham i den sidste Time,
Til han som Stefanus sin Himmel saa
Dg hørte Himmeriges Klokker time;
Han slumred stille ind, og Sønnens Broder,
Den tavse Død, ham bar til fjærne Kloder.

Det danske Sprog i ham en Husbond vandt,
Der trofast delte med det tunge Dage,
Dg da tilsidst til Himlen Vej han fandt,
Som Enke sad i Velstand det tilbage.
Det siden skifted Husbond mange Sange,
Men glemte ej Johannes Ewalds Sange.

Christopher Boeck.

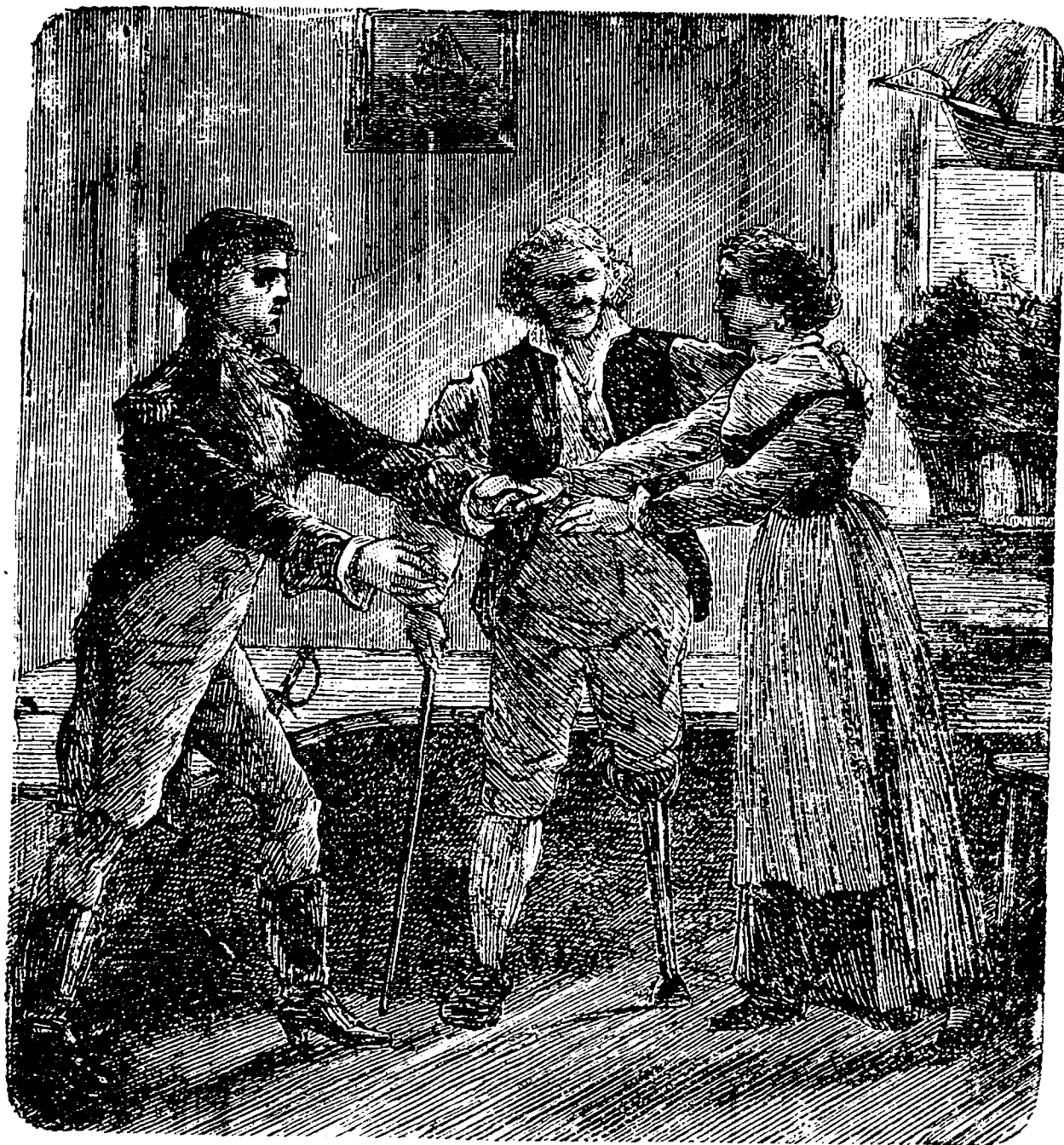
Hos J. L. Wisbech samt i alle Boglader faaes:

Læsning for Folket.

- Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skil-
dringer, Digte etc. af de tidligere Aargange af Wisbechs Almanak.
- Nr. 1. Præstens Sommerpæcer, Fortælling af Dr. H.;
Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
 - 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Jo-
hannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
 - 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, For-
tælling af P. P.; med 8 Billeder. 10 Dre.
 - 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen
Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
 - 5. En sand Historie, af E. Martens; Gjøde Lav-
mandsen og hans Datter af S. Petersen, med 10
Billeder. 10 Dre.
 - 6. Præsten i Gruelse, Fortælling af H. F. Ewald;
Guldhornene af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36
Sider. 15 Dre.
 - 7. Mesters Ring, Historie af Carit Etlar; Snyde-
drengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved af
Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse.
15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
 - 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms
Katakomber af L. Wagner. 18 Billeder. 48 Sider.
20 Dre.
 - 9. Kutteren Vildanden, Fortælling af Holger Drach-
mann; Frederiksborg under Chr. 5. 4. af Carl
Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
 - 10. En høitstaende Medbeiler, Fortælling af A. Veiter;
Inlands Nordvestkyst af Kapt. Jagd; Et Mu-
seum af Henning For; Den lille Tydsker, med 18
Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
 - 11. Pøsekiggerkrigen i Riisby, Fortælling af Ewald;
Rosenborg Slot og dets Minder af Carl Ander-
sen, m. m. Cirka 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
 - 12. Fortællinger af Wisbechs Almanak, med
cirka 30 Billeder. 96 Sider. 30 Dre.

Nr. 3. Pris: 10 Ore.

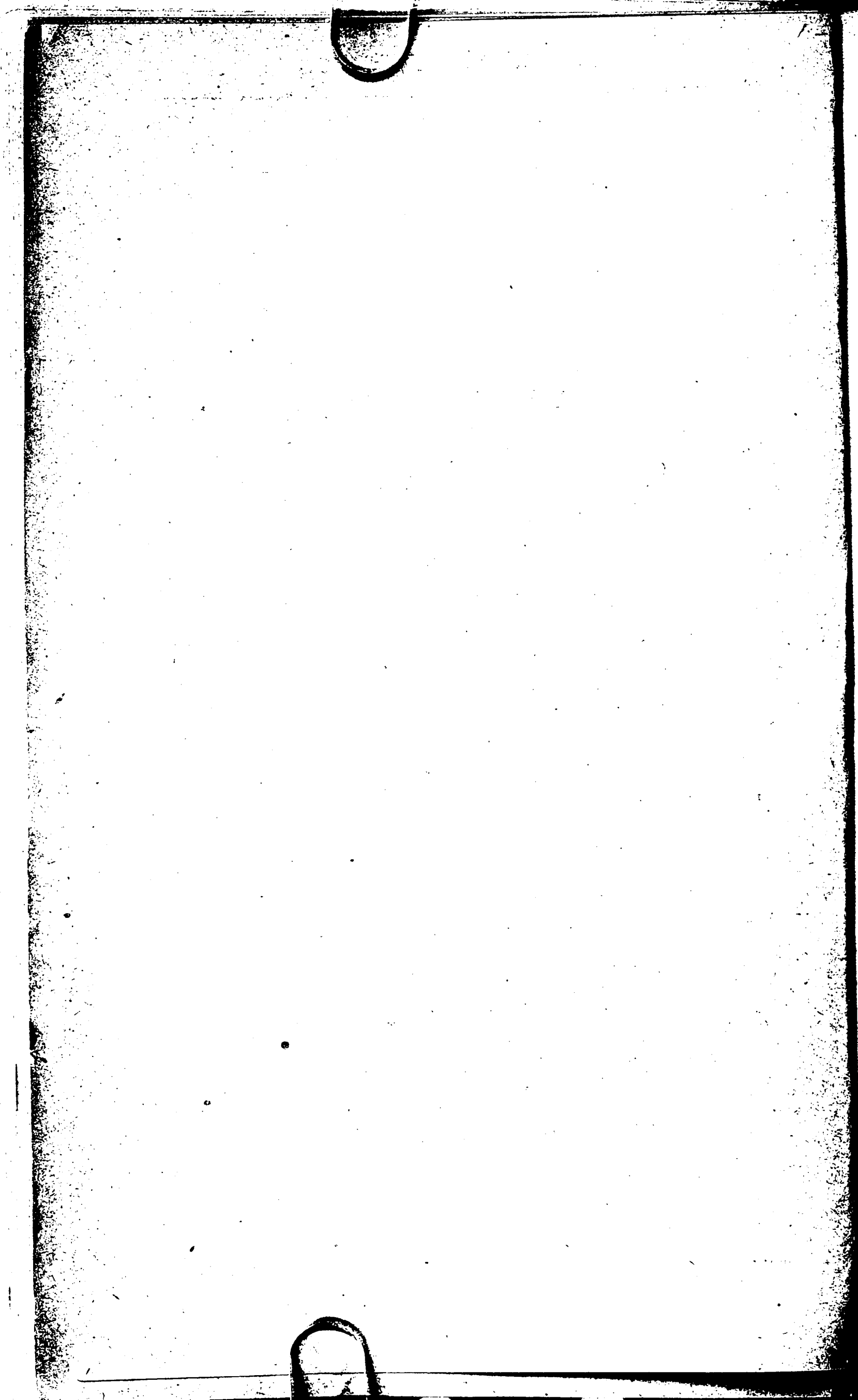
Tortællinger
af
Wisbechs Almanak.

Indhold. Linieskibet Prinds Christian Frederik
af P. P., med 8 Billeder.

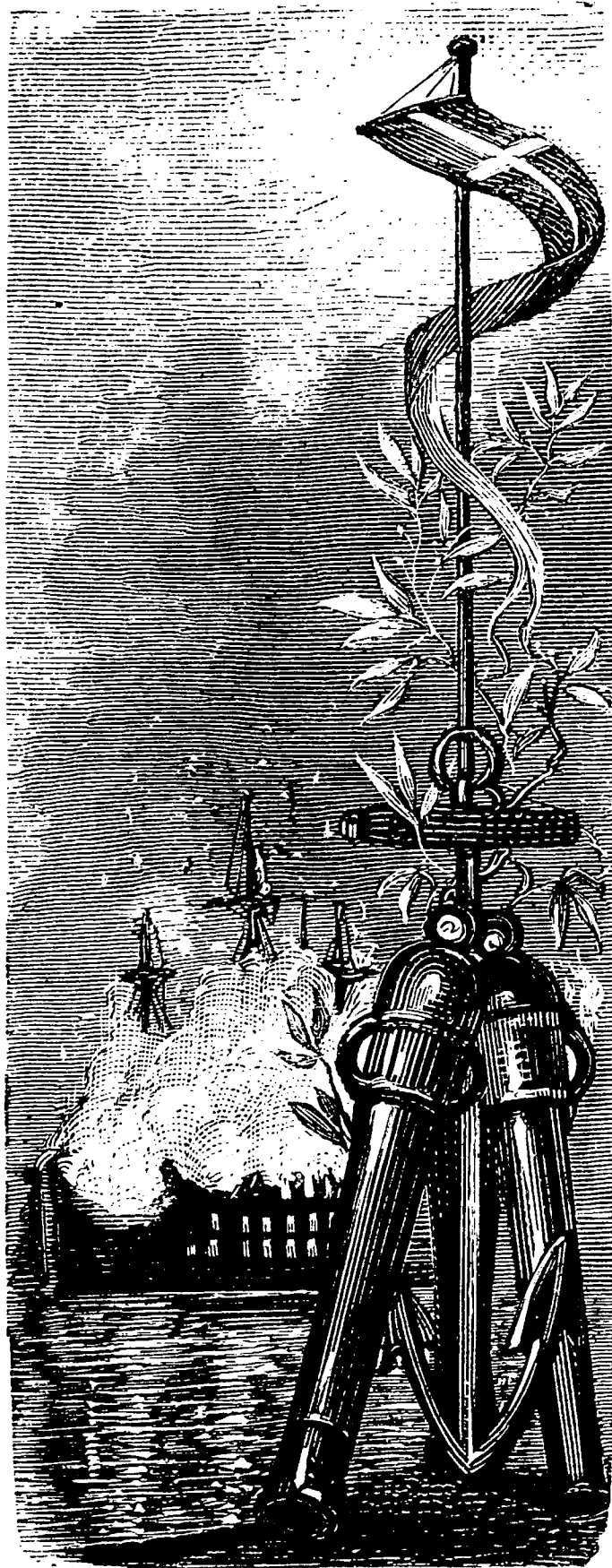
Kolding.

S. S. Wisbechs Forlag.

Sineskibet „Prinds Christian Frederik.“

En Fortælling af P. P.

aa den nordvestlige Pynt af Sjælland stræcker en smal Landstrimmel som en udstrakt Arm sig tæt forbi det lille Eiland Sejro mod Indløbet til Store Belt; det er Sjællands Odde. Der er opgrundende Bunde og Sandbanter langs Kysten; et melankolsk Dde og Stilhed herster der overalt, kun afbrudt af Havets Dønninger og Brændingens evige Bruslen. Oddeby var dengang, da den her omhandlede Begivenhed fandt Sted, næsten den eneste Plet, hvor noget Liv rørte sig; men den sparsomme Befolkning var et hærdet Folkescærd, hvis Liv hengik i stadig Kamp med det ustadige, graadige Element Havet, som disse Mennesker stræbte at astvinge Midler til Livets Op- hold, altid med Fare og Død for Dje.

Det var den 22de Marts 1808. Morgenso- len kastede sine endnu fløve Straaler

hen over det urolige Farvand mod Nord. En nordøstlig Brise var fulgt med Solen; i langsomme, tungsindige Drag væltede Bølgerne hid og kastede deres Skumkamme op paa Stranden; naar de løb tilbage, efterlode de en bred Stribe af den hvide Sandbund. Danmarks Søkrig med det mægtige England havde standset Koffardiskibene paa dette ellers saa befærdede Farvand, og Britternes Overfald det foregaaende Aar og Nov af Flaaden, dette Danmarks stolte Børn fra Arildstid, havde ogsaa ladet vort, endnu for saa Aar siden saa sejrsele Orlogsflag næsten forsvinde fra Havet. Dog histude mod Nord skinte nogle hvide Sejl i Sollyset og snart opdagede man ogsaa det røde Flag med det hvide Kors, der af og til udfoldede sig under de drivende Skyer. Enkelte Fiskerbaade med de skraa Sejl bugtede ud over Søen, skjøde pilsnar gennem de toppede Bølger og strøge ind til de forskellige Fiskerlejer paa den sjællandske Kyst.

Bed Stranden, ikke langt fra Oddenbyes yderste Hus, stod en Fisker i Samtale med et Pigebarn. Det var en ung Knøs med et ærligt, solbrændt Ansigt; den grove Vams af islandsk Uld, der som en Skjorte naaede ham ned til Knæerne, kunde ikke skjule hans ranke og dog muskuløse Legemsbygning; hans noget skarpe Ansigtstræk og den hvælvede Pande tydede paa en kraftig, maaske noget indesluttet Karakter, og fra hans graa Øjne skjød snart et stolt, snart et begejstret Blik frem; det sidste var netop Tilfældet, da han vendte Ansigtet fra Søen og betragtede den vakre unge Pige, som tankesuld ligeledes havde set derud, medens hun vedblev at binde paa en Høse, hun holdt i Hænderne.

„Du spurgte, hvor jeg havde færdedes de sidste Dage, jeg var borte herfra“, begyndte den unge Fisker; „nu, Signe, jeg vil nok sige Dig det. Ser Du, vi Fiskere ere nu til Dags fast bortkyste fra Havet og Fangsten er kun ringe; saadant skulde dog neppe kynre mig, hvorimod det kuer mig svært at se vort Fædrelands Glendighed og at vi ej længer kunne lade vort gode gamle Flag vaje saa stolt som før paa vort eget Element. Den sidste Orlogsmand, vi have tilbage, Linieskibet „Prinds Christian“, der krydser histude, er rigtignok noget mør og kunde snart stunde til Ophugning, men har for-dum dog fulgt i Fjendens Kjølvand; nu trues ogsaa det med Undergang; det skal vel enten tages af Fjenden eller gaa til Bunds med sønderskudte Planke eller kanke til Bejrs. Jeg og nogle af mine Kammerater besluttede desaarssag at vove os ud og opsjøge Skibet for at vare Chefen ad, at to svære

engelske Orlogsmænd ufornodet ere ankomne og have fra Gilleleje lagt Kursen ad denne Kant og sagtens styre ad Beltet til. Forgangen Nat stak vi i Søen med Jens Nielsens Dæksbaad fra Hornbæk; men da vi efter udrettet Vrende vendte tilbage, løb vi lige i Gabet paa en engelsk Fregat, der pludselig kom ud af Taagen. Den sendte os en Kugle, der knækkede vor Mast, saa at vi maatte lægge Anker ud, og da vi vare i svært Bekneb, halede vi ud af alle Kræfter. Sagtens var Fregattens Chef bange for Banker og Skjær i dette fremmede Farvand; han vendte atter Stevnen Nordøst i, og henad Morgenstunden slap vi heldigt ind over Grundene".

„Det var rigtig kjønt og behjærtet af Dig, Peter“, sagde Signe og saa med et kjærligt Smil op til ham; „Gud være

lovet, at Du slap saadan derfra. Men som jeg nok tænkte, har da Lars Mikkelsen fra Rørvig atter løjet; han var even nys hjemme hos vores og fortalte min Farfa'r at der yntedes om at Du med nogle andre Fiskere var gaat ud for at tilbyde Engelsen at lodse ham ned til Beltet — —".

"Sagde han saa den arge Ræv!" udbrød Peter og hævede truende den højre Haand; "og han var alt i Morges hjemme hos din Farfa'r — — hvad Vrende havde han ellers? Sig mig det kun, at vi kunne tænke paa Raad."

"Vær ej saa heftig og nidfjer, Peter!" bad Signe og greb hans Haand. "Ak Gud! der er hvad det angaar kun ilde Bærsler og Udsigter for os; Farfa'r siger om Lars Mikkelsen, at han er en god dansk Søgut, eftersom han alt som ganske ung Knøs har været med i Bataille, og at han desuden har et godt Hus samt andet Gods efter sin Fader, hvisaarsag Farfa'r spørger paa, at han til Midsummer vil give sig paa Andetag hos ham og at han derhos — —"; hun standsede og brast i Graad.

"At han derhos skal tage Dig paa Slæbetoug," fuldførte Peter hendes Meddelelse; men betvingende sin Hestighed, tilføjede han: "Nej, Signe, dertil er Du for god, og jeg tør nok tilfige Dig, at saadant skal ej ske; jeg har saa mine egne Tanker og Planer, og efterdi jeg ej heller er nogen Stodder, vil jeg frejdig praje din Farfa'r, der, skjønt han vel snart gaar som Barn igjen og stadig krydser om i sine gamle Grindringer, er en hæderlig gammel Sømand og vel endnu har nogen Fornuft tilbage, naar han faar besindet sig — — og ikke sandt, Signe, paa Dig kan jeg stole?"

"Det kan Du, Peter! jeg holder Dig fasteligt Tro og Love; men lad mig vide hvad Du har fore, hvad Du vil sige ham."

"Først vil jeg sige ham, at Du og jeg ere enige og saa fri til Dig i al Høvisshed."

"Gud give sin Hjælp dertil," sukede Signe; "endda ængstes jeg saare for Udfaldet, da Lars Mikkelsen stadig gaar ham under Dine. Men nu faar Du have Farvel; jeg maa haste hjem at brede Dug for Farfa'r. Far nu ej for hidsig frem, Peter, og opir ej den gamle Mand, som ogsaa har et hidsigt Sind og tror paa sine egne Meninger som paa Evangeliebogen."

"Seg skal være myg som en Landsoldat ombord paa en Orlogsmand," forsikrede Peter med et lyst Smil; "jeg har ingen onde Bærsler havt, og nogen Tid have vi jo for os; gaa derfor kun trøstigt hjem, jeg kommer nok efter om en

Stund." Han slyngede Armen om hendes smukke Liv, og hun gjengjældte hans Kjærtegn. Saa skiltes de ad.

Huset nærmest Stranden mod Nord tilhørte Fiskerbuens ældste og derhos anseeligste Mand. Det var en ældgammel Orlogsgast af den ægte Sort, der, som han selv ved højtidelige Lejligheder plejede at sige, i sin Tid havde pløjet Søen som den stolteste Sejler, havde gjentagne Gange været hin Side Cap samt over Atlanterhavet til de smaa Antiller (Vestindien), hvilke han ogsaa kaldte Rom- og Sukkerøerne; han havde redet paa Bomme og Bougspryd i de arrigste Byger, hvor det opstaaende dejsede over Bord og den fra Ligene løsrevne Seildug fløj som Havfruer over Søen væk med Vejret; han havde kæmpet under Dannebrog i Middelhavet og under det franske Flag paa Linieskibet „L'Orient“, da det i Slaget ved Nilen næsten skjødes i Scenf og erobrede af Nelson. Efterat han i en Bataille havde mistet det venstre Ben stavrede han endnu længe ufortrøden om med en Stylte, der var lavet af en nedskudt Kaa. Paa Nyholm, hvor han i Følge med sin tidligere Bakskammerat, den ældste Mand i Nyboder Mathias Knæffenborg, havde været Tilskuer ved Slaget paa Kjøbenhavns Rhed, saa han denne sin Ben blive knust af en Bombe, og siden den Tid havde hans Sumør begyndt at tabe sig. Den her omhandlede Morgenstund sad han i sin Storstue ved et blankt skuret Fyrrebord, i en gammeldags Egetræs Lænestol; foran ham paa Bordet stod en Romflaske samt en Pøs Vand og nogle rummelige Frimurerglas. Det saa isvrigt ret hyggeligt ud i Stuen; thi han var en formuende Mand og holdt af at have det pænt om sig; Sandet paa Gulvet var fejret i Flammer; under Bjelkeloftet hang Modellen til en taklet Dæksbaad; Bilæggerovnen var prydet med skinnende Kobberfugler paa alle fire Hjørner og paa dens Bredside saas Marstallet 1601. I Binduerne, gennem hvis smaa Ruder han havde Udsigt til Søen, stode malede Urtepotter med Gyldeblak og Geranier.

Husets værdige Chef havde netop med stor Nøjagtighed blandet et Glas Grog; han strakte Træbenet langt ud og lænede sig tilbage i Stolen, idet han saa op paa Dæksbaaden under Loftet. Da gik Døren op og Peter traadte ind; men istedetfor den uldne Skjorte var han nu iført en net Sømandstrøje, og det var med en rask Holdning han gik frem i Stuen.

„En god Dag herinde, Tobias Sejr!“ hilste han.

„En god Dag selv, Peter Andersen!“ nikkede den gamle og mønstrede ham med plirende Øjne; „og hvi kommer Du saa pynteligt taklet hid som skulde du spidse Ben paa et Danse-

gulv, skjønt nu om Stunder enhver dansk Gut skulde gaa i Stortrøje og med Dye paa Nakkem? Naa, sæt Dig saa der ved Bordets østre Kant, at Du kan se ud paa Søen; tag den Lærke der og lidt Band af Bøsen og bland Dig et fornuftigt Glas Grog, at Du kan faa Tungen paa Gang og sige hvad Nytt, Du kanske bringer”.

„Du faar ellers have Tak,” gjemmelde Peter og satte sig paa den anviste Plads; „men jeg er ej i Dag stevnet hid for at drikke og holde en Luntevager-Passiar; jeg har et helt andet Verende og ombeder Dig at høre med Ro paa hvad jeg har at sige”.

Lobias Sejr kneb det ene Øje til og brummede: „Naa ja, hvor brav Karl Du end maatte være, er Du dog noget vel ædruelig og vanslegter fra de berømmelige Forsædre, der med

en halv Giert gif til Orlogs, at sige mod vort Flags Fjender uden besaarsag at slingre hverken i Søgang eller Rugleregner, bid da saa en Stump af denne Rulle, der er snoet af en skjøn Plante fra Rom- og Sukkerøerne". Dermed langede han en Rulle Skraatobaak op af Brystlommen.

„Ej heller det, Tobias Sejr! før jeg har meldt mit Vrende og veed, om vi i al Vensfabelighed skulle praje hinanden“.

Den gamle Orlogsgast saa op med et lynende Blik, der dog hurtigt tabte sig i et ironisk Smil, da han udbrød: „Det var som Satan! Du gider hverken høre denne Lærke flukke eller bide en Ende af denne skjønne Rulle, men passiarer som havde du noget skarpt i Baghold — — nu da, saa hal kun væk paa den Ende, men gør den ej for lang“.

Peter betænkte sig et Øjeblik, saa begyndte han, først med lav Røst og seende ned for sig: „Her nytter ingen Slingren eller fordækte Talemaader, og det haster, eftersom jeg har hørt, der er Fribyttere i mit Farvand;“ derpaa højere og med et fast Blik paa den gamle: „Sagen er kort og godt den, at din Sønmedatter og jeg nu ere blevne enige om at gjøre Sejladsen sammen og dele godt og ondt paa hele Farten gennem Livet“. Han standsede og iagttog Gubben, som ikke forandrede en Mine, men tønte sit Glas. „Se kun, Tobias Sejr!“ vedblev han derpaa; „denne Sag er ej saa underlig endda, efterdi jeg just ej er nogen Stodder, men har en Nytte med Kartoffelhøve samt en veltømret Fiskerbaad, hvormed jeg hidtil i Ordentlighed har ernæret mig selv og min Moder efterat min Fader var gaat til Bunds paa sin sidste Fart, da han under Læsø var med at bjerge nogle Skibbrudne. Da jeg er ung og stærk og hidtil har havt Held med mig i min Gjerning som Fisker og i Nødsfald som Lods, tænker jeg nok, at Signe ej skal lide Nød eller skjæmmes ved at dele mine ringe Kaar, eftersom hun jo selv er Datter af en Fisker og Lods“. Den Gamle gjorde her en utaalmodig Bevægelse; men uden at lade sig forbløffe, sluttede Peter saaledes: „Desaarsag ombeder jeg Dig herved at give dit Minde til, at vi mod Midsummer lade os splejse sammen“.

Tobias Sejr, som imidlertid havde blandet et nyt Glas Grog, satte dette haardt mod Bordstiven og udbrød: „Stop i Spillet her! Der er Irring i Din Beregning og Du tager ikke Misvisningen med i Betragtning. For en Ufærd! tænker Du, at den Lørsfejagt og Skulpen om langs Kysten, hvilket ej er stort andet end Pøblingernes Leg i en Balje Vand, gjør

Dig til en stout Sømand? Nej, der skal andre Farter til gennem Storm og Rugleregner under det rette Flag, før du tør knejse blandt danske Gutter og spidse Ben for en Dotter af min Søn, der vel var Fisser og Lods, men faldt som Kanonér-Math paa Orlogsskibet Dannebrog og gif til Bunder med fuld Musik af Hoboer og Fløjte“.

„Men jeg har dog gjort Farten over de store Have med en Chinafarer, skjønt rigtignok ej som stort andet end Svaberrider,“ indvendte Peter i en nedstemt Tone; „endda har jeg paa den Fart lært baade at brede og rebe Dug, at løbe som en Kat paa Kæerne, og har set hvordan man stiller en Kanon, eftersom vi baade havde flyvende Storm og Smaabatailler med Søværnes Junker — —“.

„S lige Maade Pøblingeværk og Dans mellem Kjerlinger i en støvet Sal,“ afbrød den gamle ham. „Nej, før Du tør bejle til Tobias Sejrs Sønne-dotter, til hvem Mathias Knæckenborg, der havde været med i Dyneskilden, har staaet Fadder, maa Du have lèt ad Brittens Rugler i vore egne Farvande, have set vort røde Blodflag med det hvide Kors vaje stolt over Røgen midt i de store Stykkers Torden og Lyn. Naa!“ vedblev han i en roligere Tone og saa ud gennem Vinduet, „derhenne krydser jo Lars Mikkelsen; han ser ligesaa pyntelig ud som Du og kommer vel siden herind i samme Vrende; men han har Binden med; han har tumlet sig i en saadan Bataille, skjønt i lige Maade kun som Svaberrider, og lo ad Nelsons Rugler, der fra „Elefanten“ fejede hen over Willemoes's Flaadebatteri, medens Du legede Bataille paa en Kræmmer-skude“.

„Bistjaa“, sagde Peter i en ærgerlig Tone, „og hans Fader har efterladt ham en Slump Mønt paa Ristebunden; dog har jeg hørt sige, at han i den Bataille var sluppen ned under Dækket og vendte der sine Lommer, skjønt det kun rullede saa smaat og Søen kun spyttede, naar Engelskmændens jvære Rugler sloge Gul i den“.

„At have hørt sige er ellers mestendels kun halvgaaen Løgn,“ indvendte Tobias Sejr, „og ved at mæle noget for højt besangaaende kunde Du let løbe paa Skjær, eftersom jeg ikke kan tro, at Lars Mikkelsen bliver forknyt, om Du skulde vende det Lodne ud — —“.

„Saadant har jeg sagt ham selv, da vi forleden nær vare ragede uklar formedelst hans Praleri, og han drev af i Tide,“ afbrød Peter og rejste sig.

Tobias Sejr var dog bleven takkefuld og saa med mørke

Blif op paa Dæksbaaden under Loftet. „Lars Mittelsens Fader laa rigtignok paa Sidstningen vel tit for sit Anker, hvilket var et Anker Rum, han havde hjembragt fra Antillerne,“ brummede han hen for sig, som om han talde til sig selv; „alligevel var han en uforsagt Ulf og en brav Kammerat, hvilket jeg derfor tænker, hans Søn ogsaa vil være, da han nu agter at melde sig frivillig til Orlogs, skjønt den flinkeste Gut har nu til Dags kun ringe Udsigt til Forfremmelse i Orlogsfærd“.

„Kan nok være,“ henvendte Peter; „men saameget vil jeg sige Dig, at skulde det atter drage op med alvorligt Uvejr i disse Farvande, gaar jeg nok med og skal ikke liste mig ned ad Bagtrappen, naar Bredsidens vendes til“.

„Lad mig først se det,“ brummede Sejr som før og med en noget tvivlraadig Mine; „men som sagt, Vejret her hjemme har bedaget sig, og efter som Engelskmanden har stjaalet vore Svaner ud af Heden, har det Stunder før vi atter kunne vende Bredsidens til mod hans store Kanonskibe. Naah! det har da ej heller saa stort Sav med det andet; Løsen er endnu ung og kan nok vente lidt, allensalds til Midtsommerstid før hun begiver sig paa Farten med den af Jer, der maatte vise sig som den flinkeste Orlogsgast“.

Peter, som allerede havde gjort et Par Skridt hen imod Døren, standsede og sagde: „Endda maatte der kanske komme Lejlighed til Orlogsfærd før Du mener, og det turde hændes, at Du da faar andre Tanker om mig og ej lader saa haansf om min Beregning, hvis en Kugle ej faar Bud efter mig. Og dermed byder jeg Dig Farvel for i Dag; Du spørger kanske Nytt før Dagsvagten i Morgen sættes paa vort sidste Kanonskib histude“. Langsomt nærmede han sig atter Døren.

Lobias Sejr saa skarpt ud paa Søen, derpaa med en næsten forundret Mine paa den unge Fisker og udbrød: „Ræf mig først din Bote, Peter Andersen, før du sejler ud og kanske ej vender Stævnen hjem igjen“.

Peter vendte tilbage; de trykkede hinandens barkede Næver, hvorpaa Gutten med et tilfreds Smil og en pludselig raff Holdning ilte ud.

Sen paa Eftermiddagen sporedes der usædvanligt Liv og Bevægelse i Oddenby; unge og gamle begave sig paa Vejen ned til Stranden for at iagttage Linieskibet „Brinds

Christian Frederik", om hvilket det rygtedes, at det forfulgtes af flere engelske Orlogsmænd; en bereden Strandvagts Ankomst fra Helsingør havde vel derhos loffet adskillige nysgjerrige, især den kvindelige Ungdom, bort fra deres sædvanlige Beskjæftigelser ved Fistergarn og i Røffenet. Det hed ogsaa, at den holde Chef, Kaptajn Jessen, vilde modtage Slag, hvis han ikke kunde slippe østen om Sejrsø ind i Store Belt. Dette var nemlig Skibets Bestemmelse; den Chefen meddelte Ordre lød paa, at han ved gode og forsigtige Manøvrer skulde søge at naa til Sprogø, hvor den engelske Fregat „Dovec“ jagdes at have taget Post for at hindre et fransk, til Sjælland bestemt Hælpecorpses Overførsel. Han skulde angribe og forjage eller om muligt erobre Fregatten. Ved Indløbet til Beltet havde man truffet paa tvende fjendlige Ruttere, der gjorde Mine til Angreb; men da Linieskibet vendte og løb ind paa dem, satte de alt til hvad trække kunde og flygtede nord paa. Sagende dem fulgte Linieskibet efter; men det var en gammel og tung Skude, saa at Rutterne snart sejlede det agterud. Ikke destomindre havde Linieskibet fortsat Farten holdende samme Cours; Fregatten „Dovec“, med hvilken Rutterne nu forenede sig, kom det uventet fra denne Kant i Møde. Kaptajn Jessen satte uforfærdet ind paa dem og naaede dem indtil paa en Kvart Mils Afstand; dog forinden han kunde komme dem paa Kanonskuds Afstand nær, toge de tre Skibe Flugten med alle Sejl for Vinden, og Kaptajn Jessen forfulgte dem i Haab om, derved at lokke alle de fjendlige Skibe ud af Beltet. Kort efter dagedes tvende engelske Orlogsmænd op, nemlig Linieskibene „Stately“ og „Massau“, kommende fra Højden af Gilleleje. Jessen, som havde faaet Nys om disse Skibes og flere Orlogsmænds Ankomst, hvorom man i Kjøbenhavn var uvidende, indsaa nu, at hele denne Eskadre holdt Øje med ham og at han omringedes i en mer og mer snever Kreds.

I flere Timer havde det danske Linieskib krydset frem og tilbage i Farvandet ud for Odden, søgende en Udvej til at undgaa den sandsynlige Dødelæggelse i en Kamp mod Overmagten, hvorpaa den kongelige Instrux ogsaa gif ud. En saadan Udvej var vel at finde, nemlig ved at styre ind mellem Østenden af Sejrsø og Landet; men Kjendskabet til disse Farvande, der grundede op paa alle Kanter, og til Store Belt, var dengang endnu saa ringe blandt Marinens Officerer, at ingen af dem trøstede sig til at gjøre Forsøget, og ullykkeligvis havde man faaet en Lods eller bekjendt Mand om Bord,

der i det afgjørende Øjeblik blev tvivlraadig og erklærede, ei at turde paatage sig det dermed forbundne Ansvar. Omfider havde Linieskibet atter nærmet sig Oddens Land og drejet bi; Maanedsløjtnant Løstrup sendtes med en Fireaarsjolle ind til Oddenby for at hente en mer kyndig Lods, om en saadan kunde findes der. —

Bed den lille Skibsbro, der strakte sig et Stykke ud i Søen, vare Fiskerlejets Mænd, Kvinder og Børn forsamlede; de delte deres Opmærksomhed mellem det store Skib, hvis Skrog og Rejsning blev ivrigt kritiseret, og Sollen, der skurede opad Broen, medens Sluproerne sadde med rejste Armer paa Løfterne og Pligthuggeren stod oprejst i Forenden støttende sig til en Baadshage.

Fra Skibets Styrbords Boug stod en Røgspøje pludselig ud over Søen; et løst Skud blæstes af; Knaldet foer hen langs Kysten. Dette bragte Røre blandt Forsamlingen; mange Hænder straktes ud mod Nord, hvor store Seilmasser dukkede op af Søen; „der kommer Fjenden,“ raabte alle i Munden paa hinanden.

En ung Søofficér trængte sig ilskont frem gjennem Sværmen og traadte ud paa Broen. Han ledsagedes af en Rytterløjtnant, en lille Fyr, drejet som en Duffe, men med et klogt Fysiognomi og et Par spillende Øjne. Løet efter sin Løjtnant fulgte en robust Rytter med et ægte sjællandsk Ansigt, bærende en stor Flaske under Armen og et Par Glas i Hænderne. Søofficeren, Løjtnant Løstrup, saa sig om og raabte ned i Baaden: „Hvor er Lodsen? Har ingen sét ham?“

„For et kvart Glas siden strøg en Fiskerbaad herfra og gik der Øster om“, svarede Pligthuggeren og udstrakte Haanden i den nævnte Retning; „en pyntelig Fyr sad til Roers, og var det Lodsen, Hr. Løjtnanten spørger om, er det sikkert en Galunke, der kanske agter at lodse andre Folk end vore egne“.

En ung Fiskerknøs, der stod blandt de forreste Tilskuere, traadte rass frem og tagende Hatten af jagde han: „Den Mand, Pligthuggeren nyrer om, var rigtig Lars Mikfelsen af Nørvig, som Hr. Løjtnanten har truffen Aftale med, men om han heller vil tjene en Guldmønt med Kong Georgs Billede paa end et Par danske Specier, skal jeg lade være usagt og jeg tænker, det inarere var Ulyst til nu at komme med i en Bataille, der bevægede ham til at desertere“.

„Hvad hedder Du?“ spurgte Løstrup og betragtede ham med et skarpt Blik.

„Peter Andersen er mit Navn, til Tjeneste“.

„For Pokker! saa er det vel Dig, der forgangen Nat tilligemed nogle Kammerater varede vor Chef ad at de fjendelige Skibe vare i Farvandet“.

„So, det var rigtignok mig, og om Sr. Løjtnanten vil tage mig med om Bord, skal jeg baade som Gods og Entregast, alt som det kan falde, gjøre mit bedste“.

„Savel, min Gut! Dig kunne vi sikkerlig stole paa; kun ned med Dig“.

Peter gjorde et Skrabud og var med et Spring nede i Tollen.

„Og nu Farvel, Sønnichsen!“ henvendte Tostrup sig til Rytterofficeren; „jeg gaar en hæderlig, men fortvovlet Kamp i Nøde og om vi ses igjen i denne Verden er tvivlsomt; hvordan det end gaar, skal Du nok saa høre, at jeg ej har gjort vort gamle Flag Skam“.

„Naa, min Bro'r! Lykke paa Farten og ingen melankolske Betragtninger. For Pokker! jeg kunde misunde Dig, at Du nu skal knejse for store og smaa Kugler, medens jeg staar her paa den sikre Landjord og ser til, uden at kunne drage min Slire til et Indhug; dog min Tid kommer kanske ogsaa“*).

Tostrup vilde stige ned i Fartøjet; men Sønnichsen holdt ham tilbage og vinkede ad den sjællandske Rytter, som hurtig trak Proppen af sin Flaske og skjænkede den skummende Champagne i tvende Glas. „Her, min Bro'r! tag først et Glas paa Falderebet af denne Vin, som jeg har bragt med fra Helsingør, og saa endnu en Gang Farvel og god Lykke!“

Hurtigt tømte Tostrup Glasset, trykkede sin gemytlige og flotte Dusbroders Haand og sprang ned i Tollen. Sønnichsen snappede Flasken fra sin Oppasser og langede den ned til Plichthuggeren. „Tag den Trøster med, at Du under Kampen kan væde din Tunge; men skynd Dig at tømme den forinden en Kugle kanske slaar Dig og Flasken i Kvas“. Lettende paa Hatten greb Plichthuggeren Flasken og puttede den skyndsomt ned i sit Lufas ved Forstævnen. Paa Tostrups Kommando: „Sæt af!“ stemmede han derpaa Baadshagen saa kraftigt mod Broen, at det lille Fartøj foer en halv Snes Alen tilbage. Pilsnar skjød det gjennem den her lette Brænding og ud i

*) Senere, under Krigsbegivenhederne i Holsten, udmærkede Sønnichsen sig som en tapper og resolut Officér. Sine sidste Leveaar tilbragte han som affsediget Oberst i Kjøbenhavn, hvor han døde midt i de Fyrgetyver.

Søen. Fiskerne svang deres Gatte og raabte Hurra; ti Minutter efter lagde Sollen ind under Linieskibets Gilling.

Under Lostrups Fraværelse havde Kaptajn Sessen imidlertid kaldt sine Officerer sammen paa Skansen til et Krigsraad, hvor det Spørgsmaal i al Korthed afhandlede: om man under alle Omstændigheder skulde søge ned til Store Belt eller om man skulde se at naa nord paa tilbage til Kronborg. Under Raadslagningen bemærkede Næstkommanderende, Kaptajn Rothe, at hvis man søgte til Beltet og lykkelig naaede det, hvilket jo nu var saare tvivlsomt, vilde hele den engelske Eskadre sikkert følge efter og derved gjortes for Tiden de franske Troppers Overførsel til Sjælland umulig, og at deres Overførsel kunde finde Sted var jo dog Djemedet med Linieskibets Expedition.

„For ikke at tale om, at vi i saa Fald maatte vise Fjenden vort Agterspejl og med ham i vort Kjølvand søge Beskyttelse under Slipshavns Batteri uden at kunne udrette noget hverken til Expeditionens Fremme eller til Flagets Ære,“ tilføiede Pr. Løjtnant Peter Willemoes og pegede ud over Søen mod Nord, hvor de engelske Orlogsmænd synligt kom nærmere med alle Sejl til.

„De anførte Omstændigheder finder jeg allerede gyldige nok,“ tog Kaptajn Sessen til Orde, „og da Fjenden neppe vil lade os lang Tid til Overvejelse, mener jeg, at vi trøstigt skulle søge nord paa og i fornødent Fald bryde igjennem og slaas saalænge vi have et Stud Krudt tilbage. Lykkes det os at naa hen til Kronborg, drage vi hele den fjendlige Styrke med, hvorved Beltet bliver frit i nogle Dage, hvilket den franske Chef nok vil vide at benytte“. Krigsraadets øvrige Medlemmer gave deres Bifald tilkjende, og dermed var den skjæbningsvangre Beslutning tagen. Hver ilte til sin Post og et løst Stud affyredes til Signal for Sollen, at den skulde vende tilbage.

Da Lostrup kom om Bord var man allerede i Færd med Tilberedelserne til Fjendens Modtagelse. Baadsmandspiberne hvislede; man hørte Matroserne trave op fra Rullen og mylrende frem fra alle Luger, kastede de nysgjerrige Blik ud over Søen, medens den vagthavende Officér, Pr. Løjtnant Ferrn, veylede nogle Ord med Udkigeren i Mersjet. Paa de forskellige Kommandoraab entrede Gasterne op ad Banterne, ud paa Bomme og Ræer; flere Sejl bredtes, Dækket ryddedes for alt overflødigt Gods; Haandvaaben henlagdes indenfor Gitterne om Jofke- og Storemast; Karduser bores op og

Fængrør fattes i; alt skete i en Fart, uden at der sporedes ringeste Forvirring, og Officerernes Befalinger udførtes i samme Nu som de udtaltes; thi Mandskabet arbejdede med Iver og Lyst; stundom udbrød det i dømpet Jubel eller tilraabte hinanden skjemtsomme Bemærkninger.

Nu var Alt klart. De tilfattede Sejl svulmede efterhaanden for den opfriskende Brise og de store Masser af Sejldug kastede Skygger hen ad de glimrende Både. De vældige Master stræbte højt op under den endnu solklare Himmel, skjønt Dagens Lys begyndte at nærme sig den vestlige Horizont; Dannebrog udfoldede sig af og til over Agterstævnen og Vimplen smeldede fra Stortoppen. Duvende jagtelig i Søen gled Kolossen frem gennem de hvidtoppede Bølger og kom snart i nogen Fart; Søen stænkede Skum op paa Gallionsfiguren og ad Skudens Egesider og Solstraalerne spillede i dens skummende Kjølvand. Der indtraadte dyb Stilhed; Mandskabet trængte sig i Grupper sammen paa Kobryg og om Fokkemast; Marinesoldaterne stillede sig i Række og Geled med Gevær ved Foden; Tops- og Entregaster rede paa Bomme og Bougspryd, alle stirrede de ud mod Nord, hvorfra Fjenden sejlede frem, eller op til Skansen, hvor den Øverstkommanderende havde indtaget sin Plads, bevæbnet med Raaber og Riffert og omgivet af nogle Officerer.

Det engelske Linieskib „Stately“ var nu kommet saa nær, at man kunde se dets tre Rader Bagbords Kanoner og gennem Glasjet iagttage hvad der foregik paa Skansen, hvor den engelske Kommodore stod, ligeledes bevæbnet med Raaber og Riffert, samt nogle Officerer i glimrende Uniformer.

„De have gjort klart Skib“, sagde Kaptajn Jessen og tog Rifferten fra Djet, „og de gjøre da saa megen Ære af os, at de paa gammel John Bulls Manér have pyntet sig som til Bal og Lystighed“.

„Godt og vel!“ tilføjede Pr. Løjtnant Dahlerup, „saa bliver det en alvorlig og ridderlig Kamp, hvad Udfald den end faar“.

„Det bliver saa,“ udbrød Pr. Løjtnant Willemoes og saa utaalmelig op i Rejsningen, som om Farten syntes ham for langsom; „vi skulle da nok opvarte med Musik og Bæverting samt opføre en lystelig Dans med dem“.

„Ret saa, min Gut! altid i Lune og ved frisk Mod,“ nikkede Chefen og betragtede smilende den frække unge Mand, der jo var en af Seltene fra 2den April.

Blandt den Gruppe Matroser, der havde samlet sig

forud i Nærheden af Fokkemast, gjordes med dæmpet Røst mangehaande Bemærkninger om den fremsejlende Fjende. Størstedelen af det unge Mandskab bestod isøvrigt af ukrigsvante Folk, der med noget betænkkelige Miner betragtede den vældige Orlogsmand, hvis Ræer netop bevægede sig i Luften som et levende Bæfens udstrakte Arme, idet den syntes at standse i Farten og derpaa gjorde en Bending og pløjede langsomt hen i næsten vestlig Retning. Der var dog ogsaa kommet en Del ældre, prøvede Mænd med om Bord, hærdede Ulke af den faste Stof, der saa ofte havde hørt de store Stykkers Lørden, at de nu med uforstyrret Ro imødesaa en Bataille med alle dens ødelæggende Optrin som en sædvanlig til Tjenesten hørende Sag; med skjentsomme Bemærkninger plejede de, naar det stundede til Bølgedans i Uvejre eller til Kamp, at opmuntre deres unge Kammerater eller med lystige Spottegloser bringe dem til at skamme sig og glemme Kanonfeberen. Et Par saadanne Medlemmer af den fra gammel Tid berømte faste Stof vare Højbaadsmand Ole, der ved en Lejlighed som nærværende stadig havde Biben mellem Tænderne, medens han ilte hid og did for at paase at alt var i Orden og klart til at besvare en skarp Silsen, og hans jevnaldrende, Kanonér Morten, der aldrig lagde sin Kind med den store Tobaksbule til Halsen af sin Kanon, uden først at flappe denne sin Kjæledægge, som han kaldte den. De havde været Bakskammerater paa mange Togter og de havde døjet adskilligt sammen, uden at det gode Lune nogensinde havde svigtet dem, hverken naar Orkanen brølte over de fraadende Søer eller midt i Kanonilden. I Haregaden i Nyboder vare de Naboer og deres Familier knyttede i nøje Venskab og Svogerskab til hinanden.

„Den Skude er just ingen gammel Kjærling,“ bemærkede en ung Matros, der første Gang var med og øjensynligt søgte at give sig en rask Mine, skjønt en kold Gysen maaske løb ham ned ad Ryggen; „hun har da flere Tænder end vi og vil vist hoste fælt — —“.

„Snak om en Ting, Du Spøttegøg!“ afbrødes han af Ole, som standsede paa sin Rundfart, da han hørte denne ubetimelige Bemærkning; „Du snakker nok saa efter hvad Du har hørt om salig Knæktenborg, hvem vi kaldte Methusalem, eftersom han paa nogle Aar nær var ligesaa gammel som den hellige Mand; han havde nemlig været med Tordenskjold i Dnynekilden og mente, at det nuomstunder kun var noget Blaffereri med vor Skyden; men da han anden April stod paa Nyholm og hørte vore Brumbasser tordne løs mod den mange

Gange stærkere Fjende, hvilket Du nu ogsaa snart skal faa høre, betoges han saa af Forundring, at han glemte at gaa af Rejen for en Bombe, der da ogsaa slukkede hans Lanterne". Dermed sat Ole atter sin Fløite mellem Tænderne og skyndte sig videre.

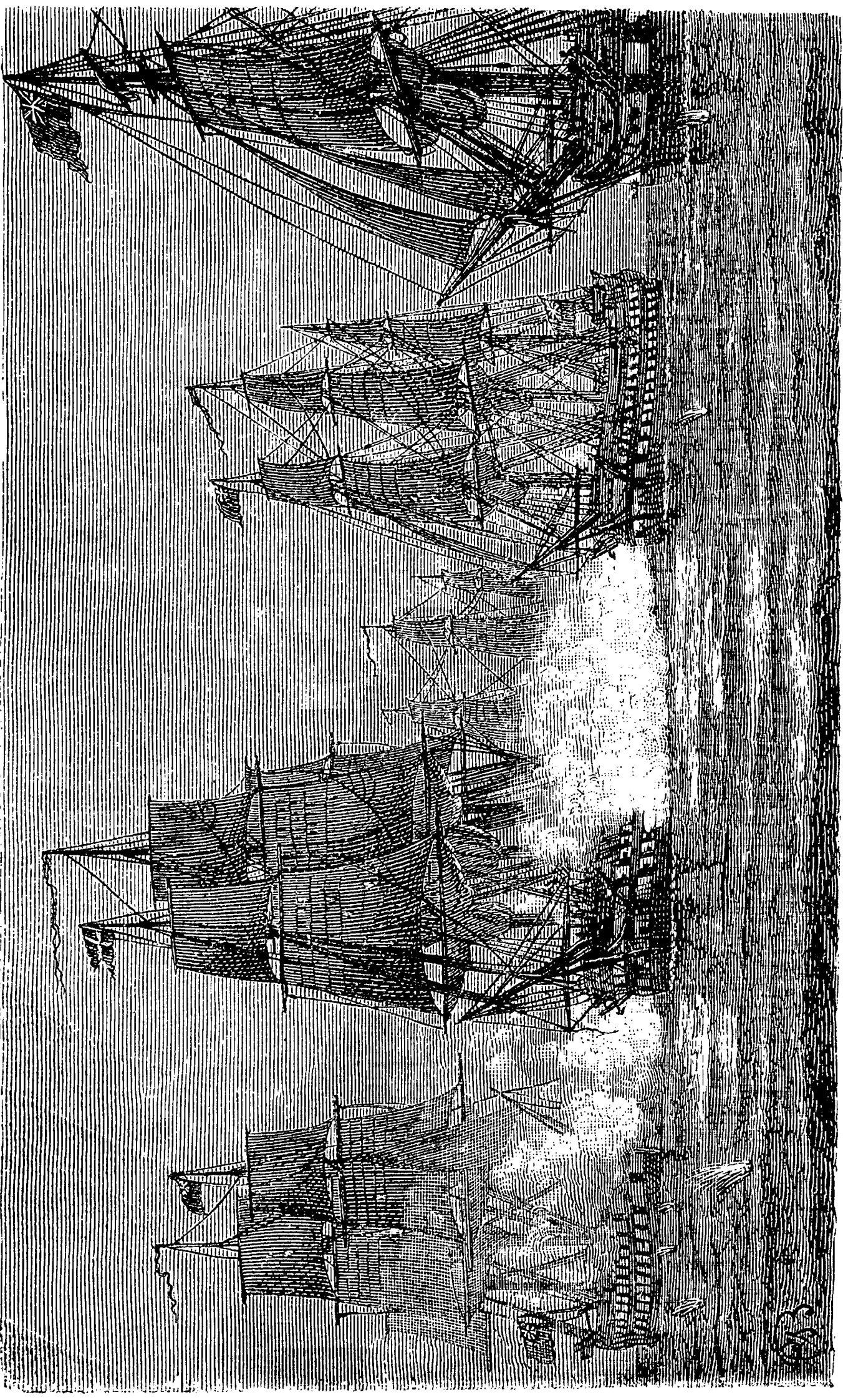
Agter om „Statcly" kom Fregatten „Quebec" anseende for alle Sejl og løbende forbi i halvt Kanonskuds Afstand, affyrede den et Par Stykker mod den danske Orlogsmands Bagbords Boug, uden dog at anrette synderlig Skade paa Skrog eller Rejsning.

„Lystig, Boys! nu begynder Dansen; det er en Langengelsk," raabte Ole til nogle Gutter, der stinede fra hinanden.

Men en af Fregattens Kugler, der foer op gennem Foremerssejl, havde Bud med til Udkigeren; han styrkede ned og knuste Hovedet mod Jerngitteret om Fokkemast. „Høj der!" raabte Morten; „det var da Satan til Tav, han havde med at bringe Melding ned; naa! han har nok stødt sig. Hvad gabe I andre paa," tilføjede han, henvendt til Gasterne, der trængte frem og stirrede paa den lemlæstede Udkiger; „han har ingen Rød mér". Saa klappede han sin Kjaeledægge og lagde Rinden til Kanonhalsen, i Forudfølelse af den næste Kommando.

„Klar ved Bagbords øverste Batteri! Fyr!" lød ogsaa denne Kommando. Stykkerne udsnyede deres Ild; de svære Kugler sloge gennem „Quebecs" Rejsning, hvis Fokkeraa toges væk og faldt ned, hvorpaa Fregatten vendte over Stag og gled bort, fulgt af den danske Besætnings Hurra.

Gjennem de henbølgende Røgskyer kom pludselig en uhyre Seilmasse til Synne, der ragede højt i Vejret og skinte i den dalende Sols sidste Straaler som et jnedæffet Bjerg. Linieskibet „Statcly" var nemlig vendt tilbage; det styrede nu op paa „Prinds Christians" Bagbords Side og sendte et fuldt Lag, der knuste gennem Galleriet, tog Nathuset væk og sønder slog tvende Laaringsfartøjer; det besvaredes fra „Prinds Christian" med et lignende Lag, der anrettede ikke mindre Odelæggelse paa det fjendlige Skib. Da kom gennem den ophvirvlende Røg en ny vældig Seilmasse til Synne; det var den anden engelske Tredækker „Nassau", der gik frem paa „Prinds Christians" Styrbords Side og fyrede fra alle sine Bagbords Batterier. Men uforjagt fortsatte Tessen denne ulige Kamp, idet han til begge Sider udslyngede sin Ild, der rømmede morderisk op hos hans vældige Modstandere. Paa nært Hold borede Kuglerne sig ind i Kolosfernes Egesider;

paa alle tre Skibe styrtede Stænger og Ræer ned med deres løbende Redskaber og Mandefaldet var stort.

Efter Udsejlingen fra Odden var den danske Orlogsmand under Manøvreringen for den flere Gange omspringende Vind kommen adskillige Mil ud i Kattegattet, og Begyndelsen af den egentlige Bataille fandt Sted i Højde med Hjelmen-D. Da Vinden imidlertid blev nordøstlig, havde den forandret Cours og styrede tilbage i syd-sydøstlig Retning. Alle tre Skibe, „Brinds Christian“ mellem de tvende engelske Linieskibe, fortsatte saaledes Farten i en sluttet Linie, paa nært Hold af hinanden, under en uafbrudt Kanonade. Ogsaa Fregatten „Quebec“, der krydsede frem og tilbage om de kæmpende, sendte af og til i Forbisejling sine Kugler ind over „Brinds Christian“.

Det begyndte at aftnes; Solen var gaat ned; men Himlen var klar, Aftengløden oplyste den vestlige Synskreds, og Maanen, der blodrød hævede sig op over Sverrigs Land, byggede efterhaanden sin glimrende Søjle i de svulmende Søer. De over halvanden hundrede Stykkers forenede Brøl rungede hen under Rysterne fjernt og nær. Røgskyerne, der indhyllede de kæmpende paa denne vilde, morderiske Jagt, bredte et dæmrende Halvmørke mellem de i Søen rejende og frængende Kæmpeskrog, saa at Glimtene af Kanonilden lyste ned paa de skummende Bønde.

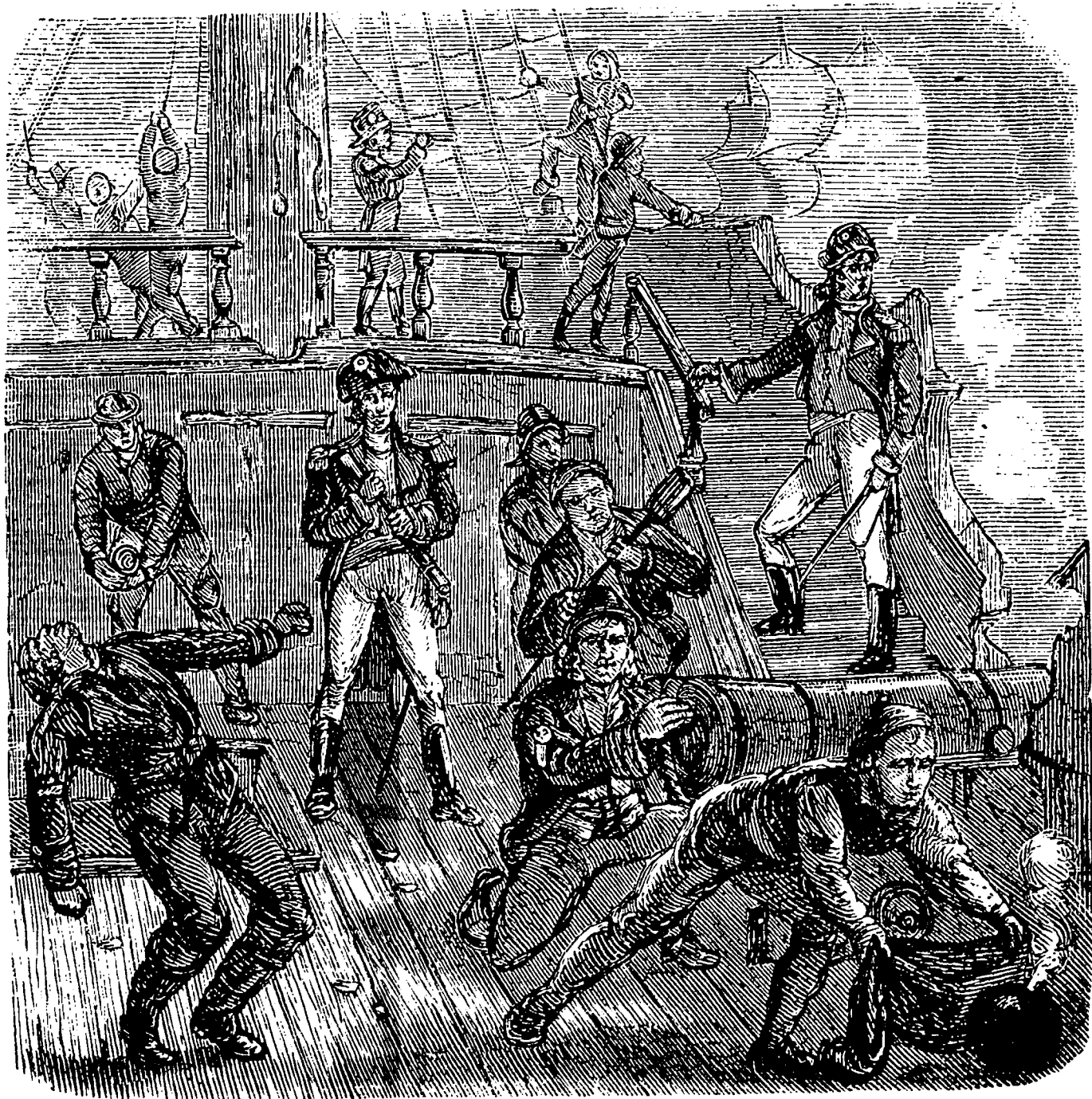
Uagtet de knusende Lag, der fra begge Sider sendtes ind over den danske Orlogsmand, syntes Modet og Begejstringen at vore hos dennes Besætning, der uden længer at cense Synet af de lemlestede og døende Kammerater, i hvis Blod de glæde ud, ufortrøden bærede med Skjts og Sejl, udførte enhver gjennem Raaberen udtordnet Befaling, og deres jublende Hurra lød gjennem Kanonerens Brølen og Musketernes Knalden fra Rysterne hver Gang et velrettet Skud knuste noget af Fjendens Rejsning. Flere af Officererne, der alle i Kjæfthed og Dødsforagt kappedes med de mest prøvede Ulke, vare saarede, navnlig Kaptajn Rothe, Pr. Løjtnanterne Top og Ferry samt Maanedsløjtnant Tostrup; ogsaa Kaptajn Jessen havde faat et lettere Skudsaar, hvilket han dog ikke censede, men vedblev koldblodig at iagttage Slagets Gang.

Morten laa paa Kne ved sin næsten glødende Kanon. Han saa op og sagde til Peter Andersen, der allerede forrettede Tjeneste som Kanonér-Math og netop kig ud over Rejslingen til Fjendens rygende Kanonmundinger: „Du behøver

ellers ikke at blive blegnæbet før en Kugle henter Dig; trip saa hid og put min Kjeledægge en frisk Skraa i Munden".

Peter betragtede sin graanede Overmand med et næsten stolt Blik og adlød stiltiende.

Pr. Løjtnant Dahlerup stod paa den Bagbords Side paa noget opstaaende i Nærheden af Fokkemast og saa ud gjennem Natkikkertten. En Kanongranat eller maaske en Bombe fuste gjennem Luften og faldt ned paa Dækket tæt ved ham; den trillede, snurrende rundt, ikke ulig en Ternpotte, ned mod Spygatterne.

„Saløj!“ raabte Morten og saa op; „hvem kan faste den Potte ud før den springer?“

Peter Andersen saa med et fast Blik derhen; fattende en

hæf Beslutning, trak han hastig Trøjen af, gik med lette Rattesjed efter det henrullende Projektil og stoppede Trøjen om det; vaersomt løftede han derpaa den frygtelige Kugle i Vejret ud over Rejlingen og lod den falde. Den sprang i Faldet; Ild, sprudende Gnister og Jernstumper spredtes og forsvandt i Søen. Det medtog kun et Par Sekunder, og Dahlerup, som rolig havde set derpaa, idet han lod Rifferten synke, sagde: „Bravt gjort, min Gut! det vil ikke glemmes — —“. Et fjendligt Lag hundrede atter løs, og inden Dahlerup fik udtalt Sætningen, styrtede han, truffen af en Jernklump, ned ved Kanonen.

„Uf! der faldt en god Stang af vor Rejsning,“ brummede Morten og skubbede det blodige Legeme lidt til Side. „Det gjorde Du ellers affurat og godt, Peter Andersen!“ tilføjede han og nikkede til sin Math; „nu blev Du jo rød musjet“.

Man var imidlertid kommen Odde paa en lille Mil nær, „Brinds Christian“ en Skibslængde forud. Kaptajn Sessen havde fast besluttet at slaas saalænge Skuden vilde holde sammen og heller se den tilintetgjort end at den skulde gjøres til Bytte af Fjenden. Til hans og alles Forundring holdt de engelske Linieskibe paa engang inde med Ilden og jakkede agterud; de drejede af og giede snart efter hen i nordlig Retning. Sagen var den, at de begge vare saa ilde tilredte, at den Overstkommanderende ansaa det nødvendigt at udbedre den værste Skade, saavidt Omstændighederne vilde tillade, stolende paa, at den danske Orlogsmand hverken kunde undløbe eller undgaa Odelcæggelsen. En kvart Milsvej fortsatte de Farten, drejede derpaa bi, medens Besætningerne vare i ivrigt Arbejde med at stoppe Grundskud, opsætte nye Stænger og knobe og splejse i Rejsningen.

Ogsaa „Brinds Christian“ drejede bi; men for første Gang i Dag kastede Kaptajn Sessen et mørkt Blik over sit Skib: det havde faaet farlige Grundskud, mange Kanoner vare sprungne eller demonterede og flere Porte gik i St, de fleste Sejl hang i Luser om de afklædte, svejende Master; Dækket, der i hele dets Udstrækning næsten var fejet bart, var overskyllet med Blod, mange Døde vare hevne ud og mangfoldige Saarede bragte ned. Dog, den endnu kampdygtige Besætning syntes ufortrøden og med Utaalmodighed at imødesee Kampens Fortsættelse. Det vilde under disse Omstændigheder have været frugtesløst at prøve paa at benytte den korte Vaabenhvile til at foretage Reparationer.

Efter fem og fyrgetyve Minutters Forløb kom de fjend-

lige Linieskibe allerede ansættende; de drejede atter Bredsiderne til mod „Brinds Christian“, det ene til Styrbord, det andet til Bagbord.

„Hvad vil Du, Tessen! er det din Agt, nu at opgive Kampen mod denne Overmagt?“ spurgte Næstkommanderende, som uagtet han var alvorligt saaret ej havde forladt sin Post.

„Bistej!“ svarede den brave Chef og tog Rifferten fra Djet; „vi maa jo heresterdags vænne os til stadig Kamp mod Overmagten; vindes ikke andet derved, vinde vi Ære og Berømmelse for Flaget. Vi ville anvende de Klude, der endnu kunne opfange Binden, til at gaa ind mod Kysten, medens vi skikke Britten alt det Jern, vi endnu kunne udsllynge — — saa løbe vi Skuden paa Grund, hvis den ikke forinden gaar til Bunds eller der kanske gaar Ild i den“. —

En Tømmermandsmath kom hæsblesende farende op gennem Forlugen og raabte: „Det gaar ikke; vi have fem Grundskud og skydes retnu i Scenf — — men lad saa gaa!“

Morten vendte Hovedet om og sagde højrøstet i en ærgerlig Tone: „Bist gaar det, Du Hundehvalp! og det gaar just saa lysteligt“.

„Stately“, der først var naaet op paa Siden, sendte i dette Øjeblik en Silsen fra sine Bagbords Batterier. Stykkernes Ild skinte nu rødere paa de mørke, hvidtoppede Bølger mellem Skrogene; men den danske Besætning udbrød i et vældigt Hurra; Baadsmandspiberne skingrede atter, Trommerne hvirvlede, Marinejoldaternes Bøsser knaldede fra Røsterne, da Skibene næsten havde bordet hinanden, og paa Chefens Kommandoraab gjennem Raaberen bragede Lagene løs fra de endnu brugelige Styrbords og Bagbords Batterier over og under.

Morten havde netop affyret sin Kanon og lagde atter Kinden til dens Hals for at tage Sigte, da „Nassau“ ligeledes udsendte et Lag, der fejede en Del af Dækket rent og borttog hvad opstaaende, der endnu var tilbage paa det. En af hans Kammerater, ogjaa en gammel Ulf af den faste Stof, blæste med fulde Kjæver til Lunten; men just da han vilde sætte den til, tog en Kugle i Forbifarten hans Hoved med.

„Naa, gamle Kammerat! der fik Du Afsted og gaar til Spaanehaven paa Pension,“ brummede Morten med en hæst Latter; „Du har jo af Besippelse rent tabt Hovedet“. Han vinkede ad en ung, firskaaen Knøs, der netop var i Færd med at lette paa Kanonhalsen, og befalede ham at tage Lunten, som den faldne havde sluppet; det var hans Søn og eneste Barn. Der fyredes nu og modtoges Lag fra begge Sider;

Skuderne nejede og krængede i Søen, medens de i én Linie fortsatte den noget langsomme Fart, da Binden var bleven skral. En Kugle ramte Mortens Søn og kastede ham ned med sønderrevet Legeme. Hans Fader foer i Bejret, bøjede sig saa ned og stirrede et Øjeblik med rynkede Bryn paa den faldne; et næsten vemodigt Træt sitrede over hans graa-skjægede Ansigt. I det han derpaa tvang sig til noget, der lignede et Smil, udbrød han: „Naa ja, Farvel, min Søn! Du fik jo en hæderlig Død; hils Methusalem deroppe og bed ham holde en velblandet Drif i Beredskab til mig“.

„Det kan jeg lide, Du gamle Bandhund!“ raabte Peter Willemoes og standsede paa sin Kunde gennem Skibet; „Du er immer i lystigt Humør i al den Surlumhej og har jo der skamferet noget af Fjendens Bynt“.

Morten, som netop havde affyret sin Kanon og saa til Bejrs efter Skudets Virkning paa „Nassau“, hvis Kugle havde hentet hans Søn, svarede med et underligt Smil: „Savel, i et Satans lystigt Humør, hvilket jeg har lært at være af Hr. Løjtnanten, da De sloges paa Flaadebatteriet med Nelson“.

Det bragede igjen fra „Nassaus“ Styrbords Batterier og fra dets Røster knaldede Marinernes Musketer; Fokkeraaen og Rlyverbommen styrtede ned. Ramt af en Kugle, strakte Willemoes Armene i Bejret og sank døende sammen.

„Hvad nu!“ udbrød Morten; „naa, der gif da atter en stolt Søgut væk; heller maatte den halve Rejsning være gaat med over Bord“.

De nærmeste Gaster myldrede frem om den faldne Helt, der var bleven alles Yndling i Marinen; „er han farligt saaret? Han er dog ej død?“ raabte de mellem hinanden.

„Bist er han død,“ forsikrede Morten med dyb Røst; „men just nu blev han udødelig; han vil sejle mange Mar gennem Krøniken og hans Navn lyde som Hurra for de danske Gutteres Øren hvergang der brases op for Fjenden“.

De næste Lag fra „Stately“ og „Nassau“ gave den danske Orlogsmand sin Rest. Førstnævnte Linieskib var passeret den forom, saa at det mellem den og Landet kunde dreje Bred siden til, og sendte den sin Ild langskibs forind, hvorved Flagstangen toges væk. Endnu engang besvarede „Prinds Christian“ denne ødelæggende Siljen med alle sine brugelige Stykker, medens „Stately“ atter gif over Stag og paany strøg op paa dens Styrbords Side; men det var som den harpunerede Hvals sidste Kraftanstrengelse. Slingrende drev den næsten sammenskudte Kolos langsomt ind mod Oddens

Land; Masterne, der vare afklædte den løbende Rejsning og hvis Banter vare bortskudte, syntes at vakle i Sporene; de beskrevne paa langs og tværs uregelmæssige Kredse under den maaneklare Himmel, og Skroget begyndte at duve med Agter-
skibet ned i Søen.

„Run friskt Mod, Boys!“ raabte Ole til en Rlynge Matroser forud; „skjønt de Buldogger gjø noget højrøstet og have overdænget os med vel meget Sern, ville vi ikke blive forknyttede, men sende dem til Afsted hvad vi selv have tilbage deraf“. Matroserne hilste denne Tiltale med et svingrende Hurra; men idet Ole nu skred tværs over Dækket mellem de faldne, for at høre Mortens Mening, saa han hen til Skand-
sen og brummede: „Sa saa! hun begynder at ligge paa Hælen og stikker Næsen til Vejrs“.

Morten, som ivrig æltede Skraaen mellem Lænderne, medens han klappede sin Kanon og stillede under den, hævede sig derpaa til sin fulde Højde og strakte truende den knyttede Næve ud mod „Massau“, der fyrede paany. En Kugle bort-
tog i Forbifarten begge hans Ben ovenfor Knæerne, og han sank tung ned ved Kanonen; to Blodstriber rislede hen ad Dækket. Ole, som saa ham jegne, ilte hastig til og greb ham om Skulderen; men den allerede døende stønede: „Lad mig kan blive liggende, Ole; mit Skrog har faat en Læk, der ikke kun stoppes — — men affyr min Kjeledægge — — uf! hvor det piber“.

Idet Ole rejste sig op for at opfylde sin Bens sidste Forlangende, foer en halv Snes Sernklumper fra „Stately“ tværs over Skibet og slyngede en Rlynge Matroser til Dæks. Ole, hvis højre Høfte var bleven knust, sank ned ved Siden af Morten. Hver fra sin Side rakte de Haanden frem som for at trykke Kammeratens til Afsted; men deres Hænder sank kraftesløst ned; et fordrejet Smil spillede dem om Mun-
den, saa bredte sig Dødens Blegghed over de tvende gamle Mænds rynkede Ansigter, der belystes af Maanens og Lan-
ternernes Skin. —

Den ramponerede Orlogsmand, der nu var kommen Kysten paa nogle hundrede Favne nær med underste Batteri-
porte agterlig under Vand, drev langsommere afsted og hel-
dende over til Styrbord, idet den af Brændingen løftedes med Forstævnens højere op; saa slæbte den med Agterdelen paa Bunden og med et Ryk stod den pludselig stille; den var ikke stort andet end et Brag. —

Nogle engelske Officerer, der kort efter kom om Bord,

hilste med udmærket Søflighed paa Chefen og udtalte deres Beundring over den Kjæthed, hele Besætningen havde udvist i denne ulige Kamp, der havde kostet den engelske Marine saa mange tapre Mænd, medens deres egne Skibe vare ilde tilredte af de danske Rugler. Endnu samme Aften bleve Krigsfangerne overførte til Linieskibene „Stately“ og „Nassau“, hvilken Transport skete i Fregatten „Drebecs“ og de tvende Rutteres Chalupper, da de tre Linieskibes Smaafartøjer vare gjennemskudte og blevne ubrugelige.

Næste Dags Aften, da Sejrherrene netop vare i Færd med at fæste Kanonerne, af hvilke de fleste jo vare sprungne eller demonterede, overbord, i Haab om, derved at lette den erobrede Orlogsmand og bringe den af Grund, gif der pludselig Ild i Skibet, og det hed, at Sejrherrene havde stukket den i Brand. Efterat have brændt et Par Timer sprang det i Luften; Flammerne lyste over hele Oddens Land; Dæksbjælkerne, nogle Kanoner, Sejl og alt andet løst Gods kyledes højt op under den maaneklare Himmel og styrtede tilbage i de skummende Søer om det sunkne Vrag. Et brændende Sejl, der fløj ind over Landet, antændte nogle straa-tækkede Hytter.

Med Størstedelen af Krigsfangerne blev Peter Andersen sendt til England og indlogeredes i Fangeskibet Bahama, hvor deres Behandling imidlertid var noget hundsk. Men det lykkedes ham — maaske paa Grund af at hans prisværdige Forhold var blevet omtalt i Rapporterne — ikke længe efter at blive udverlet og sendt tilbage til Danmark. Han begav sig til Kjøbenhavn og opsøgte sin Chef, der, som endnu lidende af det modtagne Saar, ligeledes var bleven udverlet og det forinden Fangernes Transport til England fandt Sted. Ikke lidet overraskedes han af den hjertelige Modtagelse, han fandt hos den brave Tjensen, og end mere, da denne meddelte ham, at Kongen i Betragtning af den af ham udviste Konduite ved at opsøge Linieskibet for at advare om Fjendens Nærværelse i Farvandet, og for hans Kjæthed i Bataillen havde skjænket ham en Gressjabel, ligesom hans Ledsagere paa hin natlige Expedition, der havde været forbunden med Livsfare, ogsaa havde modtaget Belønninger; det tilbødes ham derhos at indtræde i Marineen som Maanedsløjtnant. I denne Egenkab gjorde han saa nogen Tid Tjeneste paa Kanonbaadene; men da

han under Angrebet paa og Erobringen af en engelsk Kutter havde faaet et Skudskaar i den venstre Arm, fik han Orlov og sendtes hjem, for at faa Armen lægt og gjenvinde sin fulde Førlighed. —

Det var en Solskinsdag ved Midsummerstid og der rørte sig ikke en Vind; Søen ud for Odde mod Nord løb smult; den svulmede kun af og til for Dønningen derudefra, hvor nogle Sejl skinte i Sollyset, medens det dundrede hult under Kysterne og smaa Røgskyer hvirvlede i Vejret; der forefaldt nemlig en af disse, dengang næsten daglige Fægtninger mellem de danske Kanonbaade og de engelske Krydsere.

Tobias Sejr sad som sædvanlig ved Bordet i sin Storstue med Romflaske og Vandpøse foran sig og saa gjennem de smaa Ruder ud over Søen; men han syntes at være falden sammen siden sidst, og hans Syn var blevet sløvt, saa at han ikke ret kunde se hvad det var for tvende Stikkelser, der fra Stranden vandrede hid. Da de kom nærmere saa han nok, at den ene var hans Sønmedatter; men den anden var en Søofficér, hvis Ansigtstræk han ikke kunde skjelne. Døren gik op og Søofficeren traadte ind; gjennem Døraabningen kom Signe flygtigt til Synne, men trak sig hurtigt tilbage.

„En god Dag, Tobias Sejr!“ hilste Officeren og gik frem i Stuen.

„Hvad Satan! er det Dig, Peter Andersen, der sejler frem i saadan stadselig Lakelage,“ udbrød den gamle Ulf, idet han med nogen Anstrængelse rejste sig og stavrede et Par Skridt frem fra Bordet; „og Du er bleven Officér samt bærer en Uresslire ved din Lænd“, tilspøjede han, medens han uvilkaarlig istedetfor anden Silken trak en Tot af de sparsumme hvide Haar, der dækkede hans Tøse, ned over Panden; „jeg ønsker til Lykke, Sr. Løjtnant!“

„Ikke saaledes, Tobias Sejr!“ gjennælede Peter næsten forlegen og rakte ham Haanden; „jeg er ej kommen hid for at knejse og prale for Dig, men for at erindre Dig om vor sidste Samtale herinde, og jeg hører af Signe, at Lars Mikfelsen har opgivet sit Frieri og er for længe siden gaat ud i Koffardifart“.

„For Satan! ej gider jeg høre hans Navn,“ foer den gamle op og trampende med Stølsten mod Gulvet, sank han atter ned i sin Lænestol; „nu véd jeg jo, at han er en Kad; lad ham kun være udenfor Spillet og drive af indtil Fanden faar Tid til at hente ham i en Byge“.

Døren kirkede og Signes blussende Ansigt kom atter til Synne i Nabningen.

„S lige Maade véd jeg,“ vedblev han efter et Ophold og nikkede hen for sig, „at Du har opført Dig som en saa raff danst Gut paa de blaa Bølger, at selv salig Methusalem vilde være tilfreds med Dig — —“.

„Og nu er det Midsommerstid, den Frist, Du sidst selv yntede om,“ afbrød Peter ham; „hvad Svar giver Du mig saa paa mit Forlangende?“

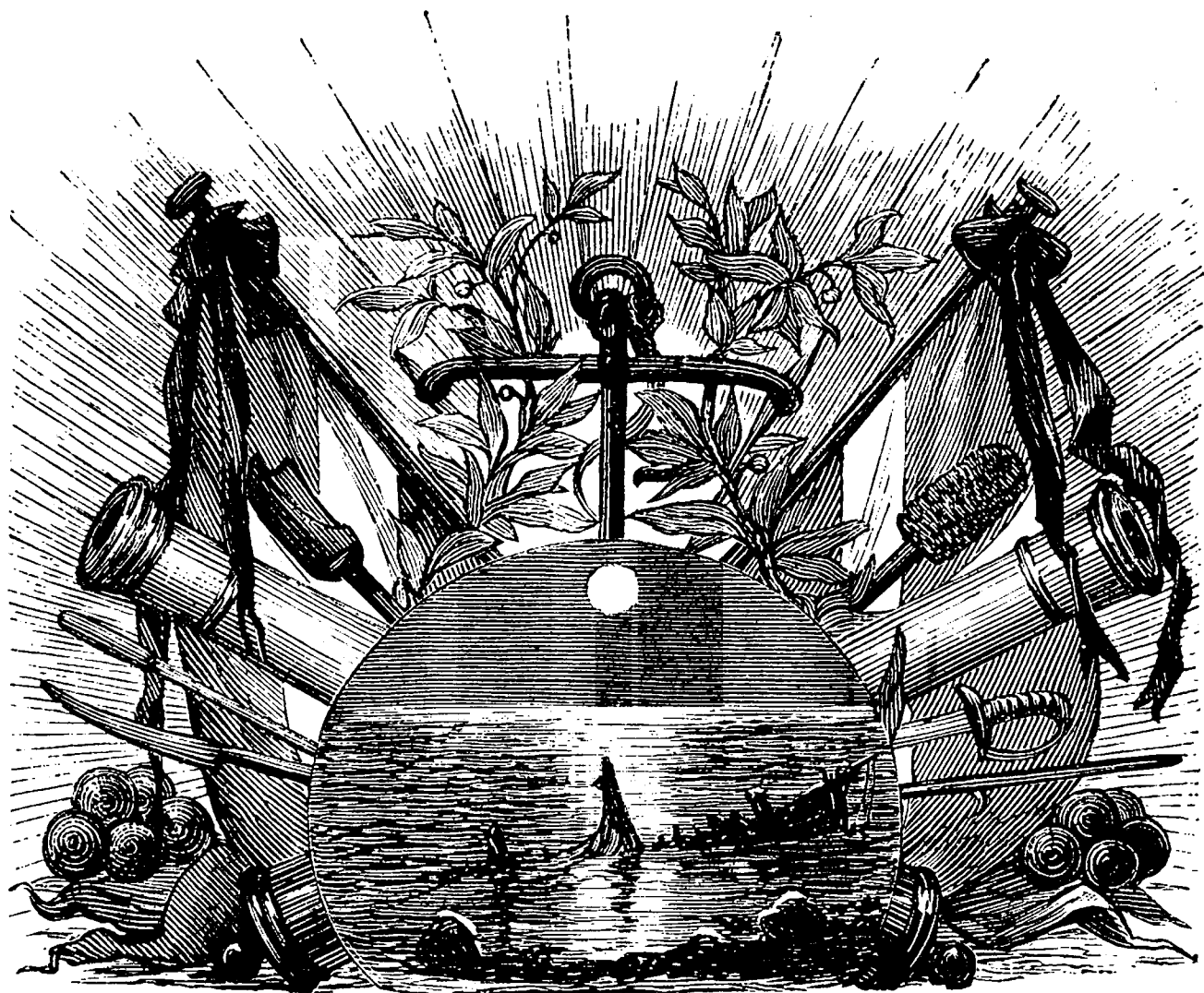

„Naa da! det er ellers pænt og hommet af Dig, at Du som Officér ej vil holde en Fiskers Dotter for ringe til at dele Kabyt med Dig paa hele Farten,“ mumlede Tobias Sejr med en veltilfreds Mine; „skjønt det rigtignok er saa, at hendes Fader ej heller var en Pjalt, men faldt som Kanonér-Math

paa Orlogsskibet „Danebrog“ i en stolt Bataille, og havde Du svigtet Sømands Tro og Love i saa Henseende, var Du i al din Bynt selv bleven Bjalten, og dermed er den Sag flaret“. Han plirede med Djnene og et lunt Smil oplivede hans fløve Træt, idet han raabte hen til den knirkende Dør: „Erin kun herind, min Sømedotter!“

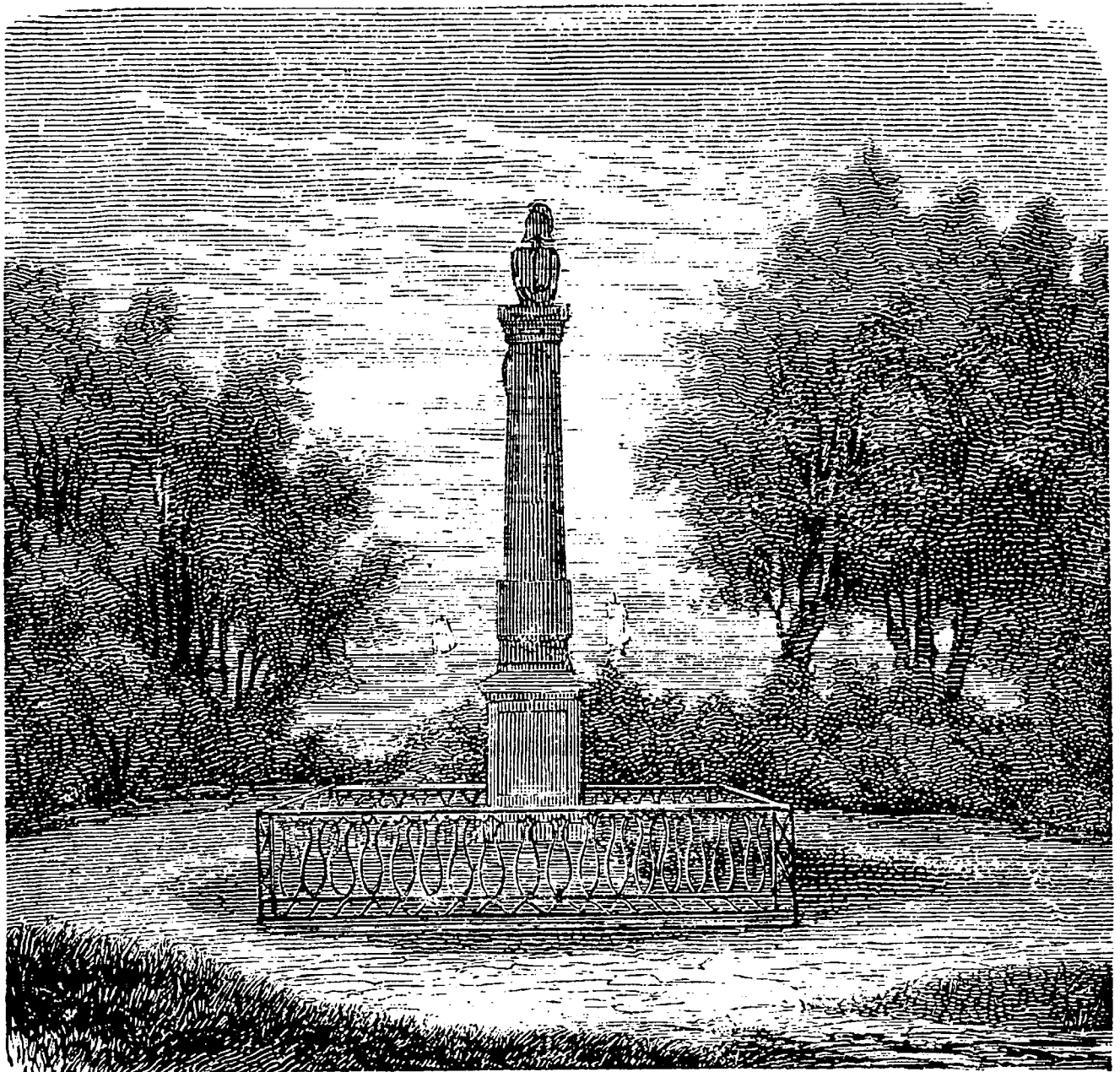
Signe traadte ind og betragtede med straalende Djne sin elskede Ven og Vejler. Den Gamle vinkede hende at komme nærmere, greb saa hendes Haand og skubbede hende hen mod Peter, som opfangede hende i sine Arme.

„Tag hende og vor Herre give Lykke paa Jer Fart“, vedblev Gubben med bævrende Røst; „I skulle snarest ske kan lade Jer spledses sammen, at jeg kanske endnu kunde opleve at lege med en Sømedotter søn paa mit Kæce, saa giver jeg mig paa Undentag hos Jer; men det siger jeg Dig, Peter Andersen, denne Kahyt forbeholder jeg mig til Bolig indtil mit møre Strog hugges op“.

Paa Oddens Kirkegaard er et smukt Monument, bestøttet af Capitain L. Friberg til Anneberggaard, oprejst over

de paa Orlogsskibet Prinds Christian den 22de Marts 1808
Faldne.

Paa Støtten findes følgende Indskrift af Grundtvig:

„De Snækker mødtes i Kvæld paa Hav
Og Luften begyndte at gløde.
De leged' alt over den aabne Grav
Og Volgerne gjordes saa røde.
Her er jeg sat til en Bantasteen
At vidne for Stægter i Norden
Danste de vare, hvis møre Been
Under mig smuldre i Jorden.
Danste af Tunge, af Væt og af Tid,
Dhi skal de nævnes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sonner.“

„Orlogsskibet Prinds Christian, ført af den kjætte Sessen, kjæmpede ved
Oddens Ryst den 22 Marts 1808 i 3 Timer med 2 engelske Linieskibe og
3 Fregatter. Willemoes, Kongedrybets Helt, Dahlerup og Soland med 69
af menige Mænd faldt; Nothe, Top, Ferry, Rostrup og 132 menige
Mænd saaredes. Braget blev erobret, men Danmarks Søhæder stadfæstedes.“

Hos J. L. Wisbech samt i alle Boglader faaes:

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skil-
dringer, Digte etc. af de tidligere Aargange af Wisbechs Almanak.

- Nr. 1. Præstens Sommerpæerer, Fortælling af Dr. H.;
Hans Garsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Jo-
hannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, For-
tælling af P. P.; med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen
Steenen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. En sand Historie, af E. Martens; Gjøde Lav-
mandsen og hans Datter af J. Petersen, med 10
Billeder. 10 Dre.
- 6. Præsten i Gruelse, Fortælling af H. F. Ewald;
Guldhornene af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36
Sider. 15 Dre.
- 7. Mesters Ring, Historie af Carit Etlar; Snrde-
drengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved af
Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse.
15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms
Katakomber af L. Wagner. 18 Billeder. 48 Sider.
20 Dre.
- 9. Kutteren Wildanden, Fortælling af Holger Drach-
mann; Frederiksborg under Chr. d. 4. af Carl
Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En høitstaende Medbeiler, Fortælling af N. Beiter;
Inlands Nordvestkyst af Kapt. Jagd; Et Mu-
seum af Henning For; Den lille Gudsker, med 18
Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. Posekiggerkrigen i Riisby, Fortælling af Ewald;
Rosenborg Slot og dets Minder af Carl Ander-
sen, m. m. Cirka 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Fortællinger af Wisbechs Almanak, med
cirka 30 Billeder. 96 Sider. 30 Dre.

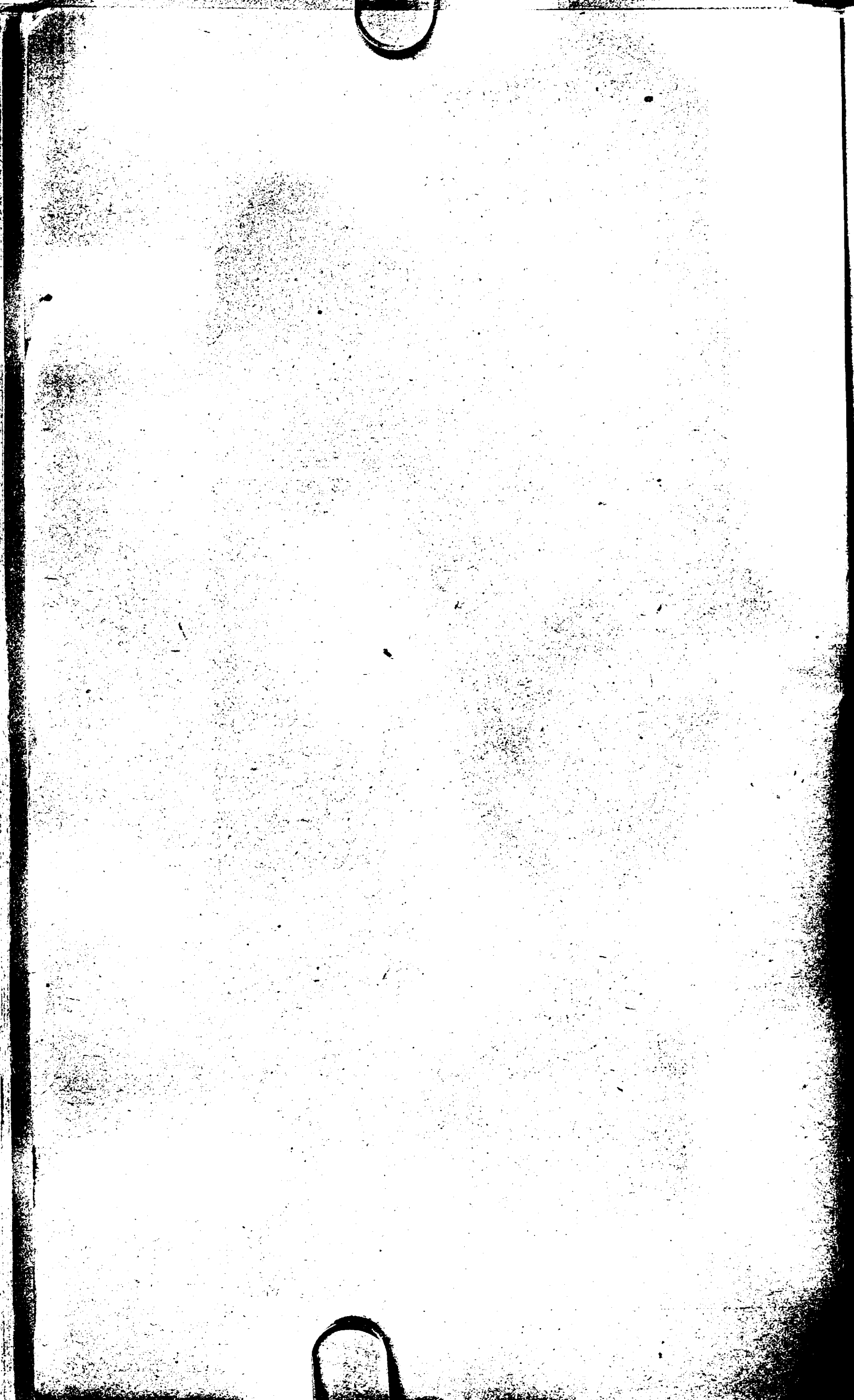
Nr 4. Pris: 10 Ore.

Fortællinger
af
Wisbechs Almanak.

Indhold. Kong Bram af Carl Andersen; Steen Steensen
Blicher af Chr. Boeck, med 7 Billeder.

Solbjerg.
K. S. Wisbechs Forlag

Kong Bram.

Genrebillede af Carl Andersen.

1.

et kan vel omtrent være fyrretype Nar siden, at der laa et Hus ved en af Kjøbenhavns Bolde — det ligger for den Sags Skyld, tror jeg, endnu paa samme Sted bag en af de tiloversblevne Boldrester, saa man kunde jo maaske der endnu forhøre sig om denne Histories Troværdighed — som til Trods for den pralende Spinatfarve, hvormed det var prydet udvendig og stak Folk i Djnene, ikke desto mindre maatte regnes blandt Bygningskunstens mindre heldige Frembringelser. Taget gif nemlig til Bejrs med en Stejlhed, der ligefrem havde noget foruroligere Letsindigt ved sig, og de firkantede Vinduer, hvert akkurat paa fire Studer, laa saa tæt ovenpaa hverandre, at man paa Bolden spurgte sig selv, hvordan det var muligt for et vorent Menneske at gaa oprejst inde i

Stuerne --- men det forstaar sig, derved lod der sig bringe et tre Stages Hus ud af det! Gadedøren endelig var en lang opløben Strimmel af en saa utilbørlig Smalhed, at en Person af lidt over normal Lykkelse vist maatte gaa paa Siden, vilde han naa uskadt ind og ud.

Bag de to Fag tilvenstre, øverst i dette Hus, boede den Gang i to smaa Stuer et ældre Fruentimmer med det i vort Land ikke ualmindelige Navn Sørensen. Hun var paa Bejen henad de Tres, og der var over hendes hele Person en net Sirlighed, som gjorde et behageligt Indtryk paa Enhver, med hvem hun kom i Berøring. Der var endnu i hendes Ansigt Spor tilbage af en fordums Skjønhed, Trækkene vare regelmæssige, den noget skarpe Næse lige, Munden ikke stor, men Læberne fastsluttede — det tydede paa Bestemthed — og ikke meget fyldige, Øjnene brune og klare. Talte hun med Nogen, fæstede de sig skarpt og vedholdende paa denne, saalænge Samtalen varede. Ansigtet var næsten ganske uden Rynker, med Undtagelse af et Par svage Striber i Øjenkrogene, men hendes Hudfarve var ualmindelig bleg og Haaret, der laa glat ned ad Tindingerne under en strimlet Kappe, faldt stærkt i det Graalige. Hovedindtrykket af det Hele var Ro og Resignation, men tilkæmpet gennem mangen sjælelig Gjenvordighed.

Var hendes Person sirlig, saa var hendes Stue det ogsaa. Vanskelig skulde man opdage nogen Plet under Sandet paa det skurede Gulv eller noget Støvgran paa de runde sorte Plydses Kvaster under de røde Sirtsjes Gardin-kapper. Møblerne vare i Stilen fra dette Aarhundredes Begyndelse; de mest fremtrædende Stykker vare Sofaen og Pille-spejlet imellem Binduerne, der øjensynlig en Gang havde været Pragtstykker, hvide med forgyldte Ornamente. Nu var Forgyldningen bleget, men tjente dog til at fremhæve Baserne og Guirlanderne og Rosetterne paa det firkantede Spejl og dets Konsol; og de skinnende Metalharper paa grøn Silkebaggrund paa Forsiderne af Sofaens Endestykker, der dannede Skabe, bidroge ikke mindre til dette Møbels Forherligelse —

Kæjser Napoleons Dage havde det nok saa gravitetisk pyntet op i en Rigmands Stadsstue. Over Sofaen hang der et Par blegede Portrætter, Pastelbilleder af den rige Murmester Sørensen og hans Hustru, han med Kalvekryds, gul Vest og en Kjole med blanke Knapper og en Krave, der taarnede sig op i Rakken, hun med Turban og rødt Livbælte, der sad helt oppe under Armene.

Smellem Portrætterne hang der et koloreret Billede, fremstillende et Skib for fulde Sejl, med Underskriften: Raper-skonnerten Ornen, og under dette hang der atter et lille Silhuetportræt i oval, udskaaen og forgyldt Ramme, omgivet af en visjen Blomsterkrans.

Paa den modsatte Væg hang der et Par Broderier i Glas og Ramme, hvoraf det ene fremstillede en ung høj, hvidklædt Dame med et flagrende blaat Shawl, der ofrede en Blomsterkrans paa et brændende Alter, medens paa den modsatte Side af dette et spinkelt Laurbærtræ vel naaede et godt Stykke op over Flammen, men dog havde langt endnu, før det stod i Højde med den ofrende unge Dame, der ikke var nogen anden end Tomfru Marie Sørensen, som ofrede denne Krans til sin „Kiære Moder paa hendes Geburtsdag“. Endelig hang der henne over Sypladsen ved Vinduet en Guitar i et falmet blaat Baand — men den manglede næsten alle Strengene.

Gjerinden af disse Sager indtog en beskeden Stilling i Samfundet, havde ingen Familie og meget faa Ungangsvener, stillede overhovedet for sit eget Bedkommende faa faa Krav til Livet, at en lille Renteskilling i Forbindelse med, hvad hun kunde fortjene ved fint Broderi, hvori hun var en Mester, var i Stand til at give endogsaa Mere end hun selv havde Brug for. Men hun havde Anvendelse for den Smule Overflud, der var hende forundt.

En Gang om Ugen, hver Torsdag, holdt hun nemlig aabent Hus — rigtignok kun for een Gæst.

Den Dag blev der jærlig pudset og pyntet op i denne beskedne Lejlighed. Var det Sommer, kom der friske Blomster i Glasjet paa Spejlskonsollen, var det Vinter, maatte det knitre i Kaffelovnen og Røgelsen dufte paa den varme Jernplade. Men var saa Alt i Orden, og det var der fra den tidlige Morgenstund, fik Tomfru Sørensen Hat og Shawl paa, og gik ud efter Gæsten, hvem hun havde pyntet op for derhjemme den Dag.

Altid gik hun samme Vej, nemlig langs Bolden, gjennem Grønningen og Esplanaden til Analiegade. Her drejede hun ind og gik videre. Det var et fornemt Kvarter, hun her bevægede sig i, bestandig havende for Dje foran sig Rytterstatuen af Kong Frederik den Femte, der sidder omgivet af de fire pragtfulde Palæer, som hans Stormænd opførte paa hans Bud, men nu beboedes af hans Eftersølgere paa Danmarks Trone. Hun standsede dog, inden hun naaede denne

Ring, omtrent midt i Gaden ved en mægtig Bygning paa hendes venstre Haand, der indtog omtrent Tredjedelen af den ene Gadelængde.

Det var dog ingen Stormands Borg, ved hvis Port hun standsede hver Torsdagmorgen, netop som den gik op, idet Klokkeren ringede sit sidste Timeslag, altid det samme Slag; thi det var Almindeligt Hospital, hvis ene Port var Maalet

for hendes Gang. Torsdagen er, som bekendt, den reglementerede Udgangsdag for Hospitalslemmerne. Da ser man dem i Morgenstunden vandre ud, Blinde og Bamsføre, Alle usle og elendige, skjønt mange endogfaa ere unge af Alder. De fleste søge vel Udgangstilladelsen for at tiltigge sig en lille Hjælpefilling, men en Enkelt findes der dog iblandt dem,

som har et glædeligere Maal, der optages for et Øjeblik af en eller anden barmhjertig Samaritan.

Dette var i det Mindste Tilfældet med den Første, der i hin Tid, hvormed vi have at gjøre, hver Torsdag Morgen traadte ud af Hospitalets Port, ligejom den aabnedes. Det var en forladen ældre Mand, der gik med tilbundne Øjne og famlede sig frem, idet han følte sig for med Stokken, han havde i den højre Haand. Han saa slemmt medtagen ud. Hvad man saa af Ansigtet, var kun sløve, slappe Træk, hvori tidligere Dages Synder havde riftet deres sørgelige Mindetegn. Til Trods for, at han øjensynlig gjerne vilde give sig et vist flot herremæssigt Udseende, var der over den hele Personlighed noget Ufeligt. Men idet han traadte ud over Tærskelen, foregik der dog virkelig en Forandring med ham. Noget af den ufulde Pjaltethed ved Personen faldt bort, thi han rettede sig og gik fast og tryk — han vidste sig greben af den samme trofaste Arm, der altid ledte ham bort fra denne Glendighedens Bolig, som det var ham en Bederstygghed at tænke paa som et Tilflugtssted, han oven i Kjøbet maatte sige Tak for. Med en fornem Haandbevægelse hilste han Portneren, ladende, som om han havde kunnet se denne hilse først. Havde han virkelig kunnet se, vilde han i høj Grad have følt sig skuffet; thi vel havde Portneren lettet paa Huen, men ikke for at vise den blinde Staffel Hønr, nej for at yde Soufren Sørensen sin Tribut. Synet af sand uegenmyttig Opofrelse kan saa selv det i alskens Daarlighed mest hærdede Øje til at blinke.

Og saa vendte hun hjemad igjen, førende den Blinde varsomt ved Haanden. Vandringen tog Tid; Stafken maatte mangan Gang standse for at snappe efter Vejret, selv om de mere krøb end gik henad Brostenene. Mest Tid tog dog Esplanaden. Hvert Øjeblik maatte her standses og lyttes; Bindpustet, der bragte den friske Søluft eller den fjerne Klang af en omdrejet Ankerkjetting, blandet ind i Matrosernes Opsang, var nok til at fastnagle den Blindes Fod. Der kunde da et Øjeblik komme Liv og Rørelse i de slappe Træk; Haanden bevægede Fingrene, som for at gribe efter Noget, Læberne rørte sig, men Ordet kom dog ikke, et Suk, intet Videre. Det var som med den gamle Hest, der styrtede for Arbejdsfærren, forpint og træt, men, døende, fik Glimt i Øjet og løftede Hovedet, da den hørte Saluten — det var Mindet om de svundne Dage, om den Stund, den bar Helten i Slaget, der i Dødsstunden fik dens Øje til at tindre.

Hvilken usigelig Bemod kunde da glide over hendes Masyn!

Men hun tog sig sammen og fik ham tilsidst ført hjem med sig. Og forsaavidt som Noget endnu kunde glæde denne udtørrede Sjæl, blev det hver Gang en glad Dag for ham. Rigtignok syntes han at tage imod hendes Gæstfrihed som en Ret, der tilkom ham; han var en egoistisk Natur og hendes kjærlige Opofrelse havde forvænt ham. For ham vilde det have været en himmelraabende Uretfærdighed, hvis han ikke havde haft denne Dag. Hvorledes udholde Hospitalshelvedet i 6 Dage, hvis ikke den syvende Dag gav ham Oprensning? Naa, han drog altsaa al den Honning af Blomsten, som han formaaede, spiste, drak, passiarede, naar det behagede ham, og blundede i Sofahjørnet, naar han havde Lyst til det, kort sagt, han teede sig den ganske Dag som Herre — indtil Aftenen kom og han blev fulgt hjem igjen; da kom Ulykkeheden, da kom Gnavenheden, da traadte han ikke slet saa knæsfænde ind ad Hospitalsporten, som han om Morgenen var traadt ud af den.

Men hun? Ja, underligt er det, ogsaa for hende var Torsdagen en glad Dag. Der er en vidunderlig Magt i at kunne være den Givende, naar man saa gjerne vil være det!

Vel sandt, naar han, den vrantne Strantning, sad der i hendes Sofa og fik sig en Lur, kunde der liste sig en Laare ned fra Djet, mens det hvilte paa den sørgelige Skikkelse, der sad overfor hende — men faldt saa Blikket paa Raperstommerten paa Bæggen og paa Silhuetbilledet nedeunder, da sank ogsaa hendes Hoved lettet ned paa Haanden, og hun lukkede Djet, og gamle, gamle Drømme toge hende i Favn.

2

En Dag i Maj, Aaret efter Flaadens Tab og alle de Ulykker, der vare gaaede forud, var der Liv paa Kjøbenhavns Toldbod. Man havde travlt med de nye Kanonbaade og med Udrustningen af nogle Skibe, der havde faaet Raperbreve. Et af disse laa klart til at sejle; det var den nye Skonnert Ornen paa fire Trepundinger, som havde været meget paa Tale blandt Søfolk i den sidste Tid, da dens Skrog og Rigging syntes særlig at gjøre den egnet til et hurtigsejlende Vikingskib. Derfor havde der samlet sig en Stimmel af

Skuelystne, som vare spændte paa at se den lette Anker og staa udeste. Der ventedes kun paa Kaptejnen; Baaden, som skulde hente ham, laa ved Toldbodtrappen, fem Skuproere sad parate ved Marerne, medens den sjette holdt skarpt Udkig oppe paa Trappen; for Kaptejnen var en streng Mand, som der maatte staas paa Binde for.

„Gud naade den, der glemmer Respekten,“ sagde en Mand i den Trapper nærmest staaende Klynge, -en gammel Lods. „Han er en glubsk Hund, naar han bliver tirret, og har han ikke været mig før, saa bliver han det ikke nu, siden han har faaet Kongens Uniform paa Kroppen.“

„Sa men en rask Karl er han Fanden haake mig lige-godt!“ sagde en yngre lyshaaret og blaaøjet norsk Matros. „Og han er ikke heller kneben paa Skillingen han; den Tid han var anden Styrmand paa Briggen, jeg foer med paa Middelhavet, var han aldrig bange for at spendere en Flaske Vin eller to, naar vi turede i Land.“

„Da vil han sgu inte kjendes ved Smaafolk nu,“ sagde en Tredje, en firskaaen Ulf med gul Sydvest, rød Skjorte og tjærede Buxer. „Mig lod han, som han aldrig havde set før, da jeg nys forhørte mig om Syre med Skonnerten. Jeg har dog i forduins Tid langet ham mangen en god Ende. Men det forstaar sig, den Gang var han jo ikke Andet end Rahytdreng og jeg, hvad jeg endnu er.“

„Du skulde da husket paa det gamle Ord, Morten: vær from mod din Undermand, han kan snart blive din Overmand!“ sagde Nordmanden.

„Da mener jeg dog, at Morten kan være glad til, at han ikke fik den Syre,“ sagde Lodsen, „for kjender jeg ellers Kaptejn Bram ret, saa har han maaske nok glemt Morten, men ikke de Lamp, han fik af ham.“

Datteren, som sekunderede Lodsen, cergrede øjensynlig Morten i høj Grad, men han trøstede sig ved at faa en vældig frisk Skraa halet op af Bestelommen og anbragt under den højre Kind.

Saa drejedes Samtalen hen paa Skonnerten; den havde tredive Mand, fortaltes der, og Alt, hvad tænkes kunde i Retning af Udrustning i Krigstid. Man undredes over, hvordan Kaptejn Bram var kommen til al den Herlighed.

„Na, ved I ikke det?“ sagde Nordmanden. „Det er den rige Murmester ved Stranden lige overfor Kristiansborg Slot, der har skudt Mynten til. Bram skal jo have Datteren, siger man.“

„Velbekomme,“ sagde Morten spydig, idet Skraaen skiftede Plads, mens han klæde den venstre Arm og skød Syndvesten ned i Banden ved at løfte Bagskyggen med Skuldrene. Han havde øjensynlig stor Ovelse i den Manøvrering med sin Hovedbedækning.

Men hermed var ogsaa Samtalen ude for denne Gang; der kom paa en Gang Uro i Mængden, og den paa Udkig staaende Sluproer raabte ned til de Andre i Baaden:

„Kaptejnen i Sigte, klar ved Marerne!“

Alle saa hen mod Lodbodporten. Indenfor denne stod den ny Kaperkaptein med en ung Dame i en Stilling, der tydede paa et meget intimt Forhold imellem dem. Han var i al Fald ikke sparsom med Haandtryk og Omfavnelser og Kys paa Pande og Kind og lignende Fortrolighedsytringer,

der tydelig generede hende mere end hun nænte at lade sig mærke med for ham. Hun følte sig trykket af den store Mængde Mennesker, hvis Blikke hun havde en Fornemmelse af sendtes ham og hende i Møde fra alle Kanter. Hun var tillige saa usigelig befymret i dette Øjeblik, hendes Sjæl var opfyldt af bange Anelser, og da han endelig sagde: „Ja, nu maa jeg ombord, Marie! Nu Hovedet op, en rask Raper har ingen Brug for en klynkende Brud!“ da var det, som om der brast Noget i hendes Bryst, hun bøjede Hovedet og udgød en Strøm af Taarer. Om det nu var, fordi han virkelig ikke kunde forstaa hendes Følelsesudbrud eller fordi han nødig vilde lade sig mærke med nogen Svaghed, hvormed hans Reputation som Søkriger, hvad han jo nu var, kunde tage Skade i de mange Tilskueres Øjne, saa lod han sig nøje med at svare derpaa med et Rys paa Panden og et kort henkastet: „Vi ses igjen!“, hvorpaa han vendte sig fra hende og med raske Skridt skred igjennem Mængden ned mod Baaden. Kraftig og kjæk saa han ud, sund og stærk, og Uniformen flædte ham prægtig. Men et haanligt og haardt Udtryk sprang ham tidt ud af Øjnene, og der mærkedes kun lidt til, at han havde noget venligt Ord for gamle Kammerater, af hvilke han dog kom en Del forbi, inden han naaede Trappen.

„En stolt Karl at se til!“ var der En, der sagde.

„Ja, han svarer til sit Navn, der er Brass og Bram ved ham,“ sagde Morten, idet han skød Sydvesten skraa paa Hovedet og spyttede henad Trappen.

Og der var Flere, der tænkte som han.

Men snart fik man Andet at tænke paa, da Skonnerten havde lettet Anker og for de svulmende Sejl pilede bort fra Røden. Den lignede i Solglansen en skinnende Svane, som den gled derude paa de blaa Bølge; der gik en Beundringsmumlen igjennem Tilskuersflokkene paa Land, og der var ingen Sømand her tilstede, uden at han jo fandt, at Skonnerten Ornen svarede til det Ry, der var gaaet af den.

Den stakkels Marie havde ogsaa været Vidne til Skibets Bortfart og ganske vist et Øjeblik følt sig løftet ved det stolte Syn; den gled jo ud til Hæder og Bedrift, og det var jo hendes Hjertes Udkaarne, der her skulde vinde Kranjen. Men, af, hvilke Farer ilte han imøde! — Og kom han tilbage, sejerkronet og rig paa Skatte? — Hvorfor vaagnede nu atter den forfærdelige Tvivl fra før derinde paa Toldboden? „En rask Raper har ingen Brug for en klynkende Brud!“ Klang af disse kolde Ord kunde ikke komme hende

ud af Øret, heller ikke Lyden af hans Røst, da det kom koldt, som et Pust over Grave: „Vi ses igjen!“

De havde kjendt hinanden, fra de vare Børn. Frits Brams Forældre, der havde staaet i Venskabsforhold til hendes, vare døde for en Del Aar siden uden at efterlade ham Noget; men han var tidlig kommen tilsøs og havde arbejdet sig flinkt frem, havde set sig om i Verden, og var i det Hele taget en frisk og rask Svend, med et saa flot og kavaleri-mæssigt Væsen, at han, naar han var i det Hjørne, at han vilde gjøre sig Ulejlighed derfor, ligesom kunde tage Fruentimmerne med Storm. Men overmodig var han tillige. Dog, hvad brød en ung Pige som Marie sig om den Ting? Mod hende var han det jo ikke, heller ikke mod hendes Forældre. Hvor var han ikke galant mod Moderen? Hvor forstod han ikke at fortælle Faderen, hvad denne helst vilde vide Besked om fra fremmede Lande? Hvilken dygtig Knægt var han ikke, sagde Faderen, Styrmand, da han var tyve Aar gammel! Og hvor smuk han var, naar han spaserede med dem i Kongens Have om Søndagen! Som han gik der med blank Hat og det røde Siltelommelørklæde hængende ud af Trøjelommen — var det et Under, at de andre unge Piger sendte Marie misundelige Blikke? For det gjorde de, hun saa det og hun gottede sig derover.

Saa blev han borte flere Aar, og da han kom tilbage, var Ulykken sket, Byen brændt, Flaaden ranet, Landet forarmet. Men nu maatte hver Mand kæmpe; Kongen havde opfordret til at udruste Raperskibe, det vilde Frits Bram med til, han vilde føre et saadant Skib og han skulde nok gjøre Fjenden Afbræk, skyde hans Krigsskibe i Søen og tage hans ladede Kjøbmandsskibe! Marie var stolt af hans Fædrelands-kjærlighed, hun hadede jo selv, som alle andre Danske i de Tider, de engelske Tyve! — Saa blev de forlovede, og saa kom han en skøn Dag med Raperbrevet i Haanden. Nu manglede kun Skibet. Han havde ingen Penge, men Murmester Sørensen var jo en rig Mand, vidste alle Mennesker, altsaa ogsaa den vordende Rapersfører. Svigerfader vilde nok laane ham Pengene?

„Jo, Du gjør, Fatter!“ sagde Madame Sørensen. „Det er jo til vort eget Barns Bedste, og vi faar Pengene tilbage med Renter.“

„Du gjør det, lille Fa'r!“ hviskede Marie ham ind i Øret, og saa trykkede hun sin Kind op til hans. Den Gamle fløede sig bag Øret, men Marie kunde han ikke modstaa.

Skibet blev kjøbt og udrustet, og det kostede grumme mange Penge.

Men den Dag, Skibet var sejlet og Marie kom hjem fra Goldboden, sagde den gamle Murmester: „Ja, det er godt, at vor Sviger søn er en brav Fyr, Mutter, for nu har jeg stoffet til ham omtrent Alt, hvad jeg ejer og har, og jeg har ingen Bevijer forlangt af ham.“

„Hvad skulde vi ogsaa med dem, lille Fatter?“ sagde Konen: „Han er jo nu saa godt som vor egen Søn.“

„Men de har dog ikke holdt Bryllup endnu, Mutter!“ sagde Murmesteren.

Marie sagde Intet. Men da hun saa paa sin Fader og blev det bekymrede Udtryk i hans Ansigt var, som Konens forhaabningsfulde Ytring ikke havde formaaet at glatte ud og som gav en frygtelig Illustration til hans sidste Ord — da følte hun en Tyngde over sig, som om hun skulde segne til Jorden. Hun kastede sig om Faderens Hals, og det varede længe, inden hans kjærlige Ord kunde standse hendes Taarer.

3

I fire Somre havde Skonnerten Ornen sejlet om i danske og norske Farvande paa Kaperi og vundet Navnkundighed. Dets Fører Kaptejn Bram havde med Rette faaet Navn som en af de Heldigste, men tillige som en af de Forvorneste blandt disse moderne Vikinger. Paa mangt et halsbrækkende Foretagende havde han indladt sig, og hidtil var han ikke alene sluppen godt ud af enhver fortvovlet Situation, men havde næsten altid set sin Dristighed lønnet med et rigt Bytte, som han forstod ikke blot at snappe ud af Konvojen lige for den engelske Orlogsmands Næse, men tillige at bringe i Sikkerhed og siden at faa fordelagtig solgt. Han tjente selv paa denne Vis uhyre Summer, og hans Folk fik stolte Prisepenge. Intet Under derfor, at tabte han ogsaa en Gang imellem i en Søkamp en Mand eller to, saa var der ti Andre, som stredes om at blive optagne i den Faldnes Plads.

Men dette vilde, ubundne Liv havde desto værre ret egnet sig til at udfolde mangan en ond Spire i hans Karakter. Hans medfødt hensynsløse Overmod maatte jo næres under denne udfordrende Dmtumlen paa Havet, der blev kronet med

faa meget Held. At han bragte Ruin over faa mangan fredelig Forretningsmand og kunde gjøre det i Lovens og i Patriotismens Navn, bragte tilsidst en fuldstændig Forkvæling i hans moralske Begreber, faa at der jo ikke var Meget i denne Verden, som han ikke tilsidst troede sig tilladt, uden at han behøvede at tage synderligt Hensyn til den Ret, en Anden ogsaa kunde have til en Smule Velvære og Fred.

Ogsaa i andre Henseender kom det Onde frem. De let fortjente Penge kom i rask Fart. „Det maatte vises at man var en Krøfus, altsaa jo mere Pragt og Glans desto bedre. Skal der prales, maa man have Noget at prale for; men med det Selskab, der for Traktementets Skyld finder Behag i at omgaas en ødsel Pralhans, er det i moralsk Henseende daarlig bevendt. Naar Kaperkaptejnen laa hjemme om Vinteren, beboede han pragtfulde Sale, pyntede med Blomster og Lys og skrammereret Tjenerskab, men det Selskab, der samledes om ham, bestod kun af ligesindede Kammerater, Svirebrødre og andet Paf. Snart var Bram ligesaa kjendt for sine Svirelag og andre Udskjelser om Vinteren, som for sine Bedrifter, naar han var i Kaperfart om Sommeren.

Man vil heraf forstaa, at Bram i denne vilde Rus heller ikke følte sig bunden af Hensyn til Marie. Vinteren der fulgte paa den første Sommer efter Afskeden paa Toldboden, laa han ikke i Kjøbenhavn. Han havde nemlig, forfulgt af et Par engelske Orlogsbrigger, søgt Tilflugt i en norsk Havn, hvor han frøs inde og maatte forblive, til han kunde slippe ud med den førstkommende Vaar. Vintertiden faldt ham dog ikke lang; thi saasom han var en flot Karl og havde fuldt op af Pengene, blev han meget snart den lille Søstads Løve og gjorde Hovederne krusede baade paa Piger og unge Koner. Dette gav ham saameget at bestille, at han sjelden gav sig Stunder til at tænke paa Murmesterfamilien i Kjøbenhavn, og gjorde han det en Gang imellem, stod den for hver Gang med blegere Farver for hans Grindring, bestandig mere og mere — i Modsetning til den Tummel, hvoraf han nu lod sig omhvirvle — med et vist Spidsborgerlighedens Skjær over sig. Da han ydermere allerede den første Sommer havde sendt Murmesteren en kostbar Prijs, en engelsk Galease, ladet med mange gode Ting, for at han i den kunde gjøre sig betalt for sit Udlæg, mente han, at det nu kun havde liden Hast med hvad Gjæld han for Resten kunde staa i til den Familie. Et Mars Tid derefter gjorde

han sig omtrent slet ingen Ulejlighed med at tænke videre paa den.

Derfor fik han heller ikke nogen Kundskab om, at den gamle Murmester havde lidt et stort Tab ved en Ildbrand og at han af Bekymring over dette og af Græmmelse over de Laarer, Marie fældte over den troløse Elsker, var bleven fastet paa et Engeleje, hvorfra han ikke skulde rejse sig mere. Hans Husfru fulgte ham ikke længe efter, og Marie stod alene tilbage.

Faderens en Gang saa store Formue var nu svunden ind til en Ubetydelighed, saa Marie var for en Del henvist til sin egen Dygtighed med Hensyn til Udkommet; men dette var hendes mindste Sorg, hun nærede ingen Frygt for at hun skulde komme til at mangle det daglige Brød. Hvad der nagede, laa dybere. Der gik Maanedes, der gik Aar, men Savnet og Sorgen sad endnu altid lige dybt og nagede hendes Hjertesod.

Hun havde ikke set ham, siden hin Majdag ude paa Toldboden. Hun vidste godt, hvor han boede. Mangen en Aften havde hun listet sig forbi Huset og stirret op mod de oplyste Vinduer — hvorfor, vilde hun ikke selv have kunnet gjøre Rede for, ligesaa lidt som Fluen kan sige, hvorfor den drages saa af Lysets Flamme. Men hvormangen Gang var hun saa ikke flygtet derfra igjen, med Hjertet fuldt af Gru, naar den vilde Sang og Bægerklang trængte ned fra de oplyste Sale og standsede de Forbigaaende paa Gaden udenfor „Kong Brams“ Bolig.

Thi dette Navn havde den heldige Raperfører efterhaanden faaet i Folkemunde. Oprindelig givet ham af de beundrende Drikkebrødre, der saa ham frækt tænde sin Pipe ved Hundredalersedler, var det gaaet over i Folket. En, som kunde gjøre saadanne Ting, maatte være rigere end en Konge, sagde man, og derfor kunde man endogsaa høre Gadedrengene raabe efter ham: „Giv os en af dine Tidibusser, Kong Bram!“ Var han i Humør til det, kunde det da godt stifte ham, at han smed Sedler i Brams ud blandt dem.

Hun skulde dog se ham igjen.

Bed at efterse sin Faders Dokumenter fandt hun en Dag en lille Pakke Papirer, omviklet med en Snor og med Paaskrift: „Frits Brams Familjepapirer, at overgive i hans egne Hænder.“ De maatte være givne den gamle Murmester i Forvaring, før Bram drog ud paa sit Rapertog, og den Gamles temmelig pludselige Død inden Brams Tilbagekomst

havde saa forhindret deres Aflevering. Marie sad længe hen-
sunken i Tanker, med Pакken i Hænderne. Det begyndte alt
at mørknes, da hun med Et rejste sig op fra Dragkisten,
hvorved hun sad. Hendes Beslutning var fattet: hun vilde
selv overgive Pакken i hans egne Hænder. Hun var snart i
Tøjet og ilte hen til det velbekjendte Hus. Det var en
prægtig Kjøbmandsgaard med lyse, brede Trapper. Da hun
gik op ad den første Trappeskraaning, skjalv hun i Knæerne,
men med Anspændelse af al sin Evne gjorde hun en hurtig
Bevægelse og stod i næste Øjeblik ved første Sal, hvor hun
ringede paa.

Det varede noget, inden der blev lukket op. Indefra
trængte en dæmpet Lyd af Sang og Latter ud til hende; da
Døren endelig aabnedes af en galoneret Tjener, gjenkjendte hun
Melodien paa en af de i den Tid gængse lystige Selskabsviser,
men af Harmoni var der ikke Meget i disse rustne, forskregne
Struber. Tjeneren svarede hende kort og godt paa hendes
Spørgsmaal, at Kaptejn Bram var ikke at faa i Tale, hun
maatte komme en anden Gang. Han vilde smække Døren i
for Næsen af hende, men pludselig gav Bevidstheden om al
den Uret, hun havde lidt, et Stød til den Energi, der laa
paa Bunden af hendes Karakter; hun følte sin Stolthed
vaagne, og hun sagde derfor til Tjeneren paa en Maade,
der aldeles imponerede ham: „Tilside! Jeg maa tale med
Deres Herre!“ og uden at han i sin Forstjæmthet tænkte
paa at forhindre hende i hendes Forsæt, skred hun ham
forbi og gik igjennem Forværelset henimod den Dør, inden-
for hvilken hun tydelig hørte Larmen af klirrende Glas og
leende Stemmer. Tjeneren vilde nu gjenoprette det Forsømte
og forhindre hende i at aabne denne Dør, men kom ogsaa
her for sent, hun havde alt aabnet den — hvilket Syn mødte
hende her!

Salvdruffen, med ontaagede Dine, sad han blandt fine
ligesindede Gæster, med det fyldte Champagneglas i Haanden.
„Dg nu en Staal for den dejlige Løs Susanne! Hende husker
J da nok?“ skreg Bram. „Ja vist,“ svarede Koret, „en
Staal for Susanne, Brams Kjereste deroppe mellem de
norste Fjælde. Hurra!“

Mere hørte Marie ikke. Ikke et Sekund mere i denne
Festhule; hun slængte Pакken, hun var kommen for at bringe
ham, hen til de vilde Svirebrødre, skød Tjenerens Arm til
Side, der vilde føre hende ud af Døren, og ilte tilbage
gjennem Forværelset, nedad Trapperne og ud paa Gaden,

hvor den kolde Vinterluft var som et Himmeriges Pust i Sammenligning med den giftsvangre Luft oppe i Dde-landens Sale.

„Hvem var det?“ raabte Bram til den forbløffede Tjener. Denne vidste jo ikke megen Besked om hende, og Bram havde selv været saa optagen af sin egen Lystighed, at han i det korte Nu, hun var tilstede hos dem, ikke fik Tid til at gjenkjende hende, som han mindst vilde tænke paa i denne Time.

„Hvad var det, hun kastede?“ sagde en Anden, idet han optog Pakken: „Haha,“ sagde han, idet han læste Paa-skriften: Frits Brams Familjepapirer, at overgive i hans egne Hænder. „Bærsaagod, Hr. Kaptejn, her er Deres Dokumenter,“ sagde han, idet han paa militær Vis førte Haanden op til Tindingen og rakte Bram Pakken.

„Frits — Brams Familjepapirer?“ — drævede denne,

idet han løste Snoren og derved saa, at Pакken indeholdt sex forskellige Stykker. „Hvad Satan skal jeg med dem? Min Familie er der, hvor jeg kan sætte en kjon Tøs paa Skjødets, alt det Dvrige rager ikke mig! Til Selvede med Dokumenterne! Min Pibe og et Lys, Tens!“

Tjeneren bragte det Forlangte, og til Kammeraternes Forbavjelse, som ikke vare langt fra at blive ædrue over denne faade Formastelighed, stak han et af Papiernerne i Lyset og tændte Piben derved.

„Naa, hvad Satan maaber T efter? Tænd Ter selv en Pibe, en, to, tre, fire, fem, her er jo affurat en Fidibus til Hver. Naa, vil T lystre, Kanaler? Fanden skal traktere Ter, om T ikke gjør, som jeg vil! Champagne i Glassene, Tens!“

Papiernerne gif op i Røg, og Gildet fortsattes, til de Alle vare døddrukne. Svordan Gæsterne kom ned og hjem den Nat, skal jeg ikke kunne sige; men Bram kom ikke længere end hen til Sofaen, som Tjeneren fik ham slæbt op i og tildækket med en Kappe, og her sov han Rusen ud.

Da han vaagnede igjen, var det højt oppe paa Dagen, en kold, graa Februar dag med Østenvind og Rintaage. Stuen, som alle vegne bar uhyggelige Mærker af Gaarsdagens Udsfejelse, frembød et hæsligt Udseende; de forgyldte Spejle og den blinkende Lyskrone stak stygt af mod de itubrukne Glas og Vinpletterne paa Stolens Silkebetræk, og Gulvet var helt oversaaet med udtraadte, brændte Papiersstumper. Da Brams Djne faldt paa disse, var det, som om han vaagnede op af en frygtelig Drøm; han sprang op af Sofaen og bukkede sig efter en Lap Papis, Alt, hvad der var tilbage at læse paa den, var: „Frits Brams Familie“ Da gif det Forfærdelige op for ham: Nu stod han ene, det var Hende, der selv havde raft ham Traaden, som havde kunnet knytte ham til Slægt og Frænder, om de nogensteds fandtes — han havde revet den itu, han havde selv kastet Broen af, selv affkaaret sig Tilbagevejen! —

Han skulde dog strax mindes om, hvilken Karl han alligevel var. I det han nemlig gif hen og aabnede Vinduet, for at afkøle sit hede Hoved, raabte en Dreng op til ham nede fra Gaden: „Giv mig en af dine Fidibusjer, Kong Bram!“ — —

Lyve Aar efter. Marie Sørensen var nu en gammel Pige og boede i det her i Begyndelsen beskrevne Hus ved Bolden. Siden hin forfærdelige Aften havde hun faaet Tid til at gjøre op med sig selv og der var groet Aar over Fortidens Illusioner. Hun forlangte nu ikke Mere af Tilværelsen, end hvad den med Billighed maatte kunne indrømme, og hun syntes at have fundet Tilfredshed heri. Aldrig hørtes hun klage, altid var der den samme ligelige Ro over hendes Fremtræden.

Da kom der en Dag, da hun skulde fornemme, at denne majsommelig tilkæmpede Ligevægt dog havde sine Grænser. Hun læste i Avisen i den Rubrik, hvor en og anden interessant Tildragelse berettes med smaa Typer, Følgende: „Op og ned. Paa Almindelig Hospitals Lemmeafdeling er i disse Dage optagen en Mand, der, som vel ikke Mange, har faaet Lykkens Omkiftelser at prøve. Hans Navn er Bram, og han har en Gang været saa rig, at han ikke saa sjælden tændte sin Pipe ved Hundreddalersedler, og i Folkemunde kaldtes han formedelst sine flotte Baner „Kong Bram“. Sin Rigdom havde han erhvervet sig som Kaperfører i den engelske Krig i Aarene 1808—13, men han satte den snart overstyr ved et overdaadigt og ødselt Levnet. „Ødeland og Skadeland tjente begge en Mand,“ det gik mere og mere nedad Bafke med den fordums Millionær, han mistede sin Helsen og blev tilsidst blind paa begge Øjnene. Ingen Familie har han — idet Mindste var han ude af Stand til at dokumentere, at han, som han mente, var i Slægt med den rige Garverente af samme Navn, som døde for flere Aar siden i Middelfart, hvorfor han gik glip af Arven efter hende, hvis Esterladenskab tilfaldt det Offentlige — og ingen af de fordums Venner fra de gode Dage vil kjendes ved ham nu. I en højst nødlidende Tilstand blev han tagen under Fattigvæsenets Vinger.“

Marie kom under Læsningen heraf i en saa heftig Bevægelse, at hun neppe var sig selv mægtig. Al Uret, al hans Brøde lige overfor hende, var glemt, kun Mindet om den smukke unge Mand, Vennen fra Barndoms- og Ungdomsdagene, var blevet tilbage. Og her stod det, at ingen af Vennerne fra de gode Dage vilde kjendes ved ham nu, blind, hjælpeløs, som han var, lidende Nød, foragtet og usjel! Han, der en Gang havde været hendes Glæde, hendes Moders Haab, hendes Faders Stolthed! — Men — nej intet „Men“,

nu var han forladt, nu trængte han til en Saand, og hun vilde række ham sin! — Men vilde han tage imod den? O han behøvede jo ikke at vide, hvem hun var! Han skulde spares for den Ydmygelse, at maatte sige Tak til hende — en god Gjerning er kun den, der gjøres helt og fuldt! —

Og hun fatte det i Nærk saaledes. Det havde ingen synderlig Banskkelighed ved Suspektørens Mellemkomst derude paa Hospitalet at faa Bram til den Opfattelse af Tingen, at en Dame fandt sin Fornøjelse i at tage sig af Trængende paa den Maade, som Marie havde tænkt sig det, ved at optage ham i sit Hjem paa hans Udgangsdag. Det faldt endogsaa ret bekvemt for hans Egoisme, at dette var en Behagelighed for hende selv; derved befriedes han jo for den Forpligtelse at vise hende overmaade megen Taknemmelighed, han var jo her endogsaa den Ydende paa en Maade, og derfor lod han sig ikke genere, men gjorde det mest Mulige ud af det for sig — og med den mindst mulige Hensyntagen til hendes Bekvemmelighed.

Saaledes gif det til, at man hver Torsdag saa Somsfru Sørensen vandre ind til Almindeligt Hospital.

5.

Men der kom en Torsdag, da Hospitalsporten gif op og den blinde Bram traadte ud som Førstemand, men uden at hendes kjærlige Arm greb hans for at lede ham bort fra hvad han kaldte sit Fængsel.

„Stop lidt, Bram,“ sagde Portneren, „hun er ikke kommen endnu. Sæt Dem derinde i Solen paa Bænken ved Siden af Porten. saa skal jeg lade Dem vide, naar hun kommer.“

Bram betænkte sig lidt, men vendte derpaa tilbage til Gaarden gnaven og knurrende, mumlede Noget om „Ufetterretlighed,“ „at her skulde man vente, det skulde han have sig frabedt“ o. Lign. til liden Opbyggelse for Portneren, som fløjtede cægerlig efter ham, mens han gif ind ad Porten.

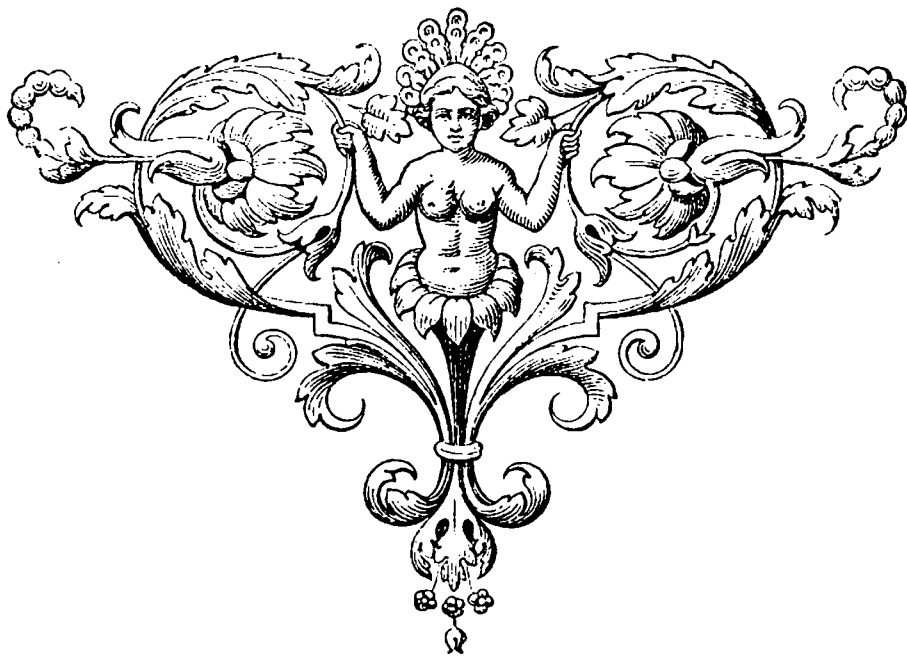
Men der gif Kvarter efter Kvarter, uden at Noget kom for at hente Bram, og Portneren havde aldeles glemt, at han sad paa den nære Bænk. Ellers havde han neppe med saa høj Røst hidkaldt sin Kone for at meddele hende en Nyhed, Avisen bragte og som særlig interesserede Hospitalet.

Det var, at der var død en Jomfru Marie Sørensen, en højst agtværdig ældre Dame, Datter af en forlængst afdød anset kjøbenhavnsk Murmester, og at hun havde testamenteret Alt, hvad hun ejede, hvilket dog ikke kunde kaldes nogen egenlig Formue, da det i Alt beløb sig til en fire Tusinde Daler, til Almindeligt Hospital, dog saaledes, at Renten foreløbig skulde anvendes til Bedste for en blind Mand, der havde Ophold paa Hospitalet og hvem hun havde kjendt og havt Godhed for fra sin Ungdom af.

„Det er s'gu hende, der hentede Bram, Ane!“ sagde Portneren til sin ligesaa forbavsede Egtehalvd. „Men det er sandt,“ han traf herved i den højre Drenning, „han sidder jo her lige ved, han skulde vel aldrig have hørt, hvad jeg læste op af Morgenposten? Na, se til Skroget, Ane!“

So, han havde hørt det, og hurtig, som et Lynslag, var Alt blevet ham klart, hvad hun havde været — og han! — Nu var det hans Tur! — Et Slagtilfælde havde lammet hvert Lem og berøvet ham Mælet, men ikke Bevidstheden.

Og den beholdt han i de faa Dage, der endnu vare tilbage. Han fik ogsaa Mælet tilbage: i Dødsøjeblikket bevægede hans Læber sig og man hørte ham hviske den Bøn: „Gud være mig Synder naadig!“

Sten Steusen Blicher,

født den 11te Oktober 1782.

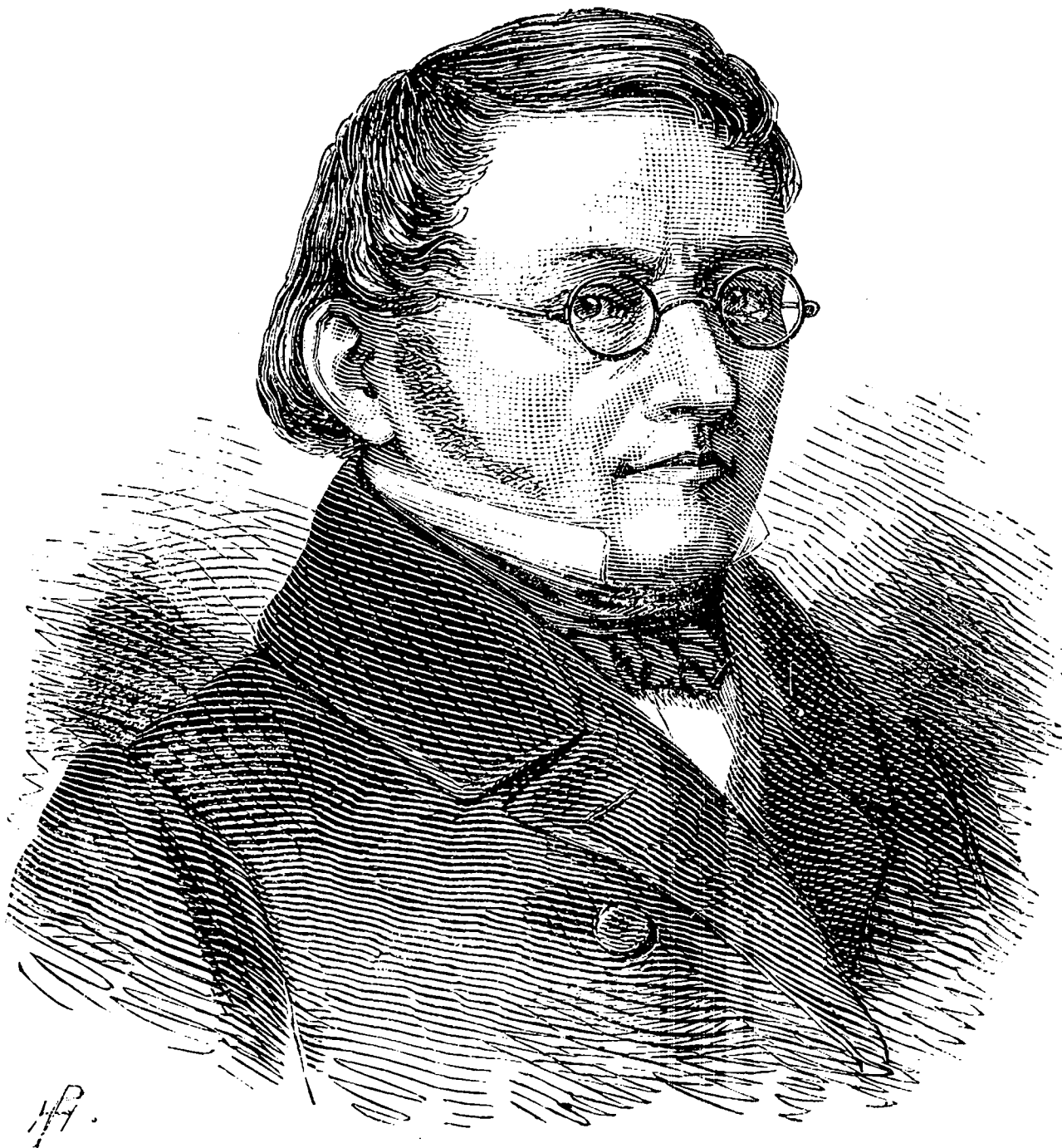
Det er en Høstdag
med susende Blæst,
Over Heden vandrer
en Mand,
Hans Ansigt straalere,
som gif han til Fæst,
Der er Glans om
Djeneses Rand.

Hans Dragt er simp-
pel, hans Haar,
det er graat,
Dg suret er Bænde
og Kind,
Han skrider lang-
somt, det gaar
kun smaat,
Mens han ser i Ri-
mingen ind.

Men bag den fattige,
luslidte Dragt
Dg bag de graa-
nende Haar
Køres en Mand
med ungdommelig
Magt,
Der trodser Alder og
Aar.

Han drager til Fæst i den høje
Sal,
Der naa'r fra Himmel til Jord,
Hvor Bunden vifter saa frisk
og sval
Over Lyngens blomstrende Flor.

Den ensomme Hedes Poesi
Han nyder som kvægende Vin,
Og her han føler sig glad og fri
Som Orkenens Beduin.

Og han, der gaar over Heden hen
I Høstdagens kolde Blæst,
Er Jyllands Sanger, Naturens Ven,
Den fattige Spentrup-Præst.

Han passer til Heden, den er som han
Vildtblomstrende uden Tvang,
Som Heden nøjes Per Spillemand
Med en simpel, naturlig Sang.

Som Fata Morgana tryller der
I Orkenens øde Hjem
Af skuffende Syner i magisk Skjer
Sin luftige Verden frem.

Saaledes stiger med Tankens Sl
Af Digterens Fantasi
En Verden, dannet af Graad og Smil,
Med sølsomme Skikkelser i.

Som Hedelærken han flyver saa let
Med Sang imod Solens Guld,
Men synker mod Jorden, blændet og træet,
Dg finder sin Rede fuld.

Griber han Sorgen, saa vandrer han ud
Til sin gamle, lyngklædte Ben,
Thi der han finder sig selv og Gud
I Ensomheden igjen.

Dg ser han de hjemløse Taterfolk
Gaa i det dybe Sand,
Han bliver for dem en Fører og Tolt
I det fremmede, ukjendte Land.

Dg som han vanter med Bøssen i Haand,
Mens Hunden følger ham næst,
Bevæges den gamle Digters Land
I Høstdagens vilde Blæst.

Han føler Andfangelsens søde Lyst,
Mens han gaar ad den ensomme Sti,
Bed de Syner, der fødes dybt i hans Bryst
Dg søve hans Blik forbi.

— Da Klokkerne ringe Solen ned,
Han atter til Hjemmet naa'r;
Endnu et Blik paa Lynghedens Fred,
Dg i Præstegaarden han staar.

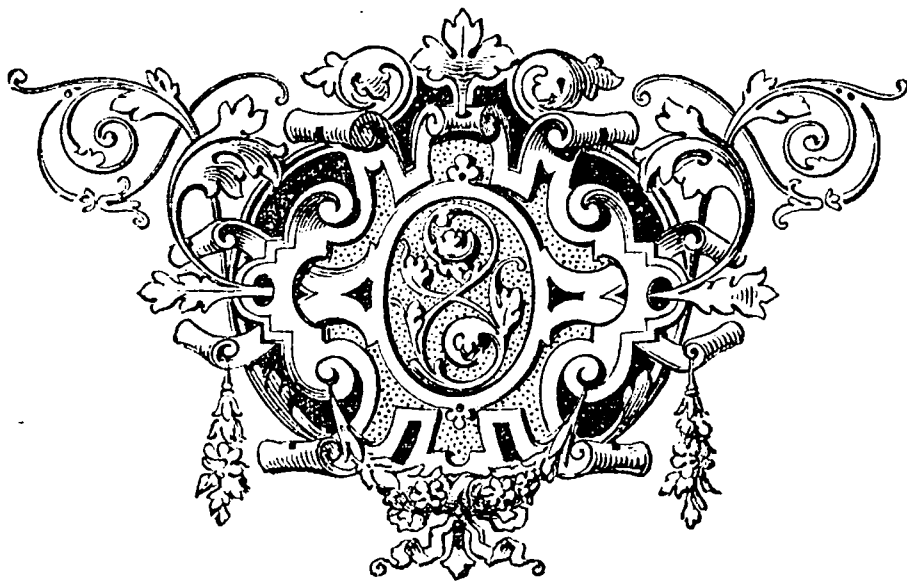
Han var en Digter af ædelt Maan,
Af den sjældne, prøvede Slags,
Mens Avnerne flyve fra Døgnets Halm,
Staar Kjærnerne i hans Ar.

Alt, hvad der fængslede hans rige Sind,
Og hvad der for Dine ham kom,
Det manede han i sin Digtning ind,
Slog Tryllefredsen derom.

Som vor unge, spirende Friheds Præst
Han talte med Stemme stærk,
Og den første, prægtige Folkefest
Var ikke hans mindste Bærf.

Og han, der vandred sin stille Gang
Og fulgte sit dybe Kald
Og sang over Heden sin simple Sang
Var Syllands tungsindige Skjald.

Christopher Boeck.

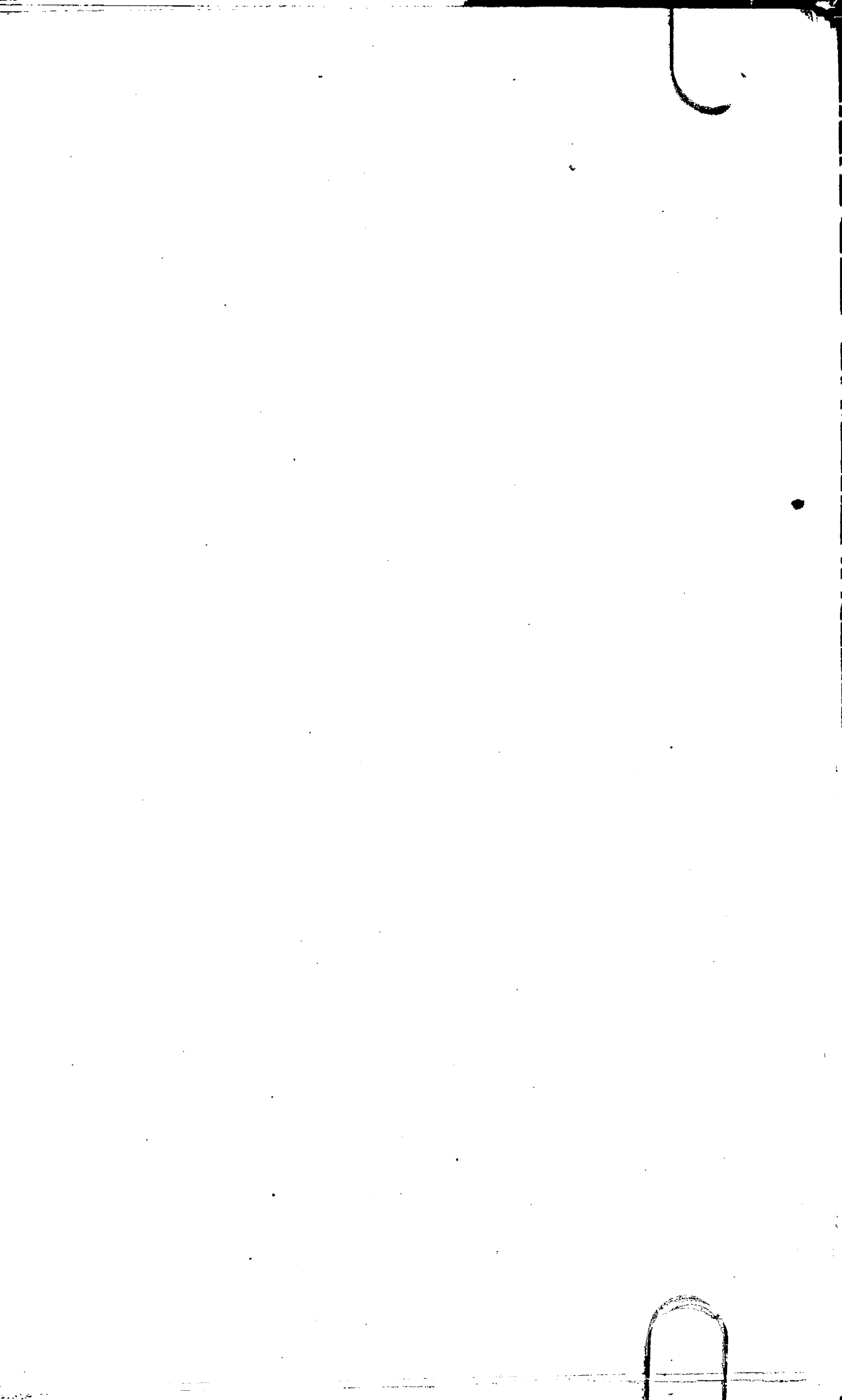

Svar paa Tistale.

Tanten. Men Gud! Julie, jeg kan ikke forstaa, hvad din Moder tænker paa. Du er dog nu altfor stor til at gaa faa nedringet. Det er jo næsten uanstændigt.

Julie. Naar man ser paa Dig skulle man snarere tro, at jeg var for lille — Tante.

Hos J. L. Wisbech samt i alle Boglader faaes:

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skil-
dringer, Digte etc. af de tidligere Uargange af Wisbechs Almanak.

- Nr. 1. Præstens Sommerpøerer, Fortælling af Dr. H.;
Hans Tavsens, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Jo-
hannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, For-
tælling af P. P.; med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen
Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. En sand Historie, af E. Martens; Gjøde Lav-
mandsen og hans Datter af J. Petersen, med 10
Billeder. 10 Dre.
- 6. Præsten i Gruelse, Fortælling af H. F. Ewald;
Guldhornene af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36
Sider. 15 Dre.
- 7. Mesters Ring, Historie af Carit Etlar; Bjørde-
drengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved af
Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse.
15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms
Katakomber af L. Wagner. 18 Billeder. 48 Sider.
20 Dre.
- 9. Kutteren Vildanden, Fortælling af Holger Drach-
mann; Frederiksborg under Chr. d. 4. af Carl
Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En høitstaende Medbeiler, Fortælling af A. Veiter;
Inlands Nordvestkyst af Kapt. Jagd; Et Mu-
seum af Henning For; Den lille Tysker, med 18
Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. Posekiggerkrigen i Riisby, Fortælling af Ewald;
Rosenborg Slot og dets Minder af Carl Ander-
sen, m. m. Cirka 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Fortællinger af Wisbechs Almanak, med
cirka 30 Billeder. 96 Sider. 30 Dre.

Mr.

Preis:

Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

(Se Omflagets indvendige og bageste Side.)

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerparer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsén,
af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald,
af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med
8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen
Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af S. F. Ewald; Guldhornene,
af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester King, Historie af Carit Etlar; Hyrdedrengen, Eventyr
af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelig-
hedsfuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Kata-
komber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Rutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frede-
riksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Bille-
der. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer;
Sjællands Nordvestkyst, af E. Jagd, med 2 Illustr.; et Musæum,
af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot
og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder.
72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley,
af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af S. F. Ewald,
med 6 Illustr.; Klosterjomsruen, af M. Hencel, med 7 Illustr.
96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af S. Drachmann, med 5
Illustr.; En Udflugt til „Altmøller“, af E. Jagd, med 1
Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste
Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mol-
beck, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermøder, af Jens Kamp,
med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Heksen, historisk Fortælling, af M. Hencel, med 9 Illustr.;
Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Reiseskitse fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slave-
handleren, en Fortælling af E. D. Sommer, med Illustr.
24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

Niels Peter.

Af Ingvor Bondesen.

et er en Henrettelse, her skal fortælle om, men Klangen af Bøddelstaalet giver ingen skurrende Mislyd; tvært imod gaar der en Tone af mild Bemod gennem denne gamle Land byhistorie.

Kaarup Gade er lang; den snor sig ud og ind mellem Huse, Gaarde og levende Hegn, kryber op ad Bakke og ned ad Bakke. I Nord og Vest ser man ud over en Halvkred, af nære Skove, i Ost og Syd aabner sig en storartet Udsigt over det halve Fyn. Paa et af de højeste Punkter ligger Niels Peters Gaard. En kort, snorlige Gyde med to tætte, velplejede Bøgehæfter paa Siderne fører ind til den anseelige, tresløjede Bygning, fortil aaben med takkede Ladegavle, Slagur over Hoveddøren, høje Vinduer, Trappe med Brystværn

af Sten og flant Urner, Springvand midt i Gaarden og over det østre Ladetag en Mølle med Vindfang af egen Konstruktion.

Til venstre for Gyden ser man den store Humlehavede med sine høje Stænger, lyse, velplejede Ranker og stille Skumring mellem de diagonale Linjer; til højre strækker sig Blomsterhaven med fingerhøjt Buxbom i allehaande Figurer; Rummene udfyldte med røde eller gule, fint buggede Mursten eller Kul, et smagsfuldt og sjældent Mosaik, bag hvilke man skimter underlige Lysthuse, kunstige Høje, dunkle Bøngange og høje Stenpyramider.

Er det en Bonde, der ejer den Gaard?

Det er en Bonde; han er sin Bys og hele Egnens Stolthed.

Niels Peter er Enkemand, han er lille af Væxt med et bredt, tungsindigt, glatraget Ansigt, sort, tjavset Haar og langsomme, drømmende Gænge. Man ser ham aldrig i sin Mark; alt hvad der angaar Gaardens Drift har han overladt til Forkarlen, en Husmands søn fra Herninge ved Navn Anton, som har tjent ham godt og paa lideligt i flere Aar; heller aldrig kommer han til Bøndernes Sammenkomster. Om Sommeren paa de hellige Dage gaar han til frem og tilbage nede i de tætte Frugtbuskader i Havens bageste Del med Hænderne paa Ryggen og Underlæben skudt stærkt frem over den indtrukne Overlæbe; saa grunder han paa nye Anlæg, kunstige Lysthuse og Siddepladser, selvvirkende Mechanismer i Stald og Lade og meget andet saadant. Der kommer ofte fremmede til Gaarden, fra Odense og Assens, fra Præstegaarde og Storgaarde, hvor Feriegjæster holde til, for at se alle de smukke og mærkværdige Indretninger. Niels

Peter har en voxen Datter ved Navn Hansine; hun plejer gjerne at vise omkring og tager gjæstfrit mod alle; hun er derfor ogsaa mere fix, mindre undseelig end Bønderpiger i Almindelighed. Niels Peter selv lader sig ikke se; naar han hører det fremmede Rjoretøj, lister han ud i Sunlehaven og gaar der og pusler, indtil han atter hører Vognen rulle bort og ser det sidste Glimt af den i Gyden, naar den svinger op paa Gaden. Saa gaar han ind og spørger nøje ud, hvem de fremmede var, og hvad de sagde om dette og hint, og glæder sig stille over hvert beundrende Ord, der er faldet, særligt naar det er Folk, som er lidt højt paa Straa.

Hansine og Anton er Kjærestefolk, men det ved Niels Peter intet om; hans Tanker ere langt fra saadanne Ting.

Dvæ i Broby hinsides Aaen boede der en gammel Ungkarl, som hed Teppe og var noget i Slægt med Niels Peters afdøde Kone. Han ejede en stor Gaard og var rig. To Gange om Aaret kjørte Niels Peter og Hansine derover paa Besøg, en Gang ved Midtsommerstid og en Gang ved Vintertid, naar Teppe gjorde Julebal. Ogsaa han kom en Gang hver Sommer paa Besøg til Kaarup og var da altid ridende paa en fed, blankbrun Hoppe, havde langskjodet, grøn Alædesfrakke, store Kravestøvler og høj, sort Silkehat. Da fløj altid Hovedet af et Par Vænder ude paa Dørrinet i Bryggerstet; men paa den Dag krob Niels Peter ikke i Skjul; da viste han selv omkring alle Vegne og drog afsted med Teppe gennem Døre, Laager og Porte, i Stald, Stue og Have. Naar de kom til noget nyt, stod Niels Peter stille, fæstede sine Øjne undseeligt smilende derpaa og sagde lavmælt det fornødne om Indretningen og Anvendelsen, hvis en saadan Forklaring endelig var nødvendig. Teppe var lutter Beundring paa den hele Vandring og udbrod for hvert nyt Vidunder, de kom til: Det er, om jeg saa maa sige, endnu det kunstigste; men Niels Peter lagde nok ogsaa med Forsæt Muten saaledes, at Teppe's Udbrud ret godt lod sig forsvare.

Sidste Gang Teppe besøgte Niels Peter, var „Sneglehyjen“ den sidste Mærkværdighed. Da de stod deroppe, sagde Niels Peter uden nogen Indledning, men med et sky Blik til Teppe's Urnøgle, som hang og dinglede i en kort, fingerbred Sølvkæde under Besten:

„Tror Du, jeg kunde saa to Hundrede endnu til Terminen?“

Seppe lagde pludselig sit Ansigt i alvorlige Folder, saa ned i Jorden foran sig og tav længe. Niels Peter stod med et stille Emil paa Ansigtet og pillede et Blad mellem Fingrene.

„Det bliver saa atten Hundrede i det hele. Jeg ved skutte, om jeg kan“, svarede han langsomt og saa op.

Niels Peter veg ikke fra Urnøglen. „Jeg rester endnu for Landgilden“, sagde han stille. Forvalteren har havt Bud et Par Gange. Hun blev mig for dyr den Hakkelsemølle.“

„Jeg tør ikke strække mig videre, Niels Peter!“ sagde Seppe og lagde Ansigtet i stedse betænkeligere Folder. „Hadde det ikke været for Familiestabets Skyld, havde jeg, om jeg saa maa sige, sagt Stop for længe siden“

„Du kommer til at gjøre Udvej denne ene Gang til, Jeppe.“

„Jeg har som sagt gjort det hidtil for Familiestabets Skyld, og det er jo egentlig tyndt, naar vi skal til at regne det ud. Men det forstaar sig“, vedblev han og saa ransagende op, vi kunde jo lave et nyt, om jeg saa maa sige.“

„Hvordan mener, Du?“

„Du kunde jo gi' mig Hansine.“

„Til Kone?“

„Det falder mig lige ind, som jeg saadan staar. Jeg beghunder at blive gammel, og det er noget, hvad det er altid med lutter fremmede Folk. Støder der en Smule Svaghed til, er det bedre at have en god Kone til at passe sig, og det ved jeg, Hansine vil blive. Det udviser hun, om jeg saa maa sige.“

„Jeg kan ikke undvære Hansine, Jeppe“, svarede Niels Peter og flyttede Blikket lidt højere. Han havde en god Del af den Egoisme, som altid under en eller anden Form, følger Særlingen og Drømmeren. „Men det forstaar sig“, vedblev han derpaa, idet han hurtigt vejede Tabet af sin flinke Datter med Udsigten til en vidtstrakt Kredit, der mulliggjorde adskillige Planer, som ellers vare skudte ud i den taagede Fremtid; „jeg kan ikke vente at beholde Hansine til min Dødedag alligevel, og der er mange, der gjør det med en Husholderste. Lad os gaa ind og snakke med hende om det!“

„Nej, nej. Lad det være, til I bliver ene. Tykkes hun saa om Handelen, kan I høre over paa Søndag.“

„Jaar jeg saa de to Hundrede, for jeg kommer ellers i en Fortræd med den Landgilde. Hun blev mig noget for dyr, Hakkelsmøllen.“

„Det kommer vi nok ud af. Nu skal Hansine staa for det.“

I Skumringen ved Jeppe hørte Hansine gif i Mellemstuen og tog af Bordet, Niels Peter stillede sig op mod Chatolhjørnet med Hænderne paa Ryggen.

„Ja Jeppe har det godt“, sagde han. „Han kjender ikke til Sygdom, ikke til Næringsforger; han kan saa alt, hvad han peger paa. Et Djeblik efter føjede han til: „Han har ogsaa et godt Hjærtelag.“

„Det har han vist“, svarede Hansine. „Vi har aldrig hørt noget ondt om Jeppe.“

„Men Ulykken skal nu aldrig være fuldkommen her i Verden. Han klagede sig dog?“

„Hvad over?“ spurgte Hansine og lagde Dugen sammen.

„Seg kunde nok forstaa, hvad han savnede. Han følte sig lige godt ene.“

„Følt jer lidt, at jeg kan faa lagt Dugen ned“. sagde Hansine og trak Chatolstussen ud.

„Han kunde have en Kone hart behov.“

„Kan han ikke faa giste sig“, sagde Hansine og glattede Dugen i Skuffen. „Der er ikke andet ved den Ting at gjøre.“

„Det forstaar sig; men det kommer an paa, om han kan faa hende, han synes om.“

„Talte han saa frit?“ spurgte Hansine og satte sig nysgjerrigt paa Hug foran den aabne Skuffe. „Nævnedes han en, han havde lyst til?“

„Det gjorde han“, svarede Niels Peter og stød eftertænksomt Underlæben ud.

„Hvem var det? Er det en, vi kjender?“

„So vi kjender hende godt, Hansine“, svarede Niels Peter og skjævede ned til sin Datter med et stille Smil. „For det var ingen andre end Dig. Hvad tykkes Du om at blive Seppes Kone?“

„Seg vil hverken eje eller ha' ham“, svarede Hansine rast og stødte Skuffen i med et Smæld. „Er han rigtig klog?“

„Naa, naa“, dæmpede Niels Peter med faderligt Alvor. „Seppe kan være lige saa god Karl som Du er Pige.“

„Seg sprang heller i Tostekjæret end tog ham“, svarede hun ikke mindre ilter og rejste sig.

Niels Peter fulgte hende opmærksomt med Øjnene.

„Du er vel ikke Kjæreste med andre?“

„I al Fald ikke med flere end en“, svarede hun og rettede lidt paa Stolene ved Vinduerne.

„Hvem er det?“

Hansine betænkte sig et Øjeblik, blev rød og svarede saa:

„Sa siden jeg skal katejeres, — — det er med Anton.“

Niels Peter tav stille.

„Seg har vel ingen Ulykke gjort?“ spurgte hun og stillede sig ved Bordet lige over for Faderen.

„Ham kan Du ikke faa“, svarede Niels Peter.

„Det kan jeg vel. Har I noget at sige ham paa?“

Niels Peter tav, men skød igjen Underløben ud og hentsant i mørk Grublen.

„Kan I faa nogen bedre Afløser? Har I haft nogen mere dygtig og tro Karl? Hvad var der bleven af det hele, hvis vi ikke havde haft Anton? I har kunnet lide paa ham som paa en Søn.“

„Det kan ikke klare det. — — Han ejer ingen Ting.“

„Det troede jeg dog, I sidst af alt saa an paa. Jeg mener ellers, at han ejer netop det, her trænges til. Gaard er her nok af, og Herstabet har vist ikke noget imod at lade Anton blive Fæster, naar I engang falder fra — helst naar han gifter sig med Datteren.“

Niels Peter blev lidt bleg. „Men hvis jeg havde nogen Gjæld — mon Anton kunde klare den?“

„Det ved jeg ikke, men din Gjæld er vel ikke større, end at vi kommer over det, hvis der ikke er andet i Vejen.“

„Jeg skylder Teppe sexten Hundrede Daler.“

„Det er da Løgn vel.“

„Nej desto værre. Og jeg maa have to Hundrede til. Vi rester for Landgilden og skylder Kjøbmanden og Mølleren.“

„Gud fri os!“ raabte Hansine forfærdet. „Jeg kan forstaa, vi er særdege til at gaa i Fattighuset, hvad Dag det skal være.“

Niels Peter sukede.

„I kunde ellers gjerne have talt om noget før, at det var saadan fat med os, i Stedet for at holde det alt sammen gedult. Vi har kunnet knibe adskilligt baade paa Jøde og Klæder, hvis jeg havde anet, det stod saadan til. Og hvad kunde der ikke været sparet paa Haven og de hundrede andre Steder!“

„Jeg kunde ikke bære det over mit Sind at sige det.“

Niels Peter vidste, at saa snart Hansine fik mindste Nys om hans Gjæld, var det forbi med hans Møller, Pumper og Haveanlæg. Han kunde ikke opgive sit Lysthaveri, dels for denne Virksomheds egen Skyld, dels fordi hans stille Forsængelighed sugede sin Næring af denne Jordbund; saa lod han det staa til som Dranieren, Spilleren, Odelanden, der vel ved, at det gaar imod Fald, men foretrækker at kjøbe de søde Djeblikke for Dages og Nætters Tungsiind, Bekymring og Bitterhed.

„Hvordan er det dog kommet?“ spurgte Hansine.

„Det er naturligvis kommet lidt efter lidt. Jeg har ikke gjort alle disse Anlæg, Indretninger og Forbedringer for ingen Ting.“

„Saa siger jeg: Gud give, alle de Indretninger var langt borte!“

„Siger du det? Sa det er, hvad man kan vente: at faa Skam til Takke.“

„Stammen kommer vi vel til at dele“, svarede hun skarpt, „og Skaden med Du taler om Forbedringer. Kan Du nævne mig en. Maaske det, at Folk ude paa Gaden kan se paa vort Stuehus, hvad Kloften er, eller at en Del Dagdrivere kan slaa en Times Tid ihjel med at glo paa de Kruseduller, I har snirklet op ude i Haven — selv faar vi sjældnen Tid til at komme der, uden naar der skal gøres rent!“

Det gik pludseligt op for Hansine, at al hendes Faders Snille, hvoraf hun hidtil havde været saa uendelig stolt, ikke var andet end lutter Tidsspild, Pengespild og Narreværk. I Følelsen af at det til syvende og sidst blev hende, der med sit Livs Lykke kom til at betale det hele, gik hun til den modsatte Yderlighed; hun saa paa sin Fader som paa en forfængelig Nar, hvis hele Livsdag var ødet i flittig Leg, i unyttig Tant.

„Og Hakkelsemøllen?“ sagde Niels Peter rystende indvortes. Kan Du nævne mig den, der kan lav Magen — — ja naar han maa tage Model efter min kunst?“

„Hakkelsemøllen har, saavidt jeg kan skjønne, kostet flere Penge, end al den Hakkelse er værd, vi kan forbruge i baade din og min Levetid.“

Niels Peter blev stedsse blegere. Han var krænket, dybt saaret i sin inderste Forfængelighed.

„Men det er godt, vi omsider har faaet det at vide, inden vi helt ligger i Solen. Naar vi hjælpes ad, kan det vel blive godt endnu.“

„Ikke paa anden Maade, end hvis Du vil flytte til Broby.“

Der var en bønlig Klang i Ordene.

„Det gjør jeg ikke,“ sagde Hansine. „Jeg tager aldrig Seppe.“

„Og Anton“, svarede Niels Peter dirrende, „skal Du aldrig faa, saa længe mine Dine er aabne. Det sværger jeg min Saligheds Ed paa.“

Niels Peter gik med raske Skridt ud af Stuen, ud i Humlehaven, medens Hansine i dump Fortvivlelse sank ned

paa Stolen ved Bordet og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

Folkene havde forlængst faaet Madver. Hun hørte Uddørene blive lukkede, en Dansemelodi blive fløjtet ude i Gaarden og raske Træskotrin op imod Stuehuset.

Døren ind til Mellemstuen var bleven staaende paa Alem efter Niels Peter; den var altid vanskelig at lukke Hansine hørte den knirke sagte og løstede Hovedet.

Det var Anton der stak Hovedet ind.

„Er Du her?“ hviskede han og traadte helt ind. „Sidder Du og græder, lille Sinemor? Hvad er der gaaet Dig imod?“

Anton var en fjøn, lille Karl, spinkel af Bygning med lyst Haar og solbrændte, skjægløse Kinder. Munden slog en kort, smal, dristig buet Linje over den rentfkaarne store Hage; de kjærlige, graablaa Øjne drog strax hans Pige til ham.

Hun rejste sig, slog Armene om hans Hals og brast i en sand Barnegraad.

„Hvad er der dog i Vejen, min egen, gode Sinemor!“ gjentog han mildt og lagde hende beskyttende ind til sig.

Hun havde svært ved at faa Herredømme over Stemmen; endelig kom det da hullende frem, at hun skulde giftes med Teppe, og at hendes Fader havde svoret højt og helligt, at hun og Anton aldrig skulde faa hinanden.

„Jeg har frygtet det og tit nok sagt det“, svarede Anton tungt, „at jeg blev ikke god nok til Dig.“

„Det er ikke det, der er i Vejen“; stammede Hansine. „Du er da vel ogsaa sagtens lige saa god som Teppe.“

„Ja det mener Du, lille Sine; men det er lige som man tager det. Du er eneste Barn fra en Gaard, som der ikke er Mage til i hele Jyns Land. Alt det her er kostet paa Bygningerne og Haven, alle de Indretninger din Fader har udtænkt, det er enestaacnde. Og, om jeg selv skal sige det, staar Jorden ikke synderligt tilbage. Jeg har gjort, hvad jeg har kunnet, for at Folk ikke skulde sige: Niels Peter passer sin Have, men det udbvendige er det simpelt med. Det var da heller ikke andet end min Skyldighed.“

„Desto mere Grund kunde der være for Fader til at skjønne derpaa, men det er jo ikke det. Na Gud, det er jo ikke det.“

„Vist er det det, og vi kan næsten ikke fortænke ham i, at han overiler sig, naar han kommer efter, at hans eneste Datter og saadan en Gaard som denne skal gives væk til en Pjalt Husmandsøn som jeg, der ingen Ting

ejer uden det Par Skillinger, jeg har kunnet lægge op af min Løn. Han kan jo næsten ikke tro andet, end at det er Spekulationer fra min Side, saa det kan endda være, naar han — —"

"Ja naar Du holder med ham — —" udbrod Hansine og slap sit Tag med Armene, "saa skal jeg jo være ulykkelig paa enhver Vis."

"Jeg holder ikke med ham, lille Sine" sagde Anton og strøg hendes runde Kind saa sagteligt; "jeg siger kun, at vi maatte vente det; vi kunde ikke andet end være belavet paa, at vi fik en Dyst at bestaa; men derfor er vi ikke helt ulykkelige endnu. Naar den første Storm er forbi, og vi faar talt rolig med ham, naar han ser — —"

"Det er ikke det, jeg siger jo, det er ikke det", udbrod Hansine heftigt. "Na Gud nej! han er nødt til det, jeg saa det paa ham, han lignede ikke sig selv — —" og hun fortalte Anton alt, hvad hun vidste om Gjælden til Seppe.

Bed den Forflaring blev Anton tavøs.

"Saa ser jeg ingen Redning", sagde han omsider. "Saa kommer jeg til at fortrække; saa skal Du tage Seppe."

"Hvad skal jeg?" udbrod hun og drog sig fra ham. "Du er let at komme til rette med, lader det til."

"Naar jeg kommer med alle mine Skillinger, Sine, bliver det akkurat 125 Daler. Jeg har hidtil ment, det var saa godt tjent i de Mar, jeg har været Karl, men her forslaar det ingen Ting."

"Vil du svigte mig, Anton?"

"Det hverken jeg vil eller kan, men vi kan lige saa godt tilstaa det først som sidst, at vor Sag er haabløs, Sine. Jeg vil ikke være Skyld i, at din Fader skal gaa som en Stodder fra denne Gaard, som han har kostet saa urimeligt paa. Og alt det Hovedbrud, han har havt, alt det Geni! Skulde en vildfremmed tage det, mens han flyttede hen i et Gadehus, og Du drog ud at tjene! Duer han til at gaa paa Dagleje eller staa i Tørvemosen? Vilde vort Bryllup ikke blive for dyrt paa den Maade? Kunde vi være med til det nogen af os, Sine — Du eller jeg?"

"Kan jeg være med til at staa for Alteret og sige ja, naar Præsten spørger: Har du beraadt dig med Gud i Himlen og med dit eget Hjærtelag? Jeg gaar ikke for Alteret med Seppe, og slæber de mig derop, siger jeg nej."

"Du ved ikke Sine, hvor det varmer mig indvortes at høre Dig sige saadan, men tænk paa din stakkels Fader.

Vi to er unge, og vi slog os vel nok igjennem, om det ogsaa tit vilde blive drøjt nok for Dig at gaa med Mælke-spanden i Gaardene; der er saadan Tømmet i Dig, Sine, at du nok vandt over det, men Niels Peter staar det ikke igjennem. Vi faar jo ingen Midler til at hjælpe ham syndeligt, og hvad Tid vil der blive for ham til at spekulere i, og hvad skal han gjøre med, naar han hverken har Gaard eller Penge? Der er ikke en Bonde som han i hele

Danmark, Sine. Jeg er ræd for, at vi gjør stor Skyld imod ham, om vi ikke stilles Gud skal vide, jeg er helt hjertesyg ved at tænke derpaa."

"Ja, naar Du mener det", sagde Hansine opgivende, hun var taareløs og bleg i Ansigtet, "saa er der vel ikke andet for. Han har jo svoret paa, at vi ikke skulle saa hinanden, saa længe hans Dine er oppe. „Men", udbrød

hun med sammensnøret Strube, „kan han sætte sin Vilje igjennem saa vidt, at han kan ødelægge vor Fremtid, saa skal jeg ogsaa sætte min igjennem saa vidt, at jeg ikke gaar til Brudeskamlen med Jeppe. Det sværger jeg lige saa dyrt som han.“

De stod en Stund tavse efter dette, hver for sig, lige som forlegne og i deres egne Tanker. Saa sagde Hansine: „Naa jeg skal nok ud at lukke for Hønsene.“

Anton gik tavs foran ud igjennem Dagligstuen. Saa snart han stod Døren op fra Mellemstuen, hvor de havde staaet, saa han Niels Peter sidde lige indenfor paa sin Plads for Bordenden med Haanden under Kinden og stirre ud af Vinduet. Anton blev blodrød, mærkede han, og veylede uvilkaarligt et Blik med Hansine, som fulgte lige bag efter; men Niels Peter sad ubevægelig, halvt med Ryggen mod dem. Han talte ikke til dem, og de ikke til ham.

Da de kom ud paa Gaardtrappen, mumlede Anton:

„Hvor længe mon han har siddet der? Han har nok hørt det hele.“

„Det er mig lige kjært“, svarede Hansine uden at dæmpe sin Stemme og gik ad Baggaarden til, medens Anton tog modsat Vej over imod Karlekammeret.

Turen til Broby blev der naturligvis intet af, og Giftermaalet blev der ikke oftere vexlet Ord om mellem Fader og Datter. Tilskyndende gik alt sin vante Gang endnu en fjorten Dages Tid, men saa hændte en Nat den forfærdelige Begivenhed, at hele Gaarden brændte. Ilden opstod i den vestre Længe, og da Vinden bar lige paa, stod snart alle tre Huse i lys Lue. Røgkloven var henved to, da der blev gjort Brandalarm; Karlene vare de første, som kom paa Benene. Medens Anton raabte til Drengen, at han skulde slaa Bindehunden løs, og den anden Karl fik Ordre til at redde Svinene og Smaakreaturet, løb han selv om i Haven til Sovestuevinduet og bankede paa det og til Pigekammeret. Niels Peter kom ud i sidste Djeblik, inden Taget skred ned, og ingen Menneskeliv ellers gik tabte; men midt under Branden sprang Vinden om, som det saa tit hænder under en Ildløs, og bar lige paa Lars Jensens Lade, der laa paa den anden Side Niels Peters Humlehave. Snart stod ogsaa den og Jens Bævers Hus i lys Lue, og at Branden ikke greb videre om sig, skyldtes ene den heldige Omstændighed, at der var længere til næste Gaard, end Flammerne kunde række. De brandlidte flyttede med

deres saa reddede Gjendele ind i de nærmeste Gaarde; Niels Peter selv forlod ikke Brandstedet den hele Nat; han stod og saa paa, at Viserne paa det store Slagur faldt glødende ned, og han havde ikke sine Dine fra Haffelsmøllen, saa længe der var en Splint af Bingerne tilbage ved Mølen.

Næste Dag blev der holdt Brandforhør ovre hos Hans Wittkellsens. Herredsfogden var der med sin Skriver, Sognefogden og endnu et Par Mænd. Men Forhøret bragte ingen Oplysninger frem; der havde ikke været brugget eller bagt i Niels Peters Gaard de sidste otte Dage, lige saa lidt som nogen Lygte havde været tændt; der var ingen mistænkelige Personer set i Nærheden af Gaarden, og Herredsfogden var just ved at slutte Protokollen, da Sognefogden stilfærdigt, man kunde gjerne sige hen i Taaget, sagde:

„For Du har da ikke gjort det selv, Niels Peter?“

„Nej jeg har ikke“, svarede Niels Peter og blev lidt bleg; Herredsfogden saa skarpt op paa ham; Niels Peter vendte sig og gik ud af Døren.

„Gaa efter ham!“ sagde Herredsfogden til en af Mændene.

Just da denne Mand naaede Gaarddøren, saa han Niels Peter gaa paa Hovedet i Brønden. Manden raabte om Hjælp, saa højt han kunde, løb hen, greb Brøndkrogen og fik Tag i Staklens Trøjkrave, endnu inden han var naaet til Bunds. Alle som var i Gaarden kom til, og Niels Peter var hurtig igjen bragt paa det tørre.

Da han fik skiftet Klæder og atter var kommen til Mølet, bekjendte han. Godsforvalteren havde sendt ham sit sidste Barsel, fra Seppe havde han faaet en Opsigelse paa de sexten Hundrede Daler, han saa kun Ruin og Glendighed, hvorhen han vendte sig, han havde ingen at raadspørg sig med, men af ensomme Timer havde han fuldt op, og da saa Fristeren atter og atter kom til den stille Projektmager og Drømmer, havde han ingen Modstand at yde, Bygningerne vare højt assurede, thi Niels Peter vidste nok at vurdere sine Indretninger, Seppe maatte nødvendigvis efter en saadan Ulykke tage sin Opsigelse tilbage, og Herstabet kunde ikke afflaa hans Bøn om yderligere Genstand. Og hvor skulde han saa ikke bygge! Han udtænkte en kunstig Vedning med Fængsels, saaledes at Ilden først flere Timer efter Antændelsen vilde komme til Ud

brud, og begav sig i Seng til sædvanlig Tid. Sove kunde han ikke. Men da den beregnede Tid var omme, og alt vedblev at være stille, troede han, at Satsen var brændt ud uden at fænge. Jo længer det varede, desto mere ønskede han, at det maatte være saa, tilsidst faldt hans Dje til, udmattet som han var af Søvnighed og Spænding, indtil pludselig Anton's Raaben og Banken udenfor vakte ham. Forvildet og søvndrucken slog han Djuene op, saa Brandstjæret stirre ind ad Ruderne, hørte Flammerne smælde og Straaet knitre over sit Hoved. Han tænkte et Djeblik paa, at det var bedst, om han blev, hvor han var, men Livsdriften sit Magten, og han kom ud i sidste Djeblik.

Han var rede til at bøde for sin Misgjerning; han havde allerede lidt saa meget ved at tænke paa den Ulykke, de andre to Familier vare styrtede i ved hans Skyld; han tyktes alt at føle sig lettere om Hjærtet, nu han havde bekjendt, og han takkede inderligt Vorherre for, at han ikke havde Menneskeliv paa sin Samvittighed.

Det var rørende at se, da Hansine hang sig om Faderens Hals og gav sit heftige, stærke Sind Luft, tiggede og bad ham om Forladelse, fordi hun ved at sige ham nej, havde bragt denne Fristelse over ham. Hun vilde aldrig tilgive sig det, men hun kunde ikke anderledes, -- selv om det skete endnu kunde vorde uskadt, troede hun ikke, hun kunde anderledes.

Niels Peter thysede paa hende som paa et Barn, klappede hende med smaa korte Slag under Skulderen og sagde: „Ti kun Du, lille Sine! Ti kun Du! Det er mig, der skal bede om Forladelse, al den Skam jeg fører over Dig ogsaa. Gud se i Naade til os!“

Herredsfogden tog Niels Peter med sig ind til Byen samme Dag; han blev sat i Arrest. I Arresten havde han det saa godt, som Omstændighederne vilde tillade det; der kom mange og saa til ham; Niels Peters Navn var vidt og bredt bekjendt; hvem havde ikke valfartet ud til Raarup i Sommertiden for at se hans smukke Have og beundre de kunstige Indretninger, som dette Vidunder af en Fæstebonde udspulerede! færre vare de, som kunde rose sig af at have set Manden. I Modsetning til den Følelse af Afsky, som Brandstifteren ellers vækker, og særlig i hin Tid maatte vække, hvor en enkelt Sldløs gjærne havde en hel Landsbys Undergang til Følge, vakte Niels Peters Skæbne kun Medlidenhed, og hvo der havde besøgt den stilsfærdige, lille

Mand med det milde Ansigt, de drømmende Øjne, set ham i sit Fængsel saa angergiven, saa taknemmelig for hvert deltagende Ord og Blik, blev end mere blod om Hjertet end forud. Mange bragte ham Bøger til Laans, og Niels Peter læste gjerne; men den meste Tid sad han paa Træstolen foran sit lille Bord og grundede paa en eller anden

Mekanisme; det var ham ikke tilladt at have Værktøj, men Pen og Papir havde man ikke nægtet ham; saa sad han og gjorde Udkast og Tegninger til det Stuehus, han vilde have bygget, om nu Gaarden ved en eller anden Hændelse ellers var brændt, og han havde været frank og fri, eller han klippede og klistrede smaa Modeller af Kartonpapir, som man i den Tid brugte til de storstygede Kvindehatte. En af dem, der hyppigst besøgte ham, var hans gamle Sognepræst; de havde i mange Aar været i Fattigkommis-

fionen med hinanden, havde i Karakter og Interesser ikke saa lidt fælles, saa der var opstaaet et Venstabsforhold mellem de to, som ikke var just almindeligt i de Tider mellem Læg og Lærd.

Omsider faldt Højesteretsdommen; den lød paa Henrettelse;*) Præsten var hos ham, Dagen før Eksekutionen skulde foregaa, og meddelte ham Alterens Sakramente.

Det var en kold Efteraarssdag med flyvende Graaskyer og hvirvlende Løv over de sorte, pjudskede Hegn og sølede Veje. Skafottet var rejst paa en Eng, der hørte til Gaarden og laa et Stykke neden for Haven. Niels Peter kom kjørende fra Byen med sin Eskorte; da man var paa det høje Punkt af Gaden, hvor Gyden med den smukke Bøgehæk stak snorlige ind til Brandtomterne, og hvor man til den anden Side havde det store Skue saa langt ind i Landet, saa man Engen nede til venstre sort af Mennesker. Da de kom neden for Bakken og nærmede sig Indkjørselen til Pladsen, kom en Vogn paa den anden Side imod dem. Det var Præsten. Niels Peter bad om Lov til at staa af Vognen og hilse paa ham. Det tillod man ham. Præsten lod ogsaa holde og gif Niels Peter i Møde. Han var i fuld Ornat, Blæsten tog stærke Tag i den sorte, foldelige Kjole. Niels Peter saa saa lille, bleg og tynd ud ved Siden af den høje, føre Præstestikkelse. De gav hinanden Haand, Præsten stak sin Arm ind under den dødsdomtes, og talede sagte til ham. Noget Skridt bag efter fulgte Dyrigheden. Neden for Skafottet stod Skarpretteren, en ældre, velagtet Mand, hvis Navn ikke her skal nævnes. Niels Peter havde for mange Aar siden ligget indkvarteret hos ham som Dragon, og siden saa han gjerne hver Markedsdag ind til sin gamle Vært, og Niels Peters Kone havde altid en Flaske Fløde med til Huset, naar hun var med. Nu var der gaaet flere Aar, i hvilke de ikke havde set hinanden; Niels Peter tog saa lidt ud, alle Kjobstadsrejser havde han i lang Tid overladt til Anton. Skarpretteren trykkede Synderen i Haanden og sagde med Taarer i Øjnene:

„I Dag bliver det mig svært at gjøre Tjeneste.“

„Seg har jo fortjent det“, var Niels Peters Svar — nu som altid.

*) Danske Lov: 6te Bog, XIX. Art.

„Seg skal ikke ryste“, hvistede den brave Mand med lav Stemme og tørrede hastigt sine Øjne.

Fra Byen havde nogle bekendte medsendt en Kurv med lidt Vin, Kage og andre gode Sager. Man havde glemt det indtil nu; Retsbetjenten var, først da de stod af Bognen, bleven opmærksom paa Kurven og kom nu halende

efter Herredsfogden med den. Denne havde intet imod, at Delinkventen holdt Maaltid, men Niels Peter rystede paa Hovedet. Man rakte ham et Glas Vin, han nippede kun til det og sagde: „Seg skal ikke have mere i denne Verden.“ Derpaa besteg han Skafottet.

Præsten læste en Salme, som Niels Peter selv havde

valgt, og bad med høj Stemme Faderbor. Da han kom til Slutningsordene: „Thi Dit er Riget, Magten og Æren“, knælede Niels Peter og lagde uopfordret sit Hoved paa Blokken. Og der kom ingen Rytter i Galop viftende med et hvidt Torklæde, der lød intet „Naade i Kongens Navn“ — hans „gamle Ben“ gjorde sin Pligt, gjorde den uden at ryste.

Det havde været en bitterlig tung Tid for den stakkels Hansine og var det fremdeles. Indtil videre havde hun taget Ophold hos en Morbroder i Ørsted, thi i Aarup havde hun intet mere at gjøre; hendes Fader havde selvfølgelig tabt al Ret til Erstatning saa vel som til Gaarden; hun stod ene og forladt i Verden, oven i Kjøbet med en Gjæld paa sexten Hundrede Daler, om Serpe i Broby agtede at oversføre sin Fordring paa hende, hvad der rigtignok var temmelig haabløst. Anton, havde hun hørt, skulde blive paa Gaarden hos den nye Tæster til Jorndag, men hvor han saa skulde hen, vidste hun ikke; det kom jo heller ikke hende ved. Hun var nu fattigere end han, med et halvvejs brændemærket Navn, og selv om Anton endnu var bleven hende tro i sit Hjærte, vare de for evig skilte ved hendes Faders Ed, ja mere end det! ved hendes Faders Blod; det var en Grænse, som Anton aldrig vilde bøve paa at overskride — hun ikke heller.

At ligge Morbroderen til Byrde kunde hun i Længden ikke vedblive med; hun maatte altsaa tage sig en Tjeneste paa. Nede ved Naen ligger en lille By, som hedder Lunde-mose; der kom hun hen til første November. Og saa gled den ene Dag og den ene Uge hen efter den anden; men mangan Gang maatte hun spørge sig selv: Er jeg Niels Peters Hansine fra Aarup? Var det mig, der i Sommer gik og raadede for alt inde og ude i den pyntelige Gaard, der viste fremmede om og af Kjøbstedfolk blev tituleret Somfru, — der drømte om Lykke sammen med Anton?

Det var en af de første varme Solskinsdage i April; Hansine havde været ude at plukke Grønkaal ind til Middagsmaden og kom med Torklæde over Hovedet, opfildede Skjorter og Torklædet fuldt af knitrende Kruksblade gennem Bryggerjet, da et af Børnene fløj hende i Møde og raabte: „Kom ind strax, Hansine! Her er en fremmed Mand, som vil tale med Dig.“

Hansine kastede Aaalen paa Hakkebrættet, fik glattet og pudset sig en Smule foran Spejlet, der hang paa Vin-

duesposten, og med det samme kastede et Blik gennem Runden ud i Gaarden, hvor hun saa Bagsmækken af en grønmalet Fjællevogn og Ryggen af en Algestol. Derpaa styndte hun sig gennem Dagligstuen op i Mellemstuen, hvor man havde bedt den fremmede op. Hun kunde ikke fatte, hvad det kunde være for en fremmed Mand, der vilde tale med hende. Men saa fik hun ham at se — det var Seppe.

Den grønne Alædesfrakke holdt endnu; Kravestøvlerne skinnede lige op til Knæerne; Silkehatten stod strunk og stolt midt paa Bordet med et rødlig flosset Skjær i den brede Solstribbe fra Vinduet.

„God Dag Hansine!“ sagde Seppe, lagde Hovedet paa Siden og missede med Djnene, idet han gav hende Haand. Hansine studsede; det var den hun aller sidst havde ventet, ham, der var Skyld i al deres Ulykke. Mon han kom nu for at fri? Nu var hun vel tilstrækkelig kuet, mente han kanske. Gud, hvor hun skulde sige ham nej! hvor hun skulde seje ham!

Allt det floj som et Lyn gennem hendes Hoved, mens han stod med Hovedet paa Siden og missejaa paa hende.

„Hvordan har Du det, Hansine?“

„Godt nok!“ svarede hun efter Egnens Talebrug og tog sin Haand. „Værs god og sid ned!“

„Det er det samme med at sidde. Jeg har fiddet, om jeg saa maa sige, fra Broby og hertil. Jeg havde nær ikke hittet Dig.“

„Var det saa nødvendigt?“

„Jeg skal sige Dig noget“, svarede Seppe og lagde Ansigtet i de højtideligste Folder. „Jeg har en Hilsen til Dig.“

Fra hvem?“

„Hm. Ja det er, om jeg saa maa sige, noget underligt noget. Fra din Fader.“

Det gav et Sæt i Hansine. Hun saa forfærdet paa ham og udbrød med Overtroens Angest i alle Miner:

„Har Du set ham?“

„Ja det kommer noget sent, men det har nu sine Grunde; der var et og andet, jeg først skulde have Rede paa. Ja jeg var hos ham, den sidste Aften han levede, en Times Tid efter, at Du havde sagt ham far vel. Du kjørte nok hjem med Eders Præst.“

Hansine drog et dybt Suk og udbrød med smertelig Ubilje:

„Seg vil helst glemme den Tid, Seppe.“

„Sa saagu. Men jeg skal sige Dig; din Fader skylte mig nogle Hundrede Daler, som Du kanske ved. Det var lige bestemt sexten Hundrede. Han vilde have havt to til; men dem fik han ikke, og det havde nu, om jeg saa maa sige, sine Marsager.“

„Den gamle Sturk!“ tænkte Hansine ved sig selv. „Mon han vil kræve mig Pengene?“

„Naa, saa tænkte jeg: Du har lige godt et Par Ord at sige Niels Peter endnu“, og hvad jeg faar at gjøre, jeg sætter mig paa Hoppen og rider til Kjøbstaden.

„Sa det var paa rette Tid“, sagde Hansine og smaa-dirrede af Harmen helt ned til sine Knæ.

„Na jo, det var ogsaa mine Tanker. Det kan dog være, sagde jeg til mig selv, at det klemmer ham med de Skillinger, og der kan være nok endda. Saa tog jeg og stak Obligationerne i Lommen, og da han havde set dem og lige vilde til at sige noget, saa tog jeg og rev dem i Stykker for hans Næse og sagde: Nu er det klareret, Niels Peter.“

„Gjorde Du!“ udbrød Hansine i himmelstor Forundring. Derpaa søjede hun langsomt til: „Det var net gjort af Dig, Seppe. Hvor det var net!“ og hun sendte den gamle Ungkarl et angrende, venligt Blik.

„Na blæse“, sagde Seppe og lo halv smørret. „Seg vidste jo, om jeg saa maa sige, at der var ikke noget at faa; men jeg mente, det kunde lindre ham.“

Hansine gik et Par Skridt over Stuen, gav Seppe Haand og sagde hjærteligt:

„Tak for det, Seppe!“

„Sa ingen Marsag“, svarede Seppe. „Naa, men vi sidder saa — jeg fik baade Vin og Kage, som gode Folk havde sendt ham, stakkels Mand — og saa begyndte han at snakke om Dig og Anton og fortalte, at I holdt af hinanden, og nu var I jo ilde stædt, ved det han havde begaaet den ulykkelige Gjerning. Anton var en flink og redelig Karl, det havde han udvist al den Tid, han havde været hos ham; især var han bleven overtydet derom en Aften, da han kom til at høre nogle Ord, Du og Karlen viklede sammen inde i Mellemstuen.“

„Sa Herregud!“ udbrød Hansine med Taarer i Øjnene. „Den Aften mindes jeg kun altfor godt.“

„Han sagde, at vilde jeg have en tro og paalidelig

Forkarl, saa skulde jeg se at saa fat i Anton, nu mens Tid var; jeg maatte nok give ham en halv Gang mere Løn, end Karleløn ellers var, for det tilkom han. Dernæst sagde han, at jeg skulde hilse Dig for sidste Gang, og hvis Du og Anton ellers endnu vare af samme Tanker, saa stod han jer ikke længere imellem, de Ord han havde sagt i Brede heller ikke, men han skulde nok bede godt for jer i Himlen, hvor han snart ventede at komme. Sa det var helt underligt, om jeg saa maa sige, at sidde der inde i Kajsjotten og snakke med ham for sidste Gang."

Hansine havde overvældet af Bevægelse sat sig paa en Stol foran Alkovesengen og skjult Ansigtet i sit Forklæde.

"Nu skal Du ikke græde, min Pige!" sagde Seppe, "for nu er jo alt det forbi, og det bedste er tilbage, vil vi haabe. Jeg har nemlig en Hilsen til, om jeg saa maa sige, det er fra Anton."

"Er han hos Dig?" spurgte Hansine. Forklædet sank ned, et lyst Haab glimtede frem gennem Taarerne.

"Han har været Forkarl hos mig siden Novembers Dag."

"Seppe dog!" udbrød Hansine og tørrede ivrigt sine Øjne.

"Og han svarer godt nok til Skudsmaalet, han fik af din Fader. Han er akkurat en Karl, som man kan betro baade Liv og Ære og Belfærd. Men nu kommer det vigtigste, lille Sine."

"Du maa ikke", sagde Hansine helt fortumlet. "Jeg kan ikke samle mere."

"Saa har jeg gjort en Fortræd, at jeg ikke kom med det fornemste først. For jeg kommer jo, om jeg saa maa sige, for at fri til Dig, lille Sine."

Hansines Ansigt formørkedes pludseligt igjen, men Seppe tilføjede polist: "Det vil sige paa Anton's Vegne naturligvis."

Der gik en mærkelig Spejling af Overraskelse, Blæde, lykkelig Aelse over Hansines Træk, og hun udbrød næsten beklemt:

"Na Gud, Seppe! Er det sandt, alt det Du siger?"

"Hvert eneste Ord, om jeg saa maa sige, og ser Du, saa snakkede jeg en Kjende med Folkene her, førend Du kom ind. De havde ikke noget imod, at jeg sender dem en af mine Piger, hvis saa er, at Du har Lyst til at tage med mig til Broby. Det kan vel ikke staa længe paa med at

faa din Kiste pakket, og faa følger Du med strax; det er desformedelst, at jeg er tjørende. Til Efteraaret er det faa min Agt at gjøre dit og Antons Bryllup, og jeg venter, at I flaar Bo hos mig og er lidt gode ved mig paa mine gamle Dage. Saa længe jeg lever, er Gaarden min, men skifter I jer vel og det maa gaa, som jeg har tænkt, faa bliver den Eders, naar jeg engang, om jeg faa maa sige, skal lægges hen."

Hansine slog Armene om Jøppes Hals og stod med hultende Bryst op til hans, medens hun stammede Tak ind i den grønne Silædes. Den gamle Ungkarl blev ved alt det saa benavet, at han knugede Pigen op til sig og kysjede med underlige Smæk hendes Dre den ene Gang efter den anden, Derpaa løb hun sin Vej ud af Døren og blev borte et helt Kvarter, saa var hun færdig til at kjøre med til Broby.

„Ser Du, der er ligegodt en Hage ved“, sagde Jøppe

og trykkede med Betænkksomhed sin høje Hat paa Hovedet.
„Er det sandt, at Du har svoret en dyr Ed paa, at Du ikke vilde gaa med mig til Brudestamlen?“

„Hvad skal nu den Snak til!“ udbrød Hansine og blev rød.

„So for hvis saa er, kommer vi dog galt deran.“

„Hvorfor, Seppe?“ spurgte Hansine og bandt sit Hovedtørklæde under Hagen.

„For jeg har svoret lige saa dyrt, at den Dag Anton og Du skal have Bryllup, vil jeg følge Dig til Brudestamlen i Faders Sted.“

„Det skal Du saa Lov til, og det skal Du have Tak for“, svarede Hansine og saa kjærligt paa den gamle, der stod og missede polist med Hovedet paa skraa. „Og saa lover jeg til Gjengjæld at blive Dig en god Datter, og Du skal saa det godt hos os paa dine gamle Dage, — bedre“, føjede hun lavere til, „end om det var gaaet efter Faders og din Bestemmelse.“

Lille John.

Efter et engelsk Motiv.

Jeg sad paa Kammeret ene,
Alt stundede Midnat til,
Jeg hørte kun Urets Dikken
Og Dvøens knittrende Ild,
Jeg mindedes gyldne Dage,
Da jeg var hjemme som Dreng,
Med ogsaa de første Nætter
Jeg vaagen laa i min Seng.

Jeg kom uventet en Aften
Ret saa fornøjet i Sind
Og stormed ad Røkkentrappen
I Barnekammeret ind,
Jeg studsede, — der sad Moder:
Hun vaskede til mig hen,
Omfavnede mig og hulked:
Nu har jeg kun dig igjen.

1)
Jeg kasted et Blik paa Sengen,
— Et Skridt tilbage jeg veg;
Der laa han, min lille Broder,
Som Lagenet gustenbleg.
O Moder, hvor kunde Døden
Til dette af Gud faa Lov?
Jo, smilede Moder i Taarer,
Gud havde min Sohn behov!

Dg naar jeg kom hjem herefter
Dg holdt med de kjære Fæst,
Var Sorgen ej længer fremmed,
Dg Savnet en stadig Gjæst,
Dg naar om Aftenen Moder
Dg jeg sade Haand i Haand,
Saa saae hun paa mig og sukked:
O, hvor du dog ligner Sohn.

Tilforn var Ferietiden
Mig aldrig falden for lang,
Men nu, — nu kunde jeg ikke
Den mindste Veg faa i Gang,
Dog fatted jeg først om Tulen,
Hvor dybt jeg savned den smaa;
Vi dansed ej mer om Træet,
Dertil var vi nu for faa.

Dg hvor jeg vendte mit Dje,
Jeg saa ham i hver en Krog,
Dg Gyngehesten og Trommen
De talte saa kjendt et Sprog,
Naar siden jeg Børn saa lege,
Saa kunde jeg have grædt,
Dg ligned et Barn min Broder,
Saa maatte jeg elske det.

— Jeg kommer vel hjem en Aften
Til Faderhuset i Skj,
Der skal jeg se Moder lege
med sin lille Sohn paany,
Ej mere bleg og forgræmmet,
Som jeg hende husker bedst,
Men — glad som fordum i Hjemmet,
Naar hun mig ventede til Fæst.

Adolf Langsted.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønne-datter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Foraarsfantasi af S. Michael-
sen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Asiane, En Reiseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehenschlægers Barndom og første Ungdom, af L. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Mis-
undelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Nul
for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre
Duiser, et Njtaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af
Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med
Illustr. af Carl Thomsen; L. Dilling: Greven af Svedala;
med Illustr. af C. Henningsen; C. Bloug: Mon han dog ei
skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Skapergast, med Illustr. af B. Rosen-
stand; B. Østergaard. En Ubedkommende, Studie fra Baden,
med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet,
24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencfel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af
H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livsflavens Brud, en
Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det lønner sig“, med Illustr. af Carl Thom-
sen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P.
Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: et Glentefrig, med Illustr. af H. Tegner; J.
Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Biggo Langer. 24
Sider. 10 Dre.
- 28. N. Juel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R.
Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af
Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sic: Elskovskjærnerne, et Sagn fra Provence, med Illustr.;
Lausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender Du de Stille
i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44
Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsfyggen, med Illustr.; J. Futtrup:
Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B.
Jansen: En sørgelig Hemmelighed, Fortælling med Illustr. af
Anker Lund; B. Østergaard: Døde Djne, med Illustr. 48 Sider.
15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af
Alf. Schmidt; Anna Borch: Djævelen som Præst, med Illustr.;

(Fortsættes paa Omflagets 4de Side).

- Elith Keumert: Iland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt; Ad. Langsted: En Moders Tilgivelse, Et Sagn fra Bretagne, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Corfiz'n: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gamberg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr. 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Kassehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten, af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine Gyllembourg, af L. Schrøder; Johanne Louise Heiberg, af L. Schrøder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Veiter, med 5 Illustr.; Tro til Døden, Fortælling af Birger Hausted, med 6 Illustr.; Dronning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Raadigherrens Gulduhr, Fortælling af Raud Skytte, med 7 Illustr.; Koldinghus, af Jørgen Bondesen, med 5 Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflygtige Skrædder, af Raud Skytte; Den hvide Pige, et Mønst Sagn, af Mogens Gyng. 9 Billeder. 28 Sider. 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P. C. Loepffer; 30 Potter Mejer, af Birger Hausted, med 13 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren; For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Bornholm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og Byvædderen; Tre Epster, Fortælling af Martin Kof; Svend Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Kanden hitte paa? Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af J. Nielsen. 11 Billeder, 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af Chr. Vestergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernestud, af Birger Hausted; Gjedden, indisk Folkeeventyr, af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gyng; Det Mosait fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder. 46 Sider. 15 Dre.

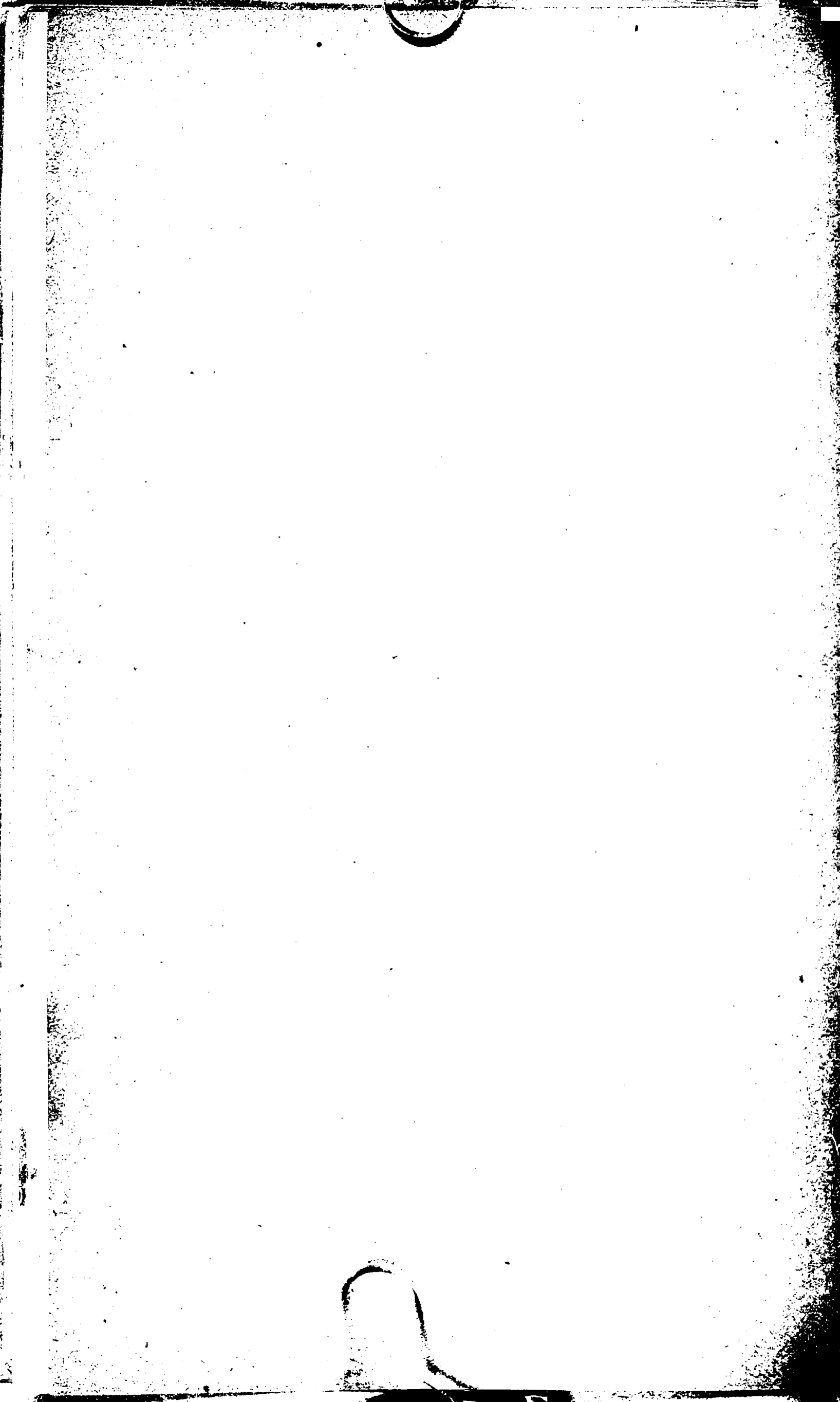
Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kober paa engang for et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

Nr. 6. Pris: 15 Ore.

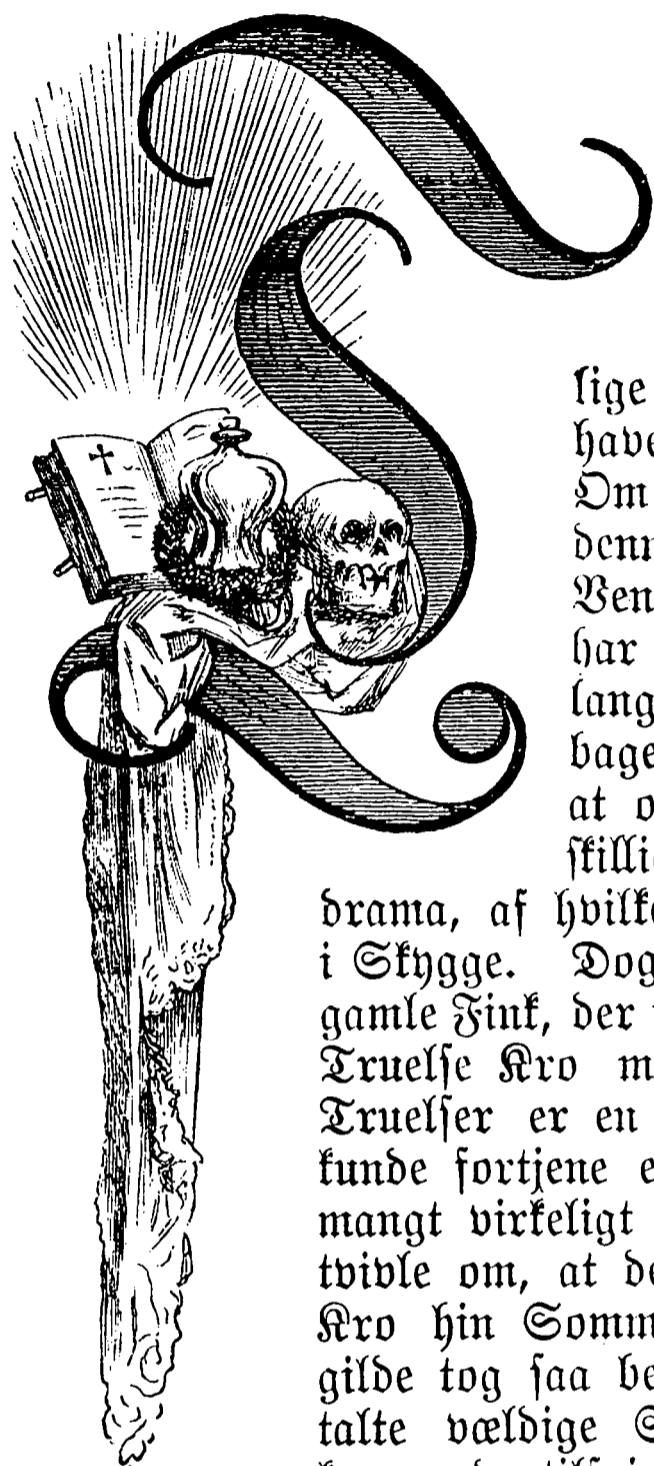
Færelinger
af
Missbeds Julemand.

Indhold. Præsten i Truelse af H. F. Ewald; Guldhornene af L. Schrøder, med 9 Billeder.

Præsten i Truelse.

ruelse er rigtignok kun en Landsby, men dog et af de Steder paa Jordens Klobe, hvor der nu og da skeer mærkelige Ting, skjøndt de just ikke altid have været af den glædeligste Art. Om jeg tør tro Hjemmelsmanden for denne min Fortælling, min gamle Ven, afskediget Skolelærer Fink, saa har Truelses Historie, der er meget lang, thi den kan forfølges helt tilbage i Middelalderen, Begivenheder at opvise, som ret besete, stille adskillige Scener i det store Verdens-

drama, af hvilke der er gjort saa megen Blæst, i Skygge. Dog tør jeg ikke gaae saa vidt som gamle Fink, der næsten synes at mene, at Slaget i Truelse Kro mellem de Øster- og de Vester-Trueller er en Begivenhed, der lige saa fuldt kunde fortjene en omstændelig Beskrivelse, som mangt virkeligt Slag. Rigtignok tør jeg ikke tvivle om, at det gif alvorligt nok til i Truelse Kro hin Sommeraften, da Bøndernes Drikkegilde tog saa bedrøvelig en Ende, og det omtalte vældige Sammenstød fandt Sted. De kæmpende tilføjede hverandre alvorlige Legems-

bestadigelser, og naar ingen af dem blev paa Pladsen, saa var dette et rent Lykketræf; der blev næsten ikke en hel Rude, et helt Glas eller en hel Kop tilbage i Kroen, og der kom en Retsfag ud deraf, saa at, naar Kromandens Regning tages med, Krigsomkostningerne bleve meget betydelige. Derimod kan det ikke konstateres, hvem der vandt Slaget, thi begge Parter tilskrebe sig Sejren, men saa meget fremgaaer af denne mindeværdige Begivenhed, at de Truelse Bønder dengang maa have været modige Folk og meget hengibne til Nydelsen af stærke Drikke.

Dette er Marsagen til, at jeg har omtalt Slaget i Truelse Kro; og naar stod det da? Saa omtrent for halvtredsfindstyve Aar siden. Dengang var gamle Niels Gnevold-

sen Præst i Truelse, og han har indskrevet sit Navn i Byens Annaler, som ingen anden Præst, hverken før eller siden; thi med et Mod og en Udholdenhed, der søger sin Lige, kæmpede han mod sine Sognebørns onde Tilbøjeligheder og satte hele sit Liv ind paa den Opgave, at gjøre de Truelse Bønder til maadeholdne og fornuftige Mennesker. Hvorledes det gif ham under denne Kamp, hvilke Ofre det kostede ham, og hvorledes han tilsidst sejrede, dog idet han selv bukkede under, derom handler denne Fortælling.

Det var Dagen efter Slaget i Truelse Kro og Tink, som dengang var en Mand paa kun fem og tyve Aar og nylig bleven ansat som Skolelærer i Byen, var bleven kaldet op til Præstegaarden, for at give sin foresatte en Beretning om det passerede. Tink traf Præsten og hans Datter og eneste Barn Bodil, thi han var Enkemand, ved Frokostbordet, hvor han da kom til Sæde og fik en Bid med.

„Nej, veed De hvad, Tink,“ udbrod Præsten, „dette herrens er dog for galt! Det volder de smaa forte.“

Dermed mente Hans Belærværdighed Raffepunschkerne, i hans Dine Roden til alt ondt. Unægtelig er der noget underfundigt ved denne jydsk Opfindelse, saa vel som ved Thevandsknægtene. En lille fort er jo en af Raffe maskeret Snaps. Det seer saa uskyldigt ud at sidde og drikke en Kop Raffe; det giver endogsaa Kvinderne Lejlighed til uden Miltod at faa sig en Hjertestyrkning, og ingen kan see, hvor stærk Blandingen er.

„De ere en Opfindelse af Fanden selv,“ vedblev Præsten, „han forstaar at lokke sine!“

„Ja,“ svarede Tink, „det kan ikke nægtes, at de baade begyndte og endte med de smaa forte, men i Midten drak de det rene Bæsen, og det var dog vel det, der gjorde Raal paa dem.“

„Der gives dog ikke jammeligere Mennesker, end de Truelse Bønder,“ foer Præsten hidst fort. „De have kun Sans for Madstræv, Svir og Sværm. Tingen er, at de have det for godt; denne velsignede Egns Frugtbarhed bliver dem til Fordærvelse. Vil De finde Mænd og Kvinder, Tink, og ikke Fyldebøtter og skidne Søer, saa gaa til de magre, vestlige Egne, hvor Menneskene maa kæmpe for Tilværelsen; thi aldrig har Herren sagt sandere Ord end disse, at en Kamel gaar lettere gjennem et Naaleøje, end en rig kommer i Himmerige.“

„Ja, Pastoren maa vide det bedst,“ svarede Tink sagt=

modigt. Præsten havde nemlig begyndt sin Embedsbane med et lille Kald paa Vestkysten af Sjælland.

Men trods denne Indrømmelse saa Præsten lige glubst paa Fink. Hans brede Ansigt med de kraftige Træk, de hvide Haartotter, der strittede ud under Kalotten, og især de store, brune Øjne, som tindrede under de bukkede Øjenbryn, gave ham et temmelig glubende Udseende. Havde man givet ham en Hjælm paa Hovedet i Stedet for Kalotten og et Sværd i Haanden, kunde han godt forestillet en gammel Officer i Færd med at gjøre et Indhug paa Fjenden. Da forsøgte hans

Datter at formilde ham. Blodet stød op i hendes friske Kinder, og hendes store blaa Øjne fik Glans, idet hun sagde:

„Du dømmes Bønderne for strængt, Fader! De ere noget vilde, men de have Hjærtet paa det rette Sted; der er gode Mennesker ogsaa her i Truelse.“

„Mener Du, mener Du?“ udbrød Bodils Fader hidst.

„Men Du gjør da i hvert Fald, hvad Du kan,“ vedblev Bodil, „for at kurerer dem for deres Unoder. Du skaaner dem saamænd ikke paa Prædikestolen, Fader!“

„Jo,“ svarede den gamle, „det skal batte stort, naar de sidde og svire paa Kroen, mens jeg prædiker i Kirken; men der maa gøres noget ved den Sag.“

Da tog Fink Mod til sig og sagde:

„Hvis Deres Belærværdighed mener Slagsmaalet i Kroen i Gaar, saa maa vi vel helst lade det blive Herredsfogdens Sag; og i det Hele tror jeg ikke, at De kommer nogen Vej ved at sætte haardt imod haardt. Pastoren skulde dog en Gang forsøge det med det gode; prøv, om det ikke vil hjælpe, at De omgaaes deres Sognebørn lidt mere og forsøger at komme paa en venligere Fod med dem.“

Det var dristigt nok af Fink at give sin strænge foresatte det Raad; men Fink var paa sin Viis ogsaa en Mand og Niels Enevoldsen havde Agtelse for ham; derfor fortørnedes han ikke, men sagde blot: „Vis, vas!“ og saa blev der ikke talt mere om den Sag. —

Men da Præsten var alene med sig selv i sin Studerstue, hvor han tilbragte største Parten af sit Liv, saa groede den Spire, unge Fink havde nedlagt i hans Sjæl. Atter og atter veiede han i sin Tanke Finks Raad, at forsøge det med det gode og se at komme paa en venligere Fod med sine Sognebørn. Det kunde ikke nægtes, at han efterhaanden var kommen alvorligt paa Kant med de store Bønder i Sognet, især med fire af dem, hvilke han under et betegnede med Benævnelser „Svirekompagniet“, nemlig Christen Korn, Jens Thomsen, Jep Andresen og Peer Nilen. Navnlig havde den rigeste og mest ansete af dem, Christen Korn, følt sig dødeligt fornærmet ved Præstens strænge Prædikener. Dog kunde han ikke komme den gamle Sognehyrde til Livs; thi Niels Enevoldsens Gjerninger svarede til hans Ord. Naar han fra Prædikestolen havde revset Menigheden, gik han ikke hjem for selv at nyde Livet. Han levede stille og tarveligt og gjorde med sine rundelige Indtægter meget godt i Sognet.

„Hvis det ikke var saa,“ sagde Christen Korn engang „da vilde vi for længe siden stenet ham ud af Byen.“

Saa, det er nok muligt, at hvis Niels Enevoldsen og Christen Korn havde levet i en raare Tidssalder, saa vilde den førstes personlige Sikkerhed været i Fare, hvad dog næppe vilde afholdt ham fra at sige Sandheden og gjøre sin Pligt; men just fordi det kun var ham om selve Sagen at

gjøre, saa overvejede han nu, om han ikke dog muligt var gaaet for vidt i sin Nidkjærhed, og om det ikke var værdt at forsøge det med det gode, som Zink havde sagt.

Bodil mærkede grant, at noget gjærede i Faderens Sind; thi han viste sig for Resten af Dagen i høj Grad aandsfraværende, og da hun om Aftenen kom ind i hans Stue for at kalde ham til Bords, stirrede han paa hende, som om han aldrig havde seet hende før. Det var nu og da hændet, at den gamle saac paa hende med dette underlige, fremmede Blik, og det havde, uagtet hun var alt andet end frygtagtig, altid gjort hende beklemmt om Hjærtet. Mon Niels Gnevoldsen ringeagtede sin egen Datter? Bodil var en smuk, men kraftig ung Pige, stor og stærk, uagtet hun kun var atten Aar gammel. Dog var hun velstabt og havde bløde og behagelige Ansigtstræk; men hendes Væsen var meget jævnt, hun havde ikke fine Manerer, og hendes Dragt var saa tarvelig, at en mindviet, som havde seet hende træde ind ad Døren, nok kunde tænkt, at hun var en Tjenestepige og ikke Husets Datter.

Og det var just det, hendes Fader tænkte. Tilshuekomsten af hendes smukke, men djærve Skikkelse maaned en Gjengangerste frem for hans Sjæl, Bodils Moder og vakte atter til Live det Indtryk, denne i et skjæbnesvangert Djæblik havde gjort paa hans ophidsede Sind. Niels Gnevoldsen havde nemlig giftet sig under sin Stand. Hans Hustru, som nu i otte Aar havde ligget i sin Grav, var en ung Gaardmandskenke, hvem hendes afdøde Mand efter et kort og barnløst Ægteskab havde efterladt i Fattigdom. Hun maatte da ud i Verden for at tjene sit Brød, og da Pastor Gnevoldsen, som dengang lige havde tiltraadt sit første Kald, det magre paa Vestkysten, søgte en Husholderske, meldte hun sig og blev antaget. Præsten havde først sent opnaaet at saa Embede; han havde i en Række af Aar været Adjunkt ved en Latinskole og var nu en Mand paa henved halvtredsiindstyve Aar. Det anede ingen, at han tænkte paa at gifte sig, da det paa en Gang blev kundbart, at han havde ægtet sin unge, smukke Husholderske, Bodil Nielsen. Hvorledes dette egentlig var gaaet til, fik man aldrig rigtig Nede paa; kun vidste man, at det var skeet i Hast, og kort efter at Præsten havde været fraværende i nogle Dage i et Besøg paa Lødskov, en Herregaard der i Nærheden; men en Pige, som dengang tjente paa Lødskov, fortalte, at Præsten skulde have friet til en kjøn, sin, ung Dame, som han havde kjendt, inden han fik Kaldet, og

1

1

som var i Besøg paa Lødskov, at hun havde givet ham en Kurb, og at han var rejst derfra i stor Forbitrelse. Altsaa skulde han have ægtet stakkels Bodil Nielsen i Brede. Naar, slikt er jo sket før og stemmede godt med Mandens ildfulde, opbrusende Temperament. Det var da heller ikke blevet noget lykkeligt Ægteskab, og derom vidste Datteren god Besked. Hun havde mange sørgelige Erindringer fra sin Barndom om heftige Sammenstød mellem hendes Forældre, thi hendes Moder var trods sin beskedne Herkomst en stolt Kvinde med megen naturlig Gressfølelse, og i saa Henseende slægtede Bodil hende ganske paa; men Moderens Mangel paa Dannelse lagde en dyb Kløft mellem hende og hendes Ægtefælle, og den alt besjærende Magt, Kjærligheden, var der ikke for at slaae Bro over Afgrunden. Der var altsaa ingen Tvivl om, at Niels Enevoldsen jo bittert havde angret sit saa overilet indgaaede Ægteskab; men dog havde han intet gjort for at uddanne sin Datters Aand og drage hende nærmere til sig. En Søster af ham, som var død for et Aar siden, og som efter hans Hustrues Død havde bestyret hans Hus, havde kun formaaet at give Bodil en tarvelig Undervisning. Den unge Pige var bleven en sund og skøn, men dog vildtvoksende Plante og var nu blot for hendes Fader det, hendes Moder havde været, hans Husholderse. Han bekymrede sig kun lidet om, hvad hun tog sig for. Vel havde han bemærket, at hendes Hjerte drog hende til den Stand, af hvilken hendes Moder var kommen; men der var dog i hendes Væsen en vis skj Stolthed, som beroligede ham, saa han tænkte, at hun nok hystede sig. Han havde i det Hele ikke tænkt meget over hendes Fremtid; men nu kom det saa underligt bag paa ham; thi han havde just taget den Beslutning, at han vilde bivaane et Bondebryllup, som om nogle Dage skulde staa, og det var ingen ringere, end Christen Korns Datter, der skulde giftes. Han besluttede nu ikke at indskrænke sin Deltagelse i Gildet til et kort Besøg, som det ellers var hans Bane; han vilde blive til Enden og selv engang se, hvorledes det gik til. Maa ske vilde hans blotte Nærværelse gjøre Gavn; og det kunde ikke nægtes, at Virkningen vilde forhøjes, om han tog sin Datter med; men saa meldte sig den Betænkelighed, om han vilde handle rigtigt i at føre sin Datter til egentlig Omgang med Bønderne. Dog blev han ved sin Beslutning

Bodil blev aabenbart glad, da hun hørte, at hun skulde til Dans. Hun vidste jo næppe, hvad Udspredelse var; thi hendes Fader havde saa godt som ingen Omgang, og i de

nærmeste Præstegaarde var der ingen Ungdom, saa at hun altid havde fundet de Besøg, hun en Gang imellem maatte aflægge der, meget kjedsommelige; men levede da den unge Pige blot for at bestyre sin Faders Hus, og var der intet, der fyldte hendes Hjærte, uden hendes Verbødighed og Omhu for ham? Havde hun slet ingen jævnaldrende Omgangsvenner og Veninder? Jo, der var en Side af hendes Liv, som væsentligt var forblevet skjult for hendes Fader. Han vidste nok, at hun i det sidste Aar havde læst en Del og saaledes paa egen Haand havde søgt Næring for sin Aand og sit Hjærte, en Stræben, som han selv havde opmuntret; men det anede han ikke, at hun havde delt sine poetiske Glæder med nogle af sine Nysesbørn, især med Jens Thomsens Døtre Trine og Marie og med deres Broder, unge Thomas. Bekjendtskabet med ham skrev sig egentlig fra Præstegangstiden; hun og Thomas vare omtrent jævnaldrende og vare blevne konfirmerede samme Aar. Siden var Bekjendtskabet med ham og hans Søstre lejlighedsvis bleven fortsat og havde i denne Sommer ført til Moder i Skoven, ved hvilke Bodil læste højt for de andre. Et Par Gange, naar hendes Fader var fraværende, havde hun vovet sig over til gamle Jens Thomsens Gaard og aflagt Besøg der. Jens var destoværre en af Svirekompagniet, og altsaa stod han hos Præsten paa det sorte Bræt; men naar han var ædru, var han en god og venlig gammel Mand, hans Hustru, Karen, var en agtværdig Kvinde og Døtrene tækkelige Piger. Jens var dertil et mærkeligt Memeste, vel begavet, havde flere Kundskaaber, end de fleste Bønder paa den Tid, og en stærk Sukommelse, indtil hans Drifkældighed tilsidst svækkede den. Han havde en Kjærlighed til Poesi, som ingen skulde tiltroet den jævne Mand. Saaledes kunde han næsten hele Dehleschlægers Aladdin udenad. Han slumpede til sine Bøger paa Auktioner, og saaledes havde han ogsaa faaet fat paa den, levet af den i flere Aar og læst den vist over tyve Gange, inden han fik fat paa en ny. En smuk gammel Mand var han, Sønnen lignede ham og slægtede ham paa, men kun i det gode. Thomas var en meget smuk, velvoren Ungerbend, saa stolt og kraftig en Yngling, som nogen Tid fødtes paa Danmarks Sletter, og Bodil havde lige fra den første Gang, hun saa ham, følt sig draget til ham. Han var dernæst hovist i sin Maade at være paa, og hans Bedrovelse over Faderens Drifkældighed var stor. Han havde lovet sin Moder aldrig at smage Brændevin og troligt

holdt sit Bøfte; men med den gamle gik det nu mere og mere ned ad Bakke, han laa oftest i sin Seng, Thomas maatte tage sig af Gaardens Drift, og derfor havde Bodil i den sidste Tid ikke set noget til ham, hvilket havde været hende et stort Savn; men tillige havde Ensomheden og Adskillelsen hjulpet hende til at blive klog paa, hvorledes det stod til med hendes Hjærte, og hvad det var, hun følte for Thomas. Saa bankede da det samme unge, varme Hjærte ved det Budskab, at hun skulde til Dans hos Christen Korn, og hendes første Tanke var: der træffer jeg Trine, Marie og Thomas!

Det blev et Bryllupsgilde i den gode gamle Stil hos Christen Korn, mindre fint, end i vore Dage, men mere storflaaet baade hvad Gæsternes Antal og Beværtingens Overflødighed angaaer. Christen Korn blev meget forundret over, at „vor Fa'er“, som Præsten dengang benævnedes, havde gjort Huset den Ære at tage sin Datter med, og at han slog sig til Ro blandt Selskabet; men Christen lugtede snart Luntten og skjønnede, hvad Hensigten var. Han blev vaer, at Præsten tog Raade=Konerne for og hvistede med dem i Krogene. Disse Kvinder havde det Hverv at byde om og kraade, eller nøde, Gæsterne til at tage for sig af Barerne. „Tag nu ved, tag nu ved!“ lød det uafsladeligt i Kredsen; thi det ansaas dengang, og anses maaske i visse Egne endnu, for en uafviselig Gæstfrihedspflicht at tvinge Gæsterne til at spise og drikke; men nu gik Niels Enevoldsen saa lumskeligt omkring og bad Raadekonerne at holde sig rolige og ikke drive Jylde=riet til Yderlighed. Følgen blev en skarp Befaling til Raadekonerne fra Christen Korn om at gjøre deres Skyldighed, og Præsten maatte da opgive Ævret. Hans Nærværelse virkede dog i Begyndelsen afdæmpende paa Gæsterne, og det gik en Stund hel pænt til; men omfider blev deres Tørst stærkere, end deres Respekt for Præsten, som, da han skjønnede sit Næderlag, ikke holdt ud til den lyse Morgen, men forarget brød op før. Da han tog Afsked, bad Christen ham med spydig Venlighed om at blive, indtil det blev rigtig muntert, thi endnu var det jo gaaet hel spagfærdigt til.

„Jeg siger Tak,“ svarede Præsten, „jeg har sandelig faaet nok!“

„Jh nej da,“ udbrød Christen, „det tykkes mig, at vor Fa'er hverken har faaet vaadt eller tørt, som er værdt at tale om.“

„Gid jeg kunde sige det om Jer andre,“ svarede Præsten bidst; „og dette Jylde=riet skal vare i tre Døgn; mon J,

Christen, og det ganske Kompagni, naar Gildet er til Ende, ville være stort bedre, end umælende?"

"Drøje Ord de," sagde Christen, "og daarlig Tak for nydt Gjæstfrihed!"

"Kom i Kirken paa Søndag, Christen," svarede Præsten, "saa skal I saa dem end drøjere!"

"Nej, jeg siger Tak for mig," sagde Christen og lo, "jeg har faat min Befomst og ønsker ikke mere af den Lønne!"

Saa gik Præsten med Bodil uden at lægge Mærke til, hvor stærkt hendes Kinder blussede, og at hendes Øjne stode fulde af Taarer; thi den gamle udarbejdede allerede i Aanden den hvasse Prædiken, han vilde holde næste Søndag. Han var færdig med sit Forsøg, at tage det med det gode; det fik en brat Ende, det!

Det anede han kun lidet, hvilken Frugt denne Gang til Gilde havde baaret for Bodil. Nu, i Dansens Hede, var det sket, som hun maaskee nok nu og da havde drømt om, men hvorover hun dog nu, da det var sket, forstræktes. Thomas havde danset meget med hende, og da Lystigheden var paa det højeste, havde han ført hende ud i Haven. Der var det da kommet, hun vidste næppe selv hvorledes, at han havde trykket hende til sit Bryst, lovet hende evig Kjærlighed og faaet det samme Løfte af hende.

„Nu er det svoret og vist,“ sagde saa Thomas, „at vi skulle blive Mand og Kone.“

„Men Fader giver aldrig sit Minde dertil,“ svarede Bodil forsigt.

„Begribeligt ikke lige strax,“ sagde Thomas, „men han kommer nok til Befindelse, eftersom han er en retfærdig Mand og maa skjønne, at som han selv mente, at en Bond kvinde var god nok til Hustru for ham, saa maa hans Datter ogsaa have Lov til at mene, at en Bondkarl er god nok til Husbonde for hende.“

„Tvært imod!“ svarede Bodil. „Det angrede ham stedsse, at han tog denne Bond kvinde, min stakkels Moder, til Hustru, og han vil blive dobbelt gram, om jeg i det Stykke slægter ham paa.“

„Nu,“ svarede Thomas, „vi maa tage det Stød, bliver det end haardt at gaa paa; men jeg agter din Fader højt, som han er. Hvilken stot gammel Karl, som tør tage det op med Christen Korn og det ganske Sogn og kriges paa Livet med de smaa sorte! Bliver Du min, Bodil, og jeg hans Søn, da skal jeg stille mig paa hans Side, om jeg saa faaer alle de andre imod mig.“

„Ja,“ udbrød Bodil med gladere Røst, „det maa vel være det, der skal gjøre det!“

„Sig ham dog intet nu om vor Trolovelse, Bodil,“ sagde Thomas tilsidst. „Han er svær gal i Hovedet. Saa Du hans Mafyn, da Peer Nilen drat under Bordet? Gud være lovet, at min gamle Fa'er ligger vel hyttet i sin Seng, det siger jeg, ender det end med Døden.“ —

Bodil gik altsaa stum, skjøndt med bankende Hjærte, hjem fra Gildet ved sin Faders Side. Hvis Thomas ikke havde raadet fra, vilde hun aabnet sit Hjærte for den Gamle, og hun havde egentlig mest Mod til at gjøre det nu strax; men det skete ikke, og saa blev det hende med hver Dag van-

skeligere. Den hemmelige Trolovelse og Faren ved de dulgte og undertiden kun med Banskfælighed iværksatte Stævnemøder havde sit Tryk og ogsaa for disse to Landsbybørn, og Bodil følte sig saa lykkelig, at hun gruede for den Dag, da Opdagelsen vilde komme og den faderlige Myndighed som en Cherub med et luende Sværd udjage hende af hendes Paradis.

Dette frygtelige kom imidlertid, før hun ventede det. Thomas og hun mødtes en smuk Aften sidst i Juli paa Stien udenfor Præstegaardens Have, og da Skilsmissten faldt de to elskende tung, bevægede de sig indenfor og mente at være godt skjulte i den lille Lund, hvormed Haven endte, og som var nærmest ved Marklaagen; men just som de stode der under Træerne og kyssedes, bleve de Præsten vaer. Han kom fra Havens Udkant, rygende sin Aftenpibe, men saa aabenbart ikke dem. Dog var det lige til Nød, at Bodil fik Tid til at flygte, og Thomas vidste intet bedre Raad, end hurtigt at fladvre op i et gammelt Kirsebærtræ, som stod i Krattet, sammenvoget med nogle Popler, og hvor han vilde være godt skjult. Han kom ogsaa lykkelig derop, men saa sig ikke rigtig for, fik Fodfæste paa en altfor svag Gren, den knækkede med et Brag, og han drattede ned lige for Fødderne af Præsten, der i det samme gik forbi. Den gamle foer tilbage, tabte sin Pibe og raabte:

„Guds hellige Dod! Thomas, er det Dig? Hvad bestiller Du her? Og oppe i Trætoppene? Er Du bleven til en Krage?“

Thomas rejste sig og stod og stirrede paa Præsten ganske rød i Hovedet; først kunde han ikke saa et Ord frem; men endelig fattede han sig, tog Præstens Pibe op og rakte ham den og sagde derpaa stammende:

„Forlad mig den Drengestreg, Hr. Pastor! Jeg fik Lyst til at smage Deres Kirsebær.“

Da rystede den Gamle paa Hovedet og sagde:

„Nu, nu, dette er, Gud være lobet, kun en Drengestreg; men I ere dog et underligt Folkesærd her i Truelse; at gaac paa forbudne Beje, det stikker Eder i Njodet. Nu er Du dog en af de bedste Ungkarle her i Byen, sædelig i al din Vandel og har holdt Dig fra Drik og Svir; i det mindste veed jeg ikke andet end godt om Dig; men saa skal det dog falde Dig ind at liste Dig ind i min Have og stjæle Kirsebær! Det skal nu være Dig tilgivet; men husk, Thomas, at Du ikke længere er noget Barn, og din stakkels Fader har raset saa-

ledes mod sig selv, at Døden staar paa Dør efter ham, og hvad Dag, det skal være, kan det times Dig, at Du bliver kaldet til Mands Gjerning og Husvar."

Thomas saa ud, som om han skulde kvæles; men han kunde ikke saa det, han havde paa Hjærtet, frem, og saa gif Præsten, idet han lod en lang Røgsky efter sig, og Thomas løb ud af Haven og søgte hjem over Marken.

Men da Præsten kom op i Gaarden for at gjøre sin Aftejrunde i Staldene, kom hans Avlskarl, Hans, som havde meget at sige i Præstegaarden og plejede at føre et temmelig frit Sprog til sin Husbonde.

"Pastoren greb nok Thomas Jensen nede i Haven," sagde han med et Grin.

"Naa, saa Du det, Hans," svarede Præsten. "Tænk, at den lange Lømmel er slihvoren som en Skolepog og vilde stjæle af mine Kirsebær!"

„So nok,“ svarede Hans, „men ikke af dem, man kjober i Bundevis.“

„Hvad mener Du med det?“ spurgte Præsten forundret.

„Husbond bør vide det,“ svarede Hans; „jeg har kun tjet altfor lang Tid. Vel stjal Thomas Kirsebær i Haven, men ikke af Træerne; han tog dem paa Jomfru Bodils Mund; al den Stund de ere Kjærestefolk og mødes hveranden Aften, snart her, snart der, at De ved det!“

„Guds Død!“ raabte Præsten og havde nær anden Gang tabt sin Pibe. „Kan Du staa ved, hvad Du der siger, Hans?“

„Vel kan jeg det,“ svarede Hans og nikkede. „Gaa nu ind og spørg selv Jomfruen ad!“

Det gjorde Bodils Fader ufortøvet, og strax da han kom farende ind i Dagligstuen, blev han vaer at Skamrodmen

farvede hendes Kinder og vidnede imod hende. Hun gik da ogsaa strax til Bekjendelse, og da der ingen Tvivl var længere, sank hendes Fader om i en Stol og udbød:

„Forbandet være den Stund, da jeg satte min Fod her i Truelse! Det er et Sodoma og Gomorrha. Ild og Svovl vil nok tilsidst falde ned fra Himlen og fortære denne Lasternes Hule!“

Men disse haarde Ord opbragte Bodil og gjengav hende Fatningen.

„Gud tilgibe Dig den skammelige Tale, Fader,“ udbød hun, idet hendes smukke Øjne funklede. „Dette er en ærlig Sag. Thomas og jeg, vi elske hinanden i Tugt og Ære; jeg vil have ham til Mand og ingen anden, og han er brav og god, det ved Du.“

Da den gamle blev siddende og stirrede i Taushed hen for sig, gik Bodil hen til ham, lagde sin Arm kjærligt om hans Hals, kyskede ham og sagde:

„Vær nu god, Fader, og tilgiv mig! Jeg har syndet, men kun deri, at jeg dulgte dette for Dig. Giv dit Minde dertil og modtag Thomas som din Søn!“

Men den Gamle rev sig løs, rejste sig brat og sagde:

„Nej, Bodil, nej! Der bliver intet af!“

Saa foer han af Stuen; hun saa i den paafølgende Uge endnu mindre til ham, end sædvanligt, og hørte ikke et Ord af ham ud over det allernødvendigste; men hun mærkede nok, at han alligevel holdt skarpt Øje med hende.

Saa kom det saa overraskende, at han en Dag sagde til hende:

„Juden Aften saa vi Gjæster. Det er Enkesfru Heller, en gammel Veninde af mig, og hendes Søn Axel. Han er lige bleven Student og trænger til at forfriske sig lidt paa Landet efter Examenen.“

Bodil saa paa ham med store Øjne, thi det var aldrig hændet før, at hendes Fader havde indbudt Gjæster langvejs fra; men saa søjede han til:

„Det er mig kjærte en Gang at saa godt Selskab; vi leve jo her som i et Helvede; og det vil være gavnligt for Dig at omgaas dannede Mennesker; Bønder ere ikke passende Selskab for Dig.“

Og saa mærkede Bodil Uraad; hun affskyede de fine Gjæster, inden hun havde seet dem og gav dem en saare kold Modtagelse, da de kom. Hun saa for sig en smuk, ikke gammel, Dame med et fint, indtagende Ansigt og et Par brune,

meget flartskuende Djne, og en slank, ung Mand med et noget blegt Ansigt, Djne, som lignede Moderens, men med et endnu mildere Udtryk. Deres Belevenhed og Venlighed forvirrede Bodil, og hun blev derpaa harmfuld over sin egen Forvirring. Da hun havde hjulpen Fru Heller af med sin Raabe, hang hun den op paa Ruagen med en Mine, som om hun kunde have lyst til at gjøre det samme ved Raabens Gjerinde. Hendes Fader derimod tog meget hjærteligt mod sine Gjæster, men tede sig saa livligt og uroligt og var saa snafsom, at Bodil næsten ikke kunde kjende ham igjen. Dog kom hun selv i de paafølgende Dage næsten umærkeligt og uden at hun forstod hvorledes, paa en venlig Fod med Fru Heller og hendes Søn. Det var næsten umuligt for Bodil at være frastødende mod den smukke og kloge Frue, og for første Gang i sit Liv følte hun sin egen Afsmagt og den Overvægt, som Edelsind, Landsdannelse og Verdenserfaring giver et Menneske; men dog mente hun, at der boede noget i hendes eget Hjærte, som var mere værd, og hendes Villieskraft og naturlige Stolthed hjalp hende dog slutteligt til at undgaa, hvad der i hendes Djne var en Snare, og afværge enhver fortrolig Tilnærmelse.

Kanskeligere faldt det hende at holde den unge Student i Afstand, thi hans Væsen var saa blidt og hans Bedrøvelse, naar hun vilde unddrage sig hans Selskab, saa kjendelig, at hun virkelig fattede Godhed for ham; og da han en Dag gav sig til at tale om Poesi og vilde belære hende om nogle af de Digterværker, som hun næsten kunde udenad, saa gik Naturen over den Tvang, hun havde paalagt sig selv, hun blev livlig og meddelsom, og Axel Heller opdagede til sin Forundring, at der i den jævne Landsbypige boede en poetisk Sjæl, og at hun selv havde erhvervet sig en Dannelse, der vel var mangelfuld og ensidig, men som dog havde forædlet hende.

Fra nu af tog det en stærk Fart med den Lidenskab, Bodils stolte, blaa Djne strax havde vakt i hans Hjærte. Da derfor hans Moder, omtrent fjorten Dage efterat de vare komne til Truelse, spurgte:

„Naa, Axel, hvad synes Du saa om Præstegaarden og dens Beboere?“ svarede han:

„Det er en prægtig, hyggelig, gammeldags Præstegaard, ret saaledes som jeg kunde ønske mig den, naar jeg selv en gang bliver Præst; og Pastor Enevoldsen er en herlig Mand; ja, han er ligesom Præstegaarden et Pragteemplar af den gamle Skole.“

„Og Bodil?“ spurgte hans Moder og saa paa ham med et forskende Blik.

Da blev Axel rød i Hovedet og svarede:

„Hun ligner ingen af de unge Piger, jeg kjender og hun — interesserer mig mere, end dem allesammen.“

„Hun er en prægtig Pige,“ svarede Fru Heller med Barme; „jeg vilde ønske, at jeg kunde vinde hendes Hjærte, men hidtil ere alle mine Forsøg derpaa glippede.“

Men hendes Søn mente, at han var nærmere ved Maalet, end hans Moder, og hendes gunstige Dom opmuntrede ham saa meget, at det ikke varede længe, inden Bodil fik en Kjærlighedserklæring saa tydelig, som den kunde gives.

Det skete nede i Haven just under det Kirsebærtræ, hvor hun havde maattet afbryde sit sidste Møde med Thomas, og hvor han var drattet ned for Fødderne af hendes Fader. I samme Øjeblik, som Axel Heller tilbød hende sit Hjærte og sin Haand, viste hendes trofaste Bens mandige Skikkelse sig for hendes Tanke, og hendes uvelkomne Bejler syntes hende at være en underlig, kvindagtig Mandsling i Sammenligning med hendes Hjærtes Helt. Hun tænkte — hvis Thomas nu var her og drattede ned fra Træet, hvad vilde han saa gjøre ved denne Smule Student? og hun lod nogle korte Lattertoner høre; men da hun saa, hvor dybt hendes Selvforglemmelse krænkede hendes ny Ven, angrede hun den og sagde venligt og frimodigt til ham:

„Nu skal jeg gaa ærligt til Værks og sige Dem, hvorfor jeg lo.“

Og saa fortalte hun ham hele Historien med Thomas, og Axel Heller fik til sin store Bedrøvelse og Forbauselse at vide, at hun var forlovet og det med en Bondekarl.

„Ja,“ sagde Bodil tilsidst, „jeg kan nok slutte mig til, hvad De tænker derom, at jeg har forlovet mig med en Bondekarl, formodentlig det samme, som Fader, der har nægtet sit Samtykke. Det er nu let nok at forstaa; men skjøndt det er en Ulykke for mig, at Fader fordømmer mit Valg, saa haaber jeg, at det skal blive til Gavn for Dem at vide Besked; thi siden jeg har kunnet gjøre det Valg, saa skjønner De jo nok, at De har taget ganske fejl af mig, og at jeg ikke vilde blevet en Kone for Dem.“

Axel Heller lod sig dog ikke slaa af Marken af det Argument, men da alle hans Forestillinger bleve frugtesløse, maatte han tilsidst opgive Været. Han underrettede endnu samme Dag sin Moder om det Nederlag, han havde lidt og

forlangte strax at rejse; men hun bad ham have Taalmodighed et Par Dage.

„Det bedrøber mig,“ sagde hun, „at dette skulde glippe, thi jeg havde gjerne set Dig og Niels Enevoldsens Datter som Mand og Kone; men det forundrer mig ikke, og jeg troer Bodil har Ret; hun vilde ikke passet til Dig; men nu er der kun Et at gjøre for mig; jeg skal fortælle Dig, hvad det er, naar vi ere rejste herfra.“

Saa hændte det Dagen efter, da Bodil kom ind paa Kirkegaarden for at see til sin Moders Grav, at hun fandt Fru Heller siddende paa Bænken ved den.

„Men Gud,“ udbrod Bodil i sin Overræstelse, „siddet De her!“

„Ja,“ svarede Fru Heller med et hjærligt Smil og drog Bodil ned ved Siden af sig paa Bænken; „og det glæder mig, at vi skulde mødes her. Jeg vilde dog inden Aften have Dem i Tale, men der kan intet mere passende Sted tænkes til vor Samtale, end Deres gode Moders Grav.“

„Men De har jo aldrig kjendt hende!“ udbrod Bodil.

„Jeg har dog seet hende, en Gang for mange Aar siden, ved et Tilfælde,“ svarede Fru Heller. „Jeg ved altsaa, at hun var meget smuk, og Deres Fader har fortalt mig om hende.“

„Saa har De vist ikke faaet nogen god Forestilling om hende,“ udbrod Bodil heftigt; „Fader holdt ikke af hende; det var et ulykkelig Egteskab.“

„Ja,“ svarede Fru Heller tøvende og forlegent, „det var naturligvis et Misgreb af ham at ægte en Kvinde, der stod saa langt under ham i Dannelse; hun forstod ham ikke, og han maatte føle sig ene i Landen med hende til Selskaberinde. Han har imidlertid for mig gjort den Tilstaaelse, at han ikke bar sit Kors med christelig Taalmodighed, at han ikke var god mod sin retskafne og agtværdige Hustru, og at det angreer ham; men, kjære Bodil, for at komme til Sagen — siden han har gjort denne bitre Erfaring, kan det saa undre Dem, at han er bekymret over, at De vil gjøre affurat det samme vovelige Forsøg og gifte Dem under Deres Stand?“

„Saa De ved det!“ udbød Bodil og blev rød i kinderne. „Naa,“ føjede hun til, „lad mig saa sige Dem, at dette er en ganske anden Sag; for min Moder var jo en Bondekone, og jeg er, hvad De vel nok har mærket, ikke andet end en Bondepige.“

„Det er jeg bange for, at De tager fejl i,“ svarede Fru Heller, „og jeg skal sige Dem hvorfor. Deres Fader lever ikke som en Bonde, og endnu mindre er han det. Han er ikke blot en begavet, men i Sandhed en dannet Mand, og De kan umuligt have levet sammen med ham uden at blive paa-virket af ham. De har dog et højere og friere Syn paa Livet, end nogen Bondepige, og det kunde let hændes Dem, om De blev gift med Thomas Jensen, at De maatte opleve at se ned paa Deres Mand, og det er endnu værre, end at en Mand maa se ned paa sin Kone.“

„Det vil aldrig i Evighed hændes mig,“ udbød Bodil med et straalende Blik. „Thomas er saa ædel og god og staar langt over mig i Begavelse; men hvad kan det nytte, at jeg siger det? De kjender ham ikke, og De tror ikke mig.“

„Jo,“ svarede Fru Heller, „lidt kjender jeg dog til ham og Familien; netop i den Hensigt at lære at kjende dem har jeg et Par Gange besøgt dem.“

„Nej, har De?“ udbød Bodil livligt. „Er det ikke prægtige Memesker? Skjøndt,“ føjede hun til med et Suk, „Thomas's kjære, stakkels, gamle Fader —“

„Ja, Bodil,“ faldt Fru Heller ind, „der har vi Skjæret, hvorpaa Deres Lykke kan strande, selv om alt andet gaar godt. Bønderne her i Byen ere en Hob gudsforgaaene Svirebrødre.“

„Men Thomas smager aldrig Brændevin,“ sagde Bodil, „og maa jeg saa spørge Dem, om de fine Herrer aldrig drikke sig fulde? Det er ikke det, der er i Vejen; var Thomas en

Herremand, i Stedet for en Bonde, saa vilde Fader næppe tage det saa nøje, om han tog sig en Taar over Tørsten."

"Deri gjør De Deres Fader storlig Uret," sagde Fru Heller.

"Na," udbrød Bodil heftigt, "den Ulighed, der er her i Verden, Standsforskjellen, er dog en gruelig unaturlig Ting!"

"Nej," svarede Fru Heller, "den er netop kommen ganske naturligt; Uighed derimod synes mig overnaturlig og at høre Paradiset til. Der vil altid, saa længe Verden staaer, vedblive at være Ulighed mellem Menneskene, enten paa den ene, eller den anden Maade; men i hvert Fald er den der nu, og hvis De ægter Thomas Jensen, saa vil De komme til at fornemme det. Er Deres Kjærlighed stærk nok til at komme over det Bjærg?"

"Ja," udbrød Bodil og rejste sig brat. "Jeg vil aldrig ægte nogen anden Mand end ham!"

Fru Heller saa Bodil ind i de straalende Øjne og sagde:

"Ja, saa har jeg kun Et at gjøre!"

"Alt gjøre?" udbrød Bodil stolt. "Hvad vedkommer egentlig den Sag Dem? Gud, det er sandt," føjede hun pludseligt til med et Smil, "De er maaskee vred paa mig, fordi jeg — De veed vel, at Deres Søn har friet til mig?"

"Ja, og at De gav ham en Kurb," svarede Fru Heller alvorligt.

"Na, hvor jeg er dum," udbrød Bodil og lo, "De er naturligvis glad derover, og over at De blev fri for at saa saa simpel en Svigerdatter?"

"De er ikke simpel i mine Øjne, Bodil," svarede Fru Heller med Alvor; "men De kan jo ikke give Deres Hjærte to Gange bort, og det er nok muligt, at Ugel og De i hvert Fald vilde passet daarligt sammen. Nu gaaer jeg til Deres Fader og siger til ham: lad Bodil faae sin Willie!"

"Tak," svarede Bodil med Varme, men føjede dog strax til: "hvoraf kommer det dog, at De har saa stor en Magt over Fader, som dog ellers er saa stivsinnet — det gad jeg nok vidst!"

"Men det er ikke nødvendigt, at De faaer det at vide," svarede Fru Heller, idet en fin Rødme gled over hendes smukke Ansigt; men hun fattede sig hurtigt og føjede til: "han staaer jo meget ene her i Verden, det ligger ikke i hans Natur at skaffe sig Venner; men saaledes har han ikke altid været. Jeg har kjendt ham i hans yngre Aar, og nu har det været ham en Trøst at søge Raad hos mig; men jeg veed jo slet ikke, om han følger mit Raad."

Dog tænkte Bodil, at hun saa ud, som om hun ikke tvivlede derom.

Da de kom tilbage til Præstegaarden, traf de ikke Præsten hjemme; men Fru Heller fandt sin Søn nede i Haven, siddende forknytt paa en Bænk.

„Nu har jeg talt med Bodil,“ sagde hun til ham. „Jo nærmere jeg lærer at kjende hende, desto bedre synes jeg om det Pigebarn, Axel, og det bedrøber mig at maatte sige Dig, at der er ikke det ringeste Haab for Dig. Hun elsker sin Bonde, han er en Helt i hendes Dine, stakkels Pige, og hun vil have ham.“

„Ja,“ svarede Axel med et sørgmodigt Smil, „nu forstaaer jeg hende bedre, og tør ikke kalde hende „stakkels“.

„Hvad mener Du?“ spurgte Axels Moder forundret.

„Kom, sæt Dig hos mig,“ sagde Axel med et Suf, „og jeg skal fortælle Dig, hvad der i denne Morgenstund er hændt mig. Jeg gik op i Skoven og søgte Ensomhed der, for jeg befinder mig virkelig ikke mere vel her i Præstegaarden; Bodils Venlighed imod mig har en stærk Bismag af Medlidenhed, og hendes kjære, gamle Fader, han har jo aabenbart ingen Anelse om, hvordan det staaer til med os.“

„Trøst Dig, Axel,“ sagde hans Moder, „inden Aften skal han blive underrettet, og saa tænker jeg, at vi rejse i Morgen.“

„Naa, Gudsfelov!“ udbrød Axel med et Suf.

„Men hvad var det saa, der hændte Dig i Skoven?“ spurgte hans Moder.

Axel foer op som af en Drøm og fortalte:

„Pastoren gav mig selv Vrende op i Skoven, idet han i Morges sagde, at jeg endelig maatte see det smukke Parti ved den udtørrede Sø, som nu er forvandlet til Eng. Det var bedrøveligt nok, at Søen var borte, men dog havde han billiget den Bedrift af Bønderne og selv været med til den, fordi Sognet havde vundet en fortrinlig Eng og Præstegaarden havde jo ogsaa faaet sin Lod i den. Han bød Bodil følge mig derop, men jeg frabad mig alt Følgestab og sagde, at det vilde more mig alene at gaae paa Opdagelse i Skoven; og saa gik jeg og glemte ganske den udtørrede Sø, forvildede mig og stødte paa en Bæk med stejle Bredder, som jeg ikke kunde komme over. Mens jeg nu stod der og betænkte mig paa, om jeg enten skulde risikere mine Støvler, eller vende om, hørte jeg Fodtrin bagved mig, og da jeg vendte mig om, saa jeg en smuk, rank ung Bondekarl komme gaaende. Det var en statelig Skikkelse, Moder, værdig til at smykkes med

en skjønnere Dragt, end den plumpe, graa Badmelsfrakke, som hang om ham. Ansigtstrækkene vare regelmæssige, Blikket fra de blaa Øjne ærligt og frejdigt, og hvilket smukt, krøllet, brunt Haar, der kom til Syne, da han tog Hatten af og tørrede Sveden af sin Pande —

„Kort sagt,“ faldt Fru Heller ind, „det var Thomas Jensen! Du er en ædelmodig Rival, Axel!“

„Nej, blot en ærlig,“ svarede han; „men hør nu videre! Han saa paa mig med et Smil og spurgte: „skal jeg hjælpe Dem over?“ Jeg svarede: ja Tak! i den Tro, at han vilde vise mig et Obergangssted; men inden jeg vidste et Ord deraf, havde han taget mig paa sine Arme, gik ned ad Straaningen med mig, over Bækken, op ad den anden Skrænt og satte mig ned der pæn og tør. Jeg tog det godmodigt og sagde: „Det var intet let Stykke Arbejde; De tabte nok Vejret?“ — „Na nej,“ svarede han, „De vejer ikke meget, gode Herre!“ — „Saamænd,“ sagde jeg, „jeg er kun lille imod Dem; og jeg lærte desuden mere at bruge mit Hoved, end mine Arme og mine Ben.“ — „Begge Dele maa til for at gjøre en Mand,“ svarede han. — Jeg saa overrasket paa ham, og saa gik vi videre sammen. Da jeg fortalte ham om mit Vrende, at finde den udtørrede Sø, førte han mig til den. — „Det er Skade,“ sagde jeg, „at den smukke Sø er forsvunden.“ — „Just min Mening,“ svarede han. „Den kjønne Sø var min Lyst som Dreng; da de lode Vandet løbe ud, og der ikke blev andet tilbage, end sort Mudder, saa tænkte jeg, at de havde begaaet lige saa stor en Synd, som om de havde stukket Djet ud paa en smuk ung Pige; og vi havde jo Eng nok i Forvejen.“ — Forundret over det Uedersind og den fine Følelse, disse Ord røbede, gik jeg i nogen Tid taus ved hans Side, indtil han bød mig Farvel. Saa spurgte jeg ham, hvem han var. — „Na,“ sagde han, „jeg hedder blot Thomas Jensen; men De behøver ikke at sige mig, hvem De er. De er naturligvis den unge Student, der er i Besøg hos Præsten.“ — Saa gik han, men vendte sig om og raabte til mig: — „Hils Jomfru Bodil og sig hende, at jeg er ved godt Mod!“ — Saa gik han, og jeg hørte ham synge, idet han forsvandt mellem Træerne.“

Axel taug, men hans Moder sagde:

„Og det Møde med Thomas har gjort saa stærkt et Indtryk paa Dig?“

„Ja,“ svarede han; „thi denne unge Bonde har den Mandighed, som jeg mangler, fordi alting er gaaet ud paa at udvikle min Hjerne; jeg er bleven til en Læsemaskine; det har svækket mit Legeme. Ved Siden af mig bliver denne unge

Bonde til en ren Heltestikkelse, og jeg falder igjennem. Betænk saa to Ting til — at Bodil ingen anden Omgang har havt, end Bønder, og at hendes Hoved er fuldt af Ræmpevisernes Helte og Ingemanns Romanfigurer. Hun lever i Aanden i en Tid, da Heltene kunde gaa i Badmel og ikke vare mere dannede, end Thomas Jensen; og nu kan jeg, som sagt, nok forstaa, at hun har ladet sig henrive til den Forelskelse. Thomas er sandelig ingen almindelig Bondekarl — men alligevel — troer Du, at hun bliver lykkelig?”

Fru Heller saae forundret, men kjærligt paa sin Søn. Hans ædle, men næsten kvindelige Resignation rørte hende, men behagede hende dog ikke ganske.

„Gud skal vide det,” svarede hun efter et Øjeblikks Tausshed; „det falder mig virkelig vanskeligt at sætte mig ind i Tankegangen hos en Pige af Bodils ejendommelige Bestafsenhed.”

I det samme kom Præsten hjem, hun sluttede sig til ham, fulgte ham ind i hans Studerekammer, hvor hun havde en lang og fortrolig Samtale med ham. Han blev meget forstent, da han fik at vide, hvorledes Sagerne stode, men det var mærkeligt, saa spagfærdigt denne ellers saa myndige og opbrusende Mand tede sig lige overfor Clara Heller.

„Saa De mener virkelig,” sagde han med et Suk, „at der ikke er andet at gjøre, end at ofre Bodil og indlemme hende i Svirekompagniet? Jeg bliver ganske syg om Hjertet ved at tænke derpaa. Hvilken elskværdig Mand vilde hun ikke faaet i Arvel!”

„Ja,” svarede Fru Heller, „jeg er selv bedrøvet over, at det glippede; men som Sagen staaer, siger jeg dog — lad hende blive gift, inden noget værre skeer, thi hun er lidenskabelig forelsket; men, kjære Ven, tag Dem nu sammen og forsøg at see Tingen fra en lysere Side. Den unge Mand er brav, og han hører jo ikke til Svirekompagniet; tværtimod, han affkyer Drik og Svir og staaer i det Hele i Tænkemaade over sin Stand. Der er dernæst hos Bodil saa megen Sjælsundhed og saa stærk en Vilje, at det maaskee dog vil lykkes hende at drage sin Mand op til sig.”

„De overvurderer ham,” svarede Præsten mismodigt; „han er dog Bonde med Liv og Sjæl og bliver aldrig andet; og De har ikke levet i sytten Aar i denne Ravnestrog, som jeg. De veed ikke, hvilket sejgt Sammenhold der hersker mellem denne usle Byes Indvaanere, og hvilken frygtelig dragende Magt Slægtsskab, Sædvanen og Opinionen maa have over en ung Mand som Thomas.”

„Saa huff da paa,“ sagde Fru Heller, „at De ikke blot er Bodils Fader, men ogsaa Fader for den Menighed, hvilken De har ofret saa stor en Part af Deres Liv. Deres Mod, Opofrelse og Udholdenhed har været, det skjønner jeg, beundringsværdige; men vær nu konsekvent og vig ikke tilbage. Naar De giver Deres Datter til Thomas Jensen, saa har De erobret en Plads paa selve Svirekompagniets Skanse og plantet Deres Fane der. Hvo ved, Gud kan lægge sin Velsignelse deri, fra de unge Folks Hus kan udgaa en bedre Aand, og det kan ende med en virkelig Sejr for Dem og for den gode Sag.“

„I Jesu Navn da, lad det ske,“ udbrød Præsten, bevæget ved sin Venindes fortroingsfulde Ord; „men enten det nu bliver en Sejr eller et Nederlag, saa maa De dele Gren og Ansvar med mig, min kjære Veninde; thi de Ord, de der sagde tilsidst, har gjort Sagen af.“

Dagen efter rejste Fru Heller og hendes Søn til Kjøbenhavn.

Vi maa nu lade flere Aar hengaa og kun i Korthed omtale, hvad der skete i denne Mellemtid. Præsten gif dog ikke saa hovedfulds til Værts, at han strax lod Bryllupet staa; men han anerkjendte Trolovelsen. Imidlertid blev Thomas taget til Soldat og var altsaa i længere Tid fra-værende; men Adskillelsen kjolnede ikke Bodils Kjærlighed til ham, og Opholdet i Kjøbenhavn forandrede ikke ham. Ingen af den store Byes Fristelser lokkede ham, og han vendte tilbage som den samme retskafne og sædelige Ungling, han altid havde været. Saa skulde Bryllupet staaet, men da døde Thomas's Fader, og derved opstod en ny Forhaling; thi nu udførte Thomas en længe næret Plan. Han rev den gamle Gaard ned og opbyggede en ny og skøn. Dermed hengif over et Aar; men endelig naaede de elskende deres Dusters Maal, og Thomas hjemførte Bodil Enevoldsen som sin Hustru. Hun skabte ham i den ny Gaard saa smukt og hyggeligt et Hjem, som ingen Bonde i Truelse havde haft før ham; og de unge Ægtefolks smukke Samliv blev ikke blot til Glæde for dem selv, men virkede med det gode Exempels Magt paa deres Lige.

Inderligt glædede Bodils Fader sig derover og mindedes nu Clara Hellers smukke, profetiske Ord, at han ved at give sin Datter til Thomas Jensen vilde plante sin Fane paa Svirekompagniets Skanse, og at dette kunde føre til Sejr.

Han haabede nu, at Bodils Hjem vilde blive en Planteskole for Dyd, rene Sæder og Maadeholdenhed; men han var usigtig nok til at prale deraf, og det satte oundt Blod hos flere, fornemmelig hos Christen Korn, hvis gamle Nag til Præsten blussede op igjen. Der maatte sættes en Stopper for dette Hylleri, sagde han; fordi Thomas Jensen var bleven hellig, skulde det dog ikke lykkes ham at gjøre de andre Truelse Bønder til Heldører og gamle Kællinger. Det skulde ikke opleves i Truelse, at det blev betragtet som en Synd at drikke en Snaps og gjøre sig en glad Aften med en Punsch; men han vidste nok, hvilken munter Fyr Thomas var af Naturen, og han skulde nok faa Thomas ud af det Slaveri, Præsten og hans Datter holdt ham i og endnu gjøre en ægte Truelse Bønde af ham.

Han holdt sit Ord og gik underfundigt til Bærts. Han satte sig paa en god Fod med Thomas og Bodil og gav sig Mine af at være bleven maadeholdende. Saaledes vandt han Thomas's Tillid; men snart mærkede Bodil, at der var foregaaet en Forandring med hendes Mand. Han begyndte at søge fra Hjemmet og kom et Par Gange beskjænkent hjem. Hun tog det dog sagtnodigt, men da Thomas mærkede hendes Bedrøvelse derover, sagde han muntert:

„Naa Bodil, tag Dig nu ikke det saa nær! Man kan da ikke altid være et Dydsmonster. Vor Fa'er er ogsaa altfor stræng i det Punkt. Naar en Mand skal holde Humeuret oppe, maa han dog en Gang imellem have sig en glad Aften, og saa kan det jo hælde den bedste, at han faar en Taar over Tørsten. Hvo der sidder tømundet i et godt Lag, har ikke Hjærtet paa det rette Sted.“

„Hvis jeg ikke saa Dig for mine Dine,“ sagde Bodil i stor Bedrøvelse, „og ikke hørte din egen Røst sige det, saa vilde jeg tro, at det var Christen Korn, der talte. Han er Dig en falsk Ven. Thomas, husk dog paa, hvilken Ende det tog med din stakkels Fader og hvilket Løfte Du i sin Tid gav din bedrøvede Moder!“

Saa tog Thomas sig sammen; men snart kom der et nyt Tilbagefald, og hver Gang Bodil gjentog sine Formaninger, faldt Ordene mere hvast mellem dem, indtil hun endelig maatte erkjende, at hun havde mistet al Magt over sin Mand, hvorfor hun bed i det sure Æble og gik til sin Fader og bad ham snakke Thomas til Rette. Da udbrød den Gamle i stor Forbitrelse:

„Saa kom det dog! Men jeg vil dog vove en Dyst

med Fanden og see, om jeg ikke kan rive Thomas ud af hans Kløer."

Men Præstens Forsøg faldt endnu uheldigere ud end Bodils, thi han brugte haarde Ord, og det gjorde Thomas trodsig, og nu rasede han værre end før.

"Nu maa Du ligge, som Du har redet," sagde Præsten saa en Dag til Bodil, "jeg har gjort for Thomas, hvad jeg kunde, og evner nu ikke mere; han vil ende som et Svin, lige som hans Fader."

Da brast Bodil i Graad over disse haarde Ord og sagde:

"Du agter Thomas for ringe; han har været bedre end sin Fader, ogsaa i dette; thi ingensinde har han gaaet og druffet i Smug, men kun i et muntert Lag med sine Venner, og det er bleven hans Ulykke, at han har mere Vid, end de. Han gjorde deres Sammenkomster saa smukke og fornøjelige, som ingensinde før og digtede skjønne Viser, som de sang, og jeg troede jo først, at dette var uskyldig Morfskab. Det var saaledes rigtigt, tænkte jeg, at Thomas ikke holdt sig fra sine Lige, men gik med til Lystigheden og der gav dem et godt Exempel, og det var vel og hans Mening fra først af, men saa —"

Her brast Bodil i Graad. Da sagde hendes Fader:

"Jeg sørger med Dig; mit Hjerte er fuldt af Taarer, kunne de end ikke vælde frem af mine gamle tørre Øjne; jeg sørger over Dig, men ogsaa over Thomas, thi jeg havde jo nu faaet ham kjær; men fornemmelig sørger jeg over mine Sognebørn, og jeg græmmer mig over min egen Uforstandighed. Jeg burde holdt Dig fra al Umgængelse med dem, og Thomas og Du burde ikke befattet Eder med Christen Ravn; man bør sky Umgang med bitterligt onde Mennesker; ikke ethvert Menneske er en Daniel og kommer uskadt af en Lovekule. Saa er da mit Raad til Dig dette: tag din lille Søn og flyt tilbage her til Præstegaarden; lad Thomas derved fornemme, at Samlivet med ham nu er en Besmittelse for Dig."

"Aldrig i Evighed gjør jeg det!" udbrød Bodil, idet en dyb Rødme foer over hendes blege Ansigt. "Jeg vil staa den Dyst ud med Thomas og blive hos ham til det sidste!"

Dette sidste lod ikke længe vente paa sig. En Aften kom Thomas hjem fra Kroen med Livet fuldt af en saadan Masse Spiritus, at han blev syg, og Sygdommen slog sig paa Hjernen. Han døde efter et kort Sygeleje i Bilselje.

Da Præsten Dagen efter kom op til Sørgehuset, traf han Bodil trostesløs; men Thomas's gamle Moder Karen,

som levede endnu og boede hos dem, hun tog Sagen, som de Truelse Kvinder ved Vanens sørgelige Magt havde lært det, og trøstede sig paa sin Vis.

„Dette er en stor Sorg for os,“ sagde hun til Præsten, „men andet var vel ikke at vente. Jeg haaber dog, at Thomas, som hans Fader, ere havnede i Paradis, thi ingen af dem vare onde. Vør vi endda takke Gud, at Pinen blev saa kort for Thomas og Dig, Bodil, og at Du nu ikke skal drages med den Glende i mange lange Aar, som det blev min Lod med Jens; og saa har Du jo nu vor gode Gaard og kan leve her i Fred og opdrage din Søn.“

Men den Tale forargede Præsten.

„Nemt nok,“ sagde han, „vilde det være at komme i Paradis, om det gik efter de Truelse Bønders Bibel; men hvis I Kæren, venter, at jeg skal prise Thomas i hans Grav som en god Mand og sætte ham lige ind i Paradis blandt Englene, saa tager I fejl; og eftersom jeg maatte laste ham i hans Grav, hvis jeg talte over ham, saa er det min Afgaanske at lade dette fare; jeg vil kaste Jord paa ham og bede en Bøn ved hans Grav, men Intet videre.“

Da stak gamle Kæren i at græde og sagde:

„At saa stor en Skam skal overgaa min Søn, en af Byens bedste Mænd, at han sænkes i sin Grav, uden at der bliver holdt en Tale over ham! Det vilde jo være, som var han en Forbryder, eller han var død i Fattighuset. Nej, lille Fa'er, den Tale maa I holde, den blive saa, som den vil og kan; det er Eders Pligt at gjøre det, naar vi begjære det, og vi skulle rundeligt lønne Eder derfor.“

„Hvad mener Du, Bodil?“ spurgte Præsten. Da vendte Bodil sit blege Ansigt mod sin Fader, saa ham fast ind i Djene og sagde:

„Gjør som Kæren onsker! Sig, hvad Du vil og maa sige ved Thomas's Grav, det kan maaske blive til Gavn for andre og ikke skade min stakkels Ven. Gud er naadig og barmhjærtig; jeg troer, som Kæren, at Thomas er hos Herren nu, og kan det jo ikke skade hans Sjæl, hvad Du siger her ved hans affjælede Legeme.“

Da lysnede Præstens Dje, og han sagde:

„Nu skjønner jeg, Bodil, at Du er min Datter! Det skal ske, som I begjærede, Kæren; I skal saa en Tale; men kom saa ikke bagefter og last mig for den! Jeg begjærer hverken Tak eller Bederlag for den.“ —

Thomas Jensens Jordeførd blev holdt ganske i den vante Stil. Det blev et storartet Gilde og samlede en talrig

Stare Gæster baade fra Truelle og Nabobjerne, hvor Thomas havde haft Frænder og Venner. Gamle Karen taalte ikke, at der blev afveget fra den nedarvede Skif, og Bodil maatte lade brygge, bage og slagte i stor Stil og være belavet ikke blot paa at beværte Følget om Morgenen for Begravelsen, men derefter den ganske Dag, ja nogle af Frænderne skulde endogsaa overnatte paa Gaarden, saa det vilde gaae løs med at æde og drikke og Kortspil den næste Dag med. Den huslige Travlhed holdt hende i Maade, saa hun fik mindre Tid til at sørge, men ogsaa til at glæde sig ved sin eneste Trøst, hendes lille Søn. Dog forbitredes ogsaa den Trøst for hende; thi hun tænkte stundom: mon den Drankergalskab er arvelig? Vil stakkels lille Jens ende lige som hans Fader og Farfader?

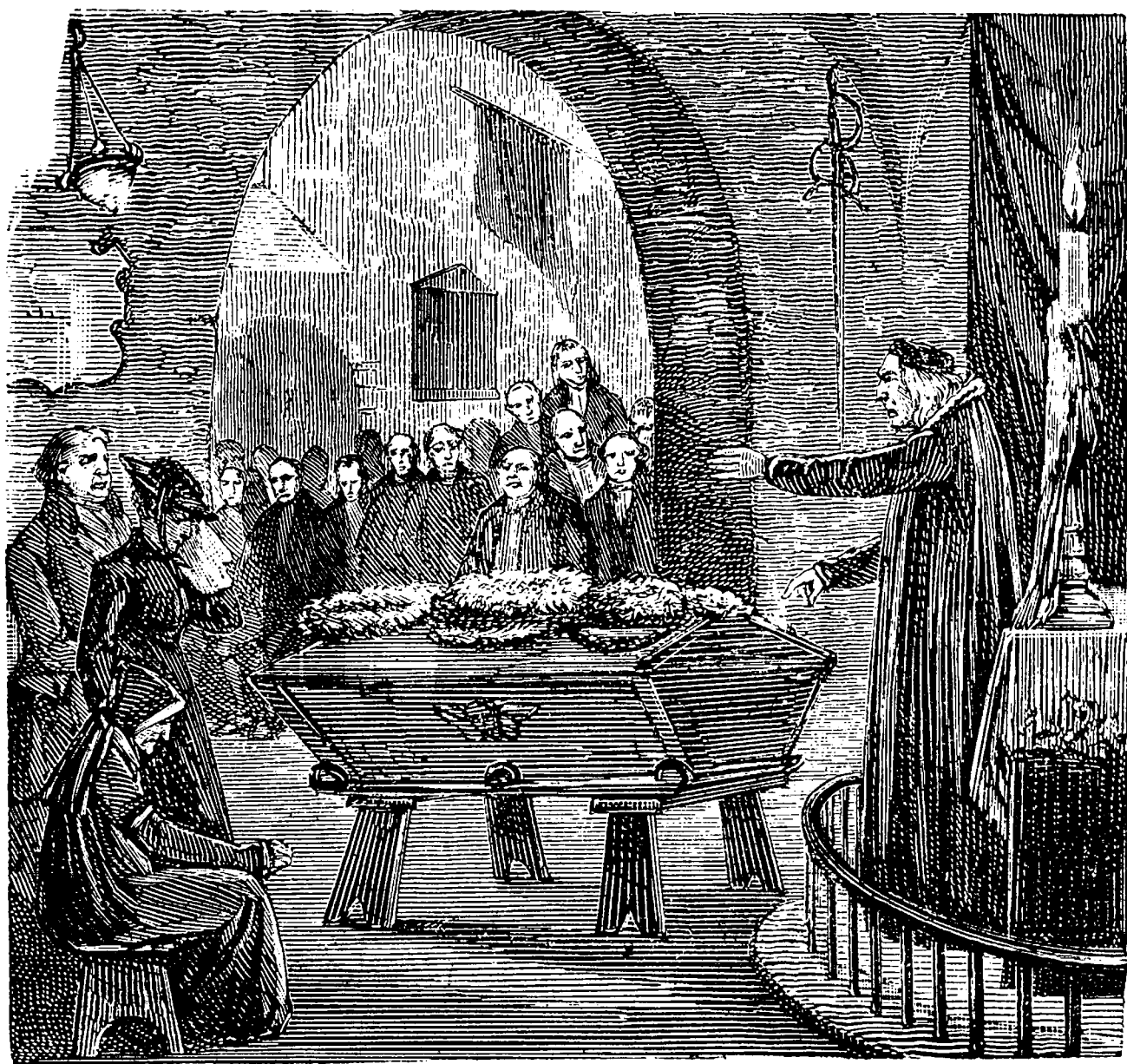
Jordefærden begyndte lovende; thi gamle Per Niels havde allerede en halv Giir, da de kjørte til Kirken, og Christen Horns blussende Ansyn viste, at han ogsaa havde strammet sig godt op, hvad han nok kunde behøve; thi hans Samvittighed sagde ham, hvor stor Skyld han havde i, at det havde taget saa sørgelig en Ende med stakkels Thomas, og han begyndte at fornemme ildevarslenende Tegn paa Modvilje og Misbilligelse hos de andre Bønder.

Dog traadte Christen Horn hel trodsig ind i Kirken, hvor Risten blev indbaaren og hensat ved Choret. Der stod gamle Niels Gnevoldsen og ventede Vigtoget, thi han havde ikke indfundet sig i Sørgehuset. Bodil, som gik næst Risten med sin lille Søn, blev beklemt om Hjærtet ved at see den gamle; thi hans Ansyn var hvidt som et Lagen, mens hans sorte Djne lyste af en sær Ild. Ikke blot Sindsbevægelse, men legemlig Svaghed blegede hans Kinder; han var bleven gammel og aflægs, og denne Sorg med hans Svigersøns Trafsald og sørgelige Endeligt havde taget stærkt paa ham. Hel svag og usikker lød da ogsaa hans Røst, da han begyndte sin Tale, men efterhaanden oplivedes han, og hans Røst ringede saa kraftigt gennem Kirken, som i hans bedste Velmagtsdage.

Begyndelsen af Vigtalen lød hel mildt og kjønt. Han skildrede den Afdødes Liv fra Barndommen af, talte om, hvilken herlig Dreng Thomas havde været, udrustet af Naturen med sjældne Mandsgaver, med en sund Sjæl, som boede i et sundt og skjønt Legeme; hvorledes hans fromme Sindelag og Kjærlighed til alt godt havde givet talende Vidnesbyrd, hans nærmeste til Glæde, og hvorledes alt dette spaaede Unglingen et hæderligt og lykkeligt Liv. Derpaa foer han fort og sagde:

„Det, der fornemmelig styrkede min Tro til denne

Mand, det var hans sædelige Vandel og hans Afsty for Drif og Svir. I vide det alle og kunne bevidne, hvor stor Sorg Thomas følte over sin hedengangne Faders Nedværdigelse, idet denne ellers saa retskafne og ædelsindede Mand besmittede sit Liv, svækkede sin Mandskraft og nedbrød sit Helbred ved sin Driffældighed, omendstjøndt det, Gud bedre det, ikke i denne By er og længe ikke har været anseet for en Skam at vanhellige sig ved Umaadelighed; den, der kunde drikke mest, er stedse bleven anseet for at være den største Helt iblandt

Eder. Desto mere er da Thomas at prise, fordi han længe trodsede al den Spot, som han paa Grund af sin Afholdenhed maatte døje. Saa stærk var hans Vilje til det Gode, at han ikke blot modstod alle Fristelser i sin Hjemstavn og ikke lod sig paavirke af sin Faders slette Exempel, men endogsaa da han drog til Kjøbenhavn for at indtræde i den farlige Stand og blive Soldat, undgik alle de Snarer, der i en stor By lægges for unge, uerfarne Mennesker, og vendte tilbage til sin Fødeby lige saa god, ren og sund paa Legeme og Sjæl, som han

var draget ud. Ikke saa underligt var det da, at jeg satte min Lid til denne Mand; jeg gav ham min Datter, mit eneste Barn, til Ægte, fordi hun elskede ham af sit ganske Hjerter. Saa havde jeg da ogsaa derved paa de gamle Dage med et stærkt Baand knyttet mig til min Menighed, og jeg haabede, at deraf skulde komme kun godt, for de unge Ægtefolk ved et lykkeligt Samliv, for Eder ved det gode Exempel, de gave Eder, for mig derved, at den gode Vilje, hvormed jeg, om end i Skrøbelighed, nu i saa mange Aar, skjondt forgjæves, har arbejdet for Eders sande Vel, omsider vilde blive forstaaet og paastjonnet af Eder — og se saa, hvorledes det gik! Ikke saa snart var Thomas bleven selvstændig og bosat Mand her i Byen, før det gamle Svirekompagni, som er en Bancere for Truelse, satte sine Garn ud efter ham og fangede ham. All hans Dyd i hans Ungdom, alle hans gode Forsætter og dyre Løfter, hele hans Kjærlighed til hans unge Hustru rokkedes i sin Grund og faldt som møre Stotter for et Hus, som vi troede byggede paa en Klippe. Saa loffede de gamle Svirebrødre for ham og saa tumlede de med ham, at han fattede Lede til sin Hustru, til sit Hjem med dets stille Glæder, og I vide, hvilket godt Hjem min Datter havde skabt ham i den smukke ny Gaard; Krostuen med Snaps rundt og de smaa sorte, denne Helvedes Drik, hvormed I fylde Eder og forvirre Eders Hjærner, den blev hans sande Hjem, hans Paradis; og saa endte han da lige som hans Fædre, idet han blev ringere end et umælende Dyr, og nu ligger han der paa sine Gjerninger!”

Alle stirrede blege og forfærdede paa den gamle Præst, hvis stærke Ord gik gjennem Hjærtet paa mere end en af Tilhørerne som et skarpt Sværd; nogle af Kvinderne græd, og saa hørtes der med Et et Plump. Det var gamle Per Nilen, som rystet i sin Samvittighed var bleven ramt af et Slag. Hans af Drik svækkede Legeme kunde ikke holde ham oppe under denne Anfægtelse, saaledes som Christen Korn, paa hvem Jutet bed, og hans Forbitrelse var langt stærkere end hans Nag. Præsten sluttede imidlertid sin Tale, som om Jutet var sleet; men der var ikke mange, som hørte de skjønne Slutningsord om Guds Naade mod Syndere og den varme Bøn for den hensovedes Sjæl og hans efterladte, hvormed Talen endte. Dog hørte Bodil den; hun var dybt bevæget, men ikke forfærdet; det var hendes stærke Sjæl snarest en Bøttelse, at de bitre Tanker, som i hendes Ulykkestid havde tumlet sig i hendes egen sorgfulde Sjæl, lydeligt bleve udtalte, og den

Anklage, hun selv i sit Hjerte havde rejst mod sin Lykkes Fjender, nu blev slynget dem lige i Ansigtet.

Længe mindedes den Rigtale i Truelse, og Virkningen var saa stærk, at kun saa af Følget vendte tilbage til Sørgehuset for at fortsætte Sviren; men der kom et Efterspil; thi da Jordefærden var forbi, kom Christen Korn og Jep Andrefsen hen til Præsten, som stod og talte med Bodil, udtalte deres Forbitrelse over alt det onde, der i den Rigtale var bleven de Truelse Bønder sagt paa, og forlangte at vide, hvem Præsten havde ment med „Svirekompagniet“ og „gamle Svirebrødre“; men det lykkedes dem ikke at kysse den gamle; thi han svarede:

„Jeg mente de fleste af Eder, men fornemmelig Dig, Christen og Jeppe og Peer Nilen, at I vide det!“

„Saa,“ udbrod Christen Korn hoverende, „nu have vi da Præstens egne Ord for, at I har villet krænke os paa vor Ære; det skal I komme til at undgælde for; I skal snart høre fra os, Pastor!“

„Vel,“ svarede Præsten; „vil Du have en Injurieproces, saa skal sandelig Du og dine Makker blive klædt af for Retten, saa Eders flette Levnet bliver bitterligt for alle. Lad det derfor hellere fare, Christen! Du kan dog ikke nægte, at det er Dig, der har forført Thomas til Drif; det sagde din Samvittighed Dig, da mine Ord i Kirken lode som en Tone af Domsbasunen i dine Øren, og i Peer Nilens, Stakkel! Vend om, mens det er Tid, Christen, og forhærd ikke dit Hjerte, ellers vil det gaa Dig ilde paa det sidste!“ —

Christen Korn opgav dog ikke sine Hævnpplaner, men Gjenstanden for dem unddrog sig snart al jordisk Forsølgelse; thi dette havde taget saa stærkt paa gamle Niels Enevoldsen, at da han kom hjem, lagde han sig til Sengs, og uagtet han levede et Par Maaneder endnu, rejste han sig ikke mere. Rigtalen over Thomas Jensen blev den sidste Prædiken, han holdt til sin Menighed; men inden han døde fik han dog den Beroligelse og Glæde, at flere af hans Sognebørn kom til ham, takkede ham for hans store Nidkjerhed, lod ham vide, at der var foregaaet et Omslag til det bedre i Sognet, og at dette, skjøndt Virkningen var kommen sent, dog skyldtes hans Bestræbelser. Saa døde Præsten i Truelse trods alle sine Nederlag dog som Sejrherr.

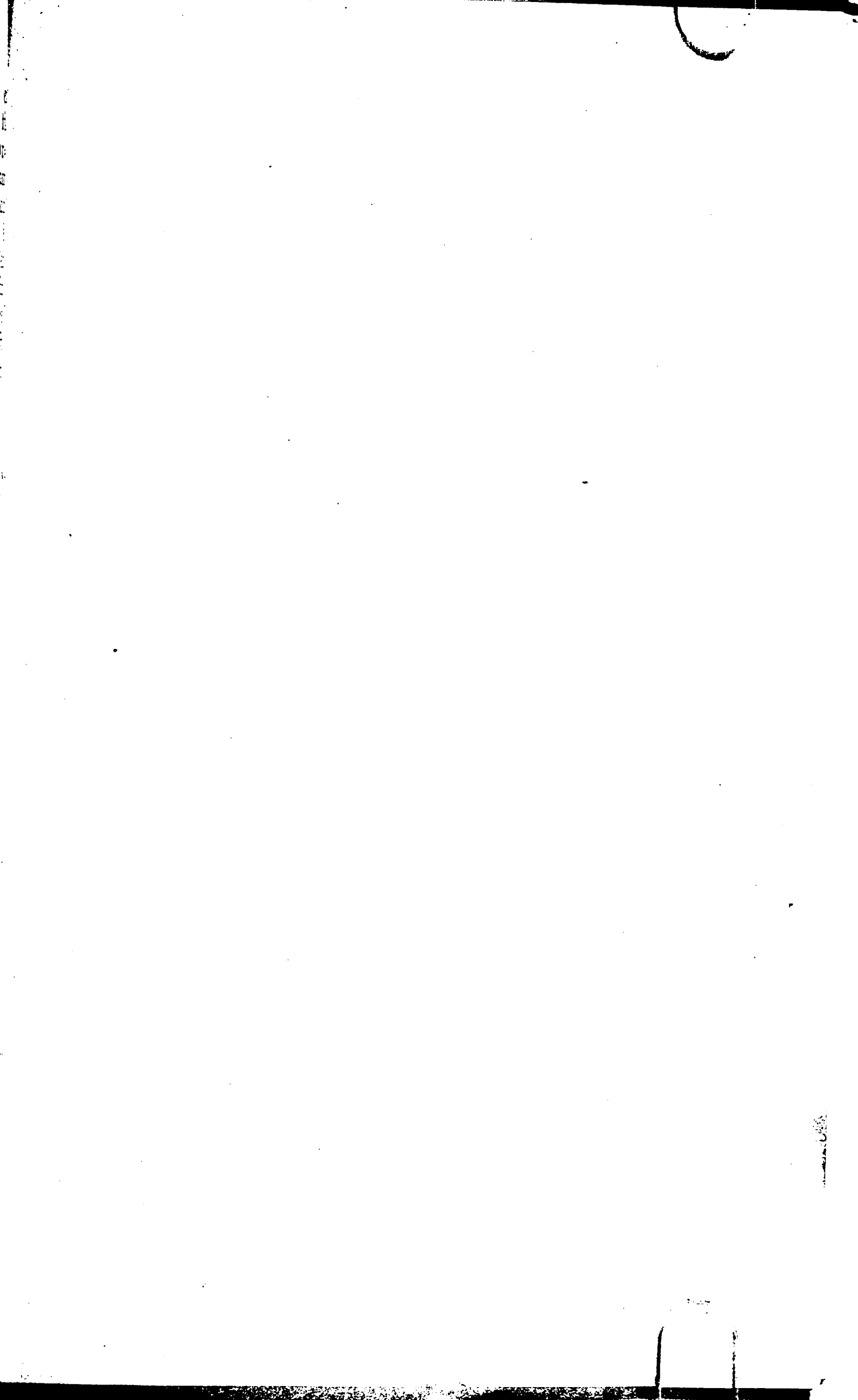
Den Præst, der kom til at holde Rigtalen over ham, det blev Axel Heller; thi Bodils Fader havde, da han blev syg, antaget ham som Kapellan, og da en Godsejer havde Kaldsret til Truelse, saa opnaaede Axel i en ung Alder og

med friske Kræfter at gaa til sin Livsgjerning og faa et godt Levebrød; men nu viste det sig, at hans Kjærlighed til Bodil var usvækket, og det varede ikke længe, inden han forsøgte paa at formaa Bodil til at blive hans Hustru. Hun havde imidlertid store Betænkkeligheder ved at indlade sig paa et andet Egtekab og sagde ham rent ud, at hun ikke var i Stand til at elske nogen anden Mand, som hun havde elsket Thomas; men han lod sig ikke kysse deraf, og overdrog sin Moder, som nu boede hos ham i Præstegaarden, at overvinde Bodils Modstand. Dette lykkedes hende da ogsaa, men først da hun havde grebet til det yderste Middel og givet Bodil en Dplysning, som overraskede og bevægede hende meget.

„Det er mig,“ sagde Clara Heller, „som er Marsagen til din Faders overlede Egtekab og forsejlede Liv. Han elskede mig og friede til mig, men jeg vilde ikke være hans Hustru. En yngre og smukkere Mand havde vundet mit Hjerte, akkurat som Thomas vandt dit; Lidenstaben løb af med mig, og jeg stødte din Fader fra mig; men nu har jeg længe indseet, at han var mere Kjærlighed og Altelje værd, end den Mand, jeg fik; mit korte Samliv med ham blev ulykkelig. Hvad jeg havde mistet ved at vrage din Fader, det skjønnede jeg, da jeg besøgte ham paa hans gamle Dage. Ujægeligt glædede det mig, at jeg dengang blev ham til nogen Trøst; men hans inderlige Dnske, at hvad der var glippet for os, skulde lykkes for vore Børn, gif ikke i Opfyldelse; men nu ved Du, at det var hans Dnske, som det ogsaa var og endnu er mit. Dog satte jeg det til Side og saa kun paa, hvad jeg meente tjente til dit sande Vel, da jeg raadede din Fader til at give Dig til Thomas, og jeg antog tillige, at din Forbindelse med en af Sognebørnene vilde blive til Gavn for Menigheden. De samme Bevæggrunde bringe mig nu til at raade Dig til at gifte Dig med Axel. Du faaer en god og kjærlig Mand i ham; han vil fortsætte din Faders Gjerning i Kaldet, og Du er baade som skabt og kaldet til at staa ham bi dermed.“

Da gav Bodil efter og lod Fornuften raade. Hun fik sin Søn derfor; thi det blev et lykkelig Egtekab og til Velsignelse for deres Sognebørn. Han røgtede sit Embede som en nidkjær Herrens Tjener, hun friede ham ved sit Kjendskab til Bøndernes Tænkemaade fra mange Misgreb og blev selv en Moder for Menigheden, som man maatte ønske, at der fandtes mange af i Danmark.

H. F. Ewald.

Hos J. L. Wisbech samt i alle Boglader faaes:

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer, Digte etc. af de tidligere Aargange af Wisbechs Almanak.

- Nr. 1. Præstens Sommerpæerer, Fortælling af Dr. H.; Hans Gavsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P.; med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. En sand Historie, af E. Martens; Gjøde Lavmandsen og hans Datter af J. Petersen, med 10 Billeder. 10 Dre.
- 6. Præsten i Gruelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mesters Ring, Historie af Carit Etlar; Byrde-drengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber af L. Wagner. 18 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 9. Mutteren Wildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. d. 4. af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En høitstaende Medbeiler, Fortælling af A. Veiter; Inlands Nordvestkyst af Kapt. Jagd; Et Museum af Henning For; Den lille Tjandsker, med 18 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. Pøsekiggerkrigen i Riisby, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder af Carl Andersen, m. m. Cirka 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Fortællinger af Wisbechs Almanak, med cirka 30 Billeder. 96 Sider. 30 Dre.

Fortællinger

af

Wisbechs Almanak.

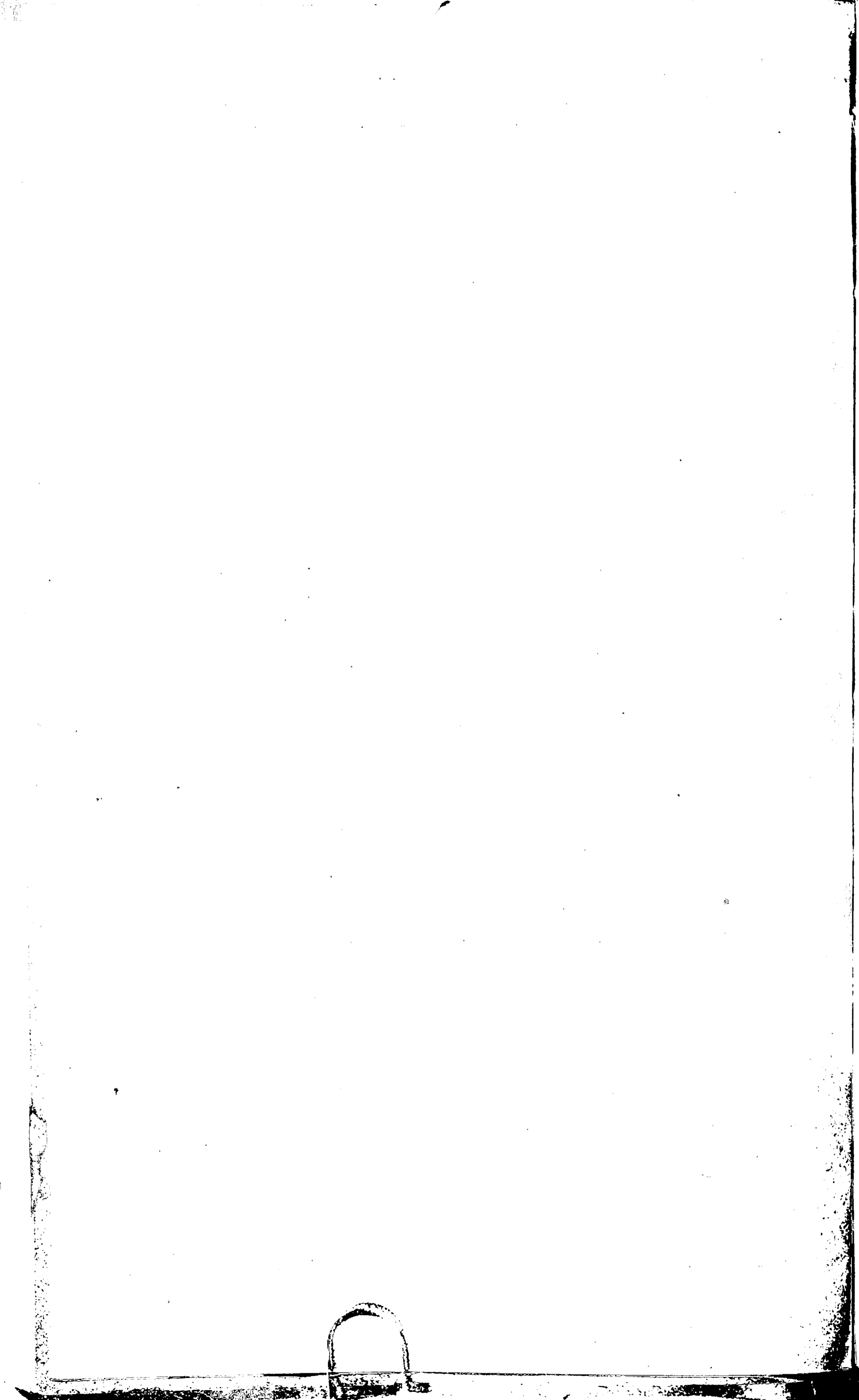

KC

Indhold. Mesters Ring af Carit Etlar; Gyrdedrengen af Knud Skytte; Hødhoved af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder.

Kolding.

J. L. Wisbechs Forlag.

Mesters Ring.

En Historie af Carit Etlar.

ag Nikolaj Kirke gif
der i Christiern den
Andens Tid en smal
Gyde, som hed Heste-
møllerens Gang, og
hvis lave og uanse-
lige Huse vare beboede
af Arbejdsfolk, Sand-
gravere og Fiskere,
som tilbragte Natten
paa Stranden, og
om Morgen vendte
hjem med deres Fangst,
for at falbyde den paa
Torvet foran Kirken.
Det sidste Hus i Gy-
den saae endnu mere
tarveligt og forfaldent
ud end de øvrige, og
dog var det netop det,
som blev mest besøgt,
og hvori den daglige

Færdsel var størst. En smal Stentrappe førte op over
Kjælderens, som om Natten var dækket med to Straalemme,
og om Dagen tjente til Udsalgsted for en Grønthandler.
Smaa, lave Vinduer med Jernsprosser og Blirammer om
de grønne Ruder vare anbragte paa hver Side af Døren,
og gav Lys i et Kammer oppe i Stuelejligheden, hvori de
mest forskellige Gjenstande hang omkring, i Rarmen, under
Lofstbjælkerne, paa de falkede Bægge, fortsagt, hvor de bedst
kunde falde i Djnene, naar man aabnede Døren og traadte
ind i Stuen. Paa en af Bæggene var der opslaaet en stor,
udspilet Flagermus; i en Gjord under Lofstet sad en ud-
stoppet Ugle, og omkring denne hang en Mængde smaa
Knipper af tørrede Urter: endelig var der istillet et lille

blamalet Skab op foran Vinduet, hvorfra Lyset faldt over et Dødningshoved og nogle hvidblegede Ben, der laa i en Krans om Hovedet. En stor, sort Kat strakte sig paa en af Salmstolene og klippede med sine halvtillukkede, lysegule Dine mod Lyset, en grøn Frø sad fængslet i et tilbundet Glasfeskkaar paa Bordet, og henne ved Alkoven, som dannede Baggrunden af Kammeret, hang en Række brugte Kvindedragter, falmende og sønderrevne, blandt hvilke en højroed Klædeskaabe tog sig meget straalende ud.

Uret i Nikolaj Taarn havde nylig flaaet ni, og det ringede til Aften en Morgen, da en gammel Kone strakte Hovedet ud af Alkoven, saae sig om i Stuen, kaldte nogle Gange og sank tilbage paa Bunden igjen, da ingen lod sig til Syne. Det, der saaes af hendes Ansigt, var rynket, gulladent, indskrumpet og omgivet af et svært, graasprængt Haar, som strittede ud til alle Sider. Hun laa lidt og pillede i Salmen, drog sig længer tilbage i Alkoven, for at undgaa en skarp og stikkende Solstraale, som brød ind fra Vinduet og dannede nogle lysebrune Støvstriber gennem Kammeret.

Nede paa Gaden skreg og støjede Drengene; en Skjærflibers hæse Raab kaldte paa Runder, Klokken vedblev at ringe i Nikolaj Taarn, og oppe fra Helliggjestes Hospital svarede en anden. Dagen meldte sig med den sædvanlige Færdsel og Støj.

Bludselig lød der Skridt og en dæmpet Sang udenfor Stedet, Døren blev flaaet op, og en ung Pige i en spraglet Halvkaabe traadte ind i Stuen. Den Gamle lænede sig ud over Sengekanten og saae den kommende trække sine Sto af, hvorefter hun strakte Armene i Vejret og betragtede sig med et veltilfreds Smil i et lille Staalspejl, som var hæftet op mellem Kariteterne paa Væggen.

„Kommer Du endelig hjem, Lisbeth!“ raabte den gamle Kone, „Kolden og den slemme Syge skulde fare i Dig, som Du fjøtter omkring. Hvor har Du nu været hele den lange Nat?“

„Ik, Motter, Motter!“ svarede Pigen, „lad dog fare at brumme og give Hals saa tidlig paa Morgen. Hvor jeg har været, — den Dyvel! jeg har danset, jeg har drukket, jeg har sunget og leet af Hjertenslyst, skal jeg maaske blive siddende herhjemme og mugne mellem dine Urter og Bjalter, nu da alle de fremmede Krigsfolk bringe Liv og Lystighed i Byen? — Jeg spadserede ud med Trine Folkes til Sværdfegerens Bod, der kom tre tykke Kavalerer og en

Bebersvend og bad os følge med om bag Raadstuen, saa dansede vi i svenske Heines Have, og de gav Vin og Mummie og Kostofferøl, — atten Ulykker! hvor det gik til, saa kom Offensererne i Haarene paa hverandre, og Bebersvenden kaldte mig sin Allerliebste og heldte et helt Krus spansk Vin ned ad Ryggen paa mig. — Nu er jeg her igjen, i Aften vil jeg ud paa en frisk, og paa Fredag skal vi hen med Lauseknægtene og se paa de tændte Lygter i Fru Sigbrits Have. Seg vil ingen Snak høre, for saa gaar jeg min Vej, strax paa Timen, og Du ser mig aldrig mere, det kan Du bede Lucifer slaa dit Dje ud paa. Ved Du det?"

Den Gamle havde hørt paa Bigens Forklaring, uden at afbryde hende, hun robede blot sin Harm ved at bevæge Fødderne heftigt frem og tilbage under Tæppet, som tjente til Overdyne. „Men Næringen, Næringen! hvad skal den blive til?" spurgte hun endelig. „Troer Du, jeg kan føde saadan en Galfrands af Løs, for at hun skal skøje om ved Nattetider, se paa Lygterne, og danse med Offenserer og lade Bebersvenden helde spansk Vin ned ad Ryggen paa sig?"

Blodet skød op i Lisbeths Kinder, hun stemte begge Hænder i Siden og traadte hen til Stolen, hvor den Gamle sad og klædte sig paa.

„Ikke et Munk jeg vil høre. Hvem passer Næringen her bedre end jeg? — Du lever af at spaa og vise igjen og kurere for Kolden eller den faldende Syge, og tjener svære Benge derved. — Kan Du spaa, Du! ha, ha! ikke mere end Mis der. Det er nok mig, som Læsset ligger paa, mig, som maa liste omkring i de Fornemmes Huse, og høre Nødt der, og snuse, og spørge, og lytte, for at give Dig Betsed om, hvad Du skal fortælle dem. Se nu Du faaer Klæderne paa i en Fart, det lider stærkt mod Middag, og der kan komme nogen. Nede i Gaden saa jeg en fremmed Svend, med en dejlig Kofte og lange, gule Støvler, gaa og figge op ad Husene, som om han søgte nogen, kanske hans Vej gaar ind til os. Tys! Der kommer en," vedblev hun og saa ud ad Vinduet. „Ja rigtig, det er ham, det var da en nysfelig Karl! ikke Dine det Mandfolk har, som den gloende Ild. — Skynd Dig, Motter! smid den røde Raabe over dine Skuldre, der har vi ham."

Det bankede, et ungt Menneske traadte ind, tøvende ligesom modstræbende, efter at have set sig om i Døren. Han var smuk og frisk, klædt i en almindelig Bæbnerdragt, og saa ud til at være en haandfast Karl. Den Gamle havde

for Vesterport, og sæt Jer paa den store Sten ved Garverens Bod, til Middag, i det Lab Klokken ringer tolv, saa vil der komme en lille, skævmundet En i graa Badmels Kofte, han veed mere om den Bengepung end I og jeg, men se Jer vel for, at I ikke tager fejl af Manden."

Bæbneren havde sikkert ventet sig langt mere af denne Spaadom, der indledeedes med saa store Forjættelser, han forlangte en bestemtere Forklaring, men Spaatvinden afbrød ham.

"Jeg kan ikke sige mere for denne Gang, jeg tør ikke sige mere. Følg blot mit Raad, I kan lide paa, det slaar til, — og gaa saa; jeg hører nogen ude paa Trappen, Folk skjotte ikke om at mødes heroppe. — Det var en Soachimsdaler, I har at betale."

Den Fremmede lagde Pengene paa Bordet, Lisbeth vendte sig om og lo ad ham; da han havde lukket Døren, hørte han Moder og Datter udbryde i et højroftet Skjænderi. Nede paa Trappen stod to mørktklædte Damer, duf-tende af Moskus, de skulde formodenlig ogsaa friste deres Lykke hos den gamle Kone. Den ældre hjalp den yngre en sort Silkemasse for Ansigtet.

Lidt før Klokken slog tolv sad Bæbneren paa den betegnede Sten udenfor Vesterport, der den Gang laa et Stykke forbi Sct. Klemens Kirke, omtrent ved Enden af Vestergade. Solen skinnede paa Engene, foran Vandmølletaarnet havde Byfolkene deres Lærred paa Bleg, længer ude laa en lille Høj med en muret Galge, fra hvis Tværbjælke et hentørret Lig af en ophængt Synder i en pjaltet Skjorte, gjorde en bedrøvelig Figur. Kragerne flagede hen over Galgen, Maa-ger og Hætterterner sloge ned i Søen. Bæbneren sad paa Stenen og saa sig om og skrev Streger i Sandet, hans Ansigt var endnu mørkere og mere sorgmodigt end før. „Hun har vist snydt mig," mumlede han, „nu er Klokken over tolv, og der lader sig ingen til Syne. — Gudfader hjælpe mig arme Stakkel!"

Nede paa Vejen kom i det samme en høj Mand med en Stok i Haanden, han bar Raarde ved Siden, sort Barret og en mørkebrun Dragt af flanderst Klæde med lysere Buffer. Hans Ansigt var strengt, Djæne skarpe. Han gik med bøjet Hoved og lagde ikke Blikke til Bæbneren, før han kom hen til Stenen. Da kastede han et gennemtrængende Blik paa ham, gik videre, standsede, og kom strax efter tilbage igjen.

„Du ser mig saa modfalden ud, god Karl! hvad sidder Du der og grunder over?“ spurgte han kort og bydende.

„Det kan nok kun lidt nytte, jeg fortæller Ser det,“ svarede den anden.

„Prøv derpaa, hvem kan vide det.“

„Jeg har forloret en stor Sum Penge, som jeg var skiftet til By at hæve for min Husbond og Herre.“

„Har Du det, ja, Tyve og Rjæltringer gives der noget Forraad af i disse Tider. Hvem er Du selv, og hvem er din Herre?“

„Mit Navn er Byrge Jensen, af de Høgers Slægt, og min Herre er velbyrdig Mand, Knud Pedersen Gyldenstjern til Thim, som hans Raade Kongen gjorde saa stor en Uret ved at vise bort fra Hoffet.“

„Saa, mener Du det“, sagde den Fremmede og smilede for første Gang under Samtalen, „ja, det kan gjerne være. —

Dg de Penge, Du skulde hente til din Herre, dem har Du mistet?"

"De ere blevne stjaalne fra mig, jeg begriber ikke hvorledes. Saa raadede de mig at gaa til den flogne Kone i Hestemøllerens Gang, men det lader ogsaa til, at hun har snydt mig, skjøndt jeg betalte en blank Soachimsdaler, for at hun skulde vise igjen."

"Fanden fare i den gamle Her, hun ender dog med Baal og Brand til sidst, flogere er hun i al Fald end Du, din Tosse, som fæstede Lid til hendes Gjøglerier. Hvor mange Penge er det, Du har mistet?"

"Firehundrede Dalere."

"Guds Blod! det er jo en kjon Sum, og hvor bleve de borte?"

"I den rige Guldsmed Bert Mayens Hus, hvor jeg var taget i Herberge. I Aftes laa Pengene i min Bøse, og i Morges, efter at jeg havde været nede at spise Døvre og vilde hente dem igjen, var Bøsen borte."

Den Ubekjendte stod lidt og betænkte sig, hans mørke og sammengroede Bryn drog sig længere ned over Djnene, han borede dybe Huller i Sandet med sin Stok.

"Det er altsaa ikke længer siden end i Morges", htrede han, — "ja, nu har jeg ikke Stunder at snakke mere med Dig for denne Gang, men Du kan komme op i det røde Sted ved Siden af Gøernes Gaard paa Amagertov, hvor der staaer en Mand med en Partisan i Porten, naar Kloffen er fire slagen. Spørg saa efter Mester Frænkell, glem det ikke, og vær der til rette Tid, saa skal vi se, hvad der kan gøres ved den Sag."

Dermed slog den Fremmede ud med Haanden og gif ind i Byen, uden at agte paa Byrges Forbavelse og Taksigelser. Undervejs brugte han sin Stok til at hugge Hovederne af de gule Lovetands Blomster, som han kom forbi langsmed Grøstefanten af Gaden.

Først Kloffen fire skulde Byrge efter Aftale møde Mester Frænkell, allerede kl. tre stod han nede paa Amagertov udenfor den bekjendte, røde Gaard, som Kong Christiern havde ladet indrette til Dyvete og hendes Moder, Sigbrit. Tiden gif saa langsom for ham, men hans Djne straaede, hans Kinder brændte. Mødet med den Fremmede havde givet ham nyt Haab, der var noget i den rolige, overlegne og selvbevidste Mands Væsen, som indgød Tillid. Endelig slog Kloffen de fire Slag. Byrge gif ind i Porten, forbi den

thyste Vanseknecht, som stod Skildvagt, og forlangte Mester
Frcenkcl i Tale.

„Hvad vil I ham?“ spurgte en gammel Mand, der
sad paa Bænken nedenfor Hovedtrappen.

„Seg skal tale med ham.“

„Kan hænde sig, I var bedst tjent med ikke at faa
ham i Tale. Følg mit Raad og sæt det op til i Morgen, om
det lader sig gjøre. Seg saa ham komme hjem for en Stund
siden, der var noget i Vejen med ham, jeg kjender hans An-
sigt saa nøje, det spillede om hans Mund og hans Bryn
traf sig sammen. Vogt Ser for ham, Farlil! naar han er
i det Hjørne.“

„Seg maa tale med ham,“ svarede Byrge utaalmodig,
„I kan ikke vide, hvor vigtigt mit Værende er, det gjælder
Liv og Død, og han har bestilt mig hid Klokken fire slagen.“

„Ja, ja, I skal have jeres Vilje, følg saa med.“

Den Gamle rejste sig og gik foran Byrge opad Gaards-
trappen til første Etage. Under Vejs stod han stille og hvi-
skede Væbneren i Øret: „Veed I ogsaa, hvem den Mand er,
som I lader saa hidsig efter at faa i Tale?“

„Ikke andet, end hvad han selv har sagt; af Navnet
kan jeg intet slutte, men han talte med Magt og Myn-
dighed, og det lod til, han havde noget at sige. Seg tæn-
ker det maa være en mægtig Herre.“

„Det tænker jeg med,“ svarede den Gamle smilende.

„Sommefinde, naar han ikke bryder sig om at være kjendt,
kalder han sig Mester Frcenkcl, det er ellers mit, hans gamle
Tjeners, Navn, ellers kalder han sig ogsaa for Kong Chri-
stiern til Danmark. — Tys! han er derinde. Vogt nu jer
Tunge og vej jeres Ord, det kan gøres nødig.“

Byrge stod maalløs og forbavset over det, han havde
hørt, da den Gamle aabnede Døren, og lod ham gaa ind i
Værelset. En høj Mand i violet Fløjlsdragt og over denne
en mørk Ermekaabe, kantet med Pelsværksbremme, gik op
og ned ad Gulvet. I det han vendte sig, gjenkjendte Væb-
neren ham, og bøjede sig i en halvknelende Stilling. „Seg
kommer, som I befalede, naadige Herre og Konge,“ udbrød
han, skjælvende under de mørke Blik, som fæstede sig paa
ham, „og nu da jeg veed, hvem I er, beder jeg ydmygt om
Forladelse, fordi jeg vovede at tale noget frit dernede paa
Eugene i Middags.“

„Det faar at være,“ svarede Kongen, „vi har andet at
tænke paa nu. Kom herhen til Vinduet, — lidt nærmere,

og fortæl mig saa, hvordan det hænger sammen med de stjaalne Penge. Dølg intet, det raader jeg Dig til, Du skal times Allandsens Ulykke, hvis Du ikke taler Sandhed. — Du drog altsaa til den rige Guldsmed, Gert Maxems Hus, og havde din Pøse Penge hos Dig, da Du kom. Det var jo saaledes, Du fortalte?"

"Ja, det er vist. Oppe paa Kvisten, hvor jeg sov, gjemte jeg Pengene i Salmen under mit Hovedgjærde Matten over, og mærkede til intet før i Morges, da jeg havde været nede og spist Døvre og budt Farvel og takket for god Foræring. Jeg søgte efter Pengeposen, men den var ikke til at finde, Mester Maxem og hans Hustru kom op, og vi ledte alle tre, det bedste vi kunde, men ligemeget hjalp det. Der maa have været nogen paa Kammeret, mens jeg gik ned, for da jeg kom tilbage, stod Vinduet over til Naboens aabent og Skaarene af Glasruden laa ude paa Taget."

"Naa, Vinduet stod aabent, da Du kom tilbage," gjentog Kongen med et skarpt og forstende Blik, — "og Glas-skaarene laa ude paa Taget." Derefter tav han lidt og syntes at overveje, medens hans Øjne uafbrudt vedblev at være heftede paa Byrge. — "Hvad saa videre?"

"Saa blev vi ved at søge, Mester Gert og jeg, og han kaldte alle sine Husfolk sammen, og holdt strengt Forhør over dem, men ingen vidste noget at sige. Gert var næsten ligesaa bedrøvet som jeg, han blev ved at søge og rode op i Sengchalmen, saalænge der var et Straa tilbage."

"Og saa?"

"Han græd, den arme Mand, og slog sig for sit Bryst; tilsidst begyndte han at tvivle paa, at det hang rigtigt sammen, og spurgte, om jeg ogsaa vidste bestemt, at jeg havde haft Pengene med mig i Aftes, da jeg kom."

"Og det er Du vis paa, Du havde?"

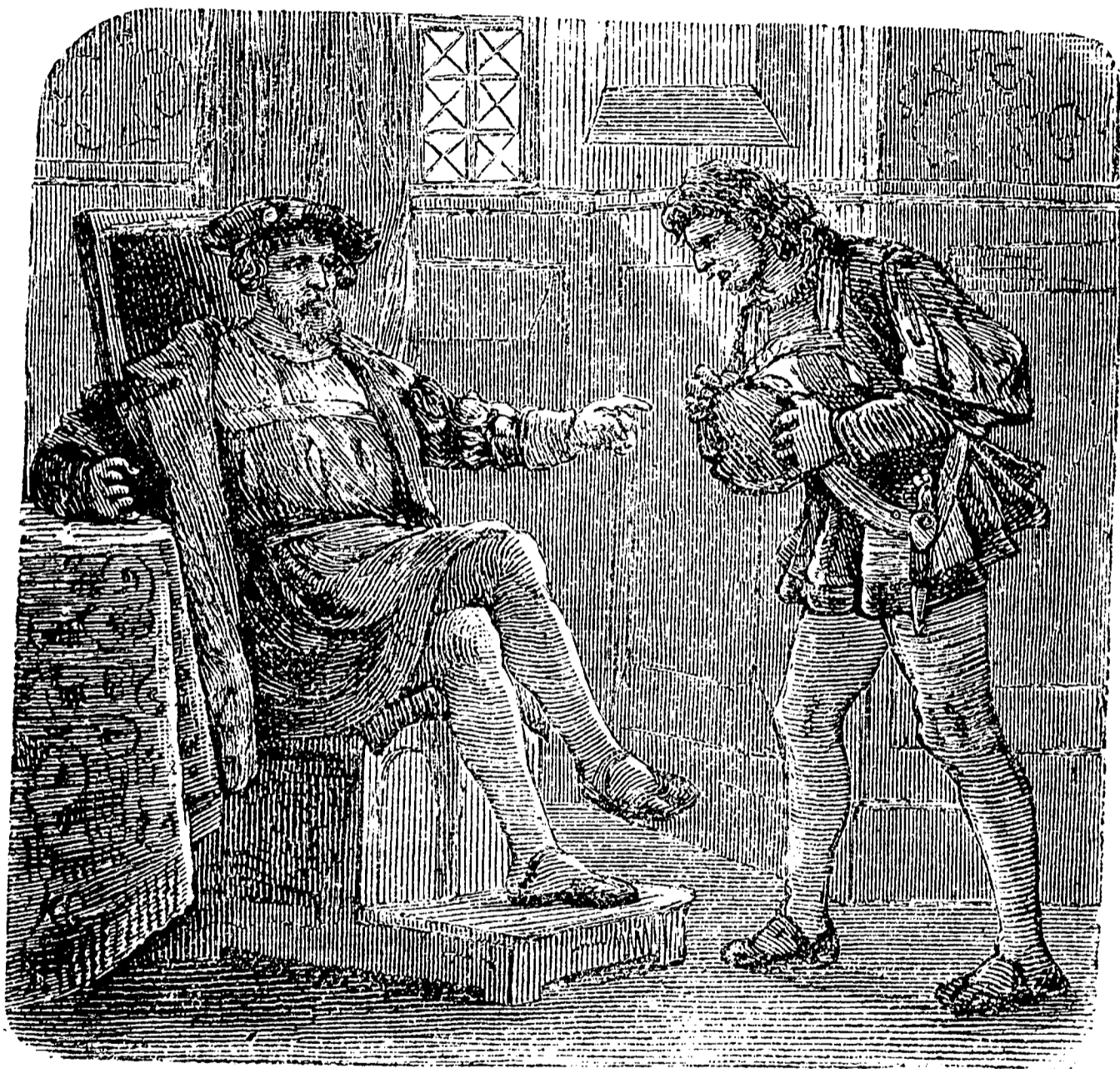
"Ja, jeg viste ham jo Pøsen, og han løftede paa den og sad med den i Haanden, men det maa han have glemt i sin Bedrøvelse."

"Det har han vist," sagde Kongen. "Men bekjend nu for mig, hvor det kunde være, Du tog ind hos den rige Guldsmed, i Stedet for at søge til Byens Herberge, som ellers vejsfarende Folk pleje."

Byrge Høgs Kinder farvedes af en dyb Rødme, han saae ned paa Gulvet og lod til at betænke sig.

"Naa, tal!" raakte Kong Christiern barsk, "hører Du ikke, hvad jeg spørger om?"

Byrge drejede paa sin Hue, hans Læber skjælvede. Drengene trængte sig frem med Møde. „Mester Gert har en ung Datter, naadige Herre og Konge! hun og jeg ere gode Venner, jeg har holdt af hende fra jeg var en lille Dreng, men de vilde ikke vide af mig at sige; da jeg friede, sagde han nej, og viste mig bort, det havde han vist gjort igjen igaar, hvis jeg ikke var kommen med en Bestilling paa to store Kirkestager fra min Herre, Knud Pedersen.“

Her tab Byrge og saa hen paa Kongen, han troede at have talt formeget og for dristigt, men det strænge, næsten vilde Ansigt ligeoverfor ham, lod til esterhaanden at være bleven mildere, Jurerne glattede sig i den høje Bænde. Kong Christjern smilede og sagde:

„Hvad saa mere? bliv Du kun ved, min Søn, hvor-

for tier Du, alt det er der jo intet ondt i, Du holdt altsaa af det Guldsmedbarn?"

"Ja, naadige Herre og Konge! jeg holder af hende endnu, det bliver vist ikke anderledes i denne Verden, alle mine Tanker og Længsler bo og bygge hos hende. — Vi kun lidt, tænkte jeg ved mig selv, da Mester Mayem jagede mig bort, jeg kommer igjen, det skal nok blive til noget, jeg skal faa Navn, jeg skal faa en Plads blandt Godtfolk, — og saa skyndte jeg mig og arbejdede, som jeg kunde bedst, jeg lærte at sægte og stifte, jeg kan ogsaa noget med at læse og skrive paa Table, skjøndt ikke meget. Der kommer vist en Dag, hvori jeg faaer Brug for det, tænkte jeg, Ederes Naade trænger hart til Krigsmænd, og naar I først seer, jeg duer til noget, siger I kanske til mig, at det er ret gjort, og giver mig Forlov at være i Vejret."

"Men hvad synes hun derom, din lille Pige, tal ogsaa om hende, hun er vel glad over, at Du skynder Dig og bjærger fremad?"

Bæbneren rystede paa Hovedet. "Al nej, Herre Konge! ikke det mindste, hun bryder sig hverken om Rang eller Stand, hun bryder sig blot om mig. Boede vi nede i den lille Gude, var det godt, boede vi ude paa den vildene Hede, eller under Træerne mellem Skovens Fugle, vilde hun ogsaa være glad derfor, hvis vi bare fik Lov til altid at være sammen. Saa-dan tænker hun, hun har kun een Fejl, en eneste — hun er rig, og jeg er fattig, derfor maa vi ikke faae hinanden. Nu da Hr. Knud Pedersen skiftede mig over i sit Vrind, mente jeg, der var Lejlighed til at komme fremad. Han trængte haardt til Pengene, og den Sum, jeg skulde hente, stod kun paa daarlige Fodder. Kan Du faa min Laaner til at betale og bringe Pengene hjem med, saa har Du baaret Dig ad som en brav og retskaffens Karl, og jeg skal forskyldte din Umage efter bedste Formue. Det gif, jeg havde Rosen i min Haand og Mettes Dine lyst og skinnede, da jeg fortalte om mit Held. Det gaar fremad, hvistede hun hjæleglad i Aftes. — Ja! det gif fremad, — nu staar jeg længer borte end nogen Sinde før. Hr. Knud Pedersen troer mig vel, naar jeg fortæller ham, hvad der er hændet, men jeg kjender ham, han vil trække paa Skulderen og stifte mig bort, — jeg tør ikke mere komme for hans Dine."

"Og hun! hvad mener Du, hun vil sige til dette?"

"Al, naadige Herre Konge! hun vilde komme til mig i Dag som i Gaar, hvis hun kunde, og i Dag heller end i Gaar,

fordi hun troer, at jeg nu trænger mere til hende. Hengivenhed, det er hendes Religion, hun troer og bygger paa mig, derfor er hun ogsaa fortabt med mig."

"Hvem veed det," sagde Kongen. "Lad os først se ad." Han sad og grundede noget. Det var saa ungt, saa friskt, saa lidt beregnet, alt, hvad Byrge fortalte. Taarerne løb ned over Kinderne paa ham, medens han skildrede sin Ulykke med en Sandheds Magt, som hans Tilhører syntes at paavirktes af. Da Kongen havde sidet nogle Djebliske, foroverbøjet og stirrende hen for sig, bankede han i Bordpladen med Skafet af sin Dolk. Den gamle Tjener aabnede Døren og traadte ind.

"Har Du forrettet mit Erinde?"

Frænkelt nikkede og udbrød dæmpet: "Han venter derude."

"Godt, saa kan Du, Byrge, gaa lidt ind i Stuen her næst ved, der vil Du finde en ung Kvinde, som ligner hende, Du nylig talte om, hun har ogsaa kun Trost og Hengivenhed til sin Religion, hun forstaar Dig. — Smens skal jeg se, hvad vi kan gjøre herude."

Byrge gik, Frænkelt aabnede Døren for en Mand, som stod i Gangen. Smidlertid satte Kongen sig i Armstolen ved Bordet. Den Kommende var en lille, trivelig Person med et rundt Hoved, gule, tætskaarne Haar og en Næse, der saae ud som en Kugle paa en Stilk. Udtrykket i hans Ansigt var listigt og forslagent, lurende og aarvaagne Dine, og en Mund, hvis behagelige Smil dannede en Figur, som Maanen i første Kvarter. Han bar en firlyg brun Alædesdragt, udslidset med sorte Fløjlspuffer, og to Rækker ciselerede Sølvknapper ned ad Brystet.

"Naa, Mester Gert! hvordan har Han det, og hvordan liden det fremad med den Sølvstob, jeg bestilte. Jeg har ikke fornummet til Ham i mange Dage."

Guldsmeden stillede det ene Ben foran det andet, medens han bukkede og svingede med Armene, saa at hans runde Hatteskjgge fejede hen ad Gulvet.

"Beder ydmhgst om Bardon, allergnädigste Herre og Konge! vi virke Nætter og Dage paa den Stob, aber wenn man har den Gnade at arbejde for en Mand som Eder, der forstaar sig paa Kunst og Behænde, saa maa Værket være derefter. Paa Mandag otte Dage er Stobben fix og færdig. Vorherre og de kjære Helgene som due noget fremfor alt; paa Mandag otte Dage! saa vilde jeg ønske den Guld-

smed, Benvenuto Cellini, som hans høje Naade, Kønig Franzen til Paris gjør saa megen Staahøj af og kalder for sin allerliebste Freund, kunde være her gegenwärtig og fælde Dom over min Solbstob. Om han ikke skulde forsikre Eders Naade, det var det bedste Stykke, han havde set, saa kan han gaa hjem igjen og hænge sig, aber jeg vil ikke mere kalde ham for en dygtig Mester."

Kongen hørte paa denne lange Forklaring med stor Taalmodighed. "Hvordan har hans Hustru og Datter det?" spurgte han, da Maxem tav og trak Vejret. "Hun er nu snart en voksen Kvinde, den Smaa, hvad er det hun hedder? Han maa se at faa en Frier til hende."

Guldsmeden gned sig paa Næsen, hans Mundvige drog mere opad mod Djnene, medens han brast i en klukkende Datter.

"Af, Eders Naade! En Frier kunde hun faa sig saa nemt, som jeg kan trække mine Buyer paa, aber en som duer noget, En med Mønt og Midler, derpaa kommer det an. Guld er hart, siger min Kvinde for et Ordsprog, aber man ligger bedre derpaa end paa Straa."

"Saa hans Kvinde holder ogsaa paa Mønt og Midler?"

"Om hun gjør, hun er fra Lybæk, min Fødeby, og der lære de at se paa Skillingen. Jeg vender den een Gang, for jeg giver den ud. Hun vender den to."

"Saadan en god Frier, har han endnu ikke funden til Barnet?"

Guldsmeden hutes ikke rigtig om den vedvarende Interesse, Kongen lod til at nære for hans Datter. "Endnu ikke," svarede han, "der er unge Karle nok og de flokkes om hende, som Graaspurvne om et Stykke Rummelstringle; i Kirken se de mere paa hende, end paa Motter Maria med sin kleine Jesusknabe, og give sig flittig Wrende ind i min Bod, for at faa Mætte i Tale. Det er ikke længere siden end igaar, vi havde Besøg af den sidste, Byrge Jensen hed han, en skidt Kneegt forresten, skjøndt han tjener adelig Herstab og stammer fra Godtsfolk?"

"Hvad vilde da han hos Jer?" spurgte Kongen med en mistænkelig Venlighed.

"Hvad vilde han, gloriwürdige Herre og Konge! det samme som alle de andre: se at faa Mætte i Tale, skjønt jeg har verset ham paa Døren tilforn. Han bragte med sig en Bestilling fra Knud Pedersen til Thim, — alle adelige Herrer søge jo min Bod, de vide nok med hvem de har at

gjøre, — den Bestilling var hans Paaskud, saa sad han og snakkede en Hob forbandet Tøj om, at han vilde drage i Krig, og at Eder's Raade skulde hjælpe ham fremad, han fortalte ogsaa om en Pengepose, han havde hentet, og i Morges kom han ned og sagde nu var den stjaalet bort oppe fra hans Kammer. Lutter Unsin! der var hverken Pose eller Penge; har den Klophammer bragt noget med sig, saa maa han have spillet det bort, sviret og dobet med de unge Karle i de smaa Gader. Det er til at tage paa."

Kong Christiern syntes at give nøje Agt paa alt, hvad Guldsmeden fortalte. Mod Slutningen af hans Fortælling vedblev han uafbrudt at stirre paa en thf og udgravret Guldring, som Maxem bar paa Begefingeren.

"Eder's Raade ser paa min Ring, den er gammel, den er et Arvestykke, der i umindelige Tider er gaaet fra Slægt til Slægt i min Kvindes Familie."

Med disse Ord tog han Ringen af og rakte den til Kongen.

"Den maa jeg vise Dybeke, hun holder af saadan noget. Er vel Mand for at kunne gjøre Mage til den, om det blev forlangt?"

Guldsmeden spidsede Munden til et overmodigt Udtryk og trak paa Skulderen. "Der er ikke det Værk i den vide Verden, dannet af Guld eller Sølv eller Edelfstein, uden at jo Gert Maxem er Mester for at gjøre Mage til det. Eder's Raade veed, hvad jeg duer til, jeg har sagt mangfoldige Gange til Folkene hjemme: Eder's Raade forstaar sig paa Kunst og holder den, der duer noget, i Agt og Ehre, ikke som Eder's Formand i Embedet, den salige Kong Hans, der kun æstimerede Borger og Menig for Skarn og Dræf, med Tugt at melde."

Kongen saae paa Ringen og drejede den til alle Sider. "Den maa Dybeke se," gjentog han. "Gaa nu ud og vent lidt i Sideværrelset her næstved, til jeg kalder paa ham, kanske kan han saa en ny Bestilling med sig tilbage."

Da Maxem var gaaet, sad Kong Christiern og betænkte sig noget, før han bankede paa Bordet. Solen skinnede ind til ham, henne i Vinduet hang et Fuglebur, hvori to Trister kappedes om at udføre den mest stingrende Musik. Den gamle Trænkul kom ind, Kongen vinkede ham hen til sig og udbrød dæmpet:

"Du maa skaffe en Mand, der kan gaa Bud til Mester

Maxems Bod, en, som ingen kjender dernede; hvem skal vi faa til det?"

"Min Søstersøn sidder inde her i Kammeret, han er nylig kommen fra Holland og er fremmed i Byen."

"Godt, hør nu nøje efter: Han spørger efter Guldsmedens Kvinde, og nævner ikke, hvem der stikker ham, saa viser han hende denne Ring, og hilser fra den, hun veed nok, at hun skal fly ham den Pose Penge, de fik fra Byrge Jensen igaar. Har Du mærket Dig mine Ord?"

"Det skal blive besørget som Eders Naade siger," svarede den gamle Tjener med et listigt Smil, "men om den Guldsmedekvinde nu skulde gjøre Vanskelighed ved at levere Pengeposen til en fremmed Karl?"

"Det er ogsaa sandt. Du kan sige, hun skal skikke sin Datter med. Gaa og bær Dig fornuftig ad. Ingen maa vide, hvorfra det Sendebud kommer."

Frcntel tog Guldsmedens Ring og forlod Stuen. Kongen gik op og ned ad Gulvet med Hænderne paa Ryggen, det milde Smil var forsvundet, det trak op til Uvejri i hans furede Pande. Af og til traadte han hen til Vinduet og saae ud af de smaa Ruder. Der forløb en Tid under utaalmelig Venten, endelig saae han Frcntel gaa ud af Porten hen mod en ung Pige, som fulgtes af en fremmed Mand. Strax efter lod Skridt paa Gangen. Det Smil, som fløj over Kongens Ansigt, medens han gik til Døren og talte nogle dæmpede Ord, varslende ikke godt. Han aabnede derefter den anden Dør, hvorigjennem Byrge var forsvunden, og kaldte.

"Kom saa ind, Du. Nu troer jeg nok, vi har Møsen i Tælden. — Skjul Dig der bag Gardinet og vær rolig til jeg siger, Du skal træde frem." Efter disse Ord bankede han i Bordet og lod Guldsmeden komme.

"Hvordan var det nu han fortalte om den Pengepose, som Knud Pedersens Svend havde mistet. Tal Sandhed Mester, det raader jeg ham til og dølg mig intet. Seg har Lyft at vide ret Bested om Sagen."

Guldsmeden rystede paa Hovedet. "Det er en Skarns Karl, en stor Gaudieb, den Byrge. Seg veed af ingen Pose at sige. Han har havt Pengene, det paastaer han, aber jeg tør tage Forgift paa, at de maa være forloret og sviret op længe før han kom i mit Hus, om han var her, skulde han ikke vove at se mig i Djnene og nægte det."

"Saa, der staar han," sagde Kongen og drog Gardinet

til Side, „han fornægter det og tilføjer udtrykkelig, at S har haft Pengeposen i Eders Hænder.“

Guldsmeden foer et Skridt tilbage, da Byrge saa uformodet fremstillede sig, han saae paa Kongen, snappede efter Vejret og udbrød:

„Kære Byrge! großmægtiger Edelman! kommer i en agtbar Borger sin Hus, for at bede om Kvarter, og gaaer ud af det igjen for at thytte ham, aber glykkeligvis kjender Eders Naade Bert Maxem som en rigtig brav og ærlig Mand; jeg svarer Skat og Byrde og holder fjorten Svende i Bærksted og Bod, saa der er ingen, som fæster Lid til hvad saadan en Hundsfot falder paa at sige.“

„Hold sig rolig Mester,“ sagde Kongen og lagde Haanden paa Maxems Skulder. „Det er netop for at bevise eders Ærlighed, jeg lader Eder kalde. Da Byrge i Morges forlod sit Herberge, gif han ned til Spaakvinden i Hestemøllerens Gang, Djæveln tage det Thyetram! hun skulde vise igjen, det laa ham svært paa Sinde at saa den Pose tilbage.“

„Og Spaakvinden sagde, jeg vidste Bested om den?“ spurgte Maxem.

„Hun løj og kom med tusind dumme Ting, som den Sort Kvinder pleje, men saa mødte han mig, forstaaer Du, mig! jeg lovede at hjælpe ham til Rette.“

„Saa Eders Naade kan sige, hvor han skal finde sine Penge? — Ja, lad os se ad,“ tilføjede han spottende.

Døren gif op, Guldsmeden foer tilbage og stirrede frem for sig med den dybeste Overraskelse. I Dørfarmen kom en ung Pige til Synne, lille, bleg og skjælvende, hun vovede ikke at træde frem i Stuen, men stod og trykkede sig sammen under den uldne Halvkaabe, medens hendes store, graablaa Øjne gled fra den ene til den anden med et Udtryk af Forbavselse, der ikke var ringere end Guldsmedens.

Synet af dette fromme og uskyldige Barn lod til at vække blidere Følelser i Kongens Hjerte; han havde selv Børn, Mettes Øjne mindede ham om deres. Hver Aften fandt han i sit Hjem tre smaa nydelige Ansigter med samme Uskyld, samme tillidsfulde Tro paa alt, hvad der omgav dem. Det kunde Mester Maxem i dette Djæblif takke sin Gud for.

„Kom kun frem, Du Lille! det er dog din Hjælp, vi har mest fornøden her. Du er jo Guldsmed Maxems Datter, det er Dig, der gaaer saa flittig i Kirke, og det Du bærer under Raaben er en Pose Penge, din Moder har fløet Dig.“

„Sa, Eders Naade, som min Moder har flyet mig,"
gjentog hun dømpet.

„Og Du, Bæbner, gjenkjender Bøsen for din, kom nærmere og se paa den." Byrge nikkede og dvælede med at svare, det blev ham pludseligt klart, hvad der her stod paa Spil for Guldsmeden. Kong Christiern brød sig heller ikke om Svar, Narerne svulmede i hans Bænde, idet han lagde sin Haand paa Maxems Skulder. „Nu Du, — tilstaa alt, strax paa Djeblicket, og hvis Du dølger noget, og hvis Du lyver igjen, skal jeg spille med Dig, saadan at Du, inden Nytaane, kommer til at flæde Stejle og Hjul, saasandt Gud være mig naadig."

Maxem var forvandlet, der blev ikke et Spor tilbage af hans tidligere Sikkerhed og Overmod, hans Ryg krummede sig, hans tykke Bæber havde et blaaligt Skjær, han stønnede og udbrød halvt grædende: „Ak, gnædige Herre og Konge, habt Erbarmen! habt Erbarmen! Jeg er en uskyldig Mand,

Gud ser ind i mig, jeg strittede imod og strittede imod af al Formue, aber saa kom Djævelen og fristede mig, hvad kunde jeg gjøre ved det? Pengene laa der, — i Galmen under Hovedgjærdet, — han var gaaet ned, jeg puttede dem til Side."

"Hvor gjemte Du dem?"

"Under de løse Fliser foran Kaminhullet."

"Hvad siger Du dertil?" spurgte Kongen, henvendt mod Byrge.

Bæbnerens Dine straaede. "Jeg troer, at Eders høje Naade ikke bør fæste formegen Lid til, hvad Mester Maxem anklager sig for. Han taler kun saa i sit Hjertes Frygt og Angest. — Nu da han nævner Kaminen, falder det mig pludseligt ind, at ikke han, men jeg selv har forputtet Pengene der, netop under de løse Fliser. — Jeg var kanske noget rusende i Aftes ved Sengetid, Mesters Mjød og Ol gik mig i Hovedet," tilføjede han med en paatagen Driftighed, der skjulte den Frygt, han følte over dette Udsagn foran hans Dommers skarpe og forskende Dine.

"Naa, saa Du er uskyldig, Mester, og har slet intet med Sagen at bestille?"

Guldsmedens Mund trak sig igjen op til det tidligere selvtilfredse Smil: "Jeg staaer bare og lytter til, om han ogsaa virkelig vover at anklage mig, den Byrge Jensen, som skal være min kjære Svigersøn og have min eneste Datter til Hægte."

Mette udstødte et dybt Suk. Begreb hun den Indflydelse, hun udøvede paa Kongen, eller var det i Følge en pludselig Inspiration at hun lod Pengeposen falde, greb Kong Christjerns Haand, kyssede den, idet hun knælede ned foran hans Fødder, og hvistede skjælvende og frygtsomt:

"Vær ikke for streng, O kjære, naadige Herre Konge! for Guds og Jesus Skyld, O veed dog bedst, hvordan alt er gaaet til, for Eder kan jo intet blive skjult."

Kong Christjern stod et Djeblik tavst og grundende og saae fra den ene til den anden, før hans Blik fæstede sig paa Mette, det brød og kæmpede i hans Sind, men da han følte Barmen af den knælende Piges bløde Læber paa sin Haand, smilede han og sagde: "Veed O hvad, O to Løgnhalse, det er en Lykke for Jer, at det var til gamle Frænkels O fortalte jeres Historie og ikke til Kongen. Hvem af Jer skulde han straffe? den ene er jo ikke bedre end den anden." — Guldsmeden smilede, han havde et Svar paa Læ-

berne, men Kongen afbrød ham, hans Bryn trak sig sammen, idet han vedblev:

„Sa, nu troer Du gamle Gavtyv vist, at det er for din Skyld jeg ser igjennem Fingre med Dig. Det er din Datter, Du kan takke derfor. Det er hendes fromme Djne, der stemte mig til Raade. — Han skal være din, den unge Karl der, jeg tænker forvist, Du kan lide paa ham, gaa saa jeres Vej allesammen,“ tilføjede han og lagde Haanden paa Mettes Hoved. „Bed for din Fader, mit Barn! bed for ham, naar Du gaar i din Seng, han kan have det nødig. — Jeg troer paa, at Vorherre hører den rene Somfrus Bønner.“

Kammerjomfruen: Se saa Frue — er De nu tilfreds med den Frisure, jeg forsikrer Dem, der er ved Gud ikke en Eneste der vil falde paa at det er Deres eget Haar.

Hyrdedrengens Eventyr.

Af Knud Skytte.

mtrent ved dette Aarhundredes Begyndelse var der et Par unge Folk, Niels Gastrup og Abelone, som havde giftet sig og sat Bo i et lille bestedent, men pænt og vel vedligeholdt Hus paa Vingelund Gade. De vare fattige paa Penge og Gods; men da de begge vare nøjsomme og flittige, og deres „Arneflamme“ var „Kjærlighed“, saa vare de alligevel lykkelige og tilfredse og nærrede godt Haab med Hensyn til deres Fremtid.

Niels Gastrup havde aftjent sin Bærnepligt; men da det blev ved med

Ufreden, bleve mange af det hjemsendte Mandskab atter indkaldte, og omsider kom der ogsaa Bud efter ham. Han maatte afsted og ud at værne for Fædrelandet.

Abelone græd og hængte sig om hans Hals; hun syntes, det var hende umuligt at komme igjennem, naar han saadan, midt i deres Lykke, skulde rives fra hendes Side.

Allsaa maatte han, i hvor nær det end gik ogsaa ham, til at trøste hende og lade, som om det kun i det Højeste vilde vare et halvt Aars Tid, inden alt var endt og han vendt tilbage igjen.

Saa bøjede han sig ned over Buggen, hvor hans og Abelones lille Søn, Bertel Nielsen, laa og sov nok saa trngt

med et Par røde og funde Kiuder og drømte formodentlig om noget langt behageligere, end Verdens Sorger og Modgang.

„Gud Fader holde sin Haand over Dig, min Søn!“ mumlede han og kysjede Barnet, „og gid vi atter maatte mødes i en god og lykkelig Stund!“

Abelone fulgte ham udenfor, og midt paa Gaden, i alles Paasyn, omfavnede og kysjede de hinanden endnu en

Gang — saa rev han sig løs og ilede afsted. Hun blev staaende, saa længe hun kunde øje ham, og stirrede usravendt i samme Retning, indtil det sidste Glimt af ham var forsvundet, saa vendte hun sig om og gik ind i Huset.

Den Gang var det ikke saa nemt som nu om Stunder at sende Breve Landet rundt; men Brevskriveri var dog noget, som var kjendt og blev benyttet ogsaa af Smaafolk. Med lange Mellemrum indløb der Breve fra Niels Hastrup;

men de vare længe under Vejs og allerede gamle, inden Abelone fik dem. Naar hun havde læst et saadant Brev, tænkte hun med Bekymring paa, hvad der kunde være hendet i al den Tid, siden Brevet blev skrevet. Hendes daglige Liv var en stadig Svæven mellem Haab og Frygt.

Men det værste var, at disse Brevbeføg bleve stadig sjældnere, og at de omsider hørte aldeles op. Der gik flere Aar hen — der kom ingen Efterretning fra Niels Gastrup.

Omsider kom der dog Melding om det mislykkede Tog til Anholt i Marts 1811, og Abelone fik at vide, at den Hærsafdeling, til hvilken hendes Mand hørte, havde været med. Hvor hun dog var forventningsfuld og urolig i de Dage! Der kom Breve og Meddelelser til alle andre, hvis Slægtninge havde været med; men fra Niels Gastrup hørte man intet.

Dog langt om længe kom den sørgelige Efterretning, at under Stormen paa Tjyrtaarnet var han bleven ramt af en fjendtlig Kugle og var falden død om. En af hans Vaabensfæller, som ogsaa havde været med, havde sendt Meddelelsen i et Brev; men om den Savnede virkelig var død eller kun saaret, og hvad der i sidste Fald var blevet af ham, vidste Meddeleren ikke; thi de Stormende havde maattet vige. Hvis Niels endnu var i Live, var han rimeligvis bleven sendt til England tillige med de andre Fanger.

Det var sørgelige Tidender for den stakkels Kone. En lille Haabets Straale var der jo rigtig nok levnet endnu; men det værste var, at man ikke kunde faa Bished i Sagen, før Krigen var endt, og til Fred var der endnu ingen Udsigt.

Tiden gik. Abelone var flittig, og uden at falde nogen til Byrde, erhvervede hun Udkommet til sig og sin lille Søn. Alle andre troede Niels Gastrup død; de kaldte hende „Enken“, og da hun ikke alene var en dygtig og brav Kone, men ogsaa ualmindelig snu, var der endogsaa en og anden, der friede til hende; men det vilde hun ikke høre noget om; hun holdt standhaftig fast ved sit lille svage Haab, at Niels endnu maatte være i Live, og at han en Gang vilde komme hjem til hende.

Smidlertid var Bertel Nielsen voret op til en fjærnefund, dygtig og fjøn Dreng med friske Kinder og lange gule Lokker. Hans Moder havde lært ham at læse, og da han

havde et hurtigt Memme og var meget lærelysten, bleve Bøgerne snart hans kjæreste Selskab; alle de Bøger, han kunde faa fat paa, slugte han med Begjærighed. „At blive til noget i Verden“ var hans Maal, og det foresvævede ham allerede, at Kundskaber maatte være det sikreste Middel til at naa det.

Da han var 10 Aar, maatte han ud at tjene. Han fik Tjeneste hos en Gaardmand, som hed Kristoffer, og som

boede nede under Bafferne, og Barnets Bestilling var, at han skulde vogte Kvæget, der gik og græssede i Kjæret.

Kristoffer var en godmodig og skikkelig Mand. Han var altid i godt Humør og vilde, at alt skulde gaa med „Sjov,“ det vil sige: muntert og fornøjeligt. Der blev snart en god Forstaaelse mellem ham og den flinke, livlige Hyrde dreng. Bertel havde Hovedet fuldt af „Bøger og St-

istorier", og naar Manden og han vare sammen, maatte Drengen fortælle, hvad han vidste. Naar der var spist til Middag, og Folkene gif hen at sove Middagssovn, saa tændte Kristoffer sin Pibe og sagde: „Naar, lille Bertel, luk saa op for Kramkisten!" Saa lagde han sig paa Bænken og hørte efter, medens Drengen læste op af en af sine Bøger. Var det noget rigtig morsomt, saa lo Husbonden, saa det klukkede i ham. Tordenstjolds Historie holdt han meget af, og hver Gang han havde faaet den, plejede han at sige: „Det har da ogsaa været en skammelig forbøven Hals, denne Peter! Saadan en Kamp skulde Kongen bare have at sende mod Engelskmanden nu, saa skulde vi have set Sejler!"

Langs ned igjennem Kjøeret, hvor Bertel vogtede Avceg, gif der et mindre Vandløb, Lilleaaen, der forenede sig med Storaen en halv Mil's Vej længere nede. Over dette Vandløb førte en privat, daarlig vedligeholdt Vej ud til en Bro, som nogle Mænd havde bygget over Storaen, fordi de havde Enge paa den anden Side. Vejen benyttedes stundom af kjørende, ridende og gaaende, naar de vare godt kjendte med Vejen over det store vildsomme Kjøer.

Hver Gang nu Bertel øjnede en Vogn, en Kytter eller en Fodgænger, der kom langt ude og vilde over Lilleaaen, saa tænkte han: „Gud skal vide, om det ikke er en god og velhavende Mand, der kommer, som kunde have Sind til at hjælpe en fattig Stakkel frem i Verden? Nu vil jeg være høflig imod ham."

Der var ingen Bro over den lille Aa, men kun et Badested, og for dette var der et Led, som stadig var lukket, for at Kreaturerne ikke skulde gaa over i Engene paa den anden Side.

Saa snart nu den Rejsende nærmede sig, fik Bertel pludselig travlt. Var det en kjørende eller en Kytter, saa smøgede han Buxerne op over Knæerne, vadede ud og aabnede Leddet, og var det en Fodgænger, lagde han Gangbrædtet til Rette. Naar saa den fremmede var kommen over, tog Drengen sin Hat af og sagde god Dag. Sine Bøger havde han pakket i Hatten, og han lod dem med Vilje falde paa Jorden, naar han tog den af. Hans Haab var nemlig, at naar den forventede Belgjører kom, vilde han blive opmærksom paa Bøgerne, standse og tage deres Ejermand nærmere i Øjsyn, og der vilde da opstaa omtrent følgende Samtale imellem dem:

Belgjøreren: Seg ser, Du har mange Bøger, min Dreng. Læser Du i dem?

Bertel: Ja, jeg læser, naar jeg kan faa Tid for Kreaturerne, som jeg gaar og passer.

Belgjøreren: Maa jeg se, hvad det er for Læsning, Du har? Maa, det er jo lutter gode og nyttige Bøger. Men forstaar Du nu ogsaa, hvad der staar i dem?

Bertel: Jo, det tror jeg nok, jeg gjør.

Belgjøreren (efter at have gjort Bertel nogle Spørgsmaal angaaende Bøgernes Indhold og faaet tilfredsstillende Svar derpaa): Det var virkelig ret godt, bedre end jeg havde ventet. Kunde Du have Lyst til at komme et Sted hen, hvor Du ikke skulde bestille andet end gaa i Skole og lære? Hvad?

Bertel: Ja, det vilde jeg gjerne; men

Belgjøreren: Seg forstaar, hvad der er i Vejen; Du har Lyst og Evner, det er klart; men Du er en stakkels fattig Dreng, der ingen Udveje ser til at komme frem. Men jeg vil hjælpe Dig. Lad os følges ad hjem til din Moder, at der kan blive gjort Afstale om Sagen.

Saadan omtrent havde Bertel tænkt, at det vilde gaa; ja, han havde endogsaa mere end een Gang drømt det om Natten. Derfor troede han bestemt, at det vilde ske.

Dog det lod ikke til, at det skulde ske. For hver Rejsende, der kom og blev hjulpen over, blev hans Haab gjort til Skamme. Ingen af de forbigaaende vilde forstaa den lille barfodede Drengs hønlige Blikke. Naar det kom højt, fik han et Par Skilling for sin Ulejlighed; somme lode det bero med at sige Tak, og andre droge videre uden at spille enten Ord eller Benge paa ham. Ja, en Gang var der endogsaa en Pottesælgerste, der vilde have frarøvet ham hans kjære Bøger. Hun forlangte at faa dem at se; men hun havde aldrig saa snart faaet Fingre i dem, før hun pistede paa Hestene og vilde have kjørt sin Vej med Bøgerne, og først da Bertel havde kaldt sine Kammerater til sig og truede med, at de vilde slaa alle hendes Sydepotter itu, gav hun Njeb og smed Bøgerne til ham. Men denne Lærestreg hustede han siden og passede fra den Tid bedre paa sin Skat.

En Nat havde Bertel en levende Drøm. Han var i Færd med at aabne Leddet for Overkjørselen; men Vandet i Lilleaaen steg og steg, og tilsidst kunde han ikke mere bunde, men maatte til at svømme. Nu syntes han, at han stod i en pæn lille Baad, der gled rast ned ad Strømmen.

Bertel var endnu levende slyskelat med, hvad han havde hørt og set i Drømme, saa han havde ondt ved at overthde sig om, at det ikke var Tordenstjolds, men Kristoffers Røst, han hørte.

"Hvor er jeg?" spurgte han søvndruffen og satte sig over Ende.

"Hvor Du er?" lo Kristoffer. "I din egen søde Bisfelov. Jeg har ladet Dig sove altfor længe. Studene staa nede i Folden og raabe: Bertel, Bertel!"

Med et Spring var han ude af Sengen. "Det er dog dejligt, at det er Søndag!" tænkte han og tog sine Helligdagstænder paa. Og da han havde spist Døvre, fik han Skræppen med Mellemmaden i under Armen, Hjerdetjæppen i Haanden og gik saaledes udrustet Dagens Begivenheder i Møde.

Det var endnu tidlig paa Morgenstunden, og det tegnede til en smuk Dag. Her over Kjøret laa en tæt, hvid Taage, der naaede fra Bred til Bred og tog sig ud som en stille, spejllklar Indsø. Oven over var Luften klar og ren, Lærken sang, Hjejlen fløjtede, og Biben sagde: vivit, vivit! Nu løftede Solen sig over de østlige Højder, og som ved et Trylleslag svandt Taagen bort. Dugperlerne hang i det vaade Græs og funkede i Solskinnet som de klareste Diamanter. — Den smukke Morgen gjorde Indtryk paa Drengen, og han gav sit Hjerte Lust i en jublende Sang.

Saa snart han havde lukket Kædet ud af Folden, tog han fat, hvor han havde sluppet om Aftenen, og holdt Øje med, om ingen Rejsende vilde vise sig paa Vejen histovre under Bakkerne, lige for den hvide Sandbrink.

So, der kom en Vogn. Bertel lagde sine Bøger til Rette i Hatten og tog Plads ved Overkørselen. Det viste sig, at det var en Kalkvogn, og Manden sad paa en Aagesjæl og satte sine Træsko paa Stjærten. "Saa kan det ikke være," tænkte Bertel, men vadede dog ud og aabnede Leddet. Kjøretøjet plaskede igjennem Vandet, medens Bertel stod paa Grønningen og rev Hatten af, saa at Bøgerne faldt ham ned om Ørerne som Stjærneskud.

"Jeg er ingen Herremand, og Du behøver ikke at 'hatte af' for mig," sagde Manden i en branten Tone og ikke et Ord mere.

"Saa saa' saa forkynt ud, stakkels Mand, og han var vist meget fattig," tænkte Bertel og satte sig til at læse.

Den næste, der kom, var en Kludekræmmer, som gik og bar paa en Tværseel med Klude i den ene Ende og Handelsvarer i den anden.

"Hør Du, Klør Es!" raabte han. "Har Du ikke et Stykke Træ ved Haanden, som Folk kunde komme over paa? Det plejer at være Tilfældet."

"So vel; men jeg hedder ellers Bertel og ikke Klør Es," svarede Drengen og lagde Gangtræet til Rette.

"Jeg er lige glad, hvad Du hedder," sagde Manden, da han var kommen over. "Men hvad er det for Bøger, Du staar og dratter med? Skal vi tuste? Jeg har blanke Sager i Læddiken."

"Nej, jeg vil ikke af med mine Bøger."

"Messing-Rænkamme, Knive, Spænder, Knapper, Solringe — en Bog for en Solring, saa Du kan se, hvad Klossen er — hvad?"

"Nej, jeg maa ikke."

"Mundharper, Latris, Kridtpiber, Tomfru-Tobak — røger Du Tobak?"

"Hvem? jeg?"

"Ja, naturligvis; det er Dig, jeg snakker med."

"Nej, det gjør jeg rigtig nok ikke."

"Du kan lære det. Har Du Penge hos Dig?"

"Nej, ikke en Skilling."

"Vi kan saa ikke smide en Handel?"

"Nej."

"Saa, saa kan Du lade være. Far vel."

Og dermed gik han.

Om Eftermiddagen fik Bertel Besøg af sin Moder. Hun havde sit Styk med sig og sad og syede ude ved Overfjorselen, hvor han stod Vagt.

Da han havde ventet lidt, kom der et pænt Kjøretøj og vilde over. Manden, der sad og gjorde sig det mageligt i Algestolen bag ved Ruffen, saa' baade fin og fornem ud og lignede i det Hele den Belgjører, Drengen ventede. Bertel hjalp ham igjennem og udførte sit Kunststykke med Hatten og Bøgerne. Manden gav ham to Mark og drog saa sin Vej. "Det var rigtig nok godt," sagde Abelone. "Saa, det er sjældent, jeg er saa heldig," svarede Drengen, der dog følte sig skuffet i sit store Haab.

Solen nærmede sig stærkt sin Nedgang, da der atter viste sig en lille sort Prik lige for den hvide Sandbrint, og

den kom stadig nærmere. Abelone havde samlet sit Shtøj sammen og var gaaet saa stille i Forvejen ind efter Land; Bertel skulde saa indhente hende, naar han blev færdig.

Skikkelsen, han stod og ventede paa, nærmede sig omfider. Det var en Mandsperson til Fods, af middel Højde, havde et stort Skjæg, var pænt paaflædt, og saa' ud til at være en tredive fyrretyve Aar.

Da Bertel havde hjulpet den fremmede over, fremtog

denne af sit Tornhyster Tobak, Pibe og Fyrstøj og gav sig til at stoppe og tænde. Der var noget alvorligt og sindigt ved ham.

De fulgtes ad ind ad Bejen, og Vandringsmanden sagde: "Har Du hjemme her oppe i Biegelund?"

"Ja, jeg er Kristoffers Dreng," svarede Bertel.

"Er Du hans Søn?"

"Nej, jeg er kun hans Tjenestdreng."

„Kjender Du en Kone der oppe i Bhen, som hedder Abelone?“

„Ja, jeg gjør, for det er min Moder, og det er hende, der staar og venter paa mig der inde paa Bejen.“

„Er hun gift?“ spurgte den fremmede; men Bertel hørte ikke dette Spørgsmaal. Med et Spring havde han sat over Vandgrøften, der løb langs med Bejen, og satte kraas over Engen efter Kvægfolden for at lukke Leddet for

Studene. Da han var færdig her med og ilede hen efter sin Moder, blev han Vidne til noget mærkeligt. Den fremmede havde naaet hans Moder — han greb hende om Livet med begge sine Arme! — og hun udstødte et højt Skrig!

Drengen brast i Graad og foer afsted som en Vind for at komme sin Moder til Hjælp.

„Skal Du gjøre min Moder Fortrøed!“ raabte han og truede den fremmede med Hyrdefjæppen.

„Dreng! hvad gjør Du? Vil Du slaa din egen Fader!“ raabte Abelone.

„Min Fader?“ gjentog Drengen og stirrede forbavset paa den skjæggede Mand.

Niels Hastrup tog sin Søn i sine Arme, løstede ham op til sig og knugede ham i sin Favn. „Ja, jeg er din Fader, der nylig er kommen hjem af Fangenskabets,“ sagde han. „Da jeg sidst saa Dig, var det min Bøn, at vi atter maatte mødes i en lykkelig Stund, og Gud ske Lov, den er opfyldt.“

„Ja, Gud ske Lov, det maa Du nok sige, Niels!“ stammede Abelone. „Tænk, at vi nu skulde mødes saadan efter disse mange, strænge Aar. Jeg er saa glad, saa det er et Under! Det er den lykkeligste Stund, jeg har haft i mit Liv!“

„Og jeg har fundet min Belgjører!“ jublede Drengen.

„Ja, med Guds Hjælp, min Dreng, skal jeg blive din Belgjører,“ svarede Niels Hastrup.

Da de kom op til Gaarden, løb Drengen ind til sin Husbond og bad om Lov til at maatte blive borte Natten over. „Det var altfor karrig en Mundfuld!“ raabte Kristoffer, da han hørte, hvad Bertel havde oplevet. „Nej, under saadanne Omstændigheder maa Du holde Frimandag og tage Tirsdagen med, om det behøves, og sig saa til din Fader, han skal følge Dig her ned igjen og fortælle mig alle sine Bedrifter.“ „Ja, det skal jeg nok!“ svarede Bertel og ilede afsted bag efter Forældrene. —

Saaledes havde Forshnet atter gjenforenet det trofaste Egtepar efter den lange og tunge Adskillelse. De tog Bertel ved Haanden, og det lykkelige Trefloer gik langsomt, men ivrig samtalende op til deres lille, kjære Hjem.

RÖDHOVED

ISLANDSK FOLKESAGN

I gamle Dage var det meget almindeligt paa Sydnæsene at tage ud til Gejrfuglestjærene, for at hente Fugle og Eg. Det blev altid anset for farlige Ture, der kun kunde foretages i Magsvejr; thi Stjærene ligge langt fra Land, og der er gjerne en stærk Brænding omkring dem.

Saa var det da engang, at en Baad tog ud til Stjærene. Nogle af Folkene bleve nede for at passe paa Baaden, medens andre gik op efter

Eg; men dertil blev der kun ringe Frist; thi med Et blev
 Søen saa urolig, at de maatte se at komme bort jo før jo
 hellere, og det var med Nød og næppe, at Egfamlerne
 kom helskindedede ned i Baaden, og saa var der endda En,
 som ikke kom med. Han var nemlig gaaet længere bort end
 de andre, idet han havde tænkt, at det idag ikke havde

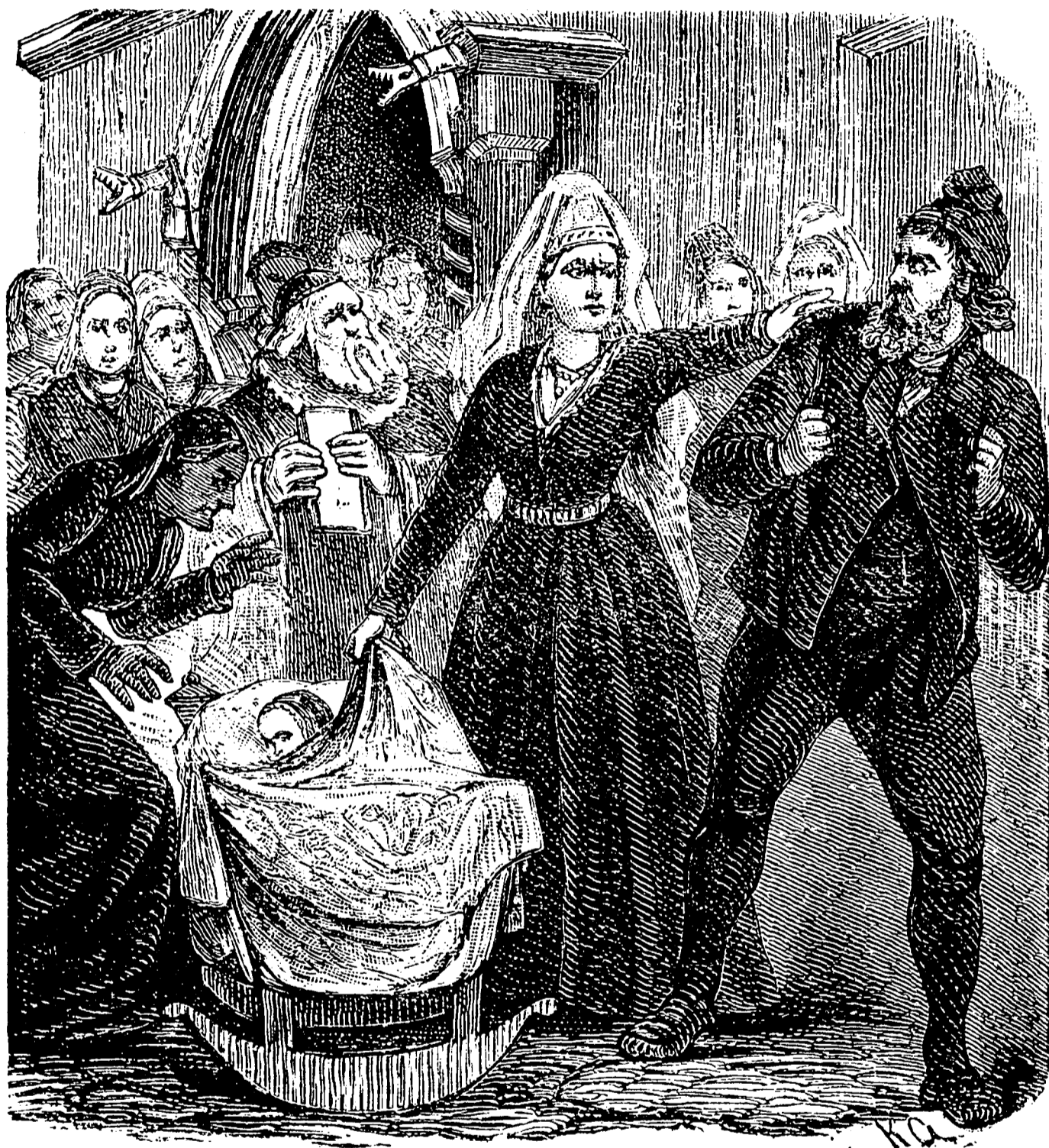
saa stærkt Sag, og derfor var han sidste Mand ned af Skjæ-
 ret. Han var en rask Karl i sine bedste Aar, og var For-
 valter paa sin Moders Gaard, Melbjerg i Hvalnæsogn,
 hvor hun sad Enke. Da han kom ned til Baaden, var
 Søen i saa voldsomt Oprør ved Skjæret, at alle Bestræbelser
 for at saa ham med, vare spildte og frugtesløse. Baads-

folkene maatte lade ham blive tilbage og være glade til, at de selv slap derfra med Livet; men hans Liv var nu ikke meget værdt, mente de, hvis der ikke snart kunde blive set til ham igjen. De roede altsaa til Land og fortalte det Hele. Det blev bestemt, at man skulde ud til Skjærene igjen for at se til Manden, saa snart Lejlighed gaves; men hele Sommeren igjennem var det umuligt at komme ud til Skjærene paa Grund af voldsom Søgang og Storm. Saa opgav man da enhver Tanke om at frelse den Mand, og Ingen troede, at han tiere skulde ses i levende Live.

Den næste Sommer kom, og Næsfolkene roede ud til Gejrfuglestjærene, som de pleiede van. Men hvor forundrede bleve ikke Egtsamlerne, da de kom op paa Skjæret og saae en Mand komme gaaende, hvor de ikke havde tænkt at skulle træffe paa noget Menneske. Manden kom hen til dem, og de gjenkjendte Melabjergsmanden, som var bleven tilbage paa Skjæret forrige Sommer. Nu vare de nær ved at tabe Næse og Mund, for saa meget kunde de da nok vide, at dette ikke var gaaet saa ganske rigtig til, og Nysgjerrigheden krillede dem i en betydelig Grad; de vilde jo nok gjerne vide, hvordan dette hang sammen. Men Manden gav ingen snyderlig klar Beseid paa deres Spørgsmaal; kun det fortalte han, at han hele Tiden havde været paa Skjæret og havt det noksaa godt. Alligevel bad han dem tage sig med til Land, hvortil de vare saare villige, og Melabjergsmanden var i ypperligt Humør, var han end af saa Ord. Da de kom i Land, blev der stor Glæde og Gammen, og alle undrede sig saare over denne Tildragelse; men Manden vilde ikke lade dem snyderlig mere vide om sit Ophold paa Skjæret.

Tiden gik, og man havde hørt op med at snakke om disse selsomme Ting. Da var det engang en smuk Dag sent paa Sommeren, mens der holdtes Gudstjeneste paa Hvalnes, at noget tildrog sig, som vakte alle Menneskers Andren. Mange havde søgt Kirke den Dag, blandt dem ogsaa Melabjergsmanden. Da Folk efter Gudstjenesten kom ud af Kirken, stod der en opredt Bugge udenfor Kirkedøren, og i Buggen laa der et spædt Barn. Paa Buggen laa der et saare dejligt Tæppe, hvis Stof ingen kjendte, og som derfor alle stirrede paa; men ingen rørte sig af Stedet henimod Buggen selv eller Barnet, og ingen lod til at ville kjendes ved dette. Nu kommer Præsten ud af Kirken. Han faar Øje paa Buggen og Barnet, og undrer sig da

ikke mindre end alle de øvrige over hvad han ser. Han spørger, om nogen veed Bested om Buggen og Barnet, eller hvem der har bragt det hid, eller om der er nogen, der ønsker, at han skal døbe Barnet? Nej, der var ingen, som vidste noget om dette, og der var ingen, som brød sig om, at han døbte Barnet. Men da nu Præsten i det Hele

taget fandt, at der var noget selsomt i hvad der var hændt Melabjergsmanden, trængte han især ind paa denne med sine Spørgsmaal, men fik kun korte Svar; han vidste ingen Ting om Buggen eller Barnet, svarede Manden, og det Gne som det Mudet var ham aldeles ligegyldigt. Men

idét han sagde dette, stod der en stjern og anselig, men strengt udseende Kvinde hos dem. Hun tog Tæppet af Buggen og kastede det ind i Kirken med disse Ord: „Kirken skal dog ikke undgælde derfor!“ Derpaa vender hun sig mod Melabjergsmanden og siger meget vredt: „Men Du skal blive til den grumme og ondskabsfuldeste Hvalfisk, der findes i Søen!“ — Hun tog derpaa Buggen med Barnet og forsvandt med det Hele, og er aldrig bleven set siden.

Men Præsten tog Tæppet og lod lave et Alterklæde deraf til Kirken, hvor det har været i Brug indtil for kort Tid siden og er altid blevet holdt i Være som et stortklenodie. —

Men hvordan gik det da Melabjergsmanden? Saa stærkt Indtryk gjorde den fremmede Kvindes Ord paa ham, at han i samme Nu gav sig til at løbe fra Kirken til sit Hjem. Her blev han dog ikke; berøvet Vid og Samling, stormede han nordest, til han kom ud paa Holmbjerg, Vest for Reklavik, der er et temmelig højt, stejlt afstaaet Bjerg ved Søen. Da han var kommen ud paa den skarpe Bjergrand, blev han staaende. Paa engang svulmede han da op til at blive saa stor, at Bjerget revnede under hans Fødder, og en mægtig Klippeblok skar sig ud i Søen med ham; han dumpede ned i Vandet, hvor han i samme Nu forvandlede sig til en uhyre stor Hvalfisk med et rødt Hoved; han havde nemlig en rød Hue eller Hætte paa Hovedet, den Gang Forvandlingen gik for sig. Derfor blev han altid siden kaldt Rødhoved. Men Klippeblokken, som løb ud med ham i Søen, staar endnu der nede, Øst for Reklaviksbjerget, og kaldes Staffur.

Saa fortælle nogle, at nu blev der hmyret om paa Melabjerg, at Manden skulde have fortalt sin Moder, at han havde tilbragt Vinteren i bedste Velgaaende paa Skjæret i en Alfegaard. Alle havde der været gode imod ham, men alligevel havde han ikke kunnet finde sig tilrette der eller fange Hu til at blive der. I Fjrstningen, efter at Kammeraterne havde ladet ham ene tilbage paa Skjæret, ravede han, fortalte han, omkring i et Slags Fortvivlelse, og han havde i Sinde at styrte sig ud i Søen og drukne sig, for at gjøre en Ende paa sine kvaler. Men da kom der en dejlig ung Kvinde til ham, som bød ham Vinterophold; thi hun hørte til Alfefolket, sagde hun, der har Hjem i Gejrfuglestjærene. Han tog med Tak imod Tilbudet, men da han ikke kunde finde Tilfredshed ved at dvæle der, erholdt han Tilladelse

til at drage hjem igjen den følgende Sommer. Men nu fortalte Alfepigen ham, at hun gif svanger ved ham, og ikke maatte han glemme, sagde hun, at lade Barnet døbe, hvis hun fik bragt det til Kirke, naar han var tilstede der; thi gjorde han ikke, hvad hun nu bad ham om, vilde han komme til at undgjelde haardt derfor. Svornaar Moderen fik dette at vide, om først nys, da han forlod Kirken, eller tidligere, vides ikke; heller ikke, af hvad Grund han undlod at opfylde Alfepigens Begjæring om Barnedaaben.

Men nu igjen til Rødhoved. Den tog Blivested i Farebugten, hvor den gjorde Menneſter og Skibe Skade, saa at hele Søen var usikker imellem Nethjænes og Afrances. Det var forfærdeligt, hvad Ulykker den foraarsagede, baade Skibbrud og Menneſtetab, talløse vare dens Ofre, skjønt deres Navne ikke kjendes — men hvor mange der end havde den noget Ondt at lønne for, saa kunde dog ingen udrette det Mindste eller saa drevet dette Ulykke bort.

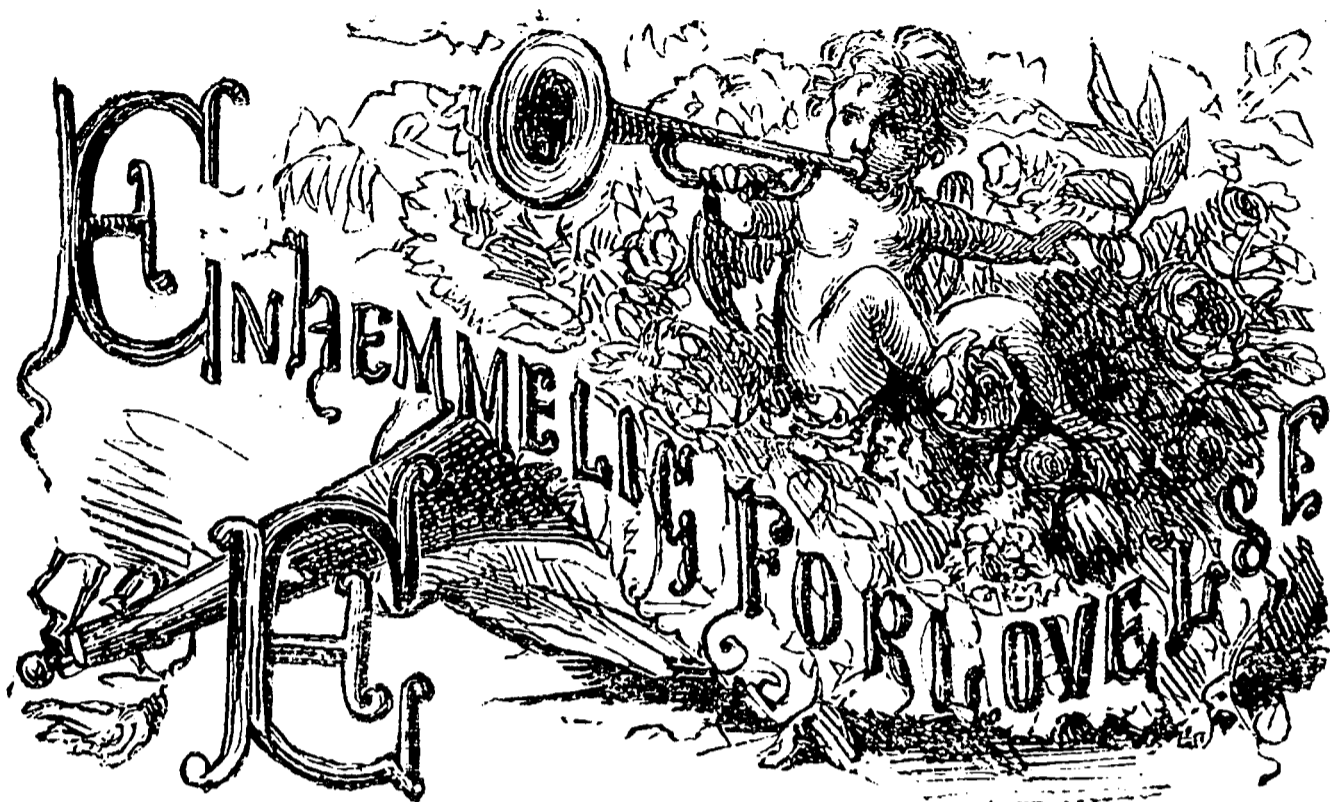
Saa faldt den tilsidst paa at holde til i Fjorden imellem Afrances og Sjalarnæs, som af den Grund siden bestandig kaldes Hvalfjord. Den Tid boede der paa Saurbær paa Hvalfjordstrand en gammel Præst, som var blind, men forøvrig en rask Mand. Han havde to Sønner og een Datter. Alle tre Søstende vare paa denne Fortællings Tid voksne, meget haabefulde og deres Faders Lyst og Glæde. Præsten kunde mere end sit Fadervor, ja, der var dem, der mente, at han forstod sig paa Trolddom.

Sønnerne roede ofte i en Baad ud paa Fjorden for at fiske. Men en Dag kom de Rødhoved for nær, og han druknede dem begge. Den gamle Præst hørte, at hans Sønner vare druknede, og hvem der havde voldet det Deres Tab gif ham nær til Hjerte. Noget Tid efter, som det just var en smuk Solstinsdag, lod han sig af Datteren lede ned til Fjorden, som ligger et kort Stykke fra Præstegaarden. Han har en Stav i Haanden, og ved Hjælp af den og Datteren naaer han ned til Søen; her stikker han Staven foran sig ned i Sandet ved Flodmaalet, og støtter sig foroverbøjet paa den. Han spørger Datteren, om hvilket Udseende Søen har. „Den er speilblank og glat,“ siger hun. Lidt efter spørger den Gamle: „Hvordan ser Søen da nu ud?“ Bigen siger, at ude paa Fjorden ser hun nu en fulsort Stribe nærme sig, der ser ud, som om en Hvalsnøre skar sig gennem Vandet ind i Fjorden. Men da hun saa sagde, at denne Stribe var kommen i Nær-

heden af dem, lod Præsten hende lede sig langsmed Bredden indester Fjorden. Det gjorde hun, og Strømstriben derude fulgte dem hele Veien, indtil de vare komne til Enden af Fjorden. Men efter som Vandets Dybde aftog, saae Pigen, at Triben blev til en forfærdelig stor Hvalfist, der svømmede lige ind i Fjorden, som om den blev jaget frem eller draget ved Tømme. Da de inderst i Fjorden kom til Stedet, hvor Naen løber ud i den, lod Præsten sig lede op langs Naens Vestside. Han stavrede saa godt han kunde op ad Fjeldlien langs Naen, medens Hvalen, der hele Tiden holdt sig omtrent jevnstides med dem, tumlede frem nede i selve Naen, hvad der faldt den meget vanskeligt, fordi der var lidt Vand. Men da de kom ind i Kløften, hvor igjennem Naen flyder ned fra Heden, blev den snart saa snever, at Alting skjalb, hvor Hvalen brød sig Vej, og da den gik op i Fosjen rystede og bævede Jorden rundt omkring, som i det voldsomste Jordstjælv. Heraf fik Fosjen Navn, den hedder fra den Dag af Glimur *), medens Højderne ovenfor den siden kaldes Skjelvendehøje. Men ikke hørte Præsten op, før han havde faaet Hvalen hele Veien op til den Sø, som Naen har sit Udløb fra, og som siden kaldes Hvalsv. Et Fjeld ligger ved denne, der ligeledes har faaet Navn af denne Begivenhed og kaldes Hvalfjeld. Da Rødhoved havde naaet Søen, sprak den som en Følge af Anstrengelserne ved at komme op i den. Fra den Dag af har man ikke mærket noget til den; men man har fundet nogle vældige Hvalfisteben ved Søen, den anses for et godt Vidnesbyrd om Rigtigheden af denne Fortælling.

Men da Præsten havde faaet Hvalen vel anbragt deroppe i Søen, stavrede han igjen hjem med sin Datter, og han høstede Tak hos alle, for hvad han denne Gang havde udrettet.

*) Larm, Brag.

I.

t af Byens mest lovende unge Mennesker var Lieutenant K. Naar jeg kalder ham K, er dette egentlig vildledende, thi K betyder, som bekjendt, en ubekjendt Størrelse, medens Hr. K derimod paa adskillige Steder, f. Ex. hos Gianelli, var en meget bekjendt dito. Af en Krigsmand at være var han overmaade skikkelig og fredssommelig og har vist aldrig gjort nogen Kat Fortræd. I sin ydre Skikkelse mindede han en Del om en Bi, da han, ligesom bemeldte Insekt, var stærkt indsnævret midt paa Kroppen, og hvad hans Indre angaar, kunde dette ogsaa godt sammenlignes med det omtalte lustige Væsen, da begge, naar alt kommer til alt, ikke stikke synderlig dybt. Søvrigt skal jeg gjerne indrømme, at Vigheden ikke er fuldstændig; Bien er nemlig et meget flittigt Dyr.

Smidlertid havde det alvise Forsyn forget for ham som for enhver af sine andre Skabninger, og hvad det muligvis kunde have nægtet ham i Hovedet, havde det i rigeligt Maaal ydet ham Erstatning for i Benene. Han dansede nemlig som en Engel og var som Følge heraf en velkommen Gæst og, jeg havde nær sagt, Dagens Helt paa alle mulige Baller. Han havde for Resten ogsaa andre gode Egenskaber, men da disse ikke have stort at bestille med efterfølgende Historie, overlades de til Læserens fri Fantasi.

Paa et temmelig stort Antal Baller havde han været saa heldig at komme til at danse med Grosserer S.'s eneste

Datter, Georgine S., der var et høist bedaarende Væsen og holdt uhyre meget af at danse. Da nu Overensstemmelsen i denne Tilbøjelighed ofte førte Hr. A. sammen med Frøken S., opstod der til sidst hos ham et levende Ønske om en Overensstemmelse i en anden Tilbøjelighed; kort sagt: han blev forelsket.

I Begyndelsen gjorde han, hvad han kunde, for at værne om sit Hjertes Frihed; han færdedes flittigt paa Byens Kafe'er for at slukke Elskovsflammen, men da der formodentlig ikke maa have været Vand nok i de inden- og udenlandske Aviser til Slukningen, fattede han omsider en stor Beslutning.

Der skulde et Sted afholdes et Bal for lutter unge Mennesker, og til dette vare baade Hr. A. og Frøken S. indbudte. Dagen før Ballet tager vor Helt Mod til sig, kjøber en meget smuk og let kjendelig Bufet, og sender samme tilligemed en skriftlig Kjærlighedserklæring til Frøkenen. Brevet sluttede med en indstændig Plumodning om, at den Skulde vilde bære medfølgende Bufet paa Ballet, saafremt hun optog hans Frieri gunstigt.

Da han havde faaet dette besørget, følte han sig saa beklemmt, at han ikke kunde holde det ud i sit Værelse, han maatte ud og trække frisk Luft; og da Luften hos Gianelli virkelig er i høj Grad forfriskende for Folk af hans Kaliber, varede det ikke længe, før en af hans gode Venner fandt ham deroppe.

Den deltagende Ven opdagede strax, at der maatte være noget i Vejen med vor Helt, og da denne trængte til en medfølgende Barm, i hvilken han kunde udøse sin Bekymring, varede det ikke længe, før Vennen havde erfaret det Hele.

„Men Død og Pine! Det er jo et godt Parti! Grosserereren ejer vistnok halvtredie hundrede tusende Kroner.“

„Ja, men hvis jeg nu ikke faaer hende?“

„Na, Gu' faaer Du hende; hvis hun bare vil have Dig, siger Forældrene ingen Ting!“

„Ja, men hvis hun nu ikke vil?“

„Hør, ve'd Du hvad, hvis hun ikke vil have Dig, som har saa god Udsigt til at blive Ejer af halvtredie hundrede tusende Kroner, saa maa hun s'gu' være meget fordringsfuld, og en fordringsfuld Kone skal Du ikke tage! — Men Du skal se, hun møder nok med Bufetten!“

„Men hør, tal endelig ikke om det til nogen!“

„Na, hvor vil Du hen, Du kjender jo min Tabshed. Men nu maa jeg ud i Byen! Farvel og lad mig se, Du snart faar Dje paa din Bufet i rigtig gode Hænder!“

II.

Balastenen var kommen, Hr. K. var kommen, den største Del af Selskabet var kommen, men Frøken S. var ikke kommen endnu. Vor Helt fastede det ene stjaalne Blik mod Indgangen efter det andet og var i en højst febrilsk Tilstand, som ikke tillod ham at anvende megen Opmærksomhed paa den øvrige Del af Selskabet, der for Resten ogsaa syntes at befinde sig i en usædvanlig spændt Forventning. Hans Hjærte var snart opfyldt af Frygt, snart af Haab. Dersom hun nu ikke kom, eller dersom hun kom uden hans Bufet? Ja, da indsaa han klart, at han ligesaa godt strax kunde flytte ind i en af disse Lejligheder for enkelte Personer, som man kalder Vigtister. Men dersom hun nu traadte ind med Bufetten i Haanden? Hvilken Sjælesvir! Og saa at tænke sig, at alle disse Mennesker, blandt hvilke han befandt sig, og blandt hvilke, i Paranthes bemærket, ikke saa af hans gode Venner ogsaa befandt sig, — ingen Anelse vilde have om, at der iblandt dem fandtes et hemmeligt Par, hvis Forlovelse var foregaaet saa at sige lige for Djnene af dem, uden at de havde set sig i Stand til at opdage det. Men han turde dog ikke fæste Tillid til, at det vilde gaa ham heldigt.

Endelig ser han, at Døren aabnes. Frøken S. træder ind, bedaarende, som kun en Baldame kan være, og — han tør neppe tro sine Djne! — i Haanden holder hun hans Bufet. Altsaa har hun bønhørt ham!

I samme Øjeblik, før de to Nyforlovede have faaet Tid til at hilse paa hinanden, styrte samtlige Tilstedeværende hen til dem, og ønske dem, med de mest umiskjendelige Tegne paa Deltagelse, til Lykke, til største Overraskelse for begge de paagjældende, som ere aldeles ude af Stand til at begribe, hvorledes 60 til 70 Mennesker kunne vide Besked om en Forlovelse, som først har fundet Sted i samme Øjeblik, og uden at de Forlovede have haft Tid til at fortælle det til et eneste Menneske.

Det vil for bestandig blive en uopklaret Hemmelighed, hvorledes Gratulanterne ere komne til Kundskab om Sagen; thi den ovennævnte betroede Ven har gjort sin Salighedssed

paa, at han ikke har betroet Hemmeligheden til mere end et Memeste, nemlig til sin Forlovede, „og hun kan tie saa godt som nogen.“

Det er derimod ingen Hemmelighed blevet, at der paa det omtalte Bal herskede en særdeles animeret Stemning, og at det endte paa en højt tilfredsstillende Maade med, at der blev druffet en Staal for de to hemmeligt Forlovede, idet samtlige halvfjerdsindstyve Tilstedeværende afslagde et højtideligt Løfte om, at de ikke vilde røbe Forlovelsen saa længe, indtil den var kommen til Kort (NB. Forlovelses-).

Prisnedsettelse for Kjøbere af Wisbechs Almanak 1879.

Hos J. L. Wisbech, samt i alle Boglader kunne Almanakkens Kjøbere ved betids at indsende Bestilling faa en Del af følgende Bøger $\frac{1}{3}$ Del under den anførte Bogladepris, nemlig for Kjøbere af

	ord.	netto.
Almanakken til 50 Dre	10 Kr.	for 6 Kr. 66 Dre
— 75 —	15 —	— 10 —
— 1 Kr.	20 —	— 13 — 33 —
— 1 — 25 Dre	30 —	— 20 —

1. **Rideknægten.** Livsbillede fra det nordlige Sjælland af Beatus Dodt. Anden Udgave, med 48 Illustrationer. Pris 4 Kr.
2. **Udvalgte Fortællinger** af Beatus Dodt. 1. og 2. Bind. 4 Kr.
3. **Armand.** F. A. Strubberg. Det gamle spanske Dokument. 2 Kr.
4. **Birch, Sophus,** Kjærlighedshistorier, 1. og 2. Samling. For 3 Kr. 33 Dre nu 1 Kr. 60 Dre, enkelte Bind 80 Dre.
5. — **Kongens Skat,** Fortælling med 9 Træsnit. 60 Dre.
6. — **Pennetegninger** fra Krigen 1864. 60 Dre.
7. **Johan Gyldenstjerne** eller **Kjærlighed og Politik.** Romantiske Skildringer fra Frederik I. Tid. 1. og 2. Del. 2 Kr.
8. **Bernhard.** Fortælling af T. Volkmann. 6 Ark. 40 Dre.
9. **Fatteren i Konfistoriet.** Fortælling af W. G. v. Horn. Af det tydske ved H. Chr. Geill. 4 $\frac{1}{2}$ Ark. 40 Dre.
10. **Samling af Noveller og Fortællinger.** Oversatte af H. Chr. Geill. 1. og 2. Bind. 1 Kr. 60 Dre.
11. **Kogebog for By- og Landhusholdninger** af Marie Rasmussen. Trede bethdelig forøgede Dplag, indeholdende ca. 600 Anvisninger til at koge, bage, stege, nedsylte, henlægge, nedsalte, Tilberedning af forskellige Drikkevarer, Slagtning, Mejerivæsen m. m. Pris heftet 1 Kr. 80 Dre. Iubunden 2 Kr.
12. **Kogebog for Husmodre af Bondestanden,** af Dorthæa Hansen. Andet Dplag, indeholdende henved 360 letfattelige Anvisninger til Slagtning, Husholdning, Madlavning, grov og fin Bagning, Syltetøjer, Drikkevarer, Olbrugging, Mejerivæsenet, Sæbefogning og Vask m. m. Pris 1 Kr. 20 Dre.
13. **Kogebog for mindre Husholdninger** med 248 Anvisninger. Pris 75 Dre.
14. **Fortællinger af Wisbechs illustrerede Almanak** for 1869, 70, 71, 72 og 73 à 1 Kr.
15. **Ditto, enkelte Hefter** under Titel: **Spøg og Alvor, 1., 2., 3. Samling** 35 Dre.
16. **Kammerherre Guul.** Illustreret Sule- og Nytaarsgave. Af F. C. L. Trojel. 75 Dre.
17. **Tre Noveller** (Bildtyven, Idealet, Badeopvarteren i Ostende). Af det tydske ved H. Chr. Geill. 65 Dre.
18. **Bejledning til Træers Opelstning, Plantning og Pasning** m. m. af C. T. Nygaard, examineret Gartner. Pris 40 Dre.
19. **Bejledning ved Dykning af Rodfrugter i Marken,** samt Dykningen af Humle, Kommen, Peberrod, Tobak, Sennop og Dodder, af Nygaard. Pris 33 Dre.

20. Guldtørst eller kvindelige Stænder, Roman af Emile Gaboriau. 1. til 3. Bind. 4 Kr. 30 Dre.
21. To Kvinder eller Banen og Erindring, Roman af Adolphe Belot. 1 Kr. 30 Dre.
22. Fortællinger og Skildringer af Hother Tolderlund (Dr. H.), ny Samling. I. (Patent. En Kop Kaffe. Kugleposten. Himmelbjerg og Bobbjerg). Før 2 Kr. nu 1 Kr.
23. Leonard Lindsay eller en Rucancers Historie, af Angus B. Reach 2 Dele. Før 6 Kr. nu 2 Kr.
24. Cherbuliez. Meta Holdenis. Fortælling. 1 Kr. 70 Dre.
25. Seks Bibellæsninger over udvalgte Stykker af det gamle Testamente, af C. Leunbach, Sognepræst. 60 Dre.
26. Frikskole eller Statskole, af Skonboe, Skoleinspektør. 1 Kr.
27. Meddelelser om Agerbruget i Belgien, ved Ræder. 1 Kr.
28. Landøkonomiske Breve, udgivne af R-r, 1 og 2. à 75 Dre.
29. Den landøkonomiske Bogføring, af Friherre v. d. Goltz. 2 Kr. 25 D.
30. Søgaard. Verdenshistorie for Folket. Oldtidens, Middelalderens og nyere Historie. 3 Bind, Postilsformat. Pris 10 Kr.
31. Bibliothek for Ungdommen. Udgivet af J. Davidsen. 1872 og 73. 8 Bind à 2 Kr. 20 Dre, naar alle 8 Bind tages paa en Gang 10 Kr.
32. Konnen i Asmild. En Fortælling af N. A. Tørsleff. 50 Dre.
33. Den forlorne Son, af Dutton Cook. Pris 80 Dre.
34. Perlebaandet eller Familien Rebeaumont. Roman i to Dele efter Miss Young. Pris 1 Kr. 35 Dre.
35. Manden, som leer. Roman af Victor Hugo. 3 Dele. Pris 2 Kr.
36. Frimureriets Oprindelse, Udvikling, Former og Betydning. Pris 1 Kr.
37. Sammenlignende Skildringer af Land og Folk for Menigmand, af Selmer. Pris 40 Dre.
38. Eddasangen forklaret som Bidrag til Verdensaandens Historie, af B. B. Hjorth. Pris 1 Kr. 30 Dre.
39. Robinson Crusoes Liv og Hændelser med 53 Billeder. 1 Kr. 20 D.

Amerikanske Fortællinger.

40. 1. Nybyggerens Hytte. 80 Dre.
41. 2. Rutterens Krydstogt. 60 Dre.
42. 3. Boret isenk. 60 Dre.
43. 4. Søroveren paa Mississipp. 80 Dre.
44. 5. Seth Janas. 80 Dre.
45. 6. Rød Bælte. 80 Dre.
46. 7. Hævneren fra Texas. 80 Dre.
47. 8. Over Bord eller det dobbelte Krydstogt. 80 Dre.
48. 9. Skawnee. Spionen. 80 Dre.
49. 10. Bill. Billton. 80 Dre.
50. Maurus Tokai, Galmandsliv, Roman. 1 Kr. 35 Dre.
51. Mercy Merrick, Roman af Wilkie Collins. 2 Kr.
52. Braddon, Lucius Davoren. 3 Kr. 20 Dre.
53. Gerstæder, John Mulligan. 1 Kr.
54. Luther og Melancton. Kirkehistorisk Livsbillede af Dr. A. Mol-
denhofer. 1 Kr. 50 Dre.
55. Daglig Øvelse i Gudsfrøgt, af Dr. Johan Gerhardt. 80 Dre.

56. Johan Taulers Betragtninger over vor Frelser Jesu Christi Liv og Lidelse. 3 Kr.
57. Prædikener over de hellige 10 Bud af C. S. Kasparis. 70 Dre.
58. Thomas a Kempis fire Bøger om Christi Efterfølgelse. Med opbyggelige Betragtninger af Luther, Scriber, Henrik Müller, Johannes Göpfner, Rudelbach, Hofacker, og flere andre af den evangelist-lutherste Kirkes mest bekjendte Geistlige. 1 Kr. 20 Dre.
59. Mennekkets Hjertes Spejl, fremstillet i ti Figurer over den indvortes Tilstand og Bestaffenhed, enten det er et Guds Tempel eller et Satans Værksted. 50 Dre.
60. Passionsbetragtninger, eller hvad lægger den stille Uge os paa Hjerte? af W. Adams. Pris 65 Dre.
61. Prædikener af Dr. Th. Arnold. Pris 75 Dre.
62. Christi Kors. Af en Forening af kristelige Mænd, med 10 Lithografier. Pris 50 Dre.
63. Opfordring til den Uombvendte af Richard Baxter. 1 Kr.
64. En liden aandelig Spørgsmaalbog, sammendragen af den hellige Skrift ved Michael Saxe. 1 Kr. 55 Dre.
65. Christian Sribers Skatliste. Opbyggelige Betragtninger til hver Dag i Maret. 1 Kr. 65 Dre.
66. Mennekelivet. En kristelig Haandbog for Uunge og Gamle af Fr. Ahlfeld. 3 Kr. 50 D.
67. Arendts aandelige Skatkammer, indb. 1 Kr. 20 D.
68. Davids Psalmer ved Stiftsprovst Rothe, indb. i Papbind 50 D.
69. John Ashworth. Fortællinger fra Dybet af Folkelivet, 1ste, 3die og 4de Del à 1 Kr. 60 D. (2den Del er udsolgt, men et nyt Dplag ventes snart).
70. Hæva Stretton: Alene i London (med 12 Billeder) 1 Kr. 25 D.
71. — Livets Storm (med 7 Billeder) 1 Kr. 50 D.
72. — Kongens Tjenere (med 8 Billeder) 1 Kr. 60 D.
73. — Cash (med 6 Billeder) 1 Kr. 20 D.
74. — Max Krömer (med 13 Billeder) 1 Kr.
75. — Stephen Fern. Nogle Træk af Livet ved Englands Kulgruber (med 5 Billeder) 1 Kr. 60 D.
76. — Enoch Rodens Læreaar (med 5 Billeder) 1 Kr. 60 D.
77. — Bedes Legat (med 8 Billeder) 2 Kr. 40 D.
78. Husbibliothek for Morfabslæsning, 16 Bind à 24 Ark fpl. 10 Kr. enkelte Bind 70 D.
79. Soroveren i Østersøen af Victor Rydberg. 4 Kr.
80. Onkel Toms Hytte af S. B. Stowe. 1—2 Del. 5 Kr.
81. Fraskilt. Original Fortælling af M. Gjørup. 1 Kr.
82. Sir Roger af Coverley eller den uheldige Frier. 1 Kr.
83. Fem Eventyr, bearbejdede af Franz Hoffmann. Med 8 Bill. 1 Kr.
84. Udvalgte Fortællinger af Randers Dagblads Feuilleton. 1 Kr. 35 D.
85. Sangbog for selskabelige Kredse, udgivet af S. Davidsen. 2 Kr.
86. Nials Saga, gjensfortalt af S. S. Lesfölii. 1 Kr.
87. Sundheds-Haandbog eller Sygdoms- og Helbredelseslære for Enhver, af Overlæge W. Meymann. 4 Kr.
88. Huslægen. Raadgiver og Hjælpebog for Hvermand, af W. Meymann. 1 Kr. 50 D.

89. Konversations-Haandlexikon, en vejledende Haandbog for Enhver, ved P. Larsen. 6 Bind. 15 Kr.
90. Kortfattet Hægebog, især for Landhusholdninger, af Knutzen. 50 Ø.
91. Arbejderens Bog. Oversat af F. Bahl. 50 Øre.
92. Lægen uden Medicin, at helbrede enhver Sygdom med Diæt. 1 Kr.
93. Husraad imod Kenneskets Sygdomme, samt Professor Hufelands Hus- og Rejseapothek. Pris 35 Øre.
94. Advarsel fra en Ven af Ungdommen. (Om hemmelige Synder.) Pris 75 Øre.
95. Den gamle berømte Læge Henrik Smids Lægebog. Udtog af Henrik Smids Lægebog. Pris 50 Øre.
96. Dyrlægebog eller kortfattet Beskrivelse af de hyppigst forekommende Sygdomme hos Dren, Faaret, Svinet og Hunden 2c., af Dyrlæge S. Rasmussen. Pris 1 Kr.
97. Kortfattet Beskrivelse af de hyppigst forekommende Sygdomme hos Hesten 2c. af Dyrlæge S. Rasmussen. Pris 1 Kr.
98. Udvalgte Eventyr, af Brødrene Grimm. 60 Øre.
99. Napoleon den Førstes Historie. 50 Øre.
100. Emigranten. Lommebog for Udvandrere med Kort over Nordamerika. Pris 1 Kr. 60 Øre.
101. Illustreret Familieblad, Maanedsskrift for Romanlitteratur, Rejsebeskrivelser og Skitser fra fremmede Lande, med mange Illustrationer. 1., 2., 3. og 4. Aargang à 3 Kr.
102. Morlay Ernstein eller Hjertets Beboere af G. P. R. James. 1. og 2. Del. 1 Kr. 35 Øre.
103. Djæbliffets Barn. Original Fortælling af Waldemar Thraue. 1 Kr. 30 Øre.
104. Danmark i ældre og nyere Tid. Af E. S. Secher. I. Kjøbenhavns Historie. II. Danske Kjøbstæders Historie. III. Danske Herregaardes Historie. I. 5 Kr., II. og III. 5 Kr.
105. Landsbyen paa Klippen. Fortælling af Miss Thackeray. 1 Kr.
106. Udvalgte Fortællinger af Cornhill Magazine. 1 Kr.
107. Den uundværlige Selskabsmand til Tidsfordriv for Alle. 1 Kr. 35 Ø.
108. Rod Ulv. En Fortælling fra Mexiko. 70 Øre.
109. Adela eller frelst af en Engel, af Maine Reid. 548 Sider. 2 Kr. 15 Øre.
110. Historisk Arkiv. Et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. Udgivet af Joh. Petersen og Fr. Granzow. Aargangen 1869--71. 8 Bind i stor 8vo. Redsat Pris 20 Kr.
111. Fra alle Lande. Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser, for Skildringer af Lande og Folkelag, af Dyre- og Planteliv. Udgivet af Wm. Maribo, E. Bluhme, S. U. A. Holm og L. Zind. Aargangene 1868--72, 10 Bind i stort 8vo. 25 Kr.
112. Fremmedordbog, indeholdende cirka 70,000 Ord af M. Meyer. 1 Kr.

Til nedsat Pris for Kjøbere af Almanakken 1879.

Da den tidligere med vor Almanak forbundne Præmiefordeling ikke fremtidig maa foretages, tilbyde vi herved de af Almanakkens Kjøbere, der maatte ønske at købe nogle af de i Almanakkens Bogfortegnelse for 1879 anførte Bøger, at de ved at sende os det bageste Omflag eller opgive Almanakkens Nr., kunne faae en Del af de anførte Bøger $\frac{1}{3}$ Deel under den anførte Bogladepris.

Det mindste Beløb, hvorpaa denne Rabat kan tilstaaes, er ved Bestilling af et Parti til mindst 10 Kr. eller 6 Kr. 66 Øre netto; paa Bestillinger til et mindre Beløb kan ikke reflekteres, og kan der til hver Bestiller kun leveres 1 Expl. af hver Bog.

Kolding i August 1878.

J. E. Wisbech.

C. S. Wisbech.

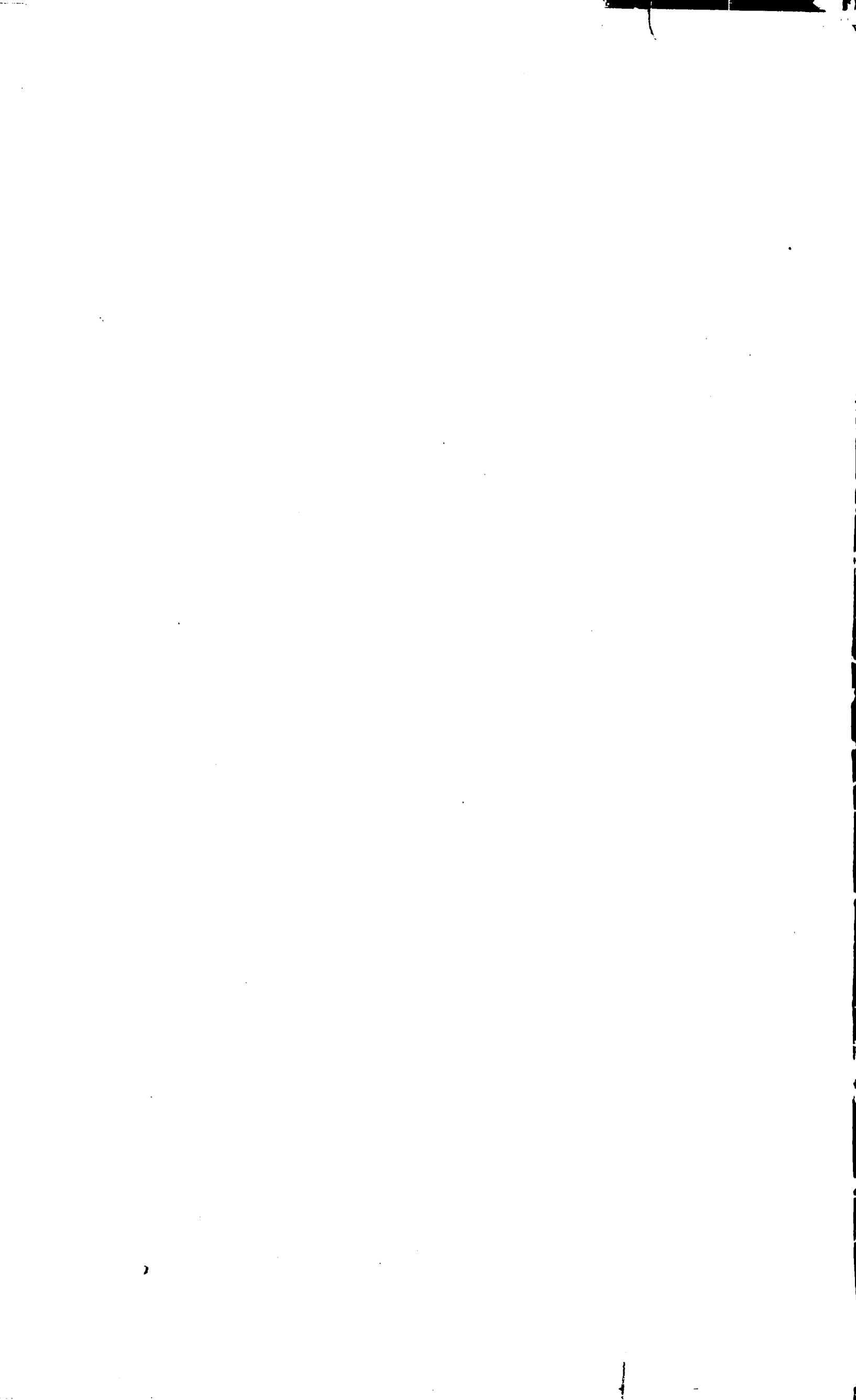
Vejrspaadomme for 1879.

Januar: 1—3. Blæst. 4—21. Kulde. 22—31. Klar Luft med Kulde.
Februar: 1—7. Stærk Kulde. 8—15. Foranderligt. 16—21. Blæst.
22—28. Sne el. Regn.
Marts: 1—8. Foranderligt. 9—12. Blæst. 13—31. Klar Luft.
April: 1—5. Regn. 6—11. Kold Luft. 12—26. Foranderligt. 27—
30. Blæst.
Maj: 1—6. Mild Luft. 7—9. Blæst. 10—20. Kold Luft. 21—31.
Foranderligt.
Juni: 1—10. Varme. 11—14. Regn. 15—30. Klar Luft.
Juli: 1—4. Regn. 5—19. Foranderligt. 20—31. Varme.
August: 1—17. Vedvarende Varme. 18—31. Foranderligt.
September: 1—6. Regn. 7—16. Klar Luft. 17—30. Foranderligt.
Oktober: 1—14. Klar Luft. 15—21. Regn. 22—31. Kold Luft med
Blæst.
November: 1—7. Foranderligt. 8—20. Mild Luft med Regn. 21—30.
Kold, klar Luft.
December: 1—6. Regn eller Sne. 7—13. klart. 14—31. Kulde.

Restbeholdningen af Almanakken for 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874 og 1875 sælges til følgende nedsatte Priser:

Almanakken til 20 f. for 12 Øre, til 24 f. for 15 Øre, til 32 f. for 25 Øre, til 40 f. for 35 Øre.

Almanakken til 1 Kr. for 1874, 1875, 1876, 1877 og 1878 for 40 Øre, Almanakken til 1 Kr. 25 Øre for 1876, 1877 og 1878 for 45 Øre.

Hos J. E. Wisbech samt i alle Boglader faaes:

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skil-
dringer, Digte etc. af de tidligere Aargange af Wisbechs Almanak.

- Nr. 1. Præstens Sommerpæcer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsen, af E. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P.; med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. En sand Historie, af E. Martens; Gjode Lavmandsen og hans Datter af J. Petersen, med 10 Billeder. 10 Dre.
- 6. Præsten i Gruelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene af E. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mesters Ring, Historie af Carit Etlar; Byrde-
drenge, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved af
Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse.
15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms
Katakomber af E. Wagner. 18 Billeder. 48 Sider.
20 Dre.
- 9. Kutteren Vildanden, Fortælling af Holger Drach-
mann; Frederiksborg under Chr. d. 4. af Carl
Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En høitstaaende Medbeiler, Fortælling af A. Veiter;
Inlands Nordvestkyst af Kapt. Jagd; Et Mu-
seum af Henning Foy; Den lille Tjandsker, med 18
Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. Posekiggerkrigen i Riisby, Fortælling af Ewald;
Rosenborg Slot og dets Minder af Carl Ander-
sen, m. m. Cirka 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Fortællinger af Wisbechs Almanak, med
cirka 30 Billeder. 96 Sider. 30 Dre.

Nr 8. Pris: 20 Ore.

af

Indhold. Dreven af af Holger Drachmann; Roms Katakomber af E. Wagner, med 18 Billeder.

Dreven af

HOLGER DRACHMANN

Ellen Margrethe var Skudens
Navn.

— Su ha, hale langfomt
ind. —

Det stod der at læse paa Speil
og i Stavn
og paa Vandtønden med
og faa mangt et andet Sted,
for de Rhedere sparede ikke.

Ellen Margrethe sprang læf
en Dag.

— Su ha, hale langfomt ind. —
Sun var gammel og mør baade for og bag
og i Vandgangen med

og saa mangt et andet Sted,
for de Rhedere sparede ikke.

Ellen Margrethe hun gif tilbunds.
— Du ha, hale langsomt ind. —
Men hvis hun vil drufne, saa lad hende funks
og ta' Rhederen med
paa det dybeste Sted,
for de Rhedere sparer os ikke.

Nu kunde vi næsten Folkenes Vise udenad, og kunde for den Sags Skyld gjerne have sunget med. Vi havde hørt denne Opsang to Dage itræk, hver Gang nemlig et nyt og forgjæves Forsøg blev gjort paa at bringe os bort fra den gjæstfri Dase i Isørknen: Sprogø. Hver Gang Opsangens Toner lød, troede vi, at nu vilde det nok gaa denne Gang; og hver Gang de sidste Ord — med dette truende Blimsollste i sig — hændede under de frugtesløse Forsøg i Isen, vendte vi sluførede tilbage til Stranden og Husene under Fyrbakken.

„Bare Laalmodighed!“ sagde Baadenes Fører, den gamle Peder Rask; „det kommer nok!“

Det kom ogsaa. Vi kom over til Fyens Land, men rigtignok ad Omveie.

Naa ja, man kommer ikke altid lige til Maalet. Blot at man naaer det engang! Og dertil udfordres Laalmodighed, som Peder Rask anbefalede, — og saa en god Fører. Hvilket her nu skal berettes.

„Hvad er Binden?“ spurgte jeg Føreren, som stod i Døren med sin Lammeskindskabuds i Haanden.

„S. D. til S.“ svarede han. „Hun sætter svært megen Is herop fra Østersøen, men vi maa prøve det nu, da Damperen ligger herude og vil tage os paa Slæb. Værsgod, Passagererne til Knudshoved holde sig klar; nu gaar Sollerne ud!“

Vi vare en halv Snees Lidelsesfæller med et Dusin Brevsække og saa lidt som muligt Reisegods fordelt imellem de fire Soller, som hver igjen havde fem Mandes Besætning, udsøgt Mandskab, Kærnekarl, foruden Føreren, som selv endnu var et Stykke af en gammel Kærnekarl.

Vi sagde Sprogø Farvel og haabede — uanset den gode Behandling hos Dens gjæstfrie Herre — at dette Farvel var for bestandig, idetmindste til næste Isvinter. Der blev arbeidet dels ved Arer, dels ved Sager ud gennem Sjapisen til Damperen, der laa og ventede paa os og i hvis Rølvand vi rangerede os. Sprogø skinnede endnu engang med sin hvide Fyrbakke gennem

den graa og tunge Frostluft, der omgav den; og saa gjorde Den sig „usynlig“. En Snebyge fra S. D. kom op, og i denne Byge var det næppe, at vi kunde skimte Damperen, der traf os.

„Det er lidt ubehageligt!“ sagde den Pelskappe, som sad ved Siden af mig paa den vaade Lofte. „Men heldigvis er vi da snart ovre, siden vi nu har faaet Lokomotiv forspændt!“

Det var en ung Landmand, oprindelig en Polytekniker, som skulde over til Svendborgkanten for at holde Bryllup.

„De længes?“ spurgte jeg og smilede.

„Om jeg gjør! Han nikkede og tog sin Feltflaske frem. „Den er endnu fra Krigens Tid,“ sagde han og bød mig. „Seg vilde ønske, at Portvinen var ligesaa gammel!“

„Troer De ikke vi gjorde bedre i at gemme den lidt endnu? Derved bliver den ældre og — man ved dog ikke, hvad der kan hænde!“ spurgte jeg.

„Na hvad!“ —

Smidlertid stak han den dog i Lommen.

„Mener De, at der kan være nogen Tvivl . . .?“ spurgte den anden Belskappe, en tyk Herre, der var Grosferer og Rejsende selv „i disse daarlige Tider“. Vi havde en Formodning om at det var i Guano-Branchen, Poudrette, Fosforsur Kalk, Benmel etc. Men Grosfereren talte ikke herom. „Seg har aldrig været med før til en Istransport,“ sagde jeg, „men jeg har vænnet mig til ikke at stole paa noget — naar man er tilspis!“

„Seg stoler paa Vorherre!“ sagde en Seminarist i Enspænderoverfrakke og Sivsko. „Seg gjør!“ sagde han og saae sig udfordrende omkring idet han bankede sig i de valne Hænder.

„Savel!“ svarede jeg beskedent. „Men det er, om jeg saa maa sige, en selvfølgelig Sag. Hvad mener De om vor Fører?“

„Bores Fører?“ svarede han kraftig og med Eftertryk paa Stavelsen es. „Tror De ikke jeg kjender Peder Rask? Seg er barnefødt i samme By, hvor han har hjemme. Der er Gud ske Lov Mænd endnu i gamle Danmark. Men jeg siger: Forsynet over os alle, og ingen Kraft uden Forsynets Kraft!“

„Det er besynderligt, saa visse Folk aldrig kan være i nogen Situation sammen udenfor det dagligdags, uden at man strax skal høre om Forsyn og gamle Danmark. Kunde vi ikke foreløbig nøies med Peder Rask og vort eget Selskab — indtil vi komme i Land?“ —

Det var en lille pibende Stemme, som tilhørte en lille Mand i en Slags graa Militærkavai med Slaghætte og en blank Knap bag i Spændetampen. Hvad han egentlig var havde vi ikke ret kunnet bringe i Erfaring. Han havde reist meget, kunde en hel Del forskellige Ting og havde haft meget omverlende Skæbner. Formodningen var omfider for at han havde et Apothek ude paa Landet i Koldingegnen. Han disputerede idelig med den noget „sterke“, forresten brave og godmodige Seminarist, hvis afgjort positive Standpunkter i alle aandelige Sager ikke altid var lige godt pansrede mod den andens Indhug. De to Herrer var strax den første Dag kommen ud for hinanden i en Holmgang om de darwinske Afstammings og Udviklingsspørgsmaal.

Seminaristen virrede med Hovedet, men vendte sig denne Gang bort. Sneen fæg ham og os andre lige i Ansigtet; der var ingen videre Opfordring til Dispute. Kun den lille Mand havde itide dukket sig ned i den lave Baadside med Ryggen og Kavaihætten op imod Vinden. Hans smaa, klare Dine glinsede venligt indbydende op imod hans Modstander.

„Fryser De?“ spurgte han denne.

„Na . . . ! De kan selv fryse, kan De!“

Vi lo. Det gjorde den femte Medreisende med. Han var „Professionist“ og daarlig klædt, forsaavidt som han kun havde en tynd, sort Frakke, tæt knappet over en linned Krave, der stedse gled op foran i Brystet og maatte hales ned ved et enkelt Bændel. Paa denne hans utilstrækkelige Udrustning maatte hans Profession og deraf følgende Hærdelse for hans Legeme bøde. Han var Smed. Manden i den graa Kappe havde bemærket, at Naturen som oftest paa en viselig Maade sørger for sine Skabninger. Dem, som ere spinkle med Disposition til Brystforkjølelser, giver den en Skindtrøje indvendig og en graa Rytterskappe udvendig; en hvilkensomhelst Anden vilde fryse ihjel paa denne Aarstid i en tynd Klædesfrakke over et bart Bryst; Smedsvende ikke. Seminaristen var bleven vred over Tonen i disse Ord, men den lille Mand havde givet Smeden et Hestebæcken og et Par Banter. De sidste havde Modtageren stukket ind paa Brystet; om Hænderne havde han Skal iforveien, erklærede han. Dermed var Smeden hjulpen og Skolelæreren gjort taus.

Passagererne vare, som man vil se, saa nogenlunde bleven „indspillede“ i disse Dage. Det bliver man nemt, naar man kommer sammen paa en lille Ø og ikke kan slippe bort. Menneskene ere en selskabelig Race, bemærkede Apothekeren. De skjændes i Fællesskab og slutter sig sammen, for ikke at dø af Kjedsomhed. Selv Gneboerne i gamle Dage maatte føie sig efter de almindelige Love; de flyttede fra Orknens Guler ind i Klostrene for at affondre sig kasernevis. Vi skulde foreløbig til det samme Maal, Knudshoved, og var foreløbig i samme Baad.

„Rast løs!“ raabtes der gennem Snefoget fra Damperen.

„Løs skal være!“ svarede Peder Rast i vor Baad.

Sollerne var atter overladt til deres egne Anstrengelser. Damperen kunde ikke bringe os videre. Isen var altfor sammenpakked her.

Vi var vel den faste Is under Knudshoved paa en kvart Mil nær, men den stærke Søndestrøm tiltog tilligemed Stormen og Snefoget. Mandskabet sled af alle Kræfter. Vi Passagerer var snart udenbords, snart indenbords igjen. Isen var en rigtig kralilsk Is. Den vilde hverken bære Sollerne eller Mændene. De sidste tog Mæxer og Tofter og lagde dem paa Isen for at faae nogenlunde fast Grund at føre de første frem paa; men da Føreren engang var plumpet i til midt paa Livet, og en anden af Mændene var sluppen igjennem lige til Næsen, og da dette Tilfælde truede med at blive det almindelige, saa kommandertes der noget, som jeg ikke hørte, men jeg saae at alle Sollerernes Forende blev lagt op imod Strømretningen og nu sad vi

atter, Mandskab og Passagerer, indenbords paa Tofterne og saae dels ud paa Isen, dels paa hverandre.

„Hvor gaar Damperen hen?“ spurgte Grosfereren, som søgte at holde fast paa det svindende Skrog i Snetykningen.

„Den ligger stille!“ svarede Peder Rask kort.

„Samen — vi da?“

„Vi driver af!“

„Driver af? Ih Gudbevares, hvorhen?“

„Nordpaa!“

Det var kort Besked, men der var næppe anden at give. Vi drev nordpaa med rivende Fart. Jeg kunde selv følge Farten, naar Landet derinde viste sig gennem Snefoget. Gjennem Tykningen hørte vi nogen Tid efter en Raaben til os i en ikke saa stor Afstand endda. Vi besvarede den.

„Holla!“ raabte Peder Rask.

„Holla!“ brølede vi alle af fuld Hals. Man vil saa gjerne vise, at man er ivrig ved en saadan Leilighed.

„Hol—la! Lød det svagt ud til os, tilligemed nogle andre Ord, som vi ikke kunde skelne.

„Tag fat Folkens!“ kommanderte Føreren. „Det er Solerne inde fra Knudshoved. Lad os se, om vi ikke kan saa Forbindelse!“ —

Mændene sled med Narer og Sager. Men det var forgæves. Stævnene blev næppe vendt mod Land, førend de atter dreiedes. Tykningen blev stærkere, Vinden hæftigere; Intet kunde vi øine, tilsidst hørte vi heller ikke mere nogen Raab. Vi var i fuld Drift.

„Lamperøg!“ sagde Smeden.

Men ingen af os lo.

Vor Stilling var i Grunden heller ikke morsom. Jeg ved ikke, hvad de andre tænkte, men Sandsynligheden er vel for at de tænkte nogenlunde som jeg. Medens Tusmørket faldt henover de vilde, øde Omgivelser anstillede jeg for mig selv disse Betragtninger:

Det bærer nordpaa. Stormen og Strømmen har fat i os og vi maa lystre. Det bliver efter alle menneskelige Beregninger en Tur Natten over i aabne Baade, omringet af Isflager, i Bælmørke, flygende Snestorm og knagende Kulde. Det er ikke behageligt; langt fra. Nu bliver Spørgsmaalet: vil det blive bedre i Morgen? hvor vil vi være til den Tid? og har vi Proviant?

Det sidste tænkte jeg nok høit. Apothekeren ved min Side gjentog idetmindste Spørgsmaalet, idet han henvendte sig til Peder Rask.

Man undersøgte sine Lommer og Folkene deres Beholdninger. Resultatet var ikke oplivende. Et Par, hvoriblandt jeg, havde nogle Tobakker, Landmanden havde sin Portvinsflaske, Seminaristen havde ingenting og Smeden en lille Lærke med dansk Brændevin. Folkene havde akkurat deres Rationer Dagen over. Peder Rask tog Ordet:

„Da vi under disse Omstændigheder ikke veed noget om, hvornaar vi slipper iland, saa maa vi passe, at disse Pillerier strække saa langt som muligt. Folkene deler med Passagererne, til der ikke er mere. Videre kan jeg ikke gøre. Resten maa Vorherre sørge for!“ —

Der kom ingen Indsigelse fra nogen, ikke engang fra Apothekeren. Han tog blot til sin Kavajlomme, hvor han havde en Kulle Straatobak. Denne skar han sindig i lige store Portioner, som han uddelte til Folkene.

„Tobak er bedre end Brændevin“, sagde han. „Det veed jeg — og enhver som har været i Felten!“ —

„Har De ogsaa været i Krigen?“ spurgte Landmanden.

„Jeg har været med til alt. Forresten tænkte jeg her paa vanskelige Tilfælde i det hele taget. Jeg var med og skulde forlise paa Kysten af Brasilien. Selvfemte flakkede jeg omkring i Skovene i fire Dage, og vi havde givet for tabt, hvis jeg ikke havde haft en Ende Tobak hos mig ligesom nu. Den var rigtignok først bleven gennemtruffet af Saltvand og desto virksomere var den formodentlig, men det staar jo enhver frit for ogsaa her at dyppe sin Ende!“ —

Folkene lo.

Apothekeren fortsatte:

„Jeg tager siden den Tid aldrig bort paa nok saa lille en Tur, uden at jeg har Tobak med i Lommen. Man vil dog nødig krepere, naar man kan undgaa det!“ —

„Sm!“ sagde Grosserereren, som havde været den mest urolige af os.

„Jeg tror ikke“, sagde Peder Rask paa sin støtte Maade, „at det er værd at fortælle saadanne Ting. Vi kan maaske nok komme i Trang for Historier, men der maa lige godt være nogen Maade med dem!“ —

„Ganske af deres Mening!“ fortsatte Apothekeren. „Jeg har dem i enhver Dosis og af forskjellige Kruffer. Jeg var sidst i Paris under Kommunen; selvfølgelig nødvingen. Det gik ganske muntert . . .“

Her nedlagde Seminaristen Indsigelser. Diebliffet, mente han, var ikke til at spørge hverken paa den ene eller den anden Maade.

„De befinder Dem stedse i Bildfarelse overfor mig, min unge Ven!“ svarede Apothekeren med afgjort Selvbeher- skelse. „Djeblykket er altid som man tager Djeblykket. Hvad mig angaar, saa kan jeg forsikre, at jeg befinder mig fuldstændig vel her og i hvert Fald bedre baade end paa Kysten af Bra- silien og iblandt Kommunarderne. Væn Dem engang af med Deres belærende Tone, til De selv har oplevet lidt mere, end at tage til, og fra Kjøbenhavn forat søge Degnekald!“

Det var skarpere end ellers. Der blev en lidt pinlig Pause, som strakte sig, med nogle enkelte mislykkede Forsøg paa Afbry- delser, ud over den største Del af den lange, mørke Februarasten.

Det blev virkelig en lang Aften denne. „Ingen maa falde i Søvn!“ havde vor Fører kommanderet. Saa snart nogen af os viste Tegns hertil, blev han straks purret. Grosserereren var temmelig fortrydelig.

„Det er den eneste Fornøjelse, man har, og den skal tages fra En!“ —

Vor Fører traf paa Skuldrene. Ved den lille Lanterne i Baaden kunde jeg se et stille Smil over hans furede Træk.

„De kunde nemt komme til at fortryde det!“ sagde han undvigende.

„Sov De bare ind!“ faldt Apothekeren i. „Hvis De har forsikret Deres Liv højt og i en solid Anstalt, saa vil Deres Enke være et godt Parti imorgen.“

Folkene tilligemed Smedesvenden lo.

„Jeg har hverken Kone eller Livsforsikring“, sagde Kjøb- manden hidsig. „Men dette er en uanstændig Maade at behandle Passagererne paa!“ —

„Anstanden regnes efter Vandstanden, og begge regnes efter Graderne paa Termometret herude“, sagde den utrættelige Apo- theker. „Forresten kan De jo klage til Postvæsenet — i Mor- gen eller paa Søndag eller en anden Dag!“ —

Der blev atter lidt Munterhed og under denne opdagede Peder Rask, som havde været forude, at vi nu havde en stor, fast Isflade ilde af os, som kunde bære Sollerne. Der blev straks givet Ordre og prajet til de andre Baade, og det lavede op.

Apothekeren var den første, som rejste sig og kravlede ud.

„Nu kan vi strække Benene, som Mynden sagde til Græv- lingeunden. Jeg tror begge mine sover; — og jeg, som er gaaet i Rette med Grosserereren! . . .“

Jeg saa paa mit Uhr. Klokken var da 11. Vi havde altsaa endnu hele Natten for os.

Efterhaanden kom de tre andre Soller til. Passagererne steg ud, alle Sollerne blev halede op paa den faste Isflade og lagt i Rundfreds omkring et aabent Hul i Midten af Isen, som

Folkene havde hugget med deres Haandøkser, og hvor de nu stod med et Par Lanterner, Kompass og en Lodline, forat beregne, hvor vi omtrent vare og hvorhen vi drev. Thi drive gjorde vi stedse, det kunde vi være temmelig sikker paa.

Seg vil ikke tale om de Klager, vi maatte høre paa fra de andre Medrejsende. Klager er altid trættende. Vi maatte døje disse, fordi Førerer, Peder Rask, var i vor Baad; og det skal jo altid gaa ud over Førerne.

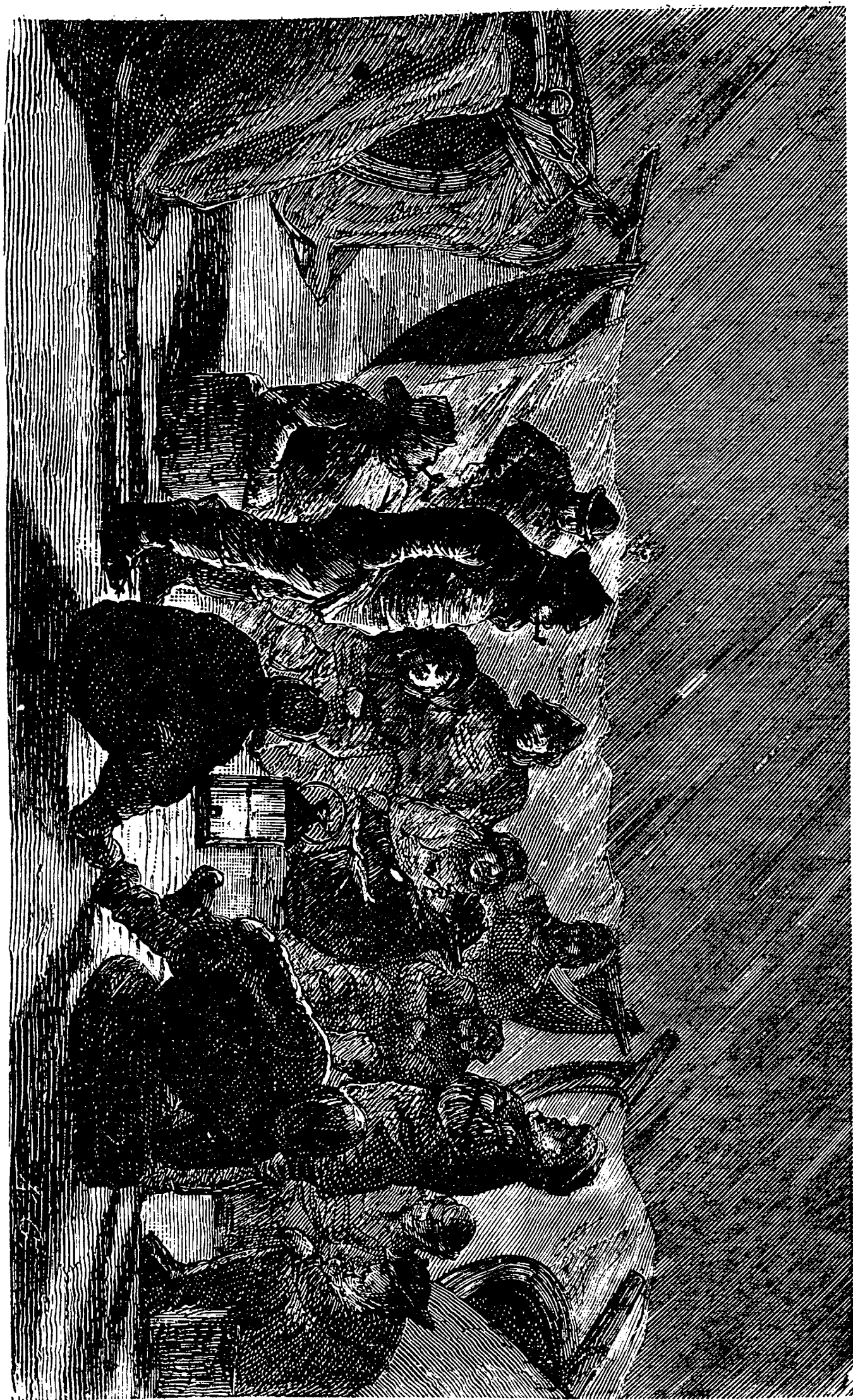
Han tog det koldblodig og stilsærdig som altid:

„Hvis Passagererne vil sove nu, saa kan de tørne ind i Sollerne en halv Time eller i det højeste tre Kvarter. Efter den Tid bliver alle purrede. Der gælder ingen Undtagelser!“ —

De fleste af os frøb ind. Masten var bleven lagt midtskibs over Losterne i hver Baad med Smaksejlene bredt over og nogle tunge Genstande til at holde fast paa Ylignene, at de ikke skulde blæse op. Førend jeg for min Part overgav mig til den knap tilmaalte Svile, kunde jeg ikke dy mig for at løfte op i vort Sejldugs Sengetæppe og se mig om i dette Sovegemak under aaben Himmel.

Det var et ret virkningsfuldt Billede. Noget for en gammel nederlandsk Maler. I Midten Folkenes Gruppe, dæmpet mumlende indbyrdes, fastende lange, brede Slagsfygger fra Lanternerne, som Lyspunkt, ud over Isen og Sneen. Himlen oven over bælmørk uden Stjerner; Baadene i Rundkreds, væltede om paa Siden med Dækkener over, som trætte Kavalleriheste omkring en Bivouakild. Hist og her fra lød Snorken. Stormen havde lagt sig noget, men endnu fo'r enkelte Vindstød tudende hen over den lille Lejr paa Ismarken, og fin Sne blev drevet mig ind i Øjnene. Fra Baad til Baad, snart udenom, snart indenom Kredsen, snart henvendende sig til Bagtmandskabet i Midten, gif vor utrættelige Fører med en Feltherres Ro, Overblik og Marvaagenhed. Seg følte mig tryk i denne Mand's Selskab, stolt over at have gjort hans Bekjendtskab, stolt over at være af samme Nation som han.

En saadan enkelt Mand betegner en Races Særkjende, tænkte jeg ved mig selv med en hemmelig, national Glæde. Jeg huskede i dette Øjeblik en Glædefart op over St. Gotthardt under vanskelige Omstændigheder; ogsaa den Gang havde der været en saadan enkelt Mand, Førerer, som havde indgydt os hin forunderlige Lillid, hvorom Soldater maa kunne tale saa meget fra Felten, og hvorom Sømænd maaske endnu oftere kunne tale. Men dengang havde det været en Fremmed, hvis Uri-Dialekt jeg endda næppe forstod. Kom nu og benægt det Nationale. Sa, disse enkelte Mænd . . . !

Et Hoved stak op ved min Side.

„Spanterne i Baaden er just ikke Krølhaarsmadrasser!“ sagde Apothekereren. „Men det er dog bedre, end at plages af Moskitterne i Brasilien eller Lopperne i Italien. Er De en Ven af det Maleriske?“ spurgte han.

Jeg bejaede og pegede omkring os.

„Na ja, det er ganske vakkert. Skade, at jeg lod min Mappe blive i min Koffert, og at det er saa mørkt, og at mine Fingre ere døde, ellers kunde der være bleven en nydelig Skitse ud af det!“ —

„Kan De ogsaa tegne?“ spurgte jeg.

„Jeg kan Altting, uden at rose mig selv. Jeg kan ogsaa sove paa en Trærist. De skulde prøve paa det samme. Godnat!“ —

Jeg lod ham faa nogle Minuters Forspring, inden jeg selv duffede mig ned. Da jeg var kommen til at ligge, mærkede jeg at jeg havde Landmanden ved min ene Side. Han sov og trak Vejret med et sundt og normalt Menneskes dybe Drag. Han snakkede lidt i Søvn. Det var Bryllupet han tænkte paa.

„Sa“, sagde jeg ved mig selv og strakte mig mellem Pelskapperne, hvorved Grosserereren gav sig fortrædelig. „Livet er i Grunden en løjerlig Ting; det har sine Omvekslinger, sine Modsatninger, næsten sine Modsigelser. For et Par Aftener siden i det fgl. Theater til Blomsterfesten i Genzano. Taftes til et improviseret Gilde paa Sprogø og inat — tilføjs paa Isen i Bæltet eller Kattegat. Større Afveksling kan man næppe ønske sig. Og saa klager man over, at Maddins Lampe er bleven borte. Uafnemlige Slægt!“ —

Jeg sov. Eller jeg sov maaske ikke, men laa blot hen i en Tilstand af Døs, med Fantasier fremkaldt ved den stærke Kulde og Dagens Strabadser. Jeg syntes, at jeg var med den store Armee paa Tilbagesetget fra Moskow, at jeg var udmattet falden om paa den øde Snemark og at en Kosak vilde kvæle mig, for nemmere at kunne tilegne sig mine Skjorteknapper, der vare en Foræring af Napoleon selv for Bravour paa Slagmarken ved Beresina. Jeg løftede Hovedet. Det var Landmandens Haand, der var kommen til at ligge omkring min Hals.

Jeg befriede mig og døsede atter ind. Jeg hørte Binden tude sin sørgelige Melodi over mit Hoved og mærkede den fine Sne kildre mig om Næsen. Jeg tænkte paa Koldbrand i Næsen og paa at sove ind den lange Søvn, hvoraf man aldrig vaagner, men jeg var allerede for sløv til at rejse mig. Det forekom mig, at jeg var med et Selskab paa en Nordpolsekspedition. Bort Skib var skruet i Stykker af Isen; vi var paa Slæderne. Slæderne havde gjort Holdt, vi havde spist vore Hunde og gnavede

paa Seletøjet. Jeg sad og gnavede paa den sidste Rem, da en Isbjørn kom til og vilde have sin Part med. Den tog fat i mig med sin Lap, jeg slog efter den; den ruskede i mig, stærkere og stærkere Jeg vaagnede, Lanternelyset skinnede mig i Øjnene, jeg rejste mig overende og saa' lige ind i Peder Rast's skjægede Ansigt.

De maa op, hører De! —

Jeg tumlede op. Sneen søg mig i Ansigtet, jeg saa' Folk omkring mig i Rapper, jeg saa' Baadene i Rundfreds og den bælmørke Luft.

Jeg var atter med.

Der blev bandet en hel Del mere end egentlig nødvendigt omkring mig. Alle Passagererne ravede mellem hverandre, kun Folkene stod fast — og Føreren.

Alle Mand ved Sollerne! kommanderte han. Passagererne tager Haand i med!

Vi tog fat mekanisk. Sollerne blev trukne — ikke som vi straks troede afsted ud over Isen igen, men i en Kreds rundt nogle Omgange om Lanternen i Midten. Blodet kom atter i Bevægelse. Mandskabet sang og vi med:

Ellen Margrethe var Skudens Navn.

— Du ha, hale langsomt ind —

Det stod der at læse paa Spejl og i Stavn
og paa Vandtønden med
og saa mangt et andet Sted,
for de Rhedere sparede ikke. —

Kommer vi ikke videre? spurgte en Herre en af Folkene. Denne, en stor stærk Fisker, som jeg særlig havde bidt Mærke i om Dagen, svarede paa sit Synske:

Nej, vi fører bare i Karusjebane lidt!

De lo rundt omkring. Landmanden, som havde taget et dygtigt Drag af sin Portvin, bød Flasken videre. Den kom tom tilbage.

„Den skal Du have“, sagde Flaskens Ejermand til den store Fisker, „som en Erindring om denne Tur. Den har været med i Krigen, skal jeg sige Dig!“

„Sa den ser mig ud til det“, svarede Manden og vendte Flaskehalsen ned efter, inden han staf den til sig. „Men lige godt: den kan blive fyldt igen!“

Og nu sang han, og flere med ham, den bekjendte Bise:

Sa min Flaske er tom, den skal fyldes,
den skal fyldes med Brændevin

„Nej, vi skal have en ordenlig Sang, Folk!“ raabte Seminaristen. „En Fædrelandsfang!“ —

„Mindre kan ikke gjøre det!“ sagde Apothekereren.

„Sa lad os nu kun synge!“ sagde Peder Rast. „For nu maa vi se at holde os muntre til Daggrø!“

„Op med en!“ blev der raabt.

„Men ikke en af de gamle!“

„Seg kan en ny!“ sagde Seminaristen.

Bort Land, hvor Vintrens strenge Tid,
naar Stormen over Sletten fuler,
gør Skoven tynd og Marken hvid
og Bondens travle Hænders Flid
bag Tæppet gennem lange Lider skjuler,
vort Land, hvor atter Somrens Bind
udsletter Vintrens mørke Minder ganske:
Du voksed os i Hjærtet ind;
af al vor Sjæl og alt vort Sind
vi elsker Dig, saa sandt som vi er Danske.

Et stort Kor gjentog de tre sidste Linjer.

Bort Land, hvor Tidens tunge Tryk,
mens Bold og List i Verden hærged,
har krøget mang'en senet Ryg
og i en filtret Knudes Løf
har bundet Haanden, som tilforn bar Bærgen,
vort Land! der kommer vel den Tid
hvor vi tør drage paa den haarde Handske:
naar vi kun slaar til Retten Tid
og vogter os for Genbyrdsstrid,
saa bliver det nok Sommer for de Danske.

Vi gentog alle:

Saa bliver det nok Sommer for de Danske!

„Samen, der er et Bers endnu!“ sagde Peder Rast.

„Det husker jeg ikke, — jeg har først for nylig lært Sangen“, sagde Skolelæreren.

Peder Rast sang:

Bort Land! Du ligner fast en Baad,
som gennem stride Strømme driver,
men vi er kendt med Sømands-Raad
og kan vel bryde Strømmens Braad;
Kompassets Naal os Kursen foreskriver.

Bort Land! din Boves vide Gem
er os en aaben Bog, som vi bør granske:
der stiger store Skygger frem
og sender nedenum og hjem
med Sømandsflag hver Uven af de Danske.

„Hurra!“ raabte vi.

„Peder Rask skal leve!“ raabte nogle.

„Taf!“ sagde han beskedent. „Det gjør han nok alligevel;
men lad os bare blive ved, saa længe vi har Dampen oppe!“ —

Der blev nu sunget adskillige gode gamle Fædrelandsfange. Nogle af de Rejsende i de andre Toller vare bedre forsynede end vi med vaade Barer. Der kom et Par Flasker frem, og uagtet Peder Rask heller havde set, at der blev sparet og gemt til Dagen, saa gif Flaskerne dog rundt og det gode Humør blev holdt oven Bænde. Vi havde maaske alle en hemmelig Følelse af, at Natten var lang og at, saasnart Humøret ovenpaa denne bratte Bækkelse engang begyndte at dale, saa vilde det hurtigt synke samtidig med baade Termometer og Barometer paa denne vor nfrivillige Ishavsekspedition.

„Kunde vi nu montro ikke komme ind i en anden Dur?“ afbrød Apothekeren den utrættelige Seminarist, som allerede var halvhaas af at overdøve Vinden.

„Ja vær's god“, svarede han; „det staar Dem frit for“.

„Seg synger ikke selv“, sagde hans Modstander tørt. „Det er en af de meget saa Ting, som jeg ikke kan; allerhelst ikke i 7—8 Graders Kulde paa Store Bælt. Dertil fordres Lunger som Deres og Begejstring som en Tyrtaeus. Men jeg kunde maaske opflamme en Andens Begejstring i en anden Retning. Hør De, Landmand, har De ikke fortalt os, at De skulde holde Bryllup imorgen?“

„Jo, det skulde jeg rigtignok — det vil sige, jeg skulde egenlig have holdt det iaften!“ svarede den godmodige unge Mand.

Der blev klappet og raabt Hurra.

„Det er fedeligt!“ sagde Apothekeren uforstyrrelig. „Men da De dog sandsynligvis stadig er i Stemningen, kunde De saa ikke synge os en Bise i samme Stemning?“ —

„Seg kan ingen!“

„Snifsnaf. En Landmand og Krigsmand skulde ikke kunne synge en Kjærlighedsvisse — ovenikjøbet sin Brudenat! Op med den!“ —

Brudgommen betænkte sig.

„Seg kan en Bondevise!“ —

„Meget godt!“

„En, som de synger hjemme paa Gaarden!“ —

„Fortræffeligt!“

„Men den er rørende!“ —

„Lad os bare høre!“

Han sang:

Seg veed en Magt, som større er
end selv de største Kanoner,
og om den Magt jeg synger her,
det er de bekendte Toner:
Seg elsker Dig af al min Magt
og al min yderste Eje,
og elsker Du mig, saa er Ordet sagt
og Tingen paa gode Beje!

De Krigsfolk gaar i Verden om
og gør saa megen Slags Skade,
de tramper Kornet paa Marken om
og brænder den Bondes Lade;
men kommer Soldaten hjem igen,
saa maa han lystre sin Pige,
thi ingen kan dog sin kæreste Ven
et eneste ondt Ord sige.

Der flyver vel saa mangen stolt Fugl
og bor paa de høje Steder,
og Ornen er vel den vildeste Fugl
og haver de bedste Klæder;
men vil jeg om Kvæld i Lunden gaa
og have min Ven i Tale,
saa er der en Fugl, som vi kan forstaa,
og det er de Nattergale.

Og ligger Vintren tung og graa
og knuger os med sin Kulde:
der ligger ej megen Magt derpaa.
naar vi nu til Bryllup skulle.
Der gror en Blomst ved Vinter og Vaar
og under saa megen Smærte,
der synger en Fugl, som alle forstaa,
der haver et Menneskes Hjærte.

De flappede; nogle lo, nogle gjorde flove Bemærkninger. Jeg traf mig lidt udenfor Kredsen og saa' op imod den bæl- mørke Himmel og ud over den mørke, øde Flade, hvor Eneen blinkede dæmpet igjennem, hvor Isstykkerne derude i Strømmen skurede med underlige Lyde mod hverandre, hvor hvert Haab syntes udslukt i Vinternattens Dyb, hver Trøst, hver Glæde, hvert Sjælens Opsving syntes flakkende som husvilde Fanger omkring i det evige Sibirien.

Og ud over dette Ode lød den enfoldige Sang saa simpel — saa sølsom i sin Simpelhed.

Jeg maa nok være bleven staaende temmelig længe udenfor Baadlejren i mine egne Betragtninger, thi vor Fører, som altid havde et Øje paa hver Finger og som savnede en af Passagererne, traadte ud til mig, hvor jeg stod, og sagde høflig men afgjørende:

„Undskyld, De kunde nemt blive borte for os, og det er mig, som skal svare til Dem. Vil De ikke „komme til Flaget igen!“ —

Jeg gif tilbage.

Apothekereren var i Færd med at fortælle Historier fra sine Rejser.

Det var vist meget interessant og han gjorde det vist godt og vittigt. Men jeg var nu engang bleven adspredt.

Uf og til lød der:

„Nej hør, veed De nu hvad . . .!“

„Den er for grov!“

„Han gjør Nar af os!“

„Ha ha ha!“

Apothekereren vedblev uforstyrrelig:

„Jeg forsikrer Dem paa Ære, det er sandt. Det er utroligt, hvad en svær Mand indgyder Verden Respekt, i Sammenligning med os magre. Min Ven var kommen for 8 Dage siden til Boston forat forsøge sin Lykke som Portrætmaler. Han havde et Par Dollars til Rest og var endnu ikke begyndt sin Karriere med at sulte. Han havde sin fulde Vægt plus sit Rindskæg, men endnu ingen Kunder. Han mente, at det muligvis kunde ligge i Rindskægget og gif derfor ind i en Barberstue forat blive raget mere artistisk. Butiken var fuld af Kunder, som fastede et Blik paa den svære unge Mand. I Boston er alle Mennesker meget gudfrygtige og meget magre; alle Mennesker er tillige Kjøbmænd der, Barbererne iberegnet. Der var Barelager i Kjælderrummet under Stuen, Lemmen stod aaben, nogle stærke Negre var beskæftigede med at stuve Barelager væk dernede. Da min Ven var bleven raget, stod han op, tog Servietten fra Halsen, tørte

fig og gif baglæns tilbage gennem Stuen, idet han beundrende saa' sig selv i Pillespejlet. Han gif baglæns ned igennem Kælderlugen, knuste Ryggen paa to af de stærkeste Negre, kravlede op, og gav sig til at skælde Barberen ud paa sit bedste Engelsk, idet han krævede Erstatning for udstaaet Angst og Tabet af sin Sommekniv.

Barberen maalte ham Skæppen fuld og fordrede Erstatning for sine Negre. Kunderne i Butiken tog Parti for den Fremmede. Negrene blev hejsede op og lagte paa en Vægt. De vejede tilsammen 400 Pund i død Vægt. Min Ven lod Lodderne tage væk og stillede sig selv op. Han vejede 50 Pund i

Overvægt, 450 Pund i Modvægt — uden Støvler; thi dem havde han begge flækket i Faldet. Barberen tilbød straks at slutte en Afford med ham, hvis han vilde lade sig vise frem nogle Dage med Negrene i et særskilt Bærelse imod Entree. Men da det var i Sommertiden og Negrene allerede lugtede iforvejen,

faa afflog min Ven Akforden. Samme Uge fik han Bestilling paa alle Kundernes Portræter og malede desforuden hele Barberstuen med Optrinnet og de døde Negre. Billedet blev offentlig udstillet og indbragte ham en betydelig Sum; senere købte Barberen det som Skilt for sin Forretning, men lod det atter tage ned under Krigen mellem Nord- og Sydstaterne. Min Vens Karriere var gjort. Men han var uforsigtig, han rejste til New Orleans, medens Krigen endnu stod paa, og blev skudt som Abolitionist! —

Grosserereren spurgte ganske alvorlig:

„Er det virkelig sandt?“

„Ja omtrent! sagde Apothekereren og rejste sig fra Reilingen af Sollen, hvor han havde siddet.

Man lo. Der var flere, som fortalte Historier. Men disse bleve af en stedse lettere Art, efterhaanden som de tilstedeværende Handelsreisende fra de andre Soller leverede Kontingentet. Apothekereren gik hen til mig, og idet han stødte blidelig til min Arm, deklamerede han det Sted af Goethes „Faust“ hvor Mephistopheles slaar Gæffen løs blandt Studenterne i Vinfælden:

„Giv Agt, nu først begynder
for Alvor Bestialiteten.“

„Seg ynder ikke Handelsreisende!“ tilføjede han.

„Seg ikke heller; men hvorfor giver De Tønen an?“

„Na, hvis de blot holdt sig indenfor den Zone . . . !
hvad er Kloffen forresten?“

Seg saae paa Uhret. Kloffen var henimod tre.

Saaledes forløb Natten. Man var i Stemning og man havde alle en forunderlig haardnakket Tro paa, at Morgenen vilde bringe det forønskede Land i Sigte og den forønskede Ende paa Rejsen.

Senad Daggrøn var man noget træt. Beholdningen af Vin og Spirituosa var sluppen op. Jeg saae paa Peder Rask; han syntes ikke om det, men, som han sagde, „Natten var nu gaaet og det var altid noget!“

Vi frøb igjen ned en halv Timestid og blev atter purrede, denne gang under lydelig Knurren.

Snefoget vedvarede. Smeden og Seminaristen gik op og ned sammen og slog sig med Hænderne under Armene.

„Hvem der nu havde en Kop Kaffe!“

„Seg har ikke rørt min Flaske endnu!“ hørte jeg Smeden hviske til Skolelæreren.

Seg tænkte ved mig selv, at jeg ved Leilighed vilde tage

mig dette til Indtægt, thi jeg kunde see paa Peder Rask, at der ikke var synderlig gode Udsigter.

Det gik vel efterhaanden op for de fleste. Føreren behøvede ikke at sige noget; Folkene ligesaa lidt. Snart havde nogle af Passagererne — ifølge en ikke ualmindelig Drift ved flige Leiligheder — sluttet mere og mindre varme Bekjendtskaber med enkelte af Mandskabet; man mener paa den Maade at komme hurtigere afsted, eller Gud veed hvad man mener, men Overtroen er stor endnu i vor Tidsalder.

Saa blev der holdt Frokost og under denne Frokost, som var noget knap, viste det sig, ifølge Indberetning fra Mandskabet, at der kun var Proviant til et Maaltid endnu.

„Vi kommer vel sluttelig til at spise hverandre!“ sagde Apothekereren.

Peder Rask gik hen til ham og bad ham mindelig, ikke at tale saaledes, da Passagererne nemt kunde blive angst og derved Kommandoen over Ekspeditionen gaa i Stykker.

Apothekereren rettede sine Ord til „at vi sluttelig kom til at spise de Pelsstøvler som foresandtes.“

Han var og blev uforbederlig.

Smidlertid betroede Peder Rask mig dog sagte, „at denne Mand rigtignok havde en ford — aaben Mund, men han (Peder Rask) havde sine Kendetegn paa, at den Slags Folk ikke nemt blev forknytt, og det kunde komme os til Gode, hvis vi virkelig skulde drive nogle Etmaal endnu.“

Det var en lovende Trøst.

Da Middag var forbi — men uden Middagsmad — klarede det efterhaanden op i Vejret og den alt gjennemtrængende Vind lagde sig. Vi saae allesammen B. S. B. efter, hvor Føreren pegede.

Det var en Landkjending og Peder Rask erklærede, at det var Fynshoved.

Et Suk af Lettelse opsteg fra det hele Selskab, men den store Fister skiftede sin Skraa og blinkede til sine Kammerater.

Grosserereren spurgte ivrig:

„Hvornaar kan vi være inde?“

„Det skal vi sige Dem, naar vi kommer iland!“ svarede Fisteren.

Peder Rask sendte ham et Diekast og vedblev selv:

„Der kan være noget over en Milsvai ind, men det gaar begribeligvis ikke saa let som paa Odense Landevei. Vi skal gjøre vort bedste; men nu holder jeg for, at vi skaffer til Middag med den Proviant, som endnu have; og jeg vil spørge Passagererne, om de ikke selv finder, at Mandskabet bør have Broder-

parten, thi Folkene har et godt Stykke Arbeide for sig og alle Kræfter nødige; og her kommer det an paa Mandskabet!"

Der var selvfølgelig ingen, som gjorde Indvendinger herimod, saa meget mindre som de fleste — man behøvede blot at raadspørge Ansigterne — længtes efter at faa Ende paa det og havde det bedste Haab, med Landet saa nær for Die.

Det sidste Stykke Brød og Flæsk og den sidste halve Snaps forsvandt og nu hed det: „Klar ved Sollerne!"

Men forinden der blev lagt Haand paa Bærket og medens Folkene endnu stod og gjorde Selerne fast over Skuldrene forat hale Baadene frem over Isfladen, spurgte Peder Rask:

„Er der Ingen, som nu vil synge en Vise med rigtig Humør i?"

Peder Rask viste sig stedse som en dygtig Anfører. Han vilde have Musikken i Spidsen, naar hans Folk skulde gaa paa.

„Seg skal synge en!" raabte Smeden, som havde sluttet sig til Mandskabet og deltog i Arbeidet, dels af gammel Bane, dels fordi han kjendelig frøs i sin lette Paaklædning.

Han kastede Apothekerens Hestedækken ind i Sollen, svingede de solide Arme og sagde: „Seg er Grovsmed, skal jeg sige Dem!" Derpaa sang han:

„En Smeder maa lime og lirke sig frem,
en Kleinsmed maa file saa sindig,
men Grovsmeden ta'r
sin Hammer og sla'r
et Slag, som er mere gesvindig.
De andre maa immer med Fil og med Klud
og Høvlen gaa Arbeidet efter,
men Grovsmeden gjør det med Hammeren ud,
for han har de stærkeste Kræfter.

En Skræder maa stifte og lappe og sy
og stifte som oftest iblinde,
en Bæver han staar
et halvt Fjerdingaar
forinden han Traaden kan finde.
Det gaar, som det kan, efter bedste Bestub
og Arbeidet blir jo derefter,
men Grovsmeden gjør det forbi i en Snup,
for han har de stærkeste Kræfter.

En Stomager beiser og bider sin Traad,
en Slagter han lugter af Galde,
en Smed kun af Rust,
en Søfer af Ost,
og Garveren værst af dem alle;
men Rusten og Soden, som Grovsmeden faar,
kan vaskes af Fjæsset bagefter,
og naar han i Pudsen om Søndagen gaar,
saa har han de stærkeste Kræfter.

Hvad ferer jeg mig, om de alle kom frem
og vilde med Smeden regere?
En Grovsmed han ta'r
sin Næve og sla'r
et Slag, som kan Alting spolere.
Saa lad dem kun komme saa mange de vil,
jeg tæller dem slet ikke efter;
en eneste Grovsmed slaar magelig til,
for han har de stærkeste Kræfter.

"Hurra!" raabte Folkene og Smeden med.

Og saa trak de alle fire Soller afsted i en Række hen over den faste Isflade, som havde givet os Nattekvarter.

Al, Haabet er skuffende. Ved Kanten af Isfladen steg Passagererne i Sollerne og nu begyndte der den gamle Kamp fra Mandskabets Side med Narer og Sager imod Strømmen og alle Arter af Is, Sjapis, Grødis, Skrueis, drivende Iskamper og faste Iskamper. Naar Narer og Sager intet formaaede mere, saa maatte Folkene ud over Baadsiden og arbeide i bogstaveligste Forstand som Brolæggerjomfruer med de tunge Støvler, medens Hænderne, med og uden Vanter, holdt fast om Reilingen. Nu og da gik en Mand igjennem og halede sig selv op igjen eller blev halet op af de andre.

I Begyndelsen raabtes der Hurra for ethvert saadant Tilfælde, men Raabene døde efterhaanden hen. Folkene holdt sig udmærket. En af dem, en lille seig, sindig Fyr, som havde den forreste Lofte og som var gaaet igjennem lige op til Halsen, erklærede til Apothekerens ikke ringe Glæde, „at der ikke engang var saa meget Vand i den Grød, at man kunde blive ordenlig vaad.“

„Dette maa noteres,“ sagde Apothekeren. „Det har jeg aldrig læst om ved Nordpolsekspeditionerne, og det er sandsynligvis eiendommeligt for disse Farvande. Blev De virkelig ikke vaad?“

„So i Støvlerne!“

„Men saa træk dem af, Mand!“ raabte Grosfereren, som var ganske blaa om Kinderne af Kulde.

„Skulde vi trække Støvlerne a', hver Gang vi fik dem fyldt, saa kom vi nok ikke langt!“ sagde Fiskeren, idet han rystede sig som en Sagthund, der har været ude i en Mose.

„Det var svar't som en gammel Biking vilde have svaret!“ sagde Seminaristen.

„Er De vis paa, at man brugte Støvler dengang?“ spurgte Apothekereren.

„Seg taler ikke til Dem!“ —

„Men jeg spørger Dem!“ —

„Og jeg svarer ikke!“

„Lad os nu ikke mundhugges,“ sagde Landmanden forsonende. „Nu gaar det jo rask indester!“

Desværre, det gik ikke saa rask indester. Seg saae paa Kompasset, som Peder Rask netop sad og balancerede med mellem sine Vanter, hvorfra begge Lommeltutterne strittede ud til Siderne som Bingerne paa det søllandiske Jernbaneselskabs Baabenmærke. Strømmen satte os N. V. efter og vi skulde S. V.

„Dette gaar ikke godt?“ hviskede jeg spørgende til ham.

Føreren saae op til mig med sine lysegraa, lidt tungsindige Dine.

„De kan vel taale at høre det,“ svarede han.

„Seg kan see det,“ sagde jeg. „Vi kommer ud i Kattegat!“

„Eller vi er der,“ sagde han. „Men lad Dem ikke mærke med noget; vi kommer vel nok i Land etsteds. Der er Der her rundt omkring. Naar vi blot havde Proviant!“

Seg samlede Rappen om mig og begyndte at føle til mine Underben, om de var der endnu. Seg overbeviste mig om, at de var der, men føle dem kunde jeg ikke.

Tusmørket faldt paa. Vinden reiste sig klagende derude fra den bevægelige Tsmark, men heldigvis havde vi den paa den gunstige Boug. Det var altid nogen Trøst.

Det var snart vor eneste. Det begyndte at gaa op for Passagererne, at Alt ikke var som det skulde være. Sollerne blev holdt tæt sammen i Række efter hinanden. Ved den forreste Solle arbejdedes der med det samtlige Mandskab; derpaa toges der fat paa den næste, og saa fremdeles. Isen kunde ikke bære Sollerne paa Kølen, de maatte læntres om paa Siden og hales frem paa Slæbelisterne. Passagererne maatte stadig krybe fra den agterste hen til den forreste. Paa denne Maade holdtes Dinene i det mindste aabne og Blodet i Bevægelse, men Mandskabet trættedes synligt ved det mere og mere besværlige Arbejde.

Der blev nu næsten intet talt, kun korte Kommandoord hørtes og engang imellem et „Giv øj!“ sammen med Bindens Luden. Paa engang skinnede et Lys frem i Mørket.

„Hvad er det?“

„Samsø Fyr!“ svarede Peder Rast.

„Men Gudbevares!“ hørtes Grosfererens Stemme. „Skal vi iland paa Samsø?“

„Vi skulde helst iland et andet Sted!“ svarede Peder Rast mut. „Vi maa nu tage det, som det falder. Vorherre holde sin Haand over os!“

„Amen!“ sagde Seminaristen.

Modet dalede nu iblandt os med hver trættende lang Time.

„En Ting kan vi være glade over,“ sagde Peder Rast, hvis Barometerstand stedse viste paa „uforanderlig“.

„Naa, og det er?“ spurgte Apothekeren.

„At vi ikke har Fruentimmer med!“

Landmanden sukede.

Jeg skal have ondt ved at forklare, hvad jeg egentlig følte. Jeg troer, at det nærmest var en Sløvhedstilstand, der havde grebet mig — og de andre formodenlig med — som Følge af denne stadige Frysen og dette stadig opdukkende Spørgsmaal: „hvor vil dette ende?“

I Begyndelsen foruroligede dette Spørgsmaal og fremkaldte en vis febrilsk Stemning, hvori man ikke var langt fra at give sig til at anklage Peder Rast — i Mangel af en anden. Men efterhaanden som Kulden og Mangel paa ordenlig Hvile og paa Søvn gjorde sin Indflydelse gældende, forenede disse tre Kræfter sig med Frygten og frembragte Resultatet Sløvhed eller Tankeløshed. Menneskene — og især Bymennesker — er kun tilgængelige for et vist Kvantum Besværlighed og Uengstelse; ud over dette rækker kun en Del Fiskeres og Ansøreres Nerver; Resten sløves og udfører mekanisk de paabudte Bevægelser. Ellers vilde rimeligvis ingen Krig — ligesaa lidt som nogen parlamentarisk Kamp blive udfægtet.

Jeg halvsov indeni, og halvt sad jeg og tænkte saadan noget. Nu var det strengt forbudt at give sig hen til Sønnen, thi Kulden var steget og Modstandskraften efterhaanden brudt. Det var den anden Nat under aaben Himmel i Isbaad.

Vi Passagerer talte ikke længer til hinanden. Med korte Mellemrum skræmmedes vi op af vor Dvale ved den utrættelige Førers: „De maa ikke sove!“ eller vi blev purrede til at kravle ud af Sollen og assistere Folkene. Det sidste var nok mere for at understøtte Bækkelsen end forat understøtte Folkene; thi vi lystrede kun mekanisk. Smeden var den eneste, som tog fat

med for Alvor. Men han var jo ogsaa Grovsmied og havde „de stærkeste Kræfter“.

Og saa havde han ingen Pels, som Apothekeren filosofisk bemærkede. Han gjorde en Dyd af Nødvendigheden.

Det sidste gjorde Seminaristen til Dels ogsaa. Min Agtelse for denne Mand steg. Grovsmieren klynkede i et væk. Landmanden holdt stadig Ild paa sin Pibe ved Hjælp af Fyrtøi og Lunte, men sagde intet. Apothekeren gjorde hver halve Time en Bemærkning og hostede nu og da.

Ud over Midnat erklærede Mandskabet, at de maatte holde Svile; de kunde ikke længer.

Smeden tog nu sin Flaske op af Lommen. O ve, den var knust. Han puttede Frakkeforet i Munden og sugede paa det, men „Kraften var fordunstet“, som han sagde.

Peder Rask lod Folkene lægge sig paa Lofterne. Selv syntes han hverken at trænge til Søvnen eller Svile.

Han sad agter i Tollen med Lanteren og Kompasset staaende foran sig. Lyset faldt over hans Ansigt. Det var roligt som altid, ingen Udmattelse, ingen Ophidselse. Hans Øine søgte Kompasset eller de saae ud over Baadsiden mod Samsøfyret og nu og da op over Nattehimlen, hvor Stjernerne begyndte at skimme mere grønne; Tegn paa stigende Frost.

Engang imellem bankede han sig lidt i Hænderne, betragtede derpaa os Passagerer ligesaa opmærksomt og i en vis Henseende ligesaa mistænksomt som en Lærer sine Elever, henvendte en kort Bemærkning til os eller til Folkene og reiste sig sluttelig med en Sæge i Haanden for at inspicere de andre Toller, der vare betroede i hans Varetægt.

„Det er en flink Mand!“ sagde jeg, da han var gaaet, til en af Folkene, den lille færdige Jisser, som halvt sad, halvt laa over en af Lofterne.

„Ja han er saa!“

„Det er en Mand, som man kan forlade sig paa?“

„Ja det er saa!“

„Der er vel ikke bedre Fører paa Sjællandsiden?“

„Nei, det bliver nok den voveste; men han har jo ogsaa i mange Aar været ved det. Sa en saadan Tstransport kan være ubekvemmelig nok til sine Tider!“

„So jeg skal love for det!“ —

Vi tav en lille Stund. Saa spurgte jeg Folkene:

„Kan I ikke fortælle en lille Historie? Denne Nat er saa lang!“

„Ja den er saa. Nei, vi kan ellers ingen Historier. Det kan han som sidder der hos Dem;“

Apothekeren løstede Hovedet og sagde:

„Na jeg be'er. Jeg renoncerer!“

Folkene forstod ham ikke. De snakkede dæmpet indbyrdes.

„J skal ikke komme til at fortryde paa det, saa snart vi kommer iland engang,“ sagde jeg opmuntrende.

„Sa De skal ha' saa mange Tak. Men vi kan ingen Historier!“

Atter snakkede de sammen og lo.

En af dem sagde:

„Lille Niels kan nok fortælle noget, men det er ingen Historier, det er kun saadan noget Kommerz, som vi har imellem os derhjemme i Leiet!“ —

„Lad os høre det Kommerz!“ bad jeg.

Den lille sindige Fisker begyndte:

„Sa jeg skal bare fortælle om Hendrik Stryvens den nye Baad. De kjender vel nok Hendrik Stryven? Naa saa De har ikke været i Stabohusene før? Sa saa kommer De der nok, for efter hvad man siger, saa kommer De jo alle Steder. Nei Hendrik Stryven hedder egentlig Hendrik Nielsen, men da allesammen hedder Nielsen derhjemme, saa kalder vi ham saadan. Og saa er han ogsaa nemmere at kende. Se han, Hendrik, var jo allerede til Mars og havde brugt sin gamle Baad længe og den maatte tjene baade Sommer og Vinter og ved Istransporten med — naar der var nogen. Saa tænkte han da og snakkede med os derom, at han nok vilde se at saa sig en ny Baad, for den gamle kunde næsten ikke længer. Hun var skjør og gammel baade for og bag, ligesom vi synger om „Ellen Margrethe“. Og „Ellen Margrethe“, skal jeg sige Dem, var egentlig hjemmehørende i Odense men blev kjøbt af et Rhederi i Nyborg. Hun var en gammel Brig, men skarp i Bunden ligesom de engelske Kulslæbere, hvoraf mange ere velseilende Fartøier, endda de seer daarlige ud baade oven Vandet og i Rikken. Jeg har selv faret til Koffardis og seet mange af den Slags og“

„Glem ikke den nye Baad!“ afbrød Apothekeren.

„Nei. Jeg skal da sige, at Hendrik snakkede længe frem og tilbage med os derom, og vi sagde ham ogsaa alle, at han dog skulde se at faae sig en ny Baad. For nogle Skillinger havde han jo selv lagt hen og nogle havde han arvet efter sin Bro'r, som døde derinde paa China og som saa Konsulen inde i Nyborg“

„Samen Baaden?“ spurgte jeg

„Nu kommer det. Han kunde altsaa nok lade en ny bygge og hvad han ikke kunde betale kontant, det vilde nok Baadebyggeren derhjemme i Stabohusene skrive ham for. Naa ja, da

vi saa er sammen en Aften i Bærtshuset og Baadebyggeren netop er til Stede, saa bliver det da saadan ordnet og foranstaltet, at den næste Dag skal Baaden paabegyndes, og Baadebyggeren gjorde straks et løseligt Overflag og det kunde da komme paa en tre Hundrede Kroner, lidt over, lidt under som det kunde falde sig. Men som vi nu gaar hjem om Aftenen og det er Maaneskin, saa gaar vi ned paa Stranden og der ligger Hendriks gamle Baad optrukket med Mast og Seil og alle Redskaber i.

"Sgrunden er det en rar gammel Baad!" siger saa en af os saadan mere i Tankeløshed end for Plaseer. For det var virkelig og havde altid været en god Baad; blot at den nu var gammel, som vi alle kan blive.

Hendrik svarer intet derpaa men tier ganske stille og spytter kun ud paastøns Tobaksfasten af Munden, som han havde for Bane, og siger „Sm! ja.“

Naa; vi gif saa hjem alle og skiltes. Og næste Dag møder en af os Hendrik og spørger ham, om han saa havde været hos Baadebyggeren?

Jo det havde han da!

Og om han da var begyndt paa Baaden?

Nei, han, Hendrik, havde betænkt, at det dog var en rar gammel Baad, som vi jo ogsaa havde sagt, og naar den fik et Par nye Bord i den ene Side og en ny Loft over Mastesporet og lidt nye Ræer hist og her og saadan lidt Pilleri, saa kunde han magelig hjælpe sig; for Bunden var god! sagde han.

Naa, Baaden var jo hans egen og han havde Lov til at gjøre med den hvad han vilde. Den blev halet op og sat ind og den fik sine Reparationer og den blev tjæret og malet og sat i Søen igjen, og samme Efteraar forliste han med den paa en Steen.

Nu blev den taget op og sat paa Stranden og Hendrik vilde have sig en ny Baad. Men da han dog havde kostet den sidste Reparation og det blot var Bunden, som havde faaet et Hul, saa lod han den komme ind i Skuret hos Baadebyggeren og den fik en ny Bund og en rigtig god ny Køl og blev sæt godt efter i Snuden, som var vriffet lidt løs, og saa blev den tjæret og malet og sat i Søen igjen, og nu var den en rigtig stiv, god Baad, som Hendrik kunde seile haardt med. Det havde han ikke kunnet gjøre med den gamle

„Samen det var jo den gamle!“ rettede Apothekeren.

„Savel! Altsaa han seilede rigtig haardt med den, og saa en Dag i en Byge seilede han Masten ud af den!“

„Naa!“ sagde jeg. „Det kom allensals ikke Baaden ved?“

„Nei. Men Masten havde taget den nye Mastetofte med og flækket Mastesporet og var med Stumpen gaaet igjennem den gamle Side, den, som ikke havde de nye Bord; og kort sagt det var et svært Savari og gamle Hendrik blev fiske op af os og han var jo lidt gnaven, for, hvis blot Masten var gaaet ud til den Side, hvor de nye Bord var, saa vilde der ikke være sket noget! sagde han“.

„Saa fik han sig altsaa en ny Baad?“ spurgte jeg.

„Nei. For han var nu desperat og gal i Ho' det. Baaden var jo hans egen og han havde Lov til at gjøre med den hvad han vilde. Den blev halet op og sat ind og den fik sine Reparationer og den blev tjæret og malet og sat i Søen igjen, men da den kom ud, vilde den ikke flyde!

„Ikke det!“ sagde Apothekereren. „Hvad vilde den da?“

„Den vilde synke. Den vilde gaa tilbunds; og det gjorde den ogsaa som en Graasten. Alle Forbindinger var løse i den, formedelst denne evige Lappen; den trak Band som et Sold og den blev ved at trække Band, og alt hvad Hendrik ventede, at den skulde høre op, saa blev den ved at være læf. Og saa.....“

„Saa fik han altsaa den nye Baad?“

„Nei. Saa døde han. Og vi mente alle, at det var af Uergrelse over Regningen. For, da vi skulde se, hvad han havde betalt, saa var det akkurat firehundrede og halvtredshindstyve Kroner og syvogtyve og en halv Ore!“

Apothekereren lo. Det var første Gang paa hele Turen jeg havde hørt ham le hjærteligt.

„Den Historie skulde I skrive op, Folk, og sende ind til Byraadet i — ja, I kunde for den Sags Skyld sende den ind til hvilket som helst Byraad eller Borgerrepræsentation i hvilken som helst By!“ sagde Apothekereren.

Folkene lo.

Det var sidste Gang der blev let og sidste Gang der blev fortalt Historier.

Hvorledes denne Nat gik! Sa hvorledes gik den? Folkene havde ligget en halv Times Tid, da de begyndte at klage over Smærter i Lemmerne af Kulden og Anstrengelserne. De forlangte at komme i Arbejde igjen. Det var drøit, men det var dog bedre, end at ligge stille og blive stive. Peder Rask beordrede da Sollerne frem paany. Det gamle Arbeide blev optaget paany med at ase og slide, plumpe i, kravle op, bryde Tsen, trænge sig frem mod et Maal, som ingen øinede, som kun Førens Kompas antydede. Han selv var bestandig forude, bestandig utrættelig, opmuntrende, tilskyndende eller advarende, naar Noget vilde give efter.

Den, som nu fover ind, han vaagner aldrig mere! sagde han til os Passagerer.

Vi tog Haand i med, forsaavidt vi formaede. Kulden steg. Vi følte allermindst vore Fødder, noget mere vore Hænder, og mest vore Ansigter, hvor Kulden brændte i Kinder, Næse og Dine. Et Par Gange blev der skiftet Strømper. Det hjalp for en kort Tid; saa blev det næsten værre igjen. Folkene arbejdede som Helte. Vi Passagerer ravede fremad, som drutne Mennesker. De fleste af os i fløv Tavshed; nogle bandede, en Handelsreisende, et ganske ungt Menneske, græd af Anstrængelser og Smærter i Hovedet, Grosserereren næsten af Arrighed.

Da Dagen faldt paa, tog Binden fat paany. Vi kunde næsten ikke kjende hverandre, saa opsvulmede vare vi i Ansigterne, og vi kunde knap se ud af Dinene.

Dagslyset blev stærkere. Den tredie Dag brød frem. Peder Rask standsede og pegede forefter.

„Der ligger Ublegen!“ sagde han. „Der maa vi se at komme ind til!“ —

„Folkene gav et mat Hurra fra sig. Ingen af os spurgte nu, hvor langt der var til Land. Vi saae den lille Ø med Skov eller Bakker forude over den hvide Ismark med sine Huller, Revner, Rønder og sammenskruede Forhøininger. Vi skulde frem.

Vi var udmattede af Baagen, Anstrængelser, Sult og Tørst. Den sidste var næsten den værste. Vi prøvede paa at tage Is i Munden, men Isen brændte kun Tungen. Min Mave knurrede, mine Dine glødede, og jeg følte en Brikken i Albuer, Knæer og Kinder, som i Begyndelsen havde noget af en kildrende Fornemmelse ved sig, men sluttelig gik over til ulidelig Smærte.

„Seg saae til Siden. Seg saae en By med Kirfetaarn, Husgavle og Skibsmaster. Seg troede, at Kulden og Lysbrydningerne over Sneen forvildede mig, og jeg spurgte med hæst og tyk Stemme vor Fører, om det var saa?“

„Nei, det er ganske rigtig Bogense paa Fyns Nordland!“ svarede han.

„Bogense?“ stønnede Grosserereren. „Kan vi da ikke komme dertil?“

„Der er dobbelt saa lang vei, som til Ublegen,“ sagde Peder Rask. „Men jeg tænker, at de nu har observeret os inde fra Byen og sender Læge og Proviant til Den for at modtage os!“ —

„Læge!“ Seg gjentog for mig selv dette Ord og tænkte paa Koldbrand og Amputationer. Men navnlig dvælede jeg ved Ordet Proviant.

„Skulde der slet ikke være nogle Læbakter eller nogetsomhelst andet tilbage i Kommerne?“ spurgte jeg paa maa og saa omkring mig.

Spørgsmaalet blev grebet næsten i Luften. Man begyndte at ransage ikke blot sine egne men ogsaa Næstens Lommer. En greb fat omkring Grossererens Pels og bespølte ham.

„Han har!“ raabtes der. „Han har gjemt noget!“

Den stakkels Mand blev næsten fastet omfuld, trods hans ivrige Benægtelser. Menneskene ere ikke høflige, naar de komme paa Sultekur, og medens de rent dyriske Drifter stige, dale de jelskabelige Sædvaner.

„Men saa slip dog! Seg forsikrer... jeg... jeg... det er ingen Ting. De tager fejl!“

„Op med det!“ blev der raabt.

Man trak to smaa Poser frem. Findexen holdt dem hoverende i Veiret.

„Er det Bryn?“ blev der spurgt.

„Det er Guanoprøver!“ sagde Grossereren ganske udmattet.

Man blev slukøret. Men man lo ikke. Der var ikke længer nogen, som var oplagt til Spøg.

Man traadte Peder Raff til:

„Vi maa nu snart have naaet den faste Is omkring Den,“ sagde han. „Saa snart vi har naaet den, saa er der en Mil iland, men saa vil jeg spørge Passagererne, om de ikke vil kaste Overtøiet og hjælpe med ved Sollerne, thi Mandskabet kan snart ikke længer?“

„So jo!“ raabte vi. „Lad os bare komme frem.“

Og vi naaede den faste Is. Det var da Middag. Vi fastede Reisetøiet af og tog fat med Opbydelse af vore sidste Kræfter. De strakte ikke vidt. Vi opdagede, efter to Timers Gålen og Skyden i Sollerne, dels at den „faste“ Is som sædvanlig ikke var saa aldeles fast, dels at den frembød utallige Ujevnheder og Forhindringer, selv der hvor den var fast. Kun Smedesvenden holdt ud. Vi andre tog atter Tøiet paa. Vi kunde umuligt mere; vi kunde kun ved dette Forsøg danne os et Begreb om, hvad Slags Arbeide det var for Folkene og hvad det allerede havde kostet dem.

„Hør, Peder Rask,“ sagde Apothekeren, som nu hostede i et væf. „Hvis vi skal komme iland i aften — og det vilde min Hoste slet ikke have noget imod — kan vi saa ikke overlade en Tolle og alle disse Brevsække til deres egne stille Betragtninger? De ved, at man undertiden ofrer det mindre forat frelse det mere, og en Nat til paa Isen tror jeg ikke.....!“

„Vorherre bevares!“ raabte Grosserereren. „De vil da ikke lade Posten gaa tabt?“ —

„Seg er saa besejdet at regne mig selv og det øvrige Selskab for mere end alt det Papir. Vi ved — i ethvert Fald tildels — hvad vi selv indeholder, men om disse Sække kan vi kun have høist løse Formodninger. Om saa var, kunde vi jo sprætte dem op og tage alle Pengebreve og rekommanderte Breve paa os. Det er vel altid de færreste. De øvrige Epistler kan vist uden Skade blive liggende. Vi er vel alle — her saae han sig om — hæderlige Folk? og forøvrigt kunde jo Hr. Seminaristen tage os i Ed!“

Peder Rask svarede rolig.

„Hvad der er bleven lagt i Sollerne, det bliver liggende, og hele Toget bliver sammen saa længe der er nogen Mulighed for at holde det sammen: Soller, Mandskab, Passagerer og Gods!“

„Seg bøier mig!“ sagde Apothekeren.

„Allsaa frem efter, Folk!“ kommanderte Føreren.

Vi tumlede, svingrede og ravede os frem. Hvert Dieblif snublede en, faldt, blev liggende, reiste sig eller blev reist op. Hvis jeg i det hele taget havde kunnet tænke paa noget, saa kunde jeg nu tænke paa Tilbagetoget fra Rusland — kun med den Forskjel, at der blev de Faldende som Regel liggende.

Seminaristens Næse blødte. Smeden havde store Blæser i Ansigtet „desformedelst at han var vasket saa mange Gange, siden han sidst havde været i Arbeide.“ Apothekeren erklærede,

at hvis han slap med Livet efter denne Tur, saa vilde han aldrig gaa med Tørklæde mere forat beskytte sin Hals.

Jeg selv var halvt forvildet. Til Slutningen svævede alt, Soller, Mandskab, Medreisende, Isen, Luften og den efterhaanden fremvoksende Ø som en bølgende Laage for mine Øine.

Jeg pleier aldrig at nærme mig selv det allerubetydeligste fremmede Sted, uden at have hele en videbegjærlig Reises fulde friske Nysgjerrighed ved Synet.

Vi nærmede os Den; det mere følte end saae jeg. Men jeg havde ikke Spor af Interesse for den. Jeg bevægede mig frem, fordi de andre bevægede sig frem, jeg havde haft ulige mere Lyst til at blive liggende de Gange hvor jeg gled og faldt paa Isen, men jeg vidste, at der altid kom en Mand med et stort Skjæg og nogle klare, lysegraa, en lille Smule af Vinden medtagne Øine og pirrede mig op. Jeg lystrede min Herre.

Paa denne Maade blive Dyr dresserede. Nu vidste jeg det.

Og paa denne Maade satte jeg — tilligemed de andre — Foden paa fast Land, netop som Skumringen faldt paa. Der var stadig denne Laage for mine Øine. At det var fast Land, vi traadte paa, blev sagt rundt omkring mig. Selv følte jeg ligesaa lidet ved at betræde Sneen her paa Stranden, som ved at træde paa Isen derude over Søen; jeg følte nemlig aldeles intet til mine Ben fra Knæerne af og ned efter.

Igjennem Laagen saae jeg venlige Folk, der stod ved Bogne og bød Spise- og Drikkevarer frem. Jeg saae Mandskabet og alle Passagerer — alene med Undtagelse af Peder Rask — faste sig som Ulve over hvad der rakkes. Jeg har rimeligvis selv gjort det samme. Jeg ved med Sikkerhed, at jeg fik noget ned igjennem min Hals og at det først brændte og siden oplivede. Jeg saae ogsaa en Mand, som vistnok har været Lægen, bevæge sig ivrig frem og tilbage mellem os, idet han, understøttet af den stedse uforanderlige Peder Rask, formanede til først og fremmest at faa Tørt paa Fødderne og dernæst til at holde Maade med Nydelserne."

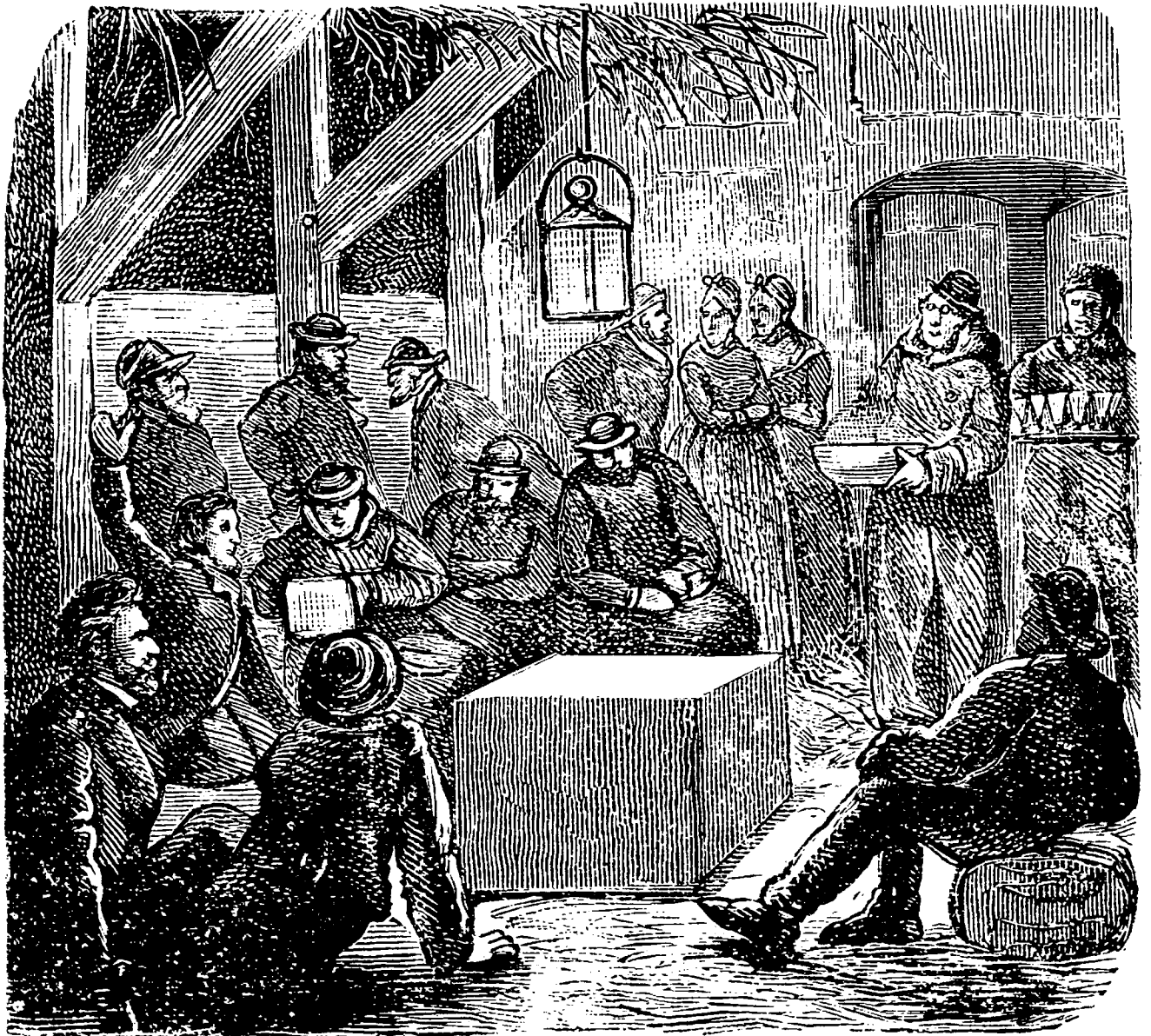
"Ja præf De kun!" sagde Apothekeren. "Maven er stærkere end Hovedet, Larmene sætter sig op imod Hjernen!"

"Hvad behager?" spurgte Lægen.

"Intet. Jeg er bare sulten og nederdrægtig forfølet!" svarede Apothekeren.

Saa kom jeg op paa en Bogn og fandt mig noget efter i en Splade, delvis oplyst af Bognløgter. Her var hele Mandskabet og Størstedelen af de Reisende samlet. Folk gik omkring imellem os med Uldtøi og Linned, og nu blev der skiftet fra inderst til yderst.

Det faldt mig slet ikke ind at søge efter en Rakkelvov.

Barmen vendte efterhaanden tilbage her i Høet, efterat Tøiet var skiftet og efterat et reglementeret Maaltid var indtaget. Og — ah hvor det var deiligt at strække sig!

„Der er nogle gaaet ind i Husene her omkring,“ sagde Peder Rask, som sad paa sine Brevsække. „De vil nok tøs op ved Ilden, men de vil fortryde det imorgen!“

Det gjorde de nok ogsaa. Lægen i Bogense fik Præfiks; men det var ubehageligt for Patienterne.

Og saa kom Natten. Det blev ikke nogen uafbrudt Søvn, for enten vaagnede man selv op ved Smærter i Lemmerne, eller man vaagnede ved at høre de andre vaande sig. Det var næsten- dels som et Lazareth. Og Vinden tudede udenfor den lune Lade og Apothekeren, Seminaristen og jeg kom til at se paa hverandre ved Løgteffjæret.

„Hvad mener De nu om at være paa Isen inat?“ spurgte min Sidemand.

„Jeg takker!“ svarede jeg.

„Vorherre hjælp os dog!“ sagde Seminaristen.

„Ja, han kjender fine!“ nikkede Apothekeren.

Og saa faldt vi isøvn.

Bed Trofosten næste Dag var der betydelig Bedring i den lille Leir. Peder Rast havde faaet sine Brevsække sendt afsted til Fastlandet, og Landmanden var kjørt med paa samme Slæde. Nu havde Tjeneren kun Tollerne og Mandskabet at sørge for.

„Sa vi maa vel holde en Dags Rast endnu?“ spurgte han med sit stille Smil omkring sig.“

„De skal ikke forivare Dem for min Skyld!“ sagde Apothekereren.

Folkene lo. De behøvede ikke at sige noget. Anstrængelserne stod endnu at læse paa alle de veirslagne, stærkt rødmissede Ansigter.

Vi forsøgte paa at spadsere lidt, men vi vendte snart tilbage til vor Lade. Benene vilde ikke rigtig følge med endnu.

Bed Middagstid tittede efterhaanden nysgjerrige Piger, Koner og Børn ind til os. Baade med de første og de sidste skjæntede Fiskerne i deres godlidende, syngende Sprog.

Da Middagsmaden var spist, reiste Apothekereren sig og trak Peder Rast med. De kom lidt efter tilbage med en dampende Bolle, en Slev og en Bakke med Glas.

Apothekereren holdt en Tale og drak selv Folkene til. De var nu snart fuldstændig „optøet“ forklarede de.

Saa var der en iblandt dem, der tog sin Skraa — Apothekerens — ud af Munden og sagde:

„De fynske Pigers Skaal!“

Og saa sang han:

Dengang da jeg var ung, aa ja,
og foer til Koffardis
paa England og Amerika
og China ligervis —
hiv ind, hiv ind i Trossen, Gutter, lad det faa en Ende,
og sæt i Toppen Flaget, Gutter, at de kan os kjende —
saa hev vi rundt og sprang,
og bedst vi var i Gang,
saa stemmed Tømmermanden op de fynske Pigers Sang.

I England og Amerika
og hvor vi ellers kom,
der var saa mange Pigebørn,
hvad Kant vi faae os om —
men alle dem, vi faae,
de kunde ei forstaa
Det Sprog vi snakkede; det kan de fynske Piger smaa.

I Portugal og Spanien
der var det rent besat,
for disse forte Tingester
de vilde ha' os fat —
de vimsed om og sprang,
saa Troien blev os trang;
men vi jog dem paa Porten med de fynske Pigers Sang.

Og hvergang vi paa Siden kom
en udenlandsk Galei
og Skuden gired af sin Kurs
og lystred Noret ei —
saa bytted vi vor Skraa
og gav dem at forstaa,
at vi var nok forlibt, men i de fynske Piger smaa

Og saadan kom vi hjem igjen
og der vi blive vil,
for der er vore Pigeboern
og dem vi passer til —
vi hev, saa Sveden sprang
og Trofsen med, dengang
da vi kom hjem og stemmed op de fynske Pigers Sang.

Og de er bare Trofasthed,
paa dem vi stole tør,
og de har saadan Dine blaa
og Haar af lys Kulør —
og dem kan vi forstaa,
og vi kan Bryllup faa
med dem og mange Drengboern og fynske Piger smaa.

Og er jeg ikke ung som før,
og er snart Bisfen endt,
og trænger Skroget til en Bæl
og er den vel fortjent —
hiv ind, hiv ind i Trofsen, Gutter, lad det faa en Ende,
og sæt i Toppen Flaget, Gutter, at de kan os kjende —
jeg blir dog ung og lang
og væver nok en Sang
endnu, saa tidt jeg stemmer op de fynske Pigers Sang.

Vi sang det sidste om igjen, og saa sagde Apothekeren:
Sa vær's god og hils!

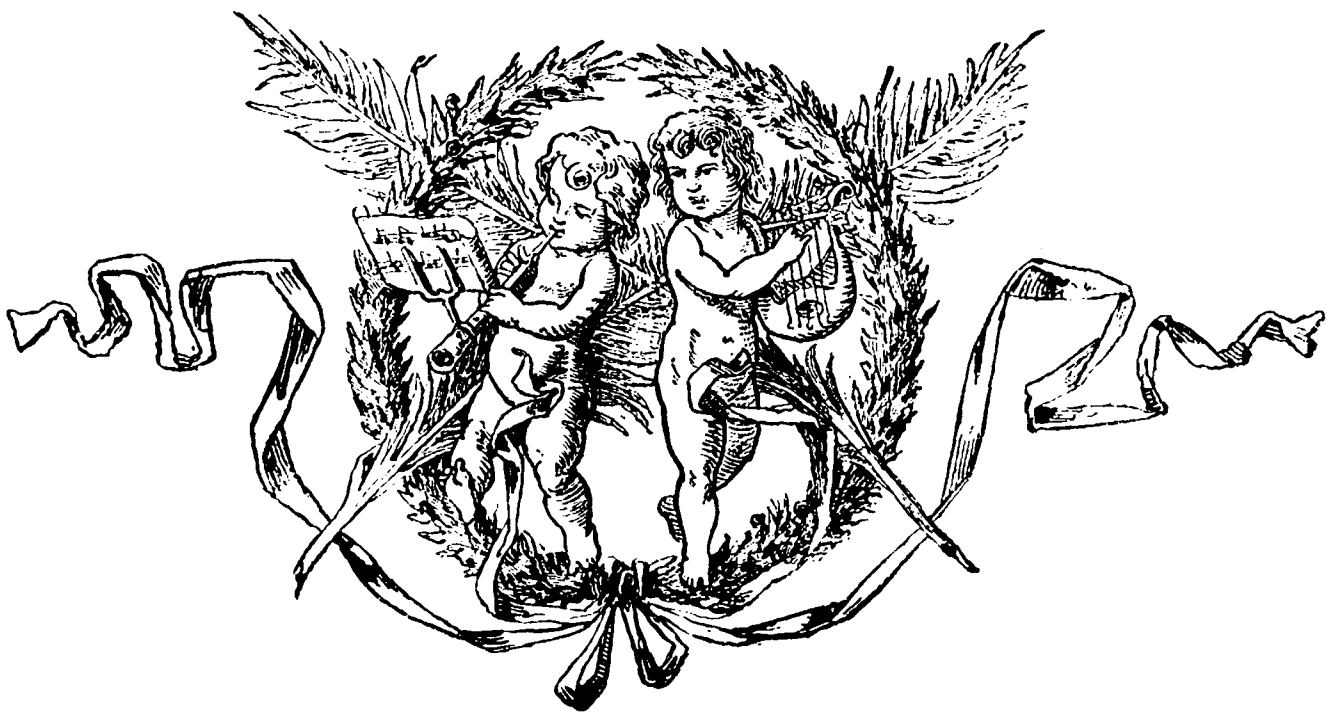
Fra os med! sagde vi alle.

Peder Rask tog Glasset og takkede:

Paa en bedre Tur videre, hvorhen det saa gaar — og
ingen Afdrift!.....

Peder Rask blev Dannebrogsmænd efter denne Tur. Han
var ridderlig anlagt, som man vil have set.

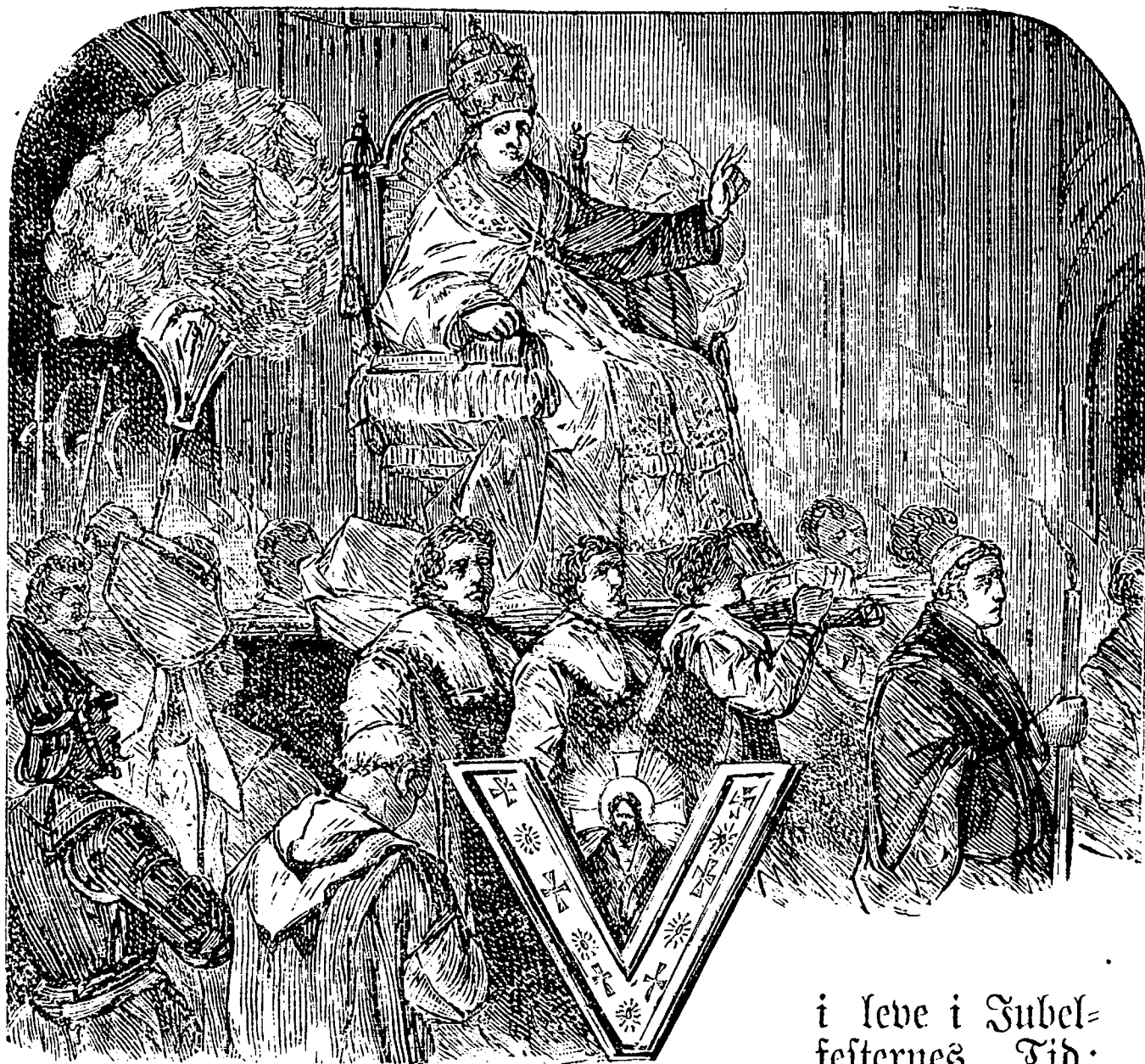
Holger Drachmann.

- Men Fader hvorfor lugter Du altid til Osterserne, førend Du spiser dem.
- Nu, jeg vil vide om de ere raadne.
- Kan Du da ikke smage det.
-

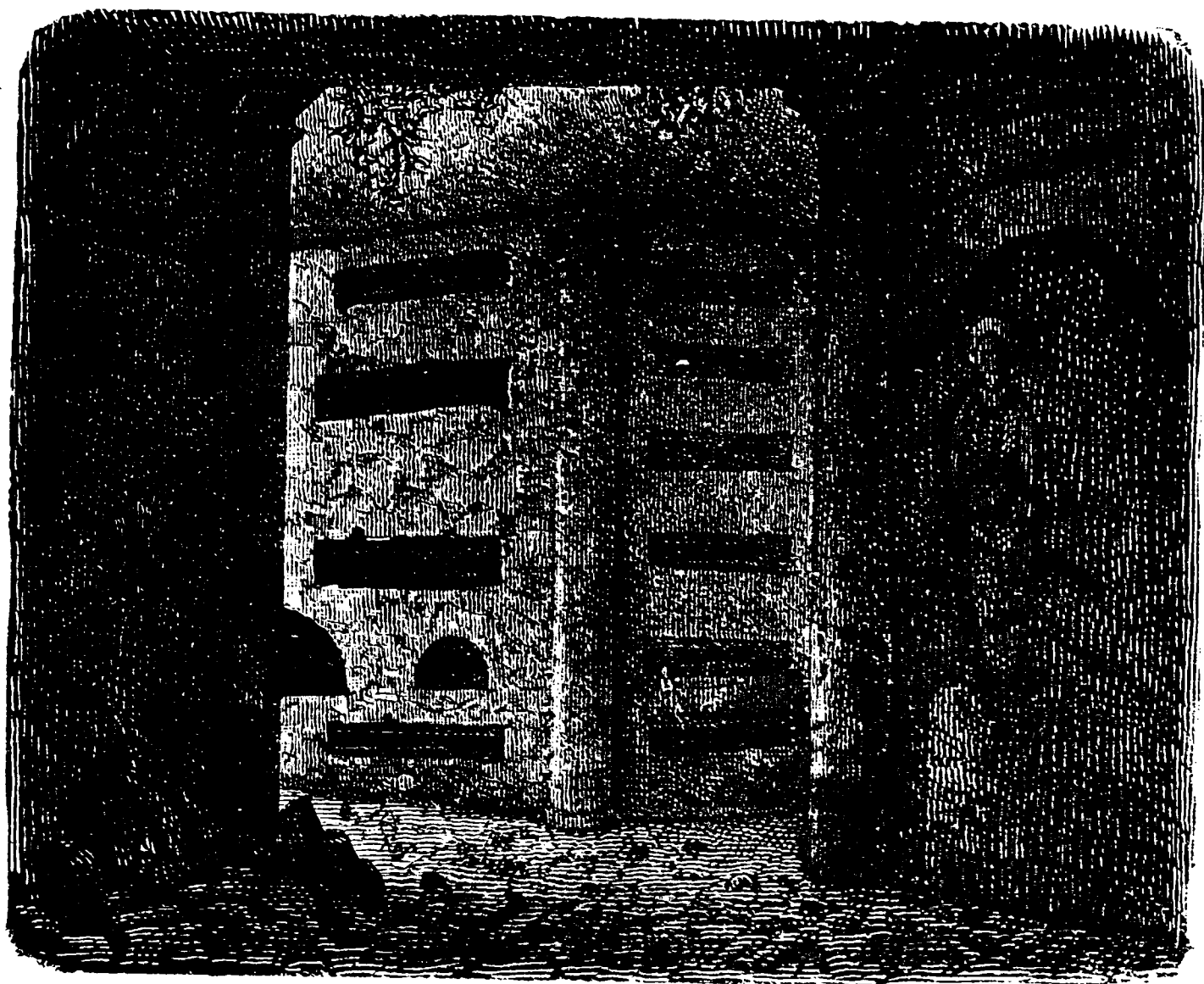
Roms Katakomber.

i leve i Subel-
festernes Tid;
nær og fjærn
er man paa
Spor efter, om

der skulde være et eller andet mindetværdigt, som staar for Tur at holde sin Marsdag, helst med et Tal, som ender paa to Nuller. Mærkeligt nok er det, at i disse Aar en Mindedag er gaaet ganske stille hen, skøndt den har haft en ikke ringe Indflydelse paa vor Kundskab om en længst svunden, saare vigtig Tidssalder, og særlig har kasted et nyt Lys over den kristne Menigheds Heltetid. I Maret 1878 kunde der have været holdt et 300 Aars Jubilæum for Gjenopdagelsen af Roms Katakomber. — Gjennem hele Middelalderen vidste man, at der uden for Roms Porte var vidt udstrakte Begravelser, hvor de første

Kristne hvilede, men Ingen kjendte noget til dem, eller vidste, hvor man skulde finde Nedgangene. En lærd Mand gjennemløjede gamle Skrifter, og prøvede paa deraf at udfinde, hvor disse Gravkamre laa, og hvorledes de saa ud, men derved blev det, indtil der indtraf en af den Slags Begivenheder, som Menneskene efter deres forskjellige Syn paa Livet kalde enten et Tilfælde, der ser ud som en Tanke, eller en Tanke, der ser ud som et Tilfælde. Da nogle

Mænd den 31te Maj 1578 arbejdede i en Grusgrav, en god Fjerdingvej norden for Rom, sank Jorden pludselig under dem. Da de atter fik fast Grund under Fødderne, vare de komne ned i en Gravhvælving, hvorfra der syntes at strække sig Gange til alle Sider. Efterretningen udbredte sig som en Løbeild og slog ned som Lyn; Skarer af orkesløse Tilskuere strømmede ud for at se, hvad Udgravningerne maatte bringe for Dagens Lys, men der var ogsaa højsindede Granskere, som satte Livet ind paa at løste Arven efter de fremfarne Slægter.

Opdagelses Tidssalder havde haft en Række af Helte, der drog ud for at finde ukjendte Lande, snart mod Polernes Is, snart inde under Vendetredens glødende Sol; nu aabnedes et nyt Omraade for Opdagelserne, da Jorden oplod sit Skjød; en efter anden af de dristige Banbrydere segnede som Offer for sine Anstrængelser og for den febersvangre Lust i de fugtige tidt halv sammenstyrtede Løngange; men for hver, som bukkede under, traadte en ny ind i Kredsen. Snart var det indfødte Italienerne, snart Udlandinge, som trodsede alle Nødsler, der omgav dem, naar de uden Ledsaagere steg ned fra de levendes Bo til Dødningsstaden, kun væbnede med et Lys og et Garnvagle, det første for at finde frem, det andet for at finde Tilbagevejen,

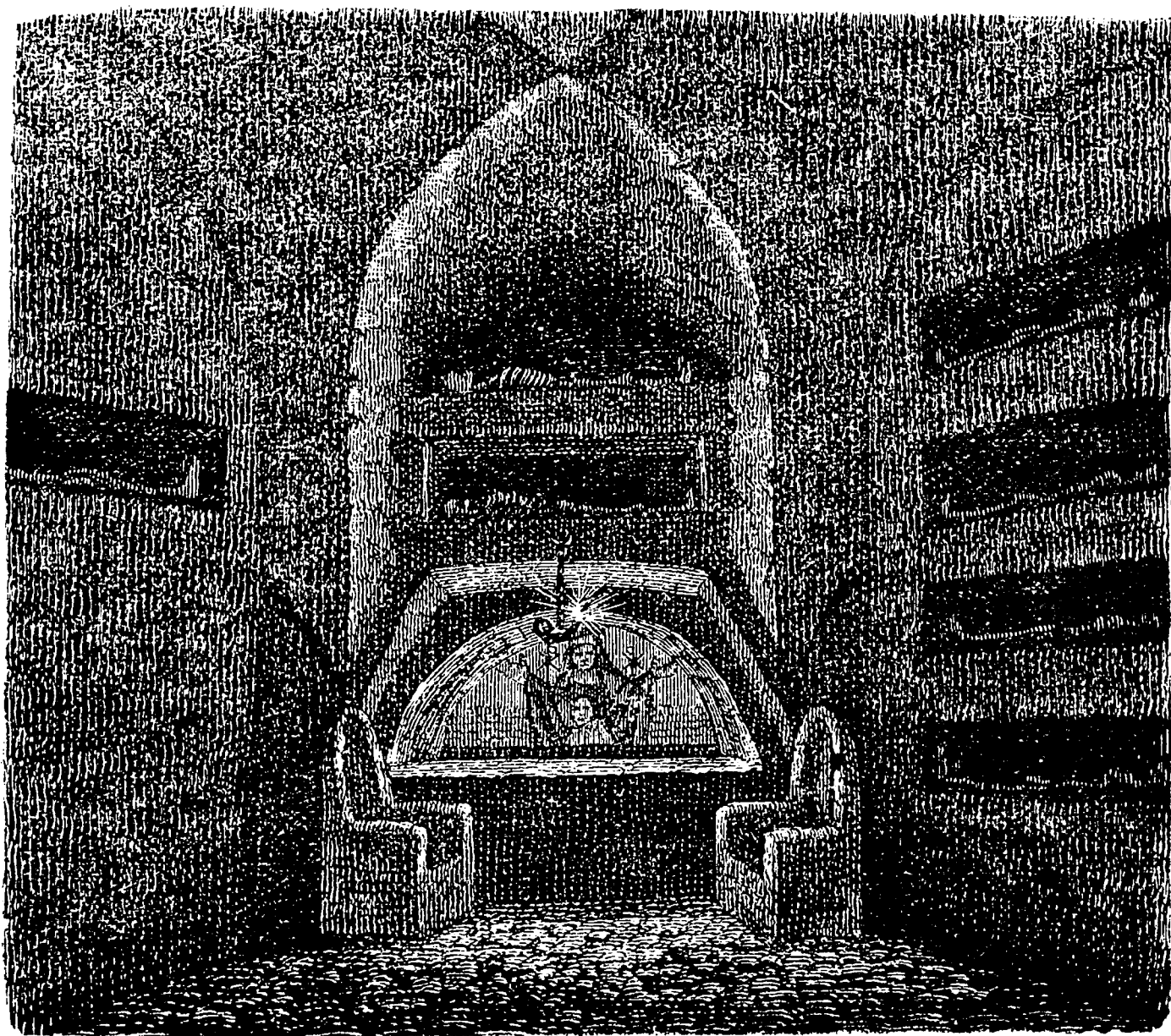

og begge Dele kunde have sine Banstueligheder. Ingen udrettede mere end den utrættelige Maltheser Bosisio, som anvendte omtrent 30 Aar af sit Liv paa at gjennemgranske det hemmelighedsfulde Dyb; snart maatte han krybe frem paa Hænder og Fødder, hvor det nedfaldne Grus spærrede Gangene, snart famlede han forvildet om, og kom kun tilbage til Dagens Lys, som ved et Vidunder, snart kempede han med et Feberanfald, til omsider denne Sygdom gjorde Ende paa hans Liv. Efter Bosisios Død slappedes Sansen for yderligere at efterspore det ukjendte, men helt ophørte Undersøgelserne dog ikke, og i vore Dage har den ihærdige

Gransker Rossi funden virksom Hjælp og Understøttelse hos nys afdøde Pius den niende. Denne Pave, hvis Regering blev saa uheldbringende for den katholiske Kirkes verdslige Magt, har skaffet sig et godt Eftermele ved sin Sans for at frede om Oldkirkens Minder. Det er udenfor Rom's sydlige Porte, at den senere Tids Granskning har fremdraget de mærkeligste Ting.

Hvad er da egentlig Katakomberne? Nogle have ment, at det var gamle Sandgrave eller Stenbrud, i hvilke de Kristne tog Ophold under Forfølgelserne, og hvor de jorde deres Døde. Den sydlige Del af Paris er underhulet af et saadant Næt af Løngange, som fremkom derved, at man brod Sten til Bygningsarbejder. Da for 100 Aar siden Stadens Kirkegaarde vare blevne oversyldte, fjortes paa offentlig Foranstaltning titusender Læes af Dødningsbedermed og opstilledes i Rækker og efter bestemte Mønstre langs Væggene. Helt anderledes er det i Rom. Her maatte ingen Grav anlægges i selve Staden; udenfor denne findes ogsaa baade Stenbrud og Grusgrave, hvor man hentede og endnu henter en Slags Jord, der bruges ved Tillavningen af den fortrinlige romerske Cement. Men Katakomberne ere anlagte i en Stenart, som er for blød til at kunne bruges til Bygningssemne, og dog fast nok til at yde nogenlunde Sikkerhed mod Gangenes Sammenstyrting. Da det var besværsligt nok at føre det Udgravede bort, gjorde man Bredden saa ringe som mulig, for det Meste omtrent 3 Fod, langt snævrere end i Stenbruddene, hvor det gjaldt om at faa hugget saa meget som muligt, og tidt stoppede man de gamle Gange, hvor der ingen Plads mere var til Begravelser, med Jyld fra de nys anlagte. Paa begge Sider af Gangene er der i Væggen i Lag over hverandre indhugget Rum, netop store nok, til at et menneskeligt Legeme kunde hvile derinde. Her nedlagdes Liget, indsvøbt i Linflæder; Nabningen lukkedes med en Plade af Marmor eller Teglsten, og Jugerne tættedes med Cement. Tidt blev der i den friske Puds indridset en Jndskrift, undertiden trykkede man en Mønt fast, undertiden en Slags Glasstaale af ejendommeligt Arbejde med kunstfærdig Guldbelægning i Bunden, og mange af disse Sager ere vel bevarede til vore Dage. Til højre og venstre forgrener Gangen sig, mest i rette Vinkler; hist og her udvides Rummet til Gravkirker, hvor de levende samlede sig til Gudstjeneste, omgivet af de hedengangnes Støv. Af og til ser man et

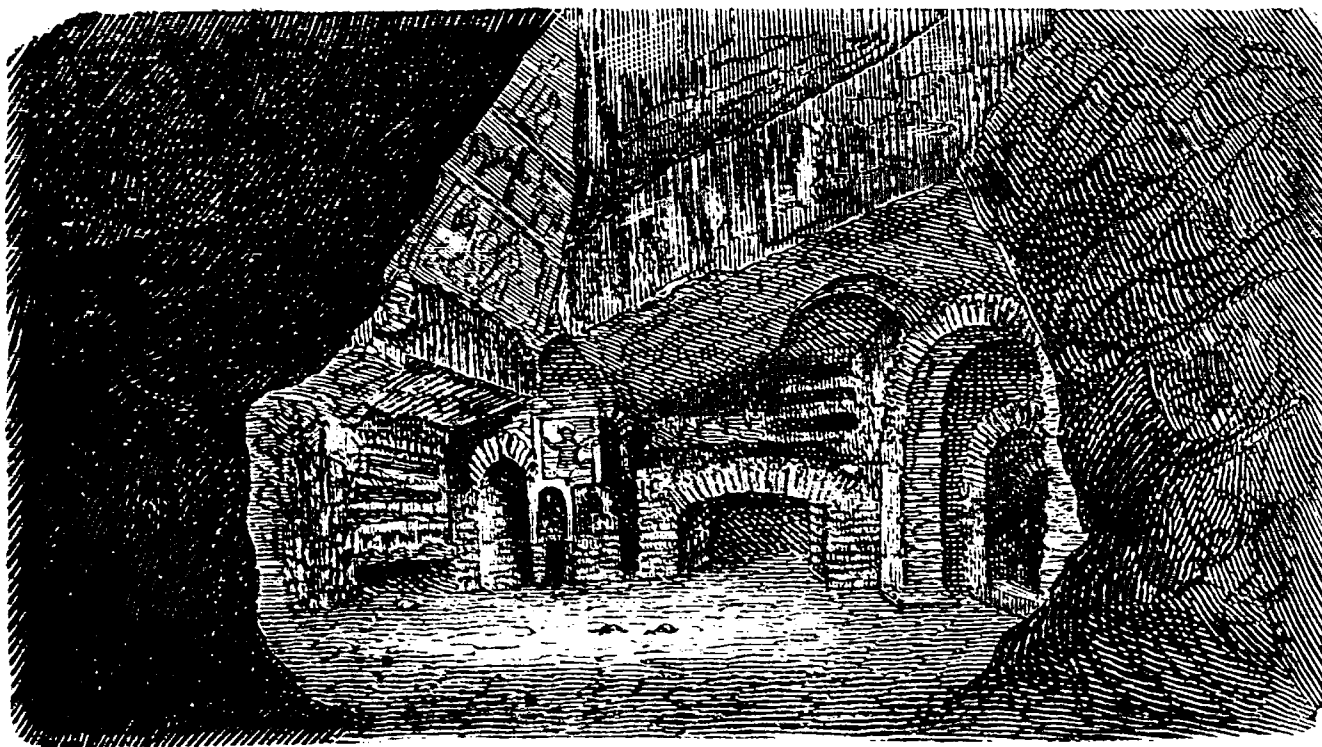
Glimt af Dagens Lys gjennem en af de Nibninger, som tjente til at føre nogen Luft ned her, hvor det kunde gøres saa haardt behov. Men der er ogsaa Bronde, som forsynede de i Trængslens Tider her skjulte Kristne med Vand til Livets Ophold og til de nyomvendtes Daab; andre Luftbronde føre ned til Katakombernes dybere liggende Afdelinger, thi der findes tidt flere Gange under hverandre, paa enkelte Steder 5, saa at Bunden af hele Mulæget

ligger omtrent 80 Fod under Jordens Overflade. Det lyder næsten utroligt, men skal være sikkert nok, at Gangene i alle Roms Katakomber, om de blev trukne ud i een Række, vilde strække sig over 120 Mil; Tallet af dem, som hvile dernede, angives til mellem $3\frac{1}{2}$ og 7 Millioner. I den kirkelige Roman Fabiola, der er oversat paa alle europæiske Sprog, gives en spændende Skildring af, hvorledes en Forræder, som har solgt sig til at vise Forfølgerne Vej ned

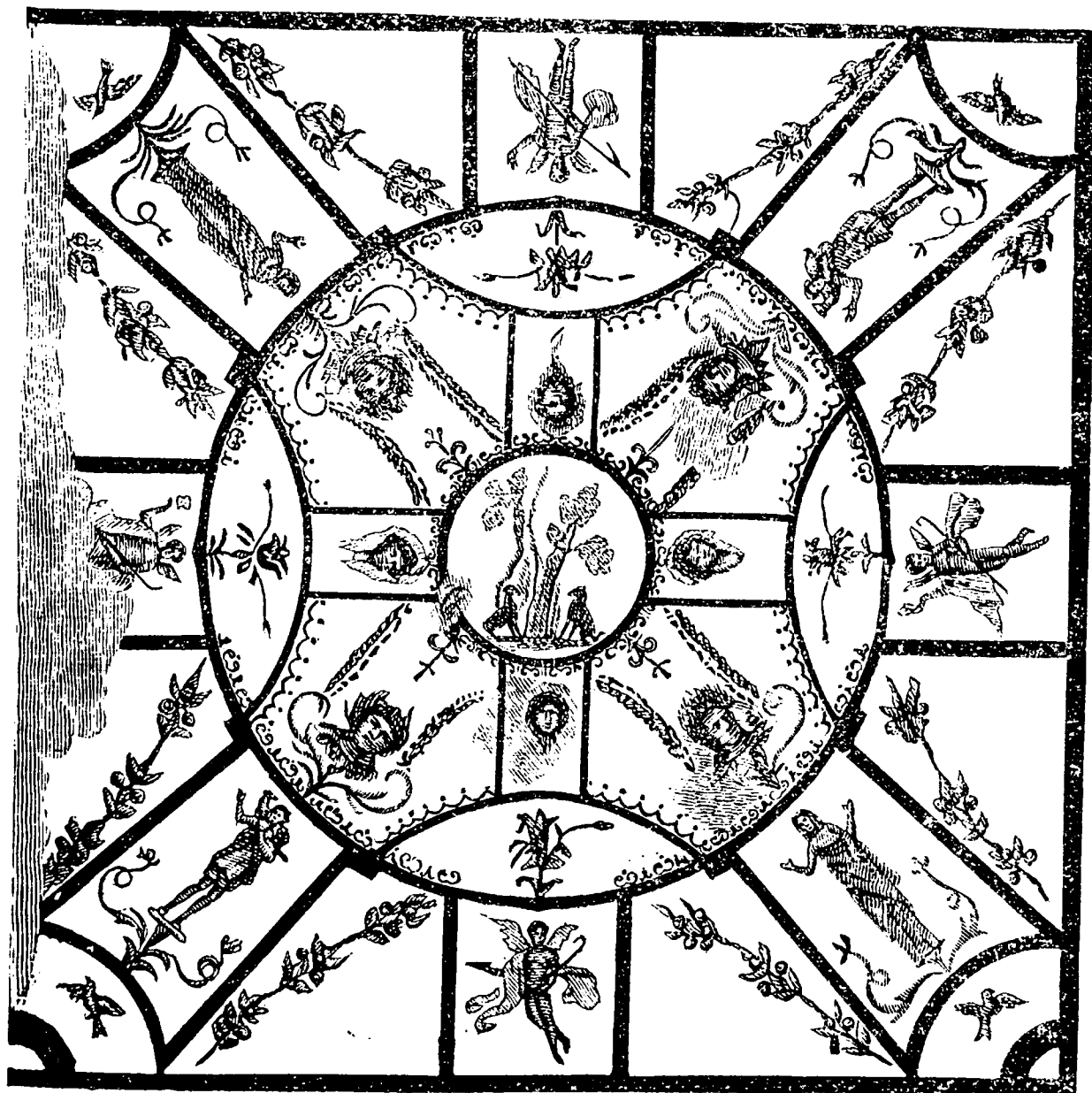
i Katakomberne, bliver bragt paa Wildspor derved, at en Graver i en Fart fylder den Gang, som tidligere blev brugt. Forfærdet gaar han videre, men hans Lys brænder ud, og selv falder han ned i et dybere Stokværk, hvor han kommer til sig selv ved, at en Procession nærmer sig med brændende Fakler. Fra disse Lys, som vare en Nødvendighed i Katakombernes mørke Gange, skal det stamme, at der endnu ved den katholske Kirkes højtidelige Optog bruges tændte Lys.

Ser man i vore Dage en større Kirkefest, henledes Opmærksomheden snart paa de forskjellige Broderskaber, som bære hver sin særegne Dragt, alle Mand med tændte Vokly i Haanden. Spørger man nu, hvem det er, svares der:

det er Sanct Hanses Broderskab, der kommer Sanct Kofs, der har vi Søfolkene, der Tømrernes o. s. v. Denne Sammenstilling af Navne paa Helgene og Professioner forekommer os grumme løjerlig. — I hvad Forbindelse staar nu dette med Roms Katakomber? Deres Anlæg hænger sammen med, at en lignende Indretning af Broderskaber eller Begravelseslaug allerede var til i Roms hedenske Tid, med den Forskjel, at Gudenavnene endnu ikke ere fortrængte af Helgenernes. Der var Jupiters, Herkules', Dianas og Apollos Broderskab, men der var ogsaa Murernes og Tømrernes, Soldaternes og Matrosernes, Kornhandlernes og Vinhandlernes, Guldsmedenes og Grovsmedenes Broderskab. Der er endnu opbevaret Bedtægten for et saadant,

hvor det bestemmes, at der ved Indskrivningen blev givet omtrent 20 Skr. og en Flaske Vin, og i maanedligt Bidrag 20 Dre. Derfor fik Deltagerne fri Jordfæstelse, hvorved man iøvrigt i Reglen brugte Ligbrænding. Asken samledes, gjemtes i en Krukke og blev hensat i Bæggenes Jorddybninger. Hver anden Maaned samledes man ved Gravene og mindedes ved et Festmaal de hedengangne Brødre.

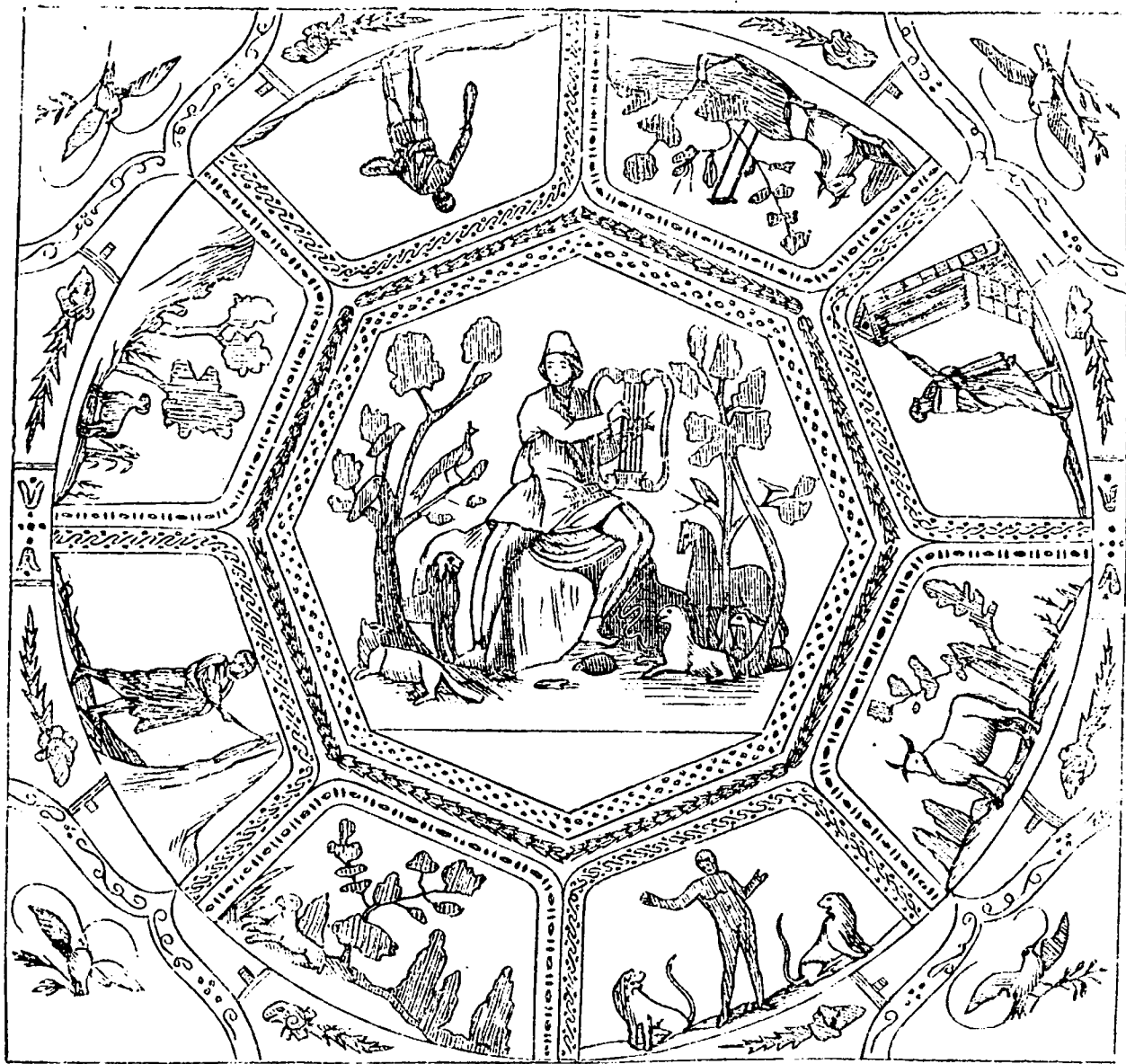

Denne Ret til at danne Broderskaber benyttedes ogsaa af de Kristne, dog saaledes, at de aldrig brændte Ligene; man har funden Indskrifter, som lyde paa Ordets Dyrkere, Guds Dyrkere og lignende. Naar nu et Gravstykke var tilskjødet enten Menigheden som Begravelseslaug under et saadant Navn, eller Privatskole, da kunde Troesfællerne i de første Tider samles der i temmelig stor Sikkerhed, da Gravfreden var hellig for Romerne; for det meste kunde

de endog i Fred jorde Martyrernes Lig, da der i Romerretten ikke anvendtes nogen Straf paa de Henrettedes Lig, men tillodes at de værste Forbryderes Legemer udleveredes til deres Slægtninge. Først senere brændte Forfølgerne Martyrernes Lig, for at dræbe det kristne Opstandelseshaab, og ligeledes trængte de sig ind paa Gravpladserne, som nu blev skjulesteder for de Kristne. Tidligere havde Indgangene været kjendelige nok, tidt forsynede med pyntelige Overbygninger, men nu blev Forholdet et andet. Der aabnedes Indgange gennem forladte Sandgrave eller Stenbrud, og i Nærheden af den rette Indgang gravedes flere Gange, som hørte op et Stykke inde i Jorden, for at stufse Forfølgerne, eller ogsaa skjultes Tilgangene til Katakomberne mellem Vinbjergenes Ranker eller Krattets Brombærbuske, Bregner og Bedvend, og ved krydsende Gange bragtes nærliggende Katakomber i Forbindelse med hverandre, medens for hver af dem havde været et i sig affluttet Hulcæg.

Man har tidligere tænkt sig de første Kristne som en Slægt, der skyede Lyset, eller i alt Fald dog hadede Kunsten, men dette har vist sig at være en stor Fejltagelse. Kristendommen tog Kunsten i sin Tjeneste, saaledes som den til enhver Tid var; derfor har man fra de ældste Tider, inden Kunstens Forsald endnu var indtraadt, funden herlige Billeder paa Katakombernes Bægge; i en af de ældste Katakomber, som blev anlagt for Domitilla, en ædel Kvinde af Kejsereus Slægt, findes Slynquinger af Vinranker med Englebørn, som kunde maale sig med det ypperste af hvad man kjender fra andre Steder; i en lidt yngre Katakombe findes under Hvælvingen antydet de fire Aarstider ved Roser, My, Druer og Laurbær. Efterhaanden som det gik tilbage med Kunsten i det hele maatte det ogsaa vise sig her, og dertil kom jo endnu at det under Forfølgernes Tider blev i høj Grad vanstelig at gjøre særlige Opfrelser for at forskjonne Gravene. Hvor der er Tale om en egentlig Kunstfremstilling, ere Formerne vel de samme, som ogsaa brugtes hos Hedningerne; men medens det Skjonne hos disse skulde hjælpe til at tilfløre Dødens Gru, brugtes det hos de Kristne til at pege paa Opstandelsens Haab. Noget Billede af Jesus eller Apostlene findes slet ikke fra de ældste Tider, derimod tidt findbilledlige Fremstillinger, som paa en Gang tydede paa hans Kors og hans Navnetræk; dertil saadanne Tegne som Haabets Anker, Livets Krone, Fredens Oliegren, Syriens Palme. Naar de troende saa Noa i Arken, de tre

Mænd i den gloende Dvn eller Daniel i Lovekulen, da saa
 Uvndelsen paa deres egen Stilling saa nær; naar de saa
 Moses, som slaar paa Klippen, saa at Vandet vælder frem
 forstod de strax, at der pegedes hen paa den hellige Daab,
 ligesom andre Tegn, som forstaaelige for dem selv, tydede
 paa Nadveren. Naar de saa Mierkur med Staven, med
 hvilken han leder Sjælene gjennem Dovens Skygger, eller

Orfeus, som med sin Strængeleg tæmmer Markens Dyr,
 eller den gode Hyrde, der bærer et lille Lam paa sine Skul-
 dre, medens Hjorden flokkes om ham, saa kunde de ej være
 i Tvivl om, at der sigtedes til Kristus. En senere Tid har
 funden Behag i at fremstille Martyrernes Pinsler i deres
 mest gruopvækkende Skikkelser; de Slægter, som selv havde
 Martyriet for Dje, holdt mere af at fremstille Mandens
 Sejer over Kjødets. Betegnende i saa Henseende er et Billede,
 hvor man ser Dommeren, maaste Kejseren selv med Laurbær-

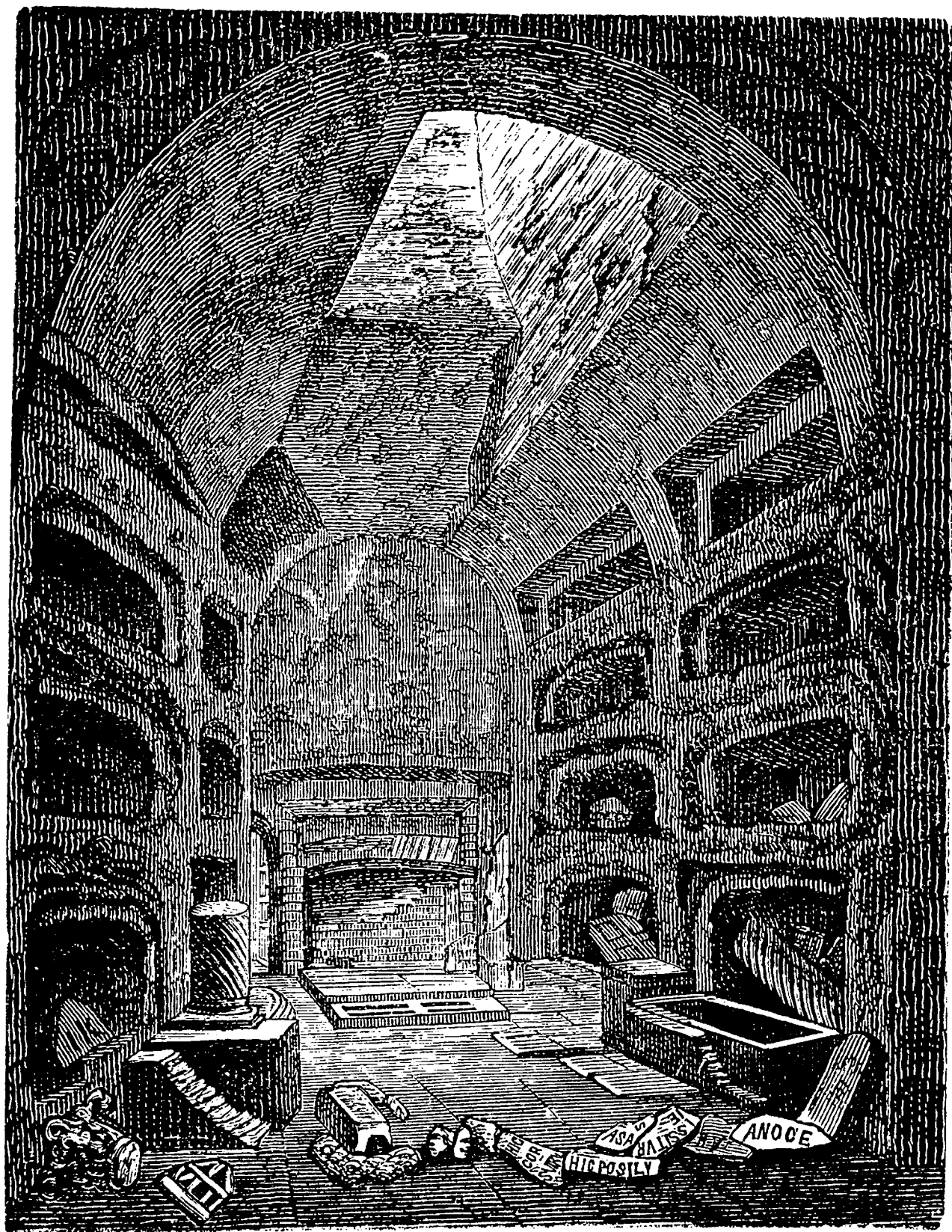
fransen om sin Sæse; for ham staa to Kristne med glædestraa-
lende Ansigt, medens Anflageren bestæmmet vender sig om.

Da Trængslernes Tid var ommue, gjordes Nedgangen
til Katakomberne atter fjendelige og forsynedes med brede
Trapper; hvert af de 21 Sogne, i hvilken Rom inddeltes,
fik anvist sin Katakombe til Gravplads, og hen imod Slut-
ningen af fjerde Aarhundrede levede en digterisk begavet
Pave, som forherligede Martyrernes Kamp og Sejer i Vers,
der udhuggede med pyntelige Bogstaver i Marmortabler an-
bragtes paa de Helliges Grave. Det var des værre den

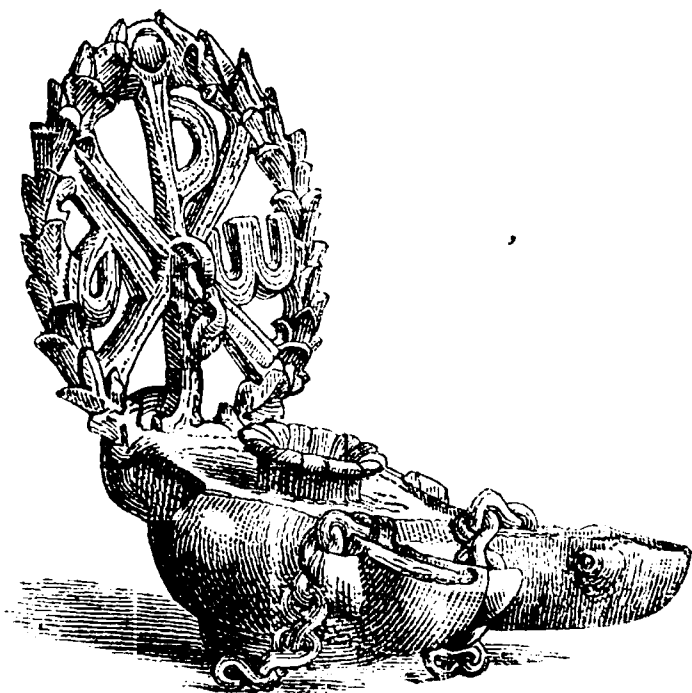
samme Damasus, som havde fortrængt den lovlig valgte
Pave, og hævdede sig i Besiddelse af Magten ved Besit-
telser, Vold og Drab, til Sorg for de stille i Landet og
til Spot for Hedningerne. Senere begyndte en Udplyndring
af Katakomberne, som efterhaanden gik over alle Grænser,
da Romerne mærkede, at Helgenlevningerne kunde gøres i
Benge. Ogsaa her til Danmark kom disse Ting i Tusend-
vis; mest bekjendt er Pave Lucius' Hovedskal, som var
Koeskilde Domkirkes yppersteklenodie, og nu gjemmes paa
oldnordisk Museum i Kjøbenhavn. Lucius' Grav er iøvrigt
opdaget for faa Aar siden i en Katakombe, som blev anlagt

af den fortjente Kalixt, som siden selv hævedes paa Pave-
 sædet og beseglede sin Tro med sit Blod. Det er et højt
 Rum, der er nogenlunde oplyst ved en Nibning i Svæl-
 vingen Medens Roms ældste Bisper eller Paver jorde des

i Katakomben under den nuværende Peterskirke, som den-
 gang laa udenfor Byens Mure, stedtes de fleste i tredje
 Aarhundrede til Hvile i Kalixts Katakombe. Nogle af dem
 hvile paa begge Sider i Væggen; i Alterrummet lagdes den

værdige Sixtus, som var greben, medens han forrettede Gudstjenesten i en nærliggende Katakombe, og efter at være domfældt blev henrettet paa selve Stedet, hvor han havde begaaet „denne Forbrydelse.“ Foran Alteret ligger 24 Soldater, som kort efter maatte lide Døden, fordi de bekjendte sig som Kristne. Vel ere her i Pavegravene Stenpladerne brudte fra Bæggegravene og ligge i Stumper paa Jorden, Billederne ødelagte og det Hele her saare forstyrret ud, ligesom det er Tilfældet de fleste Steder, hvor Katakomberne ere tilgjængelige; vel kan et Besøg i Katakomberne være uhyggeligt, ja dødbringende, naar man vover sig ene ind i de ukjendte Gange; men naar man har en paalidelig Fører, og derfor kan hengive sig udelt til det mægtige Indtryk disse Omgivelser gjøre, da kjender jeg ikke noget mere løstende og frigjørende i disse Slaphedens og Aldsplittelsens Tider, end at vandre om her, hvor hvert Skridt viser Levninger af den Slægt, som gav sig selv hen for det største og bedste

Ludvig Wagner.

Hos J. L. Wisbech samt i alle Boglader faaes:

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skilbringer, Digte etc. af de tidligere Udgange af Wisbechs Almanak.

- Nr. 1. Præstens Sommerpæerer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P.; med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. En sand Historie, af E. Martens; Gjøde Lavmandsen og hans Datter af J. Petersen, med 10 Billeder. 10 Dre.
- 6. Præsten i Gruelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mesters Ring, Historie af Carit Etlar; Byrde-drengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber af L. Wagner. 18 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 9. Kutteren Vildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. 5. 4. af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En høitstaende Medbeiler, Fortælling af A. Beiter; Inlands Nordvestkyst af Kapt. Jagd; Et Museum af Henning For; Den lille Tjandsker, med 18 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. Pøsekiggerkrigen i Riisby, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder af Carl Andersen, m. m. Cirka 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Fortællinger af Wisbechs Almanak, med cirka 30 Billeder. 96 Sider. 30 Dre.

Nr. 9

Bris: 2 Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

Se Omflagets indvendige og bageste Side

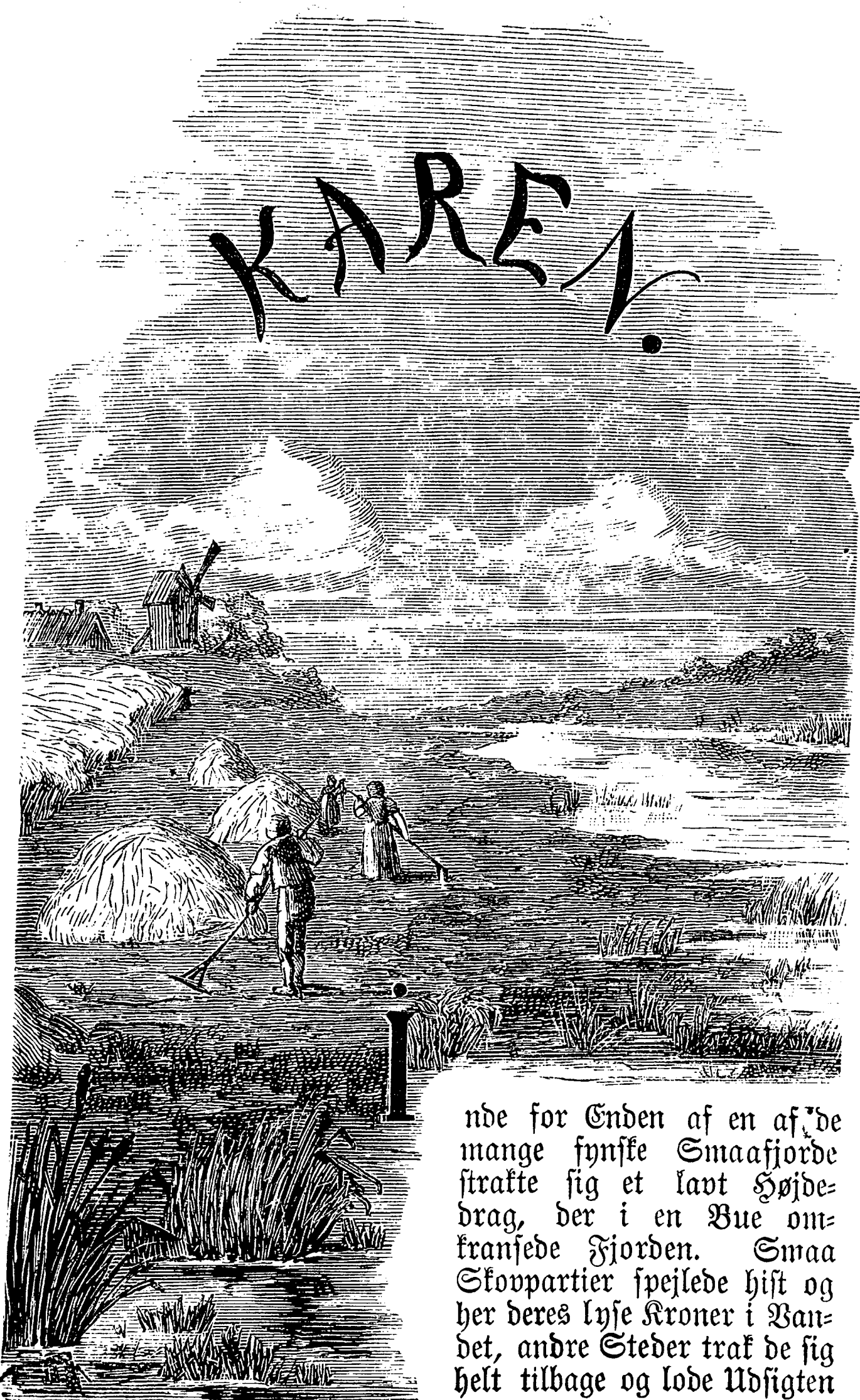
Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer, Digte etc. af fremragende Forfattere.

-
- Nr. 1. Præstens Sommerparer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieslibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester Ring, Historie af Carit Etlar; Hyrdebredren, Eventyr af Ruud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelig-
hetssuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Kata-
komber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Rutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frede-
riksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Bille-
der. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af N. Beiter, med 7 Illustrationer;
Sjællands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr. et Musæum,
af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbnytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot
og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder.
72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley,
af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald,
med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Henckel, med 7 Illustr.
96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5
Illustr.; En Udflugt til „Ritmøller“, af C. Jagd, med 1
Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste
Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mol-
beck, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp,
med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Heksen, historisk Fortælling, af M. Henckel, med 9 Illustr.;
Finlands Helte, af N. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsekitse fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slave-
handleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr.
24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

KAREN.

nde for Enden af en af de
mange fynske Smaafjorde
strakte sig et lavt Højde-
drag, der i en Bue om-
kransede Fjorden. Smaa
Skovpartier spejlede hist og
her deres lyse Kroner i Ban-
det, andre Steder trak de sig
helt tilbage og lode Udsigten

ri op til den lille, venlige Landsby, der var bygget ned ad Straaningen og laa i Læ bag Bakkerne. Oppe paa Bakkekammen knejsede Møllen som en Skildvagt for Byen og som et Sømærke for Smaaskuderne, der besøgte Fjorden paa Vejen til Kjøbstaden. De fleste Bygninger vare omgivne med større eller mindre Frugthaver og Plantninger af Pil, gennem hvilke man nede fra Fjorden kun nu og da kunde skimte de hvide Mure. Kun en eneste laa frit deroppe med Udsigt helt ud over Fjorden. Det var Niels Nielsens; de frodige Marker strakte sig helt ned til Vandet, og der nede i Engen var der i Dag travl Virksomhed med at sætte Høet i Stak i det dejlige Sommervejr. Her nede gif begge Niels Nielsens Døtre og Tjenestekarl og svædte, ikke Angstens, men Arbejdets Svød, medens de med Forke og Riber samlede det friske, vellugtende Hø sammen.

Den ældste af Døtrene, Karen, var en høj, rank Pige paa henved 20 Aar med et frisk, rødmusset Ansigt, hvoraf baade Sundhed og Hjertensgodhed lyste frem. Et Par store, klare, blaa Øjne gave hendes Ansigt og hele Bæsen noget livligt og meget tiltrækkende, og naar hun fæstede dem paa nogen, syntes man at kunne læse dybt i hendes Sjæl, saa aabne og rene vare de. Trods sin Ungdom havde hun i et Par Aar bestyret sin Faders Hus, da hendes Moder var død for flere Aar tilbage. Hendes Søster Trine, en munter lille Pige paa en 12—13 Aar, fulgte altid med Karen, der ogsaa ledede hendes Opdragelse og var hende i Moders Sted. Hvad deres nuværende Forbundsfølge, Sørgeren, angik, der tjente hos deres Fader, da var han en ung, kraftig Karl med et Par ærlige, trofaste Øjne og af et meget sindigt og solidt Bæsen. Han havde for et Par Aar siden afstjent sin Værnepligt, hvad der baade havde givet ham noget mandigt og tillige et friere Bæsen.

„Vi maa dog i Grunden være glade ved Stranden,” sagde Sørgeren; „thi rigtignok gjør den sig stundom alt for stor Ulejlighed med at hilse paa os, saa det svier til Kornet; men saa forærer den os til Gjengjæld Aar efter Aar et Stykke Eng, som den vander saa troligt, saa vi næsten kunne gaa i Hø til Kædet.”

„Jeg kan godt huske,” fortalte Karen, „at Stranden gif helt op til Marken, saa Engen ikke var ti Skridt bred. Men det er da nogle Aar siden,” søjede hun til.

„Sa Du bliver jo snart en gammel Pige,” lo Sørgeren. „Det er ellers svært, som Tiden gaar! Hvem skulde tænke, at det nu er otte Aar, siden jeg kom til at tjene her. Da var

Du kun en bitte Skoletøs, knap saa stor som Trine, og nu er Du jo snart en gammel Husmoder."

"Det var da godt, Du ikke ræsonnerede over mig som Husmoder," sagde Karen; "det taaler jeg ikke, saa bliver Du sat paa Smalkøst. Det er begribeligvis min Stilling, der gjør, at jeg føler Alderen trykke mig; thi saadanne Folk som Du og dine Lige kunne nok gjøre En gammel før Tiden. Men enten Du nu fortjener det eller ej, skal Du vel ligesuldt have Mellemmaden."

Med Madkurven imellem sig lagde de sig nu til Hvile ved en af Høstakene. Et behageligere Kryderi kunde man ikke let faa end det friske, duftende Hø; derhos havde man lige for sig Fjorden, hvor der altid var en bestandig Kommen og Gaaen af Skibene, medens Fisserbaadene vippedes op og ned derude for ogsaa paa deres Vis at drage Næring af det store Hav. Det var dog vistnok mere det nyttige end det skjønne ved Havet, der gjorde Indtryk paa dem, hvad vi ogsaa have jet af det foregaaende.

Lejrede om Madkurven aabnede den unge Husmoder for Indholdet; men det maa dog ikke alt have været fuldkommen til hendes Tilfredshed; thi hun ledte rundt om i alle Kroge og fandt dog ikke, hvad hun søgte.

"Seg mener saa bestemt, at jeg kom din lille Lærke i Kurven, Sorgen, og nu kan jeg ikke finde den," udbrød hun. "Hvad gjør vi nu ved det? Du kan vel ikke faa Maden til at glide uden din Snaps?"

"Seg saa nok Flasken staa hjemme i Vinduet," sagde Sorgen; "men jeg tænkte, vor Moer var vred, siden den ikke kom med."

"Nu burde Du kjønt miste, naar Du har saa flette Tanker om mig," truede hun. "Men vi saa vel lade Naade gaa for Ret, lille Trine, for ikke at faa et surt Ansigt at se hele Eftermiddagen."

Med Mellemmaden i Haanden travede saa den lille hjemad for at udrette sit Verende, medens de andre gave sig i Færd med Maaltidet. Det gik meget tavst en Tid.

"Seg tænker ikke," begyndte Karen endelig, "at Fader bliver vred, selv om han kommer hjem før os og ser, at jeg har byttet med Pigen i Eftermiddag. Jeg havde meget mere Lyst til at komme herved ved Stranden i det dejlige Vejr end til at gaa hjemme, koge Madver og skure Bøtter."

"Han kommer saamænd ikke tidlig hjem," mente Sorgen. "Du raader jo tilmed, naar han ikke er hjemme. Og saa er

det ogsaa fornøjeligere at have Dig med, saa gaar Tiden
saa rask."

"Nu vil Du vist være rar," drillede Karen ham, "fordi
Du var uartig før."

"Nej, det er min Hjertens Mening, Karen," forsikrede
han med Barme.

Atter faldt han i Tanke; han sad og stirrede en Stund
ud over Stranden paa Skibene, der glæde forbi, og der und-
slap ham et Suk.

"Det var hentet lang Bæjs fra," udbrød Karen med et
Smil. "Hvad var det, der laa Dig saa tungt paa Sinde?
Derksom det da ikke var Gemmeligheder," lagde hun til.

"Na, nej," svarede han. "Jeg sad og tænkte paa det
Skib, der sejler ude, paa, hvad jeg vilde gjøre, hvis det
var mit."

"Saa vilde Du vel sælge det," faldt hun ind. "Hille-
mænd, hvor Du saa blev rig; Du kunde vel kjøbe Dig en hel
Gaard for alle de Penge."

"Mine Tanker vare langt fra Penge den Gang. Jeg
tænkte derimod paa en Sejltoer, jeg i saa Fald vilde gjøre.
Det skulde blive en Rejse for hele Livet."

"Hvor tør Du betro Dig til det falske Vand? Der
holder jeg ikke af at komme."

Bludselig tog han sig sammen og rejste sig halvt op;
der kom et ejendommeligt spændt Udtryk i hans Ansigt; hans
Øjne lyste med en underlig Glans, saa Karen rødmede, da
han fæstede dem paa hende. "Jeg tænkte paa noget, jeg længe
har tænkt paa, Karen, men som jeg aldrig har sagt for nogen,
knap nok turdet sige for mig selv. Nu kan jeg ikke gjemme
det alene længere; nu maa jeg spørge Dig: "Karen, holder
Du af mig?"

Skjønt det nok anede hende, hvad der vilde komme, blev
hun dog blussende rød og slog Blikket mod Jorden. Han
havde grebet hendes Haand, og hun lod ham beholde den;
nu var det hendes Øjne, der søgte ud i det fjerne, hun turde
ikke se paa ham. Et sagte Haandtryk mindede hende om, hvor
pinlig Tavsheden blev ham, og hun hviskede:

"Jeg har altid holdt af Dig, Sorgen, lige fra jeg var lille."
Et trofast Haandtryk beseglede Paktten, og Sorgen tilføjede
meget bevæget: "Gud i Himlen give os begge Belsignelse heraf
for vort hele Liv."

Med straalende Blikke betragtede hun Sorgen og læste i

hans Ansigt Gjenskinnet af den Lykke, der opfyldte hende; Haand i Haand sad de og drømte og glemte helt Maaltidet.

„Nu skal jeg fortælle Dig, Karen,“ sagde han, „hvad jeg tænkte paa før, da Du spurgte mig derom. Da drømte jeg, at Skibet derude var mit, og at jeg førte Dig langt bort til et fremmed Land, og der byggede vi os et Hjem.“

„Men hvorfor skulde vi rejse, Søren? Der er dog bedst her, hvor vi ere kjendte og have vor Familie.“

„Det var kun, lille Karen, i Fald jeg ikke maatte faa Dig for din Fader, at jeg tænkte derpaa; thi han vil sagtens ikke blive synderlig glad ved en Svigersøn, der ikke har en Gaard. Tror Du saa, min lille Pige, at Du kunde forlade ham og følge mig, hvis det er din Fader imod?“

„Fader kan ikke undvære mig,“ forsikrede hun, „og han holder altfor meget af mig, til at han vil være vor Lykke imod.“

Længere kom hun ikke i sine Betragtninger, da de noget borte hørte En komme syngende. Nu huffede de paa lille Trine, som de havde glemt, og de fik atter fat paa det afbrudte Maaltid, medens det hurtig blev aftalt, at deres Kjærlighedsforhold for det første skulde holdes hemmeligt. De vare begge unge og kunde nok vente en Stund endnu, da de nu vare sikre paa hinandens Kjærlighed.

„Det var i Grunden Synd af mig,“ sagde Sorgen, „at vi lode den lille løbe den lange Vej. Da Du var gaaet ud i Kjøkkenet, fort før vi gik herved, listede jeg Flasken op af Kurven og gjemte den, for at jeg kunde komme til at tale ene med Dig. Du kan tro, jeg har i den sidste Tid lagt mange Planer til at træffe Dig ene.“

„Hvem skulde tro, at Du var saa udspekuleret. Jeg fristes næsten til at tage mit Ord tilbage, naar Du er saa lumsk,“ sagde hun, men saa i det samme saa skjælmisk ud, at han dog ikke følte nogen overvættets Frygt derfor.

Da kom Trine med Lærken. „Din Skaal, Karen!“ sagde Sorgen.

Nu gik der et Mars Tid, i hvilken de unge vogtede nøje paa sig selv, saa det kun var sjældent, de kom til at udtale sig for hinanden; men der var heller ingen, der anede noget. Traf det sig saa, at de vare ene, da havde de ogsaa meget at betro hinanden, saa Tiden løb altfor hastigt. Karen gav sig helt hen i sin Kjærlighed, og hele Verden viste sig for hende i Rosenskjær, belyst af hendes Forhaabninger; Sorgen holdt sikkerlig lige saa meget af hende; men han havde allerede prøvet en Del Modgang, saa ung han end var, og var derfor næppe saa forhaabningsfuld. Han var et Husmandsbarn og havde siden sin Konfirmation været ude blandt fremmede og set mange af sin Barndoms Ønsker gaa op i Røg; et Husmandsbarn kan ogsaa bygge Luftkasteller. Men det havde saa igjen givet ham Karakterstyrke og en Mandighed, som kun saa i hans Alder var i Besiddelse af. Det var denne, Karen altid havde agtet hos ham, og som havde draget hende til ham; derfor saa hun op til ham og lod sig lede af ham. Hun havde en Følelse af, at han vilde kun, hvad der var Ret, og kjendte dette langt bedre end hun, saa hun kunde lide paa hans Meninger.

S Reglen plejede Niels Nielsen hver Søndag Eftermiddag at gaa en Tur ud i Marken for at se, hvorledes alt stod til,

og dette var den bedste Tid for de elskende, thi saa var lille Trine gjerne ude at more sig. Saaledes vare de da ogsaa en Søndag Eftermiddag i Forsommeren ene hjemme og i en meget fortrolig Samtale.

„Tror Du ikke, Karen,“ spurgte han, „at det er bedst, at vi fortælle din Fader, at vi ere gode Benner? Vi havde langt mere Glæde deraf, naar vi ikke skulde holde det hemmeligt, og jeg vil helst, at Folk skulde kjende mig, som jeg er.“

„Seg synes, det er saa morsomt, at ingen andre vide, at vi holde af hinanden. Naar Folk faar det at vide, er det næsten, som jeg ikke ejede Dig helt. Nu koster det Opfindsommelighed at kunne komme til at tale med Dig; naar vi kunne tale sammen hver Dag, saa længes vi vist ikke saa meget derefter.“

„Nu siger Du da noget, Du ikke mener; jeg vil haabe, min Pige, at vi altid baade maa længes efter at tales ved og have noget at sige hinanden. Men Du har dog vist lige saa vel som jeg en Følelse af, at vi gjøre noget, vi ikke have Lov til; først naar din Fader har givet sit Samtykke, høre vi rigtig hinanden til.“

„Du har vel sagtens Ret deri,“ svarede hun. „Du er jo baade den ældste og den klogeste.“

„Saa maa jeg ogsaa nok fortælle din Fader det nu?“ spurgte han. „At jeg ikke har havt noget imod, at vi have holdt vort Forhold skjult, er alene begrundet i Frygt for, at han skulde nægte sit Samtykke.“

Men den Tilladelse, han nu fik, behøvedes i Grunden ikke; det skulde komme helt anderledes, end de anede.

Niels Nielsen var nemlig paa sin sædvanlige Runde stødt sammen med sin Nabo Ole Tørgensen, til daglig Dags kaldt Ole Tørgen, der ogsaa var ude at fryde sig over sine Herligheder. Det var en lille, halvgammel Pebersvend paa henved et halvt hundrede Aar, hvis runde, rødmissede Ansigt straaled end stærkere ved Gjenkinnet fra det tykke, røde Haar. Han havde i sine unge Aar været ude som Gaardbestyrer og bevarede fra denne Tid af et noget flottere Bæsen end sine Jævnninge, gik til Søndags med „udskaaren“ Best og Krave, og skjønt hans hele Dannelse var rent udvortes, gav det ham i Befolkningens Dine en noget større Anseelse, saa hans Ord havde mere Vægt end andres. Det var imidlertid langt fra, at han i virkelig Dannelse var forud for de andre; hans Syn var lige saa snevert, og hans Interesser lige saa saa som deres. Han var af Naturen hidsig og forlangte, at alt skulde

bøje sig for hans Vilje. Med sine Naboer kom han dog ret godt ud af det, da det var sindige og skikkelige Folk; men det skulde ikke være godt at staa under ham.

„God Dag, Ole!“ lød Niels's Silfen, „saa Du er ogsaa kommen ud at se til Sæden.“

„Ja, jeg er, Nabo, og det ser jo meget fornøjeligt ud, skjønt man jo dog før har set det bedre.“

„I de sidste Par Aar maa vi da ikke klage,“ mente Niels Nielsen; „da ere vi Bønder jo gaaet temmelig frem med de gode Kornpriser. Og Du har mindst Grund til det, Ole, saadan som dit Korn staar.“

„Hm! Na, ja,“ lød Svaret. „Det er ellers længe siden, Du var omme at se til vort; Du kan jo gaa med en Omgang.“

Saa besaa de to Mænd alle Herlighederne herude. Især bleve Kreaturerne grundig betragtede. Det var altsammen meget godt; men Ole vidste det ogsaa og saa det gennem Egenfjærlighedens Briller yderligere forherliget. Alt, hvad der kom i hans Hænder, fik, blot ved denne Omstændighed, en hel anden Glans og forhøjet Betydning, saa intet kunde maale sig dermed. Med Stolthed præsenterede han sine Heste, og for at de ret skulde vise sig til deres Fordel, fik hver af dem et venkabeligt Sparf af deres ikke blødhjærtede Ejer. Det nedsatte ikke Dyrene, men det afsnødte hver Gang et „Na, aa!“ fra den langt mere medlidende Nabo.

„Følg nu med hjem, Niels!“ sagde Ole, „saa skal Du se Kalve, der har vasket sig.“

„Jeg skulde nok ellers hjem til vort eget,“ svarede denne, men fulgte dog med.

Efter at ogsaa disse vare beundrede, fulgtes de to Mænd ind for ogsaa at lade Oles gode Sager inden Døre vederfares Retfærdighed, og et Djeblik efter finde vi dem i Sengenkamret bænkedes om en forsvarlig „Mellemmand“ med Tilbehør. I Begyndelsen gik det noget stille, og Værtens Opfordring til Niels Nielsen om at spise og drikke var den eneste Samtale, der førtes.

„Nu har Du faaet det godt i Orden altsammen,“ begyndte Niels Nielsen. „Der er snart ikke en Pind, uden at den er paa sin Plads.“

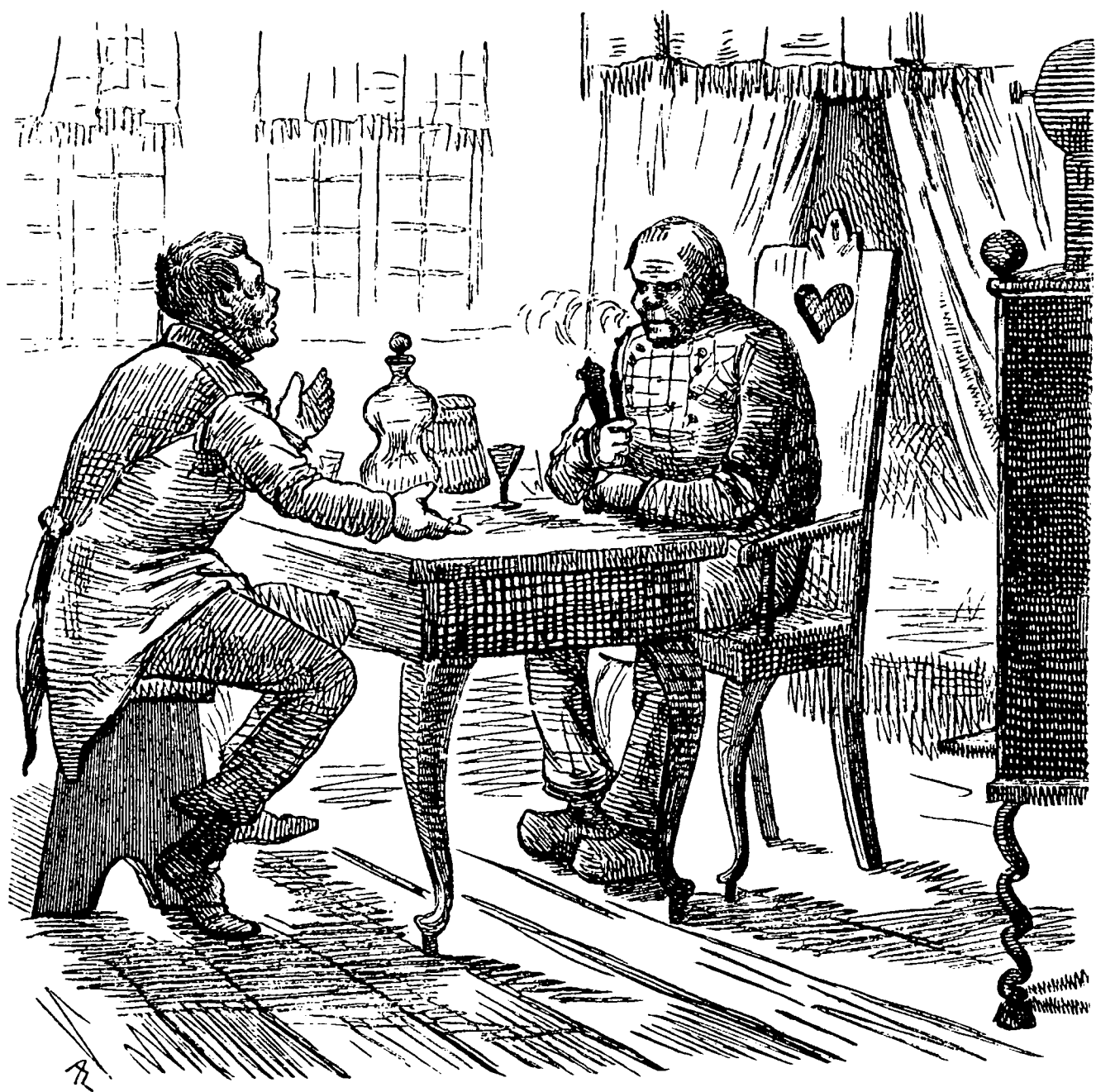
„Det er ogsaa det, jeg arbejder for, Niels,“ svarede Ole. „Det koster Penge og Anstrængelse; men vi, der have været ude, maa jo være foran og vise Vej. Hvem skulde ellers lyse op for Eder!“

„Ja, det er jo givet," lød Svaret.

„Her er blevet tomt, siden min Søster rejste," begyndte Ole efter en lille Pause.

„Ja, Du savner hende vel alle Steder," svarede Niels Nielsen. „Det var ogsaa i en Fart, hun blev gift."

„Na, det var nu ikke paa den Maade, jeg mente," fortsatte Ole; „men hun tog saa meget med herfra, saa der er bleven saa tomt i alle Kroge."

„Du har jo Vre af, at Du kunde give hende saa meget med."

„Jeg savner hende da ogsaa en hel Del," vedblev Ole, „og jeg har i den sidste Tid tænkt saa smaat paa at forandre mig. Dersom der da ellers er noget Fruentimmer, der vil have mig," lagde han til og saa med et selvtilfreds Smil ned ad sig, et Blik, hvori hele hans Uimodstaaelighed laa udtrykt.

„Du skulde da ikke kjende nogen, der vilde gaa ind til mig, Niels?“

„Det var der vel nok, der vilde,“ mente denne; „men Du vil vel ikke have alle og enhver.“

„Hvad mener Du om jer Karen? Hun er værd at sætte ind i en god Gaard!“

„Karen!“ udbrød Niels Nielsen, i Birkeligheden overrasket ved dette Forslag. „Det var rigtignok ikke mine Tanker, at hun skulde ud af Gaarden. Hun passer nu Huset, saa det er ikke saa nemt at undvære hende.“

„Det kommer I nok ud af,“ trøstede Ole. „Hun kommer saa ikke saa langt bort, og saa kan Du jo lade Trine blive ved Gaarden. Men hvad har Du tænkt at give mig, hvis jeg nu skiller Jer af med hende?“

„Det er ikke saa lige en Sag at saa en Stedfortræder, der kan passe det, saadan som hun. Men, det forstaar sig, jeg vil ikke staa hendes Lykke i Vejen, hvis vi ellers kunne blive enige.“

Saaledes var da Hovedspørgsmaalet ordnet, og nu skulde man synes, at de mere underordnede Spørgsmaal, saasom om Medgift o. lgn. snart maatte kunne endes. Og dog var det hele flere Gange ved at strande, idet Ole paastod, at efter alt det, han var kommen af med, var Niels Nielsens Tilbud altfor karrigt, og han viste en for en Elsker beundringsværdig Sejghed i at pine det ene Hundrede ud af sin vordende Svigerfader efter det andet. Dimsider blev dog alt ordnet, og til Hvid og Skilling var det bestemt, hvad Karen skulde føre med; at hun skulde bringe sit Hjærte med, blev ikke omtalt og blev jagtens ogsaa betragtet som overflødig Gods; det faldt ingen af dem ind, at hun kunde have en anden Mening; det var jo desuden heller ikke Skik og Brug at spørge de unge Piger i saa Henseende.

„Til Lykke med Handelen da,“ sagde Niels Nielsen, og saa klinkede de.

Niels Nielsen var i de sidste Aar bleven mageligere end tidligere; han var jo ogsaa bleven ældre og var ikke længere den første om Morgenens. Derimod havde han faaet anbragt Klokkestrænge til Lyndets Bærelser. Naar han nu havde faaet sit Mandskab paa Benene, tændte han gjerne Piben og nød da i fulde Drag Tilværelsens Behageligheder, indtil han havde sat Kronen paa det hele ved Nydeljen af den dampende Kaffe,

som Karen regelmæssig bragte ham paa Sengen. Dagen efter, at den vigtige Handel med Ole Sørgeren var sluttet, var Nydelsen dog ikke fuldt saa ublandet; thi han var i Tvivl om, hvorledes han skulde gjøre Meddelelsen derom til Karen. Morgenens egnede sig bedst dertil, da han saa var vis paa at være ene med hende. Det var dog en usædvanlig og vigtig Sag, og alt, hvad der paa nogen Maade laa udenfor den jævne daglig-

dags, en Gang tilvante Færd, forstyrrede fjendeligt hans Sinns Ligevægt. Der kunde gaa Mar hen, uden at der indtraf noget saadant. Piben gik ud flere Gange under denne Hjerneanstrengelse, og han kløede sig i Hovedet for at holde Rede paa Tankerne.

„God Morgen, Fader,” sagde Karen og viste sig i Døren med Kaffen. Hun beredte sig allerede til at gaa igjen, da han anmodede hende om at vente.

„Løv lidt, Karen! Der var noget, jeg vilde sige.“

Da han igjen tav, spurgte hun: „Er det noget, Karlene skulle gjøre? Skal jeg kalde paa Sorgen?“

„Nej! Sm, hm,“ begyndte han igjen; „Ole Sorgen kommer nok herom paa Lørdag.“

„Naa,“ svarede Karen, som endnu ikke anede Bigtigheden af denne Meddelelse.

„Ja, og det kunde være, der kom nogle flere,“ vedblev han.

„Saa saa vi nok travlt i disse Dage, naar vi saaledes skulle have fremmede. Det har jeg slet ikke tænkt paa.“

„Sm! hm!“ rømmede han sig, „Sa det er jo saadan, her skulde jo være Sagilde med Ser to.“

„Med mig!“ udbrød hun og blev aldeles bedøvet ved Nyheden; saa uventet kom det hende, at hun i første Øjeblik ikke kunde sige noget. Niels Nielsen fortsatte da, som om den Ting med det samme var afgjort.

„Sa, jeg traf ham i Gaar, og saa forlangte han Dig. Det er jo en farlig god Gaard, og han er baade dygtig og mere end de fleste Bønder, saa I kunne jo komme godt ud af det.“

„Er det dit Alvor, Fader?“ spurgte Karen, der ikke kunde tro paa Muligheden af saaledes at være bleven givet bort uden sit Vidende og Vilje. At noget lignende var sket der i Byen før, vidste hun nok; det var vel endog det sædvanlige; men dels var det noget, der ikke altid kom for Dagen, da der sjælden blev gjort alvorlig Modstand fra Brudens Side, dels troede hun, at hendes Stilling som Husets Herskerinde og hendes Indflydelse paa Faderen skulde have forhindret noget saadant for hendes Bedkommende, da Faderen i alle andre Ting havde vænnet sig til at spørge hende til Raads. Hun antog det derfor endnu halv Vejs for en Spøg.

„Hvorfor skulde det ikke være mit Alvor? Saa Du nu Huset i Orden til Gildet, saa skal jeg nok sørge for det andet.“

„Nej, Fader,“ sagde hun og tog Mod til sig; „det kan jeg ikke. Jeg havde aldrig troet, at Du havde givet mig bort, uden at jeg anede det.“

Hun fremkom nu med alle de Indvendinger mod Ægteskabet, hun kunde finde, og først og fremmest fastholdt hun, at hun ikke følte den mindste Tilbøjelighed for Ole Sorgen, og uden dette vilde Ægteskabet efter hendes Mening blive uudholdeligt. Dette afviste hendes Fader imidlertid som de sørgelige Følger af hendes Romanlæsning, „Kjærestehistorier“, som

han kaldte dem, og henviste hende derimod til sit eget lysende Exempel, hvor det var gaaet meget lykkeligt uden Kjærlighed. Naar hun først blev gift og fik sit eget Hus at varetage, var han overbevist om, at deslige Griller snart vilde forgaa. Nu maatte Karen da rykke frem med den vægtigste Grund til sin Bægring, at hun havde givet sig hen til en anden, og det var under jomfruelig Rødmen og med sænket Blik, at hun fremstammede sit Hjertes Hemmelighed for Faderen. Besynderligt nok modtog denne Efterretningen herom med Ro; han troede endnu at kunne besejre hendes Indvendinger, men beklagede kun, at hun ikke havde sagt det tidligere, da han saa muligvis kunde have søjet sig efter hende.

„Nu har jeg givet mit Ja til Ole,“ sagde han, „og det kan jeg ikke tage igjen. Det gaar nok altsammen, skal Du se, naar Du bare tager det lidt roligt.“

„Nej, Fader!“ forsikrede hun bestemt. „Seg gjør det aldrig; jeg tager heller ikke mit Ord tilbage.“

„Hvem er det ellers, der har snakket Dig det for?“ spurgte han.

Da Karen aabent vedgik, at det var Sorgen, hun elskede, blussede Breden op i ham.

„Det var ikke saa galt for ham, kunde han saa en rig Gaardmandsdatter. Og Du tror, det er andet end dine Penge, han render efter! Saa skulde jeg vel gaa fra Gaarden med det samme, for hvad kan han søde Dig paa!“

„Det have vi ikke tænkt paa, Fader. Vi ere begge unge og kunne endnu vente en god Stund.“

„Ja saadan er det! I have ikke andet i Hovedet end den tosfede Sludder om Kjærlighed, I have læst Ser til. Der- som vi gamle ikke vare klogere, endte I nok allesammen i Fattighuset.“

Det var til ingen Nytte, at Karen tiggede og bad sin Fader om hans Minde, og lige saa unyttig var al hendes Beltalenhed for at overbevise Faderen om Sorgens Dygtighed. Da det var den praktiske Side af Forholdet, Faderen udelukkende havde Øje for, mente hun at kunne omstemme ham ved at fremstille det som heldigt, selv saaledes betragtet. Han indrømmede Sorgens Dygtighed som Tjenestekarl; men i Egen- skab af Svigersøn fandtes han aldeles ubrugelig; thi bag hans Bejlen til Karen saa han med al sin Stands Mistænksomhed i dette Stykke, trods Pigens Forsikringer, et slet skjult Angreb paa hans Gaard eller i det mindste hans Penge.

Snderlig bedrøvet gif hun til sin Gjerning, ledsaget af sin

Faders gjentagne Opfordring til at tage Sagen koldblodigt og blot træffe de fornødne Forberedelser. Det saas hele Dagen, at der hvilede noget trykkende og næsten knugende over hende; hendes Ven saa det med Bedrøvelse; men Faderen vogtede med den yderste Opmærksomhed paa dem, at intet Ord blev verlet mellem dem i Enrum. Det bares Sorgen for, at deres Gemmelighed maatte være røbet, og ude i Marken, hvorhen han af en lignende Forsigtighed blev beordret, udfastede han den ene Plan efter den anden til at vinde sin Brud. Dog Dagen sneg sig hen, og Aftenen kom; den samme Beklemthed, om muligt forøget, hvilede over dem alle, og Niels Nielsens Narvaagenhed var usvækket. Først efter at have forvissnet sig om, at de alle vare gaaede til Ro, søgte han selv Hvile, træt efter den usædvanlige Anstrengelse, det efter alles Sigende skal være at vogte unge Piger. — Men hvordan havde Karen det? Hendes Faders Haardhed havde overvældet hende, saa hun gik som i Drømme, og de i hans Dine saa smilende Udsigter svævede som en uhyggelig sort Sky over hende. Ole Sorgen stod for hende som et Uhyre, der ved hendes Faders Bistand vilde rive hende fra Sorgen, der var altfor svag til at kunne gjøre alvorlig Modstand. Dog dæmrede det lidt efter lidt i hendes Sjæl; thi det stod klart for hende, at den paatvungne Bejler kunde hun aldrig give sin Haand; hun maatte da selv sætte sig til Modværge, selv rejse en uoverstigelig Hindring. Der var intet andet at gjøre, følte hun, end at flygte; hun mindedes, hvorledes hendes Veninde, Præstens Datter, der var bosat i Hovedstaden, saa tidt havde opfordret hende at besøge sig. Til hende vilde hun ty, saa kom der vel med Tiden bedre Dage for dem, og bedst var det ogsaa for hendes Hjertes Ven, at han ingen Del havde i hendes Plan. I Følelsen af, at det vilde vare længe, før de saas igjen, havde hun derfor om Aftenen trods Faderens Nærværelse i en underlig alvorlig og inderlig Tone sagt: „Godnat, Sorgen!“ da de skiltes. Føjet til den ualmindelige Stemning, der hele Dagen havde hvilet over Huset, forøgede det dennes Uro, og han tilbragte en søvnløs Nat.

Da alt var roligt, og Sønnen blidelig havde betaget det hele Hus, som hun troede, rejste Karen sig fra sit Reje, pakkede nogle faa Klædningsstykker i en lille Pukke og listede sig ud af Huset. Det var en besværkelig Gang for hende, og det var, som sagde hun sit Hjem Farvel for stedse. Hvert Hus, hver Træ paa Vejen hilste hende som gamle bekjendte og nikkede Farvel til hende.

„Sa, Farvel,“ suktede hun; „Gud véd, naar jeg skal hilse Eder „God Dag“ igjen. Men det faar saa at være; jeg kan ikke begrave mig omme i Ole Sjørgens Gaard. Han regner mig sagtens ikke for mere end et af sine Dyr; hvor fin han saa er paa det, bryder jeg mig dog slet ikke om al den Stads. Og saa skulde jeg bedrøve min Ven! Nej, saa længe Sjørgen holder af mig, skal jeg være ham tro; saa maa Fader sige, hvad han vil.“

Saaledes arbejdede det i hendes lille Hjærte, og hun kæmpede en lang Kamp for at forsvare sin Beslutning mod de Anker, hun godt følte, der kunde rejses mod den.

„Hvad mon Mathilde vil sige, naar jeg kommer; men hun vil nok tage godt imod mig og hjælpe os.“

I Daggry naaede hun Byen; der laa Skibet med Damp oppe, som ventede man kun paa, at hun skulde komme og en halv Time efter stod det ud af Fjorden. Solen var nylig kommen op og kastede sine Straaler hen over det stille, blanke Vand; hele Naturen laa saa stille, som var den endnu ikke vaagnet fra Nattens Blund; kun Fuglene inde i Skoven begyndte at synge deres Morgensange. Nu kom man ud for hendes Hjem. Deroppe laa alt saa fredeligt og stille; Morgensolen kastede sine Straaler op paa den gamle Gaard, og de hvide Mure sendte en Solstraale tilbage lige ud til hende.

„Nu ere de vist ved at staa op; bare jeg kunde se hjem. Hvad mon de ville sige, naar de nu vaagne og savne mig?“

Men fremad gled Skibet; alt derhjemme blev mindre og mindre og tilsidst forsvandt det i det taagede fjærne. Da listede der sig en Taare ned ad hendes Kinder, og hun gik ned i Kabytten for at være ene med sine Tanker.

Nogle Dage efter finde vi en Eftermiddag Niels Nielsen siddende for Bordende i Dagligstuen i en meget højtidelig Stemning. Den ualmindelige Begivenhed, at der i Dag var kommen et Brev, havde haft de foreløbige Følger, at Biben var bleven tændt, og Brillerne komne for en Dag. Delt mellem Frygt og Haab betragtede han Brevet meget omhyggelig udvendigt, før han aabnede det. Det anede han, at det gjaldt Karen, for hvem han nu havde været urolig i flere Dage. Urolig havde han været; vel var han sig ikke nogen Brøde bevidst overfor sit Barn; det var jo kun hendes eget Vel, han paa sin Maade vilde fremme, og i Alvor mente han at have gjort det saa grumme godt for hende. Men han var

lige fuldt ængstelig over, hvor hun kunde være blevet af, ja frygtede endog det værste, at hun i Fortvivlelse havde taget sig af Dage. I sin Beklemthed havde han aabnet sit Hjerte for sin Nabo, der jo var interesseret i Sagen.

„Du kan være fuldkommen rolig,“ havde denne sagt. „Hun kommer nok igjen. Det ærgerligste er kun, at det varer saa meget længere, inden hun kan komme om til mig; jeg kan daarligt undvære hende. Skulde hun ogsaa have gjort en Ulykke paa sig selv, var det da værst for mig. Du skulde jo af med hende alligevel. Men det har saamænd ingen Nød.“

Han kunde ikke skjule for sig selv, at Oles Ord havde gjort et vist uhyggeligt Indtryk paa ham; thi Tabet var dog i saa Fald størst for ham, skjønt Ole mente det modsatte, gaaende ud fra, at det vilde falde vanskeligt at finde en saa rig Pige. Nu vilde der sagtens komme Lys i Sagen, og han var derfor spændt paa, hvad Brevet monne indeholde.

Med Møje fik han sig stavet igjennem det; det var fra Karens Beninde og berettede om, hvorledes hans Datter var kommen til hende og havde bedt hende for det første om Tilhold og dernæst om at tale hendes Sag. Det indeholdt dernæst en Fremstilling af Betydningen af gjensidig Tilbøjelighed mellem Ægtefolk, en Skildring, der slet ikke passede for den, det var rettet til, da han ikke var i Besiddelse af den nødvendige Modtagelighed for deslige Beviser. Det lettede dog en Sten fra hans Hjerte at vide sit Barn i Behold, og kunde han end ikke forstaa eller billige Marsagen, var han dog ikke langt fra at beundre hendes Raskhed. Han havde ikke følt sig vel i sit Hjem, siden hun havde forladt det; hun kunde paa sin egen stille Maade gaa og hygge om ham; nu var der saa uhyggelig tomt alle Steder, og saadan vilde det jo ogsaa blive, om hun blev gift med Ole. Dennes ufølsomme Svar havde derhos gjort et stærkere Indtryk paa ham, end han vilde tilstaa for sig selv. Nu kom hertil den Bestemthed, hvormed hun havde handlet, som overbeviste ham om, at det var Alvor med hendes Bægring. Han vidste ikke, hvad han skulde gjøre.

Angtet om Brevet, der var kommen, var ogsaa naaet Ole Sorgen, hvorfor han mod Aften aflagde et Besøg hos Niels Nielsen. Efter at de sædvanlige Gilsener og almindelige Talemaader vare overstaaede, rykkede Ole frem med sit Ærende.

„Naa, hvor er saa Løsen bleven af?“

„Sa, nu kan Du selv se,“ lød Svaret, idet han overraktede ham Brevet til Gjennemlæsning.

„Det var jo et rart Brev det,“ sagde Ole. „Hvad siger Du til al den lange Snak?“

„Sa, hvad skal jeg egentlig sige til det?“

„Det er da let at blive flog paa!“ svarede Ole.

Nu var Niels Nielsen under Paavirkning fra den modsatte Side. Alt, hvad der havde rørt sig hos ham til Fordel for Datteren, turde han ikke komme frem med overfor Ole; thi det vejede intet i dennes Øjne, og han vilde kun have gjort det hele latterligt som uværdigt Føleri for en Mand. Denne var derhos sin vordende Svigersfader overlegen i Beltaalighed, og han blev paa en vis Maade betragtet som en Ære for den ganske By og set op til, saa det var ikke behageligt at bryde med ham. Da Ole nu appellerede til hans Ordholdenhed og fremdrog sine mange store Fortrin fremfor Sorgen, blev Niels's oprindelige Syn paa Sagen derved fjendelig styrket, og den øjeblikkelig vakte Medlidenhedsfølelse med Datteren fornægtet.

„Saa faar jeg vel skrive saadan,“ sluttede Niels Nielsen. „Men Du vil vel nok hjælpe mig dermed, Ole, for jeg duer ikke stort til det Arbejde?“

Atter blev der da fældet Dødsdom over Karens Kjærlighed, endog af dem begge i Forening; denne Gang maatte Niels Nielsen dog til Dels overtale sig selv til at tro, at det var rigtigt, hvad han havde gjort. Da Samvittigheden var beroliget i denne Henseende, sov han de retfærdiges Søn.

Oppe hos en af Hovedstadens Præster træffe vi en Maanedes Tid efter to unge Mennesker, en Karl og en Pige; han er en kraftig bygget Ugersvend med et aabent, venligt Ansigt, hun en fjøn, rød-musset Bondepige i sin hjemlige Stadsdragt, der endnu ikke havde bøjet Knæ for den lumste Mode. Et Par trofaste blaa Øjne hvilede med rørende Lillid paa hendes Ledfager. Det var Sorgen og Karen, der her havde fundet hinanden midt i Hovedstadens Larm. Han var bleven forvist hendes Faders Hus, og da han havde faaet sin elskedes Opholdssted at vide, var han rejst hid for at tale med hende. Mathilde, hendes Veninde, havde nu opfordret dem til at gifte sig, saa vilde de nok med Tiden blive forsonede med hendes Fader; det var vel nok deres højeste Ønske at blive forenede, men de havde næppe tænkt sig saa hurtigt at blive

Mand og Hustru. Dog da Veninden gjorde hende det klart, at først da var hun sikker paa sin Ven, da nemlig hendes Fader, selv om han ogsaa hævede den nu paatænkte Forbindelse, en anden Gang kunde gjentage det samme Forsøg, gif hun ind derpaa. Hos Mathilde var hun bleven meget vel modtaget; men alligevel havde hun følt sig saa ene og betaget af Tomhed i den store By, hvis Travlhed og Færden

var en fuldstændig Modsatning til Livet hjemme i den fredelige Landsby, som hun længtes tilbage til, og først da Sorgen kom derover, kom der mere Ro over hende.

Den Præst, de havde opsogt, var en ung Mand, der tog meget forekommende imod dem og spurgte, hvormed han kunde være dem til Tjeneste. Sorgen fremsatte da deres Ønske om at blive viede.

„Hvis De har de fornødne Bevisligheder i Orden, skal

det være mig en Fornøjelse at besegle den Pagt, jeg kan se, De allerede har sluttet."

Sørgen overleverede de medbragte Dokumenter, som han antog vare tilstræffelige.

"Det er meget godt," svarede Præsten. "Men der mangler dog ét. De maa endnu skaffe mig en Tilstaaelse fra Deres Bruds Fader, at han intet har mod Egtteskabet."

"Den saa vi aldrig," svarede Sørgen. "Er den ogsaa aldeles nødvendig?"

"Sag maa ikke vie Dem uden den."

Da Overtalelse var forgjæves, spurgte Sørgen:

"Tror De ikke, at en af de andre Præster vilde gjøre det?"

"De kan saa gjerne forsøge det; men jeg forsikrer Dem, at ingen vil gjøre det, da det er ulovligt. Og desuden var det en daarlig Begyndelse paa Deres Egtteskab at have forledet et Menneske til at begaa en Ulovlighed."

Det var en ny Skuffelse for de to, der havde gjort sikker Regning paa nu ikke mere at skulle skilles. Sørgen satte i Rorthed Præsten ind i deres Forhold til Karens Fader, og Taarerne traadte frem i Pigens Øjne, da alt syntes at sammeniværge sig imod deres Forbindelse. Det gjorde Præsten ondt, at han var nødt til at nægte dem Opfyldelsen af deres Ønske, da deres jævne Væsen og ærlige Ansigt havde tiltalt ham, og han saa deres gjensidige Tilbøjelighed.

"Paa den Maade kan det ikke gaa, mine Venner," sagde han. "Loven maa ske Fyldest. Jeg skal imidlertid gjerne hjælpe Eder, saa godt jeg formaar, da jeg er glad ved at støde paa Kjærlighed hvorsomhelst, og jeg har en Talisman, som jeg nok tror, skal gjøre sin Virkning. De kan høre op til mig om nogle Dage, saa tænker jeg at kunne glæde Dem."

"Bare det var saa vel," sukkede Sørgen.

"Stol først og fremmest paa ham, fra hvem al Kjærlighed har sin Kilde. Han er altid rede til at hjælpe, hvor han træffer sand Kjærlighed, naar I bede ham derom."

"Hvad er jeg Dem skyldig for Deres Ulejlighed?" spurgte Sørgen, da de vilde tage Afsked.

"En Kone, haaber jeg, om ikke ret lang Tid," svarede Præsten.

Det var dog mærkeligt, saa begavet Niels Nielsen blev med Breve i denne Tid; nu var der igjen et. Dette var ogsaa fra Kjøbenhavn, saa han paa Poststempet; men dog

var det en helt anden Haandskrift. Det var ingenlunde behageligt med de mange Skrivelser; det voldte ham Hovedbrud, og muligvis havde han ogsaa en lidt ond Samvittighed; thi det anede han, at det igjen angik Karen. Han var slet ikke lystet efter at læse det, og nølende brød han Seglet og stavede sig frem. Præster udmærkede sig som bekjendt sjelden ved en god Haandskrift, og da Niels Nielsen tilmed var lidet bevandret i at læse Skrift, varede det en Stund, før han kom til Ende med Skrivelseren. Brevet, der var holdt i en meget alvorlig Tone, indeholdt, som vi vide, en Anmodning om hans Samtykke til de unges Ægteskab. Han skildrede Forældrenes Synd i at modsætte sig deres Børns Ænsker, naar disse bares af en ren og sand Kjærlighed, som han havde faaet Indtrykket af at være til Stede her. Og til Slutning tilføjede han, at hvis Niels Nielsen fremdeles vægrede sig, vilde han gaa til Kongen for at anholde om Fritagelse for det ellers lobbefalede Samtykke.

„Til Kongen!“ sagde Niels Nielsen. „Sm! hm! Skal det nu gaa saa vidt!“

Og han hensek i Grublen over Brevet, under hvilken Piben gik ud. Det stod for ham som noget grueligt, om Sagen skulde for Kongen, hvilket Præsten ganske rigtigt havde tænkt sig. Kongen var i de Tider for Bonden et halvt overnaturligt Væsen, ikke noget ondt Væsen, men dog et saadant, med hvilket man gjorde bedst i ikke at have det mindste at skaffe. Det var endnu den Gang den enevældige Konge, hvem al Magtfuldkommenhed her paa Jorden var forbeholdt.

„Nej, det er for galt!“ sagde han og stirrede hen for sig. „Det er vel saa det bedste, at det gaar, som hun vil.“

Nu dukkede det igjen frem med fornyet Kraft alt, hvad der talte til Fordel for Datteren, nu, da han var ene og alene paavirket til Gunst for hende. Over Gang Billedet af Sorgen fremstillede sig, var det rigtignok, som fik han et Sting i Brystet ved Tanken om hans Uformuenhed og om Folkesnakken; men saa saa han igjen Karen, der smilede glad til sin Fader, og lidt efter lidt vænnede han sig til Tanken om hende som Sørgens Hustru. Saaledes sad han som i Drømme i flere Timer.

Nu stod der kun ét tilbage, nemlig at faa Ole Sorgen til at give Afkald paa Karen; thi sit Ord vilde han ugjerne bryde. Sen under Aften gik han derfor om til sin Nabo, hvem han traf hjemme.

„Nu har jeg igjen faaet Brev om Karen,“ begyndte Niels Nielsen.

„Sun synger vel endnu paa den gamle Bise?“ spurgte Ole.

„Ja, og Sorgen er ogsaa kommen derover, saa de vil nok giftes.“

„Na, de lader vel nok være,“ mente Ole Sorgen. „Hvad skulle de leve af! Sun er nok for godt vant til at sidde i en Sidsidderstue.“

„Ja, hvad skulle vi gjøre ved det, Ole? Her skal Du se Brevet.“

„Na, Du er da intet Barn vel!“ sagde Ole efter Gjennemlæsningen, „som saadan en Præst kan kysse Livet af. Du véd jo nok, det gaar aldrig saa galt, som Præsten prædiker.“

„Men hvis han nu gaar til Kongen?“

„Hvad tror Du, han bryder sig om den Sag! Vær Du kun bare rolig; hun giver sig nok tilsidst. Det er lutter Spræl altsammen.“

„Det vilde jeg dog nødig have,“ vedblev Niels Nielsen, hvem det bestandigt foresvævede som noget skrækkeligt, om Kongen skulde blandes ind deri.

„Du har forkjælet hende, har Du,“ udbrød Ole i en noget opirret Stemning, da han fandt, at der ikke blev taget det tilbørlige Hensyn til hans dyrebare Person. „Derfor tror hun, hun kan rende med Dig, og saa le de begge to af Dig bagefter. Sun kan have godt af at blive fjørt med strammere Tøjler.“

Det var dog mere, end selv den sindige Mand kunde døje; det var desuden at tage ham paa et af de ømme Steder at foreholde ham hans Opdragelse af sine Børn. Nu kunde han ikke styre sin Brede længere, og saa brød det endelig løs, hvad der laa og gjæredede derinde mod Naboen. Han bebrejdede ham hans Ubarmhæertighed selv mod hans egne Dyr og ufjærlige, haarde Udtalelser, som han aldrig havde tiltroet ham.

„Hos Dig blev hun vist ikke forkjælet, Ole,“ sluttede han. „Du forkjæler nok ikke andre end Dig selv. Men jeg tror nu, at jeg har baaret mig fejl ad hele Tiden, og Karen har vist Ret, naar hun ikke vil have Dig. Det faar være usagt, hvad vi to have aftalt desangaaende.“

„Og saa regner Du ikke den Skam for noget,“ foer Ole op, „som overgaar mig, da enhver véd, hvordan det stod sig mellem os!“

„Du maa nok lægge Skammen over paa mig,“ sagde

Niels Nielsen, idet han rejste sig for at gaa. „Nu tror jeg dog, Karen skal slippe for Staden.“

Da han kom hjem, stod lille Trine i Døren og tog imod ham.

„Gaa Du ind og pak al din Stads sammen, min Pige,“ sagde han med en usædvanlig Venlighed. „I Morgen rejse vi to til Kjøbenhavn til Karens Bryllup.“

Chr. Vestergaard

Sos Kunstneren.

Damen: Gud hvor det maa være svært at lave saadan en Figur, Hr. Professor.

Billedhuggeren: Nah, man hugger blot alt det bort af en Marmorblok, som ikke hører til — og den er færdig.

Damen: Nej! er det muligt! jeg havde dog aldrig tænkt mig det saa let.

Saa nu troer jeg dog nok jeg fik den.

Nikolaj Frederik Severin Grundtvig.

Den ottende Oktober 1771 fejredes der en mærkelig Højtid i en sjællandsk Landsbykirke. Det var et dobbelt Bryllup. Den gamle Præst, der stod for Alteret, var Fader til begge Brudene. Det var to unge Præster, som han gav sine Døtre til. To andre unge Præster, Sønner af den gamle, vare Forlovere. En tredje Søn, som ikke havde naaet at komme i Kjolen, var Kirkens Degn. I de Tider vare Degnene gjerne Studenter, der ikke havde faaet Attestats; det var sagtens ogsaa Tilfældet med Degnen i Ballekilde og „Sørre“. Paa Kortene læser man „Sørve“; men alle Egnens Folk siger „Sørre“. Det sagde ogsaa Grundtvig, hvis fædrene Frænder man kan gjøre Bekjendtskab med ved at se indenfor i Ballekilde Kirke paa den omtalte Højtidsdag. Ballekilde Kirke ligger nord for den nu udtørrede Svinninge Vejle og allersydligst i Odsherred. Naar man gaaer fra Kirken forbi Ballekilde Folkehøjskole op paa den mægtige „Tinghøj“, kan man mod Ost se Lammefjorden og mod Vest Sejerøbugten med Den, hvoraf den har sit Navn; langt imod Nordost kan man skimte Sjællands Odde, der har givet Navn til det store Herred imellem Fjorden og Bugten, med det gamle Dragsholm Slot, med Egebjerggaard, som den Gang var Bolig for Inspektøren paa de kongelige Godser, og med Staden Nykjøbing. Fra denne By vare Grundtvigerne udgaaede. Morten Tuesen, der døde samme Aar, som den tyfste Tredivaarskrig udbrød, og hans Søn Tørgen Mortensen, havde været Borgemeister i Nykjøbing. En Søn af den sidste, Hans Tørgensen, som Aar 1700 døde som Byfoged og Konsumtionsforvalter i Nykjøbing, havde optaget Tilnavnet Grundtvig, uden at det er oplyst, hvordan han kom til det. Fra ham stammede en Slægt, der igjennem det attende Hundredaar skulde knytte sig lige saa trofast til sjællandske Landsbypræstegaarde, som deres Fædre i det syttende havde knyttet sig til Raadhuset i Nykjøbing. Tørgen Grundtvig var Præst i Kregome, paa den østlige Side af Sjælfjorden ved Frederiksværk. Han døde som en kraftig Mand 1712. Det var hans Søn Otto, der i sit Livs Aften skulde staa i Ballekilde Kirke, omgivet af fire unge Præster, hans Sønner og Sviger sønner. Der er sikkert gaaet mange Minder igjennem den ærverdige Mands Sind ved denne Højtid. Hans Livsvandring havde ikke været let. Det var ikke blot sin Fader, han tidlig mistede. Fader- og moderløs var han, da han gik i Roskilde Latinskole, og

Om der end var brave Mennesker der i Byen, som hjalp til med at give ham Føden, saa har han dog baade faaet et sorgfrit Udkomme og et venligt Tilholdssted. Det maa man slutte af hans Sønesøns Fortælling om, at han maatte bære Band om Morgenen for at tjene sit Ophold, og at han maatte gaa ud til Landsbygilderne med Byens Spillemænd for at stille sin Lyst til Musikken:

Mens dit Rum var tomt i Skolen,
førgede for Dig Fiolen;
men med Strængeleg Du drog
altid hjem til Spand og Bog.

Ungdomsaarene i Kjøbenhavn har da heller ikke været uden Torne, og da han saa naaede at blive Præst, maatte han leve i 28 Aar „som en Robinson“, sagde han selv, paa Sejersø. Det var et haardsørt, men ogsaa et haardt Folk der ude paa Den i Kattegat. De vare slemme til at svire, og Kniven sad løst i Skeden hos dem. En Gang havde en af dem, Jens Langkniv, truet Otto Grundtvig med det blinkende Naaben. Men han havde blottet sit Bryst med Raabet: „Saa stik da!“ Da lod Jens Haanden synke. Men Præsten sagde: „Din Kryster, som tør true, men ikke stikke!“ Og dermed tog han Karlen i Nakken og satte ham ud af det aabne Vindu. En saadan Præst passede til Sejersøboerne. Troen paa det evige Livs Fred kunde høres igjennem hans Orgelsang og Tordentale, skrev Sønesønnen, og

S dit Blik den var til Skue,
der Du vendte nøgne Pærm
fjæk mod den forvovne Arm,
som med Staal Dig turde true.

Længe efter at han havde forladt Den, kunde man se gamle Mænd derovre fra blotte deres Hoveder, naar de hørte Otto Grundtvigs Navn. Den gamle Præst har haft dobbelt Grund til at dvæle ved Minderne fra Sejersø paa den lyse Højtidsdag i Ballekilde; thi den ene af hans Sønner, Sorgen, var nu Præst derovre og havde bragt ham friske Silsener derfra. Men naar han saa vendte sig fra Minderne om de trange Tider til Lykke-Barstlerne, der straaledede om hans Livs Aften, da har han sikkert med særlig Glæde set paa sin Datter Frederikke Severine og hendes Brudgom, den 27aarige Magister Nikolaj Edinger Balle, der nys var ordineret til Sognepræst i Kattrup og Gjøttrup i Hanherrederne, men

som under sit Ophold ved Universiteterne i Leipzig og Göttingen (1765—70) havde vundet et videnskabeligt Navn, der aabnede Udsigt til en langt betydeligere Livsgjerning, end at være Landsbypræst i Aalborg Stift; men var det, som man sagde, efter hans Fæstemøjs Bøn, han havde søgt dette Embede, saa vidnede det igjen om, hvor kjær Landsbypræstens Datter var hans Hjærte. Den anden Brudgom, Hans Chr. From, var Præst i Viborg. Den fjerde unge Præst, Kr. Johan Ottosen Grundtvig, var Sognepræst paa Sjællands Odde. Da han er Faderen til Slægten Grundtvigs Kroustod, vil han oftere blive nævnt i den følgende Fortælling. Men inden vi forlader den gamle Præst i Ballekilde, som døde Aaret efter at han havde oplevet den skjønne Festsdag, er det værd at staa stille ved den gamle Erfaring, at Slægtligheden hyppigt kjendes stærkest i andet Led. N. F. S. Grundtvig lignede mere den djærve Otto Grundtvig end den stilsfærdige Johan. Hans Kaar blev ogsaa lyst i hans Livs Aften, og paa ham passede den Skildring, han gav af Farfaderen i dette Vers:

Bjærgmand af Lutheri Lag,
 flink han grov i rige Aarer,
 førte frem til Lys og Dag
 Guld, som blinker, men ej daarer.

Johan Grundtvig blev født paa Sejersø 1734. Han var Kapellan i Egebjerg fra 1760 til 66, derpaa Sognepræst i Odde indtil 1776; da blev han forflyttet fra det nordvestligste til det sydøstligste Sjørne af Sjælland, idet han blev Sognepræst i Udby og Drøsløv ved Bordingborg. 1768 havde han holdt Bryllup med en Datter af Inspektøren paa Egebjerggaard, Kathrine Marie Bang, der var fjorten Aar yngre end han. Om hendes nærmeste Fædre er der ikke saa meget at sige som om hendes Mand. Men dersom man kan stole paa, hvad Bangerne fortalte, saa hørte de til en af Danmarks ældste og navnkundigste Adelslægter. Henrik Steffens var en Søstersøn af Kathrine Marie Bang, og han skriver i sine Livserindringer, at den Bang'ske Slægt skulde høre til Hvide-slægten ligejom Biskop Absalon; til Bevis derpaa tjente hans Moders Signet, som bar det samme Mærke, som Kjøbenhavn har arvet fra den store Roskilde-Bisp. Oluf Bang, der 1517 vandt Adelsbrev i Udlandet og var Borgemeester i Middelfart, er en af Bangernes Stamfædre; men at Slægten har haft lige saa meget med Sjælland at gjøre som Grundtvigerne med Sjælland, kan man vel slutte af, hvad N. F. S. Grundt-

vig et Steds har skrevet, at hans Herkomst delte ham mellem Sjælland og Jylland. — De to ældste Børn af Ægteskabet mellem Johan Grundtvig og Kathrine Marie Bang døde i den spæde Alder. Af deres andre fem Børn overlevede kun to Forældrene, Otto Grundtvig (født 1772, død som Sognepræst i Gladsaxe ved Kjøbenhavn 1843) og den elleve Aar yngre Nikolaj Frederik Severin. To Brødre, der var imellem dem, døde i en ung Alder som Præster paa Guineakysten, og Søsteren, der var født 1780, døde 25 Aar gammel i sit Hjem. Man kan af disse Oplysninger skjønne, at Johan Grundtvig ikke mindre end sin Fader har søgt at faa alle sine Sønner ind i Præstestillingen, og at hans Hustru var godt nok enig med ham derom, fremgaar af, hvad hendes yngste Søn i et Digt til hende har fortalt om Biskop Balles Visitats hos sin Svoger i Aaaren 1783:

Det var i den Præstebolig
 under Lind med Ruder smaa,
 under Moderhjærtet rolig
 og usynlig end jeg laa,
 der var Gilde, der var Gjæster,
 der og over bredden Bord
 alt for Bispen mellem Præster
 faldt om mig det første Ord.

Spottefuglen tog til Orde:
 „Det betvivles vel omsonst,
 hvis en Søn det skulde vorde,
 er han født til boglig Kunst,
 ikke sandt, han er den fjerde,
 Moderhjærtet ham vel glad
 tæller alt iblandt de lærde,
 fuldt er Lykkens Kløverblad.“

Moder! Du det selv bekjender,
 hed og harmefuld Du blev,
 alt som dine gamle Frænder,
 naar med Slægten Spot man drev;
 over Bord Du flufs lod klinge,
 kjæk i Tro, men og lidt stolt:
 „Skal min sidste Trøje springe,
 bli'r han dog til Bogen holdt“

Denne Bispevisitats maa for øvrigt have været en mærkelig Højtidsdag for Præstefolkene i Udby. Det har været en stor Glæde for Johan Grundtvig at see sin Svoger paa denne Maade; i Aaarsen samme Aar var han, kun 38 Aar gammel,

bleven ordineret til Harboes Eftermand paa Sjællands Bispestol. Men de har i deres Samtaler ogsaa med Bemod dvælet ved Mindet om den Kvinde, der havde raakt Balle Gaanden i Ballekilde Kirke, men som var død for mere end et Aar siden. Dermed staar det vel i Sammenhæng, at da den yngste Søn blev født i Udby Præstegaard den 8de September 1783, blev han opkaldt baade efter Biskoppen og efter dennes første Hustru. Men han blev i Hjemmet kun kaldt Frederik. For dette Navn havde hans Moder Forkjærlighed, da det mindede hende om den kjæreste af hendes Brødre, Frederik Bang, som var Overlæge ved Frederiks Hospital. Det var denne Professor Bang, som ved at gifte sig med Enken efter en Bestillingsmand ved Hospitalet, blev Stiffader til den bekjendte Læge, Ole Hieronymus Mynster, og til den endnu mere ansete Biskop, Jakob Peter Mynster. Kunde Grundtvig kalde Balle Onkel, da kunde han for saa vidt ogsaa kalde Mynster Fætter; den bekjendte Frue paa Bakkehuset, Kamma Rahbek, nævner da ogsaa Grundtvig som „Fætteren“ i sine Breve til Mynster, som hun plejede at kalde „Onkel Job“. Baade til den ypperste af den ældre og til den ypperste af de jævnaldrende i det danske Præsteskab var Grundtvig knyttet med saa nære Bånd, at han kunde have gjort Regning paa al fornøden Bistand til selv tidlig at vinde en betydelig udvortes Stilling, og det vilde han med sine store Evner ogsaa have naaet, dersom han havde kunnet følge med „Strømmen“ eller i alt Fald ikke havde følt sig drevet til at stille sig afgjort imod den, eller — som man vel ogsaa kunde sige — dersom han ikke havde været bestemt til at bryde Banen for noget nyt, der kun langsomt skulde trænge igjennem.

Paa en underlig Maade blev Grundtvig fra lille af forberedt til sit Livskald som Digter og Historieforfatter. Den danske Natur lyste for hans Barneøjne i sin fagreste Skikkelse. Der er en stor og smuk Have ved den venlige gamle Præstegaard i Udby. Den anselige hvide Kirke knejser højt paa en Bakke, og derfra har man en prægtig Udsigt over Landsbyen, der breder sig ned for, til de store Bøgeskove rundt omkring, til Bandet syd for Sjælland og til Falster paa den anden Side. Det jævne sjællandske Folkemaal med de mange fyndige Ordsprog og vendinger mødte Præstefønnen i den gamle Barnepige Magdalenes Mund, hvem han 1825 prisste som sin „Sprogesterinde“. Baldemars-Taarnet

over Bordingborg By mindede ham om Fædrelandets Fortid, og Striden imellem Skolelæreren, der holdt med Robespierre, og Degnen, der stod paa Kongedømmets Side, om hvad der vel vilde komme ud af den Krig, Franskmændene havde begyndt 1791, vakte tidlig Drengens Opmærksomhed for Samtidens verdenshistoriske Begivenheder. Mest Betydning for ham fik dog Samlivet med hans ædle Moder. Til hende har han sunget:

Baaret har Du under Hjærte
 alt mit Syn og al min Sang,
 født til Verden dem med Smerte,
 Skjalden af dit Skjød udsprang;
 i de gamle Heltedage
 gjennem Dig han har sin Rod,
 Sans for Sang og Syn for Sage
 fik han med dit Adelsblod.

Men hvad der end har været ham medfødt som Arv efter hende, saa har hun tidlig søgt at give det Næring. Hun lærte ham at læse, og hun læste sammen med ham den ene Bog efter den anden og talte med ham om det læste. Var der saa noget, hverken han eller hun forstod, saa søgte de til Faderen, som

gav Bæstet om, hvad vi glemte,
 til han kom, forstandig, blid,
 o! hvad var vi, om vi glemte
 sliq en hellig Gammens Tid?

Det er til at forundres over, hvad de to, Moder og Søn, gjennemlæste med hinanden, inden han blev ni Aar gammel. De læste en Verdenshistorie, der var oversat fra svensk af Jakob Baden, med Spørgsmaal og Svar som i en Katekismus, dernæst en anden Verdenshistorie af Abraham Kall, en Bog af Suhm om Nordens ældste Historie, Rannus' Norges Historie, Lyskanders danske Kongers Slægtbog, Holbergs Kirkehistorie og en Bog om Martin Luther, som ret blev Drengens Helt. Moderen gjennemgik ogsaa den kristelige Børnelærdom med ham; men i Bibelen læste han meget paa egen Haand.

Da Forældrene fandt, han trængte til mere ordnet Undervisning, sendte de ham til den Mand, som havde været Huslærer for de ældre Sønner, og som de fra den Tid havde Tillid til. Han var rigtignok bleven Præst paa den iyske Hede, og fra Sydsjælland til Midtjylland var en lang Rejse

for en Dreng, som endnu ikke havde fyldt ni Aar. Men Præstefolkene havde nu ikke Lyst til at prøve nyt, og ved dette Bovesyffe kom de, uden at ane det, til paa en særegen Maade at forberede hans Fremtid. Den danske Digter skulde i sit Barnesind ogsaa modtage Indtryk af den alvorlige jyske Natur; han skulde tidlig fatte Kjærlighed til Lyngheden og Bakkestrøgene og Aalsøbene. Han skulde i en Alder, hvor det endnu var muligt, komme i et fortroligt Forhold ogsaa til det jyske Folkemaal. Og Sallinghøjene skulde hjælpe ham til at fæste Djet paa Begyndelsen af Danmarks Middelalder, som Baldemarstaarnet havde peget for ham paa dens Slutning. Hans Lærer Laurids Feld boede i Thyregodlund Præstegaard vesten for de ejendommelige Højdedrag, hvorfra baade Gudenaen og Skjernaen kommer. Thyregod mindede ligejom Sallinghøjene om Dronning Thyre. Paa de aarlige Rejser imellem den jyske Præstegaard og Hjemmet har den lille Dreng seet mere af det sydlige Jylland end Vejle-Egnen. Med Præsten Feld har han besøgt Salling og kunde som gammel Mand endnu mindes, at der var mange Storkereder paa Tagene i Skive. Endnu en lille Ting knytter sig til hans Drengear i Thyregod. Han „morede sig over Bierne“. Det kan ijer kjendes paa et af hans Digte „Sværmeriet“, at han har lagt nøje Mærke til deres Liv. Men sin bekendte Sang til Jyllands Pris: „Der er et Land saa kosteligt“, — vilde han aldrig have skrevet, om han ikke selv havde været hjemme, hvor „Rugen grov paa Heden, fri for Klinte og for Sejre, og vorder Mel paa Møllesten, hvordan det end mon veire“. — Latinlæsningen blev en Hovedsag for ham, medens han gik i Skole hos Laurids Feld. Historiebøger som Arild Hvidtfeldts Danmarks Krønike og Wollmanns jødiske Historie blev han dog ved at læse med stor Iver, men — klagede han siden — ikke længer med den Barnlighed, som da han sad hos sin Moder i Udby. Han læste paa denne Tid ogsaa Fortællingerne i „Tusend og en Nat“ og blev en stor Beundrer af Holbergs Komedier og Niels Klim. Verdensbegivenhederne fulgte han fremdeles, og ved Tidsskrifter og Smaaaviser, som i et Læseselskabs Bøger kom til Præstegaarden, fik han nys om den Kamp for gammel dags Kristendom, som Balle i de Aar maatte bestaa med Horrebov og andre Rationalister. Han ønskede sig at være voksen for som Bæbner at kunne stille sig ved den djærve Kæmpes Side. Den Kingo'ske Salmebog var ikke i Thyregod som paa Sjælland bleven afløst af den „evangelisk-kristelige“, og den gamle Nyaarsjalme: „Guds Gødhed

vilde vi prise", greb ham stærkt, især da de Slutningslinjer der blev gjentagne:

I Jesu Kristi Navn
vi bede Dig saa saare:
Giv os et fredeligt Aare,
Dig til Være og os til Gavn!

Fra 1798 til 1800 gjennemgik Grundtvig „Mesterlektionen“ eller øverste Klasse i Aarhus Latinskole, og disse to Aar stod siden for ham som den mørkeste Tid i hans Liv. Da glemte han „ikke blot Napoleon og Aviserne, men Kirkehistorien, Kirkegangen og Børnelærdommen over Kjedsommeligheden, Tobakspiben, Kortspillet og Dagdriveriet med Skolebøgerne under Armen“. Han stræbte vel at fordrive Kjedsommeligheden ved at gjøre Vers og ved at læse i Keiser Karls og Olger Danskes Krønike og i Suhms Bog om Odin — nogle af disse Bøger læste han højt paa et Stomagerværksted —; men

der og Børneskyggen svandt,
intet morsomt mer jeg fandt,
lagde Bogen under Stolen
og udsov mig gjennem Skolen.

Da han kom til Kjøbenhavn, var han smittet af Tidens selvfølge, vantro Tankegang, og han fandt i det theologiske Fakultets Høresale intet, der kunde hjælpe ham ud af den. Han skyndte sig med at lære, hvad der var nødvendigt for at faa sin Examen, og tog den med bedste Karakter i Oktober 1803. Smidlertid førte han ikke, hvad man kalder et uordentligt Liv. Han kunde 1812 skrive til S. P. Mynster: „Arvet Alvor, Fattigdom, Stolthed og Uergjerrighed holdt mig langt borte fra Verdens Lystighed; jeg var en Farisæer af den strængeste Sekt, og jeg kan sige, at et „moralisk Niemenske“ var det Ogenavn, jeg bar i Verden, og bar det med Stolthed.“ Disse Aar af hans Liv blev heller ikke uden Betydning for ham. Fra Toldboden havde han været Vidne til anden April=Slaget 1801. Han blev Medlem af Studenterkorpset, og Bornholmeren Skovgaard, som der blev hans Kammerat, og som han kalder sin tidligste Ungdoms eneste Ven, gjorde ham opmærksom paa de gamle Krøniker af Sakse og Snorre, og efter at have læst dem fik han ogsaa fat paa Eddabøgerne. I 1802 kom Henrik Steffens til Kjøbenhavn; Grundtvig saa ham hos sin Morbroder, Professor Bang, men var for udselig til at søge nærmere Bekjendtskab med

sin allerede navnkundige Frænde. Hans Forelæsninger hørte han imidlertid fra først til sidst; ingen Universitetslærer havde før kunnet fængsle ham. Men Steffens talte med en saadan Ild, at Grundtvig maatte lytte. Da Dehlen schläger, vaft ved Samtalerne med Steffens, fremtraadte som Digter, havde han i Grundtvig en opmærksom Læser. Men baade Steffens og han havde ogsaa i Grundtvig en skarp Kritiker. Der skulde gaa en Tid hen, inden han fattede, hvad Kanontordenen paa Kongedybet og Steffens Tale havde at betyde for ham og for hans Fæderneland, inden han forstod Dehlen schlägers Fingerpeg paa den straalende Top, hvorfra vi er sjunken, og hvor vi skal op, inden han kunde skatte de gamle Minders Betydning for Efterslægten, som han for første Gang synede, hvor de laa gjemte i de gamle Bøger. Først maatte han ud af den Ungdoms=Forvildelse, han som Olding beskrev med disse Verslinjer:

Jeg sværmed vel i yngre Dage,
 skjønt aldrig for Napoleon,
 og foer, som jeg maa end beklage,
 langt mer med Vind end fløj med Aand.
 Jeg sværmed for det franske Væsen,
 det vindigste af alt paa Jord,
 som sig den Frihed tog, ved Næsen
 at tage baade Aand og Ord.
 Jeg sværmed for den tyske Klarhed,
 et Bejrlys, skabt af bare Luft,
 som gjaldt en Gang, trods al sin Barhed,
 for en guddommelig Fornuft.

Da det ikke vilde lykkes for Grundtvig at faa noget at bestille, saa han kunde blive i Kjøbenhavn, tog han imod en Huslærerplads hos Kaptajn Stensen Leth, Eieren af Egelykke paa Langeland. Der kom han over i Begyndelsen af 1805, og allerede i dette Aar mødte der ham noget, der fik afgjørende Betydning for hele hans Udvikling. Ved at tænke tilbage paa det skrev han i 1824:

Jeg drømte, at Staven
 var over mig brudt,
 af Verden til Graven
 og Glemsel forskudt.

Det var en haabløs Forelskelse, som gjorde, at Livet mistede sin Herlighed for ham. Men under den dybe Smerte, der

greb ham, lærte han paa ny, at han havde et Hjærte. Minderne fra Barneaarene vaagnede op, og Ungdomsforvildelsen veg bort. Og da han saa, halvt ved et Tilfælde, fik Dehlenichlägers poetiske Skrifter i Hænderne og deri læste Vaulundurs Saga og Mad-din, var det, som Poesiens Verden aabnede sig for ham, og hvad han havde hørt af Steffens, fik Betydning for ham. Han blev selv Digter. — Det var ikke mange Mennesker, han færdedes imellem. Ligger Langeland til en Side fra de større danske Landsdele, saa ligger igjen Egelykke affides paa den lange smalle Ø. Naar man fra Rudkjøbing følger Landevejen gjennem Tranekjær By og forbi det gamle høje Tranekjær Slot, kommer man nord for dette til Bøstrup Kirke og Præstegaard. Lidt nordligere endnu bøjer der en Bivej af mod Vest til Egelykke. Den smukke Fru Constance Stensen Leth og den vittige Præstekone i Bøstrup, Madam Lorentse Graae, var vel de to Mennesker, Grundtvig talte mest med, og de havde stor Indflydelse paa ham. Men det Mismod, der trykkede ham, gjorde, at han helst var ene med sig selv eller med sine Bøger. Saa gik han da gjennem Skoven og over Marken til den høje Skrænt, Kysten danner sydvest for Gaarden, til „Strandbakkens ved Egelykke“, hvor det sang i ham:

Herlig mangfoldige Syn
 ud over spejlklare Flade!
 Turs og Taasing og Fyn
 skuer jeg her fra mit Stade;
 bag mig den venlige Gaard
 med sine Mure saa hvide,
 kranset af Skovene, staar
 lun under Bakernes Side,
 lys mod det bølgende Hav.

Her kunde Bølgenes Sång mellem Stenene dæmpe paa Uroen i hans Sind. Eller han prøvede paa at fordybe sig i Nordens Oldtid, for at muligt hans Liv, hvoraf han selv ingen Glæde turde vente, kunde faa Betydning for andre; det haabede han, kunde ske, om han kunde faa Lykke til for sine Landsmænd at fremstille den svundne Herlighed, hvoraf han mente at se stærkere Glimt, jo mere han grundede over de gamle Skrifter. For at faa de Bøger, han trængte til, skrev han til Universitetsbibliothekaren, Professor Rasmus Nyrup, og denne kom ham venligt i Møde. Men det var dog ikke blot nordiske Oldkvad og Sagaer, han granskede i. Han syslede ogsaa ivrigt med de tyske Digteres og Tænkere Bøger, og især følte han sig da tiltalt af Samvittigheds-Filosoffen Fichte og af Dig-

teren Schillers historiske Skuespil. I Rahbets Tidsskrift Minerva lod han trykke nogle mærkelige Afhandlinger især om Fædrenes Billedsprog; men til et theologisk Tidsskrift skrev han et djærvt Stykke imod den lollandske Biskop Bøisens Forslag til en ny Alterbog, hvori han vedkjendte sig sin kristne Barnetro.

Saa kom 1807 Englændernes Hæertog imod vort Fæderne-land. Da blev der et krigerisk Røre paa Langeland. Man forsøgte at føre Tropper fra Halsøen og Fyn over Smaagerne til Sjælland. Blandt de Sø-Officiere, som havde med Transporterne at gøre fra Langeland til Lolland, var den unge Villemoes, Helten fra Kongedybet. Grundtvig traf ham ved Hovedkvarteret paa Tranekjær og sluttede Venstabskab med ham. Digteren spurgte Søkrigeren, hvordan han havde været til Mode under Skjærtorsdagskampen. „I Kampen.“ svarede Villemoes, „havde jeg kun Tanke om min Pligt; men, da jeg lagde ind til Bommen, og man jublede ad mine lasede Sejl, da var jeg stolt!“ Villemoes fik ogsaa Lejlighed til at give Prøver paa sit Mod under Tjenesten, han havde paa Langeland, og Grundtvig sang derom. Det var intet Under, at han, da Villemoes havde fundet Heltedøden paa vor sidste Orlogsmand, Prins Kristian, i Kampen ved Sjællands Odde, kom til at synge hans Gravsang i de underlig vemodige Toner, som sikkert vil leve, saa længe Bølgen ruller om Danmarks Rige.

Da der om Vinteren efter Flaadens Tab blev holdt Baller og Maskerader paa de langelandske Herregaarde, som om der var Fred og ingen Fare, blussede Garmen op hos Grundtvig. Han skrev sin første lille Bog: „Maskeradeballet i Danmark“, og søgte at aabne sine Landsmænds Øjne for den truende Dødsfare. Der var ingen Hjælp imod den, om de ikke vilde lade højere Kræfter hjælpe dem, den Aands, som var over Fædrene, og Helligaandens.

Tidlig paa Aaret 1808 brød han op fra Langeland og rejste over Lolland og over Falster, hvor hans Broder Otto levede som Sognepræst og Provst, til Sjælland. Udby Præstegaard holdt ikke længe paa ham. Kjøbenhavn vinkede. Nu kunde han vente at træffe Mennesker indenfor Hovedstadens Volde, som forstod ham, og deri blev han ikke skuffet. Han fik Fribolig paa Valkendorp hs Kollegium og blev Historielærer i det schouboeske Institut. Povel Dons var vel den første af de unge, der kom ham i Møde med fuld Forstaaelse; der var faa, som med mere Hjærtelighed sluttede sig til det aandelige Røre herhjemme i dette Hundredaars Gry, og hans Minde

vil derfor leve med hans Bemers, Grundtvigs og Ingemanns. Den bekjendte danske Sproggransker, Kristian Molbech, blev Grundtvigs Ven og gjorde Fodtur med ham i Sorø-Egnen. Paa Kollegiet fandt han to trofaste Kammerater i den senere kjøbenhavnske Professor Frederik Kristian Sibbern og den senere norske Professor Svend Hersleb. Grundtvig blev en vel set Gæst i de Huse, hvor man fulgte livligt med det aandelige Nøre, saaledes hos de to Normænd, Professorerne Treschow og Sverdrup, og hos Juristen Anders Sandøe Ørsted, der var gift med Dehlenschlägers begavede Søster Sophie; det er et Vidnesbyrd om, hvor vel set Grundtvig var i denne Kreds, at der kunde være Tale om at lade ham oplæse et af de Mesterværker, Adam Dehlenschläger havde sendt hjem fra Udlandet. Selv skrev Grundtvig baade Bøger og Smaastrykker i Bladene, og han havde Læsere, der skjønnede paa ham. 1808 udkom hans „Nordens Mythologi“ og 1809 „Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord“, og det kan give en Maalestok for de Forventninger, man nærede om den unge Digter, naar man læser, hvad Sverdrup 1811 skrev til Sibbern: „Det lader, som om det æsthetiske Publikum deler sig imellem Dehlenschläger og Grundtvig.“ Hjertesorgen, han havde gaaet igjennem, havde banet Vejen for hans Ungdoms stolteste Dage, da han saa Solen opgaa over Norden „til et prægtigt Morgenly“:

I sin Glans fra Moder arvet,
 Skjaldesolen, tændt paa ny
 til Skinfakse, regnbuifarvet,
 skabte om den sorte Sky,
 klædte Bjærgene i Røe,
 saaed Guld paa hver en Tue,
 fleb til Spejl det store Hav.

Men for at forstaa Grundtvigs senere Livsgang er det nødvendigt at minde om, at han fra Digterbjerget, hvorpaa han i de Dage tronede med de andre, som var bleven vakte af Steffens og Dehlenschläger, uden Skaansel slyngede poetiske Lynstraaler imod Folk af den gamle Skole som Professor Sander, og at han derved vakte en Bitterhed imod sig hos mange Mennesker, der kun ventede paa en Lejlighed til at bryde aabent frem.

Grundtvigs gamle Fader, der snart havde været Præst i 50 Aar, trængte haardt til Hjælp, dersom han skulde beholde

sit Embede. Men det var ikke let for ham at faa en Kapellan, som kunde arbejde sammen med ham. Den yngre Slægt havde jo for det meste vendt sig fra den kristne Tro, hvortil han befjendte sig. Baade han og hans Hustru har næret det Dufte; at deres yngste Søn skulde komme hjem og hjælpe ham. Dette bevægede den unge Digter til i Foraaret 1810 at holde sin Prøveprædiken. Professor Peder Erasmus Müller, der ligesom Grundtvig dyrkede Fædernelandets Historie, skulde bedømme hans Tale, og han var den eneste Tilhører, han kunde vente. Det faldt ham da naturligt at føre frem, hvad han i stille Timer sagde til sig selv, naar hans Tanke kom til at dvæle ved Kirkesagen i Danmark. Müller gav ham Udmærkelse for Prædikenen, og Grundtvig, der plejede at lade trykke, hvad han skrev, naar det ikke var Ting, han agtede at bearbejde videre, udgav den saa med Titelen: „Hvi er Herrens Ord forsvundet af hans Hus?“ Mod al Forventning blev den „reven bort og læst af hele Hovedstaden“. Det kom for Dagen, at man ikke blot lagde megen Bægt paa, hvad der kom fra den 26aarige Forfatters Pen, men at der ogsaa var mange, som havde et Horn i Siden paa ham. Endel af Kjøbenhavns Præster, og imellem dem S. G. Clausen, som snart efter blev Stiftsprovst, agtede Grundtvigs Prædiken for at være „et aabenbart Skandskrift“ mod hele den danske Statskirke, og indgav en Klage over ham til Kancelliet, som den Gang havde de kirkelige Sager under sig. Dette gav Anledning til en Forhandling, som altid vil være mærkelig i Danmarks Kirkehistorie, men som dog havde mindre Betydning i Grundtvigs Liv end en indre Kamp, der vel stod i Sammenhæng med den ham paaførte Forsølgelse, men dog var begyndt hos ham, inden han havde faaet den Trettesættelse af Universitetets Rektor, hvormed Bulderet endte i Januar 1811.

„En Aften i Efteraaret 1810“ — fortalte han selv over 50 Aar efter — „saa jeg alene paa Balkendorphs Kollegium og læste i Køebues Historie af Prøjsjen, som var den nyeste over dette Land, og som jeg, skjønt jeg dybt foragtede Navnet, mente som Læser i Historien af Pligt at maatte benytte; men jeg var ikke kommen længere end til det trettende Aarhundrede, da de tyffe Riddere indtog og med Sværdet kristnede Prøjsjen; thi her havde Køebue plantet en af sine Giftblomster under, hvad han kaldte „det visne Kors“, og dermed løb det mig koldt ned ad Ryggen, saa jeg ikke blot smed Bogen fra mig, men sprang op som greben af en mægtig Mand, der kaldte mig til Reformator. Derpaa fulgte et Par Maaneder af

stolt, men stille Sværmeri, hvori jeg første Gang siden min Barndom for Alvor læste Bibelen, især Profeterne, Luthers og Kingos Salmer, bad og grublede over, hvordan en Reformation, især med Ben og Blæt, i vore Dage lod sig udføre. Dette Sværmerliv endtes pludselig, da jeg med et blev sønderknust ved de Spørgsmaal: Er Du selv en Kristen? og har Du dine Synders Forladelse? — Samvittigheds-spørgsmaal, der faldt mig som Stene, ja som Klipper paa Hjertet. Da lukkede jeg alle Bøgerne, lod alle stolte Planer fare og skyndte mig hjem til min gamle Fader."

Dette er den gamle Mands Fortælling om den anden store Gjennembrudstid i hans Liv. Det ligger nær at stille den sammen med den, han oplevede paa Langeland. Og Forskjellen er da vel den, at han 1805—7 blev aandelig vakt; men 1810—11 blev hjertelig grebet af Kristentroen. Da han 1824 saa tilbage paa sit forgangne Liv, skildrede han den Trængsel, hvorunder han led paa Valkendorphs Kollegium, med disse Ord:

Mig tyktes, at Staven
var over mig brudt,
til værre end Graven
af Herren forskudt.

Det er let at se Forskjellen imellem disse Ord og de før anførte, hvori han beskrev sin Hjertesorg i 1805—7. Første Gang, han ret var i Nød, fandt han sig som i Gravens Nat. Men anden Gang, da manglede det ikke paa Lys; men han mærkede det pinligt, at „Lys uden Varme er Helvedes Kval“. Havde han været højt oppe, saa blev han dybt ydmyget. Sibbern maatte følge ham hjem til Udby, og det var, som skulde han blive sindssyg. Den gamle Fader var frimodig. Han har vel ængstet sig over den Lykke, Sønnen gjorde i Hovedstaden, om han ogsaa kunde taale den. Og det gik, som han ventede. Sønnen vandt sin Helsen igjen, og Balle, som havde taget sin Afsked som Biskop, var jagtens alligevel den, der fik sat igjennem, at N. F. S. Grundtvig ved Vintertid 1811 blev ordineret til Kapellan i Udby og Drølev i Sjællands Stift. Der er vel ikke mange Kandidater, for hvem Ordinationen har haft den Betydning, som den havde for Grundtvig; den var ham Vidnesbyrdet om, at Gud havde ikke slaaet Haanden af ham, men baade kjendtes ved ham og vilde bruge ham.

Han gik da frimodig ud til sin Præstegjerning, som han

røgtede med stor Zver. Han tog sig af Børneundervisningen i Sognene som af Prædikegjerningen. Han søgte at hjælpe paa de flittige Skolelæreres knappe Kaar, og han var som Faderen god at komme til for Fattigfolk. Men nogle Bøger, som han havde begyndt, fuldendte han ogsaa. Til dem kan man regne Nytaarsgaven Saga, som vidner om den dybe, vemodig glade Stemning, hvori han begyndte sin Præstegjerning. Den tilegnede han Elisabeth Blicher, som han fæstede til sin Brud i sit første Kapellanaar. Om to andre Bøger er det vist, at de var mindst halv færdige, før han blev Præst. Den ene er en Digtning „Optrin af Afers og Horners Kamp“, hvori han opfriskede det gamle Vølungsagn; men han kunde nu ikke give det fra sin Haand „uden at sætte et Kors ovenpaa Bævtastenen“, uden at tildigte nogle Optrin, hvori kristne Vidner forkyndte Hedningerne deres Tro, som han selv ønskede at forkynde den for sin vantro Samtid. Bogen kom ud med en Tilegnelse til Povel Dons, som var den af hans Venner, han troede bedst forstod den Bending, der var foregaaet hos ham. Den anden Bog var en Verdenshistorie, som han havde bestemt at bruge ved sin Undervisning i Skolen. Men idet han skulde gjøre den færdig med en Skildring af den nyere Tid, forekom det ham, at han maatte oplyse, hvordan Vantroen havde udviklet sig og faaet Magt ude og hjemme, og han fremsatte da uden Sky sin Mening om en Mængde navnkundige Forfattere, uden at bryde sig om, hvor vidt de levede endnu eller ej. Denne Verdenskrønike fra 1812, som nu til Dags er en Sjældenhed, der kun kan kjøbes i dyre Domme, vakte saa stor Forbitrelse, at Grundtvig havde Grund til at tro, han havde faaet en Mængde Retsfager paa Halsen for personlige Fornærmelser, som han skulde have tilføjet Folk, dersom ikke Stats-Bankeroten havde givet vedkommende andet at tænke paa. Men da han nu efter sin Faders Død (5te Januar 1813) vendte tilbage til Kjøbenhavn, mærkede han snart, at hans Modstanderes Tal var mægtig forøget. Det var ikke blot de gamle Spidsborgere, mod hvem han havde kæmpet, da han laa paa Valkendorphs Kollegium, der stod skarpt overfor ham. De Præster, som havde flaget over ham, og som ikke var fornøjede med, at han slap med en temmelig intetsigende Frettesættelse for sin Prøveprædiken, lagde Stød for hans Fod ved efterhaanden at faa alle deres Embedsfæller i Kjøbenhavn og tilsidst ogsaa Præsten paa Frederiksberg til at nægte ham at prædike i sit Sted, ja at han anden Suledag 1815 maatte tage Afsked med de frivillige Tilhørere, der

havde samlet sig om ham. Men ogsaa de yngre, han tidligere havde kunnet regne for sine Medkæmpere imod Tidens Landløshed, tog for en stor Del Parti imod ham. Hans Kristian Ørsted og Kristian Molbech skrev skarpt imod ham. Til Jakob Peter Mynster og Adam Dehleschläger havde han 1812 skrevet Breve fra Udby for at mane den første til at tage en bestemtere Holdning mod Kristentroens Fjender og for at advare den anden imod Forvildelse paa sin Digterbane; men han havde derved kun naaet at støde dem begge fra sig, og Kamma Rahbek, der følte sig draget til Grundtvig, havde sværet ved paa en Gang at være Ven med „Onkel Job“ og „Fættteren“. Endnu i Helligtrekongerdagene 1814, da det var paa Tale, at Studenterne frivillig skulde melde sig som Soldater for at være med at hindre Norges Skilsmisse fra Danmark, endnu den Gang fandt Grundtvig Ørenlyd hos mange af dem — deriblandt Poul Møller —, da han fremsatte det Forslag, at kun de skulde slutte sig sammen, som virkelig troede paa en levende Gud; de skulde danne et Samfund med det Formaal at oplive denne Tro hos deres Landsmænd, med det samme de vakte dem op til at kæmpe for Fædernelandet. En Eftervirkning af den Rørelse i Hjertet, ogsaa andre end de, der udtrykkelig sluttede sig til hans Samfund, havde følt ved hans Tale, mente Grundtvig at finde deri, at der fra den studerende Ungdoms Side blev ydet adskillig Støtte til Udgivelsen af Snorres og Saxes Krøniker, som Grundtvig paa denne Tid paatog sig at for-
danske. Men det viste sig, at det kun var hel flygtigt, de unge havde vendt deres Sind til ham. Og i de Aar, som nu kom, var der snart kun to Mænd, han omgikkes med, Juristen Treschow, der var frisindet nok til at overse alt, hvad der skilte dem fra hinanden, og den unge Digter B. S. Ingemann, der med inderlig Hengivenhed knyttede sig til ham.

Det var egentlig et Selskab, der var stiftet til at fremme „Norges Vel“, som havde truffen Aftale med Grundtvig om at oversætte Snorre. Men da nu Norge blev skilt fra Danmark, blussede hos Grundtvig Kjærligheden til hans særlig danske Fæderneland op med en Styrke, han hidtil ikke havde kjendt, og han kunde ikke faa det over sit Sind, at lade Snorre komme ud paa dansk uden i Saxes Selskab, og dette blev gjort muligt ved den Medbør, der en Stund i 1814 fyldte hans Sejl. Men foruden disse Krøniker, som skulde oversættes

fra Islandsk og Latin, var der endnu et Bærf fra det gamle Nord, som en formuende fynsk Godsejer (Bülow paa Sanderumgaard) halvvejs nødte ham til at oversætte og udgive paa sin Bekostning; det var Bjovulfs-Drapen, der var skreven paa Oldengelsk og i de Aar for første Gang var bleven trykt, og det i Danmark. Snorre og Saxe og Bjovulfs-Drapens Skjald: det var da Grundtvigs egentlige Selskab i en Narrække. Men at leve med dem var at leve med de døde. Naar Grundtvig oversatte Sangen hos Saxe, hvori Asmund, der havde ladet sig levende begrave med sin døde Fostbroder, fortæller, hvordan det var gaaet ham, da tænkte han paa sin egen Skæbne:

Svad Under, at bleg jeg er vorden om Aind,
 i Grube, i Gru og i Kvalme,
 for Gravlandets giftige, dræbende Bind,
 maa Ungdommens Roser vel falme,
 ja mellem de døde i Gravmulden skjult
 hvert levende Dje maa vel vorde hult!

Saa længe han følte, at man dog fulgte hans Arbejde med nogen Deltagelse, holdt han Haabet ved Live, om at han ved disse Bøger kunde virke til det danske Folks Opvækkelse af Dvale. Han kaldte frem i sit Munde alle de fyndige Ordsprog og Mundheld, han havde hørt af den gamle Magdalene i Udby og af de jyske Bønder, for at lægge dem i Munden paa de gamle Sagamænd. Han opnaaede virkelig at faa nogle Bøger frem, der vil høre til de lettest læselige og mest fornøjelige for Børn og Menigmand i mange Slægtled. Men snart kom han til at mærke, at det var saare faa, der læste disse Bøger. Han søgte at sætte sig i Forbindelse med Læseverdenen ved at udgive andre Bøger, hvoriblandt jeg kun skal nævne den fortræffelige Nyaaarsgave „Heimdal“ med den jyske Rimkrønike, Verdenshistorien fra 1817 og Tidsskriftet „Dannevirke“ (I—IV); men han gjorde da den Erfaring, at Læserne heller ikke havde Lyst til at følge ham saa dybt i „Tankegraven“, som han selv steg ned ved de filosofiske Betragtninger, der var Hovedsagen i Tidsskriftet. Var han fra 1815 bleven en Præst uden Prædikestol, saa tegnede det ogsaa til, at han skulde blive en Skribent uden Læsere. Han søgte at trøste sig ved et Ord af en berømt tysk Forfatter: „Skriv for de døde, det er for dem, Du elsker i Fortiden, de skal komme igjen som Efterslægt.“ Men med hans inderlige Trang til at gribe kraftigt ind i det virkelige Liv var det ham ikke

muligt at flaa sig til No dermed. Et Par enkelte Gange dukkede han i disse Aar op for at tage Del i Dagens Pennefejder. Den ene Gang var under Striden imellem Baggesen og Dehlenschläger, da tolv af de unge — den saakaldte Tylvt — paa en i Grundtvigs Djne drengagtig Maade kastede sig over Baggesen. Da var vel egentlig Grundtvigs senere Kampfælle, Jakob Kristian Lindberg, den, der bidrog mest til at faa ham ud af Gulen, og de Indlæg, som han skrev i Striden, skattes i alt Fald i vore Dage højt, om de end den Gang især indbragte ham Spydigheder fra Povl Møller. Men mærkeligt er det at se, hvor glad Baggesen, der før havde maalt hvasse Klinger med Grundtvig, blev ved at faa en Haandsræfning af ham. Han skrev følgende Rim om Grundtvigs Sare:

Her kommer danske Mester Erik frem
i frist og seig og smidig Kraft saa fage,
som om han, skjult bag Dvnen i sit Hjem,
til Boges Tugten havde lagt i Læge.
Seg haaber, naar vor Yngel ham har smagt,
den efterhaanden daglig sig vil bedre
og, om ej danne sig, dog faa lidt Ngt
for Danskhed, Danneprog og danske Fædre.

Siden var det for Ingemanns Skyld, Grundtvig kom frem i Døgnpressen. Da var det, Johan Ludvig Hejberg skrev Rimet:

En Kapellan kan gammel blive
og holde sig ved Haab i Live —

hvorom Grundtvig som Olding kunde sige, at det var gaacet vidunderlig i Opfyldelse, tvært imod hvad han tænkte, der spottede med hans Haab. Disse Pennefejder, som det nu kan tage lang Tid at sætte sig ret ind i, afbrød kun kort Grundtvigs indelukkede Liv med det strenge Oversætter-Arbejde, der stadig faldt tungere og tungere paa ham, saa disse Aar blev den tredje afgjørende Trængselstid i hans Liv, som han da ogsaa har beskrevet med Ord, der minder om dem, hvormed han beskrev de andre:

Seg folte, skjont Staven
flet ikke var brudt,
mig dog som til Graven
fra Kirken nedstødt.

Hvad kom der saa ud af denne hans tredje Kamp? Første Gang, han var i Nød, var det, at Landens rige Verden

aabuede sig for ham. Anden Gang, da det saa fort ud, kom han til at føle, det kun er den kristne Tro, der skænker Hjærtet Fred. Tredje Gang kom han til at erfare, hvor stor Forskjellen er mellem Skrift og Ord, at den er som mellem Død

Nikolaj Frederik Severin Grundtvig.

Født den 8de September 1783.

Død den 2den September 1872.

og Liv. Naar han siden arbejdede med saa vedholdende Iver for, at der skulde oprettes folkelige Højskoler som Bærksteder for en levende Oplysning paa Modersmaalet, da kunde han støtte sig til den dyrekjøbte Erfaring, han havde gjort, at det

ikke nyttede at skrive de allerbedste Bøger paa Modersmaalet, naar der ikke var nogen, som ved deres Tale kunde vække Sansen for de Ting, som Bøgerne indeholdt Oplysning om.

I Grundtvigs trange Tid, fra 1814 og videre, fik han for øvrigt de første Bevijer paa Frederik den sjettes kongelige Gunst, der egentlig aldrig siden svigtede. 1818 var der en Forhandling i Gang om, at han skulde være Præst i Aalborg. Stiftamtmanden og Biskoppen derovre havde givet deres Samstemning til det, Kancelliet havde udfærdiget Indstillingen, og alt syntes at være i Orden. Der blev endogsaa gjort et Gilde et Sted i Kjøbenhavn, hvor nogle aalborgske Stormænd skulde spise sammen med Grundtvig for, saa snart Udnevnelsen kom — og den maatte komme samme Dag — at kunne drikke Aalborg-Præstens Skaal. Men der blev ikke noget af. Frederik den sjette, hvem det virkelig laa paa Sinde at faa Krønikerne frem, frygtede for, det skulde gaa i Staa, naar Grundtvig kom til Aalborg, og satte sig derfor imod Kancelliet. Bagefter var Grundtvig hos Kongen og sagde til ham: „Deres Majestæt ved, at jeg har syset en Del med de gamle Skjalde.“ — „Dg ikke uden Held!“ sagde Kongen. — „Men“, blev Grundtvig ved, „en Ting har jeg ikke lært af de gamle Skjalde, at leve uden Embede.“ — „Saa faar vi skabe et,“ sagde Kongen. Dg nu bevilligede han Grundtvig en fast aarlig Understøttelse af Statskassen, som satte ham i Stand til (i August 1818) at gifte sig. 1821 kaldte han ham dernæst til Sognepræst i Præstø, hvorved det blev føjet saa, at han var i sin kjære Moders Nærhed i hendes sidste Levedage; hun døde i Præstø den 17de September 1822. Men da Grundtvig ved en Audiens sagde til Kong Frederik, at naar han nu søjede Kongen i at gaa til Præstø, haabede han, at Kongen ved Lejlighed vilde søje ham ved at kalde ham tilbage til Hovedstaden, saa blev dette vel optaget, og efter halvandet Aars Forløb blev Grundtvig residerende Kapellan ved Vor Frelzers Kirke i Kjøbenhavn.

Nu kunde han da atter føre Ordet i Hovedstaden, og Tilhørere savnede han ikke; men han mærkede ikke stor Virkning af sin Tale. Det var ikke blot ham, der under den lange, sjælden afbrudte, Syssel med Bøger, der var skrevne i tre forskjellige døde Sprog, var bleven sløvet. Men der var, som en Eftervirkning af Krigen, en Dødhed og Sløvhed snart over alle Folk, der var en Uengstelighed hos dem, der stod for

Styret, hver Gang det mindste Røre mærkedes, og der laa et Tryk over Handelsmænd og Haandværkere, over Godsejere og Bønder, saa al Slags Bedrift kunde see ud til at gaa i Staa. Dette virkede ogsaa paa det aandelige Liv. Den Uvilje, som før havde hersket imod den kristne Tro, var vel overvunden ved Winsters Virksomhed som Prædikant i Frue Kirke. Men i Grundtvigs Dine var Modstanden bleven afløst af Sløvhed, og han spurgte sig selv: Hvad skal jeg dog gjøre for at bringe Røre i den døde Søg? Ingemanns Digtning om Baldemar den Store og hans Mænd virkede mægtigt til at oplive hans Mod, som man kan see af hans Digt „Nyaarsmorgen“ fra 1824. Men da den unge Professor S. N. Clausen syntes at vinde den studerende Ungdom for sin i Grundtvigs Dine helt rationalistiske Lære og 1825 fremsatte den i en stor Bog om Katholicismen og Protestantismen, fandt han det rigtigt at træde op imod ham. At han imidlertid gjorde det saa skarpt som i det navnkundige „Kirkens Gjenmæle“, hang sammen med, at han haabede med det samme at kunne vække Opmærksomhed for Herrens Ord i Daabspagten som det uforanderlige Vidnesbyrd om, hvad der er den sande, det vil sige den historisk nedarvede Kristendom, om hvilken enhver da i sin Samvittighed maa afgjøre, om han vil erkjende den for virkelig Sandhed eller ej. Det var gaaet op for ham, at der paa denne Maade blev en Mulighed til at komme ud af den Forvirring, hvori Rægsfolk var stedt, naar en Præst eller Lærer udgav et og en anden et andet for at være Kristendom, og det laa ham paa Sinde at hjælpe alle, som trængte til det, at finde en fast Grund at bygge paa og et Ord, hvorefter de kunde prøve Manderne. Hvad han saaledes havde ønsket, naaede han ikke. „Kirkens Gjenmæle“ blev opfattet som et rasende ubilligt Angreb imod en ung Universitetslærer, og man fandt det i sin Orden, at denne anlagde Sag imod Grundtvig for Fornærmelser, der var tilføjede ham under hans Embedsvirksomhed. Grundtvig krævede Sagen afvist, da han formentlig kun havde handlet efter sin Embedsed, som forpligtede ham til af al Magt at bekæmpe falsk Lære. Da denne Paastand ikke blev taget for gyldig, nedlagde han sit Embede og kom da ikke til at prædike paa Tusendeaarsfesten for Ansgars Komme til Danmark, som han havde forberedt ved sin vakre Bog om „Kong Harald og Ansgar“, og til hvilken han havde fornyet den gamle Dagvise: „Den signede Dag, som vi nu seer af Havet til os opkomme.“ Og nu kom der, kan man vel sige, en fjerde Trængselstid i Grundt-

vigs Liv, da han længe var i Tvivl, om han skulde blive her i Danmark eller udvandre til Norge, og hvis han blev her, om han da skulde bryde ud af Statskirken eller ej. Udfaldet paa Injurieprocessen var, at han maatte betale en Pengebøde, og at han kom under Censur, og det sidste havde nær bragt ham til helt at ophøre med sin Forfattervirksomhed; da han skrev sit „literære Testament“, anede han næppe, at hans rigeste boglige Arbejde var Fremtiden forbeholdt. Paa denne Tid kom han atter op til Frederik den sjette. Kongen havde kaldt Grundtvig „et ildsprudende Bjerg“, sagtens fordi Udbruddet i „Kirkens Gjenmæle“ var kommen saa pludselig efter en lang stilkfærdig boglig Virksomhed; men han havde ikke tabt sin Godhed for ham. Han spurgte ham da meget deltagende, om hvad han nu bestilte. Grundtvig svarede dertil: „Ingen Ting. Deres Majestæt! og jeg ved ikke heller, hvad det skulde være, uden Majestæten vilde sende mig til Engelland, at undersøge de angelsachsiske Haandskrifter, som ogsaa for Danmark kan være af Bigtighed.“ Kongen tog ham paa Ordet. For det nærmeste Aar var Rejse-Understøttelserne uddelte. Men 1829 kom Grundtvig virkelig til England, og de to følgende Aar med.

Disse Englandsrejser modnede hos Grundtvig, hvad der vel maa regnes for Frugten af den sidste lange Trængselstid, hvori han var stedt, den levende Forvisning om, at Aandens Virksomhed igjennem Ordet kun kan naa sit Maal til Gavn, hvor baade Taler og Tilhørere er stillede frit over for hinanden, og nu kunde han (i Skriftet fra 1834 om „den danske Statskirke, upartisk betragtet“) foreslaa den Løsning af den udviklede Kirkesag, som han aldrig siden opgav, og hvoraf en Del, 20 Aar efter, blev ført ind i Livet ved Loven om Sognebaandets Løsning. Nu fremsatte han ogsaa den ene Gang efter den anden, mere og mere bestemt, hvordan han mente den borgerlige Knude skulde løses. Hovedmidlet dertil skulde være en folkelig Højskole i Søer, hvor han da gjerne selv vilde bruge de Kræfter, han havde tilbage. Dette Ønske fik han aldrig opfyldt; men som han ved sine før omtalte Oversættelser havde begyndt at lægge Midlerne til Rette for de folkelige Højskoler, der i vore Dage skulde samle Landboernes Ungdom, saaledes fortsatte han det, især i Trediveerne, ved sin omarbejdede Mythologi, ved sin Haandbog i Verdenshistorien og ved sine mange historiske Sange. Om trent paa samme Tid bearbejdede han gamle og digtede ny Salmer, hvoraf han har efterladt den danske Menighed en usfaterlig Rigdom. Fra 1832 til 1839 virkede

han som fri Aftenfangsprædikant i Frederiks-Kirken paa Kristianshavn, fra 1839 til Søndagen før sin Død (2den September 1872) som Præst ved Bartov Hospital, hvor han tillige samlede en fri Menighedskreds om sit Vidnesbyrd. Da han holdt sin Gylденаarsfest (sit Jubilæum) som Præst 1861, fik han af Kong Frederik den syvende Titlen som Biskop; Kristian den ottende, hvis ædle Gemalinde allerede hørte Grundtvig i Frederiks-Kirken, havde strax efter sin Tronbestigelse gjort ham til Ridder. Andre Udmærkelsestegn fik han ikke. Den eneste Hæderspost i sit Fædreland, han „har attraaet, men ogsaa heftig attraaet“ lige fra sin Barndom, var at blive „kongelig Historiograf“; den opnaaede han ikke.

Grundtvigs første Hustru, som trofast havde baaret tunge Dage med ham, døde 1851. Anden Gang giftede han sig med den højt begavede Enkefru Toft, født Carlsen, som dog allerede 1854 døde og blev begravet paa Nassen ved gl. Rjøgsgaard, hvor Grundtvigs Støv siden blev bisat. Hans tredje Hustru, der overlever ham efter trofast at have plejet ham i hans svage Alderdom, var Enke efter Geheimeraad Reedtz.

Fra Slutningen af Trediverne var Grundtvigs Indflydelse paa det danske Folk i stadig Vækst. Hans ejendommelige Livsførelse havde, som foran paavist, fjærnet den ene Kreds af Mennesker efter den anden fra ham, paa samme Tid som den modnede hans Livsbetragtning. I de Aar, han gjorde sine Englands-Rejser, følte han sig som Kristoffer Columbus, der gik med en stor Tanke, som maatte kunne gennemføres, men uden at han hos nogen fandt den Forstaaelse og Bistand, der behøvedes, for at hans Plan kunde blive til Virkelighed. Surristen N. M. Spandet, den lærde Sprogmand S. Kr. Lindberg og de unge Præster Gunnar Busck og Peder Andreas Fenger sluttede sig inderligt til ham i hans Trængselsaar og støttede ham, hver efter sin Evne, og blandt Tilhørerne i Frederiks-Kirken blev der flere og flere unge Theologer, der siden som Præster skulde vedkjende sig at være Grundtvigs Lærlinger. Men især fra 1838 lysnede det for ham. Da blev han løst fra Censuren. Og da han saa efter Opfordring holdt en Række historiske Foredrag („Mandsminde“), samlede han en stor og taknemlig Tilhørerkreds. Opvakte Lægsfolk som Peder Larsen Stræppenborg — saaledes blev han kaldt, før han satte Bo i Dons — sluttede sig til ham og banede Vej for hans og hans Præstevenners Vidnesbyrd i de Kredse, hvor de havde Indflydelse. Naar Grundtvig siden talte ved Folkefester, som paa Skamlingsbanke 1844, ved Studentermøder,

som det i Kristiania 1851, naar han blev valgt til Rigsdagsmand, som i Præstø 1848 eller i Kjærteminde 1855, — da mærkede han mere og mere, at han ikke stod ene. Og naar han paa sine gamle Dage den ene Gang efter den anden stod omgivet af kirkelige Venner fra hele Landet i tusendevis, saa blev det klart, at han dog var naaet videre frem ad sin enlige Vej, end om han, ved sine arvede Familieforbindinger med Biskopperne Balle og Mynster, var bleven hævet til høje Embeder. Han har da ogsaa takket den Allraadende baade for Modgangen og Medgangen paa den lange, mærkelige Livsbane, han fik at vandre, om hvilken vi tør haabe, at den skal blive til den danske Menigheds, det danske Folkelivs og hele Njords nordens Lær igjennem de Tider, der følger efter Aarhundredet, som nu er forløbet fra den store aandelige Svødings Fødsel.

Grundtvig er ofte bleven malet, saaledes 1847 af Constantin Hansen, og i en Alder af omtrent 80 Aar af Marstrand. Det er især ved Stentryk af Marstrands Billede, ved Fotografier af Lønborg og ved Oliestryksbilleder efter et Maleri af Len, at der er bleven rig Lejlighed, ogsaa for dem, der ikke har set ham selv, til at danne sig en tydelig Forestilling om hans Olding-Skikkelse. — Det er efter et Billede, som C. A. Jensen har malet af Grundtvig i Aaret 1831, at det i denne Levnedstegning optagne Træsnit er udført. Man kan ved at betragte det faa et Indtryk af, hvordan han saa ud, da hans Livsudvikling ved Englands-Rejserne havde faaet sin væsentlige Afslutning, og da han som en enlig, men stærk Kæmpe skulde begynde sin frugtbareste Livsgjerning. Under et Billede, som noget nær er fra samme Tid, og som skyldes Eckersberg, har Ingemann skrevet disse Verselinjer:

Med Sagastav og Peterssværd i Haand,
han arved' Saxos Bliif og Kingos Aand.
Fra gamle Nord hans Dje saa mod Osten,
og Aander har han vaakt med Kæmperøsten.

L. Schroder.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønmedatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Aucmonen, en Feraarsfantasi af S. Michaelsen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Reifeerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehlenschlægers Barndom og første Ungdom, af E. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Misundelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Kul for lidt, Fortælling af B. Hausted, med 2 Illustr.; De tre Duffer, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med Illustr. af Carl Thomsen; E. Dilling: Greven af Svedala, med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ej skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosenstand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Gaden, med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarettet, 24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livsflavens Brud, en Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det løner sig“, med Illustr. af Carl Thomsen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Glenteisrig, med Illustr. af H. Tegner; J. Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Biggo Langer. 24 Sider. 10 Dre.
- 28. N. Juel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R. Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sic: Elskovskjærnerne. Et Sagn fra Provence, med Illustr.; Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjenner du de Stille i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44 Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsfyggen, med Illustr.; J. Futtrup: Middelalderstrib i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B. Hansen: En sørgelig Hemmelighed, Fortælling med Illustr. af Anker Lund; B. Østergaard: Onde Dine, med Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af Alf Schmidt; Anna Borch: Djæveln som Præst, med Illustr.;

(Fortsættes paa Omflagets 4de Side.)

- Elith Neumert: Gland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt;
 Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, et Sagn fra Bretagne,
 med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Øre.
- Nr. 32. B. Korfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gam-
 borg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr.
 40 Sider. 10 Øre.
- 33. Nassehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten,
 af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine
 Gyllembourg, af L. Schröder; Johanne Louise Heiberg, af L.
 Schröder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Øre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til
 Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dron-
 ning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Øre.
- 35. Raadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7
 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr.
 48 Sider. 15 Øre.
- 36. Den landsflygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige,
 et Mønst Sagn, af Mogens Gynges. 9 Billeder. 28 Sider.
 10 Øre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en
 Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P.
 C. Loepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13
 Illustrationer. 52 Sider. 15 Øre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Binkjældereren;
 For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Born-
 holm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Øre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og By-
 vædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend
 Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa?
 Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Øre.
- 40. Den gamle Kiste og Laasi-Poul, af S. Nielsen. 11 Billeder,
 24 Sider. 10 Øre.
- 41. Kjærlighed og Grøntjager, af L. Dilling; Den stærkeste, af
 Chr. Westergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af
 H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Øre.
- 42. Stjernesud, af Birger Hansted; Gjedden, iyt Folkeeventyr,
 af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirke-
 gaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gynges;
 Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder.
 46 Sider. 15 Øre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjøber paa engang for
 et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

.Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Eft. idergade 29).

(Se Omslagets indvendige og bageste Side.

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerpærer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester Ring, Historie af Carit Etlar; Hyrbedrengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Kutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Jyllands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr.; Et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af C. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Hencel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Klitmøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mølbeck, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Heksen, historisk Fortælling, af M. Hencel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Reisekitse fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

Et Aar igjen for Skranken staar —
 Hvad har det der at haabe?
 Dets sidste Nat forgjæves slaar
 Om det sin tætte Raabe,
 Formaar ej skjule hine Spor,
 Det trindt har efterladt paa
 Jord. —

Er nu kun Englen rede,
 som tjener Herrens Brede?

D nej; thi Raaden vinder Bugt
 Med Retterds strenge Skrupel,
 Som Stjernen bryder Mulmet
 smukt,

Der slører Himlens Kuppel;
 Den tindrer gennem Skyens Lag,
 Paa Nat alt følger nyfødt Dag —
 Dog hvisker Nat, som viger:
 „Glem ej, dit Ansvar stiger!“

Velkommen da, Du nye Aar,
 Som Herren lod oprinde!
 Du nærme dig vor Moder's Gaard
 Som venlig Tjenerinde;
 I Hytte som i Kongeslot
 Du give Bægt alt Smukt og Godt;
 Send hver en Alger Grøde,
 Til Ingen savner Jøde!

Hint Tegn for frelse Mænd, vort Flag,
Du stoltelig lod vaje —
Gud folder det vel ud en Dag
Som alle Danskes Gje! —
Lad sandes, Enighed gjor stærk,
Dg frem saa hvert et ædelt Værk,
Der giver Kj paa Jorden,
Det lille Folk i Norden! —

Dyst klinger, mens Du drager ud,
Nu Haabets Nytaarsjalme,
Ja, Haabet er din skjønne Brud —
Lad hendes Bynt ej falme!
Da fanger Du som Løn de Raar,
At, naar Du selv for Skranken staar,
Det lyder: „Gaf til Hvile,
Hvor Mindets Stjerner smile!“

Carl Andersen.

En højtstaaende Medbejler.

Fortælling af Andreas Veiter.

det gode gamle Nürnberg raader Uregelmæssighedens maleriske Lov. Side om Side staar den pragtfulde Stenbygning og den lave, underligt formede Bolig af Bindingsværk. Men godt og solidt er alt bygget; den Dag i Dag ser Byen ud som for Aarhundreder siden.

Lad os gaa tilbage til det sextende Aarhundrede.

Der laa ved Thiergärtnerthor, midt i Baden, en stor, smuk Bygning; Caspar Cruciger hed Manden, som ejede den,

og han var Guldsmed og en af Byens rigeste Mænd.

I Huset lige over for, Bindingsværkshytten med de smaa Vinduer og blyindsfattede Ruder, boede Smedermester Sachs. Han var ikke rig, men fattig var han ej heller, thi kun den er fattig, som ikke kan erovere sig selv ved sin Virksomhed. — Rig og fattig — hvad forstaas egentlig derved? Mon ikke den er rigest, som er tilfreds med sin Stilling, om den end er ringe og uanseelig? — „Gudsfrøgt med Nøisomhed er en stor Binding.“

Der var Born⁷ baade i det store og det lille Hus; forskjellig syntes deres Stilling i Livet bestemt fra Fødselen af. Men det forstod Bornene ikke.

Guldsmedens lille Kunigunde var, sex Aar og Smedkerens Hans otte. Drengen gik i Latinstolen, thi Faderen var en Mand, som forstod at skatte Kundskaben. „Min Hans skal lære noget, saa meget som muligt,“ sagde han, „thi Kundskab er Magt; den er let at bære og bringer frem i Verden.“

Og den lille Hans var en opvakt Dreng og lærenem.

Sans for Lærdom havde han, dog mere for hvad der var smukt, hvad der tiltalte Skjønhedsansen.

Tidlig følte han sig hængt til den friske Natur, dens Skjønhedsaaftenfyldte ham med Melser og lyse Drømme. Den gamle By's rige Billedværker og Kunstskatte glædede ham, ligesom ogsaa hans livlige Fantasi fandt Næring ved Sagttagelsen af det brogede muntre Liv, som vorte sig i Staden. Men blandt alt det skjøne og interessante var der noget, som han fandt skjønnere end alt andet, et Billede, hvormed intet andet kunde sammenlignes.

„Se!“ sagde Faderen en Dag, „hvad er det for en nydelig lille Misskat?“ — Den laa mellem Høvlspaanerne i Værkstedet og gjorde tusinde muntre Spring efter Spaanerne, som trillede fra Høvlstenen.

„Miss!“ raabte i det Samme en lille Pige, som stod i den aabne Dør. „Sy, slemme Misskat, skal Du saadan løbe væk fra mig!“

Og hun løb hen og fangede Killingen.

Hans havde siddet henne ved Vinduet, fordybet i Læsning, men tabte nu pludselig Bogen af Haanden, idet han fik Die paa den lille seryaars Blod, som saa uventet havde vist sig i Bærelset og nu stod og kjærtegnede Katten.

Det forekom Hans, at han aldrig før havde set noget saa smukt og yndefuldt. Mørkebrune Lokker laa omkring den lille Piges friske, barnlige Ansigt, de brune Dine straalende, og om Munden laa et Smil, Barnealderens, det lykkelige, sorgløse Udtryk.

„Her har jeg aldrig været før,“ sagde den lille, „men jeg kunde se, at Misskatten løb herover, og saa kom jeg.“

„Hvad hedder Du?“ spurgte Hans.

„Jeg hedder Kunigunde,“ svarede Barnet, „min Fader boer derovre!“ og hun pegede paa den rige Guldsmeds stadselige Bygning.

Hans stod som fortryllet, idet han betragtede den lille Pige, der muntert vedblev at pludre løs og at spørge ham om et og andet, medens hun hoppede omkring mellem Høvlspaanerne med sin Kulling i Favnen. Det var en nydelig lille graa, fortplettet Miss med hvidt Bryst og hvide Bøter; den havde et rødt Halsbaand med blanke, hvide Knapper.

„Det Halsbaand har jeg selv syet til Miss,“ sagde den lille, „er det ikke pænt? Ja, Du holder nok af at se pænt ud, Misskat, hvad?“

Mis lod en velbehagelig Snurren høre, medens den tjælen strøg sit Hoved mod Barnets runde, bløde Kind.

Hans havde først med stor Undseelse nærmet sig den lille, men blev snart mere modig, eftersom han reves med af hendes Munterhed, og snart var Børnene i fuld Leg med hinanden.

Kunigunde syntes godt om den ny Legekammerat, og da hun et Par Dage efter fik Dje paa ham over Baden fra det aabne Vindue, skyndte hun sig ned og kom snart efter over

til Snedkerens.

„Seg skal læse paa min Lektie,“ sagde hun, „men det holder jeg slet ikke af. Den stygge Tomsfru Barbara, hun plager mig altid saa meget!“

„Det maa Du ikke sige,“ sagde Hans, „for Du har godt af at lære noget.“

„Skal Du ogsaa lære Lektier?“ spurgte den lille.

„Ja, det skal jeg rigtignok. Jeg gaar i en stor Skole

og har mange Lektier for hver Dag, baade Tysk og Latin, men det siger Fader, at jeg har godt af."

"Har Du ogsaa en Bog med store Billeder i?" spurgte Kunigunde, "for det har jeg, og den holder jeg nok af at se i. Kom, saa skal jeg vise Dig den!" Og hun tog ham ved Haanden og trak ham med sig. Noget modstræbende fulgte Hans den lille Bildkat, og før han ret vidste af det, stod de i Hr. Crucigers Dagligstue.

Hans blev meget forlegen og bange ved at se det kostbare og rigt udstyrede Værelse, men endnu mere bange blev han, da den rige Guldsmed rejste sig fra sin Stol henne ved Bordet og forundret betragtede ham. Drengen havde ofte set Mester Cruciger, med Peltskappe og Baret, gravitetisk skride hen ad Gaden med sin sølvknappede Stof i Haanden, for at begive sig til Raadhuset, og nu stod denne mægtige Mand lige for ham.

Hans turde næppe vove at se op, og ønskede sig vel ude af Stuen. Men i denne Knibe kom hans lille Lege søster ham til Hjælp. "Se, Fader!" raabte hun, "det er Hans af Smedkerens, som skal have min store Billedbog at se. Det er saadan en rar Dreng at lege med."

Mester Cruciger var aabenbart tilbøjelig til at sætte en gnaven Mine op, men den lille Datter havde Magten over ham, og hans Ansigt blev lysere, da han saa hendes Glæde.

"Kunigunde, Du maa ikke være saa vild," sagde han, "Du ved nok, at Du ikke maa løbe ud paa Gaden alene. Er Du en Søn af Smedkeren derovre?" henvendte han sig til Drengen.

"Ja, Mester Cruciger," og Drengen saa frimodig ind i de strænge graa Øjne.

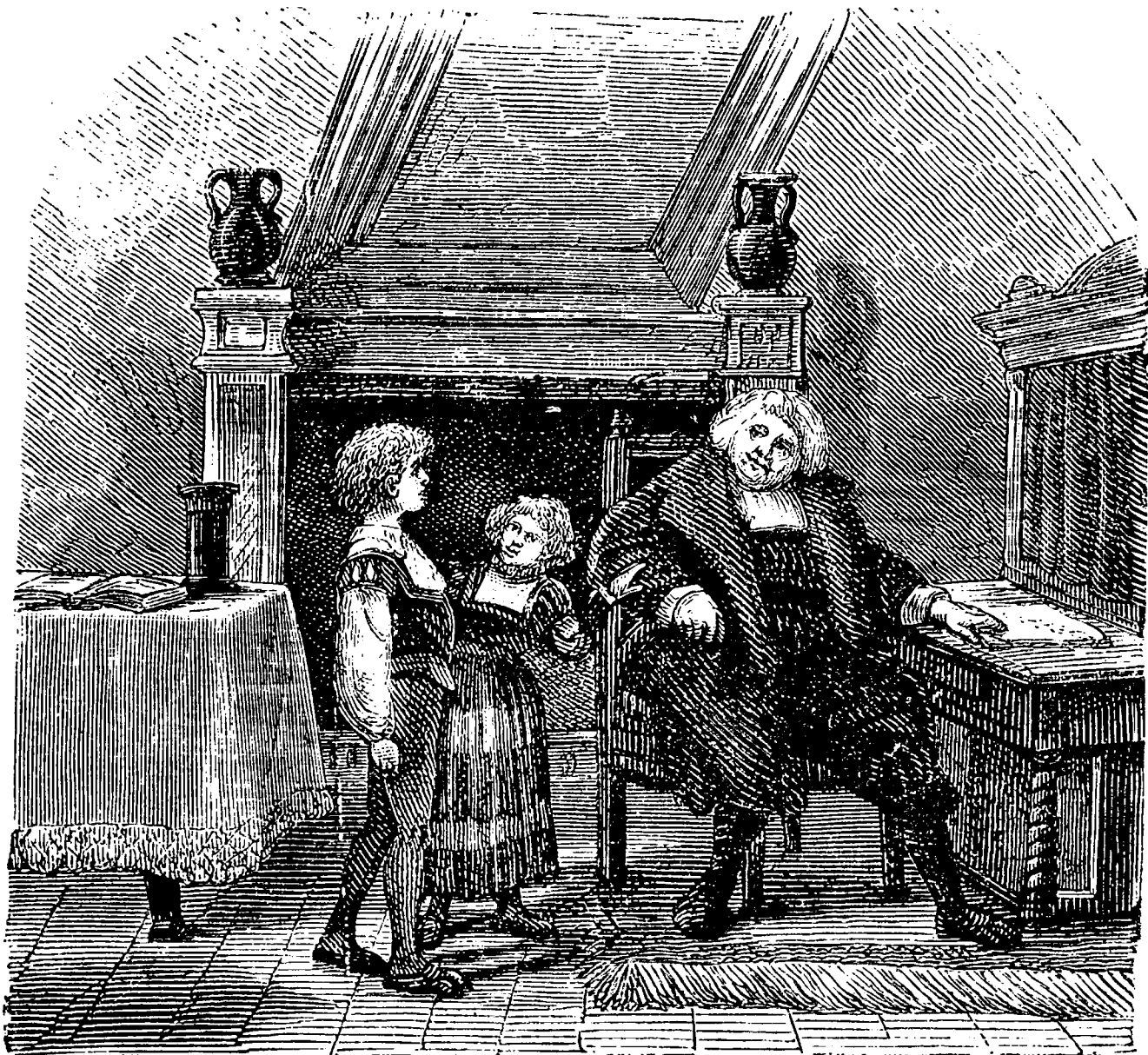
Guldsmeden betragtede den velklædte Dreng med et velvilligt Blik. "Jeg har hørt Tale om din Fader," sagde han, "det er en flittig og stræbsom Mand. Du er altsaa den Søn, som han trods sin ringe Evne holder i Latinskolen. Det er godt og priseligt, men det kan vel falde haardt nok for din Fader med Beføstningen, ej sandt?"

"Jo," svarede Hans, "men Fader siger, at jeg har Gavn af Lærdommen og at den kan bringe mig frem i Verden."

"Det var Ret, min Søn!" sagde Mester Cruciger, "jeg ser, at Du er en god Dreng og vil gjøre din Fader Ære."

Hans blev betydelig lettere om Hjertet ved denne venlige Tiltale. Men nu kom den lille Pige slæbende med sin store Billedbog, og Hans maatte sætte sig hos hende ved Bordet for at se i den. Her var Drengen rigtig i sit Æs, thi han

kjendte Billedernes Betydning fra Historien, og gav sig til at forklare sin lille Veninde hvad de forestillede. Mester Cruciger hørte opmærksomt efter, og hans Ansigt blev stedse velvilligere. Selv havde han ikke megen Lærdom, men han nærede stor Respekt for Videnskaben og navnlig for hvad der hed Latin. Det forekom ham ikke at være saa daarlig en Legekammerat, hans lille Pige havde faaet, og han tillod gjerne Børnene at være i hiandens Selskab.

Der hengik et Marstid paa denne Maade. Men saa hændte der noget, som forstyrrede det gode Forhold mellem Mester Cruciger og Hans Sachs.

Det blev vistnok Snekkeren for dyrt i Længden at lade Sønnen nyde den kostbare Undervisning, og desuden har han maaske tænkt: et godt Haandværk er dog det bedste, det kan altid føde sin Mand, men Gud ved, hvad Lærdommen vil bringe. Man ved ikke med Visshed, hvad der bestemte Snekker Sachs til at tage sin Søn ud af Skolen, men det vides derimod,

at han satte ham i Skomagerlære. I den Tid var Børnene vant til ubetinget Lydighed mod deres Forældre, og Hans fandt sig som en god Søn i den Bestemmelse, Faderen havde taget.

Da Mester Cruciger hørte dette, mistede han aldeles sin Interesse for Drengen. Han forbød sin Datter strengelig at lege med „Skomagerdrengen“ og hindrede Børnene i at komme sammen. Det var et haardt Slag for dem. Den lille Kunigunde græd, da Hans ikke længer maatte komme og lege med hende, thi han havde altid været saa morsom og underholdende, saa opmærksom og artig mod sin lille Veninde. Og den stakkels Hans fældede mangen Taare ved sin Læst, naar han tænkte paa, hvor haanligt den stolte Guldsmed havde afvist ham, da han efter Sædvane kom. Nu først fik han et Begreb, et bittert og krænkende Begreb om den Afstand, som der var mellem ham og Legeføsteren. Men den haarde Afvisning vakte Trods hos ham, Modgangen, den første betydelige i hans lykkelige Barndomstid, vakte hans Energi og kaldte Længsler og Forhaabninger til Live, som hidtil ikke havde rørt sig. Han vilde frem, Magt og Ære drømte han om, og hans Planer var højtflvende.

Hans Faders gamle Ven, Bæveren Leonhard Nunnenbeck, holdt meget af den livlige Dreng og underholdt sig ofte med ham. Til ham tyede Hans ofte, naar han fandt det for svært at sidde paa Skomagerstolen, og den gamle forstod da altid at bringe Ro i det oprørte Sind ved at foreholde Drengen, hvad han maatte anse for sin Pligt. „Du skal ikke ringeagte Arbejdet,“ sagde Bæveren, „det har en rig Betsignelse i sig, og det er godt, som en Bismand siger, at forbinde et Haandværk med sine Studier.“ Og det kunde den brave Nunnenbeck sige med Sandhed, thi han fyldestgjorde selv Fordringen og drev ved Siden af sin Profession tillige Mestersangens ædle Kunst. Da han mærkede Anlæg i den Retning hos Hans, efter som denne voksede op, optog han ham i sin Skole blandt de tolv Elever, som han uddannede og lod ham i sin Fritid øve sig i Sang og i at slynge Mestersangens sirlige, kunstfulde Rim. Hans Sachs havde en udmærket fuldtoneende Stemme, og snart udmærkede han sig fremfor nogen af de øvrige Elever.

Det hændte sig en Gang imellem, at han fik sin lille Veninde at se, og et saadant Gjenfyn glædede dem begge i lange Tider. Han fortalte da Kunigunde, at han vilde blive en stor Mand, en berømt Mestersanger, og saa vilde han komme og bejle til hende. I Ungdommen ser man alting fra

den lyse Side, Hindringerne synes saa smaa og Maalet saanært. Held Ungdommen, som er fuld af Drømme og stolte Forhaabninger, thi om end en Del af Luftslovene brister, saaskal dog nok det friske Mod bringe vidt frem og sætte Kraft i Farten, saa der virkelig naaes noget! Daadløst bliver Livet, bæres det ej frem af Ungdommens Drømme.

Og Kunigunde havde Tro til Hans, hun saa ham allerede som den store Mand, den laurbærkransede Sanger, og lovede med sit barnlige Hjertes hele Barne og Snderlighed, at hun vilde være hans lille Kjæreste og vente paa ham.

Men det gik jo langsomt med Drømmens Virkeliggjørelse. Da Hans havde udstaaet sin Læretid, maatte han efter gammel Skik paa Vandring. Vide foer han om i forskjellige Lande og hentede sig mangen Erfaring, heller ikke glemte han at besøge Sangskolerne i de fremmede Stæder. Overalt hvor han kom, led man ham godt, thi han var en glad og frejdig Ungerøvend, der altid havde et muntert Ord og en lystig Skjænit paa rede Haand. Derfor nikkede de agtbare Borgere ogsaa venligt til ham og drak gjerne et Krus Øl i hans Selskab, og i mangen blomstrende Ungmø's friske Kinder steg Purpur-rødmen ved Synet af ham og mangt et Hjærte slog ham længselsfuldt imøde. Men saa han end ingenlunde surt til de smukke Piger, saa saa han dog heller ikke for mildt til dem, thi Billedet af hans Barndomsveninde stod for ham med levende Træk, og aldrig fandt han, at nogen kunde sammenlignes med hende. Hun var hans Tankers Midtpunkt, Pulsflaget i hans Liv og hans Birken.

Tiden, han levede i, var svanger med store Begivenheder, thi Luther havde nylig begyndt sit Ræmpeværk, og alt som Hans Sachs fik Djnene op for Tidens Krav, udvidedes hans aandelige Omraade stedse mere. Med Liv og Sjæl sluttede han sig til den store Frihedsbevægelse og hilste med begejstret Sang „den wittenbergske Matteredal“, hvis Stemmes Klang bragte Paven's ældgamle Trone til at ryste og bæve. Ogsaa Hans Sachs havde en Stemme, der kunde lyde med i Roret; han blev sig efterhaanden den Evne bevidst, som Forsynet havde givet ham i Buggegave, og snart strømmede Sangen tonende og kraftig fra hans Læber, saa Fædrelandet begyndte at lytte dertil. Om Kjærlighed sang han, om alt det skønne, hvorom han havde drømt og om den Skjønhed, han fandt i Livet. I et kraftigt og kjærnefuldt Sprog og med kostelig Humor skildrede han Folkelivet, saa Tiden kjendte sit eget Billede deri, og han nævntes en ægte folkelig Sanger. Hans Navn begyndte

at blive bekjendt, og blandt den ædle Mestersangs Dyrkere blev det især agtet højt.

Saa vendte Hans Sachs da hjem fra sin Rejse som en toogtyveaarig Ungling, beriget med Erfaringer og fuld af Haab og Mod. Det var vel ikke gaaet saa glat som i Barndommens Drømme, men aldrig svigtede Modet ham, og bag hvert Haab i det fjærne stod Billedet af hans skjøne Barndomsveninde og kaldte ham til at gaa frem.

Men at være Mestersanger, var en temmelig brødløs Kunst, Skomagerhaandværket var solidere til at leve af. Han nedsatte sig derfor som Skomagermester i det gamle Nürnberg.

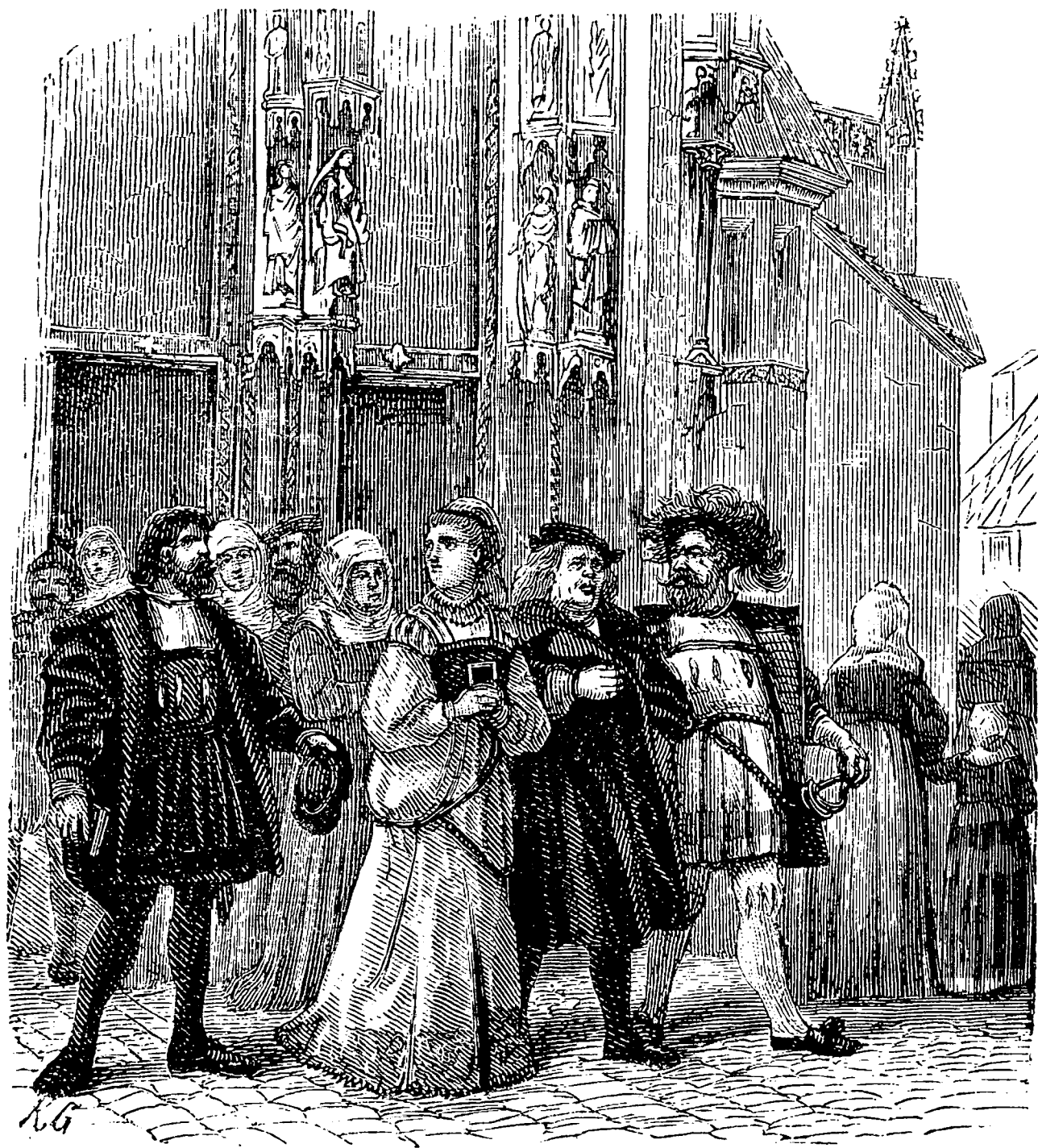
En Dag fik han i Kirken sin Legepøster at se. Hun var voxet op til en fager Jomfru, skjønnere end nogen Sinde før, og Hans Sachs følte ved Synet af hende Kjærligheden blusse op i al sin Styrke. Han tænkte kun paa at faa hende i Tale, men det var ikke nogen let Sag.

Da Gudstjenesten var forbi, stillede han sig udenfor Kirken og agtede med spændt Opmærksomhed paa hver, som kom ud. Endelig saa han Jomfruen, ledsaget af sin Fader og en spær Herre i Ridderdragt, med Guldsporer og vajende Fjærbuff. Han hørte Folk mumle om den rige Guldsmeddatter, som skulde giftes med en adelig Herre, og Skinsyngens fule Dæmon begyndte at melde sig hos den stakkels Mestersanger. Vengstelig, med bankende Hjærte, stirrede han paa Kunigunde, som venligt hilsende Mængden skred frem ved sin Faders Side. Hendes Blik faldt tilfældigvis paa ham og han saa, at hun studsede ved Synet, skjønt det var klart, at hun i første Øjeblik ikke gjenkjendte sin Barndomsven i den høje, kraftige Ungerøvend. Men hans brændende Blik havde mødt hendes, og som under Indflydelsen deraf vendte hun sig kort efter om. Det skete som tilfældigt, og de vekslede da atter et Blik, men nu viste en let Rødme paa Jomfruens fine Kinder, at hun havde set, hvem han var. Hans Hjærte begyndte atter at opfyldes af Haab.

Kjærligheden har mange Veje og mange Midler til sin Raadighed. Det varede ikke længe, før Hans Sachs havde overbevist sig om, at Kunigunde elskede ham, og fra det Øjeblik af frygtede han ikke længer Medbejleren.

Men denne var dog ikke saa ganske let at faa Bugt med. Den stolte Caspar Cruciger havde nemlig faaet den Ide, at kun en adelig Bejler skulde føre hans Datter til Alteret. En saadan indfandt sig da ogsaa, og underligt er det at se, hvortil dumt Hovmod kan føre: den rige Guldsmed

valgte til sin Datters Egtfælle en Mand, der vel beklædte en indflydelsesrig Stilling og hørte til en gammel adelig Slægt, men i Dyrigt var foragtet af enhver, som kjendte ham. Thi var end den Stilling i Samfundet, som Hr. Krebsblut von Wirbelrad indtog, hæderlig og indflydelsesrig — han selv var det visse ikke. Det eneste, Hr. Wirbelrad

forstod til Gavn, var at drikke, men i denne Kunst havde han da ogsaa drevet det til den størst mulige Fuldkommenhed. Derom vidnede hans røde Nese, der i Nødsfald vel kunde gjøre Tjeneste som Lygte, naar han om Aftenen passerede Gaden. Led og grim som et Utske var han, og dum som en Hest, men indbildsk og hornmodig i Forhold dertil, det vil sige: over al Maade, thi Indbildskhed er en Egenskab, man

altid finder mest udviklet hos tomme Hoveder. Dette er ikke saa underligt, thi den fjære Moder Natur kan aldrig lide noget vacuum, og fylder altid det „tomme“ Rum med Luft eller — Vind.

Man skulde ikke tro, at en saadan Bejler kunde være farlig for Mestersangeren, og dog var han det, thi han havde Mester Cruciger paa sin Side, hvilket ganske vist havde noget at betyde paa en Tid, da Forældrenes Vilje var Børnenes højeste Lov, som de sjælden eller aldrig vovede at modsætte sig. De gamle troede sig fuldstændig berettigede til at raade over deres Børns Fremtid. Sa den gode Doktor Luther, der dog ellers var en saa ivrig Talsmand for al Frihed paa Aandens Omraade, gaar endog saa vidt i sin Fordring om, at Børn skal vise deres Forældre Lydighed, at han mener, man selv i Ægteskabsfager ganske bør lade Forældrene raade, i det mindste hellere end at modsætte sig deres Vilje. Maa ske kan Fordringen under visse Omstændigheder være berettiget, men man kan dog ikke ret vel forlange eller opstille som Regel, at et Par unge Sjæfter skal opsætte deres gjensidige Tilstaaelse, til de har faaet spurgt om Forlov. Og naar saa Pagten er sluttet, ofte kun ved et Blik, der veyles og hvori Sjælene flyder over i hinanden — et Billede paa den Lyssbro, der forbinder Himlen med Jorden —, har saa nogen dødelig Magt Ret til at skille ad, hvad Kjærlighedens Gud har sammenføjet? Men det forstaar sig: Kjærlighed og Kjærlighed er ofte to Ting. Og hvor megen lidenskabelig Elskov — brusende Ungdomslyst, der bærer Navn af hin ædle Følelse — ja, derom kan utallige ophævede Forlovelser og ulykkelige Ægteskaber vidne!

Hr. Borgmester Wirbelrad vilde derfor sandsynligvis have naaet sit Maal, hvis der ikke var kommen en Mand i Bejen med en Slæde, som man siger, eller rettere: hvis ikke Forsynet, der beskytter trofast Kjærlighed, havde vaaget over de elskende. Det saa dog fort nok ud for dem, men de lod sig ikke forknytte og trøstede gjensidig hinanden ved deres hemmelige Møder i Guldsmedens Have.

En Dag tog Hans Sachs Mod til sig, iførte sig sin bedste Dragt og gik op til Mester Cruciger. Den stolte Mand betragtede i Begyndelsen med fjendelig Belvilje det smukke unge Menneske, der ved sin Figur og hele sit dannede, ridderlige Væsen gjorde et gunstigt Indtryk. Hr. Wirbelrad var til Stede, og Sangeren bad derfor om at maatte faa Lov til en Samtale under fire Dje med Guldsmeden. Denne førte ham ind i et tilstødende Værelse og lod ham fremføre sit Ærende.

Først da han nævnede sit Navn, gjenkjendte Guldsmeden ham, men da han derefter forebragte sin Begjæring og paa Spørgsmaalet om, hvilken Stilling han indtog, svarede: Skomager, traf Mester Crucigers Bønde sig i Rynker og Frieren fik et kort Afslag. Havde han kunnet nævne en Stilling, som havde Anseelse i Videnskaben, saa kunde det maaske have gaaet bedre, men Skomager, nej det var dog for galt! Og hvad Mestersangeren angik, da var Hans Sachs's Ry i saa Henseende jo nok naaet til Guldsmedens Øre, men Poesi var noget, han ikke i mindste Maade interesserede sig for, og en Digter var i hans Øjne en Præker, især naar han ikke ejede en klæffelig Mængde af det gule Metal, som kan skaffe Tiggeren Misundere og den æreløse Anseelse, naar det tilfældigvis falder i hans Hat. Desuden var Sangeren jo ikke adelig, ejede ikke hin prunkende Glimmerblomst, som Mester Crucigers Svigersøn nødvendigvis maatte have. Nej, en slig Bejler kunde pakke sig.

Mestersangeren gik, i Forbigaaende veylende et Blik med Hr. Wirbelrad. Det var utvivlsomt, at denne vidste Besked, thi hans Øjeblast udtrykte et tydeligt Had til Medbejleren, og havde Blikket været drøbende som Basiliskens, vilde Sangeren ikke være kommen levende ud af Guldsmedens Hus. Dog havde Borgmesterens lurende Øre ikke kunnet opfange saa meget af Samtalen, at han fik Medbejlerens Navn og Stand at vide, og paa Spørgsmaalet derom svarede Mester Cruciger undvigende.

Men Borgmesteren vidste nok til at kunne blive opfyldt af Skinsyge og et rasende Had, thi han havde en Følelse af, at han gjerne kunde falde igjennem, hvis han og den smukke fremmede skulde stedes til Examen hos Somfruen. Han vidste meget godt, at han ikke havde nogen høj Stjerne hos den skjønne Pige, i hvis Øjne det gamle Adelskab ikke havde det mindste at betyde.

Nu hændte det sig, at den tykke Borgmester en Dag kom spankulerende gennem Lambertusgaden, hvor Hans Sachs boede. Med sin vraltende Gang, sit røde Ansigt, de vide Bludderhosser og Baretten med de spraglede Fjær lignede Hr. Wirbelrad paafaldende en kalkunsk Hane, og mangen forbigaaende morede sig ved Synet af den latterlige Skikkelse, hvad den værdige Herre selvfølgelig ikke havde Spor af Tøse om.

Men just som han kom i Nærheden af Skomagerboden, mærkede han, at en Sløffe paa en af Skoene var gaaet løs,

og han begav sig da strax ind i Værkstedet for at lade den sy fast.

Ja, der sad Mesteren paa sin Stol ved det aabent staaende Vindue ud til Gaarden. Havens frodige Ranker slyngede deres lange Stængler og fastige grønne Blade ind til ham, medens en stærk Duft fra Blomsterne opfyldte Luften med Bellugt. Paa Bordet, mellem forskellige Stykker Værktøj, laa en Strimmel Papir, hvorpaa der nylig var skrevet, medens et lille Bord ved Siden af var bedækket med Bøger og Manuskripter.

Ved Synet af den indtrædende reiste Mesterfangeren sig og lagde Støvlen, han netop var i Færd med at slaa Bløkker i. Han var, som allerede bemærket, en smuk Mand. Et skjønt, mørkebrunt Haar omgav den høje Pande med det aabne, ærlige Ansigt og faldt i tykke Lokker ned over de kraftige Skuldre. Stærke, buede Djenbryn, fyrige, sjælsfulde Øjne, Munden med det bestemte, selvbevidste Udtryk og det mørke, krusede Skjæg — ja hvad hjælper vel den nøjagtigste Beskrivelse, den lader dog aldrig Billedet fremtræde med tilstrækkelig Tydelighed. Blot et Par Ord om Dragten. Den aabne Skjortekrave lod en velformet Hals og en Del af det brede, hvælvede Bryst til Syne; over Underdragten en Slags Vest, der over Brystet sammenholdtes af et Spænde, en kort, vid Bluse, Kneebuxer og Skjødskind — saadan var han klædt.

Med synlig Forvirring saa Mesteren paa den indtrædende Raadsherre, der endnu ikke havde gjenkjendt ham, men sagde, idet han strakte Foden frem: „Kan I sy mig den Sløjsse fast.“ I det samme fik inidlertid den værdige Herre at se, hvem han havde for sig.

„Ah!“ sagde han pludselig, med den højeste Overraskelse malet i sit blussende Ansigt, „I — I — er altsaa min Medbejler! — Det er dog for galt!“

„Hvorfor det?“ spurgte Hans Sachs stolt, idet han maalte Hr. Wirbelrad med et roligt, overlegent Blik.

„Hvorfor?“ gjentog Raadsherren, saa rød i Kammen, som han kunde blive, „men ved alle Helgene, Mand, er I da galen? I vil være den rige Mester Crucigers Svigersøn, I vil kappes med mig, og saa er I ikke andet end en ussel Skomagerpjalt!“

Hans Sachs følte sit Blod koge, men betvang sin Hid-sighed og sagde med rolig Værdighed: „Var I ikke en saa ubetydelig Person, som I er, Hr. Wirbelrad, saa skulde I staa mig til Regnskab for det, I siger. Mit Haandværk be-

høver jeg ikke at stamme mig ved, men ved I desuden saa nøje, hvem jeg er, eller om mit Navn ikke vejer lige saa meget som Eders?"

"Det vil vi saa at se!" hoverede Hr. Wirbelrad, "jeg ved nok, hvad Eders Navn vejer paa Mester Crucigers Vægt=skaal!"

"Men hos hans Datter vejer det mere!" sagde Mesterfangeren, "det ved I maaske ikke? Somsfru Kunigunde er min og skal aldrig blive Eders. Guff paa det!"

"Seg skal huse Jer!" skreg Raadmanden rasende, "I skal komme til at trække det korteste Straa. Guds Død og Pine! saadan en Sko—ma—ger—pjalt!"

Under disse Ord havde den ædle Raadmand klogelig trukket sig tilbage og brølte det sidste ind ad Døren til Medbejleren. Men uheldigvis saa han sig ikke ret for under denne Baglændsmangøvre og fik sin ene Spore haget ind i en Rendsstensfordybning, hvilket havde til Følge, at han faldt saa lang han var paa den just ikke altfor rene og heller ikke bløde Stenbro. Vandende arbejdede han sig op igjen og for derefter afsted saa hurtigt, som hans vraltende Ben kunde bære ham.

Efter hans Bortgang sad Mestersangeren et Øjeblik i en grublende Stilling, derpaa sprang han op, kastede Skjødskindet og slog en Kappe over Skuldrene, hvorefter han begav sig hen i Guldsmedens Have, i Haab om at træffe Sønfruen. Heldigvis var hun derude, men det var ikke godt Nytt, hun havde at melde ham. Faderen var nylig bleven yderligere opirret af Hr. Wirbelrad, der havde fortalt om sit Besøg i Bærkstedet, og nu var Borgmesteren inde hos den gamle for at gjøre Aftale om Bryllupet. Den stakkels Pige foreslog sin Elsker at opgive Haandværket, for saa maaske at kunne stemme Faderen blidere, men det vilde Hans Sachs ikke høre noget om; nu var han en Gang Stomager, og den Stilling mente han at kunne være bekjendt. Men de elskendes Samtale blev nu pludselig afbrudt, Løvhyttens Grene bøjedes til Side, og den gamle Cruciger stod for dem. Bag ved ham saas Hr. Wirbelrads hoverende Ansigt.

Den gamle var vred for Alvor, han befalede sin Datter at holde sig parat til Bryllup med Borgmesteren den næste Dag og bruste saa løs mod den stakkels Sanger med de foragteligste, haanligste Stjældsord, ja løftede endog Haanden for at slaa ham, saa Mestersangeren, glødende af Harmen over den tilføjede Krænkelser, skyndte sig bort, af Frygt for at Bredden skulde løbe af med ham. Han begav sig strax hen til sin Ben og Lærer Nunnenbeck og omfavnede ham til Afsted, idet han forsikrede, at han vilde forlade Nürnberg og aldrig mere sætte sin Fod inden for Byens Mure, thi nu var alt Haab ude for ham, selv hans elskede begyndte at vakle og stammede sig ved at være ham bekjendt. Forgjæves gjorde den gamle ham indtrængende Forestillinger og vilde tale ham til Rette, — Mestersangeren samlede i en Fart sine Bærdisager og begav sig strax paa Rejsen.

„Han kommer nok tilbage!“ tænkte den gamle Bæver, „han er saa hidsig. Ak, den Ungdom! Men hvad om Ungdommen aldrig gjorde dumme Streger — det var endda værre!“

Hans Sachs havde imidlertid kastet et sidste Blik paa Nürnberg og fortsatte sin Gang ud i den vide Verden. Men lidt efter lidt blev han roligere i Sindet, fortrød sin ilsindede Beslutning og vendte til sidst om med det faste Forsæt, at ville sætte Himmel og Jord i Bevægelse for at forhindre Brylluppet. Hvorledes dette skulde lade sig udføre, havde han ikke noget klart Begreb om, „men,“ tænkte han „er den saakaldte Lykkes lunefulde Gudinde end ej Poeten huld — paa Amor kan han dog stole, og han vil ej heller denne Gang unddrage mig sin Gunst.“

Som han nu gik i disse Tanker og skyndte sig hjemad med bevingede Skridt, kom der pludselig en høj, fornemt udseende Mand gaaende gjennem en Sidealle i Skoven, hvori Hans Sachs netop befandt sig. Den fremmede tiltalte Sangeren, sagde, at han havde forvildet sig og var kommen bort fra sit Selskab og bad ham vise sig Vejen til Nürnberg. Det passede jo godt, da Sangeren skulde samme Vej, og efter et Par Minuters Gang var de kommen ud af Skoven og naaede Sødebyen Fürth, hvorfra Synet af den gamle, prægtige Stad Nürnberg begyndte at vise sig i tydelige Omrids af de øverste Taarne og Tinder.

Medens de tvende vandrede frem paa Vejen, der snor sig gjennem den hvide, sandige, højt og her skovbevogede Slette, i hvis Midte Nürnberg ligger, udspandt der sig en livlig Samtale imellem dem. Den fremmede erkjendte sig med stor Interesse om den berømte Mester Dürer, som boede i Nürnberg, samt om flere andre Kunstnere og lod til at være en varm Beundrer af Poesi og Kunst. Han vandt derfor ganske Mestersangerens Hjærte, saa denne endog for en Stund glemte sin Nød og fordybede sig i den interessante Underholdning med sin Ledfager. Tiden svandt hurtigt, alt som Vejen tilbagelagdes, og snart havde de naaet Nürnberg, hvor de indhentedes af det beredne Følge, statelige Riddere og Svende, der hilste ærbødigt paa den fremmede ved Mestersangerens Side.

„Sig mig dog Eders Navn?“ sagde den høje Mand, som havde undret sig over at finde en saa behagelig Ledfager i den ensomme Vandrer. „Hvem er I?“

„Jeg hedder Hans Sachs,“ svarede Mestersangeren.

„Hvorledes!“ udbrød den fremmede, glad overrasket, „J er altsaa den berømte Nürnberger Mestersanger, om hvem jeg har hørt saa meget. Hvor forunderligt, at jeg paa en saadan Maade skulde gjøre Eders Bekjendtskab. Jeg har ofte læst

Eders smukke Sange og lystige Skuespil. Sig, kan jeg gjøre noget for Eder til Gjengjæld? Mit Navn er Max — — —"

"Kejseren!" udbrød Hans Sachs, fuld af Forundring og Bestyrtelse, idet der pludselig gik et Lys op for ham, "min Kejser! — O, tilgiv, Eders Naade, at jeg har talt saa frit til Eder!"

"Siger intet, min vakre Hans Sachs!" svarede Kejser Max, thi ham var det, "I kjendte mig jo ikke, og desuden — er min Magt end stor og udstrakt — Eders er dog endnu større, thi den er ubegrænset. I er visseelig selv en Fyrste, og jeg maa være glad, om mit Navn kan mindes saa længe som Eders."

"Eders kejserlige Naade" indvendte Mestersangeren, idet han fæstede et frimodigt Blik paa Monarken, "det er for meget sagt."

"I stille, kjære Mester!" sagde Kejseren, "jeg ved nok hvad jeg siger. Men lad mig nu høre, hvormed jeg kan være Eder til Nytte?"

Hans Sachs erindrede sig nu atter, i hvilken sørgelig Stilling han befandt sig og fortalte Kejseren det hele, idet han intet Djeblik tvivlede om, at Kejserens Mellemkomst vilde bringe Sagen i Orden.

"Nu, den Guldsmed vil vi tale et Ord med," sagde Kejseren. Han besteg den fyrige Sanger, som en Ridesægt holdt parat, og efter at være kommen i Sadelen, vedblev han: "Vil I indfinde Eder hos mig i Morgen tidlig paa Slottet, saa skal vi se, hvad der kan gøres. Vær kun ved godt Mod, kjære Mester!" Og Kejseren slog op med Haanden til Afsked, idet han med sit Følge red ind ad Byporten.

Den næste Dag indfandt Mestersangeren sig paa Borgen og modtoges i de høje Sale med Venlighed af sin fornemme bekjendt. Denne bød Sangeren træde om bag et Skjærmbret, saa snart der kom nogen, og ikke komme frem, før han kaldte. Kort efter meldte Tjeneren Mester Cruciger og Somfru Kunigunde.

Guldsmeden var lutter Smil og Ærbødighed, medens han samtidig grundede over, hvad der vel havde bevæget Kejseren til at kalde ham. Det maatte sandsynligvis være i en vigtig Anledning, maasse der ventede en Æresbevisning for mangeaarig Tjeneste i Nürnbergs Raad.

"I er Mester Caspar Cruciger?" sagde Kejseren, fæstende et skarpt og prøvende Blik paa Manden.

"Ja, Eders kejserlige Naade!" Guldsmeden følte sig en

Smule usikker under Indflydelsen af Monarkens hvassse Dje-
kast, og bukkede derfor om muligt endnu dybere, end han ellers
vilde have gjort.

„Man har sagt mig, at I har en Datter, som er god
og smuk,“ vedblev Kejseren, „og jeg ser, at det er sandt.“
Han fæstede et velvilligt Blik paa den unge Pige, der blussende
af Undseelse stod for ham. Hendes Dine var ophovnede og
røde af Graad og et smertefuldt Udtryk viste sig i det skjønne
Ansigt. Kejseren saa dette, og med en deltagende, faderlig
Mine nærmede han sig Somsfruen og greb hendes Haand.

„I ser mig saa sørgmodig ud, Somsfru Kunigunde,“
sagde Kejseren, „hvad monne det være for en Sorg, som tyn-
ger Eders unge Hjærte?“

Guldsmeden begyndte nu at vise Tegn til Uro. Han
syntes aabenbart ikke om den Bending, Sagerne begyndte at
tage. „Det er Børnesorger og Børnestreger, Majestæt,“ be-
gyndte han, men Kejseren afbrød ham strengt:

„Seg spørgte ikke Eder, Mester Cruciger!“

Undselig hævede den unge Pige sit taaresyldte Blik op
til Kejseren. Der laa et saa usigeligt bedende Udtryk deri.

„Mester Cruciger,“ sagde Monarken, „jeg ønsker at bejle
til Eders Datter for en af mine bedste Undersaatter. Er hendes
Haand fri?“

Det gav et Sæt i Guldsmeden ved dette aldeles ufor-
modede Spørgsmaal. „Eders Naade beviser mig en stor Ære,“
stammede han, „men Borgmester Wirbelrad har allerede mit
Ord, og en sliq højtstaaende Mand — — —“

Et foragteligt Smil krusede Kejserens Læber. „Seg
kjender Hr. Wirbelrad,“ afbrød han, „det er kun en daarlig
Bejler at byde en saa fager Somsfru. Men desuden, Mester
Cruciger, den Bejler, i hvis Navn jeg taler, er en af mit
Lands bedste Mænd, han er ogsaa højtstaaende og vil
fuldt vel kunne tilfredsstille Eders Ærgjerrighed. Her er han!“

Og paa et aftalt Tegn traadte Hans Sachs frem fra
Skjærmbrættet.

De to unges Blik søgte strax hinanden, og Kejseren be-
mærkede med Fryd, hvorledes Somsfruens Ansigt oplaredes
ved Synet af den elskede.

„Hør nu, min gode Mester Cruciger!“ sagde Kejseren
til den forbausede Guldsmed, „de to unge Mennesker holder
af hinanden, og derfor bør de ikke skilles ad. Men Eders
Swigersøn er Eder ogsaa værdig; I vil en Gang indse, at
han er, som jeg har sagt Eder, en stor Mand, hvis Navn vil

kjendes, naar Aarhundreder forlængst er gaaet hen over vort Støv. Jeg har altsaa Eders Samtykke til Forbindelsen!"

Mester Cruciger vovede ikke at indvende noget, men Keiserens Naade kastede ogsaa en hidtil ukjendt Glans over Hans Sachs og Guldsmeden faldt derfor til Føje. Keiseren tog nu Afsted med dem, efter at have modtaget de unge Folks hjertelige Taknemlighedsytringer, men paa Bryllupsdagen

fort efter erindrede han dem med en Silsen og prægtige Gaver.

Guldsmeden blev snart som rent forvandlet og var næppe til at kjende igjen. Han angrede sin forrige Haardhed og glædede sig over sine Børns Lykke. Men hvem der ærgrede sig, var Hr. Wirbelrad; dog til al Lykke for denne Herre var der noget, som hed Vin og Vinhuse, de maatte

holde ham skadesløs for Tabet af Bruden. Og godt var det, at de formaede at yde ham en sliq Erstatning, han kunde ellers let have taget sin Død derover og derved berøvet Nürnberg's Raad et uerstatteligt Medlem.

Sagn og Eventyr har været Hans Sachs en gaadefuld Dragt. Meget af hvad der berettes om ham, vides ikke med Visshed, dog er det sikkert, at han levede og døde som Skomager i Nürnberg. Det klareste Begreb om hans Personlighed faar man af hans fjærnefulde Digtning, som aldrig vil tabe sit Værd. Men skjønnest lyder dog hans Sang om hende, der begejstrede ham til hans første Digtning og hvem han ogsaa efter hendes Død med Sorg har besunget: hans fjære Hustru Kunigunde „Sächsin.“

Hans Sachs, f. 1494, d. 1576

Jyllands Nordvestkyst.

Af C. Jagd.

Naar man forlader Jyllands smukke Østkyst med dens frodige Marker, skovklædte Bakker, Fjorde, Søerne, Søerne og Landeveje, hvor Færdsel, Liv og Virksomhed rører sig overalt, — og derfra drager over til Nordvestkysten, da skifter Landskabet saa fuldstændig Karakter, at man er som henført i en anden Verden og næppe kan forstaa, at man befinder sig i det samme Land og under det samme Himmelstrøg. Det første Syn af Nordvestkysten fremkalder et overvældende Indtryk af Øde og Ensomhed. Man ser en for Øjet ubegrændset Sandørken med nøgne, hvide, sønderrevne Klitbakter eller ensformige, flade udstrakte Lavklitter, — ikke et Træ, ikke et Hus, ikke et Menneske eller Tegn paa menneskelig Gjerning, saa at man staar som i en uddød Verden, hvor Menneskelivets travle Virksomhed med al dens Færdsel, Uro og Larm forlængst er ophørt. Alligevel føler man sig ofte forunderlig hendraget til denne uddøde Verden — ikke ved nogen sørgmodig, men snarere ved en drømmende Følelse, der voxer, efterhaanden som man fordyber sig i dens ejendommelige Natur. I Ensomheden og Stilheden hører man Røster, som man aldrig hører i Menneskelivets Lummel. Man hører den svageste Vinds Susen, naar den stryger hen over Sletten, — man hører Bølgernes sagte Mumlen fjernt ude fra Havet og Bingeslaget af Træffuglene, der oppe i Luften svæve forbi. Af det nøgne Sand opdukker hist og her Minder fra Fortiden, der tale om Tider, da Skove og Offerlunde kastede deres Skygge, hvor nu Solen brænder paa det glødende Sand; — om Tider, da Vikingskibe lagde til Kysten, blodige Kampe leveredes og R kæmpehøje rejstes, hvor nu den ensomme Vandrer forgjæves spejder efter en menneskelig Baaning; og om nærmere Tider, da Kirkeklokkerne og Salmesangen lød, hvor nu Havet vælt sine Bølger. Vandrer man paa Strandbredden, hvor Havet har udvasket og underkaaret de høje, stejle Skrænter, hvis idelig gjentagne Nedstyrtinger blotte de under hinanden liggende Jordlag, lige fra Skræntens høje Brink ned til dens Fod, da vil man alle Vegne under Sandet finde Jordlag, der vidne om en tidligere ganske anden Natur og Karakter af Vestkysten. Paa sine Steder vil man finde dybe Lag af Skovmuld, hvori der endnu tydelig spores Levninger af Grene

og Blade, og stundom kan der endog komme hele Træstammer frem. Andre Steder finder man dybe Lag af frugtbar Agerjord eller af en forvildet, tidligere, yppig Vegetation. Det kan og hændes, at Viggister og Menneskeben kan stikke frem af Skrænten, hvilket var Tilfældet, da Agger Kirke og Kirkegaard for næppe en Menneskealder siden forsvandt i Havet. Man kan gjøre lignende Sagttagelser i de bratte Skrænter paa Siden af Bæffeløbene og ligeledes ved Brøndgravning eller andre dybe Gjennembrydninger af Jordlagene. Rester af Uroer, Hjorte, Bildsvin, Fortidsvaaben, baade fra Oldtiden og fra Middelalderen, ere ved saadanne Lejligheder komne frem for Dagen og vidne tilligemed en Mængde Kjæmpehøje, Stendysser og gamle Boldsteder, om at en talrig Befolkning en Gang har boet, jaget og kjæmpet mod Fjender og mod vilde Dyr paa den Jord, som nu dækkes af Sandet eller af de store Indsøer, der støde op til Klitterne. Med Kanalen fra Sjørringsø gennemskar jeg Jordlagene til en Dybde af over 40 Fod og stødte da paa 5 à 6 under hinanden liggende Flyvesandslag, som adskiltes ved smallere mørkebrune Striber, der bestode af organiske Rester af en tidligere Vegetation, som godtgjorde, at der havde været forskellige Sandflugtsperioder med lange Mellenrum, hvori Klitterne vare bevorede med Lyng og andre Hedeplanter. Allernederst under disse Sandlag fandt vi en forhen frugtbar Madjord med Levninger af svundne Tidens Planter og Frø, og ved at følge denne fandt vi en Snæs Fod under den nuværende Lyngbegroede Hede tydelige Spor af en tidligere Vanddam, hvorover der hældede en fortorret Stamme af et Egetræ, hvis blaasorte Ved Martusender havde skjørnet, uagtet det laa saa dybt gjemt i Jordens Skjød. Ved Foden af denne Eg fandt vi en Stenøxe, der indsendtes til det oldnordiske Museum, og som peger tilbage paa den fjerneste Oldtid.

Sjørringsøes Vestende er omgivet af Klitterne, og ved sammes Udtørring fandt vi 8 Fod under Vandets Overflade paa Toppen af en Høj i Søbunden en Urne med brændte Ben, der viser, at hin Holm i fordums Tid har været oven Vandet og besøret af Datidens Mennesker. I samme Dybde fandt vi ligeledes Gangsten, som man i gamle Dage benyttede som Bro over lave Vandløb, og øst for Rostrupholm fandt vi en halv Snæs Fod under Vandets Overflade Rester af en tidligere Skov, hvis oversavede Træstubbe holdt flere Fod i Tvermaal. Hele Vestkysten har i de forløbne Martusender været underkastet store Naturomvæltninger. Paa sine Steder,

navnlig i Thy og Bendsyssel, ved Grundens langsomme, for almindelige Sagttagelser umærfelige Hævning, hvorved Stræfninger, der tidligere stode i Forbindelse med Havet, enten som Indvige, hvor Fortidens Vikinger og Søfarende havde deres Tilflugt, eller som havomflydte Der, saasom Østholmen, Hantholm og Thyholm, nu ere blevene høitliggende Partier af Halvøen, der ved Klitterne ere adskilte fra Havet, skjøndt baade gamle Folkesagn og opgravede Muslingeskaller og andre Havprodukter vidne om deres tidligere Tilstand. Paa Bulbjerg har man allerede i Mennefsaldrer iagttaget et mærkværdigt Vidnesbyrd om denne Kystens gradvise Hævning, i det Rejsende, der have besøgt dette interessante Sted, have brugt fra Havstokken at indridse Marstallet og deres Navn paa Kalkbjergets lodrette mod Havet vendte Side. Det øverste Marstal var 1727; men det stod langt højere oppe paa Bjærgvæggen, end noget Mennefs i umindelige Tider har kunnet naa fra Havstokken, og de øvrige Marstal kom bestandig længere nede i Forhold til den mellemliggende Tid. Paa andre Steder, navnlig i den sydvestlige Del af Halvøen, har Grunden derimod sænket sig, saa at man ude i Havet finder Resten af undergangne Skove og Moser, der tidligere have hørt til Halvøens Fastland. Der kan næppe være Tvivl om, at de store Oversvømmelser, hvorved Slesvigs Bestkyst i de nærmest forløbne Aarhundreder er bleven berøvet udstrakte Arealer af sin frugtbare Jord, er ikke alene fremkaldte ved mangelfuld Tilsyn med Digerne, men ogsaa derved at man ikke har paaagtet Jordens langsomme Sænkning, hvorved den Digehøjde, der tidligere var stor nok til at værne mod Stormflodernes Oversvømmelser, efterhaanden sank ned under samnes Omraade, saa at man overraskedes ved at se Havet overstige Digerne og ofte opsluge Snese Tusender af Mennefs og Kvæg. En anden medvirkende Aarsag til Landets Formindskelse, som uafbrudt har arbejdet og røvet fra Kysten, baade hvor den hævede sig og hvor den sænkede sig, er Bølgebrydningen mod Kysten og den derved bortskyllede Jordmasse, der har langt større Betydning, end man almindelig forestiller sig. Jeg har selv efter en Storm forvisset mig om, at Havet i 24 Timer har røvet en flere Favne bred Strimmel af Højkysten; — jeg har ejet strandede Særnskibe, der af Stormen og Bølgerne vare satte saa højt op paa Kysten, at de ved Dagligvande stode næsten paa tør Grund, men som nu, uagtet Skibenes Resten ligge paa samme Plet, befinde sig temmelig langt ude i Havet. Ved denne gjennem Aartusender fortsatte Bort-

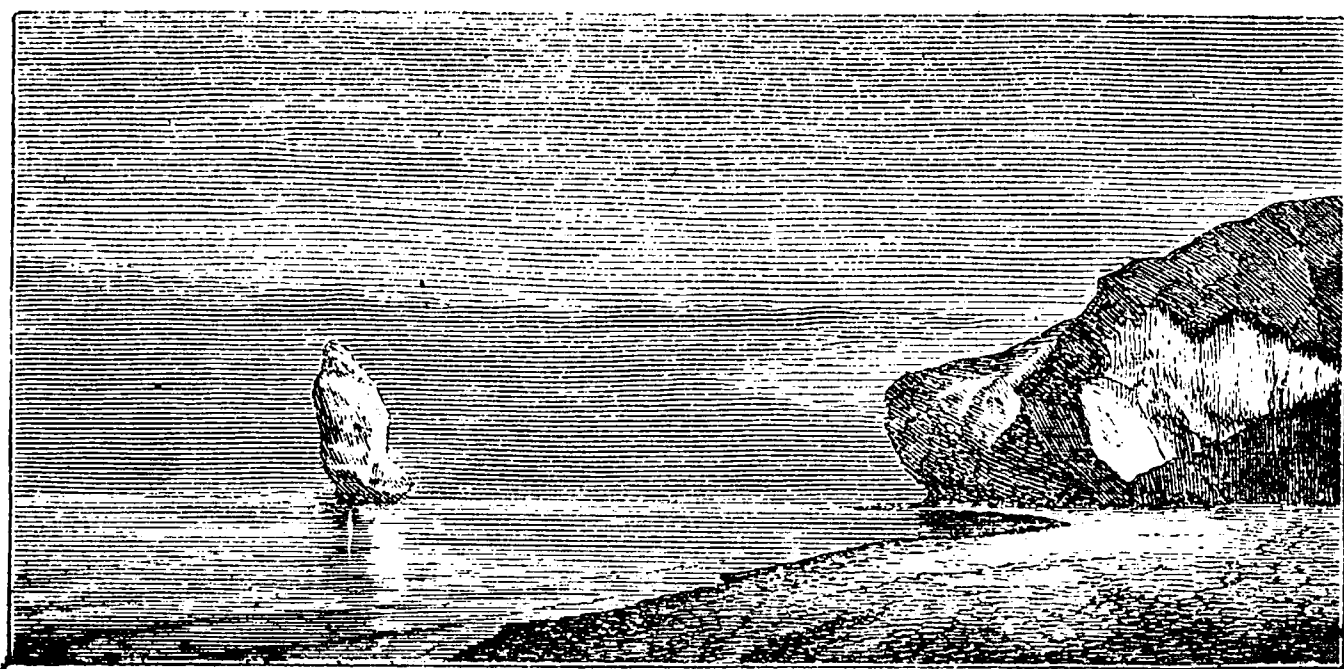
Sømarken ved "Bogsted Hende."

skæren af Kysten, nedstyrter dens høje Strænder paa Strandbredde, hvor Bølgerne udvaske deres opløselige Bestanddele, saa at kun det rene Sand bliver tilbage og danner den ofte meget brede, flere Alen høje Forstrand, som ved almindelige Vejrforhold ikke naaes af Bølgerne. Sandet tørrer da og føres med Paalandsstorm ind over Landet, hvor der vilde være en evigvarende Sandflugt, hvis ikke Klitvegetationen fangede Sandet, og naar den ikke er tilstrækkelig dertil, da understøttedes ved menneskelig Hjælp, saaledes at de aabne Sandstrækninger hurtigst muligt bringes i Ro ved Plantning af Klittag, Dækning med Lyng eller andre Dæmpningsmaterialier. Derved voger Højklitten uafbrudt, Sandlag lægger sig ovenpaa Sandlag, og Stormen, der brydes imod den høje Kyst og tumler omkring mellem dens uregelmæssige Kløfter og Bakker, driver Sandet op i de mest fantastiske Former, hvis vilde Uregelmæssighed intet Bjerglandskab kan gjengive. Men i tidligere Tider blev der ikke fra Befolkningens eller Administrationens Side draget behørig Omhu for Sandflugtens Dæmpning ude i Havklitterne, og der har da været Perioder, da den frit har kunnet fare ind over det frugtbare Land og har huseret forfærdelig paa de rigeste Strækninger af Sjællands Nordvestkyst. Navnlig naar der i tørre Sommer pludselig er opstaaet en Paalandsstorm; da kunde Folk i de frugtbareste udenfor Klitterne liggende Sogne vaagne om Natten og med Forfærdelse høre deres Dødsfjende, Sandet, pidske paa Vinduerne, og naar Stormen var forbi, laa deres Marker bedækkede med Flyvesand, saa at hele deres frugtbare Ejendom var ødelagt, og der var ikke andet for dem at gjøre, end at forlade alt og forsøge andetsteds at skabe sig et nyt Hjem og en ny Fremtid. Ivorup Sogn, hvor jeg har boet en Snes Aar, laa tidligere nordvest for Sjærringsø, hvor nu alt er øde Klit, og Ruinen af Sognets Kirke staar paa en af de højeste Bakker som det sidste Mindre om det undergangne Sogn, hvis Beboere nu ere indlemmede i Bang Sogn. Den til sidstnævnte Sogn hørende Gaard, Nystrup, der en Gang var Sædet for en anset Adelsflægt, er ligesom Nabo sognets en Gang berømte Herregaard Nebel, som i Baldemar Atterdags Tid tilhørte Ebbe Strangesen og i det 16de Aarhundrede Familien Krabbe, — flere Gange bleven ødelagt af Sandflugt og flyttet langt østpaa til Udmarkerne, saa at begge nu kun ere ubetydelige Smaagaarde. Saaledes ere talrige Landsbyer og Herregaarde forsvundne paa Vestkysten, og man ser nu vældige Sandbjerge med dybe

Dale og Kløfter, hvor der tidligere laa frugtbare Marker og Enge med Flokke af Heste og Kvæg. Og saa andre storartede Naturomvæltninger ere fremkaldte ved Sandflugten og den derved dannede Højklit langs hele Vestkystens Rand. Herved er saaledes næsten alle Vandafløbene fra Halvøens Indre til Havet bleve affpærrede fra deres tidligere Udløb, og det indelukte Tilløbsvand har da samlet sig i store Søer paa Øst- siden af Klitterne, indtil Vandstanden i disse Søer har naaet en saadan Højde, at den selv har banet sig Vej igjennem de lavere Klitstrøg til Havet. Saaledes har der langs med Sjællands Vestkyst dannet sig en Række af store Indsøer med flere Miles Omkreds, foruden utallige mindre Søer, der ligge skjulte omkring i Klitterne, og som hverken staa paa Land- kortet eller kjendes af Geograferne, men kun af de vilde Fugle, der her finde den søgte Ensomhed og Fred. Afstaaerne fra deres tidligere Udløb have disse opstemmede Søer dog ikke alle Begne kunnet finde Vej til Havet, men have søgt ad andre — ofte vidunderlige Veje, at skaffe sig Afløb. Den temmelig store, højtliggende Sø i Thy, Norsø, har saaledes ligesom Cirkniserjøen den mærkelige Ejendommelighed, at naar Søens Vandstand i vandrige Aarstider har naaet sin Maximums- højde, da forsvinder Vandet pludselig igjennem underjordiske Kanaler, indtil Vandstanden er sunken til sit Minimum. Det har været en almindelig Folkemening i Thy, at disse under- jordiske Kanaler udmundede i den et Par Mil sydligere be- liggende Sjørringsø, og der gaar iblandt Almuen mange vidunderlige Sagn om Gjenstande, der ere tabte i Norsø og senere ere fundne i Sjørringsø. Om Paalideligheden af disse Sagn skal jeg ikke ytre mig, men jeg kan konstatere, at der i Sjørringsø udmunder saadanne underjordiske Kanaler, hvoraf nogle holde flere Fod i Tvermaal. Da jeg havde sænket Søens Vandstand 16 til 18 Fod, kom en af mine Folk en Dag løbende med den Melding, at han midt under Arbejdet var bleven overrasket ved en ejendommelig Larm og be- mærkede da, at en Vandstraale af flere Alens Diameter brød op af Jorden og hævede sig til en ikke ubetydelig Højde. Jeg gik strax til Stedet og saa da, at det under et stærkt Tryk voldsomt udstrømmende Vand allerede dannede et bredt Strøm- løb ned til den lavere Del af Søen. Disse underjordiske Kanaler bane sig i Almindelighed Vej mellem Kalkmassen, som danner Undergrunden i det nordlige Thy, og den ovenpaa liggende løsere Jord. De komme ofte temmelig nær til Jordens Overflade, hvorved der opstaar de saakaldte Jord- faldshuller, idet den ovenpaa liggende Jord styrter ned i

Kanalen. Dette skete saaledes en Dag under min Nærværelse paa en Nabogaard, da man uden at vide det pløjede hen over en saadan Kanal, og den ene Pløjehest pludselig sank tilligemed et lille Stykke af Pløjejorden ned i Kanalen. Jeg har ogsaa set, at en større Vandstrøm, som løb over en saadan Kanal, har gjenembrudt den mellemliggende Jordkorpe og banet sig Vej til Kanalen, saa at Vandstrømmen styrtede ned i Jorden og forsvandt uden synlig Afløb.

Bestkystens Natur antager et mere storflaet Præg, naar man nærmer sig Havet, skjøndt den ogsaa der har en højt afvejlende Skikkelse. Paa sine Steder kan den være forholdsvis flad og nøgen, medens den paa andre Steder overrasker ved sine vilde Former, mægtige Sandbjærg, der stundom nde i en høj stejl Mas, — stundom i sønderrevne pyramide- eller kegledannede Toppe, og stundom med et højt liggende Plateau, afbrudt ved dybe langstrakte Kløfter eller kraterformede dybe indelukte Dale, men overalt vejlende i det Uendelige, saa at man kan vandre hele Dage milevide Strækninger i bestandig nye Omgivelser. Dette sidste er navnlig Tilfældet i Thy og den Del af Vendsyssel, hvor Sandflugten har huseret værst, og hvor Klitterne derfor have den største Højde og Udstrækning. Her bidrager ogsaa andre Naturforhold til at give Landskabet en Skjønhed og Afvejlning, som det ikke har paa den sydlige Del af Bestkysten, idet Landet oprindelig har været fuldt af Dale og Bakker, der endnu strækker sig under Klitterne ud mod Havet, hvor f. Ex. Hjortebjærg paa Hanstholm knejser 200 Fod og Bulbjærg efter Sigende endog 350 Fod over Havet, der beskyller dets Fod. En Vandring langs Havbredden i stille Vejr kan derfor være i høj Grad fængslende. Der hviler en ejendommelig Romantik over Landskabet; overalt ser man stejle Skrænter og fremspringende Bynter, der skjule det foran liggende Land, indtil man drejer om Bynten og ser et nyt Kystparti udbredt for Øjet. Oftest er det et vildt Klitparti, hvor Skrænterne vise deres evigvejlende Former med sønderrevne Toppe, dybe Indskjæringer, Bugter og Guler; men det kan ogsaa være en meget lang fortløbende stejl Verskrænt, der med de ovenpaa liggende Jordlag give et Farvespil af gule, sorte, graablaa og undertiden blodrøde Schatteringer, ikke ulig en Fjeldvæg. Endnu mere imponerende ere dog de flere hundrede Fod høje Kridtbjærg, navnlig Bulbjærg, der gaar med sin lodrette Side lige ned til Havstokken, og udenfor i det dybe Hav staar Skareklit som en vældig Kalkstøtte, der rager 60 Fod op over Havspejlet.

Kystens største Skjønhed er dog Havet, hvad enten det vidstes af en forrygende Storm, eller det kun i majestætisk Ro ruller sin Dønning ind mod Stranden. Synet af Vesterhavet fremfalder et ganske andet Indtryk end det, man modtager ved Synet af Kattegattet, Belterne eller Østersøen. Der kan Indtrykket være forfriskende, oplivende, venligt og skjønt, men man har ej som ved Vesterhavet den umiddelbare Følelse af det evige og uendelige, det store og fjærne, der saa mægtigt paavirker Stemningen, selv naar man en venlig Sommerdag spadserer ved Kysten og hører Dønningen med regelmæssige Mellemrum ligesom Mandedræt pladske mod Stranden. Man finder Resten af en Kokosnød eller af andre tropiske Planter, som Golfstrømmen fra det fjærne har henfaldet paa Bredden. Man ser tusender af Sten, hvis haarde, oprindelig kantede og ru Overflade de evigt rullende Bølger have slebet saa runde, glatte og blanke som Marmorlugler, og som stænkede af Havskummet spille i Sollyset med saa glimrende Farver, at de se ud som Dynger af Edelstene. Man ser ubekjendte Havplanter og Knokler af store Havdyr, som fra Oceanets Dyb ere opfaste paa Stranden. Man ser Bragstumper af mægtige Skibe rage op af Havet eller som Splinter, brudte Planter og Bjælkestumper henflængte paa Kysten og faar uvilkaarlig en Følelse af, at man har forladt den menneskelige Virksomheds Omraade og betraadt en Grund, hvor kun Naturens mægtige Mander færdes. De bringe Hilsener fra Tropernes pragtfulde Natur, fra Nordpolens Isregioner, fra Oceanets hemmelighedsfulde Dyb og fra de ukjendte Sømcænd, der i forgjæves Kamp mod Elementerne her have fundet deres Grav.

Naar den stormfulde Efteraarstid nærmer sig, og Trækfuglene fra det fjærne Nord ty til varmere Lande for der at tilbringe Vinteren, bliver der stundom et ejendommeligt Liv paa Kysten og i Klitterne. I disse ensomme, mennesketomme Egne ville Fuglene helst holde Rast paa deres lange Vandring, og man kan da undertiden overraske Snefe tusender af saadanne Trækfugle, der have lejret sig der. En tidlig Efteraarsmorgen i Maret 1860, da jeg fra en Fiskerhytte paa Røn kastede det første Blik ud over Stranden, var denne saa blændende hvid, at jeg et Dieblit troede, at det havde snet, men snart opdagede, at det var vilde Svaner, der i umaadeligt Antal bedækkede Kysten. Jeg tog min Bøsse for at liste mig indenfor Skudvidde, men forinden jeg naaede saavidt, hørte jeg en Brusen som af et mægtigt Vandfald, der stærkere og stærkere rullede langs Kysten, og saa hele Luften foran mig opfyldt med hine prægtige Fugle, der under deres Op-sving med Vejviseren i Spidsen ordnede sig i de regelmæssige Linier, hvori de altid drage paa Vandring. I hine Dage var Vestkysten overordentlig rig paa vilde Fugle. Mangfoldige Arter af Svømmefugle, Vildcænder, Vildgæs, Svaner, Maager, Terner, — Brok-fugle, Biber og en Mængde Sump- og Wade-fugle, fandtes da i tusendvis foruden enkeltvis og i mindre Flokke utallige andre Arter, saasom den store Skovdue, Strandstaden, Brushønen, Regnsøven, Staalsneppen, Rødbenen, Rylen og en Mængde andre Strandløbere. Ornen, Vandrefalken, Taarnfalken og forstjellige Slags Ugler hørte ligeledes til de hjemlige Gæster. Paa Derne i de store Søer byggede mange af disse Fugle deres Neder, og jeg har ofte betraadt saadanne Der af 10—20 Tønder Lands Fladerum saa besatte med Fuglener, at man næsten ikke kunde flytte sin Fod uden at træde paa Fugleæg, og den Sky af Fugle, der omsværmede disse Der, gjorde ofte en saa bedøvende Larm, at man næppe kan gjøre sig en Forestilling derom. Det var et livligt, ofte endog et komisk Skuespil at se disse Fuglesværms Virksomhed paa Bøndernes Bløjemarker; navnlig Blaaternen og Hattemaagen fløj stedse tæt bag efter Ploven for at gribe Ormene i den vendte Jure, forinden de fik Tid til at trække sig tilbage i Jorden, og i deres Sver og Rappelyst bleve de ofte saa nærgaaende, at Bonden næppe kunde gaa fri ved Siden af Ploven, og Marken gjenlød af deres Skrig. I de senere Aar er imidlertid indtraadt en stor Forandring, — ej alene de hjemmehørende Fugles Antal er aftagen i en foruroligende Grad, men ogsaa Trækfuglenes,

som nu kun i forholdsvis smaa, spredte Flokke drage forbi Kysten. Dette gjør et lignende vemodigt Indtryk, som naar man læser om Kysterne af de en Gang saa mægtige, nordamerikanske Indianerstammer. Her som der synes den tiltagende Civilisation at gaa Haand i Haand med Udryddelseskrigen mod Naturlivets Skabninger og næsten at have fuldført sit Værk; thi hvor man før traf uoverskuelige Fugleflokke lejrede paa Kyster og Heder, ser man nu kun smaa Flokke højt oppe i Luften drage ihomt mod Syd, omhyggelig undgaaende enhver Nærmelse af Mennesket. Kun naar de paa Rejsen blive overraskede af Uvejret, navnlig under vedholdende Snestorme, tvinger Nøden dem til at søge nærmeste Ly, og jeg har under saadanne Forhold undertiden truffen enkelte af dem søgende Læ ved min Gaard, der laa tæt op til Klitterne.

De fleste tænke sig Vesterhavet en hel Del anderledes, end det virkelig ser ud, og føle sig i det første Djæblig skuffede, naar de i en Storm ikke se Bølger saa høje som Kirkeetaarne, hvilket man i poetisk Overdrivelse undertiden fortæller dem. Kan Virkeligheden i denne Retning end ikke maale sig med Fantasiens Billeder, saa overgaar den derimod vist langt disse i Omfanget af de Udelæggelser, som Havet kan anrette. Naar man i en jævn Storm ser Bølgerne brydes mod Kysten, vil man næppe kunne forestille sig, at enhver Baad og ethvert Menneskeliv, der befinder sig indenfor deres Omraade, er som oftest redningsløst. Kun Kystbeboerne vide det af sørgelig Erfaring, og i den mig nærmeste Fiskerby var der saa Familier, der ikke til den ene eller anden Tid havde løbet langs Kysten for at gribe en Nærpaarørendes Lig, naar Bølgen ophørte med sin vilde Leg og overleverede det til Elægtningerne. Jeg kjendte Enker, hvis Mænd, Brødre og nærmeste mandlige Paarørende alle efterhaanden havde fundet deres Grav i Bølgerne, og har selv oplevet i Kapshøstens rolige Sommertid, da jeg stedse brugte en Del af disse raske Havgutter til Kapstærkere, at jeg næste Søndag har set en Række sorte Kister kjøre til Kirkegaarden med mine unge, kraftige Kapstærkere, der paa en Fisketur have tilsat Livet. Og dog gaa Havboerne aldrig paa Fiskeri uden med Fra-landsvind eller i stille Vejr; men Vinden kan dreje sig, medens de ligge med deres Fiskeredskaber et Par Mil udenfor Kysten og det er da Livet om at gjøre, at de naa Kysten, forinden den forandrede Vind har reist Brændingen paa denne, hvorved de fleste Ulykker afstedkommes. Man ser dem da komme

roende ifsomt ind mod Revlerne, hvor de hvile et Øjeblik paa Klarerne, afventende den nærmeste store Bølge, der ruller hen under dem, hvorpaa de med den yderste Kraftanstrengelse fare med Baaden bag efter Bølgen for at naa Kysten, forinden den næste store Bølge naar dem; thi da gjælder det Livet. Jeg havde i mange Aar 4 udmærket raske og dygtige Sømcænd i min Tjeneste, og en Dag gik de med min Baad tilsøs samtidig med 3 Fisserbaade. Lidt efter drejede Binden sig og blev mere vestlig, og jeg stod da oppe paa Strandflitten tilligemed de uddragne Fiskeres Familier for at se, om det lykkedes Baadene at naa Land. Den modige og dygtige Sømand, der styrede min Baad, havde imidlertid opdaget, at det var for sildigt, og satte derfor Kursen ud mod det aabne Hav, fulgt af de tvende Fisserbaade, der alle snart tabtes af Synne bag de stigende Søer, men dog senere, efterat Binden havde lagt sig, kom frelste tilbage. Den fjerde Baad havde derimod ikke Mod til at vove sig saavidt ud paa Havet, men forsøgte, om den endnu ikke kunde naa Kysten, og vi ilede nu alle til for at yde den Hjælp. Den naaede ogsaa næsten ind til den faste Højstrand; da indhentedes den af en stor Bølge, der løftede den paa sin Kam, og idet Braadsjøen styrtede ned paa Stranden, slog den Baad og Mennesker saa haardt imod denne, at skjøndt det temmelig hurtigt lykkedes os at saa Fiskerne grebne og slæbte i Land, saa vare de 2 af dem dog uden Spor af Livstegn, saa at ethvert Dølvningsforsøg var forgæves.

Slige Scener forefalde jævnlig paa Vestkysten under almindelige Vejrforhold; — dens Brændinger ere stedse farlige Vegetammerater, selv naar de, betragtede fra den sikke Højstrand, kun frembyde et livligt, tiltalende Skuespil. Men naar Stormen farer hen over Havet, — naar istedetfor Smaabølger mægtige Søer vælte sig ind mod Kysten, hvor de paa Revlerne og den opadgaaende Strand hæve sig lodrette i Vejret og styrte sonderknusende og ødelæggende ned over alt, hvad der befinder sig indenfor deres Omraade, da fremstaar først det Billede af Vestkysten, hvorunder den er bedst kjendt i det fjærne, fordi det — engang set — aldrig glemmes.

(En Skildring af saadanne Storme meddeles i Almanakkens store Udgave.)

aar man pas-
 ferer den lange
 lige Drottning-
 gata i Stock-
 holm vil man
 allerede i betyde-
 lig Frastand
 lægge Mærke til
 en med skandi-
 naviske Faner festlig
 smykket Bygning paa
 Gadens vestlige Side.
 Man naaer der op og
 retter Blikket spørgende
 mod de store Stuer.
 Et Karton i Karmen
 bærer Paaskriften:
 „Nordisk Museum“ og
 bag ved ses et Par
 legemsstore Figurer i
 Nationaldragt, ypperligt
 udførte og omgivne af
 en Mængde forskjelligartede
 Gjenstande, flere end nok
 til at vække vor Interesse.
 Vi træde ind, overgive vor
 Paraply til den blonde
 alvorlige Dalkulle, der med
 sin højrøde „Mössä“ paa

Hovedet danner den levende Pendant til Figureerne ved Vinduet, og betræder en Samling saa karakteristisk, saa righoldig og mærkelig, at næppe nogen anden Hovedstad i Verden vil kunne opvise Magen dertil.

Et langt Galleri ligger foran os. Til højre under Vinduerne se vi en Række Montrer, hvis hundredfoldige Indhold i Forbindelse med de tallose Gjenstande paa Bæggene og under Loftet gjør et Indtryk paa den nys ankomne af noget i høi

Grad kalejdoskopisk og gaadefuldt; man tror at skinte Sager fra en indianisk Wigwan, en indisk Pagode, et malayisk Køkken og vender sig raadvild og beklemmt til højre — — Overraskelse af ny Art: vi staa lige foran, man kunde gjerne sige lige midt inde i en skaansk Bondestue. At den er skaansk, se vi af Skiltet foroven, der bærer Paaskriften: „Skaane“, at det er en Bondestue se vi af den gammeldags firkantede Rammelovn, det lange solide Egebord med Bænken langs Bæggen

og „Uroen“ under Bjælken, paa de stive Stole, paa Himmel-
fengen i Baggrunden og Gaasebænten i Forgrunden. En
Gaas stikker just Hovedet ud af sin Alkove for at samle den
Saandfuld Korn op, som en lille Pige har strøet ud paa
Gulvet foran dens Kede; ingen skulde sige, at den Gaas er af
Gibs, saa lidt som den lille Pige med det struttende Sver-
garnsffjørt og de røde Basunkinder. Hun har lige vendt sig
for med undrende Miner at betragte en fremmed Ungerfvend,
der i Søndagsklæder og med Piff under Armen staar midt
i Stuen og vækker Gaand til hendes ældre Søster. At det
er Bejleren have vi ikke halvt saa vanskeligt ved at tyde som
den lille; Fader og Moder ere ogsaa paa det rene med den
Ting, og at han ikke kommer uventet siger os saa vel den
smykkede Ungmø som det festligt smykkede Bord med Smørret
i Top midt paa Dugen og de runde Træbrikker omkring det.
De have i Dag den rette Side opad, malet med blaa og
røde Blomster; vender man en om, vil man saa den daglige
Side at se med de utallige hinanden krydsende Skurer af
Brødkniven. — Fra Stue til Stue, fra Landskab til Landskab
gaar det ned ad det lange Galleri: Halland, Dalarne, Wern-
land, Helsingeland glide os forbi; snart er det en Stue med
Is paa Kuderne og Ild paa Arnen, hvor den indtrædende
Gjæst har Sne under Støvlerne, og Tjenestepigen henne i Stuen
dog barfodet træder Koffen; snart er det et Møde paa Sæ-
teren, hvor Stien snor sig opad granbevorede Bier, medens
Baggrunden viser os et henrivende svensk Landskab; eller ogsaa
føres vi til det fjærne Lapland, hvor Lappen i sin med
Kensdyret forspændte Slæde farer hen over den udstrakte
Snemark, medens den sorte Laphund med de røde funklende
Djne i Baggrunden ved Hytten pludselig udstøder et kort
Glam og bidrager sit til at gjøre os fuldstændig tvivlraadige
med Hensyn til hvad der er levende og hvad ikke.

Særlig Opmærksomhed fortjener de mønstervævede Tøjer,
hvormed Bæggene i adskillige Stuer ere dragne; fra Helsinge-
land ser man malede Bægtapeter af Papir, naive hjemmegjorte
Billeder, hvor den landlige Kunstner har fremstillet Gjav i
Færd med at sælge sin Førstefødselsret og et andet Sted hen-
sat et stort fleretages Hus i et Landskab prydet med røde
Lulipaner, medens en Mand paa en blaa Hest rider forbi og
Overskriften oplyser, at det er Titus, der „rider omkring Jeru-
salem for at bese Lejlighederne.“

Foruden de store Gallerier, der optage største Delen af
de tvende Hovedafdelinger, er endnu tilbage en Mængde Sre

og Kamre opfyldte med en broget Uendelighed af allehaande Brugsgjenstande fra alle Nordens Lande, fra saa vel ældre som nyere Tider. Prægtige Himmelsenge af udskåret Egetræ, der iblandt en fra Kong Hans's Gaard i Nalborg, Rister og Skabe, Langlader, Borde, Bænke, Stole, Kjedler, Skaaler, Kofke, Bæve, Haandtene, Kniplebrætter, Nøgleharper, Zitrer, Luther, Kanteler og Langelejer, Smykker, Gravminder, Raaben o. s. v. I al denne Mangfoldighed tør Blikket ikke dvæle længe ved hver enkelt Ting; vi mærke os en lille Slibesten

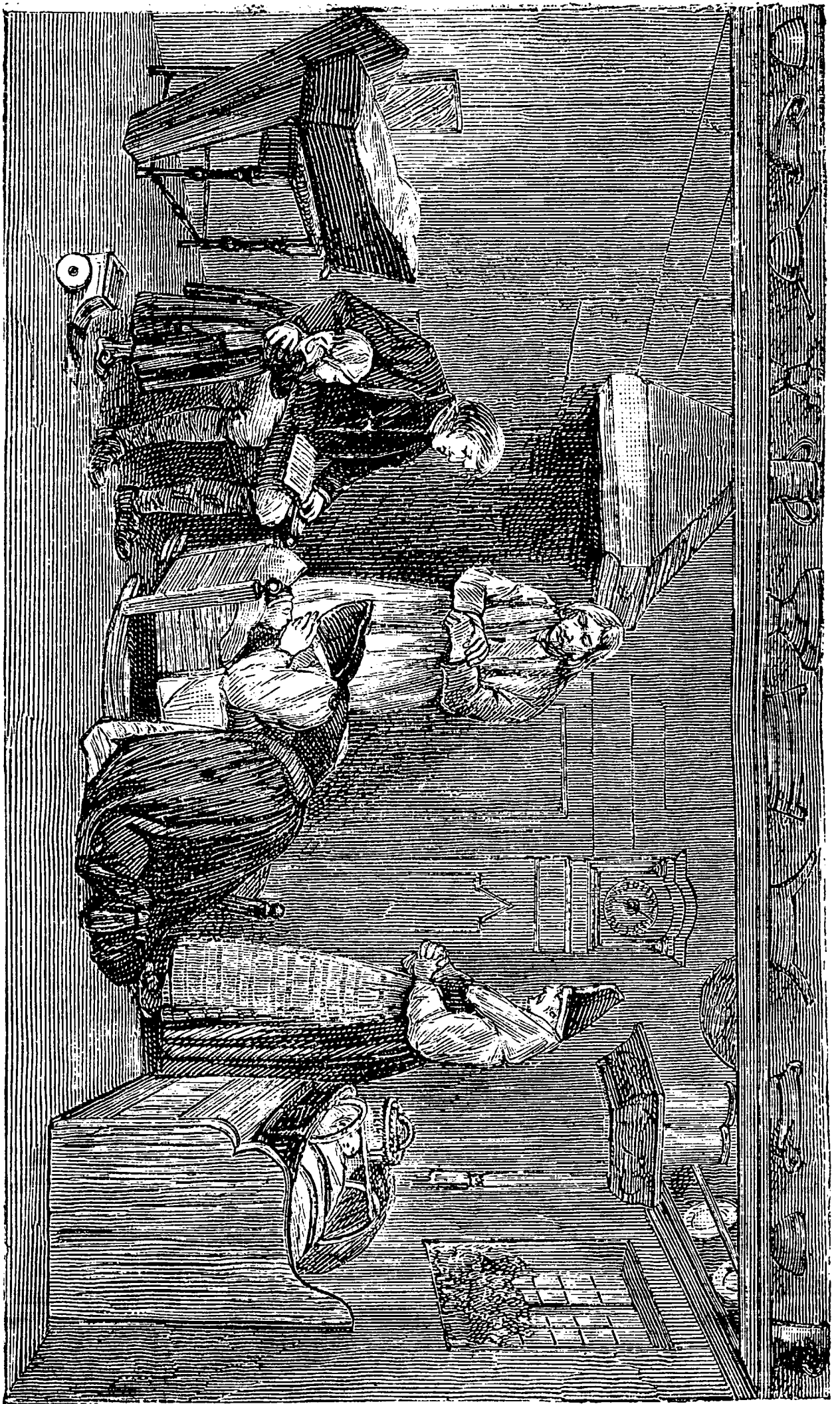
med Træhjul og høre, at det er en gammeldags Kaffemølle, ligeledes falder os i Øjne den store flodsede Træsko overlæsset med fine Udskæringer — mange lange Vinterafteners utrættelige Arbejde — den store Tappeskaal, af hvilken man skænkede Øl i Gæsternes Bægre, Eggekageformerne af Træ, udskaarne i dybe Stjernefigurer, en Bryllupsgongong, en Ringstav, med hvilken Byfolket kaldtes til „Stævnet“, de sorte flade Gnidstene brugte som Strøgejern, Brynkværne og Snuskværne, Bud-

kævlén med Skurer — svarende til „Bysens Kjøp“ hos os — de aflange Messingdaaser med Almanak paa Bunden, Boghylderne, der frembyde megen Righed med vore hjemlige „Pyramider“ og Kranse af Træ til at sætte Særnpanden paa, naar Maden i den bares frem. Saa maa og nævnes de kunstigt udskaarne Træskeer, af hvilke nogle vare forsynede med Inscription i Slevén: „Synk langsomt“ stod der paa en, medens en anden lofkende bød: „Du gabe nu op da!“

En særegen Afdeling udgjorde Danmark; overfor vare Sager fra Estland og Rusland samlede. Finland frembød Prøver af Bartebrød, Kurve, Lov og Sko flettede af Bast og Ligkroner af grønt Papir til at lægge paa Kisten. Efter at have passeret en Række større og mindre Stuer opfyldte som ovenfor antydet med det mest forskelligartede Tndbo, træde vi ind i et lille assides Kammer og befinde os pludselig overfor et ejendommeligt gribende Billede. Det er en Stue fra Rättvik i Dalarne. Bøjet over et lille Barnelig i Buggen knæler en bedrøvet Moder, ved Siden sidder den gamle Bedstefader med Spændebibelen paa Knæet; henne ved Kistebænken staar hans Hustru. Hun har vel stiltiende paataget sig at se efter med den lille Tvillingbroder, der for en Stund har maattet tage til Takke med Kurvelaaget, i hvilket han paa Bænken ligger omhyggelig dækket og bunden, indtil Moderen har faaet puslet „den lilles sidste Seng“, den sorte Kiste, som Faderen nys har bragt. Hvor ere de ikke dejlige disse to smaa, som spæde sovende med de friske røde Kinder og den spæde døde med den fine Skygge under Djnene! hvor staar den ikke i Sorgen trofast sluttet denne stille Gruppe! hvor taler den ikke til Sindet i Alvor og Bemod! —

Et eget Anney udgjør den righoldige norske Afdeling. Vi vandre her fra Stue til Stue, fra Stage til Stage mellem Senge, Skabe, Kister, Staburstolper, Højsæder og tusende andre Ting. Den prægtige Seng af bonet Egetræ og med rigt Snitværk tildrager sig fortrinsvis vor Opmærksomhed. I ophøjet Arbejde bærer den Tndskriften: „Herrens Belsignelse Gjør Riig uden møye og arbeid“. Ligesaa Højsædet, hvis Ryg løber ud i tvende Dyrehoveder og stærkt minder om oldnordiske Forbilleder; i Rummet under Sædet er Gaasebænken. Mærkelige ere de saakaldte Kubbestole*), der ere udarbejdede af ét Stykke Træ, den ældste fra 1571. En særegen Prydelse udgjøre de i Sædets Rand indhamrede Mennesketænder; man

*) Kubbe, (norsk) Træblof.

troede ved saadan Forholdsregel at undgaa Landværk, „Mentænder“ og lignende Besværligheder. Foranstaaende Gruppe fra Thelemarken fremviser en saadan Stol. Den staaende Figur holder i Hænderne en aabnet Budstikke, af hvilken hun har udtaget det officielle Aftstykke, den gamle ses i Færd med at gjennemlæse. Et uhyre Antal Drikkekar findes, navnlig de runde drejede Træskaaler uden Fod, som bencevnes „Boller“. De ses her i alle Størrelser fra en Spølkummes til over en Alen i Gjennemsnit. Mange af dem ere forsynede med malede eller skaarne Indskrifter. En Bolle oplyser saaledes: „Seg er Ole Senses Juleskaal“, en anden bevidner det Faktum: „Her drak en Bonde af mig i nat Han tabte bort Baade hansker og hat Anno 1788.“ En livsglad Gjer skriver paa sin Bolle: „Tap Ol J Trøsa (Bollen) og sæt mig paa Bord 3, 4. 6 Tøsser (Tøse) med Bas og Fegol saa skal du see Løstlig Korea (Dans) L. D. S. 1770“, medens en Alvorsmand lader sig ved sin Bolle indprente: „Frukt Gud saa gaar det dig altid vel sørg allermest for din dyre sjel. Ole Taralsøn 1756“, og en gavmild Gjer lader sin Bolle sige: „Drik min ven som du bæst løster jeg skal dig skjenke saa du ei tøster — siger Folkoe Taralsøn.“

I det hele taget faar man et bestemt Indtryk af, at Drikkekarrene have spillet en Hovedrolle i det daglige Liv, saa mange og forskjelligt formede ere de, som Museet opbevarer. Skafteboller ere én Form, Olgaaser en anden. De sidstnævnte ere i Stedet for Hanke forsynede med høje Opstandere skaarne som Fuglehoveder; deraf Navnet. Stundom bære de ogsaa Indskrift, som: „Seg er dannet af Afferod“ o. s. fr. Endvidere findes „Narrefopper“, der vare indrettede saaledes, at man næsten ikke kunde drikke deraf, uden at Driften randt ud over Kanten og skyllede den tørstige i Ansigtet i Stedet for at lædse hans Gane. Selvfølgelig ejer Samlingen ogsaa prægtige Kaner, rigt udskaarne og forgylde med vidt gabende Løvehoved i Forstavnen, en Kvindesjadel betrukket med rødt Fløjl, Bytrommer, Bæggebønd, Gynder, Bænkedyner, et rigt Udvalg af Dragter, Messingsfæde i Lighed med de her til Lands kjendte „Mollinger“ med Fremstillinger i drevet Arbejde af St. Sorgen og Dragen, Adam og Eva, som vi endnu se dem i vore Kirker, til hvilke Adelen skænkede dem som Døbefæde, da de gik af Mode paa Herregaardene. Sluttelig findes prægtige Brudekroner af Guld, kostbare Bæltter med Guld- eller Sølvplader fæstede paa en Skindrem eller indbyrdes sammenlænkede, Søljer, Knapper, Ringe, Daaser, samt en

stor Samling af Dyr, Spyd, Partisaner, Sværd og Knive.

Det Faktum, at Museet inden sine Mure omfatter 26000 Numre, af hvilke flere paa over 100 forskjellige Gjenstande, er i og for sig forbausende, og Forbauselsen vil ikke mindskes ved at erindre, at det er en enkelt Mand, der har samlet disse Skatte, draget dem til sig Stykke for Stykke, og det uden at være i Besiddelse af egne Pengemidler, har indoundet disse Tusender af Gjenstande fra de udstrakte Rigers forskjellige Bygder, fra de fjærneste Egne af Finland, Lapland, Estland, Danmark og ved den smagfulde Opstilling og kunstæerige Udsmykning tilvejebragt disse ypperlige Billeder, der i lige høj Grad gjøre et naturtro og stemningsfuldt Indtryk, i øre Beskueren rundt i disse mange Smaahjem fra svundne Tider, hver med sit Særpræg over Bohave, Levevis og Mennesker. Og denne Mand, der vel med Rette tør gjøre Krav paa hele det svenske Folks ubegrænsede Taknemmelighed er Dr. Arthur Hazelius. Vi skyldes med det samme at nævne de tvende Kunstnere, der fortrinsvis have skabt de prægtige Folkelivs-Billeder i Museet: Billedhuggeren Søderman for Figurernes Bedkommende, Maleren Ahlgrenson for Landskabernes. Ved Skrivelse af 18de April 1880 har Dr. Hazelius sat Kronen paa sit store Værk ved at skænke hele sit kolossale Museum som Gave til det svenske Folk, for at det „såsom en sjælfstændig anstalt under en særskild styrelse — under all framtid och i alla väsentliga delar orubbad uti Sverges hovudstad förvaras, vårdas och förevisas.“

Paa den store Verdensudstilling i Paris 1878, hvor alt smukt og stort fra den hele Jord var samlet, af hvad Kunst og Industri har tilvirket, fik ogsaa Dr. Hazelius en Plads for nogle af sine Fortidsbilleder, og de vakte en Opsigt uden Lige. 10—15000 var Tallet paa de Mennesker, der daglig trængte paa for at se de svenske Grupper, og de franske Hovedstadsblade vare uudtømmelige i Lovtaler over dem. Paris Journal kalder denne Udstilling den mest fortryllende i hele Trofaderopaladset, og La Gazette de France skriver: „Derksom vi i Frankrig ejede et Rigt Museum, da kunde vi der af et eneste Besøg lære mere af Sædernes og Dragternes Historie end ved et halvt Aars Studeringer i tykke Bøger.“ Denne Dom har sin Betydning ogsaa for os. Det ligger saa nær at foretage en lille Omskrivning og ønske: „Derksom vi Danmark . . .“ Vi fristes til denne Omskrivning saa meget mere, som vi jo netop i Kjøbenhavn ejer en etnografisk Sam-

ling, der i visse Henseender tør regne sig mellem de ypperste i Verden. Men ihvor gode Billeder dette Museum end er i Stand til at oprulle for os af Eskimoeres, Indianeres og Hottentotters Liv og Færden — man vil der forgjæves søge noget Bidrag til Belysning af vort eget Folks i de svundne Tider. Og bødes der end i nogle Maader paa dette Savn ved de ubetalelige Skatte, som opbevares i Oldnordisk Museum og Rosenborg, vi savnede dog hidtil ethvert Billede af Livet i de lavere Samfundslag. Men det glæder os at kunne tilføje, at Savnet ikke blot er følt, men at der ogsaa er gjort Skridt til at faa det afhjulpet. Det er Løjtnant Bernhard Olsen, der har sat Sagen i Gang. Første Skridt skete ved Oprettelse af Landbostandens Afdeling paa Kunst- og Industriudstillingen i Kjøbenhavn 1879. Varmt støttet af hele den danske Presse og af fædrelandskjendede Mænd og Kvinder fra alle Landets Egne begyndte Bernhard Olsen Indsamlingen, og Resultatet overgik de dristigste Forventninger. Afdelingen aabnedes ikke med Klædedragter alene, som det fra først af var paaregnet, men med hele fire Stuer, fuldstændigt meublerede, med en stor Samling af Husgeraad, Bogne, vævede og haandsyede Sager. Det vil endnu være i friskt Minde, den levende Beundring og Glæde just denne Afdeling vakte hos de besøgende. Det næste Skridt var at forebygge Samlingens Adspjaltelse, der truede med Udstillingens Ophør, og takket være de ihærdige Anstrængelser fra Bernhard Olsens Side, de mange, der med ham føle varmt for Sagen og ved betydelige Gaver have vist det, ere vi nu saa vidt, at vi ogsaa her i Landet have et Museum af ovenbeskrevne Art, „Samlingen for den danske Bondestands Fortidsminder“, hvilket Navn jo tilstrækkeligt antyder Samlingens Opgave og Maal. Det var ogsaa paa høje Tid, for Danmarks Bedkommende i langt højere Grad end for Broderrigernes. Vore frugtbare velbefolkede Sletter ligge ganske anderledes aabne for de nye Tiders Indvirkninger end de affides liggende, fjeldspærrede Bygder i Sverig og Norge. De udviklede Færdselsmidler og den stigende Velstand udviser mere og mere Forskjellen mellem Landsdelene, Fædrenes Sæder og Skik fortrænges af nye Moder, og dermed forsvinder tillige de gamle Dragter, Meubler og Indretninger. Held os da, at vi, inden det blev for silde, har faaet Samlingen grundlagt og har en Styrer! Men det tredje Skridt vil formentlig være, at Bondestanden selv tager Sagen op og gjør sig den til en Væressag ved beredvilligt at ofre Ting, som i og for sig mangen Gang næppe have Penges Værd, men som faa en

højere Betydning, naar de sammenstilles og anbringes i Forbindelser, hvor de høre hjemme. Et enkelt forældet Stykke Bohave i den moderne Stue tager sig kun uheldigt og afstikkende ud, en gammel „Kaprønike“ er ingen Pryd mere i Klædeskabet, og ønsker man endelig slige Stykker bevarede af Pietetshensyn, vil dette ikke kunne ske bedre end ved at indlemme dem i Museet, hvor hver enkelt Gjenstand vil blive opstillet og mærket med Giverens Navn og Hjemsted. Den allerede betydelige Samling er som foreløbigt Lokale overdraget de store Rum over Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn, hvor tidligere Universitetsbibliotheket havde Plads; den tæller, saa ung den er, Givere i hundredevis og af Gaver hele Stuer med Panelværk, Døre, Vinduer og Bohave. Som Ting, der især ville egne sig for Samlingen skal nævnes:

- 1) Skrevne og tegnede Sager: Bylove, Kort over Bymarker før Udsiftningens Tid, gamle Dokumenter henhørende til Landbostandens Historie, Dagbøger og Regnskaber, som belyse huslige og økonomiske Forhold, gamle Portrætter af Personer i Nationaldragter.
- 2) Trykte Sager: Bøger indeholdende Bidrag til Landboforholdenes Oplysning, Bøger, som have hørt til Huset i gamle Dage f. Ex. gudelige Bøger, Krøniker, Praktika o. s. v.
- 3) Metalsager, hvad enten det er Køkkentøj, Værktøj, Vaaben eller Smykkesager.
- 4) Lertøj, Fajance og Porcellain, som har været anskaffet til Brug eller Bynt i Huset.
- 5) Klædedragter, enten fuldstændige Dragter eller Dele deraf.
- 6) Bohave og Panelværk.
- 7) Haandsnyede og mønstervævede Sager: Lærredsbroderi, Drejler eller tæppevævet Tøj.
- 8) Agerdyrkningsredskaber, tjenende til at oplyse Dyrkningens Udvikling, Kjøretøjer, Plove, Harver o. s. v.

Dg naar vi til vore øvrige Samlinger da kunne føje et Museum for den danske Bondestand, et Museum, der som vi haabe i en ikke fjærn Fremtid kan blive aabnet for besøgende, og naar der vel snart fra alle Europas Lande som fra Frankrig maa tone Ønsket: „Derjom vi ejede sligt et Museum hos os“, da skal det mindes og atter og atter nævnes, at Ideen til dem alle skyldes Dr. Hazelius, at Forbilledet for dem alle er „Nordiska museet“ i Stockholm.

Henning Foy.

en lille Tysker.

En Historie fra 1864.

Ude paa Allheden et Par Mil fra Viborg ligger der nogle affides Sogne, som kaldes Tyskersognene eller den tyske Koloni. Det er dog en god dansskindet Befolkning, der nu bor der, men Navnet hidrører fra, at Stamme-

ædrene vare indkaldte Tyskere, der skulde kolonisere denne øde og ufrugtbare Egn. Af den tyske Afstamning spores nu intet eller da saa godt som intet; det er et flittigt vindskibeligt og nøjsomt Folkescærd, der i Tidernes Løb fuldstændig er gaaet op i den danske Befolkning og forlængst har faaet fælles Interesser, fælles Følelser og fælles Minder med den. Navnet er nu næsten det eneste, der minder om, at her i sin Tid bode en tyssfølende og tyssktalende lille Koloni midt i Hjærtet af Danmark.

Her ude i den tyske Koloni fødtes i 1843 den lille Sorgen af fattige men ærlige Husmandsfolk. Han var svag fra Barndommen af, lille og skrøbelig, og synderlig Pleje eller Omhu kunde hans fattige Forældre ikke yde ham. Med Alderen voksede han sig skjæv og hans Bryst blev aldrig godt. En tør, rusten Høste tydede alt tidligt paa, at der laa farlige Spirer gjemt i hans uregelmæssigt byggede Bryst, Spirer, som kun en stor Forsigtighed og megen Omhu kunde forhindre i at tage Bæret.

Men, som det gaar saa ofte med flige Stakler, et godt

Hoved sad der paa ham og et livligt Gemyt. Allerede som Barn var han afholdt, og de ældre i Byen bestjæftigede sig gjærne med den opvakte og imødekommende lille Dreng. Flink og agtede Forældre havde han ogsaa, vel meget fattige, men arbejdsomme og nøjsomme. Den lille Sorgen var den yngste af 5 Søskende, en stor Børneskole for Husmandsfolk paa Heden, og de ældre Søskende maatte da ogsaa meget tidligt ud at tjene for Føden. Sorgen var for svag til at sendes ud; han blev derfor hjemme, som oftest ganske ene, overladt til sine barnlige Fantasier og uskyldige Lege. Naar Faderen kom hjem fra Arbejdet var han træt og anstrængt og tog sig ikke meget af den lille Dreng, men Moderen jyslede altid, naar hun var hjemme, med det svage Barn, der netop paa Grund af Svagheden var hende dobbelt kjær. Hvor anstrængt og træt hun end var, saa legede hun dog altid med sin lille Dreng, fortalte ham Historier, sang for ham og lærte ham, da han blev gammel nok, at læse. Det var derfor Drengens lykkeligste Timer, naar Solen om Aftenen gik ned og Forældrene kom hjem; han stod da paa Udkig for at tage imod dem og for jublende at kaste sig i Moderens Arme og fortælle sine Smaaheendelser fra den svundne Dag. Da først kom Barnet i ham til sin Ret, og da luede Moderkinden af Kjærlighed til den lille, ja selv den alvorlige Fader kunde ikke befæmpe et venligt Smil over Drengens mange Budserligheder.

Saa kom hans Skolegang og bragte Afvevling i hans Liv. Han var flink og lærenem og blev snart Læreren Indling. Denne Lærer var en ældre Mand og ugift; han var tør og noget indesluttet, saa han havde Bæmselighed ved at drage Børnene til sig og vinde deres barnlige Fortrolighed. Men han var alligevel afholdt af dem; thi han var god og retfærdig, og han passede sin Gjerning, vel uden synlig Kjærlighed, men med Pligttrofast og Omhu. Af og til kunde der i hans Dine komme en Glød, der bar Vidne om, at der var Ild indenfor, en Ild, som maaske en tung Fortid med Barskhed og Slud i Flammetiden havde dæmpet, og som nu mere og mere indesluttedes, saa at der skulde et Pust til for at bringe Gløden til at funkle. I hans Undervisning mærkede man ikke meget til den slumrende Ild, men dog kunde den af og til give sig tilkjende. Det var altid i Historietimen. Saa kunde han blive revet hen af de store Bedrifter, han fortalte om, saa gik han langt udenfor den tørre Bog og skildrede med Liv og i et hurtigt Tempo en eller anden

herlig Daad af vore Forfædre. I saadanne Øjeblikke kom Gløden frem, saa selv Børnene opvarmedes af den, og især de opvakte og livlige Dreng fik da deres gamle Lærer forunderlig kjær. Han holdt sig i Reglen for sig selv, færdedes kun lidt imellem Befolkningen og blev kaldt „fær“, og Præsten mente, at han bar paa et skuffet Ungdomshaab eller en anden svær Byrde af dem, der knækker Mænd.

Denne Lærer blev Sørpens Ven. Den opvakte og livlige Dreng, der ogsaa bar sit Kors i Livet, vakte først Lærers Medynk, og den medlidende Følelse gik, efterhaanden som Drengen knyttede sig til ham, over til varm Hengivenhed. Sorgen havde først været noget bange for den alvorlige Mand, men han blev vunden ved Mildhed, og efterhaanden som de lærte hinanden at kjende lod Barnets fine Instinkt ham sige, at der bag Lærers alvorlige Ydre laa et varmt Hjerte gjemt. De bleve Venner, og snart søgte ogsaa Sorgen udenfor Skoletiden hen til den gamle Lærer. Saa maatte denne fortælle Historier, ofte de samme, altid om mandig Daad og ædle Bedrifter og saa luede den ældres og den yngres Øjne omkap.

Saaledes voksede den lille Sorgen op, afholdt af alle og altid stikkende sig bravt og godt. To Udsynspunkter i hans Tilværelse vare de to Gange om Aaret, han kom til Marked i Kjøbstaden. Da aabnede der sig et helt nyt og mærkeligt Liv for den lille Bønderdrenge. Hos Kjøbmanden, hvor Forældrene toge ind, vakte den skrøbelige, men opvakte og spørgelystne lille Dreng mere Opmærksomhed end de andre Bønderdrenge, og her fik han Navnet „den lille Tysker“ fra hans Hjemstedskoloni. Han lød Navnet og saa ikke noget trængende i det, og han blev snart Butiksfolkenes og Gaardskarlenes Yndling. „Den lille Tysker“ levede saaledes et stille og fredeligt Barndomsliv, og da han var fjorten Aar blev han konfirmeret. Hans Helbred var ikke blevet bedre med Aarene og, skjøndt han løb ganske godt i Bejret, var han dog synlig forvoret. Der kom efterhaanden noget gammelflogt over ham og ogsaa lidt mut og indesluttet, hvilket sagtes for en Del skyldtes den stadige Omgang med den gamle Lærer. Da han var konfirmeret kom Ernceringsspørgsmaalet frem; han var for svag til at tjene ved det grove Landarbejde, og der var en Tid Tale om, at han skulde være Skolelærer, men den Tanke maatte hurtigt opgives. Han løste imidlertid selv Spørgsmaalet, idet han lagde sig efter det grovere Træfærrerarbejde, hvortil Læreren hjalp ham med Værktøj og skaffede

ham lidt Undervisning. Han lavede da saadanne smaa Trægjenstande, for hvilke der altid er Anvendelse i Landbruget, og efterhaanden, som han blev dygtigere heri, begyndte han at lægge sig efter det finere Træskæreri og erhvervede sig snart en ikke ringe Færdighed i at udfæere smukke Brugsgjenstande, som han saa drog til Byen med og forhandlede. Derved blev „den lille Lyster“ mere og mere bekjendt, og han skabte sig paa den Maade et tilfredsstillende Udkomme.

Ungdommens sædvanlige Udspredelser loffede ham ikke; hverken ved Dans eller anden Lystighed brød han sig om at være med; thi hans Helbred og Førlighed passede ikke til den Slags Idræt. Han var næsten altid hjemme, hvor han enten arbejdede eller læste i de Bøger, Skolelæreren laante ham. Venjskabet til den gamle Lærer var ikke blevet svækket, men nu var det i Reglen den gamle, der i sin Fritid søgte Bennen op, og medens Sorgen sad og snittede, fortalte Læreren de saa Nyheder, han kunde samle op eller læste nu og da en Avis for Bennen eller fortalte ham de gamle Historier, og det slog da aldrig fejl, at naar Skolelæreren blev varm og ildfuld, saa slap Sorgens Haand Kniven og en dyb Bevægelse prægede sig i hans klare Dine. Ellers kunde kun en Ting løkke ham bort fra Arbejdet, det var naar han igjennem Vinduet kunde se Naboens kjønne Lise beskæftiget udenfor Huset eller pyntet til en Udflugt; thi saa fejlede det ikke, at Sorgen maatte fra sit Arbejde og enten hen til Vinduet eller ud i Døren, hvor han da fulgte den smukke Pige med Djinene, saalænge han kunde se hende. Og hver Søndag gik han til Kirke, mere for at se paa sin pyntelige lille Naboerske end for at høre Præstens Prædiken. Dog udover Sultene og Drømmene kom „den lille Lysters“ Kjærlighedsroman ikke.

Sidtil havde hans Livsbane været jævn og dagligdags; de stærke Følelser, der havde rørt sig i hans unge Bryst og som tog en stille Vært under det frodige Tankelin, har førte, og under Læreren's Paavirkning, havde endnu ikke faaet det Stød, der skulde sprænge de hæmmende Baand. Nu kom det!

Det var en sludfuld Novemberdag i 1863; han var i Byen for at sælge sine Varer. Da lød pludseligt det Budskab igjennem Byen: „Kong Frederik den syvende er død.“ — Dette voldsomme og uventede Slag lammede alle. Man saa de stærkeste Mænd græde; thi til Sorgen over den elskede Konges Død kom Frygten for, hvad der nu vilde times det alt truede lille Danmark. „Den lille Lyster“ blev paa det stærkeste greben af den almindelige Bevægelse, han lyttede efter

ethvert Ord, der faldt og ethvert Sammerudbrud knugede hans Hjærte. Han blev længe i Byen forat erfare alt, og da han ud paa Aftenen vandrede hjemad og blev ene med sine Tanker, brast de Baand, der snørede hans Hjærte sammen og dets første frie Slag gav sig Udtryk i en lydelig Sulten. Han vidste ikke selv, hvorfor han græd, men den almindelige Bevægelse havde taget ham fangen, og der ligesom døenrede hos ham en Følelse af, at det Land, der nu var saa betrængt, det havde han saa usigelig kjært.

Skjøndt det blev Nat, inden han naaede Landsbyen, styrede han imod Sædvane ikke Stridene til sit Hjem. Han maatte tale med en, der kunde forstaa og dele hans Følelser og derfor gif han til Skolen for at nedlægge sin Sorg i den gamle Bøns Hjærte. Skolelæreren blev ikke lidet overrasket ved paa den Tid at purres ud, men Forklaringen var snart given, og Bønnens Stemning forplantede sig hurtigt til ham. I den stille Nat drøftedes da imellem dem, hvad der var sket, og hvad der muligt vilde ske, og for første Gang røbede de for hinanden, at der var noget, de elskede fælles med hele deres varme Hjærte, og det var deres Fædreland.

Nu kom der en bevæget og tung Tid for Danmark. Skyerne traf sig mere og mere sammen, og alt tydede paa, at et voldsomt Uvejr var forestaaende. „Den lille Lysker“ levede et nyt Liv; hans daglige Sysse gif ikke mere saa let fra Haanden, men i hans Indre var der en voldsom Bevægelse, der farvede hans Kinder med en heftiff Rødme. Han var formelig lyg for at saa Efterretninger og hver anden Dag maatte han til Byen for at høre nyt. Han blev snart den lille Landsbys levende Avis, og gamle og unge samlede sig om ham, naar han med et underligt forceret Liv fortalte, hvad han havde hørt i Byen. Han var blevet et helt andet Menneske, men nu knugedes han af det Navn, han bar, nu protesterede han harmfuldt imod at kaldes „den lille Lysker“; thi han mente, at han var ligesaa dansk, som enhver anden, og han hadede netop Lyskerne af Hjærtens Lyst. Det hjalp dog ikke, et Navn kommer man ikke saa let af med, og til stor Sorg og Harm for ham vedblev Rjøbstadfolkene at kalde ham „den lille Lysker.“

Saa kom Indkaldelserne. To af hans Brødre maatte med, og Sognets unge Karle droge frejdige og syngende til Hæren. Han blev tilbage, og for hver en, der drog bort, hilset og tiljublet af alle, gif der et smerteligt Træf over

„den lille Lysters“ Ansigt. Han duede jo ikke til at værne sit Land.

Krigen kom, de tunge og mørke Februardage, men Modet var oppe i Folket, og det saa med Tillid og Fortrøstning Kampen i Nøde. Saa kom den knusende Efterretning om Dannevirkes Rønning, den tog Løstelsen fra Folket og nedjænkede det i Fortvivlelse og Sorg. „Den lille Lyster“, der saa sikkert havde haabet paa glimrende Sejrsbedrifter, og alt

jublet over Misundekampen, blev ved Efterretningen som ramt af et frygteligt Slag. Han jamrede ikke, han var bleg og tav, og end ikke den lysende Bedrift ved Sankelmark kunde afstvinge ham et jublende og beundrende Udraab.

Saa en glad Dag var „den lille Lyster“ forsvunden, ingen vidste hvorhen. Hans Moder jamrede sig og vred sine Hænder, men den gamle Skolelærer nikkede med Hovedet og mente, at

Flygtningen var, hvor han burde være og hvor Hjærtet maatte drive ham hen: ved Hæren.

Saaledes var det. Han dukkede op igjen, da vore kæmpede den smukke Kamp ved Bejle. Da saa man en civilklædt Bondekarl følge vore Soldater fra Segn til Segn. Hvor vore stod, der stod han, hvor vore dækkede sig, der dækkede han sig. Med glinsende Dine og glødende Kiuder fulgte han Kampen, og da en Underofficer spurgte ham, hvad han vilde med i Fægtningen for og advarede ham imod Faren, svarede han lidt tvært og mut: „A søller vore!“ Og han fulgte dem til almindelig Forundring indtil det sidste Stud var løsnet.

Saa kom Tilbagesetogets sørgelige Tid, og „den lille Lysker“ forsvandt atter. Da saa Lysklands graadige Krigerhorder oversvømmede vort Land, dukkede han op igjen i en ny og uventet Skikkelse. Han vilde nu engang tjene sit Land i Trængselens Dage, og da det ikke kunde ske med Musketten paa Nakken, saa tilbød han Feltpolitiet sin Tjeneste. Men ogsaa her vragedes han; man mente ikke at have Brug for Folk af hans Kaliber, men da man ikke vilde indrullere ham, gif han paa egen Haand, og han bragte snart saamange og gode Efterretninger og lagde saa megen Uforsærdethed for Dagen, at man fik Øjet op for hans Brugbarhed. Han blev altsaa antaget, og det vakte en ukjendt Forbauselse i Feltpolitiet, da han med rolig Bestemthed erklærede, at han ingen Løn vilde modtage, men kun have sine Udgifter bestridte. Man mente, at det Lune gav sig nok i Længden, men det gjorde det nu alligevel ikke.

Nu kom der ret Fart i ham. Han udviklede en Energi, et Mod og en Dydighed, der vakte almindelig Forbauselse og skaffede ham den største Anerkjendelse hos hans foresatte. De farligste Poster vilde han stedse have, og hvor Fienden vrinklede tættest, der saa man altid „den lille Lysker.“ Han forstod at forklæde sig ypperligt, og selv den forvorede Figur, vidste han at bøde paa. Snart var han en gammel krum-bøjet Olding med hvide Lokker, snart Møllerkarl med et veldigt Stjæg, saa Ruff paa Toppen af et Læs Sækketorn, saa Postbud, saa Herkabsstjener, saa Sernbauebetjent, saa Skorstensfejler, saa Virekassemand, saa Kvægdriver, saa Bondekarl og saaledes videre i det uendelige. Altid ypperlig forklædt, saa at end ikke hans nærmeste kunde have kjendt ham, og altid med de til Stillingen svarende Manerer og Gestus, der røbede store medfødte dramatiske Anlæg. Hvor han saa kom

der benyttede han sine Dine og Dren og hans naturlige Intelligents lod ham i Realen opfatte rigtigt, hans ypperlige Sukommelse lod ham gjengive alt klart indtil de mindste Detailler. Han udviklede sig mere og mere, blev en ypperlig Rapportør, der bragte de bedste og paalideligste Efterretninger. Intet Under, at han vandt sine overordnedes højeste Tillid og Hengivenhed; navnlig var hans mærkelige Uegennyttighed ofte Gjenstand for Beundring. Sine Udgifter fik han dækkede,

men Løn var det ikke muligt at faa ham til at tage. „Al vil kun tjen' mit Land“ var gjerne hans korte bestemte Afvisning. Hvor blev han os tjær, os danske, der kom i Berøring med ham i hine Trængselsdage. Han kom jo stadigt og bragte os nyt fra den Yderverden, fra hvilken vi vare aflukkede, og som vi dog sukede saa meget efter. Han bragte os kjøbenhavnske Aviser, tidt lidt gamle, men altid usigelig velkomne, han bragte os de mange flette og de enkelte gode Efterret-

ninger. Hvor vare vi glade, naar vi mødte ham, og han gav os Kjendingstegnet, saa gjaldt det hurtigst muligt at finde et sikkert Sted at tale sammen i. Da han bragte os Sejrsfesterretningen fra Helgoland havde vi nær ødelagt ham i vor Begejstring; han smilede blot, men Taarerne stode ham i Øjnene. Vi kaldte ham af gammel Bane „den lille Lysker“, men det fandt han sig i; thi han vidste, at vi kun mente det allerbedste om ham, og at vi alle havde ham kjær. Vi saa jo ingen af vore egne, vi saa kun ham som Forpost for vor lille Hær, og al den Kjærlighed og Stolthed vi nærede for den, overførte vi paa ham, Danmarks kjække Søn, der ogsaa stred for sit Land.

Men det var en farefuld og anstrængende Gjerning, han havde paataget sig, og det var øjensynligt, at Regementets Kræfter ikke her svarede til Mandens. Vi advarede ham ofte indtrængende imod Preussernes aarvaagne Blikke, og vi bad ham iudstændigt dog at tage noget Hensyn til sit Helbred, men han svarede os altid, at Helbredet nok holdt Krigen ud, og at han var Lyskerne for dreven. Der havde virkelig ogsaa under hans Virksomhed udviklet sig en Forslagenhed hos ham, der gjorde os noget trygge, lige overfor Faren fra Fjendens Side. Des mere frygtede vi da hans nedbrudte Helbred.

Saa lød en Dag det Budskab til os: „Den lille Lysker“ er taget af Preusserne.“ Vi forstummede i første Øjeblik af Sorg og Ængstelse, men snart blev den Erkjendelse levende hos os, at vi maatte gjøre alt, hvad der var os muligt for at frelse ham. Vi henvendte os til en ret venlig findet preussisk Kommandant, der lovede os at gjøre, hvad han kunde for vor lille kjække Landsmand, hvis Uskyldighed vi jo vedbleve at hævde, men han troede dog ikke at kunne frelse ham for Fangenskab i en tyss Fæstning indtil Krigens Slutning. Det lød ikke videre trøstefuldt, men hvordan det nu gik eller ikke gik, saa stod en glad Dag „den lille Lysker“ atter imellem os: han havde snakket sig fra det Hele. Glæden var naturligvis stor, men den svækkedes meget ved det øjensynlig lidende Udseende, han havde faaet. Hosten var bleven slem, og i Fangenskabet, hvor han ikke havde haft det videre godt, havde han haft Blodspytning. Vi bad ham atter at slaa sig til Ro i nogen Tid og vinde Kræfter, men han var ikke til at overtale og begav sig igjen paa Togt.

Saa gik der lang Tid uden at vi hørte fra ham; men en Dag fik vi Underretning om, at han atter var taget denne Gang nord paa og under temmelig truende Omstændigheder.

Vi fatte os naturligvis paany i levende Bevægelse for at frelse ham, men midt under vore Bestræbelser herfor fik vi Brev fra en tyff Feltpræst, at „den lille Tysker“ laa døende paa en Naboljøbstads Lazareth, og at det var hans Ønske, inden han døde, at se nogle af sine Venner. Vi betænkte os naturligvis ikke et Øjeblik paa at følge Kaldelsen. Vi kom tids nok til at træffe ham baade i Live og ved Bevidsthed, men

det var klart, at hans sidste Kraft var brudt, og at Døden ikke vilde lade længe vente paa sig. Han var glad og bevæget ved at se os og talte kun om Danmark og dets Nød, og han spurgte gjentagne Gange, om han havde gjort, hvad han kunde for at skjærme Landet. Ud paa Eftermiddagen blev det ringere med ham, og hans Stemme blev hvissende. Han bad os med næsten brudt Røst at hilse sine kjære, den gamle

Skolemester ikke at forglemme, og hans sidste Ord var en Bøn om at faa et Dannebrogssflag med sig i Graven. Det er umødvendigt at fortælle, hvad vi sagde. Saa laa han i lang Tid stille hen, fik saa et pludseligt stærkt Høsteanfald og sank død om paa Buden.

Vi udvirkede hos det tyske Kommandantskab Tilladelse til, at hans Kiste maatte føres igjennem Byen med to forslagte Dannebrogssflag vajende over den.

Faa Dage efter blev da en fort Kiste med Dannebrogssflag over baaren igjennem Byen ledsaget af et talrigt Følge af sørgende danske, og ved „den lille Tyskers“ Grav lød der saa varme og smukke Ord, at intet Øje var tørt. Senere blev der sat et Kors paa Graven med hans Navn og med den simple Indskrift: „Han døde for sit Fædreland!“ Kjærlige danske Hænder have siden fredet Gravstedet og prydet det med smukke Blomster: Foraarets første Grøde. Det er Landsmænds Tak for „den lille Tyskers“ Kjærlighed til Danmark.

Hans Moder sørgede dybt ved Budskabet om hans Død, og vil vel aldrig helt forvinde Sorgen. Hans Lov og Ære er hende dog en Trøst, og saa siger hun, at det var Guds Vilje. Den gamle Skolelærer, han græd vel ogsaa i første Øjeblik, men saa tog Stoltheden over Bommen Overhaand. I mange Aar efter tog han sig to ureglementerede Frierer om Aaret, det var naar Bommens Fødselsdag eller Dødsdag nærmede sig. Saa iførte han sig sin bedste Stads og tog den lange Vej for selv at lægge friske Kranse paa Bommens Grav. En Gang bragte han en grøn Blomstestok med, paa hvilken der var malet med hvide Bogstaver:

„Den lille Tysker var hans Kjendingsnavn,
Den ædle Dansker blev hans Hædersnavn.“

Det var simpelt og skulde vel være Vers, men det var sandt og smukt i al sin Simpelhed. Nu hviler ogsaa den gamle.

En ugrundet Klage.

Fruen. Hvorfor er Du nu saa ærgerlig igjen? Fatter!

Manden. Na, det er den forbannede Barberkniv, som aldrig vil bide hvormeget jeg end stryger den.

Fruen. Herre Jeses! Jeg kan sandelig ikke begribe, hvad Du altid har paa Barberkniven at udsætte. Jeg bruger den hver Dag til at skrælle Kartofler med og synes, det er den bedste Kniv, Noget kan ønske sig.

Fuldblods Resonnement!

Sun. Mamma, Hugo siger, at ogsaa de Borgerlige kan komme i Gimmerige. Det er dog vel ikke sandt.

Mamma. Jo, vidst er det sandt, mit Lam, ellers havde vi jo ikke noget Tjenerskab i Gimmerige.

Bort Forsvar.

Et Foredrag af Kommandør i Flaaden Wm. Carstensen.

Efter en Række frugtesløse Forsøg er det endelig i sidste Rigsdagssamling lykkedes at faa Lovene om Søværnet og om Hærens Ordning udviklede saaledes, at en stor Del af de Mangler, der knyttede sig til dem, ere fjærnede, og der er næppe nogen Tvivl om, at „det levende Bærn“, Flaadens og Hærens Personel derved vil vinde baade i Dygtighed, Sammenhold og Styrke. Men, hvor meget dette Fremskridt end maa paaskjønes, er det de Sagkyndiges Pligt ved enhver Lejlighed at minde om, at vi endnu kun have hødet til en vis Grad paa en af Skrøbelighederne i vort Forsvarsvæsen, og at dette kun vil blive i Stand til at yde os Erstatning for de Summer, vi anvende paa det, naar vi træffe Foranstaltninger til, at Personellet med den fyldest mulige Virkning kan blive anvendt under de Forhold, hvori Landet efter al Sandsynlighed vil blive stillet, naar det atter skal kæmpe.

De Forsvarsforanstaltninger, som et Land træffer i Fredstid, ere selvfølgelig byggede paa en Række Forudsætninger om Bestaffenheden og Omfanget af de Angreb, Landet er udsat for, og det er derfor kun ved at gjøre sig Rede for disse Forudsætninger, at man kommer til Erkjendelse af, hvad det gjælder om efter Evne at sikre sig imod.

Bort Forsvar under vore to sidste Krige var bygget paa den Hoved-Forudsætning, at vor Modstander ikke kunde komme os tillibz over Søen, da vi vare i Stand til at hævde Herredømmet i vore Farvande. Men, da denne Modstander var kommen i Besiddelse af Kieler-Havn, samtidig med at vort Rådsmraade var blevet formindsket, da denne paa Grund af sin Nærhed saa farlige Modstander derefter havde samlet sig til Enhed og erhvervet sig en velslydt Krigskasse, maatte det Spørgsmaal paatvinge sig, om vi i Fremtiden vilde kunne bygge vort Forsvar, baade overfor denne og andre Magter, paa den tidligere Forudsætning: Bevarelsen af Herredømmet i Østersøen, Sundet og Bælterne, eller om vi ikke vilde blive henvisne til at søge Sikring mod Overfald og Overgreb baade fra denne og andre Magters Side ved andre Foranstaltninger end dem, vi hidtil havde ladet os nøje med.

Til Overvejelse af dette Spørgsmaal blev der nedsat en militær Kommission, i hvilken saavel den forhenværende Krigs-

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønuedatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Foraarsfantasi af S. Michael-
sen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen,
med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Asiane, En Reiseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med
4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2
Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehenschlagers Barndom og første Ungdom, af L. Schrøder,
med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Mis-
undelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph,
4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.;
Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Nul
for lidt, Fortælling af B. Hausted, med 2 Illustr.; De tre
Dnser, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af
Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser. En Sømandshistorie, med
Illustr. af Carl Thomsen; L. Dilling: Greven af Svedala;
med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ei
skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosen-
stand; B. Østergaard. En Ubedkommende, Studie fra Baden,
med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet,
24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Henckel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af
H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livs slavens Brud, en
Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det lønner sig“, med Illustr. af Carl Thom-
sen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P.
Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: et Glentefrig, med Illustr. af H. Tegner; J.
Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 24
Sider. 10 Dre.
- 28. N. Suel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R.
Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af
Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sid: Elskovskjærnerne, et Sagn fra Provence, med Illustr.;
Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender Du de Stille
i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44
Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsstyggen, med Illustr.; J. Futtrup:
Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B.
Jansen: En sørgelig Hemmelighed, Fortælling med Illustr. af
Anker Lund; B. Østergaard: Onde Dine, med Illustr. 48 Sider.
15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af
Alf. Schmidt; Anna Borch: Djævelen som Præst, med Illustr.;

(Fortsættes paa Omflagets 4de Side).

- Elith Neumert: Iland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt; Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, Et Sagn fra Bretagne, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Corfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Samburg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr. 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Raffehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten, af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine Gyllembourg, af L. Schrøder; Johanne Louise Heiberg, af L. Schrøder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dronning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Naadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflygtige Skrædder, af Knud Skytte; Den hvide Pige, et Mønst Sagn, af Mogens Gynges. 9 Billeder. 28 Sider. 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P. C. Toepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinfjældereren; For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Bornholm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og Byvædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa? Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taast-Boul, af J. Nielsen. 11 Billeder, 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af Chr. Vestergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernesud, af Birger Hansted; Gjedden, jydsk Folkeeventyr, af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gynges; Lidt Mosaisk fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder. 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjober paa engang for et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

11 Hefte: 0,25

~~Pris:~~

Læsning for Folket.

Indeholdende

Fortællinger, belærende Skildringer osv.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. & Wulffs Boghandel.

Skindergade 29.

En Landsby Tragedie.

Søren Povelsen gik og pløjede paa sin Faders Mark, og det var et rigtig rart Vejr til det Arbejde, en smuk stille Dag sidst i September med sket Himmel. Solen havde rigtig nok et Par Gange gjort Forsøg paa at bryde gennem Skyerne, men hidtil var det ikke blevet til noget.

Søren elskede den Gjærning at gaa bag Ploven; den stemmede godt med hans sindige Natur; og især befandt han sig vel ved den, naar han var alene, som denne

Dag, da hans gamle Fader, Povel Sørensen, var kjørt ud til Staden med begge Karlene for at sælge tre Læs ny Rug.

Søren og hans to røde, de havde saa Marken for dem selv og forstyrredes ikke af andet, end en Flok muntre Stærer, som fulgte i Hælene paa dem og med Rvidren og Snakken krigedes om det daglige Brød, de Orme og Larver, som den friske Blødsure vendte op til dem.

Den Krig havde Søren aldrig kjendt noget til og vilde efter al Sandsynlighed aldrig lære den at kjende; thi hans Fader var den rigeste Mand i Jenby og han selv eneste levende Barn; men Rigdom har Sorg, Armod Tryghed, siger et gammelt Ord, og det er vel ogsaa sandt, naar Armoden da ikke er altfor stor. Sørens Tanker syntes da heller ikke denne Morgenstund at være synderlig lyse; thi han havde Rynker i Panden, og hans tykke Mund var fast sammenpresset, hvad just ikke gjorde ham kjønnere, end han var i Forvejen.

Det var alligevel et godt Ansigt, Vorherre havde givet Søren, uagtet baade det og hans Lemmer vare storflaaede og plumpe; og han havde et Par rigtig gode, ærlige, blaa Djne; men tungt og noget duknakket gif han bag Bloven, saa at han saa ældre ud, end han var, nemlig kun sex og tyve Aar. En lille Legemsfejl havde friet ham for at blive Soldat, og denne fortræffelige Leilighed til at faae Ryggen rettet var altsaa gaaet ham forbi; men det er ellers nok muligt, at det var de sorgfulde og vægtige Tanker, som bøiede ham.

Søren var nu i det hele taget ikke fattig paa Tanker, og han havde mere Følelse, end man efter hans Udseende skulde tiltroet ham. Hans Fader, gamle Povel, og hans Moder Sidse, de vare imidlertid enige om, at det var usundt at have altfor meget af de Dele; men de vidste nok, hvad der havde voldet Ulykken; det var Højskolen, thi der havde Søren gaaet et helt Aar, og da han kom hjem igjen, var han helt forandret og spekulerede over Ting, som aldrig havde sat en Rynke i hans Faders Pande; og saa gif han altid og sang Viser, som kunde være kjønne nok, men Søren's Moder led dem ikke, thi de handlede alle om Elskov, og ugudelige nok vare nogle af dem, lige som det i næsten alle de Viser endte med Død eller anden Glendighed for de elskende.

Men da Søren drog paa Højskolen, da havde han

været sund paa Sjælen og altid saa kjønt ligelig glad, hvordan det end gif og — han havde seet mildt til Sognefogedens Bodil, hvem han nu ikke brød sig en Døit om, og satte aldrig mere sin Fod hos Sognefogedens — det var Sagen. Altid, naar Søren's Forældre udøste deres Hjerter for deres Frænder og Kyndinge, begyndte deres Tale med Højskolen og endte med Bodil Nielsen, indtil deres gode Veninde, Karen Pedersen, sagde:

„Nej hør nu, der er ingen Mening i den Tale om Højskolen, for aldrig har jeg hørt og fornummet, at de unge Karle bleve tungsindige der, snarest altfor glade. Søren har kastet sine Dine paa en anden Pige, det tør jeg næsten gjøre min Ed paa.“

Søren's Forældre følte sig flaaede af den Paastands Sandshulighed og undrede sig selv over, at de ikke før vare faldne paa det; men de kunde ikke begribe, hvem det skulde være, de havde ikke set noget Kjendetegn paa, at Søren skulde være nogen anden Pige god; men nu faldt det rigtig nok Søren's Moder ind, at han i den senere Tid et Par Gange var gaaet til Dans paa Kroen, hvad han ellers aldrig plejede, og hun besluttede da at forhøre hos Krokonen, hvem han havde danset med. Just i denne Morgenstund var hun ude paa den Expedition.

Men Søren selv gif uden Anelse om slikt bag sin Plov og pløjede de lange Furer fra Gærdet oppe paa Bakken og ned til Laen og saa tilbage igjen. Der var en Gangbro over Laen og en Sti førte langs Markskjellet op til Byen. Hvedebrødsmanden, gamle Ole, kom gaaende, tilraabte Søren et: Gud hjælp! og vilde aabenbart gjerne have sig en Passiar med ham; men Søren færdigede ham kort af og pløjede videre i Marken og i sit eget Indre, hvor Hjærtet plov og gif dybest.

Han kjendte grant sine Forældres Ønske, at han skulde gjøre Bodil Nielsen til sin Hustru. Det var jo saa lige frem; thi Sognefogedens Gaard var den største i Byen efter deres egen, og da alle Bodil's Søskende vare døde, var ogsaa hun eneste Arving til det hele. Det var en sjælden gunstig Leilighed til at formere sit Gods, og Søren havde ikke i sin Barndom lært at agte denne Verdens Goder ringe. Bodil var dernæst en forstandig og ærbar Pige, noget fir-skaaren og tungfodet, ikke videre let i Dansen, heller ikke synderlig godt skaaren for Tungebaandet; der kunde været mere Liv i hendes mælkeblaa Dine, og hendes horgule Haar

funde været mindre kruset og stridt; men Søren havde dog set grimmere Piger end hende, hun var ferm i al huslig Gjerning og i det hele ikke saa ueffen endda.

Han havde da heller ikke, da hans Forældre for et Par Dage siden gif ham paa Klingen og forlangte, at han skulde gjøre Alvor af Frieriet, kunnet anføre nogen antagelig Grund til at undlade det; thi den hemmelige Marsag til hans Tøven maatte, det vidste han, i den Grad være forkastelig i de gamles Øjne, at han slet ikke vovede at komme frem med den. Søren var bly af sig; det kneb altid for ham at tage en rask Beslutning og tale fra Leveren. Derfor sagde han ikke til sin Fader, hvad sandt var: jeg har en anden Pige kjær, men bad blot om Betænkningstid.

„Vel“, svarede gamle Povel, „jeg giver Dig otte Dage fra i Dag af, men saa maa Du resolve Dig, for hør kun nu: Rasmus fra Nørregaard var i Jorqaars hos Sognefogedens og følte sig for, om han kunde faae Bodil, og de viste ham ikke helt af, men lode ham forstaa, at han maatte see Tiden an. Bodil er saare fortrydelig over din Koldfindighed. Har det dog nu alt i nogle Aar været en Aftale mellem hendes Forældre og os, at hun skulde giftes med Dig, og det kan hun ikke faae ud af sit Hoved; men vrager Du hende, da kan det hændes, at hun som i Brede tager Rasmus, og saa løber han af med hende og hendes gode Gaard.“

Den Tale lød endnu i Sørenes Øren, og en Krage, som fløj hen over han Hoved, syntes at spotte ham med sit hæse Skrig og i Forbiflugten raabe til ham: Nu er Du slemt i Knibe, stakkels Søren! Ja, det var han, thi Slutningen af den gamles Tale, den havde været det værste af det hele:

„Forord volder ingen Trætte.“ sagde Povel videre, „og derfor bør jeg lade Dig vide, hvad Aar Du har at vælge imellem. Tager Du Bodil og er os til Vilje i den Sag, saa gaar vi paa Aftægt og overlade Dig Gaarden. Jeg er nu gammel, og Du evner vel at staa for Styret. Saa skal og Bodil være os velkommen som Sønnekone, men ingen anden, forstaa Du? Hende kjende vi, og hun er os god: det er ikke os lige ens, hvilken Kvinde der kommer til at sidde her paa vor Gaard og ikke kjende vi nogen anden, som vilde staa os an; og vi vide, at Du kan være tjent med hende; hun vil blive Dig en god Hustru; men vil Du ikke, saa kan Du drage herfra og gaa ud i Verden og

tjene dit Brød, og saa maa Du bede til, at Døden snart henter mig, al den Stund, at før faar Du ikke Tag i Gaarden; saa, nu kan Du vælge!"

Det tykkedes Søren at være urimelig haard Tale; og nu tænkte han: Kjærlighed er dog en gruelig Ting; men saa mindedes han i det samme saadant et kjønt Vers, som han havde lært paa Højskolen, og som lød saalunde:

Hvor der er Kjærlighed, der er Fred,
Hvor der er Fred, der er Glæde,
Hvor der er Glæde, der er Gud,
Hvor Gud er, er aldrig Nød tilstede —

og han blev ganske skamfuld ved at tænke paa sin Forsagthed, som havde lukket Munden paa ham, da hans Fader holdt den Tale til ham. Han vidste saa grangivelig, hvad han burde svaret:

Jeg skjøtter ikke om Bodil, og jeg trænger ikke til hendes Gaard; jeg faar nok foruden; Ane Jensen, hende har jeg kjær. Sandt nok, hun er kun en Smaamands Datter og gaaer fra Gaard til Gaard og ernærer sig med sin Naal, men derfor kan hun være lige god. Hende vil jeg have og ingen anden! Hun er smuk som den klare Dag og i alle Maader, paa Gaarden nær, Bodil langt overlegen.

Hvis Søren havde lært paa Højskolen at tænke saa højsindet, saa var det ikke for intet, at hans Forældre havde et Horn i Siden paa den. Han vidste ogsaa godt, at den Tale ikke i mindste Maade vilde røre de gamles Hjerter, men han vrededes ikke paa dem derfor; thi der var dog endnu noget i ham af den gamle Aldam, eller rettere af den gamle Søren, saaledes som han havde været, inden Anes brune Dine havde tændt Kjærlighedens Flamme i hans Hjærte, den Gang han tænkte, at Bodil kunde være god nok, og han intet havde imod en Gang at saa hendes skjønne Gaard og føje den til sin egen. Han havde desuden sin Fader kjær og sin Moder med; de havde altid været gode imod ham; det var tungt at maatte handle dem imod, og det vilde sandelig ikke falde ham let at forlade Hjemmet og drage ud i Verden og tjene sit Brød.

Nej, Kjærlighed var alligevel en gruelig Ting; og hvor pludseligt var det ikke kommet over ham strax den første Gang, da han kort efter sin Hjemkomst fra Højskolen traf Ane, som sad og syede hos en af Naboerne; det var ligesom

en Trolddom; og saa var det blevet rent galt, da han var med til Dansen paa Kroen og han saa Ane danse med den smukke Henrik, Herstabskusten oppe fra Løngaard. Han var ret en Bigernes Søn, spillede altid første Violin og staf de andre Karle ud; men Søren havde taget Ane fra ham, hvorover det nær var kommet til Slagsmaal; thi bange for sin Trøje, det var Søren ikke; men hvad hjalp det ham; han kunde ikke vinde Ane i en Kamp paa Ræver; naar han stod for sin gamle Faders strenge Mashu, da sank Hjærtet i Livet paa ham; det Mod, der havde knyttet hans Haand mod Henrik Kust, dunstede bort. Han tænkte da: det gaar ikke; jeg maa slaa Ane af Tankerne og tage Bodil; men naar han gjensaa Ane, smeltede strax hans Hjærte, og hun kunde vinde ham om en Finger.

Som Striden i hans Hjærte var paa det højeste, havde han naaet Foden af Algeren nede ved Maen og vilde til at vende med Bloven, da han hørte et Par Trætøfler klapre paa Broen og saa op.

Der kom hun, Marsagen til al hans Fryd og Vaande. Hvor nydeligt og let trippede hun ikke over Broen, og Solen var aabenbart paa Anes Parti, thi i det samme brød den gennem Skyerne, gød sine Straaler over hendes vævre

Skikkelse og spillede i hendes sorte Haar, som laa saa kjønt om hendes Hoved under den fine lille Hat, thi alt hvad Ane bar, var fix, ingen Pige i Fenby forstod at klæde sig som Ane Sypige; og Solens Lys spejlede sig i hendes nøddebrune Dine og gjorde hendes røde Læber end rødere, da hun smilede, sprang ned fra Broen med et Hop, slog Hænderne sammen og sagde:

„Nej see, Søren, skulle vi træffes her!“

Saa, hun var en stor Skjælm; thi den Udflyttergaard, hun kom fra, og hvor hun havde været henne og sy, laa paa en anden Kant, og hun var gaaet en lang Omvej i det Haab at træffe Søren paa Marken; men Søren, han stod der saa klodset i sine Træsko med Hestetømmen i Haanden og gloede paa hende, ganske betagen. Det er noget andet, tænkte han, end at mødes med Bodil, der altid holder sig saa stiv og stram og aldrig har et muntert Ord til mig; men det faldt ham ikke ind, at Ane paa sin Side havde Grund til at tænke: dette er ikke som at mødes med Henrik Ruff; han vilde strax smidt Tømmen og skyndt sig hen til mig; men nu gif hun hen til Søren, som sagde:

„God Morgen, Ane! Hvor kommer Du fra?“

Og idet han sagde det, tændtes der et Lys i hans ellers noget matte Dine, og han saa saa glad ud, at Ane næsten fandt ham kjøn.

Saa satte han Ploven i Jorden, og mens han pløjede, gif hun ved Siden af ham og lod Munden løbe; men han sagde ikke meget, før da han var kommen op paa Bakken.

Der laa midt paa Marken en gammel Ræmpegrav, som hed Trolldhøj. Den var omgiven af et lille Tjørnekrat, og bag den laa en stor og dyb Mergelgrav, som var fuld af Vand. Naar man sad oppe paa Trolldhøj, som skraanede brat ned imod den og saa ned paa den mellem Tjørnebuskene, kunde man nok indbilde sig, at det var en lille Sø; og til den anden Side var der fri Udsigt over Engen ved Laen.

I en saa bar og flad Egn som Fenby Sogn, var et Punkt som Trolldhøj allerede en Herlighed, hvorfor Byens Ungdom undertiden valfartede derud; men Søren havde havt denne stensatte Høj paa hans Faders Mark kjær fra Barndommen af, og dobbelt kjær var den bleven ham, fordi han en smuk Aften omtrent for en Maaned siden havde siddet der med Ane.

Nu, da han nærmede sig Højen, mens Ane gif ved

hans Side, mindedes han, hvad der den Aften var foregaaet imellem dem. Han havde talt Kjærlighedsord til hende og foræret hende en smuk lille Guldring med en rød Sten i. Det var en Grindring fra hans afdøde Søster, hvem han havde havt meget kjær, og det var jo ingen glat Guldring, som en Forlovelsesring bør være. Derfor havde han ogsaa sagt til Ane, at det var en Venstabs gave; men Ane havde leet deraf og bedet ham om at sætte den paa hendes Finger; og da det var gjort, gav hun ham et Kys og sagde: „saa, nu har Du fæstet mig, og jeg er din Kjæreste!“ Dertil havde han i en mismodig Tone svaret: „gid det var saa vel, Ane; men den Sag gaaer ikke saa let, som Ringen gled paa din Finger.“

Nu kom det imidlertid over ham med Sandhedens Magt, at han dog den Aften havde knyttet Pigen til sig, og hans Samvittighed bød ham at være en Mand og ikke svigte hende. Hans Hjærte var jo ogsaa ganske paa hendes Side, og saaledes fødtes da omsider den Beslutning hos ham, at han trods Fader og Moder vilde gjøre hende til sin Hustru, om hun vilde dele de trange Aar med ham, som i den nærmeste Fremtid vilde blive deres Lod. **E**

Pr—r! sagde han til Hestene og: tøv lidt! sagde han til Ane, tog saa Muleposerne, som laa ved Foden af Troldhøj, og hængte dem paa Hestene, hentede sin Madkasse og sin Olflaste og sagde:

„Kom Ane, saa skal Du saa en Bid med!“

Hans Djne lysnede, og et bredt Smil opklarede hans ellers saa tørre og alvorlige Ansigt. Ane forundrede sig over, at der paa een Gang var kommen Liv og Humør i ham og fulgte ham villigt op paa Høien. De toge Plads i Jordhybningen mellem Tjørnebustene, hvorfra man havde Udsigt til Mergelgraven, hvis Vandflade, kruset af Morgenvinden, affpejlede den blaa Himmel. Søren tænkte, at der aldrig havde været saa kjønt paa Troldhøj, som denne Morgen; men Ane aabnede hans Madkasse, udframmede dens Indhold, lo og sagde:

„Thjt Brød, thndt Smør og haarde Ditestkorper! Har Du surt Ol i din Flaste? Din Moder maa skamme sig at give Dig saa ringe Kost med i Marken. Holdt jeg Hus for Dig, Søren, da skulde Du leve som Blommen i et Eg.“

Da blev Søren med et alvorstfuld og sagde:

„Ane, vil Du være min Hustru?“

Hun blev ganske rød i sine runde Kinder af Glæde og

sflog Djinene mod Jorden, men hævede atter Djenlaagene, lod de Stjærner, som et Djeblif havde dølgget sig bag dem, atter tindre og spurgte:

„Spaser Du, Søren, som da Du gav mig den,“ og saa holdt hun Fingren op, hvorpaa Ringen sad, „eller er det dit ramme Alvor?“

„Jeg spafede ikke, da jeg gav Dig Ringen, Ane,“ svarede han; „men haardt falder det at staa Fader og Moder imod og gaa fra Gaard og Hjem; thi det vil jeg sige Dig, at hvis jeg i den Sag raader mig selv og tager Dig til Hustru, saa turde det hænde, at vi faae end tørrere Skorper at bide, end dem, Moder gav mig i Dag, og som Du lastede.“

Forundret spurgte hun ham, hvad Meningen var med den Tale; men nu fik hun fuld Bested om de Aaar, hans Fader havde givet ham at vælge imellem, og hun fik den gamle Povels egne Ord, hvilke Søren huskede fra først til sidst, saa fast havde de præget sig i hans Hukommelse; men Ane saa paa ham med en vantro Mine, og da han tav, udbrød hun:

„Na, Søren, hvor Du er let at kyse, din Fader truede vel, men drive Dig af Hjemmet, det gjør han ikke.“

„Jo,“ svarede Søren, „naar det gjelder, da kan han være haard og fast. Gifter jeg mig ikke med Bodil, da faar jeg pakke min Dragkiste og drage af By; gaar Du saa med mig, Ane?“

Da Ane sad og saae paa ham med et usikkert Blik, foer han fort og sagde:

„Jeg har 600 Rdl., som Moster testamenterede mig; de ere mine egne; dem kunne vi sætte Bo for; jeg vil ernære mig som Arbejdsmand, og Du kan tjene Benge med din Naal.“

„Og dertil passe dit Hus og vore Børn, om vi saa nogle,“ sagde Ane i en forknytt Tone, „det vil blive et haardt Liv, Søren! Jeg veed, hvad det giver; jeg har det for Dje hjemme og hos min Søster Trine ude paa Overdrevet. Snart vil jeg saa rynkede Kinder og barkede Hænder som Moder og Trine, og Du vil blive led ved mig, inden Du hjemfører mig til din Gaard. Din Fader er en raff Mand og kan leve i mange Aar endnu; hellere maa vi vente og se Tiden an.“

Det var forstandig Tale, hvad Søren ogsaa bagefter indsaa; men i dette Djeblik faldt den som Rimefrost paa hans Hjærte. Han mente at bringe et stort Offer ved at bryde med sine Forældre og gaa ud i Verden til et strengt Liv for Anes Skyld; han havde ventet, at hun vilde fløjet ham om Halsen og lovet at følge ham, hvor hen det skulde være, og dele ondt med ham. Havde Ane uden Betænkning flaaet til, da vilde han faaet Mod til inden Aften at forkynde sine Forældre sin Beslutning og saa tage Følgerne; men nu, da Ane svigtede, udsluktes vel ikke Kjærlighedens Flamme i hans Bryst, men dog det Selvopofrelsens Heltemod, hvortil Kjærligheden i et Nu saa vidunderligt havde hævet ham, og han blev igjen den gamle betænksumme Søren, nei, meget ringere, thi Skinsyge og andre onde Aander foer i ham. Ane havde jo Ord for at være let i det og

phutesyg, og der var dem, der mente, at det var kommen temmelig vidt mellem hende og Henrik Ruff, inden hun for Søren's Skyld brød med ham; og Søren havde fornummet noget til det, og en af hans Venner havde advaret ham; men i sin Kjærlighedsrus havde han stemplet det som Bagvasselse, indtil det nu kom op i ham, lige som Taagedunsterne stige fra Engen, naar Solen gaar bort og Mosetonen brygger sin giftige Drif. En mørk Bredekrødme gik over hans brede Træt, og han sagde:

„Nu skjønner jeg, hvordan det har sig med Dig. Du støtter ikke om mig, naar ikke Gaarden følger med. Du vil ikke være min Hustru, naar Du ikke kan sidde paa Stads.“

„Hvad er det for Snak,“ svarede hun krænket; „var det mig blot om Gaarden at gjøre, da havde jeg strax slaaet til, den bliver dog din, før eller siden. Jeg tænkte paa dit Gavn som paa mit; vi faa vente med Brylluppet, Søren, og se at faa din Fader god først, saa han giver sit Minde dertil.“

Men det gik Søren, som det ofte gaar de Mennesker, der ere sene til at vrede; var Blodet først kommen i Røg hos ham, mistede han ganske Besindelsen.

„Og imens,“ sagde han, „vil Du føjte om i Byen, gaa til Dans og lege Kjæreste med Henrik?“

Da brast Ane i Graad og kunde først ikke svare et Ord. Der var Kjærlighed i deres Hjerter endnu, men Freden og Glæden var borte. Saa løj vel dog det smukke, gamle Bærs, som denne Morgen var rundet Søren i Hu, med mindre deres Kjærlighed ikke var af den rette Art, og Gud af den Aarsag havde vendt sit Ansyn fra dem?

Søren begyndte at føle Anger over, at han havde talt Ane saa haardt til, og hun mindedes skamfuldt nogle af sine Smaashyder, fra den Tid af, da hun havde leflet med Henrik Ruff, indtil hun vendte sin Hu til Søren, og det ikke blot for den gode Forsørgelses Skyld; thi hans gode, ærlige Ansigt og sømmelige Udfærd havde draget hende til ham, mens Henrik Ruffs vilde Elskov begyndte at indjage hende Angst. Nu fik den Lust, thi hun udbrød:

„Søren, forskyd mig ikke! Fri mig fra Henrik, han er en led Kar!“

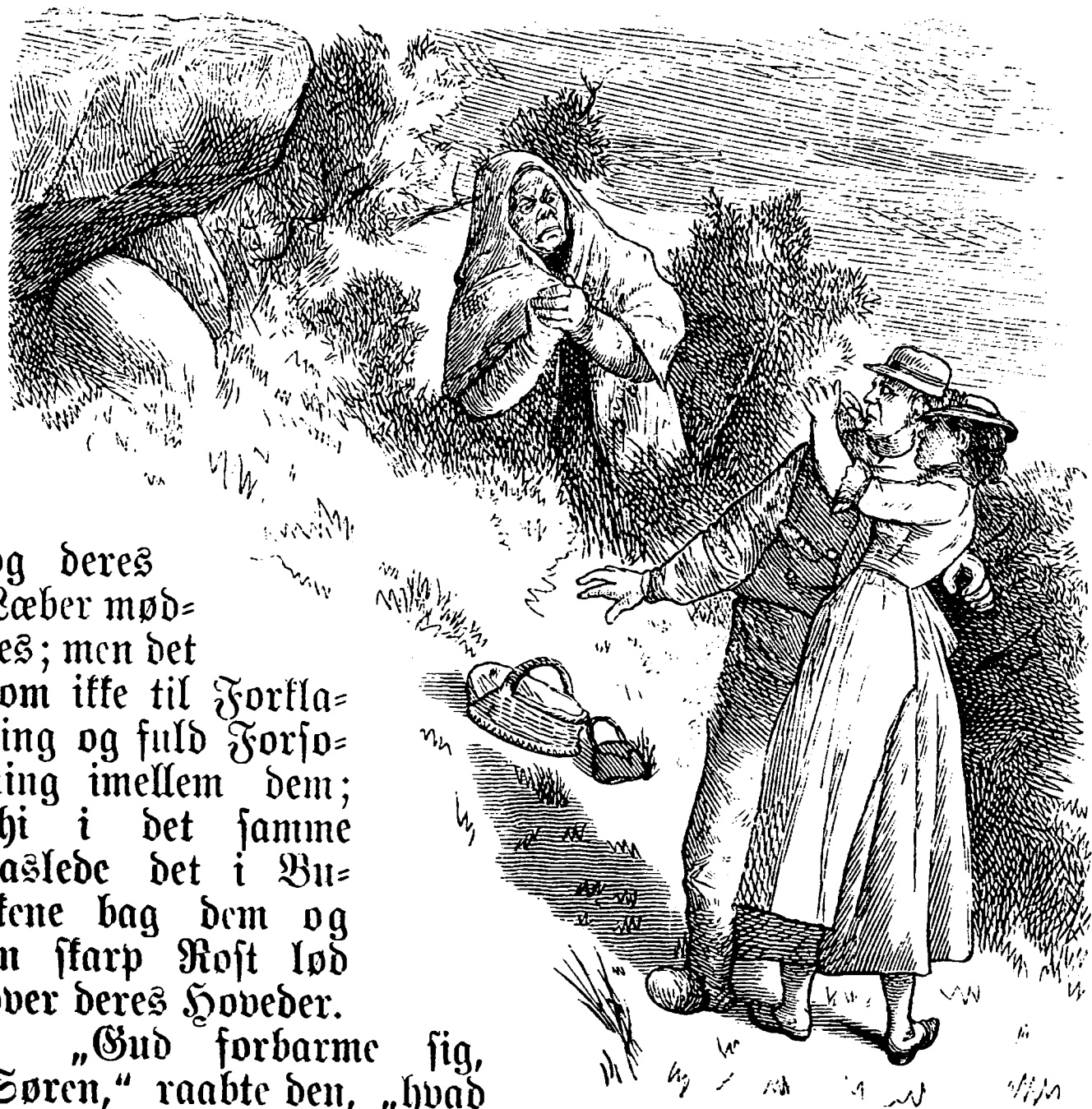
Og saa faldt hun ham om Halsen; men det Nødtraab huede dog ikke Søren rigtig, det lød i hans Øren som en Tilstaaelse af begaaet Brøde, hvad det dog ikke var. Forvirret sad han der, rev ikke Anes bløde Arme fra sin Hals

og deres
 Læber mød-
 tes; men det
 kom ikke til Forkla-
 ring og fuld Forso-
 ning imellem dem;
 thi i det samme
 raslede det i Bu-
 skene bag dem og
 en skarp Røst lod
 over deres Hoveder.

„Gud forbarme sig,
 Søren,“ raabte den, „hvad
 er dette hersens?“

De fløj fra hinanden og sprang op. Der stod Søren's Moder for dem med et rødt, uldent Klæde om sit Hoved, en Bynt, som just ikke gjorde hendes djærve Masyn og hvasje Djne blidere. Hun kom lige fra Kroen, hvor hun havde faaet at vide, hvem det var Søren, havde danset med, og Krokonen havde desuden beredvilligt meddelt hende alt, hvad der snak-
 fedes i Byen om Søren og Ane og deres Stævnemøder; thi hun havde, som flere Kvinder i Jenby, fattet Nag til Ane, fordi denne var for fin paa det og stak alle de andre unge Piger ud.

„Hvor galt det end i disse Tider gaar til med at vende op og ned paa al Ting,“ sagde Krokonen, „saa have vi dog hidtil her i Jenby holdt paa gammel Sæd, som byder, at Lige søger Lige; og ublu er det af Ane, om hun stiler efter at blive din Sønnekone, Sidse, og sidde i Højsædet som den første Kvinde i Jenby, hvortil hun i alle Maader er uværdig.“

Den Tale lød sødt i Sidses Øren; men end gladere blev hun, da Krokonen nu distede op med alle de onde Rygter, der vare i Omløb om Ane og af hvilke Søren's Moder allerede havde hørt en Del, dog ikke det sidste, at Ane havde leget Kjæreste med Henrik Ruff, og sandt nok var det, at Ane ved sit fri og muntre Væsen selv havde bragt sig i Folkemunde. Ung som hun var, kun nitten Aar gammel, kom hun paa sit omflakkende Liv i store Fristelser. De unge Karle vare alle Begne efter hende, og snart blev hun klog paa sin Skjønheds store Magt. Hun havde da ladet sig forlede til at drive Gjæk med nogle af sine mange Beilere og tilladt dem at tage sig større Friheder, end klogt var, men at hun i sin udsatte Stilling havde bjærget sin Ære og hyttet sig for Fald, det tydede dog paa Fasthed hos hende.

Alt blev imidlertid udlagt til det værste af de to vrede Kvinder, og Søren's Moder var da strax fra Kroen faret ud i Marken for at søge ham op og læse ham Texten. Hun havde dog haabet, at Rytet dattede ham for meget paa, hvad hans Forhold til Ane angik, men nu fandt hun ham i Armene paa det ringe Areatur, som havde forherjet ham, og saa smukt saa Ane ud, som hun stod der og trods sine blussende Kinder frejdigt nok mødte hendes gnistrende Blik, at hendes Vrede endnu mere optændtes.

„Pak Dig herfra, din Tøjte,“ sagde hun, „hvad har Du at bestille her paa vor Mark?“

„Ikke er jeg mere Tøjte, end J!“ svarede Ane med et funklende Blik.

„Ti hellere, Ane!“ bad Søren og saa med et sky Blik til sin Moder.

„Saa tal Du da,“ sagde Ane, „og værg for mig!“

Men endnu inden Søren havde faaet Munden op raabte den gamle:

„Ikke et Ord vil jeg høre, mens hun er her,“ og saa viste hun Ane sin knyttede Haand.

„Gaa, Ane,“ sagde Søren, „lad mig klare Sagen med Moder!“

Det lød saa forsagt, at Anes Mod sank; det saaes paa hendes blege Kinder og sorgfulde Blik; men der var nu ikke andet for hende at gjøre, end at fortrække. Hun tog sin lille Shtaske, som hun havde lagt fra sig i Græsset, og gik langsomt ned ad Højen, men hun vendte sig om og saa paa Søren, inden hun forsvandt, og det Blik huffede Søren

længe, saa underlig glandsfuldt var det; der laa baade Kjærlighed, Angst og Trods deri; men skjønt det rystede ham, kunde det dog ikke sige ham, hvad der i dette Djeblif rørte sig i stakkels Anes Hjærte, og hun vilde vel ikke selv være mægtig at udtale det alt med Ord.

Dog var der et, som hun var sig klart bevidst og vilde sagt ham, hvis ikke deres Møde saa usaligt var blevet afbrudt, nemlig at det angrede hende, at hun havde havt Betænkneligheder ved at gaa ud i Verden med ham og nøjes med de smaa Kaar, han bød hende. Hun havde Ordene paa Læben, da hans Moder kom over dem, og hun vilde sagt mere end det; hun vilde skriftet for ham angaaende de Efterstræbelser, hun havde været udsat for af Henrik Ruff, og ladet ham vide, at hun havde modstaaet dem og intet havt med Henrik at skaffe siden den Aften, da han, Søren, havde budt hende op til Dans.

Men det var jo ikke blevet sagt, og nu vilde det vel aldrig ske. Det anede hende, at Søren ikke vilde evne at staa sine Forældre imod; han vilde svigte hende og gifte sig med Bodil; og en Stemme i hendes Hjærte tilhviestede hende, at hun selv havde forspildt sin Lykke, ikke blot fordi hun et Djeblif var bleven ræd for de smaa Kaar og for at saa sine hvide Hænder og sit smukke Ansigt stæmmede, men ogsaa og især fordi hendes hele tankeløse og uforsigtige Færd havde bragt hende i Folkemunde. Hun havde selv givet Sørens Forældre og alle sine Uvenner og Misundere Baaben i Hænde imod sig, og skamfuld maatte hun tilstaa for sig selv, at de kunde have nogen Grund til at tvivle om hendes Ære og Dyd. Søren troede vel heller ikke fast paa den, og nu vilde de gamle skyde til den hældende Bogn; thi skjønt man ellers ikke tog det saa nøie i Tjenby, endogsaa med Fejltrin af den groveste Art, saa vilde dog nu, da Strømmen gik hende imod, Staven blive brudt over hende.

Men ved Tanken derom følte hun sig greben af sløv Trods. Var det Umagen værdt at være bedre end sit Nygte, naar man dog ikke høstede Vønnen derfor? Hun havde ofte været i Fare og vilde sikkert, hvis Søren ikke bjærgede hende, komme det igjen; og saa vilde hun vel gaa til Grunde, som saa mange havde gjort for hende.

Hendes Tanker førte hende vel ikke lige strax saa langt ned ad Skraaplanen, men det kom snart; thi Søren lod ikke høre fra sig; men hun hørte adskilligt om ham og deri-

blandt det, at han og hans Forældre næsten hver Dag gik til Sognesogdens og de til dem, og saa vidste Ane, hvad Klokken var slagen.

Gamle Bovel tog Sagen hel lempeligt og snildt og fik sin Hustru til at lade al Skjælden og Smælden fare. Han var nemlig bleven betænkkelig, da han fik at vide, hvor nær det havde været ved, at Ane var løben af med Søren, som Sidse udtrykte sig. Hun havde nemlig pumpet ham behørigt paa Hjemvejen fra Troldhøj, og han havde intet stukken under Stolen, men skriftet alt, hvad der var foregaaet mellem Ane og ham. Saa var hans Moder gaaet ham paa Klingen, havde ladet ham vide, hvorledes Anes Rngte var bestaffen og tilsidst ægget hans Stolthed ved at spørge ham, om han virkelig vilde tage til Takke med Henrik Ruffs afdankede Kjæreste og besmitte sit Hus ved at føre en utugtig Kvinde ind i det og sætte hende i Højsædet som sin Hustru?

Dette Angreb havde været Søren for stærkt, thi han havde ikke længer fast Grund under sig; Anes egen Færd og Tale paa Troldhøi havde rokket hans Tro til hende; der vilde næppe, tænkte han, blive Fred og Glæde i et Ægtekab med hende, men idel Ansægtelse og Bekymring. Saa havde han da værget slet nok for stakkels Ane og tilsidst af sin Moder ladet sig fravryste det Løfte, at han ikke mere vilde gaa til Dans paa Kroen.

Men saa var ogsaa alt blevet ham sagt, hvad siges skulde, og derfor skjønnede hans Fader, at det nu var flogeft at fare med Lempe. Ane Sensens Navn kom ikke i den gamles Mund, og han afæstede ikke sin Søn nogen Erklæring, da de otte Dages Frist var udløben; men han gav ham Erinde ind til Sognesogdens og bød dem til Gjæst hos sig, saa at Søren nu næsten daglig var i Bodils Selskab. Hun havde nu oppet sig, lod hel munter og viste ham altid et mildt Ansigt, og de andre kjælede for ham og vare ham til Vilje i alt, saa han ikke kunde staa imod.

Saa udsluktes da saa jævnt den Kjærlighedsild, Ane havde tændt i hans Hjærte, og der skete intet, som kunde saa den til at flamme op igjen. Han fandt Hygge ved Bodils Selskab og tænkte, at det var tryggere at tage en mindre skøn Pige, end Ane, til Hustru og leve i Fred med sine Forældre og sin Slægt; men mindst tænkte han paa det, som i hans Forældres Dine var det vigtigste, Bodils gode Gaard og Udsigten til sin Formues Forøgelse.

Dog gik det ikke af for ham uden Anfægtelser. Han havde jo smagt baade Kjærlighedens Fryd og Kval, og uagtet han nu bestyrkede sig selv i den Tro, at Elskov var en gruelig Ting, som man maatte bede sig bevaret for, skete det dog stundom, naar han sad hos Bodil, at Anes dejlige Dine og straalende Smil kom imellem ham og hans Fæstemø, og at hendes bløde Stemme gjenlød i hans Øren; men nu, da han havde bundet sig til Bodil, forjog han de daarende Minder som en Synd, og naar han mødte Ane, hvilket i Løbet af Vinteren skete et Par Gange, da saa han til den anden Side; og deri gjorde han klogt; thi havde han set Ane ind i Djnene, da vilde han der læst noget, som var skiftet til at forstyrre hans Sindsro og erindre ham om det Ansvar, der paahvilede ham, fordi han havde døvet Kjærlighedens Røst i sit Hjærte, forskudt hende og ikke frelst hende fra den Fare, hun ved hans Bryst vilde undflyet.

Men han havde ikke ladet hende gaa uden Bested; han havde klaret for sig i et Brev, hvori han takkede hende for den Tid, han havde kjendt hende, og lod hende vide, at da hun havde haft Betænklichkeiten ved at modtage det Tilbud, han havde gjort hende, betragtede han sig løst fra sit Løfte og antog, at det var til hendes eget, som til hans sande Gavn, at de skiltes; men han ønskede hende ikke andet end godt. Han fik intet Svar paa den Skrivelse; de Svar, Ane muligt skrev til ham i Tanterne, bleve gjemte i hendes Hjærte.

Næste Foraar stod Søren og Bodils Bryllup. Da det var Søndag, var den halve By paa Benene for at se paa Stadsen, og en stor Forsamling stod oppe ved Kirken, da Søren kom. Udenfor Kirkegaardsporten mødte der ham et Syn, som fik hans Hjærte til at banke en Kjende. Der stod i en stor Flok af Karle og Piger: Ane med Henrik Ruff ved sin Side. Det hed sig, at Ane var bleven trolovet med ham, men det var bleven sagt om saa mange andre Piger i Fenby. Henrik havde haft mange Kjærestes, men endnu var det aldrig endt med Egtteskab, enten med et Brud, eller med det, som værre var. Henrik saa saa godt ud, sagde Pigerne om ham, og hvor slet hans Rygte end var, fangede han dog deres Hjærter; men han havde været i mange flemme Forlegenheder og nogle Gange nær ved at blive hængende i de Garn, han udspændte for andre.

God saa han da heller ikke ud, da han stod der og stirrede paa Søren med et ringeagtende Blik fra sine lyse Øjne og smilte udfordrende, idet han strøg sit brune Mundskjæg. Fin nok var han at se til i den skønne, lyseblaa Livrefrakke med de store Sølvknapper, Kravestøvlerne og den blanke Hat med Rofarden; han havde kjørt sit Herstab til Kirke, og det var blevet der efter Gudstjenesten for at se paa Brudevielsen; men blegt var hans Ansigt og vildt hans Blik. Han havde ogsaa sviret den ganske Nat, thi der havde Lørdag Aften været Dans paa Kroen til Klokkeren tolv, men han var bleven der for Resten af Natten. Ane havde været der og danset med ham; men hendes Kinder vare ikke blege, de blussede feberagtigt, og i hendes mørke Øjne var der den samme Glans, som havde mødt Søren saa underligt den Dag for et halvt Aar siden, I da hun gik fra ham paa Troldhøj.

Der var nu hans Sjæl og ikke i Kirken, hvor hans

Fod traadte; og Ane tyktes ham hele Tiden at være ved hans Side ved Alteret og ikke Bodil. Han hørte ikke det halve af, hvad Præsten sagde, men gav sit ja, da det blev krævet af ham. Dog saa Bodil ham underlig fremmed ud, og da hun lagde sin Haand i hans, havde han nær sluppet den; men nu var hun hans Hustru og ikke Ane. Han kom til Besindelse, gjorde sig fast og gik støt af Kirken med hende, glad ved, at Ane ikke mere var at se; og da han først sad med sin Brud ved sin Side ved Gildesbordet hos Sognefogedens med sine glade Forældre og den store Skare muntre Gæster, da forsvandt Rogleriet ganske og han blev igjen den gamle, støtte Søren med det ligelige, glade Sind.

Da Gildet tre Dage efter var til Ende, Bodil nu sad som hans Hustru i Hjemmet, og alt igjen kom til Ro, da følte han sig tilfreds. Det anede ham kun lidet, at Ane nu atter skulde krydse hans Vej, rigtig nok for sidste Gang, men da ogsaa kaste saa mørk en Skygge over den, at hun aldrig mere vilde blive glemt af ham.

Han var om Morgenen gaaet ud i Troldhøj Mark for at se til Folkene, som saae de Byg derude. Han gik forbi Højen uden at se til den, da en af Karlene, som var løben derop, raabte ned til ham:

„Kom herop, Husbond, saa skal I se noget sært!“

Søren fulgte uwilligt Opfordringen, thi han havde ikke sat sin Fod paa Troldhøj siden den Dag, da han skiltes der fra Ane; men han gik dog derop.

„Se!“ sagde Karlen og pegede hen paa Gronningen.

Der stod en kort Tobakspibe med Sølvbeslag og et Hjortetaksrør stukken i Jorden, og paa Pibespidsen hang en lille Guldring. Den ajenkjendte Søren strax, thi det var den, han havde givet Ane: den røde Sten vendte imod ham og funkede i Solskinnet som et lille ondt Øje; men Karlen kjendte Piben, thi han sagde:

„Det er Henrik Ruffs Pibe, den ny, han fik til Gul af sit Herfskab; men den lille Ring, det maa da være Fruentimmergods. Henrik maa have været her og leget Kjæreste med en Tøs, og saa have de forglemt deres Alenodier heroppe, ha, ha!“

Som Søren stod og ilde til Mode hørte paa den Tale, lod der en Røst nede fra Marken, som raabte:

„Jo, Husbond er oppe paa Højen!“

Søren vendte sig derhen og saa, at det var Claus

Elster, Skytten fra Løngaard, som kom ridende og hvem Tilraabet gjaldt. Han red nu tæt hen til Højen og sagde:

„Med Forlov, Søren Povelsen, De skulde ikke have fornummet noget til Henrik Toft? Han fik Udlov i Søndags Aftes, men Mandag Morgen fandt vi hans Seng nrørt og siden har han ikke været paa Gaarden. Herren gjorde sig ikke videre Tanker derover igaar, thi det er før hændet, at Henrik er gaaet paa Kommers og har forlænget sin Orlov; men da han heller ikke i Morges var paa Pletten, saa begyndte Herren at blive bange for, at der kunde være tilstødt ham en Ulykke. Gamle Ole, hvem jeg traf paa Veien herhid, sagde, at han igaar Aftes i Mørkningen har set Henrik gaa op paa Troldhøj med et Kvindfolk —.“

„Ja, det er vist, at han har været her,“ raabte Søren's Karl, „for hans Pibe staar heroppe.“

Nu kom Skytten af Hesten og gik op paa Højen.

„Det var da snurrikt,“ sagde han, da han havde faaet Dje paa Piben og Ringen.

Han tog Ringen og puttede den i Lommen efter at han havde set lidt paa den, tog saa Piben og undersøgte den; men derpaa lod han som en ægte Jæger Djet strejfe hen over Jordsmonnet for at søge Spor, men i den faste Grønsvær kjendtes ingen. Først da hans Blik faldt paa Græskanten henne ved Mergelgraven, lod han et lille Ud- raab høre og gik derhen.

„Nu ved jeg, hvor Henrik er,“ sagde han, „i det mindste er jeg bange for det.“

Han viste Søren og Karlen, som kom derhen, Aftrykket af en Støvlehæl, og at en Jordklump i Højens Kant var løsreven.

„Falden derned og druknet?“ udbrod Karlen.

Claus Elster nikkede alvorstuldt med Hovedet.

„Og Piben, han havde med sig?“ spurgte Karlen for- færdet, mens Søren blev hvid i Ansigtet som en kaltet Bæg. „Ringen maa være hendes.“

Claus Elster tog den frem og saa paa den igjen.

„Kjender nogen af Jer den?“ spurgte han og saa fra Søren til Karlen.

Søren nikkede, og da de andre frittede ham, svarede han stammende og usikkert:

„Jeg tror, at det var Ane Ssens.“

„Den smukke Ane?“ udbrod Skytten, idet hans haarde,

vejrslagne Træt mildnedes ved et Udtryk af dyb Medlidenhed.

„Han legede Kjæreste med hende,“ sagde Karlen.

„Den Skurk!“ udbrød Claus Elster.

„Vi ved jo ikke,“ sagde Søren, men saa gif Mælet fra ham.

„Nej,“ sagde Claus Elster, „endnu ved vi ingen Ting; men hvis en af dem eller de begge to ligge paa Bunden dernede, saa skulle vi snart bringe dem for en Dag.“

Mens der blev sendt Bud efter Mandskab og et Bundgarn, blev Søren siddende paa den samme Plet som bedøvet. Han sansede intet omkring sig, men saa kun Ane, som hun var gaaet fra ham her paa den samme Plet og havde set tilbage paa ham. Hendes angstfulde Ord: „Søren forskyd mig ikke; fri mig fra Henrik, han er en led Karl“ — gjenslød ideligt i hans Øren, og da Bognen kom rullende med Folkene og Garnet, følte han sig fuldt forvisset om, at hun laa dernede som Lig ved Henriks Side.

Det viste sig da ogsaa at være Tilfældet. Det blev en tung Dræt, og Garnet brast, men de fik dog Ligene i Land. De laa ikke Favn ved Favn, men han holdt hendes ene Haand saa fast knuget i sin, at man havde ondt ved at vriste dem fra hinanden.

Stumme stode alle de, som havde draget i Rebene og raft Haand til den sørgelige Idræt og saa paa de affjælede Legemer, som laa udstrakte paa Grønningen; baade gamle Bovel selv og Sognefogeden var imellem dem.

„Det maa være sket ved et Tilfælde,“ sagde Sognefogeden omsider; „de have vel siddet og gantedes med hinanden paa Kanten af Højen og ere saa drattede ned.“

„Kanskje,“ svarede Claus Elster med et mørkt Blik paa Henriks i Døden stivnede Træt. „Dog var Henrik en vild Karl og agtede ikke et Kvindemenneske højere end jeg agter en Skade; men lad os nu se at saa Ligene paa Bognen.“

Det skete da; men da de løftede Ane op, kom Søren og hjalp til. Bleg var han som Døden, og hans Hænder rystede, men det blev dog ham, der lagde hende til rette i Bognen og bredte Dækkenet over hende.

„Om I saa synes,“ sagde Claus Elster til Sognefogeden, „saa lade vi dem begge kjøre til Løngaard. Herren er god; han tager vel mod de døde og bekoster jagtens ogsaa

Pigens Begravelse; hendes Forældre ere jo fattige. Jeg rider med, om I saa vil skikke Bud til Anes Forældre."

Vognen kjørte saa stumplende omkring Højen og videre ad en Markvej, som førte til Løngaard, mens Folkene bleve staaende ved Ulykkesstedet og drøftede den sørgelige, gaadefulde Begivenhed; og lige som Skytten steg i Sadelen for at følge efter Vognen, sagde en af Karlene:

"Det er ikke godt at vide, hvordan det er gaaet til; men jeg vil dog sige Jer, at jeg i Lørdags Aftes ved Dansen hørte Henrik hviſte til Ane, at hvis hun ikke vilde være ham til Vilje, da tog han Livet af sig selv og af hende med."

"Ti med den Snak," sagde Sognesfogeden barsk; "Henrik var for munter en Juhl til selv at gjøre Ende paa sit Liv, end sige tage Livet af andre."

"Naa," sagde Claus Elster, idet han rystede paa Hovedet, "et er vel sikkert nok, nemlig at enten her nu foreligger et Ulykkestilsælde eller en Misgjerning, eller maaske

noget af begge Dele, saa vil det ikke blive opklaret før paa Dommetag."

Saa gav han sin Hest et Kap og red efter Livvognen. Stum gik Søren hjem med sin Fader; men da de vare komne ind i Stuen, hvor hans Moder stod og talte med hans Hustru, og Kvinderne fik at vide, hvad der var sket, da skrege de op, hver paa sin Vis.

"Gud se i Naade til os, at slikt skulde ske paa vor Mark!" raabte Søren's Moder hvid om Kind og sank om paa en Stol.

"Gud forbarme sig, at stakkels Ane skulde lide saa skræksom og brat en Død!" sagde Bodil rystet og nær ved at græde.

Søren fornam af Ordene og Stemmens Klang Barmhjertigheden, som bevægede Bodils Hjærte, og fra denne Stund af begyndte han at saa sin Hustru kjær.

Men nu lød gamle Povel's haarde Røst.

"Ja," sagde han, "en Dnk er det at ende sit Liv saa forsmædeligt; men det skete ikke for ingen Ting med disse to; thi han var en ugudelig Skrop og hun et letfærdigt Fruentimmer."

"Ikke et ondt Ord om Ane her i min Stue, Fader!" raabte Søren forbitret og slog i Bordet. "Hun var en god Pige alligevel, og gik det hende ilde tilsidst, da maa vi vel bære vor Part af Skylden, baade du, Moder og jeg."

Sidse saa forstræffet paa sin Søn; aldrig før havde han talt sin Fader til i den Tone; men Povel selv blev ganske rød af Brede i sit rynkede Ansigt og svarede:

"Ikke ved jeg af nogen Skyld; men nu faar jeg Pine-død at fornemme, at jeg er gaaet paa Aftægt!"

Saa gik han brat af Stuen og over til sit eget, fulgt af sin Hustru; og nu kom en haard Ansægtelsens Stund for Bodil, thi alt hvad der havde ligget gjemt paa Bunden af Søren's Hjærte, det brød nu frem, og han rasede om en vanvittig. Hun fik det at høre, som maatte saare hende dybt, men hun bestod Proven; thi hun skjønnede, at nu gjaldt det for hende at bjerge sin Husbonds og sin egen Lykke. Hun hørte sagtmødig paa hans vilde Tale, og gjorde, hvad hun formaede, til at mildne hans Nag og dæmpe Uroen i hans forpinte Hjærte. Kun saa og jævne vare de Ord, hun talte, men de bragte ham til Besindelse,

og siden satte hun Kronen paa Bærket ved at støtte og hjælpe Anes fattige Forældre og Søskende.

Den Kjærlighedsgjerning sagde mere, end de skønneste Ord. Søren's Hjærte blev varmt og fornam noget til det, der bringer Fred og Glæde og er et Vidnesbyrd om Guds Nærværelse; og slog den Kjærlighedsild end ikke op i saa blussende en Flamme som den, Ane havde tændt i hans Bryst, saa tegnede den til at vare desto icængere og lyse til hans Liv's Ende.

H. F. Gwald.

Et Sendebrev

Min slanke Pige, svar mig nu,
Hvor længe skal jeg vente?
Du fylder helt min Sans og Hu —
Hvad gjaldt det Djefast, som Du
I Straaleglænde mig sendte?

Min slanke Pige, frisk og sund
Som Luften, naar det dages —
Forstod jeg Smilet paa din Mund,
O, skjænk mig da en lønlig Stund,
Saa Tvivlen kan forjages!

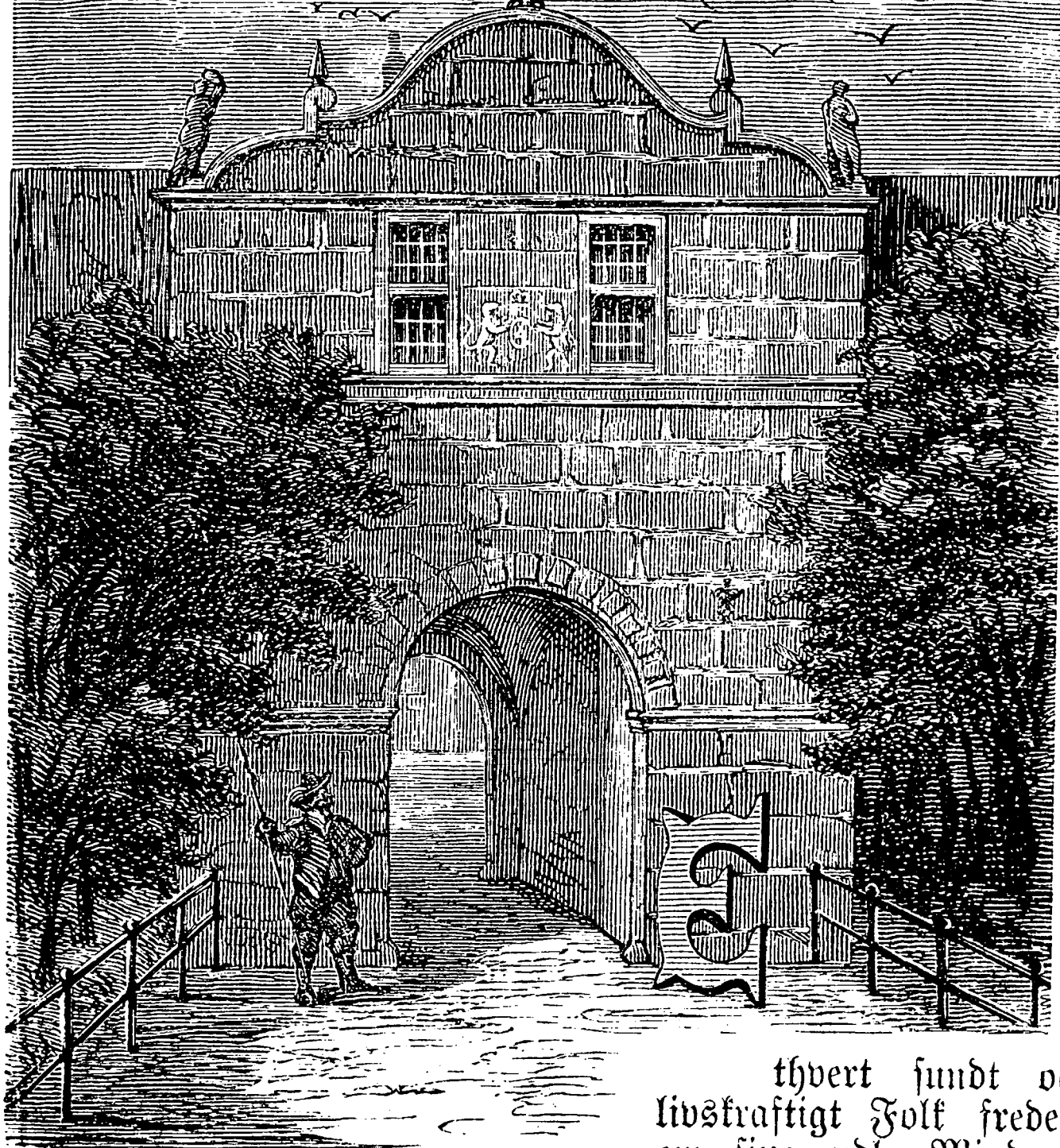
Min slanke Pige, bryd hvert Baand,
Som tvinge kan og snære,
Kæf mig din fine, bløde Haand,
Og Du skal føle, hvor min Aand
Kan Dig paa Binger bære!

Min slanke Pige, svar mig, kom
Før Haabet jeg maa tabe,
Thi end er Vintren kold og tom,
Dit Kys er Trylletegnet, som
Bort Paradis kan skabe!

Min slanke Pige, længe vist
Min Tankes Drøm Du kjendte!
Ja er Du ren og uden List,
Saa sæt mig ej for lang en Frist,
Thi jeg kan ikke vente!

Martin R. K.

ROSENBERG SLOTT
OG DETS MINDER.

thvert sundt og livskraftigt Folk freder om sine ædle Minder; thi ligesom Forsædrenes Ihsende Gjæringer kunne tjene det som en Spore i Medgangens Dage, saa at det ikke falder i Søvn og sløves over Døgnets Velvære, saaledes kan det paa den anden Side i de mørke og truende Tider af den øse Haab og Mod til, ligesom de henfarne Slægter saa tidt maatte gjøre det, kjækt at mande sig op for, stolende paa Gud og sig selv, endnu engang at ride Stormen af og vinde ind i Havn. Held derfor det Folk, der har mange store Fortidsminder, der har Meget at efterligne og Meget

at værne om, selv om det Sted, det indtager paa Landfortet, er ringe og uanseligt! Og nu maa det da visjelig med Tak erkjendes, at vort Fædreland er heldig stillet i saa Henseende: hvorhen vi vende Øjet, løfter Ræmpehøjen sig over den gule Alger, medens Havet, der omslynger vore svømmende Der, fletter sin kraftige Mindesang ind i Røsterne fra det knejsende Gravmæle! Lad os derfor glæde os ved denne store Gave, lad os værne og frede om den og saa med godt Haab, idet vi med Fortiden for Øje arbejde for Nutiden, tage mod, hvad der sendes os!

Til vore store Minder regne vi dem, der knytte sig til Kong Kristian den Fjerde. Han staar for os som en i Sind og Skind trofast dansk Konge, der er bleven os dyrebare, fordi han blødte for vor Sag, fordi han elskede vort Sprog, vore Skove og vort Hav, fordi han var jævn og bramfri i al sin Optræden, men først og sidst dog, fordi Alt, hvad han har efterladt sig, vidner om, at medens han stedse fulgte sin egen storlaeede Karakters Indskydelser, saa gif disse overalt kun i Retningen af hans Lands Glans og Hæder. Ja, han staar for os som en folkelig Drot, forherliget i Sagn og Sang, som ingen anden dansk Konge.

Etsteds i Frederiksborg — paa et lille skovbevokset Næse i den saakaldte Amtmandshave paa Slottets Vestside — paaviser man endnu den Dag i Dag Stedet, hvor der for-
dum stod en Tornebust. Den havde, fortalte Sagnet, Kong Frederik den Anden ladet bringe did og Anledningen dertil var følgende: hans tyveaarige Dronning, som tidligere kun havde skjænket sin Husbond Døtrene Elisabeth og Anna, befandt sig den 12te April 1577 paa en Østfart til Slangerup; da paakom Fødselsveerne hende pludselig, hun maatte lade sig hjælpe af Vognen, og under en blomstrende Tornebust fødtes Sønnen, om hvem, ifølge et andet Sagn, en Bonde fra Samsø alt tidligere havde overbragt Kristian den Anden en Havfrues mærkelige Spaadomme. Dette Sagn, der lader Kristian den Fjerde komme til Verden ude i det Fri, i en venlig, ægte Sjællandsk Natur, hvor Lærken sang over den bølgende Kornmark og Tornebusten dryssede sine Blomsterblade paa Drengens første Leje, kunde det ikke være en Affødsning af den Naturjans, man senere fik fornemme, at han havde i en saa ualmindelig Grad og som kom frem i saa Meget, der voksede op under hans Hænder? Men jeg anfører netop dette Træk i hans Karakter, fordi det nærmest var denne Kjærlighed til Naturen, som fremkaldte det

lille minderige Rosenborg Slot, hvoraf disse Vinjer skulle tegne et kort Omrids.

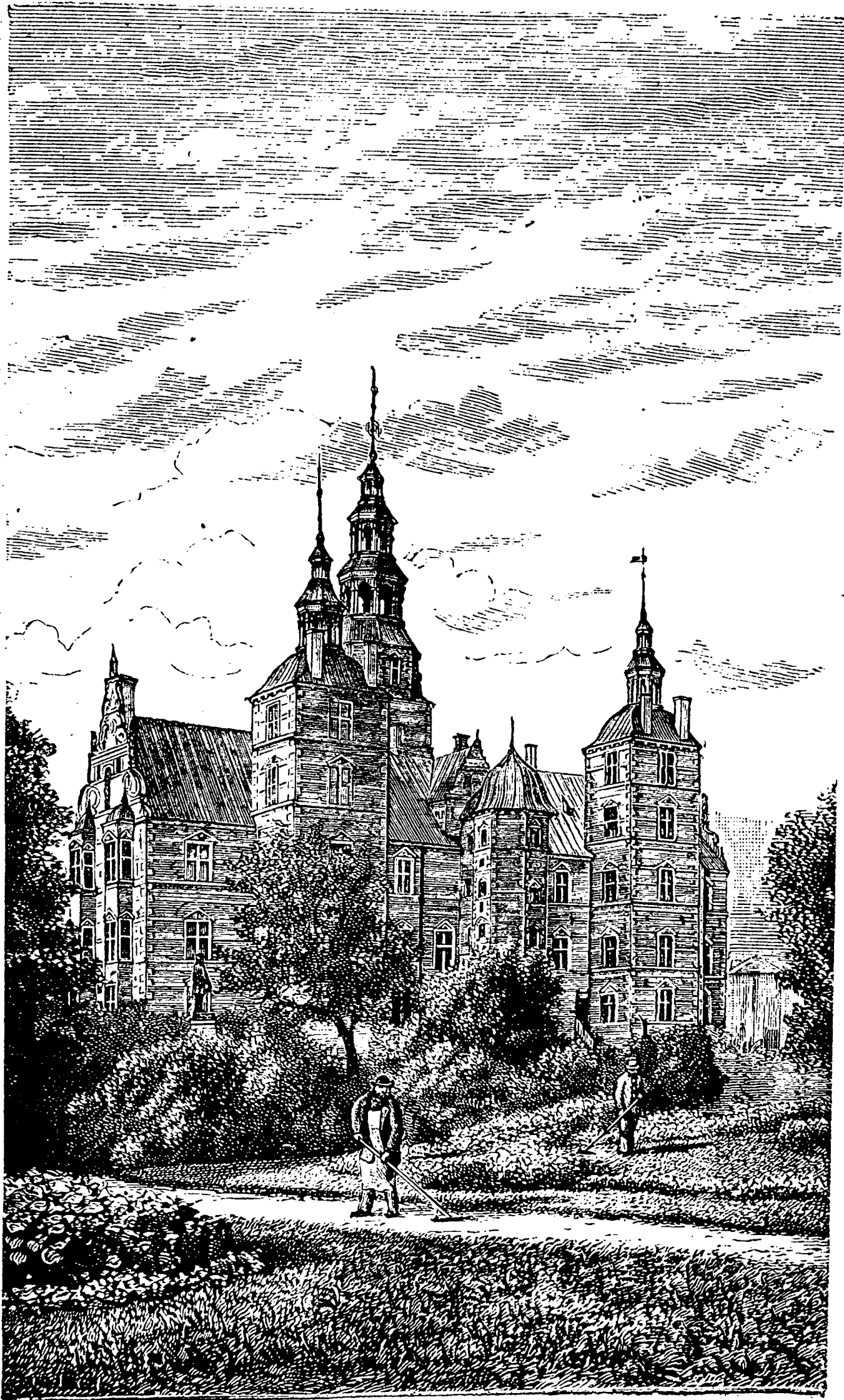
Samtidig med, at det herlige Frederiksborg Slot rejste sig, saa atsigte under den kongelige Bygherres egne Hænder, opstod den Tanke hos ham at opføre et mindre Bystslot i sin Hovedstads umiddelbare Nærhed, hvor han under skjønne Naturomgivelser kunde søge Hvile og Ro, naar han kunde trænge dertil, men Forholdene dog ikke tillode ham at fjerne sig saa langt fra Regeringens Sæde som omkring til Landflottene i Rigets forskjellige Provinser. I den Hensigt tilkjøbte han sig i Maret 1606 — netop som den første af Frederiksborgs Fløje, den vestre Sidesløj, kom under Tag — en stor Mængde private Haver og Grunde tæt udenfor Kjøbenhavns Bolde imellem Nørre- og Østerport. Det varede ikke længe, inden der blev taget fat paa den store Have, som dengang, foruden den saakaldte „Kongens Have“ og den store Exercerplads Best for Slottet, indtog en betydelig Strækning Syd for den nuværende Kronprinsessegade. Prægtige Anlæg med Springvande, Billedstøtter og folige Gange dannede snart fortryllende Omgivelser til det „blaa Hus“, der nærmest skulde være et mindre midlertidigt Opholdssted, indtil selve Hovedbygningen engang kunde aabne sine Haller for Kongen og hans Mænd. Dette „blaa Hus“ laa, hvor den saakaldte „Herkulespavillon“ nu ligger. Paa selve Slottet blev der først taget fat i Maret 1610 og Arbejdet blev vel sagtens ikke drevet med stor Kraft, før Kongen fik ret Stunder til slige Ting, da nogle Aar senere Kalmar-krigen var endt med heldigt Udfald for Danmark; men da blev det ogsaa til Alvor; Murene rejste sig med Tag og med Taarne, og omtrent 1625 stod Slotsbygningen fuld færdig. Nu havde den endelig ogsaa faaet Navn — Rosenborg stod der slank og skøn midt i det smilende Grønne, som vi se Borgen der endnu den Dag i Dag.

Der gives vel neppe nogen Dansk, som ikke har et bestemt Indtryk af Kristian den Fjerdes Bygningskunst, og som ikke uvilkaarligt har følt sig løftet og flaaet af den Ejendommelighed og Skjønhed, som hans Guille har paa-trykt dens Frembringelser. Thi blandt hans mange ypperlige Evner var virkelig hans Sans for denne Gren af Kunsten en af de mest fremragende, og hans Byst til at bygge har da ogsaa efterladt sig talrige Spor i de tre nordiske Riger, ligesom den alt røbede sig hos ham i en tidlig Alder. Dette var en Arv ikke blot efter Faderen, men og-

faa efter Moderen, denne dygtige Kvinde, der i faa Meget kunde tjene den begavede Dreng til Forbillede. Vi ved, at hun var trofast i Sind, gavmild, husholderisk og gudsfrygtig, at hun havde Sans for vore nationale Minder — det var jo Dronning Sofie, der ydede Anders Sørensen Vedels Bestræbelser for at samle Rømpemønstrene en kraftig og rundhaandet Opmuntring — og vi ved, at hun ogsaa havde en Glæde af skjøne Bygninger, der gav et stort Resultat, da hun efter sin Egteherres Død (1588) opførte det pragtfulde Nykjøbing Slot paa Falster i Stedet for det derværende gamle Slot, som var givet hende til Enkesæde. Men ogsaa fra andre Sider var Bejen beredt for vor Konge-Bygmester; Muret før han fødtes, var (1576) Grundstenen bleven lagt til Tyge Brahes herlige Uranienborg og omtrent ved samme Tid hævede det majestætiske Kronborg sine ædle Former over det blanke Sund. Hvilket Gæmme var her ikke givet til at oplade den kongelige Unglings Syn for det Storflaaede og Edle i Bygningskunsten, og hvilke nye Kræfter i Retning af Haandværk og Mekanik og meget Andet sugede ikke Liv og Næring under Tilblivelsen af disse hans Forjængeres betydningsfulde Byggeforetagender!

Og da han saa selv gav sig i Lav med disse Ting, medens hans mandige Kraft endnu var i sin frodigste Fremgang, da søjede den indvundne Erfaring sig til hans medfødte Genialitet, og han skænkede sin Hovedstad de Bygninger, der endnu den Dag i Dag udgjøre dens ejendommeligste Pryd, Børsen og Rosenborg.

Rosenborg, der er opført i den saakaldte tysk-nederlandste Rencæssancestil, er opført af røde Mursten og Sandsten. Dette firdste Materiale er overalt anvendt til Udsmykning, f. Ex. til Kanter, Bindueskarne, Figurer, Spidser m. m., og alle disse lyse Prydelser give de store røde Flader Liv og Afvejning. Slottet bestaar kun af een Fløj og har foruden Kjælderlejligheden tre Stokværk. Længdesiderne vende mod Vest og Øst og ere 150 Fod lange. Vestsiden har kun eet Taarn, der er 160 Fod højt, medens Østsiden har tre Taarne, nemlig et ottokantet i Midten, der har en Højde af 65 Fod, og to firantede Ydertaarne, der ere omtrent 116 Fod høje. I Kristian den Fjerdes Tid dannede to mægtige Stentrapper paa hver Side af det mellemste Taarn Hovedindgangen til Slottet; efterat de i Tidens Løb ere blevne borttagne, er nu Indgangen ad en Stentrappe og Dør lige Sonden for det nordligste Taarn. Slottets Endesider brydes

fra øverst til nederst af to fremspringende Karnapper, der i Kristian den Fjerdes Tid kun naaede til nederste Etage, idet de her afsluttede paa nedentil afrundede Konsoller.

Medens Slottets Ydre, der i de senere Aar har modtaget en gennemgribende og kyndig Istandsættelse, paa de saa nysnævnte Forandringer nær, saaledes i det Væsenlige har bevaret sin oprindelige Karakter, bærer dets Indre derimod mange Mærker af de skiftende Tiders Stil, idet mange af Rummene af de forskjellige kongelige Beboere ere blevne indrettede i Overensstemmelse med den under dem raadende Tidsaand. Ogsaa de ydre Omgivelser ere blevne meget forandrede. Oprindeligt var Slottet helt omsludt af Vand, en Vindebro førte fra Nord igjennem Portbygningen (nu Mellem-partiet af Inspektør- og Slotsforvalterboligen) til Slottet, og idet dette tillige var hegnet af Mure og Bastioner, dannede det Hele Noget, der mindede om Middeltalderens Borg-Bygningsstil. Nu er kun den Del af Vandgraven tilbage, der danner Grænsen mod Ost og Syd.

De til daglig Brug benyttede Rum fandtes i Slottets to nederste Stokværk, medens det øverste Stokværk helt indtoges af Ridder salen. Den havde været henvend otte Aar under Arbejde og var meget pragtfuld. Loftet var hvælvet og prydet med en Mængde (29) Malerier, alle indfattede i malede og forgyldte Stukaturrammer, og Bæggene vare klædt med Guldlæders Tapeter. Charles Ogier, der var Sekretær hos Grev d'Alvauz, den franske Afsending til Danmark i Høsten 1634 i Anledning af den udvalgte Konge, Prins Kristians Formæling med den sachsiske Prinsesse Magdalene Sibylle, omtaler i sin Rejsebeskrivelse Ridder salen som „en stor, hvælvet Sal, med mange skønne Malerier, der fremstille de forskjellige Menneskealdres Glæder og Arbejder, de fleste fortræffelig udførte;“ „overhovedet,“ siger han sammesteds, „er alt bekvemt og prægtigt indrettet. Det Mærkværdigste er, at Kongen fra sit Sovestue ved Hjælp af Ræder og Vindeblokke kan hejse og sænke en Træbro, der dog ligger temmelig langt borte. Haven er omtrent saa stor som den kongelige Tuillerihave i Paris, men den har ikke saa store og prægtige Alleer, og denne danske Have synes mere at tjene til en fornuftig Husfaders Bekvemmelighed, end at frembyde en kongelig, det vil sige overflødig, Pragt.“

Idet han skildrer et andet Besøg, under hvilket Afsendingen blev stedet til Audiens i Rosenborg Have og med

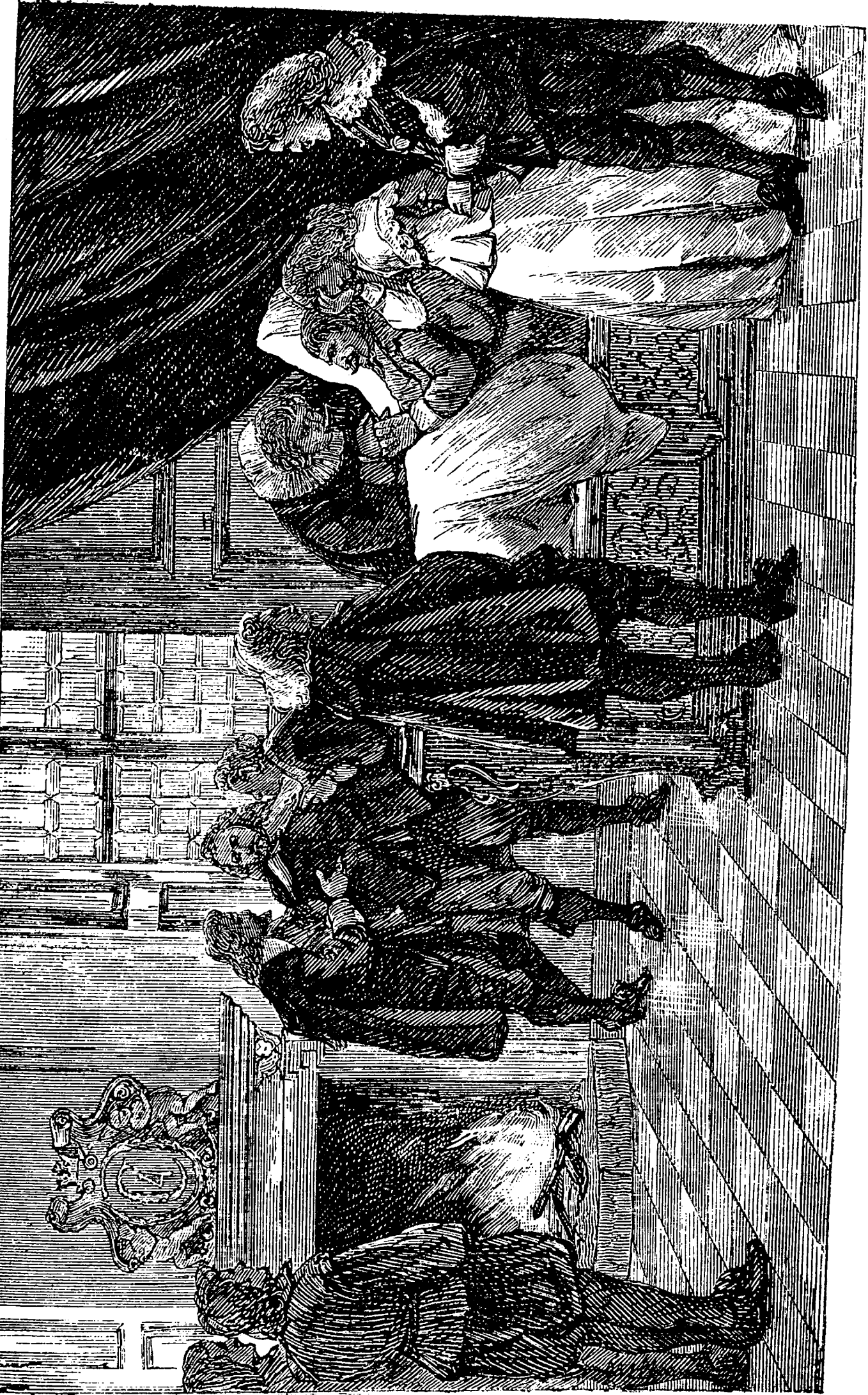
sit Følge paa den artigste Maade underholdt med skjøn Musik, baade af Memeskerøster og velklingende Instrumenter, der tonede for deres Øre fra det skjulte, snart stærkt, snart dæmpet, giver han følgende Beskrivelse af Kong Kristian og hans Færd i Hjemmet: „Han er af en meget anselig Væxt, der dog ikke vansires af at være for massiv, og har en skjøn Ansigtssform paa det nær, at et Bøssesrud engang har slaaet ham to Tænder af Munden. Men selv det er saa langt fra at vansire ham, at det tværtimod er et varigt Kjendemerke, som gjør hans Tapperhed uforglemmelig. Forøvrig er han, skjønt han alt dengang var over 57 Aar gammel, saa munter, at han endnu er behændig i alle Slags Legemsøvelser. Derpaa gav han os daglig Beviser, saalænge vi vare i Kjøbenhavn; thi han staar op Klokken tre om Morgenen og Klokken fem over han sig i Ridning og Ringrenden tillige med sine Prinsler, der ligeledes ere ualmindelig modige og flinke og kappes med Hoffvendene om Prisen i Legemsøvelser. Efter endt Middagsmaaltid fare de enten panserklædte og med Spyd i Haand løs paa hverandre eller søge at hærde sig ved anden Væddekamp og Krigsøvelser.“

Det var en smuk Dag med Solskin og Varme — Begyndelsen af September — da Kong Kristian viste sig saaledes for den beundrende fremmede Forfatter, medens han gik op og ned ad Gangene i Rosenborghave med sin Broder, Kongen af Frankrigs Sendebud, den belebne Grev d'Alvauy, og uden Dphør underholdt sig med denne i det latinske Sprog, som om det var hans „Modersmaal“. Dengang var der Sang og Klang til det Sidste. „Da vi gik bort,“ siger jo den samme Forfatter, „og stege ind i Bognen, underholdt, formodentlig paa kongelig Befaling, endnu i nogen Tid den ovenfor beskrevne underjordiske og usynlige, men ingenlunde ubehagelige Musik os.“ — Et andet Billede af Kong Kristians Liv, giver Rosenborg os omtrent tretten og et halvt Aar senere. Det er Søndagen den 27de Februar (efter vor Tidsregning den 9de Marts). Sneen har bredt sit Liglagen over den frozne Jord, Himlen er taaget og graa, Spurvene krybe sammen paa de nøgne Grene for at holde Varmen. I det store Jørgemak — den nordlige Endesal i Stueetagen paa Rosenborg — flammer et mægtigt Baal paa den med Guld og livlige Farver prydede store Sandstens Kamin, som bærer Aarstallet 1615. Ildtingerne blinke til det glatte Fliseguld; men den triste Belysning udefra og den trykkede, sorgmødige Stemning inde betage i Dag den skjønne Sal dens vanlige

Sygge. Hvem giver sig vel Tid til nu at betragte de kostbare Egetræs Vægge med de to og tyve slanke, rigt udskårne Søjler, der afdele Felterne, hvis gyldne Kammer indfatte mangfoldige skønne Malerier, og hvem har vel nu Sans for at lade Øjet dvæle ved det pragtfulde Loft, der ligesom Væggene lyser af Guld og ligeledes overalt er prydet med Malerier? I den aabne Dør i Salens sydvestlige Hjørne, der fører ind til Kongens „Skriverstue“, ses Ansigt ved Ansigt, hvis spændte Træt uafbrudt hvile paa de tre Mænd, der staa i hvissende Samtale henne ved Vinduet og idelig med betænkkelige Miner og Hovedrysten vende Blikket over mod Kongens Sovestue i Taarnet, gennem hvis aabne Dør Lyden af hans svage Stemme naaer deres Øre. „Her ligger jeg som en Guds Fange!“ siger den syge Konge, og de tre Mænd tænke Alle det Samme: „Ja, nu er snart din Lampe udbændt!“

Thi de tre Mænd ere Kong Kristians Læger, Dr. Jakob Fabricius, Dr. Oluf Worm og Dr. Otto Sperling, som næsten ikke have forladt Rosenborg, efter at han for sex Dage siden kom hertil fra Frederiksberg. Lydløst kom den luftede Vogn, der var sat paa Slædegænger og blev trukken af otte Heste, ind over den snelagte Vindebro; den gamle Konge havde neppe Kraft nok til at gaa op ad Trappen, selv ved at støtte sig paa stærke Tjeneres Arme, ikke desto mindre har han været oven Senge det Meste af de siden henrundne Dage, har ladet sig foredrage Ansøgninger og Beretninger, selv kjendt for Ret i tvivlsomme Sager og underskrevet vigtige Dokumenter. Men nu er hans Glas udrundet. For en Time siden kom Hofpræsten, Magister Laurits Jakobsen, for efter den gamle Konges Ønske at holde Prædiken ved hans Sygeseng.

Det skumrer alt, og titte vi fra Jorgemaffet igjennem Døren ind i Sovestuen, formaa vi kun med Blikket at fange Omridsene af de Personer, der omgive Sygelejet. Der er foruden Præsten, Kansleren, den navnkundige Statsmand Kristen Thomesen Sehested til Stougaard, den snu, ærgjerrige Rigshofmester Korfits Ulfeld, dennes Hustru, den snart sex og tyveaarige skønne Leonora Kristina, Kong Kristians Yndlingsbarn, og et Par Tjenere, der skulle gaa de Andre tilhaande. Kansleren bøjer sig ned mod den Syge og taler indtrængende til ham, men den gamle Konge svarer med nogle sagte hvissende Ord og et Nik med Hovedet. Da gjør Kansleren et Tegn til Præsten, som nærmer sig Sengen:

Tjenerne træde sagte til og støtte Kongens Hoved, at han kan sidde oprejst i Sengen og beredes til det hellige Sakramente. Præsten formaner ham til at have Gud i Hjertet og forlade sig paa Kristi Fortjeneste. „Ne dubites!“ svarer Kongen paa Latin: „Tvivler ikkun intet derpaa!“ Med Fromhed gaar han til Herrens Bord, med foldede Hænder lytter han siden til Salmefangen, som han synes ganske at følge, thi Læberne bevæge sig, som vilde han gjentage Ord for Ord. Et venligt Smil til de Omstaaende, et langt og kjærligt Blik til den grædende Datter, og saa lukker han Øjnene og ligger stille hen. — Men først den følgende Dag, om Mandagen, hensev den gamle Konge, from og gudhængiven og frejdig i Troen, Klokken var da fem om Eftermiddagen.

I det selvsamme lille Kammer, som vi endnu se det: Det har et prægtig udstaaret Loft, prydet med Forgyldning og Malerier, et Glisegulv, og Bægge, hvis Fodpanels Fyldinger ere smykkede med kvindlige og mandlige Portrætter, med Afbildninger af Kongens Yndlingshunde Wildbrat og Tyrk og nogle venetianske Prospekter. Foroven ere Bæggene betrukne med grønt vatret, guldblommet Mor. I det nordøstlige Hjørne findes Kaminen, hvorpaa læses Kongens kronede Navnetræf. —

De tre her nævnte Værelser, Forgemakket, eller, som det sædvanlig kaldes, Studiensalen, det Syd for denne liggende Arbejdsværelse („Skriverstuen“) og Sovestuen, ere de Rum, der paa Rosenborg endnu staa bevarede i deres ejendommelige Oprindelighed. Der er over dem i det Hele taget udbredt en Harmoni, som glæder Øjet, og Alt vidner her om en Omtanke for hvad der kunde holde sig og vare igjennem Tiderne, der virkelig dammer en flaaende Modscætning til den rige og blændende, men tillige ofte løse og uvarige Glimmer, der karakteriserer den kommende Gnevoldsperiodes Blomstringstid. Men ligesom man dog i al denne barocke og overlæssede Pragt i Ludvig den Fjortendes Tidzalders monumentale Frembringelser maa Gang ikke kan andet end beundre den Fantasi og det Liv, der er udbredt derover, og den Kjæthed og Dygtighed, der har bovet at give sig i Kæst med saadanne Opgaver, saaledes maa man, naar man paa Rosenborg spørger, hvorfor ikke Mere er blevet bevaret fra Kristian den Fjerdes Tid, ogsaa ved de foretagne Forandringer tage den forandrede Tidsaand med i Betragtning. Kristian den Fjerdes Tid havde endnu ligesom haft et Austrøg

af Riddertidens Alvor og Simpeltid, hvorfor den kunde finde sig tilrette i de mere alvorlige Rum; den var nu afløst af en anden Tid, hvis Galanteri og Etikette stillede Forbringer til en hyppigere Bekvemmelighed, og Livet i Syden var ligesom rykket Nordens Enemærker nærmere, dets blødere, afflebne Former tiltalte de Toneangivende. Dette viste sig mere og mere under Kristian den Fjerdes tre nærmeste Efterfølgere, af hvilke den Sidste, Frederik den Fjerde, indrettede den nuværende pragtfulde Riddersal (hvorum nedenfor), medens Frederik den Tredje og Kristian den Femte paatrykte Stueetagen deres Stempel, saa at denne nu i sin hele Rækkefølge af Bærelser, der begynder med Kristian den Fjerde, giver et fortløbende Kulturbillede af hele det syttende Aarhundrede. Vi skulle af disse Bærelser her, som noget af det mest karakteristiske, kun kortelig beskrive det saakaldte „Marmorbærelse“, der har faaet Navn af, at dets Vægge ere klædte med marmorfarvet Stuk. Det ligger mod Vest og støder op til Stueetagens sydlige Endesal. Væggefladerne brydes af blankt polerede Pilastre med korinthiske Kapitæler. Dorene ere prydede med Kristian den Femtes og hans Dronning, Charlotte Amalies malede Navnetræk, Gulvet er en tavlet Mosaikindlægning af lyse og mørke Marmorstene. Loftet er meget ophøjet Gipsarbejde, nemlig Kranse, Frugter, sammenslyngede Snirkler og Genier, der omgive malede Felter, nemlig to store i Midten, der fremstille svævende Genier med Blomsterkranse, og omkring disse tolv mindre Felter med de særskilte Dele af det danske Vaaben. Det Hele giver et talende Billede af den ovenfor, som karakteristisk for Ludvig den Fjortendes Tids Smag, betegnede overlæsfede Pragt.

I disse Sale holdt Kristian den Femte Hof. Han var den Første, der i Danmark besteg Tronen som Arvefonge og han havde en fuld Følelse af Gnevældens Storhed og Almagt. Paa Rejser havde han alt som ung Prins solet sig i dens Straaler ved fremmede Hoffer, navnlig ved det pragtfuldste og mest blændende af dem alle, det franske, alle Gnevoldsherferes Midtpunkt. Ved hans Tronbestigelse viste han da ogsaa strax, at det var hans Algt at omgive sig med alle Gnevældens Institutioner, med forøget fyrstelig Glans. Han udstedte en Rangforordning, oprettede en ny Adels, Grever og Friherrer, fornyede Elefantordenen og indstiftede Dannebrogordenen, det vil sige: dens første Grad, thi dens Udvidelse skrives sig først fra 28de Juni 1808. Dannebrog-

ordenen tildeles første Gang den 12te Oktober 1671, Dagen efter Kristian den Femtes førstefødte Søn, Kronprins Frederiks Fødsel. Ligesom Griffenfeld heri havde været Kongens egenlige Raadgiver, saaledes var han med blandt de første nitten Riddere af det hvide Baand (han og Kort Adeler vare de eneste Borgerligsfødte ved denne Lejlighed). Den første Ordensfest afholdtes paa Rosenborg, og da den altsaa hører til Slottets glimrende Minder og tillige kaster et Skjær over Enevældens første Tid, vil en kortsatt Beretning om de med den forbundne Ceremonier ikke være af Vejen paa dette Sted.

Den 12te Oktober var en Søndag. Efter endt Guds-tjeneste samledes de til Højtideligheden tilfagte Grever, Baroner, Ministre og andre Stormænd i den sydlige Ende af Sal paa Rosenborg. Langs hele den lange Gang, der forbinder sidstnævnte Sal med Kristian den Fjerdes Audienssal, og udenfor Salens Døre stod Kongens Drabanter med Hellebarder i Hænderne, medens to Herolde vare posterede indenfor Salens Dør, hver med et Septer i Haanden. I et tilstødende Gemak (sandsynligvis det senere saakaldte, ovenfor beskrevne, Marmorværrelse) var der rejst en Trone, drapperet med Rødt og Guld, og foran denne en paa lignende Maade udsmykket Skammel. I en af Salene opholdt Ceremonimesteren sig tilligemed Ordenssekretæren. Udenfor Slottet vare Kongens Trompetere og Paukeslagere opstillede, og en stor Mængde Mennesker var der stimlet sammen for at faa et Glimt af Herligheden. Klokkerne kom Kongen førende med sin Broder, Prins Sorgen, ved sin Side og fulgt af andre kongelige Karosser, hvori sad hans Halvbroder, Mr. Fr. Gyldenløve, der fungerede som Overkammerherre, „Felt-herren“, Hans Schach, Kansler Peder Reek og Johan Kristoffer Korbiz, Rigets Marskalk. Kongen gik, hilst af Pauker og Trompetere og Hellebardernes Klirren mod Fliserne, og af alle de tilstedeværende Dignitærers dybe Bukt, ind i Trongemakket, hvorpaa Herolde kaldte alle de nitten Lykkelige ved Navn, En efter En, estersom deres Rang bød det og efter at de først hver for sig af Ceremonimesteren vare blevne underrettede om, hvorledes de havde at forholde sig for at kunne træde frem for Kongen med høvst Anstand og tilbørlig Underdanighed. I Trongemakket knælede de ned for Kongen, der stod foran Tronen med Prins Sorgen nærmest sin Højre og forøvrig omgivet af sine ovennævnte fire fornemste Mænd. Kongen tog mod Ordensinsignierne af

Gyldenløves Haand, hængte den Anselende Kjæden om Halsen og stedte ham derefter til Naandkys, en Naade, som der efter ogsaa blev tilstaaet af Prins Sorgen. Saa modtog da den nye Ridder de Omstaaendes Utkonstning, og medens han atter indtog sin bestemte Plads i den anordnede Rækkefølge, raabte Herolden med høj Røst: „Hs. kgl. Mægt. Vores allernaadigste Herre og Konge haver værddiget den højeædle

og velbaarne N. N. med den danske Ridder-Orden af Dannebrog, til et Tegn paa hans troe Tjeneste, som han har beviist S. Kgl. Mægt., til Efterretning for Enhver, saavel fra-værende, som de der ere nærværende ved denne høytidelige Forretning." Trommer og Pauker begyndte saa „med største Skral og Glædeskrig at stemme an i Republikuens Navn for at give tilkjende deres Utkonstninger." —

Det er ovenfor sagt, at Kristian den Fjerdes tredje Efterfølger, Frederik den Fjerde, har indrettet den pragtfulde Ridderhal, og da den (med Undtagelse af, at det i Marmortavler malede Gulv nu bestaar af Brædder) efter den i den nyere Tid foretagne Istandsættelse, giver et tilnærmelsesvis sandt Billede af sin Glansperiode, det vil sige den Tid, da den først viste sig i hel ny Dragt — fra den oprindelige Bygherres Tid blev der nemlig ikke Andet tilbage end de endnu eksisterende Marmorkamener paa begge Endevegge — vil jeg give en kort Beskrivelse af dens nuværende Udseende.

Loftet er af Gips (Stuk), hvælvet, og hviler paa en Gesims, der ligeledes er af Stuk, men marmoreret. Selve Gipshvælvingen derimod, der overalt er prydet med ophævet Arbejde, er, med Undtagelse af det kolorerede Rigsvaaben i Midten, umalet. Paa Loftets Midtlinje ses tilhøjre og tilvenstre for det nævnte Vaaben fire Malerier, nemlig de fire kongelige Regalier: Sværdet, Rigsæblet, Kronen og Sceptret. De have Indfatninger af sammenslyngede Roser, Liljer, Egeblade m. m. og forbindes ved Felter, hvorfra der paa hver Side af Hvælvingen breder sig en Kongekaabe, som hænger paa en Elefantsnabel og løstes op ved sine Hjørner af Genier; denne Kaabe danner Baggrunden for et af Løverbaaret, kronet Skjold med Frederik den Fjerdes Navnetræk. Hvælvingen er endvidere prydet med Fremstillinger af Vornedskabets Ophævelse, Landmilitsets Opprettelse, Matrosernes Indrullering og Dragoernes Opprettelse; ved Endeveggene ses (ligesom alle de øvrige nævnte Fremstillinger i ophævet Arbejde) de fire Hovedvinde og foran dem sindbilledlige Figurer, anbragte paa Gesimserne, nemlig Verdensdelene Europa, Amerika, Asien og Afrika.

Væggene ere prydede med tolv sex Alen høje, og fra fem til elleve Alen brede, vævede Tapeter. De ere udførte under Kristian den Femte i Kjøge under Ledelse af to Hollændere, Brødrene van der Eicken, efter Maleren Peder Mundersens Tegninger, og vise os Slagbilleder, tilføs og tillands, fra den skaanske Krig. Mange af Hovedpersonerne ere virkelige Portrætter (s. Ex. Kristian den Femte, Griffensfeld o. fl.) og for Studiet af Datidens Dragter, Skibsbygning o. A. ere disse Tæpper af stor Bigtighed. Mellem Tapeterne ere Væggene prydede med en stærk, broget Marmorering, hvorved det Hele kommer til at danne en samlet Enhed. Over de to Døre paa Midten ses Frederik

den Fjerdes og Kristian den Femtes Portrætmedaljer i rig Ornamentering. I hver Ende en Marmorkamin (som berørt stamme de fra Kristian den Fjerdes Tid), af hvilke den nordlige nu er skjult bag en der anbragt Tronhimmel, medens der i den sydlige ses en stor Særkatelovn med Tromle, fra Frederik den Fjerdes Tid.

Saaledes saae den pragtfulde Sal ud, da den var fuldført efter det store Forandringsværk, der tog sin Begyndelse i Maret 1706. Den var nu paa en Maade et historisk Minde om Fader og Søn — Kristian den Femtes navnkundigste Saga paa Bæggene, Frederik den Fjerdes Historie i Løftshvælvingens Relieffremstillinger — og den egnede sig derfor i høj Grad til Festsal ved store, højtidelige Lejligheder. En saadan skulde da ogsaa snart tilbyde sig.

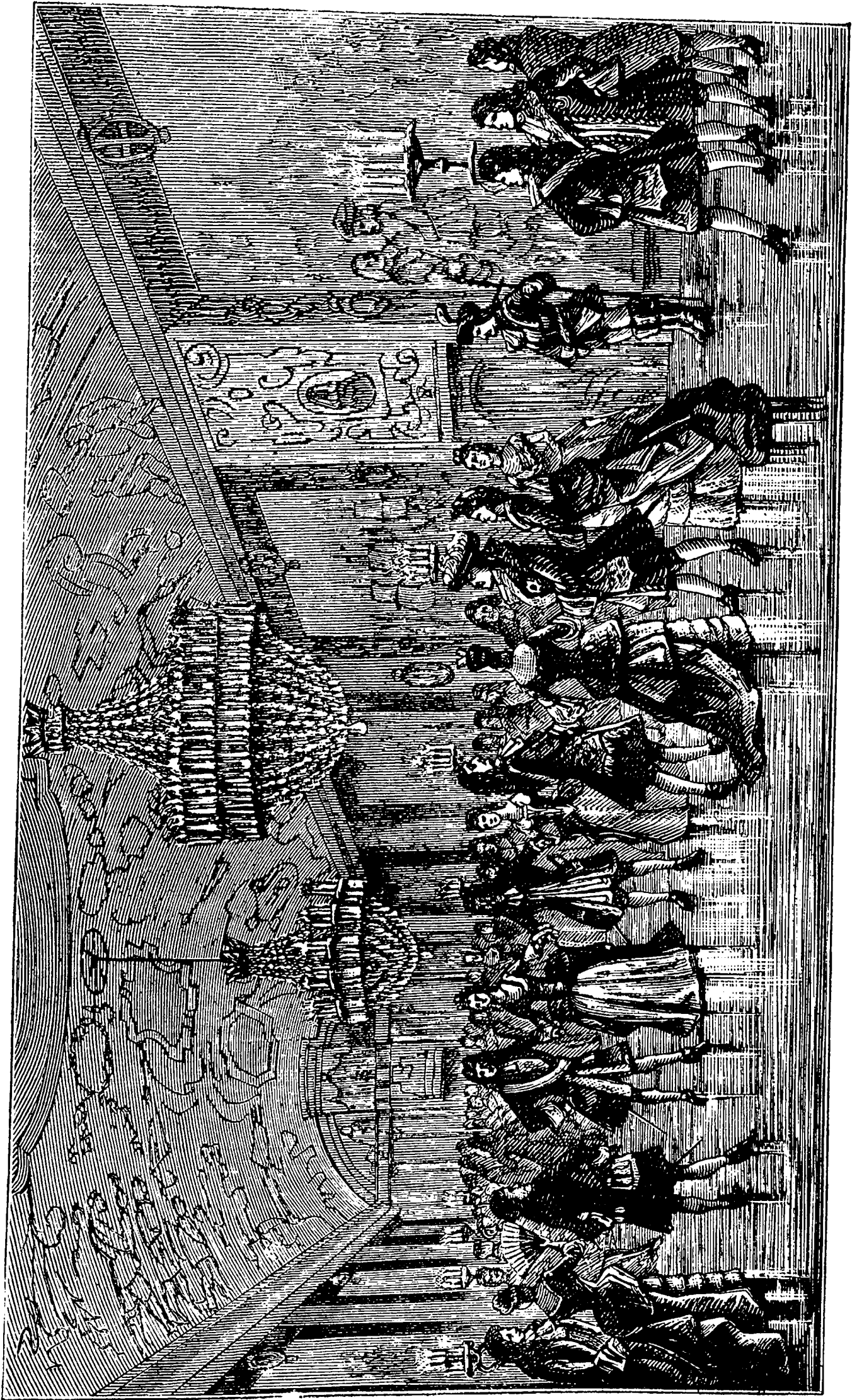
Under Krigen med Karl den Tolvte havde Danmarks Allierede, Czar Peter den Store, traktatmæssig forpligtet sig til at levere en Armé paa 20,000 Mand Infanteri og 4000 Mand Hestfolk, som skulde forene sig med en dansk Hær for at hjælpe denne til at tilbageerobre for Danmark de i tidligere uheldige Krige tabte skaanske Provinser. Som bekjendt, blev der ikke Noget af denne store Plan; thi vel kom Czaren med saa talrig en Hær, at den tilsidst løb op til det Dobbelte af det ved Traktaten fastsatte Kontingent, men i Stedet for at drage over Sundet blev den liggende udenfor Kjøbenhavn saalænge, indtil Czaren kunde paaskyde, at nu var Tiden for fremrykket til Foretagendet — det havde vel aldrig været alvorlig ment fra hans Side, at ville hjælpe Danmark, som det kunde være tjent med; idetmindste nærede Kong Frederik alvorlig Frygt, og han maatte tilsidst vende det Laadne ud for at faa Ende paa dette Besøg, der strakte sig ud over flere Maaneder. Men Anstanden skulde iagttages og Galanteri maatte der vises lige overfor Czaren, uagtet denne, „ligesaa han satte Fod paa Land, agerer som Herre og Mester,“ og uagtet Kong Frederik ikke havde større Tillid til sin høje Gæsts Belevenhed end at han, hvis Czaren, som han absolut forlangte, kom til at bo paa Charlottenborg, der tilhørte Broderen Prins Karl, byder dennes Stedfortræder: „Lad mig se, at han øjeblikkelig lader min Broders Kariteter og bedste Sager bringe til Side, ellers bliver alt ruineret.“

Czarens og hans Gemalindes Ophold i Kjøbenhavn strakte sig til den 27de Oktober 1716 eller over tre Maaneder, hans Ankomst fandt Sted den 17de Juli, hendes 6 Dage

senere. Han kom med stort Anald. Han sejlede med 42 Galejer Klokken sex om Aftenen lige ind paa Reden og lod sig ro ind til Toldboden, medens hans Skibe saluterede for Kong Frederik. Denne lod Hilsenen gjengjælde ved trefoldig Salut fra Flaaden, Citadellet og Fæstningen, saasnart Czaren steg i Land. Derpaa satte de to Monarker sig i samme Bogn og kjørte, eskorterede af Garder til Hest, igjennem de opstillede Rækker af Garnisonen og Borgerstabet, der naaede ligesaa Toldboden til Slottet. Her spjstes til Aften; men efter endt Maaltid kjørte Czarens Afsending ham hjem til sit Hotel, hvor han saa tilbragte den første Nat i Danmarks Hovedstad.

Man ved, at blandt de Festligheder, der fandt Sted til Ære for den mægtige Selvherster over alle Russer, afholdtes en af de mest straalende paa Rosenborg Slot. Kong Frederik var nylig bleven færdig med dets pragtfulde Istandsættelse og vilde nok vise sine Herligheder frem; thi han holdt meget paa sin Bærdighed og vilde derfor gjerne træde frem med kongelig Glans. Han havde rejst meget i Syden og elskede dets Liv, og det er derfor ganske naturligt, at en Baadfest paa Kanalen omkring Slottet hørte med til hin Aftens Festsprogram. Kulørte Lamper blinkede i det dunkle Løb og Klangene af vellydende Instrumenter omtone nu Kong Frederik og hans Gjæster, ligesom den fordum paa de samme Steder havde lydt for hans Oldesader og dennes Gjæster. Og medens Baad efter Baad gled hen over Vandet, viste det dejlige lille Slot sig fra alle Sider, pyntet og blankt og straalende af Glansen, der spillede fra de mange Lys inde i Rummene, som ventede paa de høje Herstaber. Der blev da ogsaa siden derinde en Pokuleren, som mindede om Kong Kristian den Fjerdes muntreste Dage og som selv mindedes længe efter at Festslyene paa Rosenborg Slot vare slukkede.

At Frederik den Fjerde ikke blot tog sig af Slottet selv, men ogsaa af dets Omgivelser, vides blandt Andet af, hvad en Udlænding, der besøgte Kjøbenhavn i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, siger i sin Beskrivelse af Rosenborg Have: „Haven har været meget forsømt i nogle Aar; men den nu regerende Konge, der elsker Orden, vil sætte den i bedre Stand igjen. Man begynder at arbejde derpaa og at indrette Springvand“ o. s. v. Kristian den Sjette, der ofte holdt mindre Tafles paa Rosenborg, interesserede sig ligeledes meget for Haven; det var saaledes ham, der

lod opføre det kostbare Laurbærhus, hvis Tag om Sommeren kunde skydes tilside, for at Laurbætræerne ret kunde nyde Godt af Solvarmen, selv om de stode i Hus.

Saa kom der strenge Tider for det minderige Slot. Det var efterhaanden gaaet af Brug som egentlig Beboelsessted, men blev dog endnu undertiden anvendt f. Ex. til Hof-fester, ligesom det efterhaanden var blevet et Slags kongeligt Statskammer, det vil sige Gjemmested for Kostbarheder og Andet, der havde tilhørt Kongerne personlig. Men neppe havde Kristian den Syvende bestegit Tronen, før det traak op for Alvor. Først blev enddel af Haven inddraget til en Exercerplads og meget snart faldt der en ny kongelig Resolution for, at selve Slottet skulde afgives til et Akademi for Landkadetterne og derfor rømmes — de der opbevarede kongelige Regalier skulde flyttes til Kristiansborg, de øvrige „Kariteter“ og Møblerne til Kunstammeret og de andre kongelige Slotte. Denne sidste Bestemmelse blev vel atter frafalden, men saa kom der en anden Sky. Bygningen, der var meget forfalden, trængte nemlig til en gjennemgaaende Reparation, og denne vilde efter al Sandsynlighed blive af den Bestaaffenhed, at Kuren neppe havde været at foretrække for Sygdommen; man tænkte saaledes paa intet Mindre end at nedbryde Hovedtaarnet og sætte et Gelænder oven paa 6te Etage i Stedet! Det var den geniale Bygmester Harsdorff, der fik denne taabelige Plan til at strandre ved sine indtrængende Forestillinger om den Pietet, man skylder gamle Bygninger og deres Stiftere, allerhelst da „Rosenborg som et Sted, der allerede er bekjendt i Verden og hvis indre Dele indeholde saa venerable Skatte.“ Det Ndre blev da reddet, men indvending gnavede Tidens Tand. Dog, ikke den alene afstedkom de mange Forandringer indenfor Slottets Mure; disse betingedes tvertimod hyppig af den mangeartede Brug, der gjordes af de forskjellige Rum; det skal saaledes kun nævnes, at fra 1781 til 1865 opbevaredes den kongelige Mønt- og Medaljesamling paa Rosenborg; at nogle Rum indtoges af det kongelige Sølvkammer; at fra 1791 til 1832 blev Klasselotteriet trukket der, at fra 1794 til 1829 foregik den aarlige festlige Aabning af Højesteret, den første Torsdag i Marts Maaned, under Kongens Præsidium i Ridder-salen, i hvilken Anledning der bl. N. blev indrettet en særskilt Dpgang, som senere er borttagen igjen. Ligesom denne sidst-nævnte Højtid, til hvilken Frederik den Sjette i saa mange Aar drog i stort Optog og med al Kongemagtens Pomp, atter fører

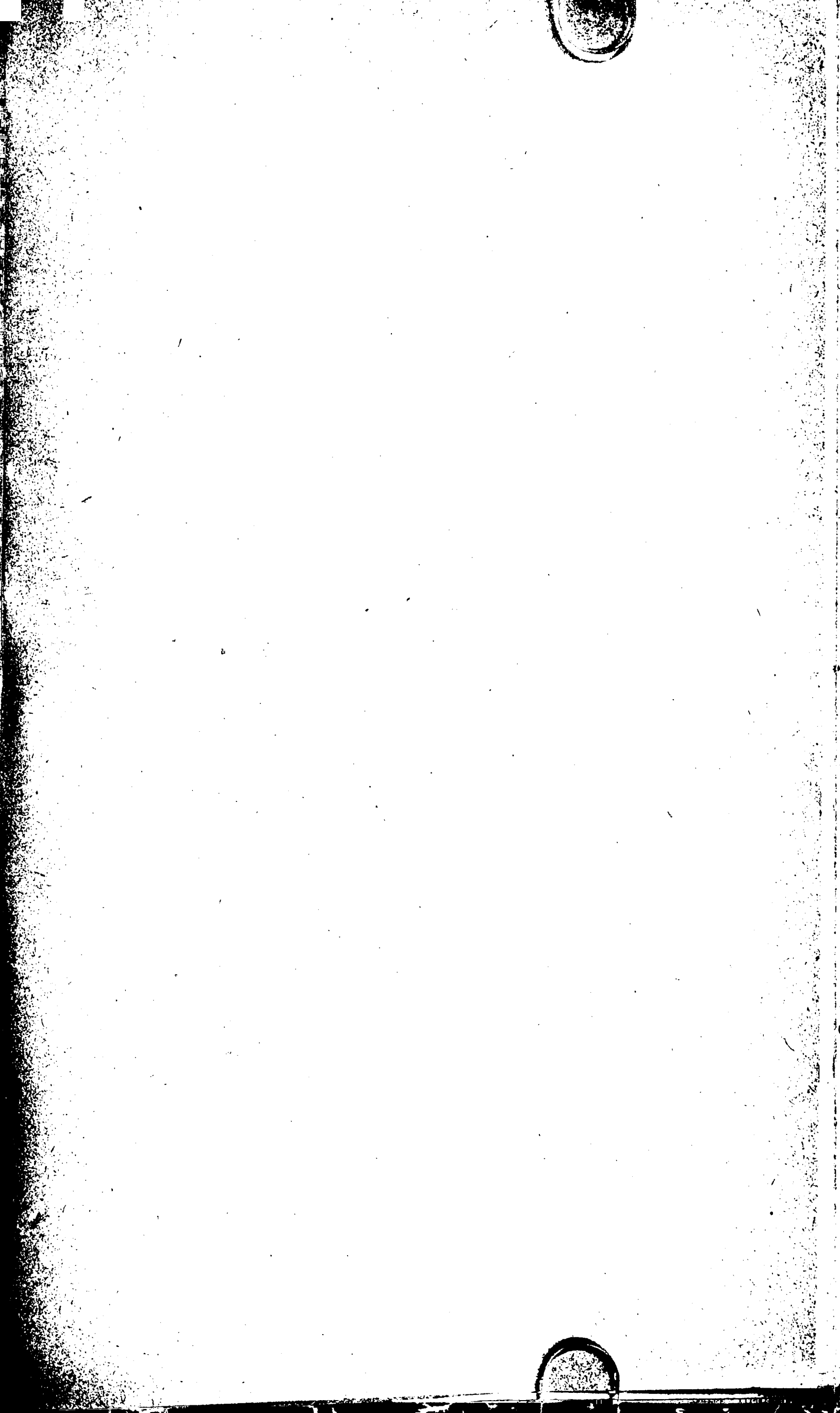
os tilbage til de festlige Minder, der knytte sig til Rosenborg, saaledes skal det endelig endnu i saa Henseende nævnes, at efter at Dannebrogordenen var bleven udvidet og forandret den 28de Juni 1808 af sidstnævnte Konge, tildelte han flere Gange denne Orden ved højtideligt Ridderflag i Slottets Ridderhal.

Som vi hørte ovenfor, omtaler Harsdorff alt for over et Aarhundrede siden Rosenborg som et Sted, der er „bekjendt i Verden“ og indeholder „saa venerable Skatte“. Disse „Skatte“ vare imidlertid af en saa uensartet og blandet Karakter, at de nærmest maatte kaldes „historiske Kuriositeter“, og de vare opstillede uden at nogen videnskabelig Kritik havde raadet ved Ordningen. Samlingerne bleve nemlig forestaaede af Slottets Kommandanter, der jo, selv om de forøvrigt vare dannede og oplyste Mænd, hidtil havde bevæget sig i en fra al Museumsvirksomhed helt forskjellig Livsstilling. Derfor blev det aldrig rigtig til Noget med en Omordning af Gjenstandene, uagtet Tanken derom alt længe ulmede og kom frem ved indtrædende Kommandantskrifter og navnlig blev holdt ilive af den navnkundige Oldgransker, den af alle vore nationale Minder og Museer saa fortjente, i Aaret 1865 afdøde, Konferensraad Christian Sürgensen Thomsen. Først under de forandrede Regeringsforhold under Frederik den Syvende kom Sagen til endelig Afgjørelse. 1854 blev Samlingen erklæret for et Fideikommiss i det danske Kongehus og ved Resolution af 28de Decbr. 1858 fik den Navn af de danske Kongers kronologiske Samling. Med dette Aar oprandt der en ny Æra for Rosenborg, der vil give det en Betydning for kommende Tider og blive til Hæder for vort Fædreland, thi da begyndte den Istandsættelse af Slottets Indre og Ydre og den Omordning af Sagerne, der først i det sidst forløbne Aar (1878) er fuldført. Samlingens Direktør, Kammerherre S. S. A. Worsaae, der i 1858 blev udnævnt til Inspektør for Samlingen, har lagt Planen til det betydningsfulde Værk og selv ledet dens Udførelse. Ved Indretningen af en hel Række nye Værelser har man ved deres tidsvarende Udsmykning søgt at anskueliggjøre det lange Tidsrum efter Frederik den Fjerde (der jo, som ovenfor nævnt, var den Sidste, der paa Rosenborg indrettede Værelser, holdte i en bestemt Tidsstil) og efter at alle de ældre Rum nu ere fuldstændig istandsatte, giver Rosenborg saaledes, med de i Rummen kronologisk opstillede Sager, et fortløbende kulturhistorisk og

nationalt Billede af den nyere Tid, navnlig efter Gnevældens Indførelse — vi begynde altsaa i de ovenfor beskrevne Værelser fra Kristian den Fjerdes Tid og standse tilsidst ved Frederik den Syvende, den sidste Konge af den oldenborgske Stamme. Med alle sine karakteristiske Rum, med de pragtfulde Møbler, med sin store Rigdom paa Dragter, Vaaben og Portrætter, med sine historiske Relikvier, med sin kostbare Skat af Juveler og sjeldne Kunstgjenstande, er de danske Kongers kronologiske Samling et af Europas mærkværdigste Musæer, og hvad der for os forhøjer dens Betydning i en overordentlig Grad, er den Omstændighed, at den nu med Rette kan siges at danne en Fortsættelse af vort ældre Nationalmusæum, Musæet for de Nordiske Oldsager.

Men er Rosenborg i Besiddelse af store nationale Skatte, saa være det tillige sagt til Slægtens Ære, at dets Betydning mere og mere gaar op for den. Billederne paa vore aarlige Udstillinger, som behandle historiske Gmner, have hentet mangt et karakteristisk Bink, mangen Oplysning i disse Sale med de mange gamle Dragter og Smykker, Vaaben og Pragt møbler, og Brudegaverne til vore Prinsesser øse af de samme Kilder. Men hvad der er det Vigtigste af Alt: Mangen blandt de Tusinder, der aarlig besøge Samlingen, har forladt den med denne Tanke: „Gudske Lov, at vi have Minder, som det er værdt at eje, værdt at værne om!“

Carl Andersen.

Nr. 12

Pris: 30 Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

Se Omslaget indvendige og bageste Side

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

-
- Nr. 1. Præstens Sommerparer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester King, Historie af Carit Etlar; Hyrdebrennen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Rutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Sjællands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr. et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Hencel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Altimøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Molbeck, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermøder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Hessen, historisk Fortælling, af M. Hencel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsestifte fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omslaget's 3die Side.)

Min bedste Ven.

Af Elisabeth Martens.

Kjøbmand Knob var velbekjendt og velagtet i den lille By, og Bencævnelsen „Kjøbmanden“, var tilstrækkelig til at betegne, at det var ham, man mente. Og dog var det ingenlunde nogen stor Handel, han drev; men den var mangesidig, som det den Gang var Brug, og han passede den med Orden og Driftighed. Dertil var flere Tillidshverv efterhaanden bleve ham betroede; han var Kirkeværge og Overformyndet, og hans Raad blev oftere indhentet, naar Byens Anliggender skulde afgjøres.

Bed et kort, afmaalt Væsen røbede han, at han var sig sin Overlegenhed bevidst, og med Værdighed, næsten med Medlidenhed gjengjældte han de mange Siljener, han modtog, naar han stod i sin Dør eller red sin Eftermiddagstur paa sin fede blankbrune Høppe. I sin Familie saavel som i sin Forretning, bevarede han samme overlegne Bestemthed. Han havde giftet sig sent, og hans blege, noget sygelige Rone fordristede sig aldrig til at ytre anden Mening end Gusherrens, men adlød hans Vilje med utrættelig Godhed. Det samme kunde siges om Christian Geerk, Knobs troeste Arbejder og væsentligste Støtte, hvad Handel og Bandel angik. Som en

ung, kraftig Knøs paa en Snes Aar var han bleven Bodkarl — som det den Gang hed — i Knobs Tjeneste, og efter at være bleven dresferet i nogle Aar og slidt paa i endnu flere, var han omsider naaet saa vidt, at han fik Lov at arbejde fra tidlig Morgen til sen Aften uden at høre et ondt Ord. Knob vidste godt, hvad han havde i den ærlige Svend; han lønnede ham ogsaa meget ordentlig, men ikke et Djeblik glemte han at behandle ham som en underordnet, der stod dybt under ham. Han sov i et lille Lukas ved Butiken, han spiste sine Maaltider paa Dissen, og aldrig verledes der et Ord imellem dem, som tydede paa, at Knob huskede, at der bankede et Hjærte og boede en Sjæl i det unge, stærke Legeme, han drog saa megen Gavn af.

Knobs Datter Ingeborg, var Foreningspunktet imellem Forældrene, og hørte man Spøg og Latter i det rastløst arbejdende Hus, saa kom den fra hende. Hun var kun sex Aar, da Geerk kom dertil, men havde han nogle kjære Grindringer fra sit syvaarige Ophold i Knobs Hus, da sklydtes de allesammen hende. Hun udviste altid et venligt Bæsen imod ham, havde ofte smaa Tjenester at bede ham om; men ethvert Forsøg paa at faa ham med ind i Familjelivet blev bestemt afslaaet — „en Bodkarl passer i Butiken, ikke i sin Principals Selskab,“ — erklærede Faderen.

Med Arbejde ude og inde, gif Tiden sin Gang, dog ikke med den pulserende Jærnbanefart, der nu gaar igjennem hele Tilværelsen. Paa den Tid vor Fortælling bevæger sig, vare Jærnbanerne endnu ikke naaede til Sylland, man kjørte tværtimod med Stude og kom dog med. Gif heller fløj Spørgsmaal og Svar igjennem kunstigt sammenjatte Louge, under Himmel og Hav den hele Verden rundt, man nøjedes med en sparsom Postgang og mundtligt Budskab. Men disse saakaldte „gode gamle Tider“, savnede dog ikke rappe Tunger og lyttende Øren, der hørte og førte, saa Fantasien blev sat i Bevægelse og Rygter bragte i Omløb.

Ikke en Gang Niels Knob blev forstaaet for Dmtale; en Nyhedskræmmer fordristede sig til at tage ham og hans Færd under Behandling, og det varede ikke længe, inden der vaffes Mistanke, og Rygtet — dette formløse Uhyre — snoede sig ind i de Hjærter og i de Kredse, hvor der hidtil havde hersket Tillid og Agtelse. Man fandt hans Udseende forandret, og der hviskedes om Tab og Pengesforlegenheder.

Imellem hans Tjenestefolk, Karle og Husmænd, ytrede ofte Forundring over, at hans Sædindkjøb blev ringere med

hvert Aar, og da Geerk en Dag tillod sig at gjøre ham opmærksom paa, at deres Tømmer og Bræddeoplæg var gaaet saa meget ned, at det maatte nyt forsynes, foer Knob imod Sædvane op, og svarede: „Lad mig i Fred — jeg skal nok selv passe mine Forsyninger.“ — Men, som om han fortrød dette Udbrud, føjede han mildere til: „Du kan tro, Geerk, jeg ved det altsammen, men jeg spekulerer; — ja jeg spekulerer grumme meget i denne Tid;“ — sluttede han med et Suk.

Uvilkaarlig saa Geerk op, og det Udtryk af Betyrning og Modløshed, der laa i Principalens Træk, mindede ham om de foruroligende Formodninger, der vare naaede til hans Dre. Dog var dette aldeles forbigaaende, han var saa indlevet i Tillid til Knob, at denne ikke en Gang rokkedes, da han gjentagne Gange maatte modtage og bringe Breve fra og til Byfogden, hvilke fjendeligt vare af pinligt Indhold for hans Herre.

En Morgen i December kom endelig en Politibetjent for at bede Kjøbmand Knob at møde paa Raadstuen næste Formiddag Kl. 11, — der skulde afholdes et Møde. Dette var intet usædvanligt, men da Geerk bragte Knob den skriftlige Tilsigelse, snappede han ængstelig Papiret, og en Skjelven gik igjennem ham, medens han læste dets Indhold. Han ytrede intet, affærdigede som sædvanligt Geerk med en afvisende Haandbevægelse, men denne fik dog en trykkende Fornemmelse af, at der var tung Luft over Hjemmet, og han bildte sig ind, at Knobs Bæsen og Gang var usikker og besværlig, da denne til bestemt Tid begav sig hen til Raadstuen.

Ingeborg anede intet, og en blød medlidende Følelse rørte sig hos Geerk ved at se hende saa glad og tillidsfuld, og han østede af ganske Hjerte, at hun maatte blive forskaanet for den Ulykke, han uklart følte, drog sammen over hendes Hoved.

Senad Aften blev Geerk kaldt ind til Kjøbmanden, som han fandt i Sengen i en saa ophidset Tilstand, at han antog ham for febersyg. „Ja vist, ja vist, — jeg er syg;“ var Svaret paa hans deltagende Forespørgsel; „derfor maa Du, bitte Geerk, hjælpe lidt paa mig. — Gaa Kone, gaa Barn,“ — vedblev han med usikker Stemme, „jeg har lidt at tale med Geerk om, — han er vor gode Ven — ikke sandt Ingeborg?“ — sluttede han, idet han med rystende Sænder skjød hende fra sig.

Saa snart de vare borte, fortalte han med stort Besvær, hvordan flere Uheld og sammentrusne Begivenheder havde

bragt ham i en ulykkelig Pengeforlegenhed. Dette var allerede sket for flere Aar siden, men i Haab om, at han kunde slaa sig op igjen, havde han søgt foreløbig Dækning i de offentlige Midler, som vare ham betroede; men da han altid havde udbetalt Renterne i rette Tid, var hans Misbrug hidtil forblevet ubemærket. Først for nogle Maaneder siden, da der fandtes et Modtagelsesbevis, som han undslog sig for at skaffe tilveie, var der opstaaet Mistanke, og Undersøgelser vare blevne iværksatte. De truende Breve og endelig hans Sidkaldelse til Byfogden i Dag, vare de sørgelige Følger af hans Uredelighed.

I fuldkommen Tavshed hørte Geerk denne Tilstaaelse, som bragte Skammens Rødme og Angstens Sved paa den stolte Mands Pande, og end mere ydmygende var det, da han bad Geerk at hjælpe sig. Denne forstod ikke strax, hvad Knob mente, men da han huskede paa, at han havde overgivet et Par hundrede Daler, som han havde sammensparet, i Principalens Hænder, svarede han beredvilligt: „Ja, i Guds Navn tag dem Hr. Kjøbmand, hvis det kan hjælpe Dem og Deres.“ Uvilkaarligt traadte Ingeborgs Billede frem for hans indre Øje, og han føjede bevæget til: „Det var Synd, om det velsignede Barn skulde have Sorg.“

I Stedet for at takke ham for det bragte Offer, udbrød Knob med Sver: „Ja, ikke sandt, for Ingeborgs Skyld maa vi, eller rettere Du Geerk gjøre alt, — hun maa hverken kjende Skam eller Ulykke. Du gode ærlige Geerk — Du maa og vil nok redde hendes Fader.“

„Men jeg kan jo ikke,“ afbrød den tiltalte. „Jeg ejer jo intet, undtagen de 200 Daler, som jeg allerede har tilstaaet Dem, Gud give, at jeg havde mere!“ sluttede han forknyet.

„Du har mere — tænk dig om,“ — begyndte Knob igjen, og nu fulgte en Paamindelse om, at Geerk selv havde fortalt, at han havde 3000 Rigsdaler i kongelige Obligationer.

„De ere ikke mine, men min stakkels Broders — de maa ikke røres,“ lød Geerk bestemte Svar, og imedens Knob forsøger ved snilde Bevisførelser at omstøde hans Grunde og forvirre hans Begreber, ville vi fortælle, hvorledes han var kommen i Besiddelse af den Sum, hvortil Knob satte sit sidste Haab om Redning.

Vi føres atter til en stormfuld Scene, men det er ikke Sjælens Bølger, men Havets vældige Bølge, som ere i Oprør. I Nætter og Dage havde Storm og Uvejr pidsket Vesterhavet,

og Kystens faa Beboere havde forudsagt, at der vilde spørges Nød og Ulykke paa den farlige Strand. Christian Geerk havde den Gang Sjemstavn der ved Kysten, han var anbragt ved en Handel, der dreves i et Slags Blothus, og hans ældre Broder Peter, der var Sømand og ellers foer paa lange Rejser var ogsaa hjemme, som han kaldte det, endskjønt Forældrene forlængst vare døde, og det kun var Broderen og de kjendte Steder, der drog ham did.

Sin stormfulde Efteraarssnat var han den første, der hørte et Nødskud lyde fra det brusende Hav. Han betænkte sig ikke; da det blev gjentaget, var han allerede ved Strandbredden, fik slidt sin lille Jolle i Søen og vilde gaa ud til Skibet, der som en uformelig Masse viste sig ude paa de oprørte Bølge. Men Nødskuddene havde vækket flere end ham, de gamle Sømcænd kjendte disse sørgelige Raldelser og vare ogsaa ilede til Strandbredden for at se og raadslaa, om der kunde gøres noget. De kom tids nok til at modsætte sig Peter Geerks Affart, de kaldte den halvgal Gjerning og beviste ham, hvor umuligt det vilde være at naa ud til Skibet i en saadan Nøddestil. Nødig gav han efter for deres bedre Erfaring og arbejdende med næsten utrolig Iver og Kraft fik han den større Redningsbaad sat ud og ledsaget af et Par andre kraftige Mænd, gik han afsted i Skum og Brænding.

Den forfærdelige og farlige Sejlads fornaa vi ikke at gjengive, men ofte syntes Tilskuerne, der efterhaanden havde samlet sig ved Stranden, at Baaden var forsvunden i Dybet. Dog! den dukkede atter frem og naaede omsider Skibet. Hvad der foregik kunde ej skjælnes fra Land, men efter lang Venten, der for Christian Geerk næsten var uudholdelig, saae man Baaden som et mørkt Punkt, dukke frem paa Havet, og samtidig dermed var Skibet forsvundet, man antog, at det var sunket eller sønderslaaet, og der var almindelig Glæde over, at Redningen var kommen tids nok.

Denne Følelse blev imidlertid snart fortrængt af ny Angst, thi man skjælnede tydeligt, at en voldsom Sø ligesom opslugte hele det lille Fartøj. Alle Udbrud forstummede, med den højeste Spænding afventede man, at det atter skulde komme til Syn, og ude af Stand til at udholde denne ørkesløse Venten sprang Christian Geerk og et Par yngre Sømcænd i den mindre Jolle, for om muligt at bjærge nogle af de forulykkede, hvis Baaden var kængret. Denne sørgelige Formodning viste sig snart at være virkelig, men de fleste Sømcænd brugte deres Svømmesærdighed og strede for Livet til det

yderste. Christian vidste, at Broderen var en god Svømmer, og begreb ikke, at han i lang Tid ikke kunde øjne ham; endelig dukkede han op, men langt tilbage og adskilt fra de andre ved frygtelige Bølger og kjendelig arbejdende med Besvær, da han bar en Byrde og kun havde den ene Arm til sin Raadighed.

Christian drev paa, at de skulde søge at nærme sig ham, men det erklæredes for umuligt, især da Tømmer og andre Dele af det ituflaaede Skib fremkaldte nye Farer. Paa Kjølens af den fuldsejlede Baad havde flere søgt Redning og andre af de kæmpende vare omsider naaede saa nær til Land, at man kunde komme de udtømte Kræfter til Hjælp. Iblandt de reddede var en finklædt Mand, som tydelig nok ikke hørte til Skibets Besætning. Saa snart hans Bevidsthed var vendt tilbage, stirrede han fortvovet omkring sig og udstødte Raab, som de omkringstaaende vidste var Engelsk, skjønt de ikke forstode dem.

Smidlertid vedblev Peter sin Kamp for at naa Land, og Christian sin Bestræbelse for at komme ham til Hjælp. Det syntes næsten at lykkes, da et drivende Stykke Tømmer gav Peter et saadant Slag paa Hovedet, at han mistede Bevidstheden og slap sin Byrde. Det hele var et Djebliks Værk og et Djebliks Beslutning var det ogsaa for Christian at kaste Støvler og Frakke og springe ud. Et Loug, som fastholdtes af dem i Baaden, var han saa lykkelig at faa slynget om Peters afmægtige Legeme, og dernæst dukkede han ned efter den Gjenstand, som, sluppet af sin Redningsmand, endnu engang steg op imod Overfladen. Det var et kvindeligt Bæsen, han greb fat i hendes folderige Klæder og arbejdede sig henimod Baaden, i hvilken hans stakkels Broder endelig var bleven optaget, vedvarende bevidstløs og med et gabende Saar i Hovedet. Det var en sørgelig Ladning den lille Baad bragte i Land, thi det syntes, som om Havet havde taget Livet og Jorden kun havde beholdt Legemerne af disse to. Men omsider begyndte Peters Puls at slaa og Mandedrættet at arbejde, og med stor Forsigtighed blev han bragt til Kjøbmand Hjort, Christians Principals Hus, for der at afvente Lægehjælp.

Den kvindelige Skibbrudne behøvede kun de sædvanlige Oplivelsesmidler for at vækkes af sin Afmagt, og gribende var den Genrykkelse, hvormed hun og den engelske Herre gjenfandt hinanden efter al den ustandne Fare og Angst. Senere Underretning meddelte, at disse to vare unge, nyligte Men-

nesker, som, efter at have gjort deres Bryllupsrejse i Syden, fik den ulukkelige Tude, da de traf hans eget Skib i Bordeaux at ville gaa hjem med det direkte til Newcastle, hvor han var Chef for et Skibsrederi.

Næstefter Gjenfindelsens Glæde kom deres Taknemmelighed til Orde, især imod de to unge Brødre Geerk, hvis Mod de udelukkende havde at takke for deres Redning. De bleve kun nogle faa Dage i de uvenlige Omgivelser, men inden de forlod Kysten, uddelte de Belønninger til alle, af hvad de havde i Behold, kun Peter og Christian bad de at vente, indtil de vare komne hjem og paalagde alvorligt den sidste, at underrette dem om, hvorledes Broderens Tilstand senere blev.

Den blev kummerlig, thi vel overvandt hans funde, kraftige Legeme de ustandne Strabadser, men Slaget paa Hovedet havde berørt Hjernen og forstyrret dens Virksomhed. Som en halvfjøllet, sløv Staffel rejste han sig fra sit lange Sygeleje, og kun uklare og svage Grindringer havde han beholdt af de oplevede Begivenheder, men disse vare tilstræffelige til at indgive ham Uro og Angst. Til Tider skyndte han sig til Stranden — han skulde derud — Skibbrudne til Hjælp, — forklarede han, og man maatte med Magt holde ham tilbage. Til andre Tider indgav Synet af Havet ham Angst, han tog sig om Hovedet og raabte, at det kom og knuste hans Nakke, og skjulte sig da som et opskræmmet Dyr.

Det var en daglig Sorg for Kristian at se sin Broder saaledes, saa, da der kom en rigelig Belønning fra Newcastle til dem begge, ansaa han det for sin Pligt at gjøre noget for at fjærne ham fra Omgivelser, i hvilke hans Tilstand forværredes. I Samraad med sin Principal og dennes Sønner, foreslog den ældste Søn, der var Præst nogle Mil inde i Landet, at Kristian skulle sætte Broderen i Kost i den By, hvor han var, saa vilde han have Tilsyn med ham og tillige, hvis han ønskede det, drage Omsorg for, at deres lille Formue blev anvendt paa bedste Maade.

„Seg ejer intet,“ — afbrød Kristian ham, — „jeg har beholdt mine funde Lemmer, — ham — Stafflen, tilhører hver Skilling, og de skal aldrig røres, saa længe jeg lever;“ tilføjede han med en Bestemthed, der forbød al Modsigelse.

Efter denne Gjengivelse af Begivenheder og Følelser, som vel laa flere Aar tilbage i Tiden, men som dog ikke havde tabt deres Magt, kan man let forstaa Kristian Geerk

bestemte Bægring ved Knobs Anslag imod den lille Formue. Som en Synd imod Broderen, stod det forlangte for ham, og hans Sanvittighed var vant til at blive adlydt, naar den som nu talte højt og indtrængende lige over for de mest bønfoldende Anmodninger.

Det gik haardt til den Aften i Rjøbmandens ellers saa rolige Hus, thi da Knob mærkede, at hans Overtalelser ikke nyttede, raabte han paa Kone og Datter, — de skulde komme ind og smelte Geerk' Hjærte, thi kun han kunde redde ham fra det, der var værre end Døden, nemlig Anklage, Dom og til sidst Forbedringshuset. Djeblickets Angst berøvede Knob alt Maadehold, i en exalteret Stemning og med de stærkeste Udtryk fortalte han, at han om Forniddagen i Raadstuemødet havde lovet, at de omhandlede Penge skulde blive afleverede næste Dag til den samme Forsamling, som nu var Bidne til hans Forsømmelse.

„Det er jo umuligt!“ — udbrød paa en Gang Moder og Datter, men Knob vedblev ivrig: „Smorgen er jeg syg, en Erklæring fra Doktoren vil nok skaffe mig tre Dages Frist; — Terminen er endnu ikke udløben, — og i disse tre Døgn er det, at Geerk kan og maa skaffe Hjælp.“ Han fortalte i Korthed, at denne var i Besiddelse af næsten hele den Sum, der manglede og vilde være i Stand til at faa den disponibel, det gjaldt altsaa blot om hans Vilje.

Det var ubestrikelig haardt for den gode varmhjærtede Geerk at staa her som haard og ufjærlig, især lige over for Moderen og Ingeborg. Denne sidste, betagen af den forfærdelige Fremstilling og uvidende om Geerk' Bevæggrund, saae koldt paa ham og udbrød grædende: „Hvorfor vil De dog ikke hjælpe os? — vil De hellere, at vi alle skal græmme os ihjel, end De vil ofre Deres Penge? — jeg havde altid troet, at De var god“ — sluttede hun mildere, idet hun strakte Hænderne ud imod ham.

Det var ham for meget, Smerte og Varme bragte hans ærlige Hjærte til at flaa og fyldte hans Dine med Taarer. Knob, som saae det, indsaa strax, at skulde nogen omstøde Geerk' hidtil urokkelige Beslutning, da maatte det være Ingeborg og han begyndte igjen med Graad i Stemmen: „Du har ikke taget Fejl, mit Barn! han er god — han er ædel! for at bevare din Ungdom for Skam og Sorg, bringer han sine Forsigtighedshensyn til Tavshed. De ere ogsaa overdrevne,“ — vedblev han livligere, da ingen afbrød ham, — „min hele Bedrift maa da vel være Sikkerhed nok for de Par tusende

Daler, — og herefter skal Du være Herre her, som om Du var Søn i Huset — eller Svigersøn;" — føjede han hurtig til, da han saa, at der steg Rødme op i Geerk's Kinder. „Ja, det er Alvor!" — fortsatte han højtideligt, — „hjælper Du mig i denne Nød, saa er Du min bedste Ven, og jeg giver Dig til Gjengjæld det bedste, jeg ejer, Barnet der! — min kjære Ingeborg, — hun vil vide at lønne Dig."

En afværgende Bevægelse af Geerk og end mere Madam Knobs ufrivillige Udbrud: „Mand, sælger Du dit eget Barn?" — standsede, hvad han videre havde at sige, og efter et Djebligs Tavshed sagde Geerk med bestemt men dæmpet Stemme: „Frygt ikke Madam, her er ikke Tale om Salg eller Gjengjæld, men gjør jeg den Uret at berøve min stakkels hjælpeløse Broder hans Ejendom, da gjør jeg det af Omfjorg for hende. Jeg synes ikke," — vedblev han, „at det var til at udholde at se hende græmme sig."

Han kunde ikke saa Ordene frem, men rakte blot Haanden ud imod Ingeborg, — hun greb den og i et Overmaal af Taknemmelighed og Rørelse trykkede hun den til sine Læber. „Na nej, aa nej!" — lød det sagte fra ham, idet han skænkede Blikket, der nys havde hvilet saa kjærligt paa hende; men Knob, der ikke vilde slippe Udsigten til Redning, tog højtideligt til Orde: „So — det hører Gud i Himmelen og I alle, at hvad enten jeg lever eller dør, saa hører Ingeborg Geerk til, saafremt han selv ønsker, at eje hende, naar Tiden kommer, at hun kan gjøre en Mand lykkelig. Og det maa Du love mig Barn, — saafremt Du vil se din Fader frelst ved hans trofaste Hjælp."

Suk og Sulken var det eneste Svar der lød, Moderen knugede Barnet til sit Hjerte, og Geerk følte sig i dette Djeblig mere som en Synder end som en Hjælper. Knob derimod havde faaet sin Energi tilbage, og saa snart Bevægelsen havde lagt sig, bad han Moder og Barn at forsøje sig bort, han maatte gjøre Aftale med Geerk. Denne var, at han ganske tidligt næste Morgen skulde begive sig afsted til den før nævnte Præst, som havde Pengene i sit Værg. Ligeledes skulde han under Vejs afslutte Salget af den brune Ridehoppe, det var indledet og maatte nu afgjøres, da dette Beløb skulde til for at komplettere det manglende.

Sdeligt gjentog Knob, at Geerk maatte være tilbage saa snart, at alt kunde ligge i Orden inden de tre Dages Udløb, og at han ikke bestemt turde love det, ængstede Kjøbmanden betydeligt; han bad derfor, inden de skiltes, at Geerk til sin

øvrige Godhed vilde føje den, at tage Nøglerne til Pengekassen med sig, saa at han havde denne Grund at angive, hvis Politiet forinden skulde komme og fordre den oplukket.

Denne Underfundighed var Geerk imod, men han vægrede sig ikke, han var i det hele behersket og overvældet af saa mange Følelser og Tanker, at han næppe tilfulde opfattede, hvad der foregik, og hvad han havde lovet; først da han efter gjentagne Talsigelser og Paamindelser havde sagt Knob og Rone Farvel og i den dæmrende Vintermorgen befandt sig paa Bejen, stod det oplevede tydeligt for ham, og i den Skuffelse og Sorg, som hans Principals Uærlighed og Ulykke lagde over hans Sind, dukkede der dog en mild og varmende Følelse op, det var Bevidstheden om, at han virkede til Trøst og Gavn for lille Ingeborg.

Harde han fuldt op at gjøre, var Knob derimod henvist til en Uvirksomhed, som forøgede hans indre Uro. Tidligt den næste Morgen blev der sendt Bud efter Lægen og efter den søvnløse, stærkt bevægede Nat befandt Knob sig i en saa ophidsset Tilstand, at han vel kunde antages for at have Feber. Dertil havde han fiffigt udfundet, vedvarende at klage over Tynge i Hovedet og Besvær ved at tale, for derved at undgaa nærmere Udspørgen, saa vel af Lægen, som af de Afsendinge fra Byfogedkontoret, han frygtede skulde indfinde sig.

Det var lange tunge Dage, der sneg sig hen i det pynnelige, velordnede Hus. Madam Knob var lidt blegere, talte lidt mindre end ellers, men færdedes igrigt som hun plejede; det var bleven hende indskærpet ikke at røbe nogen Uro, og hun adlød efter bedste Evne. Ingeborg formaede derimod ikke at skjule eller bekæmpe den Forandring, der var foregaaet med hendes hele indre Væsen. Som et Uvejr paa en solklar Dag vare disse forfærdelige Begivenheder og Muligheder styrtede ned over hende, og Nattens gribende Dyrtrin opfyldte hende ganske, saa at hun bevægede sig halvdømmende om eller sad tankeløst grublende ved Faderens Seng og foer sammen, naar han henvendte en Ytring til hende.

Den beroligende Mixtur, de bedøvende Draaber formaede hverken at skaffe Knob Ro eller Søvn, og at hans Sygdom var rygtedes i Byen og gav Anledning til Forespørgsler, var ham i høj Grad pinligt. Især var det ham en Kval hver Dag at høre Politibetjentens Spørgsmaal om, hvorledes det stod til, — om Kjøbmanden snart kom op o. s. fr.; og da han den anden Dag hørte den Tilføjning fra Byfogden, at denne, saa snart hans Tid tillod ham det, selv

vilde se til den syge, brød hans Angst og Utaalmodighed ud og han raabte grædende: „Sag kan — jeg vil Ingen se og allermindst ham. Gud, o Gud! hvis han kommer førend Geerk, saa er jeg fortabt; jeg arme Menneſke, hvad maa jeg lide, hvad maa jeg døje!“

Saa, han led virkelig. Pinebænk og Tortur ere forlængst affskaffede, men den før saa vældige Kjøbmand Knob laa der i sin bløde Seng i sit velhavent udstyrede Sovekammer og led Sjælevaler, der indeholdt Straf og bragte Angeren til at røre sig i hans omtaagede Samvittighed. Dertil var den fingerede Hovedtyngde efterhaanden bleven til Virkelighed, de oprørte Tanker og Følelser, Svømløshed og Angst havde angrebet hans Hoved, saa det bankede i Hjernen og Blodet fusede ham for Ørene, og da den tredje Dags Aften efter Geerk' Afreise nærmede sig, og denne endnu ikke var kommen tilbage, kjendte Knobs Sindsoprør ingen Grænser. Ofte sad han overende i Sengen og anspændte alle Ører for at lytte, saa fastede han sig i Fortvivlelse atter tilbage, stønnede og vred sig, som om han var underlagt legemlige Lidelser; men paa Madam Knobs og Ingeborgs bedrøvede Spørgsmaal lød Svaret: „nej nej! jeg fejler intet, ikke andet end Þenge, Þenge!“ — og han strakte griff Hænderne ud i Luften, som vilde han gribe dem og raabte: „Gud forlade Geerk hvis han narrer mig, saa — ja saa!“ — og han gjorde en Bevægelse over Struben, som Ingeborg ikke forstod, men som fyldte hans Kone med Skræk.

Endelig, midt i Nattens dybe Stilhed lød Hestetrav og dernæst Fodtrin i Gaarden. Ingeborg som sad i Dagligstuen, sprang hurtig op, raabte højt: „Fader, der er han!“ — og ilede den kommende Geerk i Møde. Men Knob, hvis spændte Øren ogsaa havde hørt Støi, opfattede hendes Udraab, som om det var Byfogden — hans Dommer, — der kom, og i navnløs Rædsel greb han med rystende Hænder efter Senge-stolpen, som for at rejse sig op, men Kræfterne svigtede ham og han sank tilbage. Et Forsøg at raabe, mislykkedes ogsaa, saa da Ingeborg jublende førte Geerk hen til Sengen, mødte dem et forfærdeligt Syn; med aaben Mund, stirrende Øjne og et angstfuldt, forvirret Udtryk laa hendes Fader der, som en ubevægelig Masse, hvis Bryst endnu drog Ande, men hvis Tunge og Forstand var lammet. Der blev skyndsomt sendt Bud efter Lægen, men inden denne kom gjorde Geerk gjentagne Forsøg paa, ved at vise ham de medbragte Þenge,

at bringe ham Beroligelse, men alt var forgjæves; den korte Tid, han endnu havde at stride i, led han Angstens Kvaler, saa han forlod ikke Verden uden at blive straffet for den Uret han havde øvet. I det han drog det sidste Suk bad Geerz front: „Herre, vær ham en naadig Dommer;“ — „Amen!“ føjede en blid Stemme til og Ingeborg sank højt grædende paa Knæ ved Faderens Leje.

Næsten med telegraphisk Hurtighed gik Budskabet om Kjøbmand Knobs Død rundt i den lille By og enhver havde sine Bemærkninger at føje der til; dog, da Døden har en mild

forsonende Magt, var det overvejende Røstaler der lød, alle hans gode Sider rykkede ligesom frem, nu da han var borte. De Herrer, som vare indviede i det Ansvar, Knob havde paa draget sig og ikke fyldestgjort, havde deres egne Tanker, Lægens Fremstilling af hans hele Sygdom og endelige Bortgang ved et Slagtilfælde, tilintetgjorde vel Frygten for et Selvmord, men lod dem dog tro, at ulykkelige Pengeforhold havde fremkaldt hans Død.

Byfogden blev derfor beskæmmet, ved den følgende Morgen at modtage Anmodning om, selv at ville udtage, af Kjøbmandens Pengekiste, de Obligationer af Umyndiges Midler, som henlaa der. Det var Geerk der forebragte denne Anmodning, han vilde, at der skulde drages Nytte af det Offer der var bragt; thi vel var den Straffskyldige borte fra Verdens Dom, men hans Minde skulde, for de Efterlevendes Skyld, inarest muligt reddes for al Mistanke.

Ingeborg der kun halvt forstod alle disse bitre Befymringer, spurgte ængstelig: „Hvad nu Geerk? — vil de nu sige, at Fader — at Fader?“ — hun kunde ikke faa Ordene frem, men det behøvedes ikke heller, Geerk forstod hende og svarede mildt: „Det, som deres Fader havde i Forvaring ligger i hans Gjemmer, Ingen kan kaste Skygge over hans Minde.“

„Tak, tak!“ tusendfold tak;“ — brød Ingeborg ud, idet hun i barnlig Selvforglemmelse slog sine Arme om hans Hals, — „aldrig, aldrig,“ — føjede hun grædende til, — „skal jeg glemme hvad De har gjort for os.“

Efter at Begravelsen med dens Sorg og mange Uresbevisninger var overstaaet, kom den daglige, rolige Orden atter i Gang i Knobs Hus og det hed sig i Byen, at foreløbig vilde Enken fortsætte Handelen, med Geerk til Hjælp; men mange mente, at han næppe havde Drift og Dygtighed nok til at være Bestyrer og ikke faa forundrede sig over, hvor let og hurtigt han tilegnede sig Magt og Myndighed. Uden nogen videre Aftale eller Ordning havde Geerk' Forhold aldeles forandret sig, siden den forfærdelige Aften, og dog var der ikke Spor af Annasfelse eller Hovmod i hans Optræden; hans gode, fintfølende Natur lærte ham at gjøre Overgangen. Da Madam Knob, Dagen efter Mandens Død, bød ham at tage dennes Plads ved Bordet, gjorde han ingen Indvendinger, men satte sig alvorlig og beskeden, og om alt hvori hun kunde have Indsigt, indhentede han hendes Mening, men

handlede i øvrigt sikkert og bestemt, som den der er sig bevidst at have Ansvar.

Stadsværelserne paa den ene Side af Butiken vare hidtil kun benyttede ved særdeles Lejligheder, naar Kjøbmanden havde et Spilleparti eller fejrede sin Fødselsdag ved et Herreselskab, men nu bleve de udlejede til en ung Læge. Dog fik Geerk, ved Siden af Kontoret, et eget lille Værelse; og paa sin stille Maade forstod Madam Knob at vise ham Agtelse og Omsorg; men om Løfterne der vare udtalte i hine Trængselstimer, ytrede der ikke et Ord. De vare alligevel ikke forglemte og de, eller rettere de Forhaabninger, som ved dem vare opstaaede i Geerk' Sind, var den Kilde, fra hvilken han øste Glæde, Haab og utrættelig Iver til sin daglige, ofte besværlige Gjerning, thi det er vanskeligt for en ung Mand at hæve et ældre Hus' forstyrrede Kredit. Dog forstod han efterhaanden at erhverve sig Tillid og Agtelse, og da han i Aarets Løb kom til den trøstende Erkjendelse, at han nok kunde bringe Forretningen i Vejret igjen, tillod han sig at søge en yngre Medhjælper.

Pastor Hjort, hvis Hengivenhed for Geerk var bleven forøget ved den Fortrolighed, han havde vist ham i Henseende til Forbruget af Broderens Penge, havde gjentagne Gange opmuntret ham til at tage en Søstersøn af sig, i sin Tjeneste, og saa snart Geerk troede at kunne forsvare det, gik han ind paa Forslaget. Efteraaret, som altid bragte mere Liv i Handelen, bragte ogsaa Herman Bakke med til Hjælp. Han havde i flere Aar været i en større Handel i Aalborg, men var ved Principalens Død kommen ud af denne Stilling, uden at være færdig med sin Læretid; denne skulde nu afsluttes under Geerk' Opsigt, hvis praktiske Dugtighed og sikre Værekjendskab kunde være til megen Gavn for Herman; men saa havde denne til Gjengjæld faaet mere Undervisning og var, ved at have levet i en større By, hvor han havde haft Adgang til flere dannede Familjer, mere velopdragen og afflebet i sin Opførsel og sit Væsen. Geerk lagde ikke synderlig Mærke dertil, han var uvant med at vurdere slige Fortrin, Ingeborg derimod saa strax, at det var et kjønt, ungt Menneske, som uden Gêne benyttede Tilbudet om at tilbringe de ledige Aftentimer i Dagligstuen, og det morede hende at høre ham fortælle om hvordan det gik til i Aalborg, hvor han hos Slægtninge havde taget Del i Dans og anden ungdommelig Fornøjelse.

Uden særlige Begivenheder gik to Aar hen og Ingeborgs

Konfirmation nærmede sig. Geerk vilde, at den skulde festlig holdes og hans Vilje gik nu altid igjennem. Han førte med Alvor og Inderlighed den unge Pige ind og ud af Kirken og han modtog, som Bært, de indbudne Gæster. Ikke faa af de tilstedeværende forundrede og ærgrede sig der over og der faldt mange spodske Bemærkninger over den Ret han tog sig. Noogle mente, at det endte med, at han „tog Enken,“ — han bar sig jo allerede ad, som om han var Mand i Huset, andre formodede, at det ikke var den gamle, men den unge han spekulerede paa, men dette mødte almindelig Modsigelse. „Det Barn,“ — lød det fra mange Munde, — „Geerk er altfor snild til at bryde sig om det fine Pigebarn, som hverken har Kræfter eller Dngtighed, — nej han sledsker kun for dem begge, for at kunne skalte og valte, som han vil.“ —

Smedens disse Domme bleve fældede over Geerk, var han uberørt og i en lykkelig Sindsstemning. Paa Konfirmationsdagen, da de alle vare i en særlig Bevægelse, kom han til at sige Du til Ingeborg, — og rettede hurtigt sin Fejltagelse, men hun, som var opfyldt af Taknemmelighed for hans Omsorg og Godhed, sagde hurtigt: „Hvorfor forandrer Du det?“ — da jeg var lille, sagde vi jo altid Du til hinanden, hvorfor gjøre vi det da ikke nu, da jeg har langt mere at takke Dig for. Mig vil det falde let;“ — fjøede hun til idet hun spøgende tog Glasset der stod foran hende, blinkede med ham og sagde mildt: „Du — Du! —“

Geerk gjengjældte glad denne Opfordring, da han troede, at den indeholdt langt mere, end den barnligt bevægede Ingeborg tænkte paa, og dette lille Optrin befæstede de Forhaabninger, der altid hvilede i hans Sjæl og han saa i Udveylingen af det fortrolige „Du,“ Ingeborgs Anerkjendelse af den af Faderen indledede Forbindelse. Der var flere end han, der havde denne Opfattelse. Madam Knob, som ikke fordristede sig til at spørge, men som inderlig ønskede, at Datteren maatte komme i Geerk' trofaste Baretægt, troede ogsaa heri at se Tegnet paa at dette vilde ske. Iblandt deres bekjendte drøftedes denne lille Begivenhed, men overvejende undredes man over, at det unge Barn, kunde bryde sig om den halvgamle, flodsede Fyr, der hverken havde Manerer eller Levemaade.

Disse Udtryk vare for stærke, Geerk besad vel ingen Skjønhed, men var et kraftigt velvorent Menneske og den Frihed og Tilfredsstillelse, hvormed han virkede, havde dertil givet ham et fornøjet Smil og et mildt Bæsen, men tung, usleben og ældre tog han sig ud i Forhold til Ingeborg.

Hun var ikke regelræsfig smuk, men besad en rank Bæret, nette Manerer og et indtagende Ansigt, med lys Hud og fin Rødme. Hun saa mere ud til at kunne være hans Datter end hans Sustru; vi vide, at han kun var 13 Aar ældre end hun, men det er ikke altid Aarenes Antal, men deres Virkninger, som danne Forskjellen. Den strængt arbejdende og nøjsomme Maade, paa hvilllen Geerk havde tilbragt sin Barndom og Ungdom, havde efterladt Spor i hans Ydre, som det havde paavirket hans Indre. Derfra kom hans tidlige Besindighed og mandige Bestemthed, men derfra hidrørte ogsaa hans Egegyldighed for de Smaating, der danner og forskjønner den ydre Fremtræden.

Madam Knob var Geerk taknemmelig, at han ikke paaskyndte en Afgjørelse, thi hun haabede, at Alderen vilde udvikle de Følelser, som hun godt vidste, at Ingeborg endnu ikke nærrede for ham, men hun var ikke saa tryk i sin Benten som han. Hun lagde Mærke til den Fornøjelse og Glæde, som Ingeborg fandt i Hermans Selskab. Denne var forlængst færdig med sin Læretid og var et i alle Maader net og elskværdigt Menneske, som uden at forsømme sine Pligter, vidste at finde mange Timer, i hvilke han søgte Ingeborgs Selskab, og da var der Liv i Samtalen og Munterhed ved hvad han fandt paa.

En Skovtur med Ungdom og forskjelligt Morsskab bragte nogle nagende Tanker op i Geerk Sind. Man førte paa to Bogne og fra Barn af havde det været Ingeborgs Ret at sidde hos Geerk, naar han førte Hestene. Hun gjorde det ogsaa denne Gang paa Udturen og var mild og sød, som sædvanlig, men udbad sig dog senere, at hun paa Hjemturen maatte føre paa den anden Bog, hvor Herman var Ruds, da der syntes hende at være mere Munterhed. Geerk tænkte ikke hvorfor, men han syntes ikke om denne Anmodning, ligesom han i det hele ikke ret følte Glæde ved at se Ingeborg bestandig mere optaget af andre, end af ham, han blev alvorlig og stille og da hun lagde Mærke dertil og spøgende sagde: „Hvorfor staaer Du der, som en gammel Bedstefader!“ — fornam han et Stik i Hjærtet og der blev Mismod i hans Indre den øvrige Del af Aftenen; det var gaaet op for ham, at han manglede den Lethed i Sind og Bevægelser, der hører den unge til. Efter at være kommen til denne Erkjendelse, fulgte andre Sagttagelser hurtigt efter. Som han saa Ingeborg ung og glædestraalende bevæge sig imellem sine jævnaldrende, syntes hun ham at være, som et Barn, der skulde flagre og

nyde, men ikke paalægges Baand eller Pligter; og der var dog Tider, i hvilke han syntes, at hans Bønten maatte have en Ende, hans højeste Ønske blive opfyldt.

Det hørte til Forretningsordenen, at Geerk hvert Aar gjorde en Rejse til sine vigtigste Handelsforbindelser for selv at afslutte og ordne, og da han hvert Aar formaede at afvikle flere af de Restancer, han var gaaet ind til, vare disse Udflugter ham en Tilfredsstillelse. Ogsaa dette Aar gjorde han sin Rundrejse og da han havde den Glæde at kunne bringe Pastor Hjort det sidste Afdrag paa Gjælden til Broderen, var det med et usædvanlig fornøjet Sind, at han afsluttede sin Forretningsrejse ved Besøget i den hyggelige Præstegaard.

Præsten, som ved den Fortrolighed der var vist ham, var kommen i et særligt Forhold til Geerk, tillod sig i Samtalens Løb at spørge: „Og hvad nu, min kjære Geerk? naar skal De høste den Kjærlighed De har faaet?“

Den Tiltalte foer næsten sammen ved at høre sin lønligste Tanke udtalt i Ord, men da han følte Trang til en Raadgiver, svarede han med usikker Stemme: „Seg ved det ikke, for jeg har ikke Mod til at bede om det, som jeg synes er alt for godt til mig. Hun er saa ung — saa fin,“ — søjede han itammende til, — „og jeg er“ —

„De!“ — afbrød Præsten ham, „De er en Mand, saa god og ædel, som nogen Pige kan ønske sig, og efter min Mening skylder De dem selv og hende De holder af, ret snart at knytte det Baand, der vil gjøre dem begge lykkelige.“

Disse Ord trængte lige ind i Geerk' Hjerter og det Blik han sendte Præsten, røbede en Glæde og Taknemmelighed, der forskjønnede hans Ansigt. „Tak for hvad De siger,“ — tog han Ordet. „Seg har ogsaa selv tænkt paa, at den Sag vist burde have en Afgjørelse, og da jeg nu har klaret min sidste Gjæld til Peter, synes jeg næsten ogsaa, at jeg kan have Lov til at tænke lidt paa mig selv,“ sluttede han med elskværdig Forlegenhed.

„Ja, ganske vist!“ — faldt Præsten ivrig ind, og inden de skiltes, var der indgivet Geerk saa megen Selvtillid og saa mange Forhaabninger, at han tilbagelagde Hjemreisen, under de lyseste Fremtidssyner, og han betraadte Hjemmet i den lykkeligste Sindsstemning.

Det var Aften og saa snart han traadte ind i Dagligstuen, bemærkede han, at Sugeborg ikke var hjemme. „Hun er hos Postmesterens,“ lød Madam Knobs Svar. „Ja, saa vil jeg gaa hen og hente hende,“ — faldt Geerk ivrigt ind,

han brændte af Længsel efter hende, men blev underlig berørt, da Madam Knob svarede: — „Maa — vil De? Baffe er ellers gaaet, han vilde følge hende hjem.“

„Baffe,“ — brød Geerk fort af, — „det behøver han ikke at give sig af med, jeg skal nok selv,“ og med en vis Hæftighed tog han Frakke og Hat og skyndte sig af Sted. Madam Knob saa med Betyrning efter ham, thi netop, under hans sidste Fraværelse, troede hun at have gjort Sagtagelser, som hun burde meddele ham. Hun var ikke kommen til Rede med, hvordan hun skulde føje sine Ord, da hun hørte Datteren og dennes ledsagere komme hjem, og et vist, opskræmmet Udtryk i Ingeborgs Dine, saavel som en kort, tør Tone i Geerk's Bemærkninger, sagde hende, at han havde ytret sin Misbilligelse, og hun bestyrkedes i sit Forsæt, næste Dag at tilraade Baffes Fjernelse fra Huset.

Paa sin sagtnodige Maade sagde hun: „Hør Geerk, jeg tror det var bedst, om Baffe fik sig en anden Plads, det er ikke værd, at have ham her; — De stoler for meget paa ham,“ — føjede hun nølende til, — da Geerk spørgende Blik fordrede Forflaring.

„Stoler paa ham,“ — brød denne ud, „ja, det gjør jeg rigtig nok og Skam skulde jeg have, om jeg ikke gjorde det, han er den ærligste Svend jeg har kjendt og De maa vel vogte Dem Madam, for at gjøre Beskyldninger imod ham.“

„De forstaar mig ikke,“ — begyndte Madam Knob igjen, „— han er ærlig nok paa en Maade,“ — hun holdt ængstelig inde og Geerk brød heftig ud: „Sig frem, hvad De ved, ingen løs Mistanke, men ordentlige Beviser vil jeg høre, og dem tror jeg ikke, at De har at fremsføre, thi Baffe er ærlig til mindste Hvid og Daler.“

„Her tales ikke om Penge eller Penges Værdi,“ — fik Madam Knob frem, — „det er for Ingeborg eller rettere for ham selv, at her er Fare. Jeg er saa bange, at det unge Menneske skal komme til at holde af hende — og saa ved man jo heller ikke, hvad hun kunde saa i Sinde, de ere dog jævnaldrende og han er jo et vækkert Menneske.“

Et stirrende Blik fra Geerk's Dine traf Madam Knob og hun holdt forskrækket inde og føjede hurtigt til: „Jeg mener bare, at det var bedre at skille dem ad i Tide, inden at det er — — —“

„Svillet?“ — brød Geerk af, — „tror De virkelig, at vor fornuftige, velsignede Ingeborg skulde synes om den Springsyr, — nej der gjør De hende Uret; men lige fuldt skal De have

Tak for Deres Advarsel," sluttede han, — "den kommer mig paa en Maade tilpas."

Den Sikkerhed, som Geerk udtalte, var ikke saa aldeles uforstyrret, men Tanken om en saadan Mulighed skjød han af al Magt fra sig, dog gjorde den Forstyrrelse i den Stemning, som den foregaaende Aften vilde have gjort ham Friet let. At hans Skjebne maatte afgjøres snart, var dog Hovedsummen af alle de verlende Tanker og Følelser, han var underlagt og Lejligheden tilbød sig den følgende Aften. Han fandt Ingeborg alene i Tusmørket i Dagligstuen, hun sad paa Hug foran Kaffelovnen og stirrede tankesfuld eller tankeløst ind i den flimrende Ild, først da Geerk lagde Haanden varsomt paa hendes Skulder, mærkede hun, at han var til Stede og foer hurtigt op.

"Seg forstræffede Dig da ikke?" — sagde han venligt.

"Na nei!" — lød det usikre Svar, — "jeg vidste ikke, at det var Dig."

"Nej det kan jeg nok vide," — sagde Geerk, — "thi for mig er Du da aldrig bange, vel Ingeborg? — Du har fuld Tillid til mig, ikke sandt? — Du kan betro mig alle dine Tanker, ja, jeg vilde helst sige, hele din lille Person," — søjede han indsmigrende til, og da hun intet svarede, blev han ved, med en Stemme, der bævede af Bevægelse: "Du har ingen bedre Ven i hele Verden, Gud give, Ingeborg, at Du følte Lyst og Trang til at dele Medgang og Modgang med mig, saa vilde jeg være det lykkeligste Menneske."

Han kom ikke længere; Udtrykket "ingen bedre Ven" førte, med Lynets Hurtighed Scenen ved Faderens Dødsleje frem for hendes Grindring og hun begreb, at Djeblikket nu var kommen, hvor han ønskede Opsyldelse af det den Gang givne Løfte. Havde hun fulgt sin første Indskydelse, da var hun flygtet fra ham og hans Forlangende, men i den Strøm af Følelser der gjennemjog hende, rørte Taknemmeligheden sig kraftigst, den holdt hende tilbage og hendes gode Hjærte indgav hende det Svar, som hun stammende gav: "Du har fuldt Krav paa min Taknemmelighed og Hengivenhed, thi Du er min bedste Ven, det har jeg aldrig glemt. Men Geerk kan virkelig din Lykke skabes og bevares ved mig taabelige Barn, som er saa ung, saa udnygtig, saa" — — —

"Saa god, saa elskelig!" — faldt Geerk henrykt ind, — "Du er ti Gange for god, for fin, for sød til mig simple Fyr," — vedblev han med stigende Barme. "Men velsignede Pige, holder Du bare lidt af mig, saa er jeg overbevist om,

at der vil oprinde lykkelige Dage for os begge. Jeg skal paa enhver Maade søge at glæde Dig, Du skal nyde din Ungdom og forskaaes for alt Bryderi, Du skal have det godt og sorgfrit, ja, ingen Kone i mange Miles Omkreds skal blive elsket, som min, hvis Du vil være det?"

"Tak gode, kjærlige Geerk," afbrød Ingeborg ham, "Du lover altfor meget, thi jeg tør ikke love andet, end at jeg vil være din hengivne, — din trofaste," — — hun holdt lidt inde og han aandede næppe, førend hun med sagte Stemme sluttede "trofaste Hustru!" — da slog han henrykt Armen om hende, trykkede hende ømt til sit Bryst og hviskede med usigelig Blødhed i Stemmen: "Tak, min Ingeborg, min egen velsignede Pige, jeg forlanger ikke mere, end Du kan give, Tiden vil med Guds Hjælp lære Dig at holde rigtigt af din bedste Ven i Verden; det Navn har Du givet mig og det gør mig lykkelig."

Sa lykkelig var Geerk, det sporedes i hans Blik, hans Bæsen og hans Tale og det faldt ham, det gode ærlige Menneſte, ſvært nok at skjule ſin Lykke, men det var baade hans eget og Ingeborgs Ønſte, at deres Forlovelse ſkulde forſkaanes for Ømtale og derfor ikke bekiendtgjøres førend umiddelbart før Brylluppet. Moderen og Pastor Hjort vare de eneste indviede; den første modtog ſtrax Meddelelſen og det ſkarpe Modersøje, der læſte Kjærligheden i Geerk' Miner og Ord, ſaa ogſaa, at der var Bemød og Reſignation i hendes Barns milde, men bevægede Udtryk; men hun haabede alt af Tiden og af Geerk gode Egenſkaber.

Dennes Brev til Hjort talte i høiere Toner, det aandede kun Lykke og Taknemmelighed. Hans gode Pige havde kaldt ham ſin bedste Ven og mere kunde han ikke ønſte eller begjære og han ſaa med Længſel den Tid i Møde da hans kjære Barndoms- og Ungdomsven ſkulde forene dem til et lykkeligt Par.

Dette Brev, ſaavelſom den hjærtelige Lykønkning, han fik til Svar, lod han Ingeborg læſe, og mild og venlig modtog hun denne Fortrolighed, ſaavelſom enhver, det nye Forhold medførte; men Lykſaligheden og Fremtidsforhaabningerne var han ene om. Den første Aften havde Luſmørket hjulpet hende at skjule den næſten ſmertelige Bevægelse hans Begjæring og ſenere Glæde havde fremkaldt; under hans første Omfavneſe var det en Datters Ømhed, ſom bragte hendes Hjærte til at banke, og da hun ſkjulte Hovedet ved hans Bryst, løb ſtille Taarer ned ad hendes Kinder; og hun ſtred

for at være kjærlig og synes glad, — men hun var det ikke. Følelsen af, at hun gjorde, hvad Ret var, indgav hende Fred, men der laa noget tungt og træt over alle hendes Tanker og Bevægelser; dertil en underlig Uro, hun vilde ligesom undgaa sig selv, helst undgaa at være ene med Geerk og endnu nødigere vilde hun være sammen med German Bakke, og det sidste var ikke let. Han som var vant til, hyppigt at være i hendes Selskab, søgte hende ogsaa nu, thi jo mere hun undgik ham, desto mere følte han, at hun var Lyspunktet i hans Tilværelse og han begreb ikke den Forandring i hendes Bæsen, som han tydeligt sporede. Snart blev han ærgerlig og snart blev han bedrøvet over dette Lune, hvad han helst vilde kalde Ingeborgs Tilbageholdenhed — og forsøgte endogsaa at gjengjælde det, men droges idelig tilbage til hende af en Magt, der var stærkere end hans Vilje.

Uberørt af disse indre Kampe gik Geerk rolig og glad om imellem dem begge, lagde sine Planer for Fremtiden og virkede i al Stilhed for deres Udførelse; og at Ingeborg strax var gaaet ind paa, at Brylluppet skulde være til Foraaret, var ham tilstrækkeligt til, at han betragtede den Sag, som afgjort og kun ventede paa, at hun senere skulde bestemme Dagen. Der var Øjeblikke, hvor hans lykkelige, forhaabningsfulde Stemning favnede Sympathi, men han tillod sig ikke at forlange mere end han fik, — „det kommer nok!“ — lød det i hans gode, forhaabningsfulde Sind, — og Tiden gik. Madam Knob havde moderlig Omsorg for Udstyret og henvendte sig oftere til ham derom og det var hans lykkeligste Øjeblikke, thi de samstemmede i at gjøre al Ting godt for hende.

Ønsket om, at faa German Bakke fjærnet, laa endnu paa Bunden af Madam Knobs Sjæl og hun haabede, at German selv vilde tage Beslutningen, naar han fik Formodning om Giftermaalet, men hun havde ikke Mod til at meddele ham det. Den samme Tanke bar Ingeborg paa, thi German's Bæsen og hendes egne Følelser medførte mange vanskelige og smertelige Situationer og der var Tider, hvor hun syntes, at hun forsyndede sig, baade mod ham og Geerk ved denne Semmeligholdelse. Efter en Tid lang at have haaret paa disse Skrupler, tog hun den Beslutning at ville fortælle German, at hun havde givet Geerk sit Løfte, og en Dag, da han kom med nogle Ytringer, der indeholdt mere, end hun turde besvare, sagde hun alvorlig: „Jeg svarer Dem ikke, men jeg vil bede dem komme lidt ud i Haven i Aften, naar De ser mig gaa derned, der er noget, som jeg maa sige Dem.“

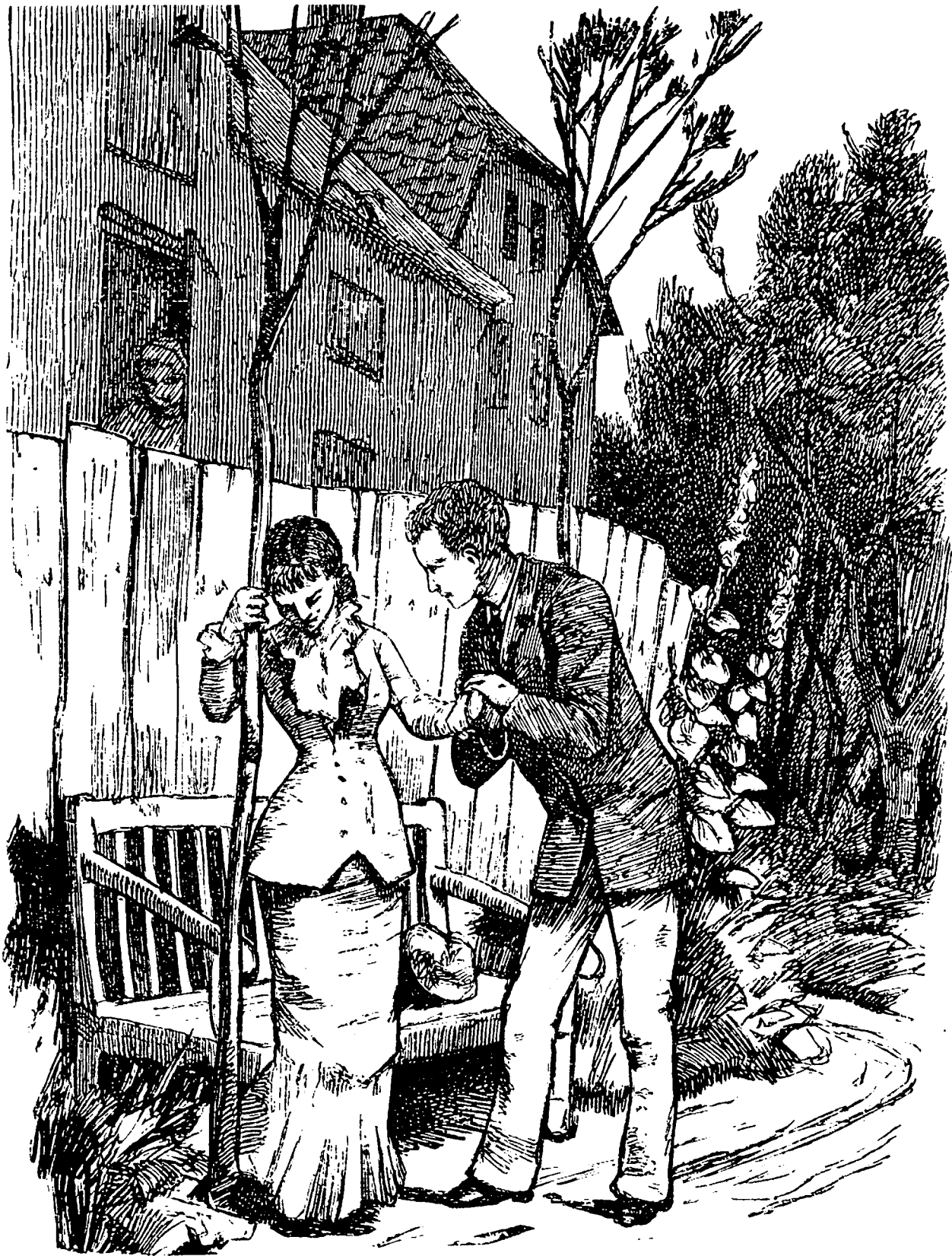
Den urolig bævende Stemme fyldte Herman med Haab, men det sørgmodige Udtryk der laa over hendes Ansigt, blandede uklar Frygt ind deri og han afventede med Spænding hvad Aftenen vilde bringe. Det var Foraarstid, det første, friske grønne spirede, let Luft og milde Vinde talte om Naturens vaagnende Liv og om den Yppighed og Skjønhed, som Sommeren og dens Solglans spreder over Jorden. Geerk følte det altsammen paa en anden Maade, end nogen Sinde tidligere, thi det var ogsaa hans Hjertes Foraarstid, Forhaabningerne laa som Knopper i hans Indre og han ventede nu, at Lykkens Solvarme vilde folde dem ud til en velsignet Høst. Dog var han ingen ørkesløs Drømmer, hans virksomme Natur var, om muligt ivrigere end nogen Sinde og hans ordnende Haand overalt.

De tomme Kornmagasiner og Loftet vare den Dag blevne rensede og da Geerk henad Aften saa, at Rugerne endnu stode aabne, gif han selv op, for at lukke dem. Den lyse Horizont, der endnu glødede af Solnedgangen, tildrog sig hans Opmærksomhed, han indaandede med Livslyst den friske Luft og hevede taknemmeligt Blikket imod den klare Himmelhvælving. Endnu fortabt i disse Indtryk, hørte han Stemmer i Haven under neden og hans spejdende Øjne opdagede Ingeborg og Herman, som i ivrig Samtale gif op og ned ad Nøddegangen, der strakte sig langs Muren af Magasinet. Hans første Tilskyndelse var at raabe ud til dem, men en uklar Følelse holdt Tilraabet tilbage og Hermans første Udbrud vakte en Mistanke, der lænkede ham til Stedet, fra hvilket han uset kunde høre hvad der blev talt.

„Nej Ingeborg,“ — lød Hermans Ord, — „om De saa tusende Gange forsikrer mig, at De har Kjærlighed til Geerk, jeg tror det alligevel ikke. De bilder dem det maaske ind, fordi De, som De siger, skylder ham Taknemmelighed, men paa disse Følelser er der himmelvid Forskjel. Hvad Overensstemmelse“ — vedblev han heftig, — „skulde der ogsaa kunde være imellem Dem og ham, han er jo gammel, ensidig og afstumpet.“ — „Stille“ — brød Ingeborg hurtig af — „ikke et dadlende Ord vil jeg høre, han er ædel og god, som faa i Verden og fortjener en langt bedre Kone, end jeg kan blive ham; — men det har jeg selv sagt ham og han var tilfreds med hvad jeg kunde give.“

„Sa, men er det dog ikke jammerligt,“ — faldt Herman ind, — „og er en saadan Nøjsomhed mandig og smuk? nej, den kommer fra et Trællesind, som tager, hvad det kan faa

og ikke har noget højere Begreb om Lykke. O, Ingeborg, stands mig ikke, lad mig en eneste Gang tale ud, har jeg været alene om at haabe paa Kjærlighed og Lykke? — har det aldrig været Djeblikke, hvor De har forstaaet mine halv udtalte Ønsker? De tier," — vedblev han indtrængende, —

„tør jeg tro, at det betyder Indrømmelse? — da vil det dog være en fattig Trøst. „Men“ — fortsatte han livligere, — „hvorfor skulle vi tale om Trøst, jeg ser jo Taarer paa deres Kinder, de sige mig, at De ogsaa er bedrøvet i dette Djeblik; — hvorfor da holde fast ved en Forbindelse, der vil

gjøre os alle ulykkelige. Om mig selv vil jeg slet ikke tale, Fremtiden er som lukket for mig uden Dem, — men heller ikke Geerk vil blive lykkelig, thi, som De siger, han er god og mærker snart, at det kun er en Taknemmelighedsgjæld De betaler, — og saa vil han fortæres af Selvbebrejdelse og Sorg."

"Mit Liv," — tog Ingeborg omsider til Orde, — "vil blive roligt og godt, thi jeg kommer i gode Hænder, og vil Gud hjælpe mig, skal Geerk aldrig opleve Stuffelse, thi al min Bestræbelse skal være at gjøre ham lykkelig."

Ordene bleve hurtigt udtalte, men Læberne bævede og det var med Anstrængelse, at hun tiltvang sig nogenlunde Ro. Efter et Djebligs Læsning sagde hun: "Jeg bad Dem komme her ned i Aften, fordi jeg vilde, at De skulde kjende Forholdet imellem Geerk og mig, jeg synes, at det var bedst for os begge," — søjede hun sagtere til, — "des uden vilde jeg foreslaa Dem, om det ikke var rigtigst, at De forlod vort Hus? —"

Det sidste Spørgsmaal kom nølende frem og Herman som saa, at det kostede hende Overvindelse, brød heftig ud: "Ingeborg, kjære Pige, Du er ikke saa kold, Du er ikke saa trng, som Du vil lade!" — men hun traf sig hurtigt bort fra ham og sagde heftig: "Glem ikke, at jeg hører en anden til, intet Blik — ingen Ytring maa veyles imellem os, som Geerk ikke maa se eller høre, — vi maa ikke forsynde os," — søjede hun mildere til — "og nu Farvel!" —

Hun vendte sig rask om for at forlade Haven, men Herman standsede hende og sagde smerteligt: "Siv mig dog et venligt Ord til Afsked, — ja til Afsked" — gjentog han, da Ingeborg fæstede sine bedrøvede Dine spørgende paa ham, — "vel rejser jeg hverken i Dag eller i Morgen langt fra Dig, men efter hvad jeg nu ved, og efter hvad Du forlanger af mig, ere vi nu mere adskilte, end om Havet laa os imellem. Begriber Du Ingeborg, at jeg i dette Djeblig forekommer mig selv, som en Skibbruden paa en ensom Kyst? hvor hen jeg vender mig er der øde og tomt, — jeg ved ikke, hvordan jeg skal bære dette."

Han holdt inde og skjulte sit Ansigt med sine Hænder; — der indtraadte nogle Djebliges Læsning — en Evighed for Geerk' ophidsede Sanser, — da lød Ingeborgs skjælvende Stemme: "Herman, tag Dig sammen, jeg kan ikke udholde at se Dig saaledes og jeg formaar jo ikke, at gjøre det anderledes, et helligt Løfte binder mig, — brød jeg det, vilde jeg aldrig finde Fred; Du er derimod fri og vil nok finde en anden Pige, der vil holde af Dig og gjøre Dig lykkelig." Her

uden at sige det og Ingeborg havde en ængstelig Følelse begrundet i Bevidstheden om hvad der var foregaaet imellem hende og Herman. Alligevel gik alle til Sengs og det var Geerks en Lettelse at træffe Stuerne tomme, men at Aftensbordet var dækket og Lampen stod og brændte, var et Tegns paa, at han var ventet med Umjorg. Det var ham kjært, men lagde fugtig Taage i hans Øjne og med indre Zitren læste han et Brev fra Pastor Hjort, som var kommen i hans Fraværelse og som laa paa hans Kuvert.

I hjærtelige og fornøjelige Udtryk mindede Præsten ham om, at nu var det Tid at bygge Rede; han saa dagligt Smaafluglene, under glad Kvindren samle til deres fælles Bo og vilde derfor spørge, hvad hans kjære Ungdomsven og dennes vordende Mage havde i Sinde. Han havde den Gang skrevet, at Foraaret skulde se dem, som et Par, nu var det snart Vaar, og da han agtede at aflægge et Besøg hos sin gamle Fader paa Vestkysten, vilde han gjerne vide, om de ønskede Tillysning og Bielse forinden eller om de vilde afvente hans Tilbagekomst. I ethvert Tilfælde var det hans og hans Kones Ønske, at Brylluppet skulde holdes hos dem, efter deres bedste Vilje og Lejlighed.

Geerk læste Brevet to Gange igjennem, saa drog han et dybt Suk, lagde det dernæst paa Ingeborgs Sykurv og forlod Stuen for at søge Hvile for de bevægede Tanker og de trætte Lemmer. Næste Morgen var han tidligt paa Færde og havde Tilsyn med alt, men der var noget haardt i hans Stemme og noget kort i hans Ordre. Herman, hvis Blik han undgik, svarede han i saa saa Ord, som muligt og først op ad Formiddagen gik han ind i Dagligstuen til Ingeborg. Hun kom ham venligt i Møde, og ytrede den Uro, hun havde følt ved, at han ikke, som sædvanligt, var kommen hjem til Sengetid. I Stedet for at svare, spurgte han, med en uvant Betoning paa Ordene: „Var Du virkelig saa bange, at der skulde være hændet mig noget? — Du kan trøste Dig, — Ulykken gaaer uden om mig, jeg havde bare en Del at saa ordnet og klaret, — det er ikke Spøg at berede sig til Bryllup, vel Barn?“ — Han saa nu for første Gang paa hende og søjede langsomt til: „Det har Du maaske ogsaa faaet at føle?“ — han holdt lidt inde og det forræderiske Blod, der skød sig op i Ingeborgs Kinder, røbede hendes Frygt og han vedblev: „Jeg mener at Præstens Brev der“ — og han pegede paa Sykurven, — „forlanger dit Svar.“

„Mit?“ — faldt Ingeborg svaat ind.

„Ja, dit!“ — tog han igjen Ordet, — „det er altid Bruden, som bestemmer Bryllupsdagen, Brudgommen har kun at vente til han hører det lykkelige Tilfagn.“

Det var ikke Ordene, men Maaden, paa hvilken de bleve udtalte, som berørte hende sælsomt, og med en Frygtfomhed, der hidtil var hende ukjendt, nærmede hun sig Geerk og sagde, idet hun lagde Haanden paa hans Skulder: „Kjære Ven, lad os tale om det, som om alt andet, Du og Moder raade mig altid saa godt.“

„Gjør vi,“ — lød Svaret fra Geerk og et bittert Smil lagde sig om hans Læber og han tilføjede: „Ja saa søg til din Moder, den Slags Ting maa Kvindfolkene forstaa sig paa og i to Dage kunne I holde Raad, thi først paa Fredag tager jeg til Pastor Hjort. Jeg vil helst tale med ham,“ — blev han hurtigere ved, — „for der er dog adskilligt der skal ordnes, al Ting skal gjøres saa komplet, som muligt.“ Med denne Sætning som Afslutning forlod han hurtigt Stuen, uden at have givet hende saa meget, som et Haandtryk.

Ingeborgs overvejende Følelse var Forundring og hun var endnu underlagt den, da hendes Moder kom ind; dennes Spørgsmaal: „Naa, hvad sagde Geerk? — skræmmede Datteren op og hun svarede forvirret: „han talte ikke om, hvor han havde været i Aftes, men — men kun om Brylluppet, — han vil, at jeg skal bestemme hvad Dag det skal være, — hvad siger Du?“

Det var efter Md. Knops Anskuelse i sin Orden, at det blev overladt til hende og uden at lægge Mærke til Ingeborgs nedslagne Stemning, udbredte hun sig med usædvanlig Omstændelighed om hvilken Dag i Ugen og hvilken Dato i Maanedens, der ansaaes for at være lykkebringende og endte med, at den femte Maj fandtes at være en god Dag. Da Ingeborg i Stilhed modtog den Bestemmelse føjede hun til, — „saa er det affurat 14 Mar siden, at Geerk kom her i Huset, saa har han, ligesom Jakob i Bibelhistorien, tjent i 14 Mar for sin Rachel.“

Da hun i det samme hørte Geerk tale i Gangen udenfor, kaldte hun ad ham og sagde med glad Bevægelse: „kom ind og hør, hvad vi have bestemt, den femte Maj skal De have deres Løn for de 14 Mars tro Tjeneste.“

Da ingen Glæde, men kun et spørgende Udtryk laa i hans alvorlige Ansigt, føjede hun venligt til: „Jeg ligner Dem ved Jakob, som tjente i 14 Mar hos Laban.“

„For dog at blive narret,“ faldt Geerk ind med en kort Latter.

„Nej, vist ikke nej!“ — sagde Md. Knob, — „har De glemt deres Børnelærdom, det var jo for de syv Aar, at han fik Lea og for de 14 Rachel, men De maa nu nøjes med Gen og være glad med hende.“

„Sa vist, ja vist, altsaa den 5te,“ — brød han hurtigt af, „og De er nok saa god at huske paa hvad der skal gøres forinden, thi jeg har saa mange Ting i mit Hoved;“ — og han lagde Haanden paa Banden, som for at samle Tankerne og gik ilfsomt ud af Stuen. Ingeborg saa efter ham og sagde: „Synes Du ikke Moder, at Geerk er saa underlig?“

„Na nej Barn, det lagde jeg ikke Mærke til;“ — lød Moderens Svar, thi hun havde ogsaa fuldt op af Tanker, thi selv om det egentlige Bryllup ikke skulde holdes i Hjemmet, saa var det dog en Aftale imellem hende og Geerk, at der skulde foretages flere Forandringer i den huslige Indretning og gøres festlige Forberedelser for de nygifte og nu var der næppe 4 Uger til den vigtige Begivenhed. Op ad Dagen søgte hun Geerk, for, som sædvanligt, at indhente hans Raad og Bestemmelse; men hans Svar bare Præg af samme Alvor og Udsprethed, som om Formiddagen, og hun udbroød: „Men Geerk, er De syg, eller hvorfor er De saa ordknap?“

„Jeg bliver ikke anderledes, førend jeg kommer tilbage fra Præsten,“ — lød hans undvigende Svar, „jeg finder, at det er en alvorlig Sag, at berede sig til Vielse og Giftermaal og De og Ingeborg maa ikke forlange at se mig glad og lystig, som en Knøs paa en Snes Aar.“

I de Dage, der gik forud for hans Afrejse, færdedes han rastløs om, men der laa Tyngde over hans Bevægelser og naar han var nødsaget til at være sammen med Suijets tre Medlemmer, vekslede Bitterhed og Bemod i hans Blik og Tale. Md. Knob undrede sig, Ingeborg ængstedes og hos Herman opstod der urolige Formodninger om Aarsagen til denne forandrede Opførsel og det var med Overvindelse, at han henvendte en Anmodning til ham. Beslutningen, snart at forlade sin Plads, nødte ham til, at bede om en Ubefaling, men næppe vare Ordene udtalte før end Geerk vendte sig om imod ham med et Udtryk i Dine, som han aldrig før havde set og sagde i en spydig Tone: — „Saa De er ikke tilfreds i Deres nuværende Stilling? hvad er der i Bejen for Dem?“

Hermans Forlegenhed tiltog og han fremstammede noget

om en større Forretning o. s. fr. — Geerk afbrød ham og sagde: — „De behøver ikke at gjøre Undskyldninger, jeg skal nok lægge min Anbefaling til deres øvrige Papiere, som ere i mit Bærge; men dersom De har tænkt dem, snart at komme her fra, da maa jeg nægte dem det, thi nu skal jeg betro dem en Hemmelighed, som De vel slet ikke aner,“ — føjede han til med en klangløs Stemme, — „her skal være Bryllup i Huset og De kan da nok indse, at den nygifte Principal ikke vil miste sin tro Medhjælper lige i Svedebrødsdagene. De maa altsaa blive hvor De er, — i det mindste til første Juni, inden den Tid kan vi jo tales ved, maaske betænker De Dem.“

Geerk saa godt, hvorledes Herman vaandede sig under denne Samtale, men i hans eget, plagede Indre rejste der sig Tilskyndelser, der hidtil havde været ham fremmede, det gjorde ham godt eller det var ham i det mindste en bitter sød Tilfredsstillelse at lægge en Del af sin Smerte over paa den, der havde fremkaldt den og han vedblev i samme Tone: „Det er sandt, De er jo altid saa pæn og velklædt og tager jo Deres Tøj fra Aalborg, sig mig fra hvilken Skræder? — thi jeg skal jo nu bestille Brudgomsklædning og den skal naturligvis sidde bedre, end jeg ellers bryder mig om.“

Herman blussede af Garme, han syntes, at der laa Haan i disse Ytringer, men han betvang sig, nævnede Skræderens Navn og sagde hurtigt: „Vil De afgive den omtalte Anbefaling og mine Papiere til min Onkel Præsten, saa har jeg ikke videre at bede om, senere kan min Afreise blive bestemt.“

Dette lovede Geerk og tidligt den næste Morgen forlod han Hjemmet, uden nogen inderligere Tilnærmelse til Ingeborg, og for første Gang følte hans Fraværelse som en Lettelse.

Brevet fra Præsten havde talt i saa glade Udtryk om Bryllup og Vielse, at Geerk overraskedes ved, at han modtog ham med et alvorligt Ansigt og fremstyndede hans Fortrolighed ved at sige: „Jeg har i dette Djeblik modtaget Brev fra Herman, det gjør mig ondt, at alt ikke er som det skulde være; men han er ung, det forvindes nok, naar han bare kommer bort forinden.“ Disse Ytringer verledes, inden de to Mænd kom ind i Præstens eget Bærrelse, saa lukkedes Døren og derinde fra hørte Præstekonen saa ivrig Tale, saa bevægede Stemmer, at hun undrede sig og tænkte, at det mere lignede en livlig Diskussion, end en Aftale om Tillysning og Brudevielse. Da hun meldte dem, at Aftensbordet ventede, sagde

Præsten, — med Tilløb til at lade oprømt: „Nu have vi to talt, hvad vi behøve, om Højtideligheden den 5te Maj, nu maa Du indrette Dig paa, at Rielsen skal finde Sted Kl. 2 og din Middag der efter maa være passende til Dagens Anledning.“ — Hendes Lykønskning til Geerk og hendes glade Forventning til at se hans, sikkert elskværdige Brud, blev afbrudt af Præsten, som tilføjede: — „men de nygifte forlade os allerede Kl. 7 eller 8, de hige hjem og have jo ogsaa en lang Vej.“

„Men hvorfor,“ — faldt hans Kone ivrigt ind, ville de ikke blive hos os? — det har jeg altid tænkt mig, saa bliver deres Ankomst til Hjemmet dog langt hyggeligere, end saadan ved Nattetid?“ —

Atter var det ikke Geerk men Præsten der svarede, at der var flere Ting, der stillede sig i Vejen her for. „Min kjære Ven har forklaret mig sine Grunde,“ — sluttede han, — „og jeg billiger dem; altsaa skal han have sin Vilje og vi rette os der efter.“ Med en rasf Overgang forlod han derpaa dette Emne og forstod med utrættet Sver at vedligeholde og drage Geerk ind i Samtalen, indtil det blev Sengetid, da fulgte han sin Gæst til dennes Bærelse og efter at have sagt ham god Nat, lagde han Hænderne paa hans Skuldre, saa ham alvorligt ind i Ansigtet og sagde, med Bægt paa sine Ord: — „Sov vel min brave, ædle Ven! det gjør ordentlig godt at læse i et saadant Menneskehjerte,“ — og med et varmt Haandtryk skiltes de.

Inden man næste Morgen samledes ved det fælles Thebord, havde Geerk allerede gjort en Morgenvandring og at dømme efter Udtrykket i hans Ansigt, havde den været ham velgjørende, der var Mildhed i hans Blik og Ligevegt i hans Bæsen, og den Tid han endnu dvælede i Præstegaarden, kappedes Præsten og hans Kone om at vise ham Venlighed og Omfarg. Ved Afskeden gjentog den første: „Stol paa mig, jeg skal med den bedste Vilje ordne alt, Gud være med Dig!“

Med Hølelsen af at have forladt trofaste Venner, fortsatte Geerk sin Rejse. Han gjorde sine Indkjøb og Bestillinger med Alvor og Ro, der var endogsaa Djeblikke, hvor hin ulykkelige Samtale var ude af hans Grindring, og da strømmede Fryd igjennem hans Hjerte, — men kun for hurtigt at forsvinde og lade Haabløsheden indtage dens Plads.

Med ængstelig Forventning imødesaa Ingeborg hans Hjemkomst, men hans første Nik og Silsen bragte hende Beroligelse, det var den gamle, vante Godhed, der lyste fra hans

blaa Dine og mærkedes af hans faste Haandtryk, og kom der end Lider, hvor der gik underlige Skygger over hans Træt og hans Stemme klang haard, da vilde hun ikke gruble derover, hun havde nok med at beherske sin egen Sindsstemning, den kunde ikke blive hverken let eller glad; og stred hun Dagene igjennem for at synes saaledes, saa vare de tause Nætter Vidne til mange Taarer, der sneg sig ned ad de blege Rinder.

Madam Knob rystede mismodigt paa Hovedet og sukede: „Sikken Bryllupsfærd, — hvad skal det blive til, — var bare Basse mange Mil borte, saa gik det nok anderledes.“ I sin Moderomsjorg fordristede hun sig til at udtale dette Onske til Geerk, men forskrækkedes ved, at han heftigt foer op og svarede: „Bliv mig fra Livet med Basse og alle de Ulykker, De troer ham i Stand til at gjøre, — jeg skal nok saa Ret paa det hele. Sørg De bare, for“, — blev han mildere ved, — „at Huset og Brudestadsen bliver i Orden. Saa snart Doktoren flytter, skal Værelserne pudses op og Møblerne, som mangle, har jeg bestilt i Aalborg; og en ny Bog er her ogsaa Raad til at anskaffe.“ Da Madam Knob afbrød ham med Taksigelser, sagde han hurtigt: „Tak bare ikke, det er jo deres eget jeg tager af, men jeg ved jo, at De, saa vel som jeg, under Ingeborg det bedste.“

En Strøm af Spørgsmaal, som laa Madam Knob paa Sinde, maatte forblive ubesvarede, thi Geerk brød kort af og med nogle Ytringer om Travlhed, fjærnede han sig ilskærdig. Han var ogsaa ualmindelig virksom i denne Tid, uddelte ikke alene Ordre, som Djæbliffet krævede, men efterjaa, opmaalte og opgjorde Bøgerne, hidkaldte oftere Basse og meddelte ham Resultaterne og satte ham ind i det, der skulde gjøres i den nærmeste Fremtid. Smød ham var hans Væsen fremdeles koldt, og denne følte sig ofte, som den underordnede lige over for sin Principal, og da han antog, at disse usædvanlige Instruxer vare begrundede i, at Geerk en Tid lang vilde nyde sin forestaaende Lykke usforstyrret, var det med et bittert Sind, at han maatte berede sig til at adlyde.

Tiden, som paa een Gang gik langsomt og hurtigt for alle i det Knobske Hus, fik med sin ustandselige Fart omsider tilbagelagt de 4 Uger — og Bryllupsdagen var nær for Haanden. I Byen begyndte man at hviske om denne Nyhed og inden Døre var for saa vidt alt beredet; — men Glæden, den Gæst, som Madam Knob saa længselsfuldt sukede efter,

syntes ikke at ville indfinde sig. Ingeborg formaaede næppe at hylle den og Geerk forsøgte det aldeles ikke.

Saa kom en Aften, stille og trang, som saa mange af de foregaaende, de tre sad om Bordet i Dagligstuen, Herman var i Butiken. Geerk, som oftere end ellers havde hæftet sit Blik paa Ingeborg, sagde pludseligt og hurtigt, som om Ordene skulde frem: — „Se paa mig Barn! — nej, ikke saaledes ængsteligt og flygtigt, men rigtig tillidsfuldt, for jeg har noget, jeg vil spørge Dig om.“

En Skjelven gik igjennem hende, men hun adlød efter bedste Evne og han vedblev:

„Hvad vilde Du sige, hvis jeg sagde til Dig: Ingeborg, mit kjære, velsignede Barn, jeg har beraadt mig med mig selv og min Samvittighed og jeg har fundet, at jeg holder af Dig med en Faders Kjærlighed, men ikke saadan, at jeg kan tage Dig til min Hustru.“ Han holdt lidt inde, men da hun ikke strax svarede, vedblev han med usikker Stemme: „Vilde Du saa føle dig glad, let, som en undsluppen Fugl?“

Uagtet al hans Bestræbelse følte Ingeborg dog den Sorg, som han søgte at bekæmpe og hun udbrød grædende: „Nej, nej, ikke glad — Du er saa god, jeg er Dig saa taknemmelig, — Du er min bedste“ —

„Men ikke din kjæreste Ven,“ — greb Geerk Ordet, idet han lagde Haanden beroligende paa hendes Arm: „forstil dig ikke mere, min kjære Pige, jeg har forlængst vidst, hvordan det stod til; Herman og Du passe sammen og holde af hinanden, og jeg har været den, der har staaet imellem Eder, men det skal ikke være saaledes. Hans Brud er Du, hans og dit Bryllup skal fejres i Overmorgen og,“ — vedblev han med stigende Udtryk, — „og vil Gud lægge sin Velsignelse til, skulle I to blive et lykkeligt Par.“

Forbausede og spørgende Udbrud lød fra Moder og Datter, men der hengik nogle Øjeblikke, inden Geerk besvarede dem, saa rejste han sig, aabnede Døren og kaldte Herman ind. Dennes Nærværelse gav ham forøget Selvherredømme, med en Stemme der klang rolig, fortalte han, at han havde været Bidne til deres Samtale hin Aften, og, at den havde fremkaldt den Beslutning hos ham, at lade de unge beholde Lykken. Men de maatte bære over med ham, at han ikke strax havde undet dem den, men ladet disse Uger gaa hen i Uvished. — „Der skal Tid til al Ting, i det mindste for saadan en sær gammel Fyr, som jeg,“ sluttede han med et Forsøg paa at synes oprømt.

Svor bølgede dog de nys vakte Følelser igjennem hans Tilhørere, Herman var udelst henrykt, han havde ingen Ord for sin Lykke og Taknemmelighed, Ingeborg derimod slog Armene om Geerk' Hals og hvistede med en Snderlighed, som aldrig før: „Svor Du er god, — hvor Du er kjærlig, — hvad skal jeg gjøre, for at Du ogsaa kan blive lykkelig?“ — Men Geerk afbrød hende ved, ligesom velsignende at lægge Haanden paa hendes brjede Hoved og sagde med bevæget Stemme: „Du skal selv være det, — jeg skal senere være Vidne dertil og saa i mit stille Sind kunde føle, jeg var dog alligevel hendes bedste Ven, den der paa en Maade holdt allermost af hende.“

Bevæget Tale blandet med Graad betog endnu en Tid den lille Forsamling, men Geerk, som var vant til Selvbeherstelse forlangte No, han vilde besvare alles Spørgsmaal med i Korthed at fortælle, at han efter Samraad med Pastor Hjort havde ordnet det saaledes, at det kun var Brudgommen, der fik en yngre Stedfortræder, i øvrigt skulde alt gaa, som det tidligere var bestemt; Geerk var nu Ingeborgs Forlover og han vilde blive hos Hjort, naar de andre Bryllupsgjæster rejste hjem, for i Følgeskab med ham at tage til den gamle Egn ved Besterhavet. Der vilde han foreløbig være behjælpelig i den gamle Hjorts Handel, imedens en Svend derfra blev sendt i Hermans Sted: „Thi ikke sandt, Madam Knob,“ — sluttede han sin Beretning, „De har ikke noget inod, at deres Svigersøn her efter er Principal her i Forretningen?“ —

Forøgede Taksigelser lode fra Herman og Ingeborg, men Geerk, som følte, at den opsparede Sindslige vægt syntes at ville svigte ham, brød af og overlod de unge til deres Lykke. Ingen holdt ham tilbage, thi de forstode, at i hans Bryst maatte der være Sorg, som kunde trænge til Ensomhed. Da han havde forladt dem, bleve deres kjærlige Meddelelser mere ubundne og de lyse Fremtidsforhaabninger, som saa uventet var bleven opladt for dem, gav saa rigt Stof til glad Samtale, at det gik helt ud paa Natten, inden man kunde skilles.

Efter at Geerk under en hurtig Vandring, havde søgt at dukke det ned, som han vilde, aldrig mere skulle tage Magten fra ham, gik han ind i sit eget Bærelse, pakkede ind, ordnede og beredte sig til at forlade det Hjem, hvor han havde virket i 14 Aar, og som han en Tid lang havde troet skulde blive hans eget. Han tillod sig hverken Knurren eller Svaghed,

men han følte, at den Forsagelse, han havde paalagt sig, vilde blive ham ti Fold sværere, hvis han daglig skulde være Vidne til deres Lykke, altsaa var der intet andet for ham, end at drage bort. Da han stod færdig til Afrejsen, sagde han let henkastet: „Seg tager med Bognen til Aspe Kro, der har Fragtmanden fra Nalborg afleveret Eders Sager, jeg skal sørge for, at de komme velbeholdne her til, men De maa selv modtage det,“ — henvendte han sig til Herman, — „for jeg tager ikke her tilbage, jeg kører videre til Præstegaarden og afventer Eder der i Morgen. Det er sandt,“ — fortsatte han hurtigt, — „Brudgomsstadsen har jeg bestilt efter deres sædvanlige Maal Herman, jeg haaber, at den vil passe dem, — og saa Farvel til vi sees.“ Han rakte først Haanden til Madam Anob, hun beholdt den et Øjeblik i sin og sagde: „Tak, tak Geerz!“ — men Ingeborg for hvem det blev klart, at han forlod dem for stedse, glemte alle Hensyn, kastede sig til hans Bryst og kvægede hans tørstende Sjæl med at tilhviſke ham Udbrud af den Beundring og Taknemmelighed, hun følte og han uiddrog sig ikke dette Øjblisks Lykke, han trykkede hende med Omhed til sig, kyskede hendes Haar og Bænde og da han slap hende, sagde han med et lykkeligt Udtryk i Øjnene: „Tak, kjære Barn, for din Godhed imod mig — og tak Herman, at De undte mig den; — og nu af Sted, vi have alle nok at tage vare i Dag.“ Med hurtig Gang forlod han Huset, hilste Gaardens Folk Farvel og kørte rask afsted, uden at se sig tilbage.

Forsættet, ikke at se tilbage, eller rettere, ikke at tænke tilbage paa hvad han havde tabt, fastholdt Geerz med hele sin Karakters Energi; han overværede Bielsen og deltog i Bryllupsmaaltidet med dets Skaaltaler, som det sig hør og bør for en kjærlig, ældre Forlover; ikke en Gang da Brudefolkene beredte sig til Hjemrejse, tillod han den mindste Smerte at røbe sig, kun forblev han ikke, som de andre, længe staaende for at vifte til Afsked, han vendte sig hurtigt bort og søgte ud i den skyggesfulde Have. Der vandrede han op og ned, indtil Mørket lagde sig om ham og Stjærnerne glintede frem, saa mærkede han en Arm blive lagt i sin og Pastor Hjorts Stemme lød ham venligt i Møde: „Kom nu ind med mig, kjære Ven, min Kone og jeg ere nu ganske ene og der er saa hyggeligt der inde, det vil gjøre Dig godt. Desuden skal vi jo rejse tidligt i Morgen og maa derfor snart søge Sengen.“

Uden Indvendinger fulgte Geerz med og da de faldt i

Fortrolighed sammen, kom han frem med en Beslutning, som han havde fattet. „Der er jo dog endnu et Menneske, som hører mig til,“ — sagde han, — „jeg mener min stakkels Broder, jeg anser det nu for at være min vigtigste Pligt at leve med og for ham.“

„Nej, paa ingen Maade,“ — brød Præsten af, der er en Grænse for Opofrelserne vi skulle gjøre. Som han nu er, — aandelig forvirret og legemlig svag, vilde Du lægge en

ny Byrde paa Dig, uden at det blev ham til Gavn eller Glæde. Nej, Du skal i Virksomhed igjen og der vil, med Guds Hjælp atter komme Livsglæde hos Dig.“

Den Gang rystede Gerk tvivlende paa Hovedet, men efterhaanden som de nye, eller rettere de gamle Omgivelser virkede dulmende og oplivende paa ham, begyndte han at fatte Haab. Lige over for Clementernes vilde Kamp og de store, gribende Scener som viser sig for Kystbeboere, svandt

hans indre Kamp og hans egen Stusselse ind, han undsa sig næsten ved at hengive sig til Sorger, som kun angik ham selv. Hvad han havde oplevet, laa bag ham, som en afsluttet Drøm, men dens Virkninger følte han paa mangfoldige Maader. Hvor var han forandret! — hans Sjæl var bleven opladt, — hans Viljes Kraft bleven udviklet og han saa paa Naturen og paa sine Medmennesker med helt andre Øjne. Alt, hvad der var stort og godt, tiltalte ham og efter at have opgivet sin egen Lykke følte han levende Trang til at virke for det almene Vel. Lejligheden udeblev heller ikke. Efter i et Par Aar at have arbejdet i den Sjortske Rjøbmandsforretning, etablerede han sig selvstændig og da han ved Broderens Død fik Raadighed over de oftere omtalte Penge, udvidede han sin Handel og iværksatte samtidig flere velgjørende Foretagender.

Det fikere, stolte Hav, der var ham, som en trofast Ven, — bragte Sorg og Nød til saa mange, og det blev hans Opgave at komme disse til Hjælp. Han forbedrede Redningsvæsenet og udsatte Belønninger til de kjæfeste Sømcend, ligesom han i Tidens Løb fik opført lune Boliger til dem, som havde kæmpet for Tilværelsen, indtil Maren og Svaghederne havde lammet deres Kræfter. Men alt ffete paa hans rolige, bramfri Maade, ingen Roes gjorde ham hovmodig, ingen Tak indbildsk, men en løftet og lykkelig Følelse gif igjennem ham, naar han hørte sig blive kaldt: Rystbeboernes bedste Ven. Denne Bevævnelse fortjente han og fik han; ikke alene i det lykkelige og velhavende Sjem hvori Ingeborg var Midtpunktet, men ogsaa af mange andre, hvis Belgjører han var; og den der gjør opofrende Kjærlighed til sin Livsgjerning, faaer altid nogen Lykke i denne Verden og har Fortrøstning til den tilkommende.

Stanley.

Medens hvert Barn i Danmark kjender Nordensfølde's Navn, er der forholdsvis kun faa, som have ret Begreb om, hvem Stanley var; og dog er der ikke Spørgsmaal om, at de Opdagelser, denne Mand har gjort, have langt større Betydning end Nordensfølde's. Dette gjælder ikke blot med Hensyn til den ligefremme Binding, der vil tilflyde Menneskeheden's Fælleseje fra de frugtbare, tæt befolkede Lande i Afrikas Hjerte. Kjøbmanden og Videnskabsmanden maa være den Mand taknemmelige, som har brudt Banen til at aabne det indre Afrika for Kulturens Paavirkning, men Menneskevennen og den Kristne maa ikke mindre glæde sig over det kæmpe-skridt, der er gjort henimod Afskaffelse af Slavehandelen og Sidsførelse af menneskelige Tilstande paa Steder, hvor Mennesker rasede og endnu rase mod hverandre som vilde Dyr.

Hvad har da Stanley udført?

Han har selv givet levende Skildringer af sine Rejser; men skulle vi give en kort Oversigt over, hvad han har virket, kan denne passende samles om tre Hovedpunkter, nemlig hans dristige Rejse ind i det mørke Fastland for at finde en enlig Mand, gamle Livingstone, hans vidunderlige Besøg i Sntesjas Rige ved den store Viktoria Sø, og hans eventyrlige Tog iblandt Kongoflodens Menneskecedere. Og inden dette er trykt, ville vi maasse ad andre Beje have hørt forbausende Nytt fra ham.

Henrik Stanley var oprindelig Referent for New York Herald, det vil sige, det var hans Opgave at rejse rundt, hvor der tildrog sig mærkeligt Nytt, og at skrive Meddelelser derom til dette kæmpestore Blad. Han var den 16de Oktober 1869 i Madrid, da han modtog et Telegram fra Ejerens Søn om at komme til Paris; her fik han Ordre til at finde Livingstone. For at forstaa dette maa vi erindre, at den store Missionær Livingstone havde opgivet at virke som saadan og var draget ud paa Opdagelsesrejser, fordi han havde set, at Kristendommen ikke kunde slaa Rodder i det indre Afrika, saalænge intet Menneskes Liv eller Frihed var sikker; han ledte efter Beje, ad hvilke den lovlige Handel kunde trænge ind og gjøre Slavehandelen umulig. Forrige Gang havde han arbejdet paa at aabne den store Zambesiflod paa Østkysten for Europas Handel og Kultur, men Portugisernes Tragten efter Binding havde lammet

hans Bestræbelser, og nu var han sidst rejst ind i det mørke Fastland i 1866, bestemt paa at løse sin Opgave eller lade Livet. Nogle af hans Folk vare vendte om og havde meddelt, at deres Herre var bleven myrdet af de Indfødte, men der var dog et og andet, som tydede paa, at han mulig kunde være i Live; dog var der ingen Tvivl om, at han i saa Tilfælde maatte være i Trang. Nu fik Stanley altsaa Ordre til at finde Livingstone og bringe ham Hjælp; han maatte bruge saa mange Penge, som han fandt fornødent, men hvordan alt skulde ordnes, maatte han selv om. Dog havde Gordon Bennett (den samme Mand, som siden har vist saa stor Iver for at fuldstændiggjøre Nordenskjølds Opdagelser), først adskilligt, som han gav Stanley at bestille, inden han kunde begynde at lede efter Livingstone. Først den 6te Januar 1871 landede Stanley paa Den Zanzibar, omtrent midt for Afrikas Østkyst. Dette Sted havde vist sig at være det heldigste Udgangspunkt for Rejser til det Indre af Fastlandet, og herfra gik Arabernes Handelsvej, om man ellers tør bruge dette Ord om Stier, der snu sig gjennem Udørkener, Sumpe og Urskove; men herfra førte de da deres Varer til Uvyanembe og videre til Ujiji ved den store Tanganikasø, om hvis Tilværelse ingen Europæer for en Menneskealder siden havde nogen Anelse. Og dog har her banket Hjærter med de samme Længsler som vore, og dog har her været Hjærner, som grublede over Tilværelsens Gaade paa deres Bis. Ligesom vi have et Sagn om en af Søerne ved Sorø, om jeg mindes ret, at den blev til, da engang nogle Beboere dreve Spot med det Hellige, saa at der blev Sø, hvor Gaarden og Marken havde været, saadan fortæller Fiskerne ved Tanganika om en hemmelighedsfuld Brønd, som engang strømmede over sine Bredder, da Konen i Huset blev sin Mand utro og for sin Elsker røbede, hvilken Rigdoms Kilde de havde i det dybe Væld, som til enhver Tid forsynede dem med herlige Fisk. — Stanley vidste, at Ujiji var et af de Steder, hvor han bedst vilde kunne høre sig for om Livingstone, og bestemte derfor at rejse did. Paa Vejen til Zanzibar havde han hyret to engelske Søfolk til at følge med ind i Landet, og nu hengik halvtredje Maaneder i Zanzibar og paa Kysten ligeoverfor med Forberedelser til Rejsen. Penge er noget ukjendt i det indre Afrika, saa den rejsende maa medføre en stor Mængde Varer for at bestride sine Fornødenheder, alt efter de Folks Smag, som han gæster, Tøjer, Metaltraad og Glasperler. Et Guldstykke vil paa de fleste Steder have langt ringere Værdi end en Butseknop, thi den har dog et Dje eller

Skaller til at sjs fast med. Men foruden Dragere til at bære sine Varer maa den rejsende ogsaa have Soldater med, d. v. s. væbnede Mænd, som kan betrygge ham mod Overfald. Varerne behøves ikke blot for at kjøbe Føden, en stor Del af dem gaar med til at betale Kjøverstat. Det hører nemlig med til Slave-riets Forbandelse, at heller ingen fredelig Karavane kan drage igjennem de Egne, hvor det hersker, uden at svare Afgift til Landets utallige store og smaa Høvdinge. Denne Skik er indført af Slavehandlerne, da det i mange Tilfælde vilde lykkes deres Dsre at undslippe dem, hvis de ikke havde Høvdingene paa deres Side. Hvad der yderligere gjør Rejserne i Afrika sene og kostbare, er den fuldkomne Mangel paa Beje. I det sydlige kjører den hollandske Kolonist sin plumpe Bogn, trukken af 8 til 16 Dyr, med sin 7 Alen lange Piss, hvorpaa der sidder en Snært af samme Længde, og om det end gaar over Stof og Sten, holder det dog; men der er Bunden for det meste fast, og Skovene temmelig aabne. I det mellemste Afrika kan intet Kjøretøj komme frem gjennem Sumpene og Skovene, og hverken Heste eller Hornkvæg kan anvendes til længere Rejser, da der paa mange Steder findes den giftige Tsetseflue, hvis Stik er dødbringende for disse Dyr, medens Mennesket ikke tager Skade deraf. Livingstone havde prøvet at føre Kameler med sig, Stanley gjorde Forsøg med Æsler, men det viste sig, at heller ikke disse Dyr kunde bære Rejsens Strabadser, saa at tilsidst alt Godsjet maatte bæres af Dragerne. Vi maa da ikke undres over, at Stanley hvervede henimod et Par hundrede Mænd, deraf de 32 væbnede; denne Flok rejste dog ikke samlet, men i fem Karavaner med en halv Snes Dages Mellemrum. Desværre viste de to hvide Mænd, som Stanley havde taget i sin Tjeneste, sig upaalidelige og udnyttige, saa han maatte efterlade dem i Pleje paa forskjellige Steder, hvor de vel fik en god Behandling, men snart efter døde som Følge af Lediggang og Udsvævelser. Efter at have været et Fjerdingaar undervejs naaede Stanley Umanyembe, som kun ligger godt 90 Mil fra Kysten, og dog var hans Rejse gaaet hurtigere, end man plejer at rejse i Afrika. Her blev han først opholdt af et Feberanfald, der var saa voldsomt, at han kom ud af Tidsregningen, saa han regnede en Uge fejl, og da han vel var kommen op, fik han at vide, at den Egn, gjennem hvilken han havde foresat sig at drage videre, hærjedes af den frygtelige Fribytter Mirambo. Araberne rustede sig netop til et Tog mod denne Landets Svøbe, og Stanley drog med som frivillig, men fik et nyt Feberanfald, og lodes i Stikken af

sine Forbundsfejder, som vare grebne af en panisk Skræk og stormede af Sted i vild Flugt. Ogsaa hans Folk løb fra ham, den eneste, som blev ham tro, var en kristen Araberdreng fra Jerusalem, der fulgte ham som Tjener. Stanley kom dog godt fra denne Fare, og fortsatte Rejsen ad en Omvej, til han den 10de November fandt Livingstone, der for faa Dage siden var kommen til Ujiji, og var saa blottet for Midler, at han havde maattet ty til Araberne om Hjælp, hvis han ikke havde faaet Undsætning nu. — Man havde fortalt Stanley, at Livingstone var vanskelig at komme til Rette med, og rimeligvis vilde rejse bort over Hals og Soved, naar han hørte, at en hvid Mand var i Nærheden, for ikke at dele Gæren for sine Opdagelser med nogen anden, og for at det ikke skulde siges, at en anden havde bragt ham Hjælp. Men Stanley blev i høj Grad forbauset ved at se den store Mands aabne, elskværdige Bæsen. Vel havde Livingstone nogen Fordom mod de Folk, som han kaldte Lænestolsgeograferne, Mænd, som hjemme i deres Stue samlede de rejsendes Sagttagelser fra forskellige Egne, for deraf at uddrage Slutninger, som ganske vist undertiden kunde være rigtige, men som tidt gif stik imod de Mænds Livtanke, der havde sat deres Tilværelse ind paa at løse disse Spørgsmaal; men dels var der ingen personlig Bitterhed i hans Uvilje, og dels reves Stanley aldeles med til at dele Livingstones kjæreste Tanke, nemlig, at det dejlige Land, han havde funden der, hvor man hidtil havde tænkt, at der intet andet var end en øde Sandørken, — at dette dejlige Land, gjennemvirket med et Net af Floder og Søer, skulde være det Sted, hvorfra Nilen hentede sine Rigdomme, med andre Ord, at man ved at rejse op ad Nilen tilsidst kunde komme til Tanganikasøen. Hermed blandede sig en religiøs Begejstring; ligesom Udgravningerne i Babylons og Ninives Grus have bragt Vidnesbyrd for Dagen, som paa det klareste stadfæste Punkter i vor hellige Skrift, der før vare dunkle, saaledes haabede Livingstone at skulle opdage Ting, der paa en eller anden Maade kunde staa i Forbindelse med Israels, navnlig den store Hærsfører Moses Historie. Derfor vilde Livingstone heller ikke give efter for Stanleys Bønner og vende hjem til Europa, men fulgte med ham til Unyamembe for at vente paa nogen yderligere Hjælp, Stanley vilde sende fra Kysten. Derefter drog Livingstone tilbage til det Indre for, som han haabede, at kunne drage ned ad Nilen; men Anstrængelser og Savn havde undergravet hans før saa sterke Helbred, og han døde ved en Indsøes sumpede Bredder den

© tan ley finder Sibingflore i Ujiji.

1ste Maj 1873, godt et Aar efter at Stanley havde forladt ham, uden at han i denne Tid havde gjort nogen Opdagelse af Betydning.

Men i hvor vemodigt det end kunde være for dem, der vare komne til at elske Livingstone, at den gamle Helt kun havde haft saa ringe et Udbytte af den Hjælp, der var bragt ham, saa var Stanleys Rejse dog ikke spildt. Han rejste ind i Afrika som den fyrige, dygtige Ungling med det høje Mod og den letflydende Pen, men han vendte tilbage som den modne Mand med det Hjærte, der bankede varmt for hans sorte Brødres Vel. Omgangen med Livingstone havde modnet ham.

Livingstone var altsaa død. Trofaste Tjenere bare deres Herres Lig viden om Land under mange Farer, indtil de efter tre Fjerdingaars Forløb naaede Kysten. Den 18de April 1874 stedtes Livingstones Ben til Hvile med kongelig Pragt i Westminster Abbediet i London, hvor Englands ypperste Mænd ere jordede. Stanley var med at bære en Flig af Klædet, der dækkede Kisten. Kort efter foreslog Gjeren af det store Londoner Blad Daily Telegraph ham at fuldføre Livingstones Opdagelser, og da han ikke vilde svinge sin gamle Herre, traadte Gorden Bennet til, saa at Rejsen skulde bekostes af disse to rige Bladejere i Fællesskab. Der indkom strax Ansøgninger i Tusendtal til Stanley fra Folk i alle Livsstillinger, som gjerne vilde være med paa Rejsen, men han nøjedes med at tage tre; de to vare Sønner af en ærlig engelsk Fisker, den tredje var Skriver paa et Hotel. Denne Gang tog han ikke Fejl af sine Folk. Dog kunde det ikke undgaas, at der blandt de henved 300, som han lejede i Zanzibar, fandtes adskillige daarlige Personer. — Det var denne Gang Stanleys Plan først at trænge frem til den store temmelig ukjendte Viktoria Sø, fra hvilken man vidste, at et af Nilens Hovedløb kom, for dernæst at undersøge, om der var nogen Forbindelse med de Egne, Livingstone havde anvendt sine sidste Kræfter paa at undersøge.

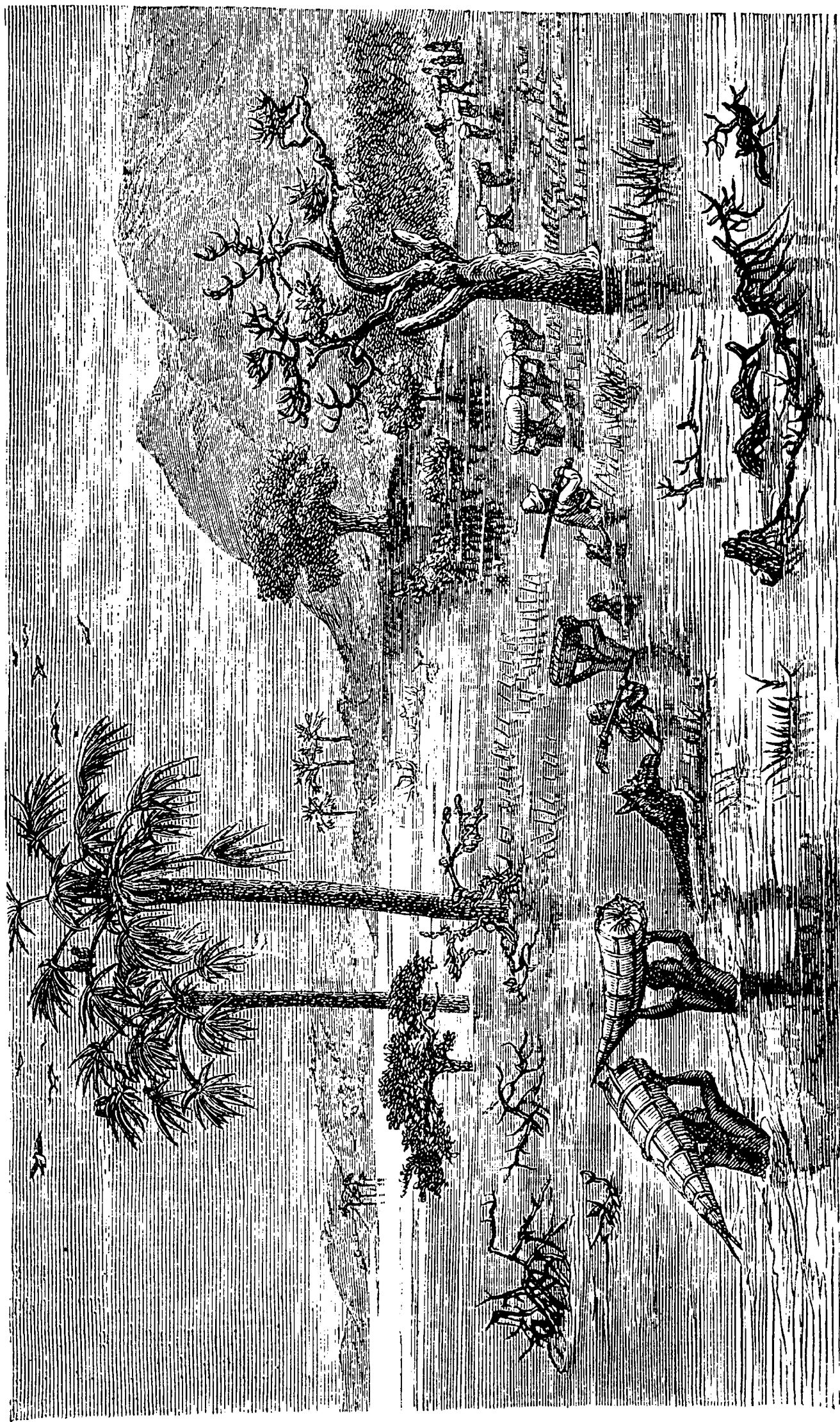
Man havde hørt, at der paa Viktoria Søens nordlige Bred boede en mægtig Kæjser Suteja (man plejer at skrive hans Navn Mtesa). Hvad man hørte om denne Mands Bægl-sind og Grusomhed, var ikke just meget opmuntrende, men paa den anden Side var der noget saa haabløst og usikkert ved Forholdene i de Lande, som vare delte mellem en uendelig Mængde Smaahøvdinge, at Stanley besluttede at prøve Lykken hos Tyrannen. Rejsen til Søen var fuld af Besvær; en af de engelske Brødre døde af Tyfus; kort efter var den store Karavane lige ved at omkomme af Mangel i en Skovørken,

og da man endelig naaede beboede Steder, viste det sig, at de indfødte vare grusomme og troløse. Da Stanley lod slagte en Dyr, han havde kjøbt af dem, tiggede de ham om Hjærtet. Efter at de havde fortæret dette, mente de, at nu var Kraften vegen fra Rejseselskabet, og skjønt Stanley viste den yderste Forsigtighed, mistede han 24 Mand, af hvilke de to faldt i Baghold, de andre i aaben Kamp. Omfider naaede han Søen i Februar 1875, affledigede en Del af sine Folk, lod de andre gaa i Lejr under Anførsel af de to engelske Ledfagere, og samlede nu en Baad, som var bygget i England efter hans Anvisning i fem Stykker, og siden yderligere delte. Skjønt ingen af Folkene turde mælde sig som frivillig til Sejladsen, var der dog ingen Vanskelighed, da han valgte sit Mandskab, og nu blev først den østlige Kyst af det 1300 danske Kvadratmil store Indhav undersøgt. Da Rygtet naaede Kejser Sinteja om den hvide Mand, som agtede at gjæste ham, sendte han en af sine Høvdinger i Spidsen for en Flaade paa fem Fartøjer for at møde ham. Stanley forbauses ved at se disse reuligt, tildels pragtfuldt klædte Mænd, og ved at iagttage den store Velstand, der herskede rundt omkring. Endnu mere steg hans Forbauselse ved den glimrende Modtagelse, der var ham beredt, da han betraadte Ugandas Grund; saaledes hedder Sintejas Rige. Han førtes i højtideligt Optog til Hovedstaden, som laa et Par Mil inde i Landet, og fik strax det Indtryk af Kejseren, at her vilde være meget at gjøre for Kristendom og Menneskelighed, om man kunde vinde denne Mand. Siden han kunde slaa sig til Ro, maatte han dog se til Lejren, fra hvilken han nu var skilt ved den brede Vandflade. Kejseren stillede tredive Fartøjer til hans Raadighed, for at hele Mandskabet kunde blive hentet, men den samme Høvding, som først havde budt Stanley velkommen, troede sig nu saa fast i sin Herres Gunst, at han af Hovmod aldeles forsømte at lyde Befalingen. Stanley maatte da begive sig paa Farten med sit trofaste Baadsmandskab, og havde nær mistet Livet ved et lumsk Overfald af vilde Indfødte, der ansaa ham og hans Gods for et let Bytte, som det vilde være Uforstand at lade slippe. Da Stanley kom til Lejren, fandt han til sin store Sorg den ene af Engelskmændene død. Han fik lejet en Del Fartøjer til at overføre Gods og Mandskab, men de vare gamle og skrøbelige, og den første Aften, da Mørket var faldet paa, sank ikke mindre end fem af Baadene. Til al Lykke var Natten stille, og Maanen kom frem, saa intet Menneskeliv gik tabt, men ikke saa lidt Ejendom. Med

stort Besvær naaede Stanley tilbage til Uganda, og fandt Sntesa i Færd med at tugte Beboerne af en lille D, der havde nægtet at svare ham Skat. Kejseren vilde ikke tillade Stanley at drage videre, før Krigen var endt, og der var da ikke andet for end at drage til den kejserlige Lejr for at afvente Begivenhedernes Udfald. Det var et saare ejendommeligt Syn; der var samlet omtrent en Kvart Million Mennesker, deraf henimod Halvdelen Kvinder og Børn. Dertil kom endnu den kejserlige Flaade paa over 300 Fartøjer, imod hvilken Fjenden kun kunde stille Tredjeparten; men dog var denne ved sin Dygtighed Herre til Søs, saa at det snart blev Stanley klart, at Tiden vilde gaa til Spilde uden nogetsomhelst Haab om en tilfredsstillende Afgjørelse. Smidlertid spurgte Kejseren ham en Dag om hans Mening, og han gav nu det Raad, at hele Hæren skulde bære Sten, og deraf opføre en Dæmning over det smalle Sund til den gjenstridige D. Planen blev modtaget med Jubel af Kejseren, og i Løbet af 4 Dage kom man et Par Hundrede Alen ud i Vandet; men Ugandas Stormænd vare skinsyge paa den fremmede, og trak Arbejdet ud. Kejseren brugte nu Tiden til at udsørge sin sjældne Gæst om Europæernes Kundskaber og Opfindelser, og Stanley greb Lejligheden til at fremdrage Kristendommens Grundsandheder, ja han fik endog ved Hjælp af en af sine Ledsagere, som var oplært af den engelske Mission i Zanzibar, gjort et Slags Uddrag af Bibelen. Da ved denne Tid et Strejfsparti havde faaet fat paa en fjendtlig Høvding, og Sntesa vilde lade ham brænde levende for at tage Hævn over et af sine Sendebud, som var bleven myrdet, viste det sig, hvor stor Magt Stanleys Ord havde over hans Sjæl. Uforfærdet stod den hvide Mand og talte Menneskelighedens Sag, skjønt han vidste, at Tusender havde maattet lade Livet, tidt paa den grusomste Maade, blot paa et Bink af Tyrannen, og at det vilde være Rigets Stormænd saare kjært saaledes at befries for hans Indblanding i deres Sager. Stanley kaldte paa alt det bedste, han havde set paa Bunden af denne Sjæl, idet han besvor ham ved hans Forfædre, som saa' ned paa ham fra Mandelandet, om dog ikke at opføre sig som et blodtørstigt Dyr. Disse Ord bevirkede en fuldkommen Forvandling; det vilde, onde Udtryk i Kejserens Ansigt svandt, han hulkede som et Barn og gik sin Vej; Stanley havde sejret. Dagen efter gav han Kejseren et godt Raad, hvorved Krigen blev endt uden yderligere Blodsudgydelse. Efter hans Anvisning bleve tre Fartøjer forbundne med hverandre, og paa dem byggedes et Slags flydende Fort, omgivet af et højt, tykt Ris-

gærde og prydet med fantastiske Flag og Bimpler; stille og lydløst gled den sælsomme Ting hen ad Vandfladen, medens en vældig Røst lød fra dens Indre over mod Dens Indbyggere. Deres Blod isnede ved Tanken om, hvilke forfærdelige Tryllemidler den hemmelighedsfulde Gjenstand monne inde-
 slutte. De faldt øjeblikkelig tilføje, og Krigen var altsaa endt med det samme: Sntesa viste sin Taknemmelighed mod Stanley ved at lade ham fare i November og medgive ham en hel Hær for nærmere at undersøge den Sø, som tidligere Opdagere have kaldt Albert Sø, og som ligesom Viktoria Søen udtømmer sine Bænde gennem Nilen; men det gik som ved tidligere Lejligheder, Anføreren nægtede at vise Stanley Lydighed, og det hjalp ikke noget, at Kejseren siden haardt straffede hans Egenraadighed, Stanley kunde ikke opholde sig længere, men maatte vende sig til det, der dog egentlig var Hovedopgaven, nemlig at se, om de skjønne Egne, Livingstone havde holdt for Nilens Kildeland, ogsaa virkelig vare det, eller om Lænestolsgeograferne skulde have Ret i, at alle disse Egne hørte til Kongoflodens Omraade. Paa Vejen derhen mødtes Stanley atter med Mirambo, men denne Gang i fredeligt Stævne, og indgik efter Fribytterens Forslag Fostbroderskab med ham paa afrikansk Vis, idet de indsugede hinandens Blod og tilsvore hinanden Fred og Vennskab.

Sidst i Oktober 1876 stod Stanley paa det Sted, hvor Livingstone havde maattet vende om, ved Bredden af den ukjendte Flod, som rullede sine brune Bølger med ustandselig Fart imod Nord. Han og hans engelske Ledfager vare i stor Baande, thi der fortaltes gruelige Ting om det Land, der laa for dem, befolket af Halenegre, skæggede Dværge og Menneskeædere. Endog hans Indlingstjener Kalulu, som han havde faaet forcerende paa sin første Rejse, selv havde døbt og siden ladet kristelig oplære i England, var bleven grebet under et Forsøg paa at rømme, og for Stanley selv var Fristelsen stor til at vende om til mere kjendte Egne. Med sin eneste tiloversblevne engelske Fælle kastede han Plat og Krone, trak han Straa; hver Gang faldt det ud til at opgive deres Forsæt, men endda besluttede de at følge den hemmelighedsfulde Flod. Først gik de gennem en Skov, som syntes aldrig at skulle faa Ende, saa forsøgte de det paa den anden Bred, men angrebes nu af de Indfødte, der øjensynlig tørstede ikke blot efter deres Blod, men bogstavelig efter deres Kjød. Vandeskaller og andre Knogler af Mennesker, Levninger af de indfødtes vædsomme Maaltider, prydede Landsbyerne rundt omkring. Stanley fór

Reise gjennem en afrikansk Sump.

med Lempe, og holdt Fred, hvor det blot var muligt; men da han ved Suletid blev anfaldet af de Vilde i Baade, erobrede han en hel Flaade; under stor Subel lod han sine Zanzibar-folk give Fartøjerne Navne, hvortil de valgte Navnene fra de engelske Krydsere paa Ostkysten. Der var i det hele 22 Fartøjer, hvortil kom hans egen Baad, som havde udstaaet Rejsens Besværligheder mærkværdig godt. Med denne Flaade stak han ud paa Bølgerne tredje Suledag 1876; otte Dage senere træffe vi hans Styrke i dobbelt Kamp, idet den paa den ene Side truedes af de brølende Vilde, paa den anden Side af en Række skummende Fossefald, 7 i Tallet. Med utrolig Møje maatte der banes Vej udenom, og Fartøjerne under stadig Kamp trækkes ned i smult Bandede, hvortil der medgik over tre Uger. Første Februar stod den haardeste Kamp, den 28de i Rækken. Stanley havde ladet sine Folk indsamle de overvundne Fjenders Skjolde, og opstillet dem langs Kælingerne paa de gamle Vifingers Vis; dette hjalp hans Folk til Dækning, men endda var det en alvorlig Kamp. Medens de Stammer, som boede længere oppe ved Floden, havde som Krigsfrig raabt Uhuhu eller Bububu, raabte disse Sahaha, som en Flok vrinskende Fuldblodshingste. Efter at have slaaet Fjenden paa Flugt gjorde Stanley Landgang med sine Folk, og forbauses ved at se, hvilken Kunstfærdighed og Sygge der raadede i disse Menneskeæderes Boliger. Der var ogsaa en overordentlig Rigdom paa Elfenben. Det var en gruelig Tilstand for de rejsende; helst holdt de sig som jaget Bilt midt paa den brede Strøm, dækkede af de mange Holme, men tidt drev Sulten dem ind imod Bredderne for at kjøbe Føde; somme Steder lykkedes det, men for det meste modtoges de med dyrisk Kaseri. Alt i nogen Tid havde Stanley mærket, at Floden var svinget mod Nordvest, og altsaa vendte sig bort fra Nil-landet, og omsider naaede han et Sted, hvor den bøjede mod Sydvest; her hørte man de indfødte tydelig udtale Navnet Kongo, og her saas de første Gang i Besiddelse af Bøsser. Denne Omstændighed vakte stor Glæde, da Følget tog det som Tegn paa, at man nærmede sig mindre barbariske Egne; men der var endnu adskillige Kampe at bestaa, og det netop saa meget mere betænkelige, som Angriberne vare forsynede med Ildvaaben; det var forresten usle gamle Mussedonnere, som ikke havde ret stor Kraft til at udslynge de uformelige Metalflumper, men de gjorde Fortræd nok. Midt i Marts blev Bandedet atter uroligt, Stanley var nu naaet til den Række af Fossefald, ved hvilke den mægtige Strøm forlader Højsletten,

idet den gjennembrøder de østlige Randbjærge. Over et Fjerdingsaar gik hen under de utroligste Lidelser og Savn; den ene Baad efter den anden gik i Fosserne og knustes til Splinter, og hvad der var det sørgeligste, mange Menneskeliv gik tabt; den sidste af de trofaste Engelskmænd fandt sin Død i Bølgerne, og ligeledes Kalulu. Stanley følte adskillige Gange en stærk Fristelse til at give tabt i Kampen, og lade Baaden glide ned i Dybet; men foruden i sin kristne Tro havde han en mægtig Støtte i Følelsen af det Ansvar, der laa paa ham, idet de mange Menneskelivs Opholdelse væsentlig beroede paa, om han vedblev at føre dem. Sidst i Juli var han kommen til et Sted, som kjendtes fra Portugisernes Undersøgelser, og da her atter var en vældig Fos, efterlod han sin Baad, der nu var bleven stærkt medtagen, og gik over Land for at naa den lille By Boma, hvor han var vis paa at træffe Europæere, som vilde hjælpe ham. Men han og hans Skare havde nær sat Livet til saa nær ved Maalet. De indfødte nægtede at sælge dem Fødevarer, med mindre de kunde faa Rum, og lo kun ad de Glasperler og Tøjer, som den forfultne, halvdøde Skare endnu havde i Behold. I deres Fortvivlelse gave nogle af Følget sig til at opgrave Markfrugter for at stille deres Sult, og holdtes da tilbage af Gjerne som Slaver. Til sidst sendte Stanley tre af dem, der endnu havde flest Kræfter tilbage, som Ilbud til Boma; selv fulgte han langsomt efter med hele Flokken, og da det næsten var paa det yderste med dem, kom den ventede Hjælp, han og hans Folk modtoges med mageløs Venlighed, og den 12te August 1877 vuggedes de atter paa Atlanterhavets Bølger. Men Stanley kunde ikke vende hjem, før han selv havde fulgt sine Folk ad Søvejen syd om Afrika til Zanzibar. Adskillige vare døde som Følge af de forfærdelige Anstrængelser, da Spændingen var ophørt, saa det var kun 108, som atter satte Foden paa den hjemlige Grund den 27de November.

Da Stanley halvsemitte Aar tidligere havde bragt Livingstones Breve ned til Kysten, gav disses Indhold Anledning til, at den engelske Regering tvang Sultanen af Zanzibar til at forbyde Slavehandelen. Da nu Stanley vendte tilbage fra sin store Rejse, vakte hans Meddelelser en mægtig Bevægelse, hvis Følge var, at der under Kongen af Belgiens Forsæde dannedes et internationalt Selskab til at undertrykke Slavehandelen og aabne Midt Afrika. Da Stanley tiltraadte sin store Rejse, saa' han ud som en Mand i sin kraftigste Alder,

da han vendte tilbage fra det mørke Fastlands hemmelighedsfulde Dyb, var hans Haar graat og hans Kinder hule, men hans Hjærte luede endnu af Kjærlighed til „den mørke Broder“; han traadte i det nævnte Selskabs Tjeneste og drog atter op ad Kongofloden, for at hellige den gode Sag sine sidste Kræfter. Og han fortjener, at vore bedste Ønsker følge ham!

Ludvig Wagner.

Blandinger.

Et Fremtidsbillede. Et engelsk Blad indeholder følgende humoristiske Beskrivelse af et Optrin, der foregaar i et fornemt Hus i New-York i Aaret 2380. Husets Herre telegraferer til Domestique-Bærelset, og Sohn viser sig, pustet gennem et Rør ved Luftryk. Herren siger: „Sohn, gaa ned i Remisen og fyld Familieballonen; min Hustru og Børn ville Kl. 4 flyve til Calcutta for at bivaane et Bal hos Lord C. Børst ligeledes min lille Privatballon og fyld den; jeg skal om en halv Time flyve til London paa Børsen, men agter at være hjemme igjen før Kl. 4 for at ledsage min Familie et Par Hundrede Mil. Skulde det være meget mørkt Kl. 2 i Nat, paa hvilken Tid min Hustru agter at tage hjem, saa lad en af Alberne tænde det elektriske Lys, saa at det kan lyse to, tre Hundrede Mile vidt. Smorgen venter jeg nogle Brevner fra Hongkong og San Francisco, glem derfor ikke at telegrafere til Chevet i Paris angaaende Postierne à la Napoleon XVIII., men søj til, at jeg venter at faa dem varme Kl. 5^{1/2}. Sig ogsaa til Koffen, at der var for megen Kvælstof i den kunstige Beefsteak igaar — flige Fadeiser burde ikke finde Sted i vor Tid!“ —

Ved Aarskiftet.

aalænge Hjærtet haaber og
har en Længselsrøst,
Et Haab, en Længsel, véd
jeg, vil fylde dette Bryst:
Jeg haaber paa den Hæder,
som venter end mit Land,
Jeg længes efter Lykken, at
værne om dets Strand.

Vidtom min Sigen bar mig, jeg foer i Ost og Vest,
Men altfor snart jeg mærked', at hjemme var der bedst;
I hvad der løfter ude, fik jeg kun liden Del —
Mit Land mig under Skatten og skænker mig den hel!

Den Storbedrift, der adled' det gamle danske Navn;
Den Kjærlighed, der stilled' alt Barnets mindste Savn;
Den Sang, der hæver Sjælen højt over Døgnets Larm;
Den Tro paa Ret og Sandhed, der væbner Mandens Arm;

Og den Naturens Ynde, som gjør mit Hjærte godt,
Saa snart kun Djet hviler paa Skov bag Bæltet blaat;
Og Løstelsen, der luttret, naar kun man voyer fast
Der, hvor Ens Fa'er har virket, hvor Moderhjærtet brast —

Det Alt mit Land jeg skylder! Saa tag, min Moder! Du
Tributen, jeg Dig vækker idag med sønlig Su,
Mens rødmende jeg skrifter, at Du blev vraget tidt
For fremmede Sirener, der lokked' sødt og blidt:

Saa længe Hjærtet haaber og har en Længselsrøst,
Et Haab, en Længsel stedse skal fylde dette Bryst —
Ja, Haabet om den Hæder, som venter end mit Land,
Og Længslen efter Lykken, at værne om dets Strand!

Carl Andersen.

Fru Rigborg.

et var en maaneklar
Sommernat i Aaret
1599. Dagen havde

været varm; nu bragte Natten
Kølighed.

Der var baade lyst og tyft
oppe paa Uglebjerg ved Højby i
Fyen. Kun en svag Vind strøg over
Bakken og gyngede de dugvaade
Gyvelbuskes Toppe ved den Vej,
eller rettere det Hjulspor, som over
Bjergget førte ned til Naen og
Lindvedgaard.

Det var ikke langt fra Midnat.
Allerede i et Par Timer havde en-
hver af Omegnens Beboere ligget i
sin Seng, og enhver Lyd var for-
stummet undtagen Vandets Bruslen
nede ved Lindveds Møllefluse, der
lød som en dæmpet Buggesang for
den slumrende Natur.

Nede i den skovbevogede Dal
glimtede Naens Strøm sølvhvid,
hvor ikke de høje Skrænter med de
ludende Træer skjulte den, saaledes
som Tilfældet var nede ved Lindved-

gaard. Dette gamle Herresædes lave Bygninger skintedes un-
der de ærværdige Ege og Bøge, hvis Kroner ragede op
over dem.

Der var intet levende Væsen paa Uglebjerg undtagen
en Hare, som sad mellem Buskene og klippede med Ørerne,
nydende den Tryghed, Natten skjænkede den; og muligt over-

vejede den, hvor den skulde søge sit Foder. Dens Hu stod nok til Dve Grikfen Bildes Raalhaver; thi da en Raslen bagved den skræmmede den op, satte den af Sted ned gennem Krattet ad Lindvedgaard til.

Strax efter at den var forsvunden, viste der sig to Ryttere over Bakkens Kam. Der holdt de og lode Hestene puste. Den forreste bar en kort Kappe, en hvid Fjeder vajede fra hans Hat, Sølvsporer blinkede paa hans Hæle, og han bar Sværd ved Lænd. Hans Ansigt var fagert, men alvorstuldt og blegt. Den højede Næse havde en ædel Forn, det studsede brune Skjæg og det krøllede Haar var vel plejet. De blaa Dine vare glansfulde og livlige, men Udtrykket i dette Djæblig mørkt.

Det var Herren; men den anden i den graa Bams med den ubefjedrede Hat og den korte Daggert ved Siden, det var hans Svend.

Herren saa neppe ud til at være fem og tyve Aar gammel, men Svendens Haar var graat, og hans furede, vejrslagne Ansigt vidnede om mange Aars Strabadser og møjsommelige Tjeneste. Lige fra Drengalderen af havde gamle Henning været knyttet til den samme Slægt og tjent først Rigets Marsk, Holger Ottesen Rosenkrantz paa Boller, og nu hans yngre Søn Frederik Holgersen til Rosenvold, just ham, som holdt foran ham og stirrede saa sorgfuldt ned ad Lindvedgaard til.

„Seg maa derved, Henning,“ udbrød han omsider og vilde sætte sin Hest i Gang; men Henning sagde:

„Lad det hellere fare, Herre! Bend Hesten i Sønder og lader os ride ad Svendborg til.“

„Af Flint maatte mit Hjærte være, kom jeg ikke,“ svarede Hennings Herre.

„Betænk dog,“ sagde Henning, „at I noget nær er en fredløs Mand; bedst da at salvere sig og lukke sine Dren mod dem, der bede om at tøve.“

„Sandt nok,“ svarede Frederik Rosenkrantz. „Dog mærkede vi ikke paa vort Ridt hidindtil til nogen Forfølgelse. Kongelige Majestæt seer vel selv helst, at jeg rømmer Landet, og er der da ikke stor Hæfarad at løbe ved dette mit Ridt til Lindvedgaard.“

„So dog,“ sagde Henning. „Dve Bilde er Eder sikkert gram, fordi I har frænkset hans unge Frænke. Bent intet godt af ham!“

„Lige meget,“ svarede Hennings Herre. „Seg bærer

ved mit Bryst Rigborgs Skrivelse, som hun skrev med grædende Taarer og beder mig deri at komme, at hun kan faa skue mit Ansigt blot end een Gang i dette Liv og lægge vort usalige Barn i mine Arme. Hver Nat fra nu af, skriver hun, venter jeg dit Komme og faar ej Sønn i mine Dine, før Du har været her."

Han tav et Øjeblik og sagde saa:

„Sag kjender Huset, Henning, og véd, hvor Rigborg har sit Logement. I det røde Kammer ved den gamle Lind, skriver hun. De sove nu sikkert alle trygt dernede, og der er ikke højt til Vinduet. Jeg lister mig derhen gennem Haven; tyyst vil jeg komme og gaa derfra. Gaar det, som jeg ønsker, da skal Dve Bilde aldrig erfare, at jeg i Nat har været paa Lindvedgaard.“

A*

Saa red han, fulgt af Henning, ned ad Bjerget, og snart havde de naaet Nabredde og Møllebroen. Over den vilde han ikke ride, for at ikke Bulderet skulde vække Gaardens Hunde. Han steg af Hesten, gav Henning Tøjlen og bød ham tøve her, indtil han kom tilbage.

„Det skal ikke staa længe paa,“ sagde han.

„Lad mig binde Hestene og følge Eder,“ bad Henning, „der kunde tilstøde Eder noget.“

Men hans Herre vinkede afværgende med Haanden, gik raadt over Broen og forsvandt under de høje Træer paa den anden Side.

Han gik hurtigt ad en Fodsti gennem Lunden og sagtnede først sine Skridt, da han naaede de af Byrbombætte indfattede Blomsterparfetter oppe ved Stuehuset.

Der blev han et Øjeblik staaende og saa op til Huset, som laa der med sine lave, røde Mure, sit stejle Tag, de høje Skorstene og smalle Vinduer, selv nu i det klare Maanefin skummelt at se til og ikke uligt et Fængsel; men var dog for hans Hjertes elskede blevet et Asyl, som barmhjærtigt havde aabnet sig for hende. Her, til sin gode Møster, Elsebeth Skram og hendes Husbonde Ove Bilde, var hun tyet hen for at dølge sin Skam, og ikke til sit Fædrenehjem, Egeskov, hvor hun af sin strænge Fader maatte vente den haardeste Medfart; thi om nogen Mand i Landet havde et haardt Hjerte og et grunt Sind, saa var det vel Laurids Brokkenhuus paa Egeskov.

Frederik Rosenfrank vilde nu liste sig hen til den gamle Lind, som stod tæt ved Huset; men da han i det samme hørte en af Hundene gø inde paa Gaarden, veg han tilbage i Skyggen af Træerne og tøvede.

Pinlige Tanker foer gennem hans Hoved, mens han stod og lyttede.

Han mindedes den Stund, da han første Gang, nu for halvandet Aar siden, havde set Rigborg Brokkenhuus, da hun lige var kommen til Hove som den yngste af Dronning Anna Cathrinas Somfruer, knap femten Aar gammel og dog en fuldvoren Somfru, sund, kraftig og blomstrende, med gule Lokker om sit stolte Hoved, overgivent Livsmød i de blaa Øjne og daarende Smilehuller i sine runde Kinder, hvorlunde en rasende Elskov strax havde betaget ham, og han, ophidset ved Kappelstriden med sin Medbejler, Ejler Markvardsen Wille fra Svindkilde, der lige som han selv var i Kongens Brød som

Hoffinde, havde ladet sig henrive til den Synd, som nu havde styrtet ung Rigborg og ham i Ulykke.

Hans Brøde var stor; og, da den var begaaet i Kongens Gaard, Majestætsforbrydelse; den kunde, om Gaardsrettens strenge Bud skete Fyldest, koste ham hans Hals eller hans Ore og to af hans Fingre. Dog kunde Kongen be-naade ham; men for Rigborg var der ingen Raade at vente, saa vist som hun vilde blive dømt i sin Faders Bold, og saa stor var Laurids Brokkenhuus's Forbitrelse over Datterens Fejltrin, at hun sikkert vilde blive indespærret og komme til at henses sine Dage i et haardt Fængsel.

Bittert maatte under disse Omstændigheder Gjenfynnet blive og Skilsmisfen tung. Har kunde det vare, inden han atter turde vende tilbage fra de fremmede Lande, hvor han nu søgte hen for at undgaa sin Straf, om det ellers nogen Sinde vilde ske, at han fik Geresoprejsning.

Sunden havde alt tiet noget, og Stilheden vakte om-sider Frederik Rosenfranz af hans mørke Grublen. Han gik forbi den gamle Lind hen til Binduet og pikkede sagte paa Ruden.

Strax hørte han et dømpet Udraab, og det begyndte at pusle inde i Kammeret. Saa blev Binduet sagte aabnet, og han saa' en hvid Haand og en rund Arm, som han kjendte saa godt. Sylltet i et Klæde viste sig et Ansyn, der vel var blegt, men ellers ikke skæmmet af Græmmelse, som han havde forestillet sig det, og et Par dejlige Djne, der i Nattens dømpede Lys syntes ham helt mørke, straaledede ham i Møde.

„Gud have Lov!“ sagde Rigborg med hvissende Stemme, „men jeg vidste, at Du vilde komme.“

Saa bøjede hun sig ned til ham og gav ham et Kys, der var som Balsam for deres Hjertes dybe Bunde og ud-slettede mange tunge Dages og søvnløse Nætters bitre Be. Derpaa samtalede de nogle Djeblikke med hinanden.

„Nu, da jeg har gjensét Dig,“ sagde hun, „stiger mit Mod. Lad Menneskene dømmes, som de ville, for Gud er Du min Gusbonde. Jeg véd ikke af nogen anden Mand og, hvad der end sker, vil jeg af ingen vide, mens jeg er oven Jorden.“

„Gav Tak for din Trofasthed,“ svarede han med bevæget Røst, „og tilgiv mig, som bragte denne Glende over Dig! Give Gud, Rigborg, at alt engang maa vorde godt, at jeg kan trykke Dig til mit Bryst som min rette, ægteviede Gustru.“

„Det maa vel ske engang,“ svarede hun fortrøstningsfuldt. „Hvor rasende Fader end er, saa maa han dog vel komme til Besindelse og give sit Minde til vort Ægteskab, at min og vor Slægts Ære kan blive gjenoprettet.“

Frederik Rosenkrantz sukede, og en dyb Bredesrødme foer over hans Ansigt. Med Gærme tænkte han paa, hvad han vidste, men ikke havde Hjærte til at sige hende, nemlig om al

den Sladder, som nu var i Gang, og som rejste den svære Beskyldning mod hende, at hun ogsaa havde været Kong Christians Elskerinde, og at han selv havde ladet sig bruge til at dække Kongens Skam med sin egen. Just dette troede hendes Fader, og deraf hans rasende Forbitrelse.

Han fik Bugt med sit Sindsoprør, tilsmilede hende kjærligt og vilde just hente en liden Bænk, der stod under

Linden, for ved Hjælp af den at stige ind ad Vinduet til hende; thi ikke vilde han gaa derfra uden at have sét sin spæde Søn, som alt var døbt og havde faaet sin Farfaders Navn Holger; men som han gik hen imod Linden, da kom en Mand i en rød Paltstrof og med et draget Sværd imod ham. Han maatte have staaet og luret bag Linden.

Det var Dve Bilde selv; men hans Tilsynekomst var et rent Tilfælde. Han havde ikke kunnet sove, og da han hørte Hundens Gøen, var han staaet op og gaaet ud for at se, om muligt en eller anden Tyv eller Krybskytte listede sig gjennem hans Have.

Han og Frederik Rosenfrank gjenkjendte strax hinanden. Dve Bilde's brede, djærve Ansigt med de store runde, graa Øjne udtrykte oprigtig Forbavselse. Mathuen sad skjævt paa hans skaldede Hoved, Paltstroffen var gledet til Side, saa det saaes, at han ikke havde givet sig Tid til at tage Hoser paa, og saa pudsigt var det hele Syn, at havde Sagernes Stilling ikke været saa alvorlig, vilde Frederik Rosenfrank bristet i Latter.

„Ej se,“ udbrød Dve, „er det Eder, Frederik Holgersen! Seg mente Eder paa Farten ud af Riget for at salvere Eder og havde allermindst ventet at se Eder her.“

„Just det burde I ventet,“ svarede Frederik, „om I da tiltror mig Hjærte i Livet; men ikke turde jeg gjøre Regning paa en gjæstnild Modtagelse; derfor er jeg kommen som en Tyv om Natten; lader mig dog ikke gribe som en saadan, at I véd det!“

„Morbroder,“ sagde Rigborg bønligt, „hav Medlidenhed med os og lad Frederik gaa ukraenket herfra!“

„Nu, nu, Børn,“ svarede Dve Bilde godmodigt, „hvorlunde skulde jeg i den Position, jeg her staar og uden en Mand til Hjælp, kunne gribe en rasker Ungersvend som Frederik Holgersen? Siden jeg fik mine Svende vaagne og paa Benene, vilde han jo være langt herfra; men for min egen Person, da staar min Lyst ikke til Sværdhug, og mig huer vel de Ord, Frederik, I der sagde om, at Hjærtet trods Faren har drevet Eder herhid, til Eders lidet Barn og dets usalige Moder. Gaa da ind med; vi ville tale et Alvorsord med hinanden.“

„Hav Tak, Morbroder,“ sagde Rigborg, „kaldte I mig end usalig, det jeg end ikke er!“

Saa skød hun Vinduet til, og Frederik Rosenfrank fulgte Dve Bilde gjennem en Løndør ind i Huset.

Han blev ført ind i et ledigt Kammer og bænket der. Hans Bært tilbød ham Bederføøegelse med Mad og Drikke, men skjønt Tilbudet med Tak blev afflaaet, gif Dve Bilde dog ind i Sovekamret for at lade sin Hustru vide, hvem der var kommen til Huse.

Strax kom han igjen, tog Plads paa Bænken ved Frederik Rosenfrank's Side, og nu samtalede de en Stund med hinanden i det lille Kammer, som kun oplystes af Maanens Skin.

„Min Forlængsel efter at faa Eder i Tale har været stor,“ sagde Dve Bilde, „og vilde jeg skiftet Bud efter Eder, havde vi ikke fra Righborgs Moder faaet Brev med den Tidende, at I var flygtet og rømt af Landet.“

„Jeg har været paa Rosenvold,“ svarede Frederik Rosenfrank, „for at ordne mine Anliggender og vilde derfra Sønder paa og ud af Riget. Dette var paatrængende og lod sig gjøre, da ingen forfulgte mig; men man skal ikke friste Gud; og vilde jeg da ikke vovet mig tilbage hertil, havde jeg ikke paa Rosenvold fundet en Skrivelse fra Righborg, den hun sendte mig tilbage med den Budsvend, der havde bragt hende min Afskedshilsen, og som vidste, hvor jeg drog hen. Herfra drager jeg til Svendborg for at skibe til Kiel og saa videre til Hamborg, hvor jeg agter at dvæle en Stund, om jeg der kunde spørge godt Nytt her hjemme fra, det jeg dog saare frygter ikke vil ske.“

„Nej,“ sagde Dve Bilde, „alt spaar det værste; men Frederik, hvor kunde I dog gjøre dette og krænke denne gode unge Somfru, min kjære Frænke? Hvorlunde kom det dog?“

„En ond Mand foer i mig,“ svarede Frederik Rosenfrank med sorgfuld Røst. „Skylden er min, og jeg bør fri Righborg, det meste jeg kan; men siges maa det dog, at hun var overmodig og gjækkede mig og Eders Frænde, Eiler Markvardsen, paa een Gang, saa ingen af os ret vidste, hvem hun var god; og en Dag fattedes der kun lidet i, at jeg havde rendt min Kaarde gennem hans Liv.“

„Af ja, ja!“ sukede Dve Bilde; „Righborg havde vel ondt ved at klare for sig; ilde er det for et femtenaars Barn at komme til Hove!“

„Nu,“ vedblev Frederik Rosenfrank, „end dog hun svoer, at det var mig, hun havde kjær og blot holdt gode Miner med Eiler, fordi hun vidste, at hendes Fader var ham god og ønskede at give hende til ham, saa hun ikke aabenbart turde vise ham af, saa troede jeg hende ikke. I min Galen-

skab trængte jeg hende da saa haardt, at hun gav sig hen til mig og derved beviste, at hun i Sandhed havde mig kjær."

"Gud naade for Liden, vi leve i!" udbrød Dve Bilde.

"Stor maa Scedernes Forfald være, naar en christeligt op-
tugtet og vel lært Somsfru som Nigborg saa kunde kaste Dyd
og Ære bort! Bar hun dog hos Dronning Anna Catharine
i gode og dydige Hænder; men hvo kan vogte paa den Som-
fru, der ikke vil vogte sig selv?"

Som han sagde dette, gif Døren op, og hans Sustru,
Elsebeth Skram, traadte ind.

Hun havde mellem Hænderne en Træbakke, hvorpaa stod
et tændt Lys, en Kande Vin, to Bægre og et lidet Fad med
Bagværk. Lysets Stjær faldt lige paa hendes Ansigt, hvis
Træk hverken vare fine eller skjønne, men bare Dydens og
Ærbarhedens rene Præg, og hendes blaa Øjne lyste mildt.
Hun, saa vel som Nigborgs Moder Karen, vare tugtige og
dannede Kvinder; det kjendtes paa dem, at en af Danmarks
bedste og mest retskafne Mænd, Peder Skram, Danmarks
Bovehals, havde været deres Fader, og en af sin Tids mest
udmærkede Kvinder, Elsebeth Krabbe, deres Moder.

Saa følte da ogsaa Frederik Rosenfrank ved Synet af
Karen Pedersdatter saa dybt sin Skam, at han næppe vovede
at se paa hende. Han havde rejst sig, men stod der stum og
med nedslagne Øjne, da hun lod sin Røst høre og sagde:

"Kommer I end ikke med Ære til vort Hus, Frederik
Solgersten, I skal dog ikke gaa tørmundet og uvederføøget
herfra."

Da brød det frem, som dybt bevægede hans Hjærte.

"O, kjære Fru Karen," sagde han, "Hjærtens Tak have
I for Eders Venlighed, men fornemlig for Eders Godhed
mod stakkels Nigborg og vort usalige Barn!"

"For hendes Skyld gjorde jeg det, ikke for Eders," sva-
rede Fru Karen lidt skarpt, men søjede dog til: "Kan den
Ulykke, I har anrettet, gjøres god igjen, da kun paa een Vis.
For at erfare Eders Sindelag i den Sag, gif jeg herind."

"I skal finde," udbrød Frederik Rosenfrank, "at min
Vilje er den bedste. Vil I, Dve Griksen, forunde mig her i
Eders Nærværelse at mødes med Nigborg og se min lille
Søn?"

"Nu," svarede Dve Bilde, "lad det da ske; men inden
Sol gaar op, maa I være herfra."

"I have Tak," svarede Frederik Rosenfrank. "En Stund
eller to er nu meget værdt for os; men nu mindes jeg min

gamle Svend, Henning, hvem jeg efterlod med Hestene ved Møllebroen. Maa han komme hid og med Dyrene nyde Gæstmildhed her den korte Stund, vi dvæle her?"

Ove Bilde gav sit Samtykke med et Nix og gik ud for at vække sin Kammerdreng, at han kunde løbe ud til Henning og hente ham.

Mens Ove Bilde var borte, sagde Frederik Rosenkrantz til Fru Elsebeth:

"Jeg ønsker intet hellere, end at gjøre Riggborg til min Husfru, om det blot maa forundes mig. Tro det, kjære Frue, at der i mig ikke har været Niddingstanke eller Argelist; det var en Hjærtets og Sansernes Forvildelse, og mangen Gang har det raabt i mit Hjerte: kunde det worde ugjort!"

"Jeg haabede, at det forholdt sig saa," svarede Fru Elsebeth, "og tror Eder nu, da I siger det. Kunde jeg nu formaa Ove til at drage til Egskov og forsøge at tale Laurids til Rette, saa han giver sit Samtykke til Eders Ægteskab, vilde da det være Eder til Pas?"

"Visselig," svarede Frederik Rosenkrantz. "Gud lønne Eder for det gode Tilbud og Tak have Eders Husbonde, om han vil gjøre det!"

Nu kom Ove Bilde, og Fru Elsebeth gik; men hun vendte snart tilbage og havde da Riggborg med sig.

Hun traadte ind med sin spæde Søn i sin Favn, blussende som en Rose. Elsebeth skram tænkte og sagde det ofte siden, at ingen Sinde i sit Liv havde hun set et mere fagert Syn, end da Riggborg Brokkenhuus den Nat traadte ind med det slumrende Barn ved sit Bryst.

Der var dem, der ikke led, at hun sagde det, strænge Kvinder med skarpe Tunger; men de maatte da høre, hvad der skurrede end værre i deres Øren, naar den gode Fru Elsebeth føjede til:

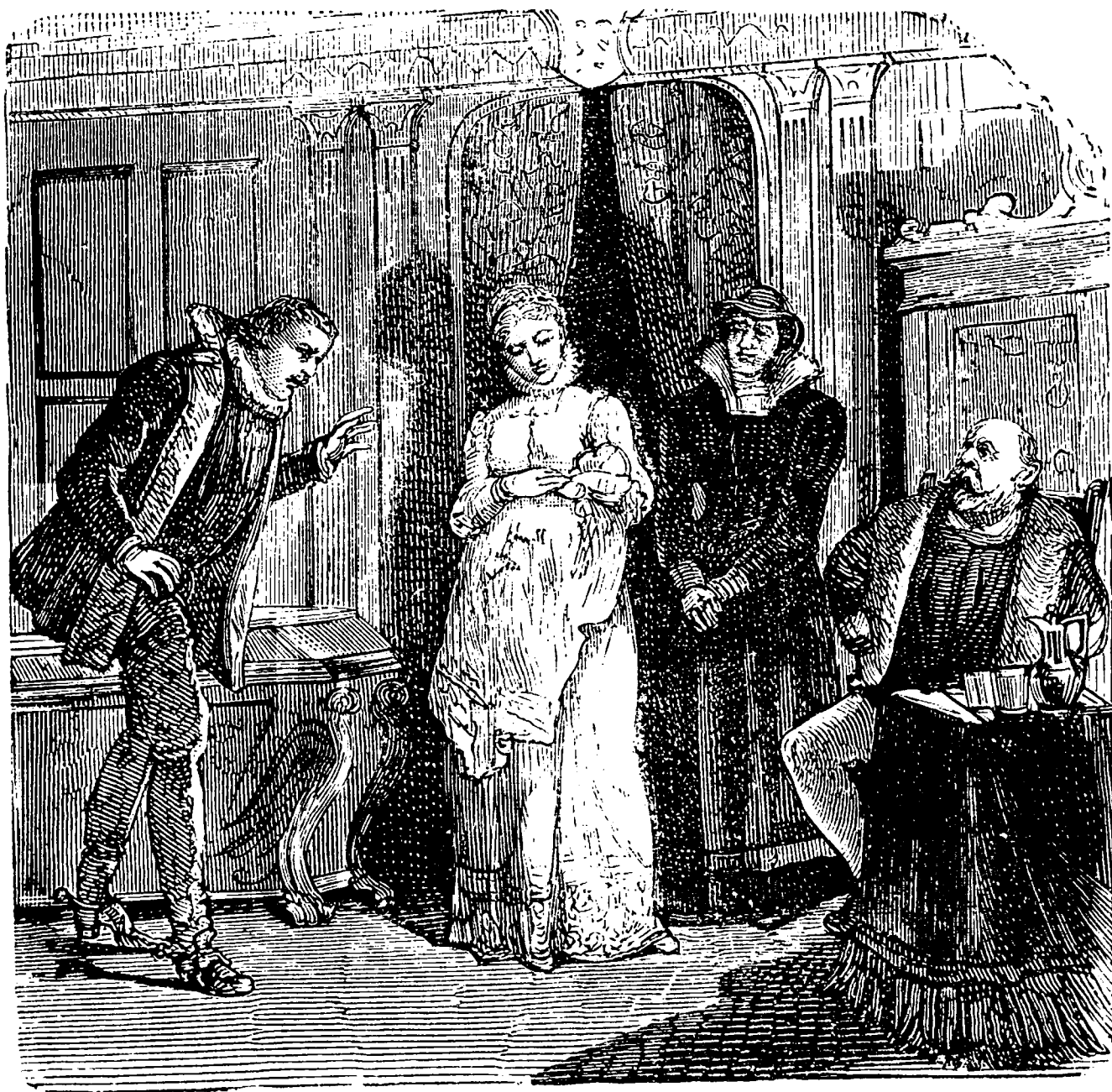
"Ikke var det Skamrødme, der i den Stund farvede stakkels Riggborgs Kinder, men Kjærlighedens og Moderstolt-hedens Blus; og det skal siges, om I end ville laste mig derfor, at da hun rakte Barnet til dets Fader, da var der et Sællighedens og Renhedens Skjær over hendes fagre Ansigt."

Men da hun gjorde det, vaagnede Drengen og gav sig til at græde. Dybt bevægedes hans Fader ved at høre Barnets spæde Røst, og aldrig glemte han det yndefulde Syn, da Riggborg nu vuggede Barnet i sine Arme og sang det i Søvne.

Ofte siden paa Valen, naar Kartoverne dundrede om

ham, og Livet stod paa Spil, da lød den Buggesang som en himmelsk Tone i hans Øren og drog hans Tanke over Bjerge og Have til det fjærne Fædreneland, hvor han havde maattet efterlade det, som var ham det dyrebareste paa Jorden.

Da Dagen gryede, skiltes de; hun blev sorgfuld tilbage, men dog ikke uden Haab om et Gjenfyn i Glæde og Ære, og

han drog Sønder paa med bedre Mod og et lysere Sind, end han havde tænkt sig det muligt, da han kom.

De gode Mennesker, hvem de skyldte denne Nats korte Fryd og det Glimt af Haab, som oplivede deres Mod, de drøftede den næste Dag deres Sag usforbeholdent med hinanden.

„Argt er det lige fuldt,“ sagde Dve Bilde til sin Hustru, „og sætter Klif paa Slægten, ja paa den ganske Stand.“

Ikke mindes jeg Mage til dette, at en fri Ungerfvend og en god Somfru, hvis Hu stod til hinanden, forsete sig saa grovt og uden sømmelig Bejlen og ret Egtevielse faldt i Armene paa hinanden."

"Nu," svarede Elisebeth, "jeg kan ikke bjærge Riggborg, men Du maa dog vel mindes, at vi have set det, som værre er; som med Margrethe Avelsdatter paa Rugaard, der holdt til med ufri Mænd, der ikke vare værdige at løse hendes Skotvinge, og løb saa med en af dem til Norge. Saa dybt har dog Riggborg ikke fornødret sig; og kan hendes Skam dækkes med et lige Egteskab, maa det blot nu lykkes Dig at vinde Laurids over og formaa ham til Rimelighed."

"Seg vil forsøge det," svarede Dve, "spaar end det, vi have fornummet fra Karen, ikke godt."

Deri havde han Ret; thi Riggborgs Moder havde nys skrevet, at saa rasende var hendes Husbonde over deres Datters Fejltrin, at da hun vovede at sige et Ord til Forsvar for Riggborg, var det ikke langt fra, at hun havde faaet Hug, saa sandt Laurids alt havde Stofken i sin løftede Haand, men betænkte sig dog og lod hende slippe.

Derpaa tænkte Dve Bilde, da han den næste Dags Aften, sindigt ridende paa sin Pasgænger og ledsaget af sin Svend, nærmede sig Egeskov.

Der var ogsaa andre Ting, der randt ham i Hu, flemme Pletter paa det Skjold, som hans Svogers berømmelige Fader, Rigmarsken Frants Brokkenhuus, Daniel Rankovs tappre og dygtige Kampfælle, havde efterladt saa rent. Der var noget om Drukkenskab og Slagsmaal og, hvad der var værre end det, nemlig om en Kvinde, hvem Laurids Brokkenhuus havde myrdet i Kjøbenhavn, en skummel Sag, som aldrig ret var bleven opklaret; men ingen tvivlede om, at Laurids Frantsen jo havde gjort det.

Da det stolte Hus paa Egeskov, som Frants Brokkenhuus havde bygget, viste sig for Dve Bilde, og det stærke Porttaarn og de skjønne, sammenbyggede Gavle, luende i Afteurøden, spejlede sig i Borggravens blanke Vand, da fremmanede det i hans Sind Billedet af en større Tid, end den nærværende og Mindet om bedre Mænd, end dem, der nu levede.

Dog bestræbte han sig for at se Tingene fra deres lyseste Side. Han undskyldte sin Svoger med det hidfige Sind, han havde af Naturen, og hans store Legemsstyrke, der fristede ham til at bruge Vold.

En Ræmpe var Nigborgs Fader; ingen Mand paa hans Tid kunde staa sig imod ham; og han havde givet et mærkeligt Bevis paa sine Ræmpekræfter, af hvilket der gik et stort Ry, saa alle frygtede ham; thi han havde i sin Borthvæling ladet ophænge en stærk Sernfjæde, og undertiden, naar han kom hjem, da tog han fat i Rjæden og formaaede at løfte baade sig og Sesten op. Nogle sagde endogsaa, at der hang et Sagthorn i Rjæden, og at han da tillige blæste i det for at kalde Gaardens Folk sammen.

Dog var dette nu kun et Sagn fra hans Ungdomsdage. Havde han end virkelig gjort det Kunststykke, saa gjorde han det ikke mere. Nu var han ikke ung længer, besværet af sit Legemes Fedme og svagelig.

Han var dog trods alt, hvad der sagdes ham paa, en høvst Mand og ikke til daglig, naar intet særdeles ophidsede ham, nogen Bøddel. Dve Bilde havde aldrig havt noget udestaaende med ham og mindedes rosomme Dage, han havde tilbragt i hans Hus.

Saa galen, tænkte han, da han nærmede sig Vindebroen, kan Laurids da ikke være, at han ikke skulde besinde sig og vægre sig ved at dække sin egen Datters Skam.

Saa red han da med nogenlunde godt Mod ind paa Gaarden, og det gik glat nok med Gjenlynet og Velkomsten. Laurids Brokkenhuus lod helt mild og viste, at han skønnede, hvilke en Værts Pligter vare, og at hans gode Svoger, Dve Erikjen, i og for sig var ham en velkommen Gæst; men dog var Dve ilde til Mode ved den store Venlighed og tvungne Munterhed. Et Bredens Ord vilde været ham kjærere, al den Stund det dog var ham altfor besynderligt og forekom ham meget ildevarslende, at Nigborgs Fader lod, som om han slet ikke vidste, at hun var paa Lindvedgaard, og end ikke nævnede hendes Navn, som var hun død for ham.

Men hans Hustru, Karen Skram, hun var sandelig ikke munter. Hun nikkede sorgfuldt til Dve Bilde, da hun bød ham velkommen, og trykkede hans Haand; og siden ved Aftensmaaltidet foer hun sammen, naar hendes Husbonde talte hende til, og paa hendes Røst kunde man høre, at hun var nær ved at briste i Graad.

Da brød Dve Bilde omsider Tsen.

„Ikke for intet, Laurids,“ sagde han, „er jeg draget hid. Du gætter vel nok, af hvad Marsag jeg er kommen, og hvis Vrende jeg gaar.“

Laurids Brokkenhuus, som havde talt Bægret dygtigt

til, sad der blussende af Vin og stirrede paa ham med et mørkt Blik.

„Lad det hellere fare,“ svarede han omsider; „der vil intet godt komme deraf.“

„Det er din Datter, dit eget Kjød og Blod, det gjælder, Laurids,“ sagde Dve.

„Hun er en Skjønne,“ udbrød Laurids og satte Bægeret haardt i Bordet; „spar Dig al Umage og bed ikke for hende! Hun er tyet til Eder, og deri gjorde hun klogt; men jeg faar hende vel om en Stund i min Bold; da skal hendes Ryg smage Sundepidsken, og hun skal blive spærret inde for Resten af sit Liv. Mellem fire Bægge skal hendes Skam dølges, og der kan hun græde over sin Synd og bedre sig. Din og Elsebeths utidige Medlidenhed vil blot bestyrke hende i hendes Letfærdighed.“

„Jeg frygtede jo nok, Laurids,“ svarede Dve Bilde sindigt, „at vi vilde faa Utaf, fordi vi viste Rigborg Barmhjerlighed og ikke jog hende fra vor Dør. Jeg bør vel heller ikke forundre mig over, at din Harm strax blev stor; den er retfærdig; men dog bør Du tæmme den, at den ikke river Dig hen til uchristelig Strængighed. Et Barn, som fejler af sit Hjertes Svaghed, er ingen forhærdet Synderinde, og naar hun viser Anger, som Rigborg gjør, da —“

„Ikke giver jeg en Klipping for hendes Anger,“ udbrød Laurids Brokkenhuus, „og ikke fejlede hun af Svaghed, hun var alle sine Dage en vilter Løs.“

„Kun lystig af Sind, men i al Tugt og Ære, Laurids,“ vovede Rigborgs Moder at sige.

„Tugt og Ære, Pnt!“ svarede Laurids og sendte sin Hustru et hvast Blik. „Nu, Æren er fløjten, og det er ikke godt at tage Ære ud, hvor der ingen er inde.“

„Den er der dog,“ sagde Dve Bilde, „har den end faaet en Rift. Vis hende Naade, Laurids og hjælp hende at bjærge sig. Hør nu mit Ærende! Frederik Holgerjen var hos os paa Flugten forgangen Nat og lod os vide, at han er villig til at ægte Rigborg. Er Du en vis Mand, da giver Du dit Minde dertil og gaar i Forbøn hos Kong Christian for Frederik. Da vil kongelige Majestæt sikkert ikke gaa i Rette mod ham, og bliver din Datter end ikke gift med Ære, saa gjøres hun dog til en ærlig Kvinde.“

Laurids Brokkenhuus saa' paa sin Svoger med et spydigt Smil og sagde:

„So, jo! Kongelige Majestæt vilde gjerne spare Frederik,

om han kunde, og det har vel sin Marsag! Jeg siger ikke mere; men nu gætter Du, hvi jeg kaldte Rigsborg en Skjæge."

"Tro ej den Sladder," udbrød Dve Bilde i stor Harm, "jeg tør gjøre min Ed derpaa, at det er skammelig Bagvaskelse."

"Sværg Du fra nu af og til næste Paaske, om Du vil," svarede Laurids, "jeg bliver dog ved min Tro; og for at Du ikke mere skal bemøje Dig med den Sag, vil jeg lade Dig vide, at Henrik Gjøe sendte mig forgangen Dag Brev og gik paa Majestæternes Begne i Forbøn for Rigsborg; men jeg gav til Svar, at Retten maatte have sin Gang, og saalunde har jeg lukket Bagdøren for den kongelige Skalk, som satte denne Plet paa mit Skjold og vancerede mit Hus."

"Dette," udbrød Dve Bilde, "er Galmandsværk og over al Maade grunt. Den Sladder om Kongen og Rigsborg, som Du godkjender, tvinger kongelige Majestæt til for sin egen Vres Skyld at lade Loven fuldbyrdes i al sin Strænghed."

"Det jeg just ønsker," raabte Laurids Brokkenhuus vildt, "alle til Skræk og Advarsel, som ville sende deres unge Døtre til Høve!"

Da taug Dve Bilde, og der blev ikke veylet mange Ord mere mellem ham og Rigsborgs haardhjærtede Fader; men han talede venligt med hendes Moder og gjorde, hvad han formaade, for at trøste hende og opretholde hendes Mod.

Den næste Morgen drog han hjem, og da Rigsborg fik at vide, at han intet havde udrettet, blev hun bleg om Kind, men fattede sig dog og sagde:

"Jeg burde vidst det; der var ej Maade at vente og bliver ikke Maade for mig, mens Fader er over Jorden. Han har nu maget det saa, at jeg maa glæde mig til hans Død."

Det fik hun endnu mere Marsag til, end hun dengang forestillede sig; thi hendes Faders Svar til Marskalken, Henrik Gjøe, i hvilket hans Mistanke til Kongen var at læse imellem Linierne, bevirkede, at Sagen blev greben an med stor Strænghed.

Kongen sendte en Høvedsmand og tolv Bøsseskytter til Hamborg, hvis Dyrighed udleverede Frederik Rosenkrantz. Han blev ført til Kjøbenhavn og holdt fængslet paa Slottet, indtil Dommen var falden.

Den blev, som man maatte vente det. Rigsborg blev dømt sin Fader og tilkommende Bærg i Vold, og at holdes

fængslet for sin øvrige Levetid og Frederik Rosenkrantz at være æreløs og miste sine to Fingre.

Hun stod ikke til at frelse, men for hans Bedkommende kunde den kongelige Mildhed træde til. Han blev benaadet paa det Vilkaar, at han drog af Riget og gav sig i den tyske Kejsers Tjeneste for at fægte mod Tyrken.

Han tilskrev Rigborg en kjærlig Afskedshilsen, men det Brev blev opsnappet af hendes Fader og kom hende aldrig i Hænde; thi mens hendes Ven nu maatte lade sig føre ud af Riget, gif hun til det, som værre var, at staa Ansigt til Ansigt med sin forbitrede Fader.

Hun fik dog den Trøst, at hendes Moder hentede hende fra Lindvedgaard; thi Laurids selv fængsledes til Stuen af Gigt.

Full af Smerte og Fryd paa een Gang var Gjensynet mellem Moder og Datter, thi Rigborg, Fru Karens yngste Barn, havde stedse været hendes Indling, og mange skønne Drømme havde Moderen drømt om den Uesdag for hendes Hus, da en saa fager Brud skulde udføres derfra; og det var den sidste Datter, hun havde at give bort.

„Gud gav mig det bedste tilsidst og nødigt slipper jeg det,“ havde hun sagt til sin Søster Elsebeth, da Rigborg sendtes til Hove; „men hun bjærger sig vel, thi hun har ikke blot Fagerhed, men Forstand og Mod fremfor nogen af sine Søstre.“

Og dog vare disse alle, baade Ane, Elsebeth, Birgitte og Karen blevne lykkelig giste og hjemfarne og gjorde Slægten Ure, mens Rigborg nu med Skam skulde vende tilbage til Hjemmet for at lide sin haarde Straf.

Smertelig var Skilsmisken fra de gode Frænder paa Lindvedgaard, og da Rigborg sidste Gang trykkede sin lille Søn til sit Bryst, da var hun saa mod i Hu, som om hendes Hjærte skulde bryde. Hendes Fader vilde ikke taale BARNET paa Egeskov og havde svoret en dyr Ed paa, at han aldrig vilde se det for sine Øjne; men Rigborg havde dog den Trøst paa Lindvedgaard at vide det i Kloster Elsebeths kjærlige Hænder, og at hun gjennem sin Moder kunde faa Tjendener fra det.

Paa Hjemfarten gjenwandt hun sit Mod og beredede sig i Anden paa at staa den Dyst igjennem, der ventede hende paa Egeskov. Ikke græd og klynkede hun, men hendes Moder, da de, agende i deres Karm, langsomt nærmede sig Gaarden.

Det var en mørk og sludfuld Novemberaften, og det tyktes Fru Karen, at selve Himlen græd over deres Glende.

„Seg gruer for det Møde, Riggborg,“ sagde hun; „din Fader slaar Dig til Skamme. Gud se i Raade til Dig i denne Rvide, stakkels Barn!“

„Seg tager ej Sug,“ svarede Riggborg med blegnende Rind og tindrende Blik, i det hun stak Haanden i sin Barm; „jeg siger Dig, han rører mig ikke!“

Nu rullede Bognen med et Bulder ind i Pporten og standsede der. Riggborgs Fader stod ikke der for at tage imod dem, som de havde ventet; men den gamle Husbovniester, Bovel, var der og lod dem med sorgfuld Røst og et skrækslagent Blik vide, at hans Herre ventede dem i Hallen.

Da samlede Fru Karen alt sit Mod, steg af Karmen, tog Riggborg ved Haand og gik derop.

Hun fandt sin Husbonde staaende henne ved Bordet, og paa det laa hans Hundepiss.

„Her er hun, Laurids,“ sagde hun med skjælvende Røst; „vis hende nu Barmhjertighed, saa sandt Du selv haaber Barmhjertighed af Herren paa Dommens Dag.“

Men der stod intet at læse om Barmhjertighed i Laurids Brokkenhuus's haarde Ansigt. Han greb Bissen, og hans mægtige Skikkelse nærmede sig Riggborg langsomt og tungt. Benene vare nu svage, men i Armene var der Kræfter nok, og vel maatte en værgeløs Kvinde grue for at falde i hans Hænder.

Nu lod hans dybe Røst sig høre, og han sagde koldt og fast, som han stedse viste sig, naar hans Garme gik dybest:

„De sige, Riggborg, at Du fejlede som et Barn i Uvidenhed; nu, da skal Du og faa den Tugt, man giver Børn!“

Men Riggborg veg tilbage for ham, indtil hun havde naaet Bæggen. Der blev hun staaende, og da han nærmede sig for at tage fat i hende, da stak hun Haanden i sin Barm, ligesom hun havde gjort i Karmen, men da hun atter drog den ud, blinkede der en Dolk i den.

„Ikke lader jeg mig pisse som en Tjenestekvinde,“ sagde hun med fast, men dæmpet Røst. „Gjør T et Skridt endnu, Fader, da støder jeg Dolken i mit Hjerte, og det vil da worde sagt om Laurids Frantsen: nu har han undlivet sin egen Datter, en Kvinde til foruden den anden!“

Kun han hørte disse Ord, thi Riggborgs Moder stod skrækslagen i den anden Ende af Hallen.

Han blev graa om Kind, og hans Læber bleve hvide. Saa veg han fra hende, vakkede tilbage til Bordet, fastede Pidsken der, sank om i sin Syndestol og sagde:

„Nu, til hvad Gavn Hug? Jeg skal for Sanden nok tæmme Dig dem foruden!“

Og hun fik at fornemme, at han forstod Kunsten. Hun blev strax indespærret i et lidet Kammer i andet Stokværk,

som var gjort rede til hende. Selv laasede han Døren og tog Nøglen til sig. For at den ikke skulde blive aabnet oftere, end nødvendigt, havde han ladet skære et Hul i Døren, gennem hvilket Føden blev hende raft. Vel fik hun paa Moderens Forbøn en Pige til sin Opvartning; men ingen Sinde i de fem Aar, mens hendes Fader levede, kom hendes Fod udenfor Fængslets Dør, og kun sjældent lykkedes det hendes Moder

at bringe hende Trøst og Efterretninger fra hendes Barn; thi Tjenestepigen var en hadsk og vranten Kvinde, sin Herre blindt hengiven og saare paapassende.

Men hver Dag, saa længe hans aftagende Helbred tillod det, kom Laurids selv til Døren og stirrede paa Rigborg gennem Sullet, ofte uden at sige et Ord. Hun ræddedes for hans onde Blik, og nu angrede hende det Ord om den myrdede Kvinde, hun havde ladet falde. Det tilgav han hende aldrig; det pustede stedse til Hadets Glød i hans Hjerte.

Men han lod hende ikke lide Nød. Han var aabenbart bange for, at det skulde siges ham paa, at han havde forkortet hendes Dage ved Hunger. Dog vilde hun foretrukket Nød og anden Pine for den Kval, hver Dag at se hans onde Ansigt ved Sullet i Døren.

Ogsaa i anden Henseende havde hun kjøbt Friheden for legemlig Mishandling dyrt; thi hendes Fader antog naturligvis, at hun paa en eller anden Maade havde faaet nærmere Kjendskab til hans Misgjerning i Fortiden, og det var aabenbart af Frygt for, at hun skulde sladre, at han holdt alle borte fra hende. Ingen blev indladt til hende, undtagen Pigen og Præsten, naar han gav hende Nadverens Sakramente, og da var hendes Fader altid selv til Stede.

Hvo kan skildre disse fem lange Mars Kvaler, som den ulykkelige „indemurede“ Rigborg maatte døje? Det unge, sunde Blod brusede i hendes Arer ved Manglen paa legemlig Bevægelse. Hun løb ofte frem og tilbage i Kamret som et vildt Dyr i sit Bur, og mere end én Gang tænkte hun paa at rende Panden mod Bæggen, eller paa anden Maade hente sig Døden og faa Ende paa sine Lidelser.

Dyb Anger, Løstelse i Bønnen, lystig Bildskab, stum Fortvivelse verledede hos hende. Snart lød der dybe Suk og Klagetoner, snart Elskovsviser, snart Dødsfalmes fra hendes Fængsels Gittervindue og gav Gjenlyd i den nære Skov. De forhidragende lyttede rædde til disse sæere Toner, og ingen, som kunde undgaa det, satte mere sin Fod paa Egeskov. Alle de gode Mænd og Kvinder, som før saa ofte havde søgt Tidfort i det gjæstfri Hus og oplivet Hallen ved deres Nærværelse, holdt sig nu helst derfra, og Laurids Brokkenhuus's Alderdomsdage bleve øde og sørgelige.

Først mod Slutningen af hans Liv, da Alder og Sygdom gjorde ham sløv, formaaede Rigborgs Moder at skaffe hende Lindring og Tidfort med Haandarbejde og Læsning.

Da kom der No over hende; hun bar sin Ulykke med

Værdighed, og Haabet om bedre Tider levede op i hendes Hjærte. Vel var ikke noget Brev eller nogen Hilsen fra hendes Ven naaet til hende, men hun havde dog faaet at vide, at han tjente med Væere i Kejser Rudolfs Hær, og at det gik ham vel.

Saa skete det en Dag, at Nøglen raslede i hendes Dør, den gik op, og hendes Fader stod for hende. Nu var han ikke mere den ranke Ræmpe, men krumbøjet og kom humpende ved en Stof.

Han stod og stirrede paa hende, og hun saa' paa ham, ikke skrækslagen, som forhen, men med et fast Blik.

Det var nu en Stund siden han havde set ind til hende; han havde ligget asmeægtig i sin Seng, og det kjendtes paa hans gustne Ansigt. Hvad mon han vilde?

Hadde han maaské faaet Nys om de Belgjærninger, hendes Moder havde fordristet sig til at bevise hende? Kom han for at tage Kof, Baldyreramme og Bøger fra hende? Men han ofrede ikke disse Gjenstande et Blik.

Vilde han se, hvorledes hun havde skæmmet sig i sit Fangenskab og fryde sig derover? Hun havde et lidet Spejl og vidste godt, at skjønt hun ikke var tørret hen, tværtimod, saa var dog hendes Ungdoms Fagerhed meget fra hende. Græmmelsen havde riftet sine Runer i hendes fordom saa glatte Ansigt, hendes gule Haar var graanet og hendes Blik skarpt og uden Blidhed.

Eller havde han en ond Tidende at bringe hende? Ja, det maatte det være, og i det denne Tanke slog ned i hende som et Lyn, sprang hun op og sagde:

„Hvad vil I, Fader? Sig dog et Ord!“

„Nu, giv Stunder,“ svarede han med sin dybe, skurrende Røst; „jeg bringer Dig Tidender fra Frederik Holgersen.“

„Er han død?“ raabte hun og blev bleg.

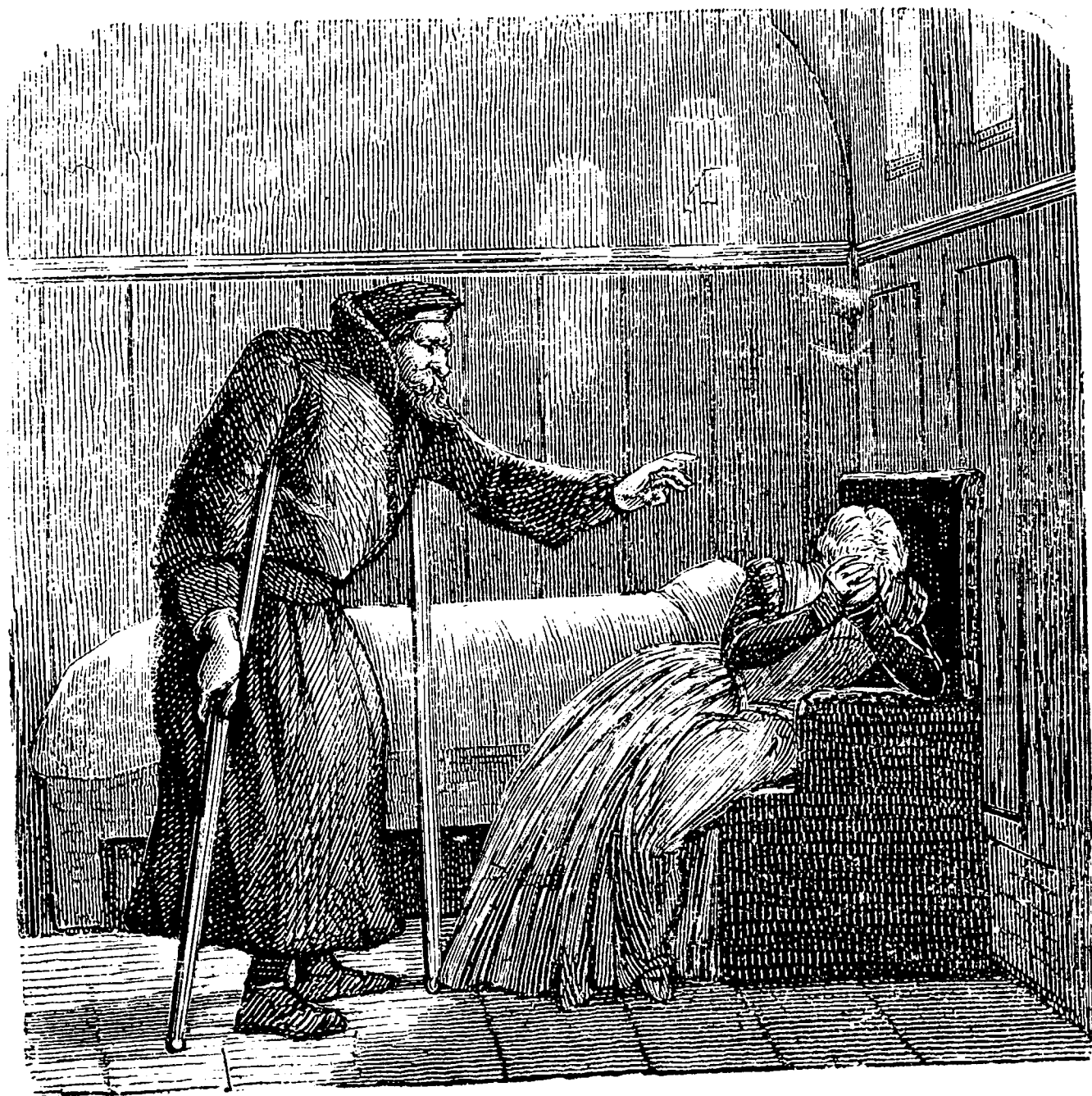
„Der sagde Du det,“ svarede han og søjede til med et ondt Smil: „nu er Du vorden Enke!“

„I lyver!“ raabte hun.

„Nej,“ svarede han, „var jeg ikke vis i min Sag, da vilde jeg for Sanden ikke umaget mig hid og slæbt mit usle Legeme herop; og nu skal Du saa ret Bested. Han fik i Baaren et Hug i sine Fingre, der gik Brand i Saaret, og det blev hans Død; han hviler nu i Vor Frue Himmelfarts Kirke i Prag.“

Da sank Rigborg om paa sin Stol og brast i Graad.

„Ja, vel maa Du nu græde!“ vedblev den gamle med det samme onde Smil. „Du har luret og ventet paa min Død, jeg véd det vel, at Du kunde faa ham kaldt hjem, saa Du kunde smykke Dig med en løjet Wres Skin og lade Dig føre som Brud til Guds Alter af ham og indbilde Verden, at han skulde være dit Barns Fader; men han maatte paa Baare før jeg, saa der vorder intet af det Munnespil.“

Rigborgs Dine bleve tørre. Hun saa' paa sin Fader med et vildt Blik; havde hun havt sin Dolk endnu, kunde hun stødt den i hans Bryst; men den var for længe siden taget fra hende.

„Nu,“ foer den Gamle fort, „han fik sin Straf, den han havde fortjent, om ikke for andet, saa for den Løgn.

Det maa fryde hans Herre, hvilke tro Tjenere han haver til at dække hans Skyld med samt deres egen og bære den ganske Byrde. Gud har staaet paa kongelige Majestæts Side og selv fuldbyrdet hans Dom; thi viid, at Frederik Solgersen fik just Saar og Brand i de Fingre, han efter Domfældelsen skulde mistet. Det maa dog vist have kildret en Kjende i Hans Naades Fingre ved den Tidende, saa sandt de fornemmelig burde været afhuggede, om der var sket ham hans Ret."

Rigborg værdigede ikke sin faderlige Bøddel et Svar; men der var noget i hendes faste Blik, som fik ham til at slaa Djnene i Gulvet.

Mumlende en Ed humpede han derfra og laafede for sidste Gang selv hendes Fængselsdør. Hun saa' ham aldrig mere, thi kort efter døde han. Han gif som den sidste Mand af sin berømmelige Slægt, men uden Ære, i sin Grav.

De Ligklokker, som ringede over ham, forkyndte hans Datter, vel ikke Lykke, men dog Frihed og Fred. Hendes Fængselsdør aabnede sig, maatte hun end en Stund endnu leve i bundne Kaar og affondret fra Verden.

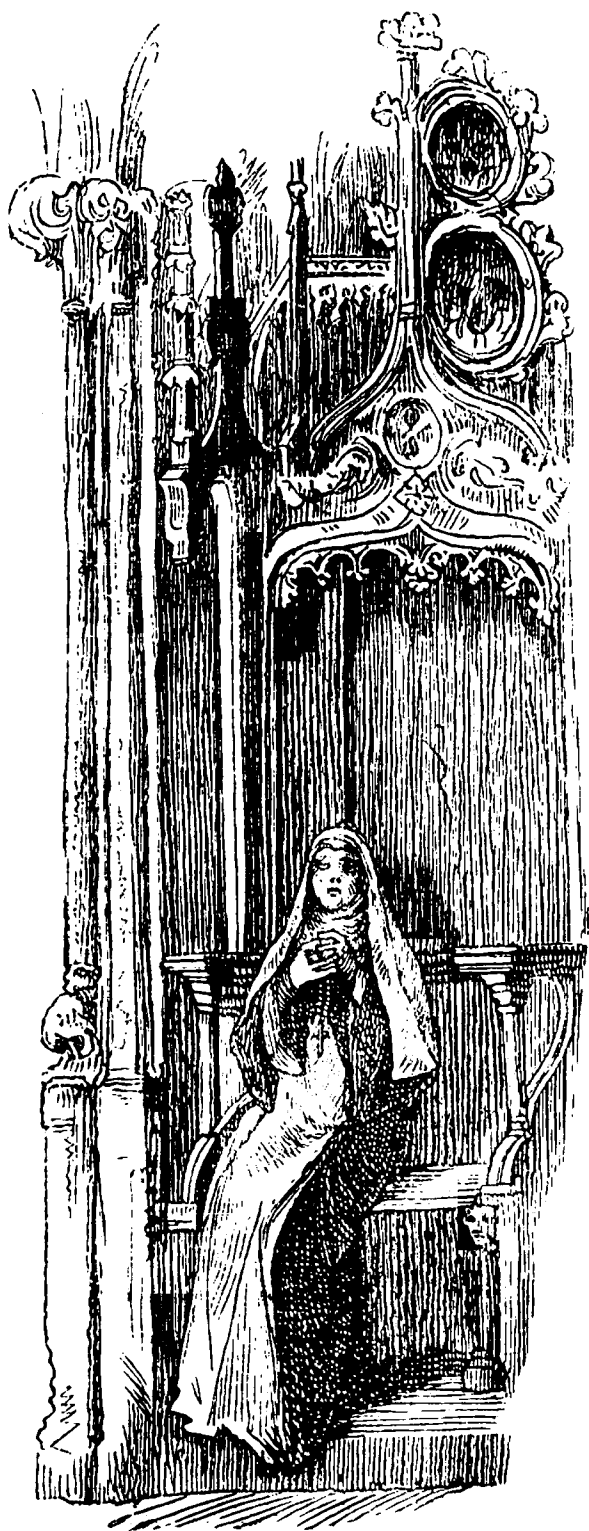
Men efter hendes Moders Død, som indtraf nogle Aar senere, kom Opreisningens Dag for hende; thi hendes Svødfkende lod hende tage fuld Arv, og Nybøllegaard blev hendes Ejendom og det Sted, hvor hun henlevede Resten af sine Dage, over fyrgetyve Aar, i Tugt og Ære.

Hendes Søn Solger blev en tapper Krieger, først i fremmede Fyrsters Sold, siden i sin rette Konges Brød. Kong Christian tog ham til Naade og gav ham hans Faders Navn og Slægtens Vaaben at føre. Ved Sønnen kom tilsidst Glæde og Trøst til hans ulykkelige Moder.

Men da hun ved al sin Færd i hele sit øvrige Liv viste, at hun havde været en bedre Skæbne værd, saa kappedes ogsaa nu hendes Frænder om at vise hende deres Medfølelse. De gave hende en ægteviet Husstrues og ret Enkes Ære, idet de stedse bencevnede hende Fru Rigborg, og hun gif agtet af alle i sin Grav.

H. F. Ewald.

Klosterjomfruen.

landt alle de danske Der har Holland Ord for at være en af de mindst kjønne og tiltalende. Ganske vist er Naturen herovre ogsaa temmelig ensformig. Terrainet er fladt og uden Afvevling, og Udsigten til alle Sider begrænset af de evindelige Piletræer med deres graagrønne Farvetone, der indhegne alle Marker og Beje, men overalt møder Øjet bølgende Kornagre, velhavende Bøndergaarde og Huse med nette Smaahaver foran og fede Græsgange, hvor Kvæget velbehageligt har lejet sig, saa det hele Indtryk, man faar, er venligt og smilende — ja, sidder man for Ex. paa en varm, stille Sommeraften ved Maribo Sø med de stovkrandste Bredder, medens en Baad gynger sagte frem og tilbage mellem Sivene eller alider hen over den blanke

Flade, og Fuglene med matte Vingeflag svinge sig op mod Keden i de dunkle Trætoppe, hvem vil saa nægte, at her er smukt, og at Stedet er fuldt af Fred og Nøde?

Ved Maribo Sø ligger Kirken, den eneste Levning, der nu er tilbage af det Kloster, som Dronning Margrete i sine sidste Leveaar lod lægge Grunden til, „esterdi den Hellig Mand i Form af en Due havde ladet sig se der paa Stedet“, og som i Aaret 1417 under hendes Esterfølger Erik af Pommern indviedes til Guds Moder. I forrige Aarhundrede nedreves, paa Kirken nær, der trods sin forandrede Skikkelse endnu tydelig bærer Præget af sin ærværdige Alder, de sidste Resten af de Mure, der forud gav baade Munk og Nonne Ly, hvor deres fromme Sange toned til Jomfru Marias Vere, medens Klokker, der kaldte dem til Bøn, toned ud over den stille Sø, — hvor to hundrede Aar senere den danske Kongedatter efter tre og tyve Aars Fangenskab henlevede sine sidste Dage og omsider stededes til Hvile, og kun Traditionen ved endnu at fortælle om den stolte Bygning, der i Middelalderen havde faa stort et Ry for Hellighed. Efter Reformationen, da Munk og Nonne fik Lov til at gaa hver til sit, vedblev dog Maribo Kloster at bestaa som et Tilflugtssted for ugifte adelige Damer, og Kongen stadfæstede dets Privilegier samt tilsagde det sin Beskyttelse. At det imidlertid ikke altid gif til, som det skulde og burde i dette Fredens Asyl, og at de gode Klosterdamers Opførsel undertiden var alt andet end sømmelig, det fremgik af de Klager, der jevnlig førtes imod dem, ja i Slutningen af det sextende Aarhundrede dreve de endog deres Uvæsen saa vidt, at der udkom en Forordning, hvori det blandt andet hed: at enhver Klosterjomfru, som det dengang kaldtes, der voldte Riv, Ufred og Trætte, eller som blev anklaget for Usædelighed, skulde strengeligen straffes, ja for den sidste Overtrædelse endog indmures. Ved Indmuring forstodes Fængsel paa Livstid, og skjøndt det kunde synes strænge Forholdsregler nok, selv i hine Tider hvor man just ikke lagde Tingene imellem, naar det gjaldt Haandhævelsen af Lov, hjalp det dog ikke stort, thi Klagerne over forskellige Ordener vedbleve at indløbe fra Tid til anden, og Stedets Anseelse tabte sig efterhaanden mere og mere.

En af de første Foraarsdage i det Herrens Aar 1570 sad Klosterets daværende Priorinde, eller Abbedisse, som det endnu kaldtes, indenfor Vinduet i sin lille Stue, der, med dens hvidkalkede Bæge og smaa tilgitrede Murer, endnu havde bevaret det klosterlige Præg. Hun var en Datter af Hr. Knud Urne til Marsmarke (det nuværende Knuthen-

org) og Søgaard og var en bestemt, temmelig myndig
 vinde, som, formedelst sin Slægts Rigdom og Velde, stod
 megen Anseelse baade i og udenfor Klostret, og som i
 Regelen hyperlig forstod at overholde Sagttagelsen af
 Verden og Sømmelighed indenfor sine Enemærker, saa at

hun som oftest var mere frygtet end afholdt af sine Om-
 værende. Solen skinnede der udenfor paa Lindetræernes
 store Knopper, der nylig vare begyndte at grønnes, og ka-
 stede sine Straaler ind i Værelset, henover den raue, sort-
 lædte Skuffelse, uden endog at oplive eller mildue det

strænge blege Ansigt. I sin Ungdom maatte Margrethe Urne have været smuk, nu havde omtrent halvtredstindstyve Vintre graaret hendes Haar og furet hendes Kind — men Glansen i hendes mørkegraa Dine var endnu ikke udsluttet og skarpt og gjennemtrængende fæstede de sig paa hvem hun talte med. I dette Dieblif hvilede hendes Blik juist paa en ung Pige, som nylig var traadt ind ad Døren og som i en frygtfuld, næsten ydmyg Stilling stod foran hende. Hun var ganske ung, næppe meget over sexten Aar, og klædt i den halvt verdslige, halvt nonneagtige sorte Dragt, uden Bin og Slør, men med en lille stramt siddende Hue, der ganske skjulte Haaret, som brugtes af Klosterdamerne efter Reformationen, da den indviiede Ordensdragt var bleven afføjet. Ansigtet var friskt og fagert og Smil-hullerne i de runde Børnekinder samt et vist Glimt i de nedslagne Isebrune Dine røbede, at det Udtryk, som nu hvilede over hendes Træk, ikke hørte hjemme her til daglig Brug, men maatte være fremkaldt af Frygt eller Over-rastelse.

„Jeg har ladet Dig falde, Ellen Dyr,“ tog Abbedissen omsider Ordet, efter næsten ganske at have bragt den unge Pige ud af Fatning ved sit forstende Blik, „saasom jeg har bragt i Erfaring, at din Adfærd paa den senere Tid ej har været saa sømmelig og ærbød, som den burde. Som et forældreløst Barn, hvis Slægtninge have overgivet Dig til Klosterets Omsorg og Forsørgelse, maa Du vel vide, at forspilder Du ved egen Skyld dit Ophold her, da vil det gaa Dig ilde.“

„Ei kjender jeg, hvad onde Klaffertunger kunne have løjet mig paa,“ svarede den tiltalte, idet en blussende Rødme farvede hendes Kinder, „dog ved jeg mig fri for at have handlet anderledes, end som jeg for Gud og Menneskene kan forsvare.“

„Dog er det mig berettet, at Du har Omgængelse med en Mand, med hvem Du ved Aftenstide er bleven set sammen ved den lille Laage i den østre Mur, der fører ud til Søen. Hvem er denne Mand? Nu, Du tøver med Svaret — kanske jeg skal hjælpe Dig. Nys fik jeg et Brev fra Fru Magdalene Brahe, som er gift med min Fæntes Sørger Urne, Landsdommeren i Skaane; hun melder mig med stor Bekymring, hvorlunde det er kommen til hendes Kundskab, at hendes Søn har indladt sig i en taabelig Elskovshandel med en Somfru, som er klostergiven her i

Maribo, og beder mig som dette Steds Forefatte holde
vaagent Dig med bemeldte Somfru og foreholde hende det
syndige i en saadan Udfærd, da et Egtekab mellem de
tvende er en Umulighed — Du har vel forstaaet mig?"

Den unge Kvinde hævede sit Hoved og svarede rolig:
„Mellem mig og Klavs Urne er ej et Ord vexlet, som ej
den ganste Verden maatte høre. Jeg traf ham, da jeg
var et lidet Barn, som han tog sig af og stedse viste God-
hed, og siden —“

„Siden have I fattet Elskov til hverandre og mødes
nu i Smug, hver Gang han kommer hid fra Skaane og gjæ-
ster Lolland. Men denne Elskov vil kun føre til Skam og
Glende for Eder begge, al den Stund Klavs Urnes For-
ældre ingensinde give deres Minde til, at han ægter en
Pige af dine Vilkaar, fattig og dertil ej født i lovligt
Egtekab! Thi raader jeg Dig, Ellen Dye, at slaa flige
Griller af dit Hoved og beslutte Dig paa Alvor og Guds-
frygt, som det sømmer sig en arbar Kvinde. — Dit Sind er
saare let og higer efter denne Verdens Tant og Forsænge-
lighed, dog ved Du, hvilken Straf, der venter den som sætter
sig op mod Klosterets Love og Bedtægter — ve den, som
krænker Freden og vækker Forargelsen inden disse Mure.“

Ellen Dye aabnede Læberne som for at svare, men
Somfru Margrete stansede hende med en Haandbevægelse.
„Prøv ej paa at undskylde Dig eller at besmykke din Ud-
færd“, sagde hun, „jeg kjenner Dig og den, fra hvem Du
stammer, tilstrækkeligt til at vide, hvorledes jeg skal dømme
i denne Sag. For denne Gang har jeg intet mere at sige
Dig uden dette: Klavs Urne faar Du ej oftere at se, saa
vidt det staar til mig!“ Med et Nik betydede hun den
unge Pige, at hun kunde gaa, og denne lod det sig ikke sige
to Gange, men skyndte sig med blussende Kinder og taare-
fyldte Dine ud af Døren tilbage til sit eget lille snevre
Kammer, i sin Tid vistnok Opholdsstedet for mangen en
stakkels Nonne og det tavse Bidne til mangen en Klage,
mangt et lønligt Hjertesuk — her kastede hun sig paa sit
Leje og begravede hulkende sit Hoved i Sengetæppet. Der
hvilede en Plet paa hendes Fodsæl, en Plet, der alt ofte
havde kastet sin Skygge over hendes unge Liv. Hun var
en Sønnedatter af den gamle Hr. Johan Dye til Nielsstrup,
som var falden i Grevens Fejde, men hendes Fader, Tor-
ben Dye til Gisselsfeldt, mentes ej at have været gift med
hendes Moder, en stakkels Pige af ringe Byrd, og hun

mistede Forældrene strax efter sin Fødsel. Farbroderen, den berømmelige Statsmand Peder Dye, som selv var barnløs i sit Ægteskab med Mette Rosenkrands til Ballø, vilde maaske nok have taget sig af hende, men han døde ogsaa, medens hun endnu kun var et lidet Barn, og naar undtages hans ene Søster Snger, der var gift med Søren Brahe til Tostrup (det nuværende Kristiansbæde), og som i nogen Tid tog det forladte Barn i Huset til sig, var der

ingen af Familien, der bekymrede sig om hende eller vare tilbøjelige til at vedkjende sig hende. Senere fik man hende anbragt i Maribo Kloster, og her voxede hun op under Somfru Margrete Urnes Tilsyn, frændeløs og venneløs og uvant med kjærlige Slægtninges Omhu og Deltagelse, undertiden en Gjenstand for Medynk, men oftere for hjerte-
løs Kulde og haanende Ord. Den eneste, der havde vist hende sand Godhed og Interesse, var den unge, smukke

Klav's Urne, en Søstersøn af Tørgen Brahe, og den Tid, hun havde tilbragt hos sin Fæder, havde været den lykkeligste i hendes korte Liv. Egteparret, der selv ingen Børn havde, tog sig nemlig af flere unge Slægtninge; de havde jaaledes opdraget Hr. Tørgens Brodersøn, den berømte Tycho Brahe, hvem de for egen Regning havde holdt til Studeringerne, og Klav's Urne havde ligeledes stadigt Tilhold i deres Hus. Han var sin Morbroders Yndling og besynderlig afholdt af alle, med hvem han kom i Berøring — saa aaben og højsindet, høvisk og munter i sin hele Færd, saa smuk og mandig at se til var kun saa, og det var intet Under, at han allerede den Gang, skjøndt han var en ung Herre paa en Enes Aar, ganske havde vunden det lille Barnehjerte, der følte Trang til en Kjærlighed, som hidtil var bleven det nægtet. Da Barnet, som han i Marenes Løb sagtens havde glemt, var modnet til en voksen Jomfru, mødtes de igjen, i Begyndelsen kun tilfældigt og flygtigt, men snart bleve deres Sammenkomster hyppigere og længere, thi Rigens Skjønhed og Ynde havde gjort et dybt Indtryk paa Klav's Urne og vakt en alvorlig Tilbøielighed hos ham, som hun af sit ganske Hjerte besvarede. Hvor mange Hindringer, der stillede sig i Vejen for denne Kjærlighed, tænkte de ikke paa, idetmindste faldt det aldrig Ellen ind — hun nød det lykkelige Djeblik uden at skjenke Fremtiden en Tanke, og blind for de Farer, der truede hende, dersom hun opdagedes, listede hun sig om Alstenen, naar Maanen i sin hvide Sølvglans steg op over Søen og Skoven, ned til den lille Laage for at møde den elskede, til hvem hun saa op med et Barns hele Tillid og Beundring. Nu var imidlertid alt bleven opdaget, og Abbedissens haarde Ord, hvis skarpe Braad borede sig som Knivstik i hendes Hjerte, lærte hende først tilfulde, hvorledes hendes Stilling i Samfundet var, og hvor lidet Haab hun turde gjøre sig om den Lykke, hun attraaede. Slaget ramte saa meget desto haardere, fordi det kom saa uventet, og hun ikke havde nogen, for hvem hun kunde udøse sin Sorg, eller som vilde tale et trøstende Ord til hende — hvad skulde der dog blive af hende? Hun øjuede ingen Udvej i Mørket, der omgav hende.

Samme Dag, dette Optrin havde fundet Sted i Klosteret, gik en kvindelig Skikkelse frem og tilbage i en af de lange Lindealleer, der førte op til Hovedbygningen paa Marsmarke. Hun gik hurtigt, som for at dæmpe en eller anden Be-

vægelse i sit Indre, og rev i sin Svighed af og til de unge Knopper af Grenene, idet hun strejfede forbi, plukkede dem i Stykker og lod dem spredes for Vinden. Det var Somsfru Karen Urne, Søster til den daværende Gier af Marsmarke Axel Urne og til Abbedissen i Maribo. Stjødnt langt yngre end nogen af dem var hun dog ude over den første Ungdom, hun kunde vel være tredive Aar, maaste lidt mindre, og havde de Urners store, noget skarpe Træt, men mildnede af et vist tungsindigt drømmende Udtryk i de dybe, mørke Dine og et Smil saa hjærtevarmt og godt, at det som en Solstraale lagde sig over hendes Ansigt og gjorde det smukt. Pludselig sagtnede hun sine Skridt — henne i den anden Ende af Alleen havde hun faaet Dje paa en Mand, som kom hende i Møde, og at denne ikke var hende ligegyldig skjønnes af den dybe Rødme paa hendes Kind og den pludselige Bevægelse, hvormed hun førte Haanden op til sit Hjærte, som for at standse dets heftige Slag. Klavs Urne, thi ham var det, standsede foran hende og sagde, idet han bøiede sig frem for at gribe hendes Haand: „Gi Karen, er jeg dog saa heldig at træffe Eder! Jeg saa Jer jo næppe i Aftes, da jeg kom, og har nu den hele Morgenstund søgt forgjæves efter Eder.“ „Jeg havde noget at tage vare i Huset. — I lider vel? og Ederes Forældre ligesaa?“

„Jeg takker Eder, de ere begge sunde og friske.“ En Stund gif de tavse ved Siden af hinanden, hver forfølgende sine egne Tanker, men det var tydeligt, at Klavs havde noget, der laa ham paa Sinde, og som han ikke ret vidste, hvorledes han skulde saa sagt. „Karen!“ beghudte han omfider med en vis Forlegenhed, og standsede saa atter, medens de smukke, udtryksfulde Dine, der kunde have sagt ham saa meget, om han havde forstaaet at læse i dem, løftedes op mod hans Ansigt — endnu i Gaar havde hendes Hjærte banket ved Tanken om Gjensynet og hans Stemme vante Klang, naar han tiltalte hende — i Dag vidste hun, at det altsammen var forbi og, at den Glød, hun i Ungdomsaarene havde tændt i hans Hjærte, forlængst var slukket, hun havde læst det i hans Blik alt i Aftes, da de mødtes, læst, at den Ungdommelighed, hun havde troet at bevare, ikke længer var til for ham, og at den Drøm, hun, halvt mod sin Villie, havde drømt i disse mange Aar, hvori de ikke havde set hinanden, nu havde faaet sin Afslutning!

„Karen!“ vedblev Klavs Urne hjærteelig og fortrolig

„tør jeg tro, at I end bevarer det Vensteb, I nærrede for mig i Ungdomsaarene, og at I vil vise mig en Tjeneste?“ Hun bøjede sit Hoved, og han tog atter Ordet: „Jeg har fæstet mig en Brud, en Brud saa ung og fager som Baaren selv, og hun er mit Hjærte saare kjær. Men hun er fattig

og af tvivlsom Byrd, og har ej funden Naade for mine Forældres Dine; de, som og min ganske Slægt, staa mig haardt imod i denne Sag. Dog mærke skulle de, at jeg ej længer er nogen Dreng, hvem de kunne dreje efter deres eget Hoved, og ej falder jeg nogen Tid til Tøje, men agter

trods alle Hindringer at gjøre Ellen Dye til min Hustru, var hun end ti Fuld saa fattig og saa ringe, som hun er. Det er nu min Begjæring, at I, som er saa god og dertil en forstandig Kvinde, vil staa mig bi og vorde Ellen en Ven, den, hun haardt trænger til, al den Stund hun staar ene i Verden og Eders Søster Margrete, som just ej er hende god, om hun faar Nys om Sagen, sikkert ej vil lette Vejen for os."

"Seg frygter, I tager fejl, Klavs Urne — neppe kan jeg være noget for Ellen Dye!"

"Af, Karen, I tale ej saa, til Eder har jeg jo fæstet min hele Lid. For de gode, gamle Dages Skyld nægte I mig ej min Bøn, mindes I ej, hvor meget I den Gang var for mig — og hvad vore Slægtninge havde haabet, I skulde vorde? Den Drøm er nu forbi, og forlængst ved jeg, at jeg ej kunde være Eder værd, men ingensinde har jeg hørt op at tænke paa Eder som den bedste af alle Kvinder, trofast og stærk — fast tyktes I mig mit Livs gode Engel!" Karen Urne var bleven ganske bleg og havde vendt Hovedet bort. "Saa ringe tyktes mig den Hjælp at være, I kan vente af mig," svarede hun omsider. "Dog, ønsker I det, da skal jeg gjerne besøge Eders unge Brud og visselig staa Eder bi af al min Magt, det kan I lide paa." Han takkede hende med varme Ord, og de gik videre under det lysegrønne, neppe endnu udfoldede Løvtag, hvor Englene sang saa fagert, medens de gyldne Solstraaler kastede lange, blinkende Striber ind imellem Træstammerne, men da de nærmede sig Hovedbygningen, saa de den gamle Karosse fra Klosteret holde foran Trappen. "Saa er Somsfru Margrete her," udbrød Klavs Urne, "det bebuder just intet godt for mig."

Oppe i en af de smaa runde Taarnstuer havde imidlertid Axel Urne med al skyldig Erbødighed og Kjærlighed modtaget sin Søster og førte hende til Sæde, men baade han og hans Hustru, den lille stilsfærdige Fru Birte Rud, havde læst i hendes Ansigt, at noget maatte være paa Færde, og ret længe varede det da heller ikke, inden Stormen brød løs. Somsfru Margrete spurgte efter sin unge Frænde og begjærede ham i Tale, da det var ham hendes Vrende gjaldt, og næppe var han, ledsaget af Karen, traadt ind i Stuen, førend hun, efter en kold og afmaalt Hilsen, tiltalte ham just ej i de skaansomste Ord, og skyldte ham for at have brudt Klosterets Fred ved at forlede en ung Somsfru

til en letfærdig Elskovsforbindelse, den hun, som Stedets Abbedisse saa sig nødsaget til at straffe.

„Storligen fejler I, naar I tillægger mig flige Hensigter, Frænte,“ svarede Klavs Urne blussende af Harmen. „Min Kjærlighed til Ellen Dye er ren og oprigtig, og intet ønsker jeg mere end snart at kunne gjøre hende til min Hustru for Gud og Mennesker.“

„Ingenfinde giver Sorgen Urne og Fru Magdalene deres Minde hertil, derpaa kan I lide.“

„Nu, saa faar jeg hjælpe mig foruden, thi ingenlunde er jeg til Sinds at afstaa fra mit Forsæt og skal vide at bane mig Vej til min Hjærtenskjær, lukkede end Alverdens Klostermure, Slaaer og Volte mig ude fra hende.“

„Ret saa, I er vel skaaren for Tungebaandet,“ svarede Margrete Urne koldt — „dog — vi saa at se. Vil I handle mod Eders Forældres Bud og sætte haardt mod haardt, da faar jeg gjøre lige saa. Saalænge som Ellen Dye er inden Klosterets Omraade og i min Værge, maa I finde Eder i, at Udgangen til hende bliver Eder nægtet, og tillade mig at handle, som jeg finder for godt.“

Hertil var intet videre at svare, men da den fortørnede Dame atter havde forladt Marsmarke, rystede Axel Brahe ærgerlig og misfornøjet paa Hovedet. „En høist uheldig og kjedsommelig Historie den,“ sagde han. „Jeg frygter, det vorder Dig en haard Nød at knække, min gode Klavs, Søster Margrete er just ej at spøge med, og hun bærer Nag til de Dyer fra gammel Tid af. Hvi for tusend Pokker kunde Du ej heller valgt Dig en anden Somfru? Der er nok af dem, skulde jeg mene.“

„En raader vel ej selv for sit Hjærte, tænker jeg; den Somfru, jeg har valgt, er saa god som nogen, var hende kun ej sket saa stor en Uret af den, hvem hun skylder Livet, at han ej lod hende lyse i Ruld og Rjøn —“

„Nu ja, Døden forrastede ham vel sagtens, inden han fik den Sag bragt i Orden, men er det ellers min Mening, at Præsten dog nok har lyst Betsignelsen over Torben Dye og hin Pige, hvem han havde saa kjær, at han for hendes Skyld kastede Brag paa mere end een højbaaren Somfru — det min Søster maatte bekjende — skjøndt bevises kunde det jo ej, al den Stund det skrin, hvori han plejede at bevare sine Papiere, ingensteds var at finde efter hans Død. Kanste vidste hans Søskende bedre Bested med den Ting end de

vilde ud med, allensfals fit de da Arven til Deling mellem sig, eftersom det hed, at Datteren var uberettiget dertil."

"Ja, kunde det bevises, da var intet mere til Hindrer for min Lykke, thi ej agte mine Forældre Gods og Guld saa højt, at De sætte det over alt i denne Verden, og ej vilde De nægte mig Deres Minde, om de kun vidste, at det var en Pige, paa hvis Fødsel ej hvilede nogen Skam og Blet, hvem jeg ønsker at gjøre til min Hustru."

"Nu, saa give da Gud den Almægtige i sin Naade, at det maa forundes Eder at komme til Klarhed i denne Sag, kjære Frænke!" udbrød den godmodige Fru Birte Rud. Men Karen rakte ham med et meget sigende Blik sin Haand — hvad hun tænkte, udtalte hun ikke.

Et Par Dage efter førte de tvende Damer fra Marsmarke til Maribo for at aflægge et Besøg hos deres Slægtning og erjarede til deres Forbavselse, at denne havde gjort Alvor af sin Trusel forgangen Dag, og at Ellen var bleven indespærret som Fange i sit Kammer, hvilket hun ikke mere turde forlade.

"Og hvad er fremdeles din Hensigt med hende?" spurgte Karen. Somsfru Margrete trak paa Skulderen.

"Saa længe Klavs Urne ej afstaar fra sit Forset, men søger at tiltvinge sig Afgang til hende, maa hun forblive, hvor hun er. Ej skal det siges Margrete Urne paa, at hun saa gennem Fingere med den ringeste Forseelse, der kan forogge hin Letfærdighedens og Ufredens Land, som, Gud bedre det, alt længst har indsneget sig paa dette Sted."

"End forbrød hun jo dog intet — Uret tyktes det mig at fare frem med sliq Haardhed mod den arme Pige."

"Uret? Kanste, men led jeg ej Uret for hendes Moders Skyld? Eller har Du glemt Forsmædelsen, der tilføjedes mig, da Torben Dye brød sit Ord og lod mig sidde, fordi han havde fattet Elskov til en usri Kvinde?"

"Al, Søster — hvi vil Du stedse drage Fortiden frem? Bedre er det at elske end at hade, at glemme end at mindes — og bære Nag! Slde er der dog vistnok handlet mod Torben Dyes Datter, der nu som hans retmæssige Arving kunde sidde paa sin Fædrenegaard, om ej hine Papiere, der, efter hvad man siger, indeholdt Beviser for et lovligt Ægteskab, vare lumskeligen bragte til Side."

„Hvo siger slikt? Derom ved jeg intet. Men mig synes, Karen, Du tager Dig den Sag saa ivrigt an; er det for Klavs Urnes Skyld, siden naar kom Du da paa de Tanker?“

Karen rødmede, men da Fru Birte i det samme gav Samtalen en anden Retning, benyttede hun sig heraf og smuttede, medens de andre to talte sammen, ud gjennem Døren. Paa Gangen der udenfor stødte hun paa en Skikkelse, i hvem hun trods Halvmørket, der herskede, dog kjendte den gamle Kirsten, som havde tjent hos hendes Forældre paa Søgaard, da hun var Barn, og nu var i Somfru Margretes Brød. „Kirsten!“ hviskede hun uden at lægge Mærke til den Forlegenhed, der havde grebet Konen, da hun saa sig opdaget saa tæt ved Døren, der stod paa Alem — „vis mig Vejen til Somfru Dyes Kammer, men skynd Dig, jeg ønsker at tale med hende et lidet Øjeblik, uden at nogen mærker det — forstaar Du mig?“

„Vel, Somfru Karen — I kan lide paa mig.“ I sit Kammer sad Ellen Dye indenfor det lille tilgitrede Vindue, hvorfra man kunde se Søen, hvis Glade blinkede i det gyldne Sollys. Hendes Hænder laa foldede i Skjødets, og hendes klare Øjne vare fordunklede af Taarerne, der en efter anden stjal sig ned ad hendes blege Kinder. I tre Døgn havde hun nu været indeluffet i det snævre Rum, uden at nogen havde talt et Ord til hende, og uden at have set andre end den gamle Kirsten, som trende Gange om Dagen bragte hende Føden. Hendes Hjærte var nærved at bryde af Sorg og Angst — var det maaske Bestemmelsen, at hun skulde indmures her for Livstid og aldrig se ham, hun elskede saa højt, eller den skjøne lyse Verden derudenfor mere? Hvormed havde hun dog forskyldt, at man handlede saa grusomt med hende? Hun havde forsøgt at bede og søge sin Trøst i Tanken om Døden, der forhaabentlig snart vilde indfinde sig og befri hende for hendes Lidelser, men hun var saa ung endnu, og Baandet, der bandt hende til Livet, var saa stærkt — hun havde endnu ikke lært at forsage! Som hun sad saaledes, raslede det sagte ved Laasen, og Døren gik op. — I den Tro, at det var hendes Fangevogterste, som traadte ind, saa hun ikke op og bemærkede ikke den fremmede Kvinde, som var bleven staaende tavst og ubevægelig, iagttagende hende med et Udtryk, som det vilde være vanskeligt at beskrive, da det var en Afspjeling af alle de modstridende Følelser, der i dette Øjeblik rørte sig i

hendes Bryst. Men der hørte et haardere Hjærte end Karen Urnes til at forblive urørt ved Synet af saa megen Ungdom og hjælpeløs Sorg, hun gjorde et Skridt fremad, og da den unge Pige omsider blev opmærksom paa hende,

læste hun kun Medlidenhed og Deltagelse i det Blik, der mødte hende.

"Hvo er Du?" stammede Ellen, idet hun rejste sig bleg og skjælvende, som frygtede hun for at høre et eller andet Ulykkes Budskab.

„Frygt ej for mig, Ellen Dye, — jeg kommer hid som Eders Ven.“

„Min Ven! Al, jeg har ingen Venner i den hele vide Verden!“ Og Taarerne, der et Djeblig vare standsede, flode paant. Karen lagde Fingeren paa Læben. „Tys,“ hvistede hun — „I fejler — han, som sendte Eder dette, har Eder i sin Tanke tidlig og silde.“ Hun drog et Brev frem af sin Barm og rakte det til Ellen, som greb det med tindrende Dine og blussende Kind. Karen Urne iagttog hende medens hun læste det, — hun saa hvorledes Smilet afløste Graaden i dette bevægelige Ansigt, hun saa, at Klavs Urne havde havt Ret, da han kaldte hende fager som Baaren selv, og der gik ligesom et smærteligt Stik gennem hendes Hjærte — hun følte en Slags Medlidenhed med sin egen falmende Ungdom!

„Gud have Lov, for at han skrev,“ udbrød Ellen, da hun havde endt Læsningen af Brevet, „jeg troede mig forladt af den ganske Verden, men haver nu atter fanget Mod og Fortrosthing. Saa have og I Tak for at I kom hid, jeg læser det i Eders Mashu, at I er god, og at man kan lide paa Eder! Sikkerlig har I selv havt Kummer, det vidner Eders blege Kind og noget i Eders Blik.“ Hun havde grebet Karens Haand og vilde føre den til sine Læber, men hastig, næsten forskrækket trak denne Haanden til sig. „Nej, nej,“ sagde hun — „I skylder mig ingen Tak!“ dog som om hun fortrod det uventlige i sin Udsærd tilføjede hun straks efter: „Jeg har lovet Klavs Urne at bringe Budskab tilbage fra Eder — hvad skal jeg sige ham?“

Blussende som en Rose løste Ellen Dye et Bånd, hvori der hang en liden Sølvring, af sin Hals og lagde det i den Haand, der nylig havde afflaaet at trykke hendes, idet hun hvistede: „Giv ham dette, med min bedste Hilsen — mere behøves der ej!“

Karen nikkede. „Nu saa have I Farvel for denne Sunde,“ sagde hun, „jeg tør ej tove længere. Om Gud vil, da mødes vi atter — under bedre Vilkaar!“ Hun gik henimod Døren, men da hun næsten havde naaet den, vendte hun sig om og kastede et Blik endnu paa den skønne unge Skikkelse, som stod derhøve belyst af Solens Straaler — saa trak hun Vejret dybt og tungt, som om en Byrde var taget fra hendes Bryst, nu havde hun jo holdt sit Løfte til ham! Men da den stakkels indespærrede Pige den Alsten lagde sig til Hvile, var det med en forunderlig Tryghed og

Følelse af Trøst og Fred, som hun ikke længe havde kjendt. — Billedet af den blege, fremmede Kvinde med de blide Dine og det skjøne Smil stod for hende, og hun slumrede ind med en Bøn for Karen Urne paa sine Læber.

Den ene Dag forløb imidlertid efter den anden uden at bringe nogen Forandring i hendes Stilling. Abbedissen havde endnu ikke ladet sig bevæge til at vise større Mildhed, skjøndt Søsterens Ord ofte randt hende i Hu, og der var noget, der smættede hende, i den Tanke, at Karen, for hvem hun stedse, da hun var hjemme i Faderens Hus, havde været som en Moder, og som med Ærbødighed og Kjærlighed havde klynget sig til hende, nu for denne Sags Skyld kunde trække sig tilbage fra hende. „Hvi vil Du stedse drage Fortiden frem?“ havde hun sagt. „Gaves der dog virkelig dem, der formaaede for stedse at begrave alle bitre Minder og lade Mildheden og Forsonligheden raade? Hun kunde ikke ret tro derpaa, hos hende havde den saarede Stolthed i Aarenes Løb mere og mere luffet til for Hjærtet, havde det end en Gang flaaet trofast og varmt for ham, hvem hun nu forfulgte i hans Barn.

Klavs Urne begyndte næsten at tabe Taalmodigheden og græmmede sig, saa at hans Kinder bleve ganske hule og blege. Saavel han som Karen, til hvem han stedse tyede om Raad og Bistand, og som ingensinde nægtede ham den, havde været hos Fru Siger paa Tostrup for at bede hende, som Ellens nærmeste og fast eneste nulevende Slægtning, at tage sig af hende — men hun erklærede ingen Myndighed at turde tiltage sig i denne Sag. Der gaves Djeblikke, hvori den stakkels Bejler tænkte paa at opgive sine Forhaabninger og frasige sig den elskede for paa den Maade at skaffe hende Friheden igjen, men naar han saa mindedes hendes Skjønhed og Ufskyld, Kjærlighed og Tillid til ham, og betragtede den lille Sølvring, hun havde sendt ham som et Løfte og en Paamindelse om Trost, saa opgav han det igjen, sadlede sin Hest og red ad Maribo til, hvor han i timevis vankede om ved Søens Bredder, stirrende over mod det lille Bindue i Klosteret, indenfor hvilket han vidste, at hun sad og tænkte paa ham!

Foraaret var allerede langt fremskredet. Skoven stod nu fuldt udsprungen i al sin Pragt, Gjøgen luffede og Lærken sang, medens Korvet grønedes paa Marken, og

Smaa blomster myldrede frem af Jorden. En Aftenstund, da det allerede begyndte at skumre, stod Karen Urne ved et aabent Vindue i et af Værelserne paa Marsmarke og stirrede grublende ud i Haven. Regnen faldt tungt og tæt, der var noget søvndyssende ved dens ensformige Bladsten, men Duften af Blomsterne og det grønne trængte forfriskende ind i Stuen. Karen havde støttet sit Hoved til Haanden — hun tænkte paa Klaus Urne. Dag efter Dag havde hun fulgt Kampen i hans Sind — vilde han have Styrke til at kæmpe den til Ende? Eller vilde han omsider trættes af den stadige Modstand, han mødte, og bevæges til at opgive en Kjærlighed der dog ikke syntes at kunne føre til noget? Og om saa var, hvad vilde saa Følgerne deraf blive for ham og — for hende? Hun lovede ikke at tænke Tanken til Ende, men trængte den tilbage i sin Sjæls Snderste — og dog var der en forunderlig lokkende, daarende Fristelse deri, som hun næppe kunde modstaa!

I dette Djeblig forekom det hende, at hun hørte Lyden af Fodtrin og en Klasken i Buskene derudensfor. Hun bøjede sig frem og lyttede — „Somfru Karen!“ hvistede en Stemme lige under Vinduet, og en Skikkelse traadte frem af Skyggen. „Somfru Karen — jeg maa tale med Eder, for Guds Skyld luk mig ind!“

„Hvad, Kirsten, er det Dig? Hvad Budskab bringer Du fra Klosteret, siden Du kommer her paa denne Tid og ad denne Vej?“

„Jeg skal sige Eder det, men ej her, — ingen maa høre eller se mig.“ Karen skyndte sig ned ad den snævre Vindeltrappe i Taarnet og aabnede den lille Dør, der førte ud til Haven; et Djeblig efter stode hun og Kirsten, den sidste med Klæder, der dryppede af Regnen, og et blegt, forstyrret Ansigt, i hendes egen Stue ligeoverfor hinanden. „Nu, Kirsten, for Himlens Skyld, hvad haver Du at sige mig? Hvi kom Du hid?“

„Al, Somfru Karen, det er en Historie om Synd og Brøde, jeg kom hid at berette — og den er snart fortalt. Mindes I den Dag for vel en Maaned siden, da I kom til mig paa Klosteret og bad mig vise Eder Vejen til Somfru Ellens Kammer?“

„Ja — for Sanden mindes jeg det.“
„I havde just sagt til Eders Søster, at paa nogle Papirer, der vare blevne borte, beroede Pigens hele Vel-

færd og Lykke, var det ej saa, og hørte jeg ej ret paa Gangen udenfor Døren, hvor jeg stod."

"Så, jo — men hvi minder Du mig om dette?"

"Jeg vidste, hvor disse Papirer vare — jeg har dem i mit Øje."

Karen veg tilbage og slog Hænderne sammen. "Du, Kirsten, Du!" udbrød hun.

"Ja, hør mig — længe har det hvilet tungt paa mit Sind og min Samvittighed at maatte tie, nu skal det være forbi dermed. Den Gang Hr. Torben Dye til Gisselsfeldt laa

paa sit yderste, blev han bestjaalen, og Thyen var — min egen Husbond, forstaar I vel, min egen Husbond, som den Gang var i hans Brød! Han tænkte vel, der havde været Guld og Kostbarheder i Skrinet, han tog, men der var kun Papirer, just dem, I søge efter. Torben Dyes Brødre og Søstre, og af dem var der, som I veed, mange, skjøndt de nu en efter en ere vandrede i deres Grav barnløse og uden at forplante Slægten, der snart vil være uddød, dem kom det kausse tilpas at disse Papirer vare borte, thi de

rørte ingensinde ved Sagen, og naar jeg bad min Husbond give tilbage, hvad han med Urette havde tilvendt sig, saa lo han mig ud og sagde, jeg var en Taabe; han vidste dem, der vilde betale ham for at beholde det. Saa i Aarenes Bøb slog jeg det i Glemmebogen, saa godt jeg kunde, og da min Husbond var død, var jeg fejs nok til at tie, som jeg saa længe havde gjort, istedetfor at aabenbare hans Brøde, men da jeg saa, hvilken Glende Torben Dyes Datter var kommen i, og hvorledes S, der som Barn har hvilet ved mit Bryst og stedse været mig dyrebar, tog Eder af hende og ønskede at skaffe hende sin Ret, da stod det klart for mig, at nu maatte det være forbi med Fortielsen og Løgnen, og derfor kom jeg hid, Karen Urne, for i Eders Hænder at overgive dette usalige Skrin. Dog — dette er min Bøn, at S vil skaane min Husbonds Minde og mig for Stammen — lad intet Menneske erfare, naar og hvorledes S kom dertil, lover S mig det?"

Karen Urne nikkede, hun formaede ikke at svare, men stod mælløs og stirrede paa det kostbare Skrin, som hun holdt i sin Haand. Et Blik paa dets Indhold havde overbevist hende om, at det virkelig gjemte Beviserne for Ellen Dyes ægte Fødsel og et Dokument, der indsatte hende til Faderens eneste retmæssige Arving — Hindringerne for Klavs Urnes Lykke vare fjærnede og Skillevægen for stedse rejst mellem hende selv og ham!

Derudenfor faldt Regnen stærkere og stærkere, Vinden havde rejst sig og pidskede de store Draaber mod Ruderne, Mørket var blevet tættere og tættere, — men endnu stod hun der grublende paa samme Plet, — hvad rørte der sig vel i hendes Indre? Lyden af Kirstens hvissende Stemme tæt ved hendes Dre bragte hende omsider til Besindelse. "Somfru Karen — jeg tænkte at volde Eder Glæde ved at bringe Eder dette, hvi er S da nu vorden saa bleg om Kind?" Karen foer sig med Haanden over Panden som en, der vaagner af en Drøm. "Kirsten," udbrod hun, idet hun heftig tog om Konens Arm, og Angsten i hendes Blik forraadte den Tanke, der pludselig havde grebet hende — "sig mig for Kristi Skyld — min Søster — hun vidste dog vel intet om det, som Du fortav?" — "Nej, nej, deri har hun ingen Skyld, det sværger jeg Eder til. Strængt foer hun frem mod Ellen Dye, men om disse Ting ved hun intet."

"Gud have Lov derfor! Men Fru Suger —?"
 "Ejheller hun, — de ere døde og borte som fra først

af udøvede Uretten, nu ved kun I og jeg, næst Gud i Himmerig, om denne Sag. Det staar til Eder at handle, som I selv finder for godt. Somfru Karen, I handlede jo stedse ret fra liden af, dog hvad I gjør for Ellen Dye, det gjør snart, jeg frygter det ellers er for sild. Det arme Barn svinder hen som Dug for Solen, med hver Dag vorder hendes Kind blegere og blegere, hendes Kræfter svagere og svagere."

"Du har Ret, — der er ingen Tid at spille. I Aften er det vorden sent, min Broder og de alle ere gangne til Ro, men i Morgen, Kirsten, — i Morgen maa der handles!"

Tidligt paa Morgenstunden den næste Dag stod Karen Urne i sin Broders Bærrelse. "Vigtige Ting ere aabenbarede mig, Ellen Dye anbelangende," sagde hun, "spørg mig ej naar og hvorlunde det kom til min Kundskab. Jeg drager nu til Fru Snger paa Tostrup, og siden til vor Søster paa Klofret — mød mig der med Klavs Urne opad Dagen, der skulle I erfare hvad det gjælder." Hr. Axel stirrede forbavset paa sin Søster, men hun var atter ude af Døren inden han kunde faa et eneste Spørgsmaal fremført. Nede paa Trappen mødte Karen Klavs Urne. "I drager af Gaarde saa tidligt — hvorhen?" spurgte han studsende, da han saa hende med Rejsetøjet paa. "Det vil I snart erfare —" svarede hun med et ejendommeligt Smil. "Jeg har beredet Eder en Overraskelse!"

Genimod Middag rullede en statelig Karosse henad Bejen, der førte fra det gamle Herresæde Tostrup til Maribo, og holdt udenfor Klosterporten. Sorgen Brages Efterleverste, Fru Snger Dye, steg ud og begav sig op til det store Modtagelsesværelse, hvor Abbedisjens Gjæster plejede at blive indførte. Her forefandt hun, foruden Somfru Margrete selv, dennes Broder fra Marsmarke og deres unge Frænke Klavs Urne. "Jeg kommer," tog Fru Snger Ordet, efter at de første Høflighedsbeviser vare udvekslede, "for at begjære min Broderdatter i Tale, og fritage Eder, Somfru Urne, for det Hverv i Fremtiden at vogte paa hende, al den Stund jeg agter at tage hende med mig tilbage til Tostrup."

"Ej, siden naar have Ellen Dyes Slægtninge begyndt at bekymre sig om hende? Den Omfarg kommer sent!"

"Bedre sent end aldrig!" svarede Fru Snger rolig, men rødmede dog ved den velfortjente Bebrejdelse, der laa

i disse Ord. „Ej heller vidste nogen af os før nu, hvorlunde man foer frem imod hende — thi agter jeg fra nu af at tage mig hendes Sag an og søge at forhverve Hr. Sorgen Urnes og Fru Magdalenes Minde til hendes Ægtefælle med deres Søn, eftersom det er bevist, at hun er min Broders ægtefødte Datter og retmæssige Arving, hvem selvfølgelig alt vil blive tilbagegivet, hvad hende var forholdt!“

Et Udbrud af Forbavselse undslap samtidig Somfru Margrete, hendes Broder og Klavs Urne. „Torben Dyes ægtefødte Datter? Og hvo siger dette?“

„Det gjør jeg,“ svarede en blid og klangfuld Stemme, og Karen Urne traadte frem med Skrinet i sin Haand. „Ej tør jeg nu aabenbare, hvorledes det hele er tilgaaet, det er en andens Hemmelighed, ej min egen, men — Beviseerne ere her!“

„Ja sandelig, derom er ingen Tvivl!“ udbrød Axel Urne, efter at have undersøgt Dokumenterne. — „Hvad saa længe var skjult i Mørket er omsider kommen frem for Dagens Lys, — en sælsom Hændelse!“ Abbedissen derimod stod tavs og kold, — ingen Mine i hendes Ansigt forraadte hvad hun tænkte eller følte. „Godt,“ sagde hun, „min Myndighed er altsaa her til Ende, Somfru Dye kan forlade dette Sted, naar hun behager!“

Karen havde allerede forladt Bærrelset, nu kom hun tilbage med den unge Pige, som stottede sig til hendes Arm, bleg, mager og forandret — næsten ukjendelig! Hun førte hende hen til Klavs Urne og lagde hendes Haand i hans. — „S ser jeg holdt mit Løfte!“ sagde hun.

„Af Karen, meget mere — ti Jold mere!“

Kort efter forlod Ellen Dye for stedse Maribo Kloster ved sin Fasters Side. Hun klyngede sig ved Afskeden til Karens Hals, og tilvinkede hende fra Karossen sit sidste Farvel med taarefyldte Øjne. Klavs Urne fulgte Bognen til Hest, ogsaa han vendte sig om og sendte hende et sidste Blik, — han havde naaet sit Maal, hvoraf kom det, at han dog syntes at lade noget tilbage, som intet vilde kunde erstatte?

De to Søstre vare blevne ene tilbage, Karen stod ved Vinduet og saa efter de bortdragende.

„Nu Karen — det var dit Bærf! Er du nu tilfreds?“

Karen nikkede medens store Taarer rullede ned ad hendes Kinder. Somfru Margrete bøjede sig pludselig frem og saa hende ind i Ansigtet. „Karen!“ udbrød hun. „Du

havde dog Klavs Urne kjær, jeg tænkte det jo nok!" Den yngre Søster fastede sig i den ældres Arme. "Al Søster Margrete!" hvistede hun. "Det koster dog undertiden Kamp

at handle ret og at glemme — nu først forstaar jeg, hvad Du har lidt!"

Bevæget, næsten ydmygt, bøjede Margrete Urne sit Hoved. „Seg led, men bukkede under i Kampen, og for-
maaede fast ej mere at skjelne Ret fra Uret, men Du — Du
fejrede! Af Karen! Du har lært mig meget i denne Stund!“
Og den stolte Kvinde græd — for første Gang i mange Aar.

Nogen Tid efter fejrede Klavs Urne sit Bryllup paa
Tosstrup med Ellen Dye, den sidste Ætling af hin gamle
berømmelige Adelsflægt, som uddøde her i Danmark med
hende, og jeg antager, at de bleve lykkelige, saa lykkelige,
som de allerfleste Ægtefolk. Historien melder intet derom.
Men Karen Urne lod sig indskrive som Klosterjomfru i
Maribo, og forblev her til sin Dødsdag. I det lille Kam-
mer, hvor Ellen havde lidt og fældet saa mange Taarer,
sød hun nu ene med sine Tanker, Længsler og Drømme;
men fredelig og stille henrandt hendes Tilværelse, og Fred
og Kjærlighed udbredte hun blandt sine Omgivelser, — hvem
vilde vel falde paa at kalde hende ulykkelig?

I Maribo gamle Klosterkirke kom de tvende Søstre,
efter i mange Aar at have levet sammen i Enighed og Kjærlighed,
omsider til at hvile Side om Side, og her have
de i Aarhundreder sovet deres sidste Søvn. For Abbedis-
sen Sfr. Margrete Urne rejstes en prægtig Vigsten, som
endnu den Dag i Dag findes indmuret i Koret, — for Ka-
ren Urne har jeg intet Mindesmærke kunnet opdage, og det
behoves heller ikke, — der gives Gjærninger, der findes op-
tegnede med en varigere Skrift, end den vi formaa at bevare
herne!den!

M. Wendel.

Foraarssang.

Mel.: Storsten sidder paa Bondens Tag.

Vaaren kommer med Lærkesang,
Med Sol over Kjæmpehøje!
Knopperne briste af Friluftstrang,
Og Stæren har travlt, hvor Bønder Agrene pløje!

Kornet tætnes, se Straa ved Straa
Det frodigste Tæppe kan virke!
Savfruen synger fra Bølgen blaa,
Og Svalen med Rvidren hilser Landsbyens Kirke!

Bøgen tjælder sit Majløvstag,
Og Skovmærken duster derunder;
Højt vil vi tone vort Kongeflag,
Og vaagne til Daad skal hver, som villieløs blunder!

Dagens Gjerning os kalder frem,
Og nu ere Dagene lange!
Men skal vi værge vort Fødehjem,
I Kreds kun om Danmarks Drot vi Sejren kan fange!

Gamle dejlige Fædreland,
Du Sundenes Paradishave!
Dig elsked jeg trofast som Barn og Mand,
Etaa frisk, naar min Grav forlængst er glemt mellem Grave

Martin Rok.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønne­datter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Feraarsfantasi af S. Michael­sen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Reifeerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehleuschlægers Barndom og første Ungdom, af L. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Mis­undelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Mul for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre Duster, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med Illustr. af Carl Thomsen; L. Dilling: Greven af Svedala, med Illustr. af C. Henningsen; C. Bloug: Mon han dog ej skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kaper­gast, med Illustr. af B. Rosen­stand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Gaden, med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarettet, 24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencel: Dronning Anna Sophies Bage, med Illustr. af H. P. Lindeburg; Juggvor Bondesen: Livs­slavens Brud, en Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det løner sig“, med Illustr. af Carl Thom­sen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Gjentestrig, med Illustr. af H. Tegner; J. Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Biggo Langer. 24 Sider. 10 Dre.
- 28. N. Suel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R. Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sid: Elstovskjærnerne. Et Sagn fra Provence, med Illustr.; Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjen­der du de Stille i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44 Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsfyggen, med Illustr.; J. Futtrup: Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B. Tausen: En sorgelig Hæmmelighed, Fortælling med Illustr. af Anker Lund; B. Østergaard: Døde Dine, med Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af Alf Schmidt; Anna Borch: Djæveln som Præst, med Illustr.;

(Fortsettes paa Om­slaget 4de Side.)

- Elith Keumert: Iland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt;
 Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, et Sagn fra Bretagne,
 med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Korfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gam-
 borg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr.
 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Raffehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten,
 af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine
 Gyllembourg, af L. Schrøder; Johanne Louise Heiberg, af L.
 Schrøder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til
 Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Drou-
 ning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Raadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7
 Illustr.; Roldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr.
 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landskygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige,
 et Mønst Sagn, af Mogens Gyng. 9 Billeder. 28 Sider.
 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. E. Molbech; Hammershøi, en
 Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P.
 C. Toepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13
 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Binkjældereren;
 For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Born-
 holm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og By-
 vædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Rok; Svend
 Trøst Nr. 2, af Martin Rok; Hvad kan ikke Fanden hitte paa?
 Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af S. Nielsen. 11 Billeder,
 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Rjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af
 Chr. Westergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af
 H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernesud, af Birger Hansted; Gjedden, just Folkeeventyr,
 af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirke-
 gaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gyng;
 Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder.
 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjober paa engang for
 et Beløb af 4 Kr., erh. der 10 % Rabat.

Mr.

Pris:

Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

Se Omslagets indvendige og bageste Side.)

Læsning for Folket,

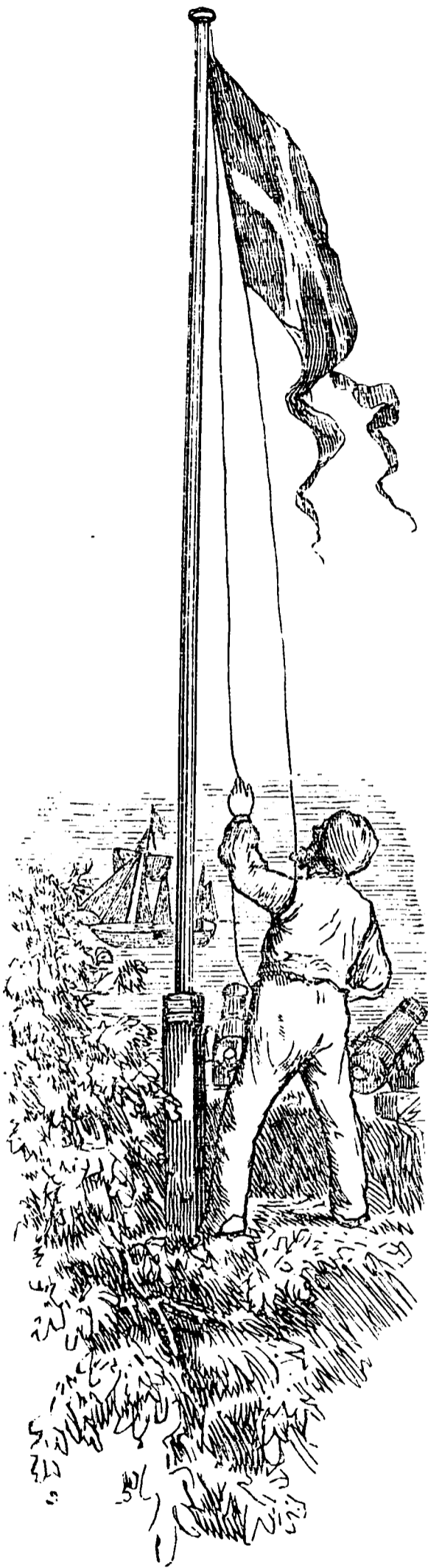
indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerparer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald, af Chr. Boed, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boed, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester Ring, Historie af Carit Ellar; Syrdrengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Rutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Jyllands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr.; et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbustragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af C. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomsruen, af M. Hencel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Klimpøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26. Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mølbech, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermøder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Hessen, historisk Fortælling, af M. Hencel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsekitse fra Grækenland, af Ména, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortættets paa Omslaget 3die Side.)

Antipoder.

En Sømandshistorie af Holger Drachmann.

Den lille By laa ved en Fjord — som mange af vore Smaabyer for den Sags Skyld gjør. Og da den laa ved en Havarm, saadan lige umiddelbart i Forbindelse med Søen derude, saa havde Byen en Havn, og Havnen igjen sin Havnefoged.

En lille, vindtør, fenestærk, graahaaret Mand, der naturligvis havde et Døbe- og Familienavn, men aldrig benævnedes anderledes end som „Havnefogden“. Han havde en Kone, som han kaldte Bollerich — det var hendes Pigenavn — eller hyppigere „min Blomst.“ Og tilfammen havde Parret en eneste Datter, som, da hun var bleven voksen, bestemt havde frabedt sig at blive kaldt „Knoppen.“

Hun hed Therese.

Saa var der i Byen en gammel Skibsfører — en Ungdomskammerat af Havnefogden — og han gif hen og døde, efterladende sig en voksen Søn, der arvede Faderens lille Hus, Faderens Sø, og Faderens gode Sømandssegensfaber.

Af Moderen havde Sønnen arvet et Par smukke brune Øjne og et religiøst Gemt, der udadtil ytrede sig i at han aldrig bandede — hvad der strengt taget heller ikke saadan ligefrem behøves for en Sømand —

men indadtil affatte dybere og mere positive Mærker i hans Karakter.

Han hed nu Svendsen, Eskild Svendsen.

En Egenkab hos ham, hans Sindighed, var næsten bleven til et staaende Ord i Byen. „Alt ta'e en Sag som Svendsen!“ hed det. Muligvis skyldte han denne sin Egenkab, støttet af hans hele solide Karakter, at man i Byens ledende Kredse saa' igjennem Fingre med, hvad man kaldte en Skabank ved ham. Han var — eller sagdes at være — Benstremand.

Hermed forholdt det sig saaledes.

Hans Fader havde været en ret velstaaende Mand, havde haft flere Skibsparter, havde selv faret heldigt i de gode Tider, men derpaa var det gaaet ned ad Bakke, saaledes at han nogen Tid efter Konens Død kun ejede Huset og Sagt-Galeasen „Rastor og Bollux.“

Modgang gjør pirrelig der hvor Gemhytet ikke er meget front eller Karakteren meget fast. Den ældre Skipper Svendsen mente — med Rette eller Urette — at han blev overset af Matadorerne i Klubben og i Byraadet. Ved en ganske bestemt Lejlighed mente han endog saa at kunne paa-vise, hvorledes man havde forbigaaet ham det var nok i en Ligningskommission, og man ved, hvorledes Borgene i de smaa Byer kunne være ømfindtlige. Han slog sig paa Oppositionen, først paa den mindre i Byens Incevrere Anliggender; saa paa den større hele Landet over.

Det gav Anledning til Bruddet med hans gamle Ven Havnefogden; og da Skipperen derigjennem ligesom fik udstædt en privat Attest for sit „Martyrium“, tog han sin unge Søn ud af Byens højere Realskole, lod ham fare de lovbestemte Par Nar tilhøs og sendte ham endelig over paa en vis Ø, hvor der findes en Navigationskole, der som „Skole“ har et godt Lov paa sig — men hvor de ledende Kredse i Byen ellers ikke plejer at sende deres Sønner og Myndlinge hen.

Derpaa lagde Skipper Svendsen sig til at dø, men paa sit Yderste glædede han sig, rigtignok lidet kristeligt, over at han havde ført dette „knusende Slag“ imod Byens Hovmod og Klassearrogance!

Hvem dette Slag nu egentlig ramte, derom turde der være delte Meninger. Eskild Svendsen havde i Realskolen været anset som en af de flinkeste Elever; ogsaa senere hen, da han kom hjem for at udmønstres til Orlog,

ja selv da han kom tilbage fra den „visse“ Ø med sit gode Styrmandsbevis i Lommen, modtog han forskellige Beviser paa den Belvillie, man nærede for ham — uanset Faderens Synder. Og dog, og dog . . . der var nu disse Kredse i Byen, der ere fastgroede i Overbevisning og Anskuelser. Hvorfor skal vi bestandig sige, at de har Uret i at hævde det Gamle? Saa maa vi vel først bevise, at alt nyt er godt . . . og dette Bevis er endnu ikke fundet.

Den unge Svendsen mærkede, snart ved en, snart ved en anden Lejlighed, at man just ikke skjede ham — thi dertil var hans Opførsel for beskeden og den Karakter, han lagde for Dagen, i det Hele taget respektet — men de „ledende“ Kredse søgte ham just heller ikke. Ikke engang, da han som ung og ny Skipper paa den gamle „Rastor og Pollux“ bragte den store Konsul i Byen en Ladning hjem fra England — ikke engang da mærkede han nogen særlig Varme for sig, til Trods for at han havde sejlet ualmindelig heldig og hurtig.

Men det kom maaste af hans store Uerlighed. Hans Nabenhed, i de ganske unge Aar, var ligesaa stor, som den Sindighed, der efterhaanden udviklede sig hos ham. Han havde derovre paa Den under sine Studier lært Skolens Bestyrer personlig at kjende, var personlig bleven indtaget i og bundet af de Egenskaber, som denne Mand rent privat og gjæsteventligt lagde for Dagen. Hverken i Studietiden eller senere havde Eskild Svendsen givet sig af med Politik. Det laa engang ikke for ham, og han havde nemt ved at give Sandheden den Værd, at der histovre paa den farlige Ø kun undtagelsesvis blev talt om og næppe i nogen paaagtelig Grad blev „drevet“ Politik. Men da han kom tilbage til Byen maatte han holde for. Der blev talt om „Kongen“ — at sige, Kongen derovre paa Den — og det var just ikke meget loyale Ytringer, der faldt i saa Henseende.

Den unge Svendsen var først og fremmest ung. Naar man angreb Bestyreren politisk, saa forsvarede han ham ud af sit private Bekjendtskab til ham. Man sprang hurtig det „private“ over — og naar da Eskild Svendsen var bleven klemmt haardt op ad en Bæg i en Diskussion, som han slet ikke havde Forudsætninger til at magte — og naar han tog til Gjenmæle, saaledes at han dog stadig følte, hvorledes han redte sig ind i et Bævd af Banfæliigheder, i Stedet for at rede sig ud — og naar han endelig satte sin mindst sindige Triumf paa med det Udbrud: Har jeg

maaffe ikke Lov til at have min Mening? — saa traf man paa Skuldrene, og idet man nævnede hans Faders Navn, svarede man:

Ordet falder ikke langt fra Stammen!

Det er nu i Grunden et temmelig dumt gammelt Ord dette. Thi heller ikke alle gamle Ord ere gode. Den unge Svendsen følte en Ubillie her imod — ligesom han næsten var paa Nippet til at føle Ubillie mod alle de Menneſker, der omgav ham, fordi de vare saa paastaelige, saa disputeryge, saa lidet tilbøjelige til at se en Sag i andet Lys end i deres eget. Men saa kom hans dybere Gemt ham til Hjælp, hans Trang til at søge Selskab med noget, der var bedre end alt dette hæsbæsende „for“ og „imod“, hans religiøse, temmelig barnlige, temmelig usammensatte Trang og der ud af udviklede sig saa maaffe hans Sindighed i bedste Forstand.

Og atter fulgte heraf dette: at man kom ham i Møde, først nølende, siden efter med stigende Tillid, alt som Tiden gik og han tog Borgerſkab i Byen som Skipper. Han kjøbte da Prioriteter ud af det lille Hus, og sejlede paa sin støtte Maade med „Rastor og Bollux“, læste i sin Bibel ombord, og besøgte Kirken, naar han var iland. Han talte ikke til Noget om disse Ting; han skulde ikke Noget noget; men mente, at skulde sig selv — selv om han derved skulde lide en lille Krænſelse — nu og da at bryde en Ransje for „Kongen“ lige overfor den mest kongeligſindede af alle i Byen: Havnefogden.

Havnefogden hørte til den gamle Stof, som er i Færd med at forsvinde af Vandet — ligesom han vedblev i sit Hjærte og i sin Tale at høre til den „faste Stof“, der ogsaa vil forsvinde. Som Overbaadsmand var han i sin Tid gaaet af og havde faaet dette Embede. Byen var gaaet frem i den sidste halve Snes Aar, Havnen var bleven udvidet, der var virkelig hen imod et Dusin Fartøjer — Dæksbaade medregnet — som ind- eller udklarerede hver Maaned. Alt dette skuldes selvfølgerlig Havnefogdens Virksomhed; det mente han, det turde han dø paa, eller, som han plejede at sige, det vilde han „la' sig tampe ihjel paa“! Forvildede der sig endelig ved en overordentlig Lejlighed en fremmed Damper ind i Havnen, saa var den lille graa, senestærke utrættelige Mand i en utrolig Bevægelse. Han sprang frem og tilbage med en Topgasts Lethed over

Warp og Trosser, tørte sig uafsladelig med et rødtørnet Lommetørklæde under Kaffetskyggen, raabte, som om han skulde vælte Jerikos Mure, gestikulerede, naar hans Engelsk ikke blev forstaaet ombord i den tyste Damper, eller hans Tyst i den engelske, og satte sig endelig, hæs af at bande, nedslaaet over ikke længer at have sin Baadsmansspibe, ganske udmattet paa en Bolværkspæl, idet han holdt sig med de kaffebrune, magre, haarde Hænder op til sit „svage“ Hoved.

Thi han havde en Svaghed, saa utrcettelig og uopslidelig som han ellers var. Ende paa Vestindien — eller som han kaldte det „inde i Barmen“, havde han faaet et Slag i Hovedet af en Blof, der faldt ned paa Fregattens Dæk lidt højt oppe fra. Der maatte rigtignok være traadt Solstik til — mente han — thi ellers kunde saadan en fordømt Blof ikke gjøre en Overbaadsmænd saa rundtosset.

Alligevel havde han gjort Tjeneste endnu et Par Aar ombord; saa var han gaaet af med Pension og med Dannebrogssbaandet — for udvist Konduite i Krigsaarene — samt med „Skillingen“ for lang og tro Tjeneste i det hele taget

En Gang imellem kunde denne dumme Smurren i Hovedet indfinde sig, naar det var særlig varmt i Vejret, eller naar det gik særlig varmt til paa Havnen. Saa maatte han sætte sig; og hvis han ikke strax kom til at sidde, havde han en Følelse af, at han vilde falde omkuld, dumpe ud i Søen, eller fligt.

Der var dog en ganske overordentlig, en uforglemmelig Lejlighed, hvor det endog var gaaet særlig varmt til, og hvor Havnefogden dog havde staaet sig som en Mand. Det var den Sommer, hvor Orlogsskonnerten var kommen ind i Havnen med Hs. kgl. Højhed Prinsen ombord som Vojtnant. Der var om Aftenen stort Gilde med fulørte Lamper i Klubhaven, og Prinsen havde ladet sig forstjellige af Byens fremragende Mænd forestille. Da Turen kom til Havnefogden, saa gik Prinsen rask frem imod ham, slog ham venlig paa Skulderen og sagde nogle Ord til ham paa ligefrem, god Somaadsfacon. Trods den løstede Stemmning var der en ærbødig Afstand mellem Klubbens Medlemmer og den høje Gæst; men saasnart Sømmeligheden tillod det, spurgte man Havnefogden, hvad Prinsen havde sagt?

Hvad han sagde? svarede Havnefogden — Han sagde: Der har vi jo, Gu' straffe mig, min gamle Baadsmænd!

Da Havnefogden tilføjede, saadan mere hen for sig selv: Seg synes I'gu forresten, at Hs. kgl. Højhed gjerne kunde ha' sagt Dverba ad Smanden!

Han var sig sin Værdighed, og sin Nytte, som Havnefoged fuldkommen bevidst. Men fuldt saa meget folte han sig i sin Egenkab af gammel Underofficer paa Flaaden, som Medlem af denne Klasse med de ældgamle Traditioner, med de store historiske Minder, en Klasse vejrbitte, barfede, pligtbevidste Mænd, lidt ru, lidt raa maaste, „haarde Hunde“, og dog nogle store Børn, af hvis enfoldige, paa Bunden godmodige Gemyster Lampen kun har drevet det Dmiskindede, det Forkælede ud, medens Traditionen til Gjengjæld har indsat en usvigelig Trostab mod „Flaget“ — og Flaget betyder Konge, Fædreland, Overbefalingsmænd og Standsære.

I Føllessen af disse dobbelte Værdigheder havde han i den lille Have udenfor sin Embedsbolig — der vendte lige ud imod Fjorden — ladet anlægge en Skanse: det vil sige en lille med Græstovv beklædt Høj af Strandgrus, hvor der omkring en hvidmalet Flagstang, med rigtig Saling og Bardoner, var placeret fire smaa Skibskanoner af ulige Størrelse, den største saa stor som et otte Punds Rugbrød, den mindste lidt større end en stor Gadedørsnøgle.

Det var forøvrigt „rigtige“ Kanoner; man kunde skyde med dem; og Havnefogden gav da ogsaa Salut fra sit Batteri — medens Splitflaget vajede oppe over Salingen — ved særlig højtidelige Lejligheder, saasom paa Kongens og Kronprinsens Fødselsdag.

Thi Havnefogden var absolut kongeligsinde; ikke saaledes som man kan blive det i en politisk spaltet Tid, hvor Spørgsmaalene i det Hele taget er bleven stillet paa Spidsen, og hvor man omjæder Lestemt betoner Kongenavnet, for dermed at tage Afstand fra en Opposition, hvis Retning løber skævt — uden at den maaste næppe selv længer ejer Midlerne til at korrigere sig. Nej, Havnefogden kjendte ikke noget til Ræsonnementer; det læres ikke paa Flaaden, paa Holmen, eller i Nyboder. Hos ham laa det i Blodet — man kunde maaste sige i Racen, som et Instinkt. Kongen var for ham et saadant Noget omtrent, som naar han gaar op til Flaget. Det kunde ikke tænkes borte, det kunde ikke erstattes med noget andet; — ikke engang en Admiral, eller Marineministeren i egen Person, kunde saa Glansen af

Kongen til i nogen fjendelig Grad at blegne — ikke en Gang to, tre Admiraler flaaet sammen til en. Hos en gammel orlogs prøvet, søfarende Nation ligger der paa Bunden af en saadan enkelt subaltern Befalingsmands Sjæl noget, som vor hastige, demokratiske Tid skal være lidt forsigtig med at smile ad. Lad os endda trække paa Skuldrene ad den underordnede Russers Gzartilbedelse — det ligger nu en Gang ikke for os! Men naar man hører, at Havnefogden — og han har mange Kammerater — ikke vilde betænke sig paa, endnu som Havnefoged, at vove Trøjen og riskere Livet, naar det hed sig, at Kongen havde hans Trøje eller Liv behov — ganske paa samme Maade som han havde gjort det under Krigsaarene, og uden at føle det som noget mere usædvanligt end at tage en „Dravat“ med Storm og Sø paa de mange Orlogstogter — ja saa kan man kalde det „russisk“ eller ej, men man maa blot ikke forglemme, at Hælvten af de historiske Minders Glans, som endnu hviler over vor Nation, skyldes de lidetræsonnerende Over- og Underbefalingsmænd paa vort ældste og naturligeste Bærn.

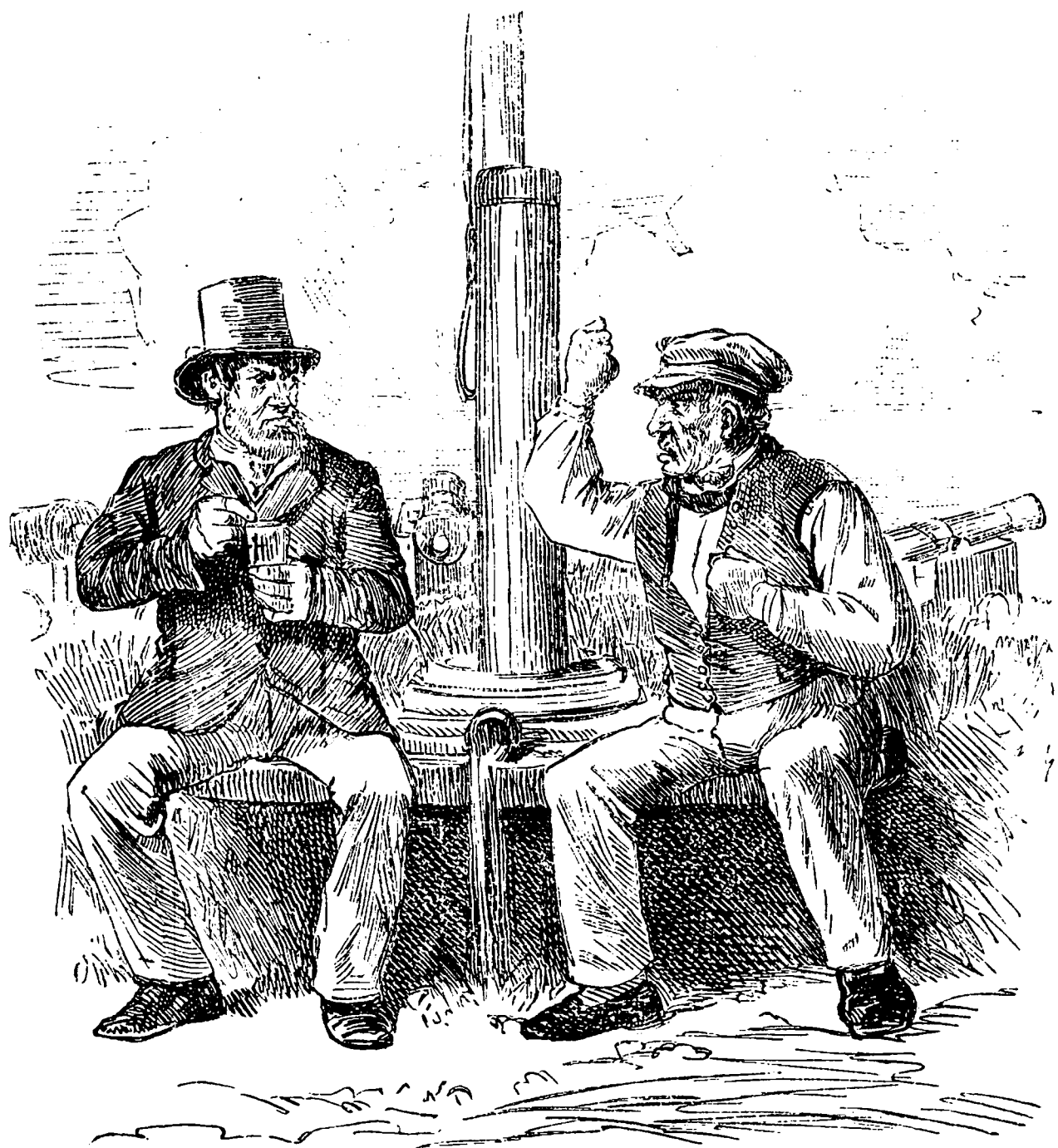
Og oppe paa denne lille Høj — der for ham var det samme som „Skansen“ ombord, og hvor han selv var Chefen — her var det netop at Bruddet havde fundet Sted mellem Havnefogden og hans gamle Kammerat Skipper Svendsen. Thi Havnefogdens Blod løb raskest igjennem Arererne, og dobbelt krænkende maatte det være for ham heroppe, paa det indviende Sted, at høre en tidligere Meningsfælles om ikke ligesrem usømmelige, saa dog højst insubordinære Ytringer imod Regjering, den øverste Styrelse, Autoritet — imod Flaget med Split til Forsvar for Flaget uden Split, eller — som Havnefogeden udtrykte sig, eftersom Hidsigheden steg — „J la'er det ikke blive derved; J gaar Gu' straffe mig tilsidst hen og ta'r det hvide Kryds væk, og la'er bare en rød Klud blive tilbage!“

„Ja, det ku' kanske hænd's! men hvad saa?“ sagde den gamle Skipper Svendsen udfordrende. „Er vi kanske ikke Folket — og har Folket ikke Lov til at fare under hvad Flag det vil?“

„Nej, Brand brøle mig, om J har!“ raabte Havnefogden og væltede sit Toddyglas paa den hvidmalede Bænk under Flagstangen.

„Kan Du bevise det?“ sagde Modparten drillende og tømte sit Glas i udstuderet Langsomhed.

„Bevise? Sludder med Bevis! Det er noget, som man slet ikke skal bevise; det er noget, som sidder herinde!“ og dermed slog Havnefogden sig med den magre haarde Haand paa Brystkasen og stødte Knoerne mod

Bestens blanke Metalknapper med den lille Krone over Ankeret.

Skipper Svendsen rørte rundt med Thesteen i det tomme Glas, fiske lidt Sukker op fra Bunden, saa' paa Havnefogden og sagde idet han sank Sukkeret: „Det kan Du nu sagtens sidde her og sige; for Du er pensioneret og har Embede og Hus og i Grunden ingen Ting at be-

stille — medens en Anden skal slide og slæbe for Jøden, og saa oven i Kjøbet bliver hundset af dem, som Du løber og spandser for!"

Havnefogden havde rejst sig; han var næsten bleven maalløs. Saadanne Ord var dog endnu ikke faldne mellem de to gamle Bekjendte — saadanne Beskyldninger — „næsten ingen Ting bestille!" — Nu sagde han:

Hvad bilder saadan en Sagnet-Skipper sig ind? Har Du kanske tre, fire Gange sejlet Jorden rundt under Flaget? — Har Du sagt Goddag til de tykke Rugler fra Strandbatterierne? — Har Du maaste været i en Tolle med en Tønne Krudt og en Lunte, for at sprænge Broer i Luften? — eller har Du maaste bare ligget og kadrejet i din Træsko paa England og Rigabugten? — Kom ikke med Brakvands-Barer til en gammel Ulk!"

Nu var Skipper Svendsen vred:

„Dg kom Du ikke med Nybo's Flovser til en Skibsfører, der har været sin egen Mand ombord lige saa længe som Du har krummet Ryg for enhver Dreng med Tresje om Kasketten!" raabte han og smed Thesteen hen ad Gruset.

Havnefogden snappede efter Bejret. Saa blev han meget rolig, og sagde med stikkende Blik: „Seg vil la' mig tampe ihjæl, om jeg mere byder Dig Toddy i mit Hus! Ved Du, hvad vi to er fra idag? — vi er Antipoder — forstaar Du!"

„Antip Antipoder?" Skipper Svendsen smagte paa dette Ord, som om han i Djebliffet ikke rigtig var klar over, hvad det egentlig skulde sige, eller hvor slemt det skulde tages. Saa gjorde han en skæv Mund og sagde: „Hva' for Poder" — dit Brøvl?"

„Det er Folk, som vender Hælene mod hinanden — forstaar Du!"

„So, det forstaar jeg. Det er saamænd tydeligt nok!" . . .

Dg dermed skiltes de to gamle Kammerater og gjen-saas ikke mere.

Derhjemme hos Havnefogden havde „Ballerich" søgt at lægge sig imellem — thi det var dog en Skam, at saadan to gamle Kavalerer skulde blive uklar over saadan noget Tosjeri. Men Havnefogden blev hidsig, hvad han ikke allerede havde været i Forvejen, og satte sin allerstærkeste Trumf paa, at intet Fruentimmer i Verden, om det saa

var hans egen gode Kone, skulde komme og lære ham hvad der var „Tosseri“, og hvad der ikke var! For der var nu engang Ting, som man ikke spøgede med! Og hvis „Blomsten“ vilde lægge sig her imellem — saa kunde det nemt hændes, at han kom til at kramme hende lidt!

Da han havde sagt dette, og oven i Kjobet gjentaget det et Par Gange, stedse med stigende Lyst til at give sine Ord et haandgribeligt Udtryk — saa fandt Ballerich det raadeligt at lade yderligere Mæglingsforsøg i Bero. Thi hun kjendte sin „Gamle.“ De havde ikke faaet hinanden i den første Ungdomshede; des sikrere var hun paa ham, og han paa hende. At dægge for ham, naar han var vred, det hjalp ikke — paa samme Tid som hun højtideligt forsikrede, at hendes Mand var det største „Sam“ af Verden — aa, saa søjelig og god derhjemme — men man skulde blot ikke træde ham paa Tæerne, hvad Flaade, Flag og Fædreland angik Og saadan gik nu Tiden, indtil den gamle Skipper Svendsen døde.

Saa var der „Knoppen“ — Somfru Therese. Hun var voxet op til en flink, nærmest hvad man kalder „ferm“ Pige, der havde Moderen i Lommen, Husvæsenet under sig, og som nu ogsaa begyndte Kampen for at faa den Gamle til at stryge Flaget. At Moderen havde overgivet sig, det var endda forklarligt; thi Ballerich blev med Aarene meget forladen og hendes Ben lidt svage, ligesom hendes Hørelse heller ikke var den bedste. Men Havnesogden var feig, iltter, uførtroden, hurtig i Bendingen og hurtig i Ordet; han rustede ikke saa nemt, uanset alt det „Særn“ han havde i sin Natur; og hvis ikke hans Hovedsvimmelhed af og til havde været, saa vilde Somfru Therese endnu oftere have truffet det korte Straa i Forsøgene paa at dæmpe, lede, overbevise, undertvinge den gamle Overbaadsmand.

Han elskede „Tøsen“ med en Kjærlighed, som han vel vogtede sig for at lægge for Dagen ved noget Kjærtegn, eller i det Hele ved noget som helst ydre Kjendetegn paa hans Følelser. Hun lignede ham i saa meget; han følte sig saa beslægtet med hendes Natur; hvilket selvfølgelig var dobbelt Grund for ham til at skjule sig; thi „Respekten skulde opretholdes.“ Men Pigebarnet vidste meget vel, hvorledes det stod til; og hun havde vundet i den første Strid, der drejede sig om at faa Bencævnelsen „Knoppen“ udryddet i Dmgangstale — i det mindste udenfor Hjemmet.

Sun havde, skjøndt hun næppe var konfirmeret den Gang, taget bestemt Parti for Moderen under de omtalte Mæglingsforsøg. Men hun havde set, at her var intet at sætte igjennem; hun var flog — hun havde ladet Spørgsmaalet „gamle Svendsen“ falde — hun anede maaske, med Somfruens gryende Fornemmelser, at hun maatte spare paa sit Krudt indtil den Tid kom, da hun selv kunde have en mere personlig nærliggende Grund til Mægling.

Dg den Tid kom. Den unge Eskild Svendsen var vendt tilbage fra „Skolen“ derovre og havde virkelig saa smukke brune Dine, var i det hele en saa net ung Mand, med noget mildt Bindende ved sig — maaske en lille Smule for sindig for Somfru Thereses Temperament — men modsatte Naturer mødes allersnarest, i det mindste gjælder det unge Mænd og unge Piger — og saa begyndte nogle Folk efterhaanden at snakke saa godt om ham

Det vil sige: der var jo rigtignok dette — dette med „Kongen“; og Havnefogdens Datter sagde sig selv, at om det end ikke for hende havde nogen stor Betydning, saa kunde det nok formørke Udsigterne for Styrmandens kommende Friarbesøg i det lille pyntelige Hus paa Hjørnet af Havnestrædet, med den lille Strandhave, med Skanse, Flagstang og Kanoner.

Føreløbig fandt de nu hinanden, som man siger. Dg det skete nok paa en Fællesudflugt fra Bhen, hvori unge Mennesker af begge Kjøn deltog.

Eskild Svendsen og Somfru Therese kom til at gaa sammen, og til at passiare sammen, og saa begyndte de, i Mangel af andet, at plukke Blomster sammen. Søndagen var straalende, Himlen ganske blaa med enkelte hvide Skyer, Engen var liflig grøn med hundreder og hundreder af Blomster. I saadant Tilfælde plejer Livet at stille sig særlig lyst og vinkende for to unge Hjærter, der allerede i Forvejen er begyndt at banke nogenledes i samme Takt og da han nu kom hen med sine Blomster til hendes, og da hun tilfældigvis havde en Ende rød Uldtraad i Lommen, saa bandt hun dermed de to Blomsterkoste sammen — og kom til at binde hans ene Finger ind med i Buketten.

Derved kom de begge til at le. Dg pludselig saa' de sig begge omkring og opdagede, at de var alene. Dg saa var det, at han begyndte at betragte hende meget alvorligt, og hun ligeledes ham — thi hun hørte slet ikke til de unge Piger, der mener, at man ved en saadan Lejlighed strax

bør flaa Djnene ned — og saa sagde han nogle Ord, og hun svarede med nogle; og saa tabte hun Busetten, og de stod en Tid lang stille, hun med sine Hænder paa hans Skuldre, og han med sin Arm om hendes Liv; og da han ikke vidste, hvad han mere skulde sige, og da hendes Hoved stedse mere nærmede sig op imod hans, saa var det at han kyskede hende — og hun ham.

Men førend de igjen samledes med de andre, var de

bleven enige om: for det første, at de var forlovede, og dernæst at de vilde holde tappert ud sammen, for at kunne faa hinanden. Thi det stod dem klart, at der var adskillige Vanstueligheder.

Moderen blev strax indviet; Havnesogden vilde man gjemme, indtil en gunstig Lejlighed viste sig. Den lod længe vente paa sig. Man begyndte allerede i Byen saa smaat at snakke om Forlovelsen — thi saadant noget siver

alligevel ud paa den ene eller anden Maade — men Havnefogden lod, som han Intet forstod, og derhjemme vendte han det dove Dre til, naar Datteren slog paa visse Strenge.

Saa kom Lejligheden.

Der havde været en fremmed Damper i Havnen, og nu var den lige halet ud paa Fjorden. Vejret var varmt, og Havnefogden havde været i usædvanlig Travlhed; han vilde maaske drive Vergrelsen bort ved at springe og raabe mere end ellers — thi denne Forlovelsesnak begyndte virkelig at irritere ham. Han gik frem og tilbage mellem Bolværkspælene, tørrende sig ind under Kasketstyggene, og han besvarede meget unaadiet den sindige, respektfulde Hilsenovre fra Sagtgaleasen „Rastor og Pollux“, hvor den unge Svendsen netop forrettede noget Arbejde ombord.

Bludselig saa' Galeasens Ejer og Fører den lille graa Havnefoged fare sig med Haanden op over Kasketten, vafle, og derpaa plumpe hovedfuls ud i Vandet.

At springe i Tollen, der laa paa Siden af Fartøjet, at give et kraftigt Skub tværs over Havnebasinet, at faa fat i det graa Hoved, da det atter viste sig i Vandstørpen, og at hale Havnefogden ved Skuldrene op i Tollen — det var et Djebliks Sag for Eskild Svendsen.

Men ikke saa snart var Havnefogden kommen op paa Dækket af „Rastor og Pollux“, og havde givet noget af det usrivillig nedslugte Vand fra sig, førend han ogsaa gav sin Vergrelse Lust imod sin Redningsmand. Thi han vilde nu have Lust:

„Hvorfor S—n trak Du mig op? Tror Du en gammel Overbaadsmand gaar tilbunds, fordi han falder udenbords? Men Du vilde naturligvis bare gjøre Dig vigtig og hugge Dig „Medailjen?“ Nej, Du maa bie, min Dreng; Du er for grøn . . .“ osv.

Den unge Svendsen forholdt sig sindig, svarede saa beskedent som muligt, spurgte blot, om den Gamle ikke vilde bytte Klæder der ombord, og bragte, da Tilbudet blev afslaaet, et Glas god Rognac — hvilket i Maade blev modtaget.

Da saa Havnefogden havde siddet lidt og ligesom prøvet, hvorvidt Hovedet kunde gjøre Tjeneste endnu paa Skuldrene, rejste han sig op fra Rahytsskappen og sagde tøvende, med lidt mindre Gnavenhed end før: „Naa ja, lad mig saa komme hjem og faa tørre Klude paa!“ Og

idet han gik fraborde, vendte han sig med et halvt Blik mod den unge Skipper og brummede:

„Du kan jo se indenfor i Eftermiddag!“

Sjen var brudt. Men Havnefogden var seig; og var endog hans Datter ligesaa seig, og Eskild Svendsen sindig og lidet fremfusende, saa maatte den Sidste dog slide adskillige Saaler under sine Friersko, uden at han alligevel kunde siges at komme nogen egentlig Vej — i hvert Fald synes der stadig at være lige langt til Maalet: Bryllup.

Der var disse smaa Sammenstød mellem den Gamle og den Unge. Landets politiske Spaltning blev mere og mere kendbar i den lille By; Havnefogden blev med Alderen stedse pirreligere, og han søgte selv, med sin Avis i Haanden, at drage sin tilkommende Svigersøn (hvem han dog paa ingen Maade vilde give denne Titel) ind i en Debat, hvis Udgang i Forvejen med Bestemthed kunde vides af Personerne i den lille Kreds. Thi naar Eskild Svendsen havde taget al mulig Forvaring imod Bestyrelserne for Meddelagtighed i alle mulige statsopløsende Tilbøjeligheder, saa behøvede Havnefogden blot at sætte Trumfen „Kongen“ i Bordet — og Therese vidste da, hvorledes den Dags Samtale endte.

Hun tog ikke en men flere Gange sin Fæstemand til Side og sagde næsten med Taarer, baade vrede og smærtelige:

„Uh, den affhyelige Politik!“

„Ja, Du har Ret!“ svarede han.

„Men Du kunde da ogsaa gjerne lade være at blande Dig deri!“

„Herregud, kjære Pige; hvad gjør jeg? Jeg forstaar mig ikke derpaa, jeg bekymrer mig ikke derom, jeg læser ingen Aviser — men det er din Fa'r som . . .!“

„Ja, og det er Dig!“ afbrød hun ham. „Hvorfor skal Du altid sige noget til Forsvar for ham, de kalder for „Kongen?“ Paa den Maade er Du jo alligevel enig med dem som Fa'er ikke kan lide — og saa kommer vi aldrig sammen — før Fa'r gaar hen og dør!“

Han trykkede hendes Haand og sagde:

„Herregud, ja, min egen Therese. Men jeg læser i min Bibel og Salmebog saa mange kjønne Ord om, at vi skal være endrægtige og forsonlige, i Kjærlighed til Næsten, fordi Gud har Kjærlighed til os. Saa maa vi da først vise vort Sindelag imod dem, som alle andre river ned

paa. Det samme vilde jeg gjøre overfor din Fa'r, dersom jeg var blandt Mennesker, som allesammen stiklede paa ham. For naar man har set det Gode ved en Mand — saa kan man overlade til Vorherre at finde hans Fejl!"

Hun gjorde Trutmund og saa fortrydelig ud:

"Du er nu ogsaa altfor godmodig!"

"Langtsfra godmodig nok!" svarede han, men ganske sagte.

Saa gik hun til Havnefogden. Hun havde bestemt, at nu skulde det bryde eller bæere. Han sad inde i, hvad han kaldte sit "Kontor", og slog Streger i en Protokol, der saa' ud til at kunne vare den næste Havnefogeds, ja maaske en Række Fogders Tid ud. Han kiggede lidt nysgjerrigt i Vejret og begyndte derpaa, som han havde for Skik, at file sine Negle med Linealen.

"Hør nu, Fa'r" sagde hun; "Du ved godt, at jeg holder af Eskild Svendsen. Men her vil jeg ikke gaa det ene Mar efter det andet, indtil jeg bli'r en gammel Somfru, uden at Folk er paa det Rene med, hvordan vi har det med hinanden. Mange Folk her i Byen taler godt om ham; han kan føde Kone og Børn med sit Hus og sit Fartøj; nu vil jeg have at vide, hvad det er, Du ikke kan lide ved ham?"

Havnefogden kløede sig med Linealen over Næsen:

"Du ved godt, hvad det er, jeg ikke kan lide ved ham . . .!"

"Alt han har været ovre paa den D, og taget Examen der, og at han snakker om "Kongen" . . . ja mere er der da ikke!" sagde hun, idet hun følte at hun blev rød i Kinderne.

Havnefogden kneb det ene Øje til, drejede paa Vestens øverste Ankerknop, og sagde:

"Saa er det bedst, at Du faar hele Løffen, min Tos! Han er en skikkelig Fyr, det ved Gud han er. Og hvad den Passiar angaar med "Kongen", saa er det bare saadan noget Brøvl, som jeg morer mig med at faa ham til at ko-vende for. Men alligevel kan jeg ikke lide, at han har været derovre. For, ser Du: han er ingen Sømand. Men han bilder sig noget ind, naar han er ombord i den tomastede Sagt med en Matros og en Kof og en Dreng. Saa kryr han sig ligesom en Skolelærer eller en Gaardmand. De kan ogsaa sagtens: Ingen skal de lystre, ingen Tamp har de faaet, de selv har Kommandoen — og saa skal hele Landet danse efter deres Pibe!"

Ser Du, saadan var hans Fa'r paa Slutningen, og saadan vil han selv blive. Han vil lave sig en Krambod derhjemme i Huset; og saa gaar han Sommerdage med sine to Mand og en Dreng ombord i sin Skøjte, og saa sjaffer de lidt over til England og lidt op i Botnisfbugten, eller de ser undervejs ind til den norske Kyst, eller de ligger og driver omkring her mellem Derne — og saa kommer han endnu i den gode Tid hjem til Mutter og Ungerne, og „lægger op“ Sulen over til hen paa Foraaret igjen — og saa er han halvt en Bonde eller Kræmmer — og saa kan han blive en hel Politikus — for den Kej bærer det jo altsammen. Og saa kan han raabe „Kongen“ leve! saa meget, han vil — men min Svigersøn bli'r han ikke! For kan jeg ikke saa en, der har tjent sig op paa Flaaden, under Flaget, som jeg selv: en Sømand vil jeg allensals ha' ind i Familien — eller Du blir gammel Somfru. Der har Du den Bested. Derpaa vil jeg la' mig tampe ihjel!“

Besteden var tydelig nok. Saa tydelig havde hun aldrig faaet den endnu. Og hun meddelte sin Fæstemand Samtalen. Han grundede lidt derover — saa traf han paa Skuldrene og sagde: „Naa ja, Herregud; vi maa vente taalmodig . . .!“

„Na, Du med din Benten“ svarede hun. „Kan Du ikke finde paa noget andet?“ —

„Jeg tror ikke, der er andet at finde paa; men jeg skal gjøre mit Bedste!“ sagde han.

Hun stod og vendte ham Ryggen. Men han drejede hende langsomt omkring og saa hende ind i Ansigtet. Og saa fik han da sit Kys.

Nogen Tid efter — og det var endnu i Sommerens Dage — fortalte han Therese, at han havde faaet en god Fragt over paa Newcastle, og derfra skulde han med Skul over til en norsk Havn, og saa — — —

„Saa skal Du vel ligge og drive omkring her mellem Derne“, fortsatte hun, idet hun tog Traaden op efter den Gamle. Og hun tilføjede sit eget: „Kan Du ikke hellere gaa ombord som Styrmand i et stort Skib, og gjøre en lang Rejse, og maaste blive Kina-Kaptajn — og saa tage mig med . . .?“

Men han svarede blot, sindig som altid: „Man kan vise sig som ligejaa god Sømand paa en kort, som paa en

lang Rejse. Da for Resten ved kun Vorherre, hvor lang eller hvor kort Rejsen bliver!"

Saa sejlede han med „Rastor og Hollar.“

Han skrev hjem fra Newcastle, og han skrev hjem fra Stavanger, og fra det sidste Sted skrev han, at han uventet havde faaet en Fragt med Fiskegrejer og Stykgods op til Tromsø. Hvis han var heldig med Vejret, kunde han være hjemme endnu inden Sævendøgn. Da han sendte Therese mange Hilsener og en lille Udskrift af den Salmebog, som han altid førte med sig, og som stadig mindede ham om at tage de menneskelige Ting med No, og lægge Alt i Forsynets Haand.

Hun følte sig imidlertid lidt stødt; det var ligesom om han vilde skolemesterere hende. „Da det havde han da virkelig ikke Ret til endnu — om han saa aldrig saa meget var hendes Kæreste!"

Hun svarede ham ikke. Hun mente, at om den Ting kunde de bedst forhandle, naar han kom hjem.

Men han kom ikke hjem ved Sævendøgn, og der kom heller ikke Brev. Derimod kom Vintren meget tidlig det Aar; og henad Jul blev der telegraferet rundt omkring fra, at der var Is i Kattegat, Is i Skagerak, og svære Storme i Nordsøen og Nordhavet.

Der var en trykket Sulestemning i Havnefogdens Hus. Men hverken Havnefogden eller hans Datter talte sammen om den Bortrejste. Datteren vilde vise, at hun i Sejghed ikke stod tilbage for Faderen; men da Helligtrekonger var forbi, saa havde hun alligevel røde Øjne ved Kaffebrødet om Morgen.

Dag Uge gik efter Uge. Nu talte hun med Ballerich om sin Fæstemand som om en Bortebleven, en, man har Ret til at begræde. Og hun græd meget i Stilhed, idet hun bebrejdede sig sin Haardhed imod ham for Bortrejsen — ja maaske var det hendes Skyld, at han havde taget den sidste Fragt saa sent paa Aaret og saa langt nordpaa! Moderen trøstede hende: man havde dog tidt hørt, at et Skib, der havde været savnet længe, var kommet for en Dag igjen — og hvad de smaa Rivninger mellem Kærestefolk angik, naa ja, man skulde bare ikke lægge Bægt paa dem, for saa kunde man ha' nok at gjøre hele Egteskabet igjennem!

Men da det saa led hen ad Fastelavn, saa blev Uvisheden, den stadige Frygt og det stadig mindskede Haab saa

pinligt for den stakkels Pige, at hun en Aftenstund pludselig brast i Graad ved Bordet i Faderens Nærværelse. Da lagde Havnefogden sin magre, haarde Haand paa Datterens Hoved. Han sagde Intet til hende ved den Lejlighed; men nu viste det sig, at de to kunde tale sammen. Han var bleven blød; hans Kjærlighed til Datteren brød igjennem, da han saa' at hun havde en virkelig Sorg. Han havde tænkt over Tingene; han troede ikke meget paa at den unge Skipper endnu var i Live, thi der var meldt alt for mange Forlis af Fartøjer, som vare skruede i Isen, eller drevne iland, eller forsvunden derude i de mørke stormende Nætter. Det var hans Natur imod, at holde Datterens Mod oppe ved en falsk Trøst; men jo mere han selv forestillede sig den unge Skipper som død og borte, jo lettere blev det ham at hde den Hensarnes Minde al skyldig Tribut. Han var jo dog virkelig en brav ung Mand — selv om han ikke havde tjent sig op paa Flaaden og under Flaget! Han kunde maaske endogsaa være bleven et Modstykke til Faderen — selv om han var vedbleven at fare med denne Galease, og selv om han endogsaa havde drevet lidt Krambodsforretning derhjemme!

Saa, Havnefogden gif videre. Medens han om Aftenen sad der ved den lille Lampe med sine to stille „Fruentimmer“, og han havde lagt sin Alvis bort, fordi hans Dine begyndte at svie, og for femte eller syvende Gang faaet Sld paa sin lille „Næsevarmer“ — saa faldt endogsaa Ordene ganske mildt fra ham om den skikkelige Fyr, hvori der ikke var ondt skabt, og som derfor kunde gaa hen og tage saadan en Ra'l i Forsvar som ham „Kongen“. Nu vilde det maaske eudda vise sig, at han ikke engang var den værste, men at der kom en hel Ruse bag efter ham, som var meget mere desperate, og som vilde dryppe „Kongen“ i hans eget Fedt, bare de kunde se deres Snit!

Og under disse Ord, der i og for sig ikke indeholdt nogen ny Opregning for den Afsødes Forstand eller for hans Hjærte, og som maaske alligevel vilde have fremkaldt en af de sædvanlige sindige Protester fra Esild Svendsens Side, hvis han havde hørt dem — under selve de barfede Ord laa der et nyt Tonefald af den Fredsommelighed, som vel kun det mere overlegne Syn paa de skrøbelige menneskelige Forhold kan afføde. Det var — saaledes forstod i hvert Fald Fruentimmerne i Stuen det — ligesom om Havnefogden tog Afstand fra sin tidligere Tilbøjelighed til

absolut at bryde Staven over Jolk efter de gængse Stif- eller Slagord. Og Therese tænkte med et Suk paa, hvor meget der kunde være vundet!

Saa var det, helt hen i Slutningen af Marts eller Begyndelsen af April, at Isen rundt omkring brød op og gik i Drift og med det aabne Bandede baade paa Fjorden og udenfor i rum Sø begyndt: der ogsaa at røre sig nyt Liv i den lille Byes Havn.

Den første Dampet kom ind; det var en af de hjemlige, af dem, der regelmæssigt anløb. Havnefogden stod ved Bolværket: Damskibskaptajnen raabte ned til ham: „Haløj! Jeg har nylig prajet „Kastor og Pollux“ herude i Fjordgabet for Indgaaende!“

„Hvad?“ raabte Havnefogden og spilede Djinene op.

„Javel! Skipper Svendsen stod ved Roret, men ellers var der ingen paa Dækket. Jeg løb ham paa Siden og spurgte om han trængte til noget. Han svarede, at Alt var vel, hvad ham selv anbelagende. Han havde en Mand overbord i Nordhavet, Roffen efterladt syg i Kristianssand, og Drengen halvdød nede i Køjen. — Det kan man ellers kalde, at klare sig selv!“

Havnefogden hørte ikke mere. Han sprang hjem, saa hurtigt de nu lidt stive Ben kunde bære ham. Men hurtigere end han selv løb Tankerne: paa Nordhavet i det stormende og saa godt som evige Vintermørke — Matrosen skyllet overbord — den fortsatte Kamp med Elementerne — den anden Mand bragt syg iland — og saa Skipperen, der med Salmebogen som sit bedste Kompas fortsætter Rejsen alene med Drengen — og saa Isgangen i Skagerak — og i Kattegat — Uger, Maaneder igjennem! Ja man tænker hurtigt; og inden Havnefogden havde naaet sit Hus, var det gaaet op for ham, at en Orlogsgast ikke altid tager de værste „Dravater“ — og at Smaaskippernes korte Rejser tidt kunde blive lange nok.

Han foer ligesom en hel lille Storm ind igjennem Stuen, forbi Therese, lige hen imod Væggeskabet.

„Hvad er der?“ spurgte hun forskrækket.

„Hvad der er? Der er en fordomt Lorden i det Skab!“

Hvor er Karduserne til Kanonerne?

„Men Ja'r dog?“

„Kom med, min Tos, kom med ud paa Skansen!“

Han trak hende med sig, og han ladede Kanonerne. Hun troede virkelig, at Havnefogden var bleven helt snur-

rende i Hovedet. Men nu pegede han ud over Fjorden. Der kom „Rastor og Bollux“ sejlende for god Vind med Flaget i Toppen. Nærmere og nærmere kom den, helt ind under Land; og der stod Esild Svendsen ved Roret, alene paa Dækket. Og han vinkede med Haanden ind til dem paa sin sindige Maade — ganske som om han havde set dem igaar. Og han „kippede“ Flaget og hilste. Det var Rofardiflaget, den frie, besindige, dristige Borgers nationale Mærke, der hilste Orlogsflaget, Splitflaget, som vajede fra Havnefogdens hvide Stang udenfor den gamle Embedsbolig.

Og nu smeldede Skansens Kanoner til Velkomst. Den halve By kom ned paa Havnen. Men Havnefogden stod paa sin Stanse, og svingede med Rasketten, og greb sin Datter fast og ivrig ved Skulderen og raabte:

„Han er Sømand! Han er Gu' straffe mig Sømand. Seg vil la' mig tampe ihjel derpaa!“

Therese baade lo og græd. Saa tog hun den Gamles Hoved, trykkede det ind mod sit, kyskede ham og sagde: „Tak, Fa'r!“ —

En Udflugt til Nordsøbadestedet „Skitmøller“.

(Af E. Jagd.)

Mæt af Hovedstadens kvalme Luft, Bogularmen i Byen og de støvede Landeveje udenfor, var det en ren Vedertvægelse, at sejle i den smukke Sommeraften op igjennem Drefund, i den stille, maaneklare Nat over Kattegattet og i den aarle, friske Morgenstund op igjennem Limfjorden til Thisted Bredning, hvor vi ankom tidligt paa Eftermiddagen.

Under de høje Bakker i det nordvestlige Hjørne af Bredningen ligger Byen Thisted, halvt skjult af Træer og smukke Plantager. Vi havde endnu tilstrækkeligt tilbage af Eftermiddagen til at bese denne ganske nette By med dens udmærket smukke Lystanlæg „Christiansgave“, og den ny Kirkegaard, der ligger paa en i Fjorden fremspringende Punt af virkelig romantisk Skjønhed. Det var en sjælden Nydelse, at sidde i den stille Sommeraften paa den af Puntens yderste Fremspring dannede Terrasse og se ud over Fjorden til de smukke Kyster, som allevegne møder Djet. Til Højre ligge de høje Skrænter under Aftenens Skumring som mørke Bjergbæge, der kaste deres Skygge ud over Fjordens blanke Vandflade; paa den anden Side af Fjorden ligge Bakkerne og Skrænterne forneden i Aftenstjærrets dæmpede Belysning, medens Toppene gløde i den synkende Sols sidste Straaler, men længere borte dæmre de i Afstandens blaalige Dis, der tættere og tættere lægger sig over Landskabet, efterhaanden som det fjerner sig, indtil dets dunkle Omrids antager Fantasiens Former og forsvinder som et Felandskab i Aftentaagen. Ogsaa mangen en maaneklar Sommernat gaar Vandringen ud over Kirkegaarden til denne Punt, hvor man kan sidde hensunken i Betragtning af Landskabet, — og Marmormonumenterne, der halvt skjulte mellem Træerne straalet i Maaneglandsen, forstærket kun Jølessen af Stedets stille Fred, idet Gravens Alvor mild forener sig med Indtrykket af den venlige Natur.

Med den arhende Dag bestege vi Bakkerne bagved Byen, der imod Nord hævede sig til en betydelig Højde, hvis øverste Top kronet af en meget stor Langdysse, hvorfra man ser vidt ud over Byen og hele den omliggende Egn. Paa Steder i Danmark findes saa mange Stæmpehøje, Stendysser og Minder baade fra den fjærnere Oldtid og fra Vikingetiden som i Thy, men Ingen ved, hvorfra de stamme, og mangen en Gang tænker man paa sin Vandring, hvor man støder paa

et eller andet saadant i øjnesaldende Minde, og spørger sig selv, hvad mon her er foregaaet, eller hvo ligger begravet her; og hvor Sagnet's Røst er forstummet, tumler Fantasien sig frit i Drømmenes Verden. Netop i de nærmest foregaaende Uger var der ved Thorshøj i Nors gjort et af disse mærkelige Fund fra den fjærne Oldtid, der pege tilbage paa Begivenheder, hvorom man savner enhver historisk Oplysning eller Forklaring. Medens tvende Husmænd arbejdede i en Grusgrav tæt ved Højen, raslede der henimod 100 smaa Guldbaade ned til dem fra et sønderbrudt Lerkar i den øverste Brink af Graven. Baadene vare af 3 til 4½ Tommers Størrelse og omtrent af samme Form som vore Fisterbaade, men Kælingerne og Spanterne vare af Bronze, medens Baadenes udvendige Beklædning var af Guldblik. 2 Uger efter fandt man 4 Allen fra samme Sted en Urne, hvori laa en meget stor og svær Guldring af 4 Tommers Diameter, hvilket ogsaa tydede paa, at dette Sted har haft særlig Betydning i Oldtiden. Vi lagde derfor Turen til Havet over denne interessante Egn, hvoraf navnlig Vennebjerg tillige frembyder overraskende Udsigter. Efter et Par Timers Rjorsel gjennem frugtbare Marker ned igjennem Dalen ved Skinnerup og derfra jævnt opstigende imod Vennebjerg, besaa vi først Grusgraven og bestege derpaa Vennebjergs høje Aas, hvorfra der pludselig aabnede sig Udsigt over en Del af Landet, som hidtil havde været skjult af Bakkerne, og en hel anden Natur viste sig nu for os. Mod Vest laa den store, ved sine bakkede, maleriske Kyster og fremspringende Bytter saa smukke „Nors Sø“, fra hvis vestlige Vig et frodigt Engdrag strakte sig dybt ned under Bakken til Nors By, hvis Kirkespir tittede op af Dalen. Men højt over Nors Kirke og By og hele den frugtbare Egn, som omgiver dem, saa vi paa den anden Side Sandørkenen udstrække sine Arme, for ligesom at omfavne og kvæle den jomfruelig frugtbare Natur i sit dræbende Favntag. Allerede er den ene Arm udstrakt over det nærliggende Sogn Tved, hvis Kirke staar midt i Sanddynen, og paa hvis Kirkegaard Sandhjemmene svaje over Gravene, og vel ligger Ræmpen her i Djebliffet bunden og tilshneladende livløs; men han ligger kun med halvtlukkede Øjne og lurar paa Lejligheden til at sprænge sine Baand. Det er en farlig Fjende, Flyvesandet; — som Indianeren paa Krigsstien lister han sig ubemærket ind paa Livet af Modstanderen, der overrastes, forinden han aner Fjendens Nærværelse. Alittaget, Sandhjemmene og Marehalmen er

blot noget visst og forsømt, og hele Alitteren igjennem ser man hist og her en lille Nabning i det spredte, løse Alit- tag; men Ingen aner nogen Fare, skjønt man vel har bemærket, at der efter Blæsten kan enkelte Steder ligge et Stænk Sand ind over Marken. Saa opstaar der efter længere Tids Tørke en forrygende Vestenstorm, og paa en Gang begynde alle Alitterne at flyge, medens Stormen fører Sandet ind over det frugtbare Land. Det er som om alle Alitbjærge vare blevne levende; Toppene forsvinde, og nye Toppe danne sig, og krybende med Jorden liste de sig nærmere og nærmere som en uoverskuelig Hærskare af snigende Tjender, der den ene efter den anden rejser Hovedet, nærmere og nærmere, — nærmere og nærmere. Stormen borer sig ind i de vældigste Sandbjærge, hvirvlende Sandet ud af smaa Huller, der hurtigt vore til mægtige Huler, indtil Resterne af Bjærgtet styrter sammen over Hulerne, gribes af Stormen og føres som en Sandstøv vidt ind over Landet. De nærliggende Landsbyers Beboere fare forstyrrede omkring uden at vide Raad eller Hjælp, eller de staa lammede af Skræk og stirre maalløse paa Tjenden, medens han tættere og tættere kryber dem i sin Nævn. Sandet lægger sig alenthjert paa de frugtbare Marker, omkring Husene, hvis Døre ikke længere kunde aabnes, paa Taget, der braser sammen under dets Vægt og under Tiden styrter tilligemed Huset om i de flygende Sandhvirvler. Det lægger sine Dæmninger over Vandløbene; Dæmningerne blive til Bjærge, der fuldstændig affpærre ethvert Afløb, saa at Vandløbene efterhaanden danne Søer af Miles Omkreds, hvis Bølger skylle hen over de tidligere Bygninger og Marker. Ingen jordisk Magt formaar at standse denne rasende Tjende, medens han er i sin Berserker- gang. Først naar Stormen har lagt sig, og Tjenden hviler efter Kampen, er der en Mulighed for at binde og tæmme ham, hvis man formaar at skaffe de fornødne Sandhjelme, Lyng og affkrællede Hedetøv til at dække over det løse Sand; men har Sandflugten naaet en altfor stor Udstrækning, da er det umuligt at skaffe Materialer dertil for efterhaanden under Forløbet af lange Tider, hvori Udelæggelsen — om end i stadig formindsket Maalestok — vil vedblive at udbrede sig. I denne som i enhver anden Kamp imod overmægtige Tjender kommer man ret til Erkjendelse af, hvor vigtigt det er at have en kraftig, velorganiseret Statsstyrelse, thi alle ad Selvhjælpsvejen eller af lokale Myn- digheder trufne Foranstaltninger have vist sig magtesløse,

M

og endnu i forrige Aarhundrede huserede Sandflugten som foran skildret; men først da Staten tog Styret i sin Haand og kraftigt gennemførte en over hele Vestkysten organiseret Klitbestyrelse, fik man Fjenden bunden. Endnu lyder dug fra Sandørkenen de Barselsord: „stol ikke paa egen Kraft, men styrk den Almenaand, der tager Alle i sin Baretægt.“

Fra Vennebjerg maatte vi tilbage til Skinnerup for atter at støde til Hovedvejen fra Thisted til Klitmøller. Ved Vester-Bandet forlade vi det dyrkede og frugtbare Land, og en Areds af Ræmpehøje paa den nordre Side af Vejen peger paa, at vi ogsaa staa paa Grænsen af den historiske Jordbund, hvor Fortidsbegivenheder have efterladt deres Minder, for at træde ind i en nydannet Verden, hvor Sandflugten har dækket Alt, hvad der hørte Fortiden til. Nu gaar det videre, stadigt igjennem de nøgne Klitter; indtil man $\frac{1}{4}$ Mil længere fremkommer til en opdyrket Slette, der ligger ganske venligt som en Dase i Ørkenen, kun adskilt fra Havet ved en smal Række Klithøje. Dette er Fisserlejet og Badestedet Klitmøller, der med sine venlige Smaahuse, sit lille Kapel og sin nyopførte Gæstgivergaard, der er indrettet med Værelser for Badegjæster, tager sig ganske hyggeligt ud. Alt er vel smaat og i landlig Stil, og Omgivelserne mangle fuldstændigt Naturens Skjønhed; men det er netop Modsatningen dertil, der gør Stedet tiltrækkende for Badegjæsterne. Er man træt af Bylivets Uro, mæt af de tilvante Omgivelser og Udspreddelser, da finder man Fred og Hvile for Sindet ved fuldstændig at fordybe sig i Ensomheden, omgivet af et Landskab, der overalt giver Billedet af den til sig selv overladte vilde Natur, hvis jomfruelige Skjønhed aabenbarer sig i det Smaa som i det Store. For Badegjæsterne er det en større Nydelse at opsoge de venlige Dale og Kløfter, bedækkede med Revlingens blankgrønne Blade, Tranebærrets, Musevikens og Blaabærbussens nydelige Smaablomster og Lyngens rosenrøde Blomstertæpper end at vandre i de smukkeste Uystanlæg ved Hovedstaden. Selv Mangelen paa tilvante Bekvemmeligheder virker snarere vækkende og oplivende end nedstemmende paa Badegjæsterne, hvoraf nogle isjor Sommer havde indkvarteret sig i en paa Stranden optrukken Dæksjaad, hvorfra de om Morgenen vilde se Solen staa op, derefter tage sig forfriskende Bade i Havet og en Vandring langs Stranden forbi Bangsaa, fra hvis øde Kyst hosstaaende Billede er taget.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønneatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemouen, en Foraarsfantasi af S. Michael-
sen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen,
med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Reiseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med
4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2
Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehenschlægers Barndom og første Ungdom, af E. Schrøder,
med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Mis-
undelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph,
4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.;
Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Hul
for lidt, Fortælling af B. Hausted, med 2 Illustr.; De tre
Dusker, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af
Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med
Illustr. af Carl Thomsen; R. Dilling: Greven af Svedala;
med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ej
skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosen-
stand; B. Østergaard. En Uvedkommende, Studie fra Baden,
med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet,
24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencfel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af
H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livsflavens Brud, en
Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det løner sig“, med Illustr. af Carl Thom-
sen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P.
Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: et Gjentestrig, med Illustr. af H. Tegner; J.
Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 24
Sider. 10 Dre.
- 28. N. Juel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R.
Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af
Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sick: Elskovskjærnerne, et Sagn fra Provence, med Illustr.;
Lansens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender Du de Stille
i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44
Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Æggedomsstyggen, med Illustr.; J. Futtrup:
Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B.
Hansen: En sørgelig Hæmmelighed, Fortælling med Illustr. af
Anker Lund; B. Østergaard: Døde Dine, med Illustr. 48 Sider.
15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af
Alf. Schmidt; Anna Borch: Djæveln som Præst, med Illustr.;

(Fortættet paa Omflagets 4de Side).

- Elith Neumert: Glauð fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt; Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, Et Sagn fra Bretagne, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Corfuzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gamburg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr. 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Nakkehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten, af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine Gyllembourg, af L. Schrøder; Johanne Louise Heiberg, af L. Schrøder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til Døden, Fortælling af Birger Hausted, med 6 Illustr.; Dronning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Naadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflngtige Skrædder, af Knud Skytte; Den hvide Pige, et Mønst Sagn, af Mogens Gynge. 9 Billeder. 28 Sider. 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P. C. Toepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hausted, med 13 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren; For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Bornholm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og Byvædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Handen hitte paa? Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af J. Nielsen. 11 Billeder, 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af Chr. Vestergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernesud, af Birger Hausted; Gjedden, jydsk Folkeeventyr, af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia, af B. Vaupell; Barre, af Mogens Gynge; Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruuu, med 19 Billeder. 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjober paa engang for et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

Mr.

Pris:

Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

Se Omflagets indvendige og bageste Side

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer, Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerparer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Vinestibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester King, Historie af Carit Etlar; Hyrdebungen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Rutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Sjllands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr. et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af C. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Hencfel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Klitmøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mølbeck, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Helsen, historisk Fortælling, af M. Hencfel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsestille fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

Ved Marskiftet.

Den gamle Gubbe er gaaet til Ro,
 En Dreng paa din Husdør banker,
 Luf op for Gæsten med Haab og Tro,
 Han kommer med kjærlige Tanker.

Han hvisker som Trøst Dig i Dret ind
 Forsoningens Ord, det milde:
 Hvad haardt og stridt, Du har haft paa Sind,
 Skal sænkes i Glemslens Kilde.

Dg Du skal mindes din Barnepligt
 Dg agte paa Danmarks Klage,
 At alt det gode kan være rigt
 Med Høst for kommende Dage.

Et Aar er svundet i Storm og Strid,
 Det nye med Hilsen kommer —
 Gud give, Børen maa være blid
 Dg mild for den danske Sommer!

M.

En Tivoliroman.

Skitse af L. Dilling.

e kjenner mig ikke?

Nej, det er rimeligt nok. Jeg er jo heller ikke her fra Kjøbenhavn.

Mit Navn er Camilla Gistrup, jeg er Datter af Proprietær Gistrup til Bindbygaard.

De synes maaske, det er underligt at jeg saaledes præsenterer mig uden videre for Publikum; men jeg skal sige Dem, jeg har nu Lyst til en-

gang i mit Liv at optræde offentlig. Det bliver rimeligvis baade første og sidste Gang; thi jeg er bleven forlovet desværre — eller Gud ske Lov. Det er nu som man tager det. Jeg tror nok forresten, at de fleste unge Piger vilde sige Gudskelov.

Vor Gaard ligger paa Landet i Nærheden af Frederikshavn. Min Moder døde tidligt; men jeg har faaet en god Opdragelse. Angaaende mit Ydre forbyder min Beskedenhed mig at tegne mit Portræt. Jeg kan kun meddele, at jeg har et blomstrende Udseende. Kapellanen, der laver nydelige Vers, skrev engang foran i „Vandenes Datter“, som han gav mig til Gulen, at jeg var rød som en rodmende Rose i Morgenrøden, og saameget tør jeg nok sige, at grim er jeg ikke.

Jeg er en Pige med megen Læsning. Jeg har slugt næsten et helt Lejebibliothek og Masser af Fuldsliteratur.

Jeg har stadig drømt om, at jeg skulde komme til at spille en Rolle her i Verden, at komme til at optræde som en af Kvindesagens Forkæmpere eller noget lignende, og De kan derfor begribe, at jeg blev som himselfalden, da Fader kom en smuk Dag og sagde, at han ønskede, jeg skulde gifte mig med en Søn af en af hans gamle Venner.

Gifte mig! Og det med en Søn af en af Faders gamle Venner. Havde det endda været med en Søn af en af Faders gamle Fjender, kunde der dog have været Mening deri.

Saa havde der i det mindste blevet lidt romantisk i Forlovelsen saadan à la Romeo og Julie; men et Fornuftparti arrangeret af Fædrene, det er dog noget, som man lærer af sine første Damenoveller, at det maa enhver velopdragen Pige modsætte sig.

Min Faders Ven var Grosserer i Kjøbenhavn, og Sønnen havde forsøgt paa at studere, men kunde ikke blive til noget, og naar Grosserer sønner ikke kan blive til noget, saa bliver de Godsejere.

Fader er gammel, og jeg skal arve Gaarden som eneste Barn, og saa kunde det være meget bekvemt for den unge Hr. Wimmelman, det er hans Navn, at saa baade en smuk Kone og et smukt Gods, og da han selv har Penge nok, kunde vi komme til at leve aldeles udmærket, mente Fædrene.

Det var nu slet ikke min Mening. Jeg havde dog ved Gud ikke lyst til at blive overdraget sammen med Gaardens øvrige Inventarium som et andet Stykke Kvæg.

Jeg begyndte derfor at græde, bebrejde Papa for Grusomhed etcetera; men ved De hvad Fader gjorde?

Han sagde blot ganske rolig, at jeg skulde lade være at skabe mig saaledes. Derjom jeg ikke vilde gifte mig med den unge Wimmelman, kunde jeg jo lade det være, og dermed var den Potte ude.

Kan der tænkes noget skrækkeligere, end at have en Fader, der ikke har Spor af Skjønliteratur i Livet, naar man selv er en Pige med Usthetik?

Jeg kunde ikke engang saa den Fornøjelse at være en Smule uhykkelig.

Saa gif jeg og var gnaven og kjed af alt muligt,

indtil Fader en Dag foreslog, at vi skulde tage ind til Kjøbenhavn.

Jeg havde endnu aldrig været i Kjøbenhavn, og blev derfor uhyre glad, og vi kunde heller ikke vælge noget heldigere Tidsrum til Rejsen end den dejlige Foraarstid, da Luften var mild og varm, og Træerne stod og prangede med deres friskeste grønne.

Vi tog med Dampskibet fra Frederikshavn, og Rejret var yndigt.

Jeg havde drømt om et Eventyr om Bord: Jeg skulde blive søsyg, svag og lidende. En rejsende engelsk Lord eller en italiensk Tenor eller til Nød en fransk Akrobat skulde hjælpe mig, blive forelsket i mig og siden flygte med mig; men jeg oplevede desværre ikke det mindste af min Drøm, ikke engang det at blive søsyg.

Der var ikke andre Passagerer end to tyske Probenrøjttere, der hele Tiden drak Sodavand og Cognac, samt en Godsejer fra Sjælland, der laa og sov paa Sofaen i Salonen, medens Fruen sad ved Pianoet i Selskaabe og spillede Sonater.

Gud, hvor Kjøbenhavn dog er storartet!

Vi kjørte direkte fra Kvæsthusbroen til Hotel d'Angleterre, hvor vi skulde bo.

Jeg sad henseunken i Beundring over Kongens Nytorv med de prægtige Huse og den dejlige Statue paa Midten.

Jeg havde aldrig set noget lignende.

Da vi havde spist Frokost, blev jeg siddende paa mit Værelse i Hotellet, medens Fader gik hen og hilste paa gamle Grosserer Wimmelman.

Han var paa Kontoret inde i Byen hver Formiddag. Forresten boede Familien ude paa Strandvejen i Sommertiden.

Da Fader kom hjem, sagde han, at det var bedst vi gik i Tivoli om Aftenen. Den følgende Dag, Søndag, var vi inviteret til Middag ude hos Grosserereren paa hans Landsted.

Fader nævnte ikke et Ord om den unge Wimmelman. Han tænkte rimeligvis, at jeg kunde komme paa andre Tanker, naar jeg først havde gjort den unge Herres Bekjendtskab. Jeg var imidlertid fast bestemt paa allerede ved det første Møde at distancere ham i den Grad, at han aldrig skulde bove at nærme sig mig med nogen Kjærlighedserklæring.

Sikken en Masse Gasblus, Flag og Wimpler, og
sikken en underlig Indretning det Tælleapparat!

Inden jeg vidste Ordet deraf, stod jeg midt i
Tivolihaven, halvt bedøvet og forvirret ved Musikken, Lyg-
terne og Menneskeværmen.

Vi sthyrede Kursen ned til Koncertsalen. Der var
det gentileste Sted at sidde, sagde Fader. Han er jo hvert
Aar inde i Hovedstaden og kjendt med Forholdene.

Trebelli sang. Der var en Masse Mennesker.
Foran Indgangen stod en hel Klump Folk og rakte Hals
for at se Primadonnaen. Paa begge Sider drev man frem
og tilbage og stødte hverandre paa Albuerne.

Fader var træt. Han vilde absolut sætte sig ned
og faa et Stykke Smørrebrød og en Bajer; men vi spej-
dede forgjæves efter et ledigt Bord. Opvarterne rystede
deltagende paa Hovedet. Ikke engang en Stol var til at
opdrive.

Vi saa haabløse ud baade jeg og Fader, da en ung
Herre rejste sig fra et lille Bord og bød Fader ærbødigt
en Stol.

Gud hvilket nydeligt Menneske!

Han var klædt som en Modejournal og havde et
lille sødt Overskjæg vixet med ungarisk Pomade og Haaret
redt ned i Panden som de franske Vinrejsende, jeg havde
set i Vinduene hjemme i Hotel Dania i Frederikshavn.
Det saa jeg, da han tog Hatten af for at hilse.

Derpaa gik han hen og hentede to Stole, Guderne
maa vide, hvor han fik dem fra, en til mig og en til sig
selv, og saa satte han sig saa pænt og beskedent ved det
ene Hjørne af Bordet og nippede til en Toddy „Caminade“,
som han kaldte det og var slet ikke paatrængende med at
begynde nogen Konversation, men jeg syntes nu at simpel
Høflighed fordrede, at man sagde ham et Par venlige Ord.

Fader siger rigtignok, at det hører med til en god
Tone her i Kjøbenhavn, at de unge Damer tager Plads
fra Herrerne uden saa meget som at sige Tak; men jeg er
nu fra Landet og har ikke bedre Opdragelse.

Derfor sagde jeg ogsaa med et venligt Smil:

„Det var ved Gud nydeligt af Dem at skaffe os
saadan en yndig Plads, hvor vi kan høre saa dejligt.“

„Det er ikke mere end enhver Kavallers Pligt at
hjælpe fremmede til Rette, og jeg trode oprigtig talt, at
Herstabet var Udlændinge. Frøkenen ser saa fransk ud.“

„Nej gjør jeg virkelig! De er den første, som har sagt det; men jeg skal sige Dem, de dumme Herrer deroppe i Frederikshavn har naturligvis ikke Begreb om, hvorledes en fransk Dame ser ud; De har altsaa været i Franfrig?“

„Ja en Hel Maaned i Paris.“

„Gud!“

„Og saa begyndte han at tale om Boulevarden og Boulogneskoven og Theatre français og Bal Mabille og La Morgue og saadant noget.“

Det kan nok være, han var interessant. Jeg hørte ikke det ringeste paa Trebelli“, som stod og brolede „Gabanera.“

Men ved De, hvad Fader sagde?

Ikke et Ord!

Jeg puffede ham paa Albuen:

„Kan Du ikke være lidt imødekommende.“

„Seg kan ikke døje den Springsfyr“, hvistede han.

„Springsfyr! „Seg vil bare sige Dig noget Pappa, at dersom den unge Wimmelmann var Halvdelen saa elst- værdig, gistede jeg mig gjerne med ham i Morgen.“

„Man skulde næsten tro, at Du allerede havde gaaet hen og lagt dit Hjærte ned i den Bomadefrukke.“

„Nej; Fader er virkelig uudholdelig!“

Alle Menneſter gik frem og tilbage og promenerede. Seg fik ogsaa Lyst til at røre mig lidt og bese Etablisſementet og Anlægget; men Fader som bare har Anlæg til Embonpoint var ikke til at ſaa af Pletten.

„Seg ved ikke, om det er for driftigt at tilbyde Frøkenen min ringe Ledſagelse“, ſagde den unge Mand beſtedent.

„Gud det vilde jeg ſaa grulig gjerne; men det er viſt ikke paſſende for en ung Pige ſom mig at ſpaſere med en fremmed Herre.“

„Nej, det synes jeg heller ikke“, ſagde Fader.

„Men Frøkenen er jo aldeles ukjendt her.“

„Ja Fader, jeg er jo aldeles ukjendt.“

„Og jeg haaber, De anſer mig for en Mand af Værdi.“

„Gudbevares“, ſagde Fader koldt.

„Naturligvis“, ſagde jeg, „og derfor modtager jeg ogsaa Deres Tilbud.“

„Naa, ſaa det gjør Du?“ ſagde Fader.

„Ja jeg gjør, Pappa. Seg er ikke kommen her for at more mig med, at Du hele Aftenen drikker Karbonade, eller hvad Du kalder det.“

Dermed tog jeg den unge Herres Arm og gik.

Seg ſaa, at Fader blev knuſende gal i Hovedet; men han maatte jo finde ſig deri, det gamle Brøvl.

Endelig havde jeg da oplevet et Eventyr!

Arm i Arm gik jeg der med en fremmed Herre, hvis Navn jeg ikke engang kjendte og heller ikke vilde ſpørge om. Vi gik med et Tag af grønne Træer over vore Hoveder ledſaget af en dæmpet Muſik. Det forekom mig, ſom om vi vandrede i Paradisets Have, hvor fulørte Gaſkupper hang ſom den forbudne Frugt mellem Grenene.

Seg ſelv hang uſigelig lykkelig ved min Kavallers Arm og ønskede bare, at han vilde bortføre mig med det ſamme; men dertil var han deſværre altfor ſiftelig.

Vi ſtyrede Vejen hen til Dampfaruſellen, og fik os den

mest mageløseste Gyngetur. Til en Virekassens blide Toner — det var naturligvis en Dampvirekasse — sad vi og gnyggede i en Baad ligesaa naturligt, som om vi havde været paa Søen, og hver Gang vi vippede rigtig højt i Bejret, hvinede jeg af Henrykkelse, medens han holdt mig om halsen med sin Arm og trykkede mig fast op til sig, for at jeg ikke skulde falde ud af Baaden.

Halv fortunlet kom jeg ned, og vi gik sagte tilbage til Koncertsalen.

„Skal vi aldrig mødes mere?“ spurgte han pludselig og saa mig mildt i Øjet.

„Vi tager i Morgen til Skodsborg for at spise til Middag hos en Familie der i Nærheden“, sagde jeg rodmende.

„Tag tidligt afsted“, sagde han. „Lad som De ved

en Fejltagelse stiger af ved Bellevue, og jeg skal vente Dem der, saa kan De senere opsøge Deres Fader."

"Jeg kunde have en saadan rasende Lyst dertil, hvis det bare gaar an."

"Stol paa mig", var hans Svar, og De kan stole paa, jeg ogsaa gjorde det.

Koncerten var forbi. Fader var meget gnaven og tog koldt Afsted med sin Kavaller, der trykkede min Haand med et Forstaaelsens Blik.

Alt gik godt den næste Dag. Fader var meget villig til at tage tidligt afsted og spadsere lidt i Skoven i Stedet for at blive i den kvalme By.

Fader sad hele Tiden paa Dampskibet og saa over til Sverige i en Theaterkikkert, og medens hans Blik svævede over til Staans Kyst, svævede hans dyrebare Datter i Land ved Bellevue, hvor hendes trofaste Ridder ventede hende.

Paa Vejen blev vi enige om at sige hinanden vore Fornavne. Han hedder Leopold. Er det ikke yndigt?

Vi gik op til Klampenborg Badehotel og spiste Frokost, Duesteg med Champagne.

Selv sad vi som to kurrende Turtelduer og inddraf Champagne og Kjærlighed i fulde Drag.

Siden spaserede vi ind i Skoven og tog Plads paa en Bænk.

Der var saa dejlig romantisk med Bøgeløv, Sommersol, Fuglesang og lignende. „Camilla“, sagde Leopold og greb min Haand. Jeg tilbeder Dem, og jeg har læst i Deres Blik, at De elsker mig; men hvad skal vor ulykke-

lige Kjærlighed føre til? Deres Fader kan ikke udstaa mig, det viste han jo tydeligt, og mine Forældre vil tvinge mig til at ægte en Gods ejer datterovre fra Sylland, rimeligvis en stumpnæset Skjønhed med Fregner."

"Vi kunde maaste flygte sammen", foreslog jeg.

"Hele min Formue er for Djæbliffet lidt over 10 Kroner", sagde han mørk.

"Og jeg har 3 Kroner 75 Dre," sagde jeg. "Derfor

kan vi ikke komme langt, vel? Vi kunde jo rigtignok tage over til Sverige og lade os vie. Det gjør jo flere danste."

"Ja og til Gjengjæld tager Svenskerne over til Danmark, naar de skal stilles ad. Nei, det gaar ikke."

"Hør Leopold, jeg faar en Ide. Vi tager begge til Skodsborg sammen. Jeg kjender Navnet paa Grossererens Villa. Vi træder begge ind og kaster os for Faders Fodder. Det bliver Tableau, og dersom den unge Wimmelmann har nogen Være i Livet, vil han ikke gjøre Forbring paa min Haand efter en saadan Scene."

"Nej, det vil han sikkert ikke", sagde Leopold med et Smil.

"Men nu maa Du sige mig dit Navn og din Stilling. Jeg kan dog ikke presentere min Kjæreste, naar jeg ikke ved hvem jeg er forlovet med."

"Det skal jeg hviste Dig i Øret, naar vi ligger for din grusomme Faders Fodder."

"Hør Leopold, Du skulde dog vel aldrig være en Greve?"

"Nej Camilla, det er jeg ikke; men jeg er en agtet, hæderlig Mand af brave Forældre, og jeg skal gjøre alt for at skaffe Dig en lykkelig Fremtid", sagde han og affar mig, fra alle Indvendinger ved at lukke mine Læber med et langt Kyss.

Jeg tænkte i mit stille Sind, at det havde været nok saa morsomt og romantisk, om han ikke havde været saa forstræffelig hæderlig; men man kan jo ikke være altfor ubillig i sine Fordringer.

Vi fandt med Lethed Grosserer Wimmelmanns Villa ved Skodsborg.

Leopold ventede udenfor. Jeg gik alene ind.

Fader sad i Havestuen sammen med Grosserer og Fruen. Det var to saadanne venlige, nydelige gamle Mennesker, at jeg synes ordentlig, det gjorde mig ondt, at jeg skulde gaa hen og sige Dem, at jeg ikke vilde gifte mig med deres Søn.

"Men hvor i Alverden har Du været Camilla?" spurgte Fader.

"Jeg tog fejl og gik i Land ved Klampenborg."

"Og hvad har Du bestilt der?"

"Jeg — jeg har forlovet mig", sagde jeg med en rask Beslutning.

"Med hvem?" udbrod Fader.

„Med den unge Mand, vi traf i Tivoli igaar Aftes. Hr. Grosserer, bedste Frue, det gjør mig frygtelig ondt; men jeg kan desværre ikke have den Fornøjelse at forlove mig med deres Søn.“

„Bort fra mine Dine“, raabte Fader. „Seg vil aldrig se Dig mere. Rejs til — til Alampenborg og staa op med ham øjeblikkelig.“

„Han er ikke paa Alampenborg, han er her“, sagde jeg dristig. „Og jeg vil aldrig stilles fra ham, selv om jeg skal følge ham til Verdens Ende.“

Leopold var traadt ind og stod ude ved Havedøren med bøiet Hoved.

„Lad nu denne Komædie være til Ende“, sagde Fru Wimmelmann og kyskede mig. „Det har holdt haardt nok for mig ikke strax at falde det søde Barn om Halsen. Se her Børn tag hinanden og blive ligesaa lykkelige, som Fatter og jeg er. Og Du min Pige, vær Du glad over,

at Du er falden i Armene paa min egen rare Dreng og ikke nogen Eventyrer.

Jeg stod som himmelfalden.

„Leopold er altsaa —“

„Ja, kjære Camilla, jeg er Leopold Wimmelman. Jeg saa Dig, da Du kom med Dampskibet, blev rasende forelsket i Dig og besluttede som ukjendt at vinde dit Hjærte.“

„Og Fader —“

„Ja“, sagde Papa, „din gamle Fader er ikke saa tosset, som Du tror. Jeg har vist, at jeg kan lave en lille Roman ligesaa godt som de andre store Skribenter, og spille Komædie kan jeg ogsaa, ikke sandt, hi, hi, hi. Jeg tror, jeg vil debutere paa Frederiksbergs Morstabs-theater som den grusomme Fader.“

Jeg fandt det passende at blive vred, og jeg forsøgte det ogsaa, men det gif ikke.

Leopold slæbte mig ned i Haven i et Sazminhsthus, og hver Gang jeg spidsede Læberne og forsøgte at surmule, misforstod han mig og troede, jeg vilde kysse ham, og saa kunde jeg tilsidst ikke lade være at le.

Nu er jeg forlovet Pige, og i næste Maaned skal jeg i Frk. Zahles Bogeskole og lære Huslighed paa seks Uger.

Det er rigtignok prosaisk, men jeg har dog oplevet en lille Forlovelsesroman.

Ja, for det er dog en Roman, ikke sandt?

Derfor skal den trykkes, og saa faar jeg alligevel en Gang se mit Navn paa Brent, ja maaske to Gange.

Thi, ser De, dersom mit Ægteskab skulde blive ulykkeligt, dersom der skulde blive Tale om smaa Knuder paa Traaden, Salousi og lignende, saa søger jeg ikke Skilsmisse med Leopold; men jeg søger at trøste mig med at skrive en Ægteskabsroman.

De faar den maaske næste Aar i Almanakken.

En rigtig Svigermøder.

(Eventyr fra Nordsjælland ved Jens Kamp.)

En Gang var der en Mand og en Kone, som boede i et Hus, der laa dybt inde i Skoven. Til Huset havde de lidt Jord med en Ko og en Hest, og det var deres hele Ejendom.

Af Børn havde de kun ét, nemlig en Datter; men hun var ogsaa baade smuk og dygtig.

Saa var det en Morgen, at de kun havde et eneste Brød i Huset, og der var saa ikke andet for, end at Datteren maatte drage til Mølle med en Sæk Korn, for at de kunde saa malet og saa baget Brød. Hun fik da Sækken lagt paa den lille Hest, og saa drog hun af Sted.

Det gik ogsaa godt, til hun var kommen et langt Stykke hjemme fra; men saa snublede Hesten over en Trærod, og Sækken faldt af og ned paa Jorden. Hun sled og slæbte for igjen at saa Sækken op; men lige meget hjalp det, for hun kunde ikke magte den alene.

Medens Pigen nu stod dér og var grædesfærdig, kom en Ridder, som var ude paa Jagt, forbi.

„Na, Hr. Ridder! — Hjælp mig endelig den Sæk op paa Hesten!“ raabte hun, da hun saa ham.

„Ja, giver du mig et Kys, saa vil jeg hjælpe dig!“ svarede Ridderen.

Nej, sagde Pigen, for hun gjorde det, skulde Sækken saa Lov til at blive liggende til evig Tid.

Sa, ja! — Det havde Ridderen ikke noget imod. — Han red sin Vej, og Pigen blev alene tilbage med sin Hest og sin Sæk.

Men Ridderen kunde alligevel ikke lade være at tænke paa den smukke og ærbare Pige, og han fik lyst til at prøve hende endnu mere. Han red derfor hjem, tog Bondeslæder paa og gjorde sig helt ukjendelig. Lidt op ad Dagen var han igjen tilbage hos Pigen, der endnu stod paa samme Sted og ingen Vej kunde komme.

Saa snart hun saa ham, raabte hun: „Na, hør du Bondemand, kom og hjælp mig den Sæk op paa Hesten, jeg kan ikke løfte den alene!“

„Ja, giver du mig et Kys min Pige, saa skal jeg hjælpe dig; men ellers ikke,“ sagde Bonden.

Nej, det vilde hun ikke; saa fik Sækken at blive liggende til evig Tid.

Saa, ja! — Det fik da blive hendes egen Sag, sagde Bonden, og saa gif han sin Vej.

Men hvordan det nu end var, saa kunde Ridderen nu mindre end før lade være at tænke paa Pigen... Na, tænkte han, hun er naturligvis alligevel ikke bedre end saa mange andre... Jeg skal dog prøve hende endnu en Gang, og det Kys, som hun hverken vilde give Ridderen eller Bonden, det skal hun komme til at give en ussel pjaltet Stodder!"

Saa klædte han sig ud i Pjalter, saa den ene Las slog til den anden, og Ansigtet smurte han til med Jord. Saaledes kom han nu for tredje Gang til Pigen, og da var det næsten Aften.

Da hun saa ham komme stavrende ved sin Stof som en anden gammel Staffel, raabte hun grædende: „Na, du

gamle Staffel, jeg har intet at give dig, men vil du ikke nok alligevel for Guds Skyld hjælpe mig, saa jeg kan faa den Sæf op paa Hesten og komme af Sted til Møllen."

"Jo, min bitte Pige," sagde Stodderen og grinede: Skjæget, "hvis du giver mig et Kys, saa skal jeg saameent gjerne hjælpe dig."

Nej, — Jy! — Saa maatte Sæffen hellere blive liggende til evig Tid.

"Ja, ja," sagde Stodderen, "det maa jo blive din egen Sag!" — Og saa humpede han videre af Sted.

Men da græd Pigen endnu mere; thi hun syntes, det var dog saa grueligt at blive staaende der ude i Skoven hele den lange mørke Nat.

"Na, bi lidt! — Vi lidt! — Kom igjen!" raabte hun saa efter Stodderen.

Jo, saa kom Stodderen ogsaa igjen. Han hjalp hende Sæffen op paa Hesten, og enten hun saa pib eller sang, saa kysede han hende lige midt paa Munden, og dermed stavrede han af igjen.

Pigen kom saa lykkelig til Mølle med sin Sæf, hun fik malet og kom hjem igjen; men der var nok ingen, som fik noget at vide om, hvorledes det var gaaet hende.

Saa gik der igjen en Tid, og skjønt nu Ridderen havde faaet den smukke Pige til at give sig et Kys, saa kunde han dog alligevel ikke glemme hende. Hun stod for hans Tanke baade Dag og Nat, og han tog sig næsten ikke andet for, end at ride alene om i Skovene fra Morgen til Aften; men han saa' aldrig igjen noget til Pigen, og tilsidst blev han helt tungsindig. Da svor han i sit stille Sind, at om det igjen nogensinde maatte lykkes ham at finde Pigen, saa skulde hun, — hvad Stand hun end saa var af —, blive hans Hustru.

Nu forespurgte han sig om hende baade langt og nær der omkring, og omsider fik han da ogsaa at høre, at hun skulde bo inde i Huset i den store Skov.

Han red nu glad hen til hendes Forældre, og da de fik at vide, hvem han var, saa havde de jo ikke noget imod det Gistermaal. Datteren blev saa kaldt til. Hun blev baade rød og bleg, da hun saa' Ridderen; men tilsidst gav hun dog sit Samtykke.

Der blev saa holdt Bryllup, og siden drog Pigen med Ridderen hjem som hans Hustru, og nu var da alt saa meget godt.

I den første Tid herefter levede Ridderen rolig og stille paa sit Slot; men da en Tid var gaaet, fik han igjen Lyst til Jagten. Det varede da ikke længe, før alle hans Kammerater fra de lystige Ungkarledage igjen indfandt sig paa Slottet, og nu gik det igjen med Jagt om Dagen og Svir og Sværm saa lang Natten var.

Saa var det en Aften, som Ridderen og hans Kammerater vare blevne saa overhaands lystige, at han ikke kunde dy sig; men under højroftet Latter fortalte han, hvordan han havde lært sin Frue at kjende, og hvorledes hun havde maattet kysse den pjalte Stodder, skjønt hun hverken havde villet kysse Ridderen eller Bonden.

I det samme kom hans Frue ind i Salen, hvor de sad og drak.

„Godaften Frue!“ raabte Ridderen. — „Seg kjender en skjøn Somsfru, som en Gang kysjede en Ridder i sin Nød. — Kan du gætte, hvem det var?“

Alle Kammeraterne stak i med at le og fnise, de saa' paa Fruen; men hun gik igjen uden at sige noget.

Kort Tid der efter syntes Svigermoderen der inde i Hytten i Skoven, at hun dog en Gang maatte hen at besøge Datteren, som nu var bleven saa sin en Frue, at hun boede i et stort Slot.

Den gamle Moder kom saa ogsaa til Slottet og blev vel modtaget af Datteren; men da hun begyndte at udspørge Datteren om, hvorledes hun havde det, saa kunde hun nok mærke, at der var noget, der ikke var saa rigtigt, som det skulde være. Datteren sagde nok selv, at hun havde det meget godt; men dermed lod Moderen sig ikke nøje, og langt om længe, saa maatte Datteren da ogsaa op med Lektien, og hun fortalte da hvorledes hendes Mand stadig drillede hende med, at hun en Gang i sin Nød havde kysset én der inde i Skoven... Ellers var hendes Mand altid god imod hende; men naar han fik noget at drikke, saa maatte hun altid høre dette, og saa blev hun udlet af alle hans Kammerater.

„Hyt! — ikke andet!“ sagde Moderen, „det skal jeg saa skam snart kure ham for!“

Saa sagde Moderen Farvel og gik igjen hjem til sin Hytte i Skoven.

Dagen efter traf det sig, at Ridderen red alene paa Jagt i Skoven. Da han var kommen et godt Stykke ind i Skoven, syntes han, at det blev saa underligt omkring ham;

der lagde sig ligesom en Taage for hans Øjne, og han kunde slet ikke kjende, hvor han var, endstjønt han fra Barnsben af næsten hver Dag havde faret om i den samme Skov. Han vendte om og vilde ride hjem, men han kjendte hverken Vej eller Sti, og jo længere han red, jo mere forvildet blev han. Han havde ikke faaet noget at spise, siden han om Morgenen drog hjemme fra, og han begyndte at blive sulten.

Endelig, da det var nær imod Aften, kom han til en aaben Plads i Skoven, og her stod en lille Hytte, som han aldrig før havde seet. Han sprang af Hesten og joer ind ad Døren, for han var baade tørstig og sulten. Der inde

i Stuen fandt han ingen, uden en gammel tandløs Kælling, der sad i Dvankrogen og gumlede paa en Brødsforpe, imedens hun rørte i en Potte med Melgrød, som stod over Ilden, og hun var saa grim, at han aldrig havde seet hendes lige.

"Na, hør, du gamle Mo'er!" sagde Ridderen, "giv mig din Brød og saa lidt at drikke til, saa skal du saa en stor Sølvskilling."

"Ho — ho!" sagde Kællingen og hostede.... "Saa giber den skøn Ridder mig et Kys, saa skal han saamænd saa hele Potten fuld."

"Nej, fy for den Lede!" sagde Ridderen og spyttede. Det skulde han ikke have noget af, saa vilde han hellere fulde ihjel.

Saa, han fik raade sig selv, sagde Kællingen.

Saa satte Ridderen sig igjen til Hest, og han mente, at det maatte være rent forbandet, om ikke han skulde kunne finde ud af den Skov, hvor han ellers var saa godt kjendt.

Men han red og red den hele Aften og den lange Nat med og endda var han lige nær. Og da Sol igjen stod op, og han paany skulde se sig om, saa holdt han igjen udenfor den gamle Kællings Hytte. Han var nu saa sulten at Tarmene skreg i Livet paa ham, og atter gik han ind for at høre, om ikke den gamle Kælling skulde være lettere at komme overens med.

Hun sad som før ved Dvnen og rørte i Melgrøden, som hun skulde have til sin Dabre, og han syntes hun var bleven halvt saa grim til, som hun før havde været.

Han tog da en stor Guldsilling op af Lommen, viste hende den og spurgte, om ikke hun nok vilde lade ham saa Melgrøden, naar hun til Gjengjæld fik Skillingen.

"Ho — ho!" sagde Kællingen. — "Nej, men hvis den skøn Ridder vil give mig et Kys, saa skal han saamænd saa hele Potten fuld!"

Nej, det skulde Ridderen dog ikke have noget af, hvor sulten han saa var.

Uergerlig steg han igjen til Hest og red sin Vej. Han red og red, som han var gal den hele lange Dag; men han fandt ingen Skov ud af, og da Solen igjen stod lavt paa Himlen, havde han, uden at han selv vidste noget deraf, igjen redet saaledes rundt, at han atter holdt uden for Kællingens Hytte.

Han var saa sulten og saa udmattet, at han knap kunde holde sig paa Hesten... Det fik ikke hjælp, han maatte igjen ind til den gamle Kælling, og ihvad det end maatte koste, saa skulde han have noget at leve af.

Da han kom ind, sad Kællingen som altid og gumlede ved Dvnen, imedens hun rørte i sin Melgrød. Hun skulde

just til at have sin Aftensmand, og Ridderen syntes, at det var umuligt, hun kunde blive grimmere.

Ridderen tog sin Bengepung op og rystede den. — „Na, lille Mo'er, tag denne Pung og giv saa mig Feres Grød!“

„Ho — ho — ho!“ lo Kællingen. „Nej, men hvis den skøn Ridder vil give mig et Kys, saa skal han saameend saa hele Potten fuld!“

Hvad skulde han gjøre?... Det var dog grusomt, skulde han virkelig nødes til at kysse et saadant gammelt Rivejern!... Men hvor var han dog sulten!... Na, der var jo da endelig ingen som saa' det...

Dg enten han saa peb eller sang, saa maatte han nu hen at kysse Kællingen lige midt paa Munden. — —

Da han saa havde faaet sig tørret om Munden, klemte han paa Grøden. — Han havde aldrig før smagt Melgrød, men hvor den dog smagte! — Aldrig havde nogen Ket smagt ham saa godt.

Saa sagde han Kællingen Farvel, og da han nu igjen var kommen til Hest fandt han med Lethed Bejen og kom saaledes snart ud af Skoven og hjem igjen til sit Slot.

Nu gik alt der hjemme i Slottet en Tid ved det gamle. Til daglig var Ridderen meget god mod sin Fru; men naar han havde faaet en Taar over Tørsten, gik det undertiden som det kunde.

En Gang havde han igjen faaet en hel Hob af de gamle Kammerater samlet sammen, og nu gik det paant med Svir og Sværm.

Da Fruen en Dag kom ind i Salen, hvor de sad og drak, raabte Ridderen helt overstadig: „Seg kjender en skøn Somfru, som en Gang kysjede en Ridder i sin Nød... Kan du gjætte hvem det var?“

Alle Kammeraterne stak i med at fnise og le; thi de kjendte jo alle Historien.

„Ja,“ svarede Fruen, „men jeg kjender en Ridder, som en Gang kysjede en gammel Kælling for en Potte Grød... Kan du gjætte, hvem det var?“

Da blev Ridderen tavst og rød, men sagde ingen Ting. Kammeraterne lo over det raske Svar, og da de saa', at Ridderen blev forlegen, begyndte de at drille ham og at plage ham for at saa at vide, hvordan det hængte sammen med den Potte Grød; men med den Historie kunde Ridderen holde tæt.

Nu kunde Ridderen forstaa, at den gamle Kælling fra Skoven af, havde ikke været nogen anden end hans egen Svigermoder, og at hun nok kunde mere end sit Fadervor. Siden drillede han aldrig sin Kone med, at hun en Gang havde kysset en Ridder i sin Nød, og derefter levede de saa meget godt sammen.

Uf Niels Wivels Mappe.

Bonden. „Hvad er det for en Bygning di opfører derhenne?“

Herren. „Det er et nyt Galehus for Bønder.“

Bonden. „Sa jai kan sku tænke det, for ier Rjøb. stadsjolk er det naturligvis for lille.“ —

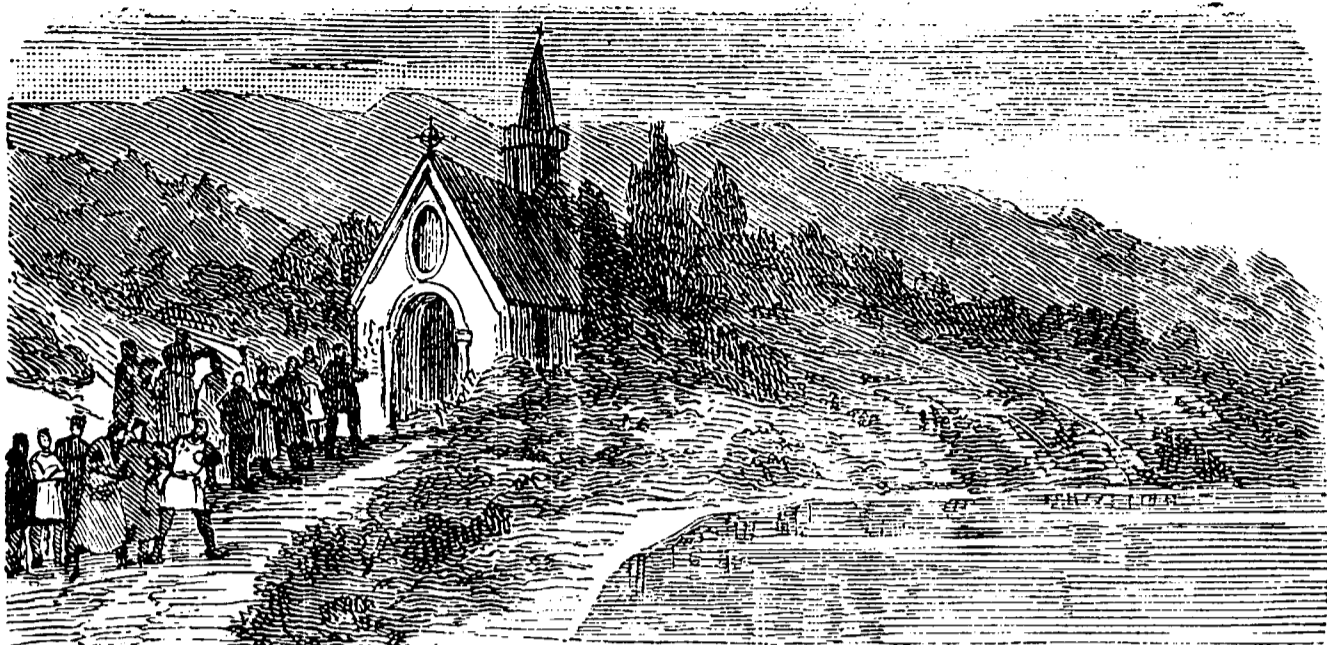
et var under Dronning Elisabeth,
Det kom mellem Britter paa Talen,
At man burde se at faa Højhedsret
Over Derne syd for Kanalen.

Det var især de normanniske Der,
Som stod under Frankrigs Binge,
Der havde vaft deres Krigerhumør,
Dg som de vilde betvinge.

Men de var ej let at komme nær,
Hvad tusind Skibbrud fortælle;
De franses trindt af Klipper og Skjær,
Hvor Bølgerne brydes med Vælde.

Saa fandt de da paa en snedig List.
Bed hvilken kun lidt de vove —
Det var jo hverken først eller sidst,
De krænkede Tro og Love! —

Lidt ude til Søs, en skønne Dag
Bed Sarks de grønklædte Bankers
Fortryllende Høje, med Sorgeslag
En Brig sig lægger til Ankers.

En Baad sættes ud og kommer i Land —
Man skulde nu hilse blandt andet:
Kapteinen var død! — om ikke de kan
Begrave ham oppe i Landet?

„Og kommer vi med Kapteinens Lig“,
Det sagde man cerligt og aaben,
„Saa vil vi vel ikke tænke paa Svig,
Men komme foruden Naaben.“

„Paa Stedet her I kan, hvis I vil,
Besætningen visiter.“

Saa fik de da Tilladelse til
Med deres Kaptein at passere. —

Den næste Dag fra Den man saa
Barkassen flyde paa Bølge,
Mens tvende Baade, der ikke var smaa,
Drog med som den dødes Følge.

Naar! hvem vilde deraf ane Svig?
Det laa just ikke for Gætning! —
Det var jo klart at Kapteinens Lig
Blev fulgt af den hele Besætning.

Man gik i Land ved den stejle Mas
Mod Aften, da Dagen hælded';
Men ikke et eneste Baaben saaes,
Dg saa gik de op til Kapellet.

Saa satte de Kisten i Kirkekrog
Dg lukked' den Dør, der stod aaben,
Hvorpaa de aabnede Kistens Laag,
Der skjulte de blinkende Baaben.

Et hvilende Baaben er blottet for Mand,
Det kan ikke hugge og støde;
Men gribes det først af en kraftig Haand,
Saa staar det op fra de døde!

De Vikinger hærged' den hele Egn —
Det blev et morderisk Møde!
Thi det var tilvisse en gram Kaptein,
Der var staaet op fra de døde!

Men Dernes Vetter — af Roden dansk —
De føre nu brittisk Banner;
De kalde sig engelske, tale fransk
Dg er de sidste Normanner.

Af V. K. (Efter et fransk Sagn.)

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønnedatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Feraarsfantasi af S. Michaelsen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Reiserindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underverk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehlenschlægers Barndom og første Ungdom, af L. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Misundelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Kul for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre Duffer, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med Illustr. af Carl Thomsen; L. Dilling: Greven af Svedala, med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ej skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosenstand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Gaden, med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarettet, 24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af H. P. Vindeburg; Ungvor Bondesen: Livs slavens Brud, en Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det løner sig“, med Illustr. af Carl Thomsen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P. Vindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Glentestrig, med Illustr. af H. Tegner; J. Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 24 Sider. 10 Dre.
- 28. N. Suel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R. Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sic: Elskovstjærnerne. Et Sagn fra Provence, med Illustr.; Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender du de Stille i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44 Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsstyggen, med Illustr.; J. Futtrup: Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B. Hansen: En sørgelig Hjemmelighed, Fortælling med Illustr. af Anker Lund; B. Østergaard: Onde Dje, med Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af Alf. Schmidt; Anna Borch: Djævelen som Præst, med Illustr.;

(Fortættes paa Omflagets 4de Side.)

- Elith Neumert: Iland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt; Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, et Sagn fra Bretagne, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Korfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gamburg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr. 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Raffehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten, af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine Ghlembourg, af L. Schröder; Johanne Louise Heiberg, af L. Schröder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dronning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Naadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige, et Mønst Sagn, af Mogens Gyng. 9 Billeder. 28 Sider. 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P. C. Toepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren; For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Bornholm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og Byvædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa? Æventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af S. Nielsen. 11 Billeder, 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af Chr Westergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernefud, af Birger Hansted; Gjedden, ihjelt Folkeæventyr, af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia, af B. Vaupell; Barre, af Mogens Gyng; Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder. 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjober paa engang for et Beløb af 4 Kr., erholder 10% Rabat.

Mr.

Pris:

Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

Se Omflagets indvendige og bageste Side

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

-
- Nr. 1. Præstens Sommerparer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester Ring, Historie af Carit Etlar; Hyrdedrengen, Eventyr af Knud Ektte; Kødhoved, af Carl Andersen; En hemmelig-
hetssuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Kata-
komber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Kutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frede-
riksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Bille-
der. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer;
Sjællands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr. et Musæum,
af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbhytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot
og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder.
72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanck,
af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Nigborg, af H. F. Ewald,
med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Heudel, med 7 Illustr.
96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5
Illustr.; En Udflugt til „Klitmøller“, af C. Jagd, med 1
Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste
Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mol-
beck, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp,
med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Sæksen, historisk Fortælling, af M. Heudel, med 9 Illustr.;
Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsekitse fra Grækenland, af Mænna, med 2 Illustr.; Slave-
handleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr.
24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

Heksen.

Historisk Fortælling af M. Hencel.

„Drag Skodderne fra Dreng og aabn Døren — men rap Dig en Kjende, for om jeg ikke fejler saa er Klokken alt fem slagen, Solen staar jo højt paa Himlen og Folk have længst været paa Færde i Gaderne.“

Den saaledes talende, en lille bever Mand med et ivrigt Ansigt og hastige Bevægelser, som en tidlig Morgenstund i Aaret 1638 stod midt i sin Bod, i Færd med at isøre sig sin side Kjortel af graabrunt Alcede, var Skomager Niels Toller, en Dystter af Fødsel, men nu i mange Aar bosiddende Borger i den gode Stad Helsingør. Drengen, som søvndrucken var tumlet frem fra et eller andet Aflukke, hvor han havde tilbragt Natten, skyndte sig at aabne for Sommerdagens Dags, der nu straalende og klart faldt ind gennem det lille Vindue, og det viste sig da ogsaa, at hans Husbond havde havt Ret og at han maatte have sovet over sig, thi de fleste Vinduer og Husdøre vare alt aabnede for at indlade den friske Morgenluft i de kvalme Forstuer og Kamre, og Arbejderne, som gik til deres Dont, Skoledrenge, som

hastede til Skolen og Bønder, som vare komne ind fra Landet med deres Varer, færdedes allerede derude paa Gaden. Mester Niels havde da ikke saasnart faaet sit Skjødskind bundet for sig, og taget Blads foran sit Læder og sin Læst, medens Drengen, som skulde rømme op i Bøden, udførte forskjellige Kunststykker bag hans Ryg, saasom at skjære Ansigter paa den mest forbavsende Maade ad forbigaaende Ynglinge paa hans egen Alder, der kastede Blikket ind gennem den aabne Dør, anbringe sine ti Fingre i en højt upassende Nærhed af sin Næse og lignende Jdrætter — førend der hørtes Hovslag af Heste paa den ujævne Stenbro og to Ryttere, en adelig Herre og hans Svend, saas at gjøre Holdt udenfor Huset.

„En god Morgen og en endnu bedre Dag, Mester Niels!“ lød en munter ungdommelig Røst, og Adelsmanden, en kraftig bygget, noget forladen Stikkelse paa henvend tredive Aar bøjede sig frem paa Hesten, for at tale ind gennem den aabne Boddør. „Nu har I saa de Par vælske Støvler færdige til mig?“

Stomageren kom til Synne paa Tærstelen, bukkende og skrabbende for den fornemme Herre. Af højbaarne Hr. Gyldenløve, nu skjæmter I vist med Eders ringe Tjener,“ udbrod han og rystede paa Hovedet. „Forgangen Dag — om jeg mindes ret var det i Løverdags — da I prøvede Eders Sko, var det at I viste mig den Væge at bestille disse Støvler og endnu er vi kun først paa Ugen, det er min Tro for stakket en Frist at unde mig!“

„Ja, ja gode Mester, jeg faar vel saa at vente, og skal det ej heller kymre Eder stort — min Vej faldt kun saa af en Hændelse her forbi denne Morgenstund!“ Hans Blik gled i samme Øjeblik hen over Huset og standsede saa ved et af de smaa Vinduere i øverste Stokværk, hvor det dvælede i nogen Tid med et Udtryk, som røbede, at det dog nok ikke var ganske af en Hændelse, at han var kommen her forbi. Derksom nogen i det samme havde givet Ngt paa Svenden, en lang opløben Karl med et lidet tiltalende Ansigt og et stridt rødt Haar og Mundstjæg, vilde man have bemærket, at hans skulende Blik søgte samme Retning som hans Herres, og at hans tynde, blodløse Læber trak sig sammen med et haanligt Udtryk. Niels Toller havde rømmet sig flere Gange, uden at blive bemærket, medens der glimtede et vist listigt Blink i hans smaa klare Øjne, som havde Lighed med en Fugl, da Adels-

manden pludselig vendte sig til ham og spurgte: „Hvor lider Eders Frønte den skønne Somfru Bente? Er hun ej endnu opstanden, eller er hun kanske alt udgangen at nyde Vejrets og Morgenluftens Herlighed?“

„Sandelig strænge Herre, det skal jeg have ondt ved at sige Eder, eftersom hun ej længer er til Huse her hos mig. Siden i Gaar bor hun henne til Hans Pedersens, hvor der er saa meget at tage vare, at hendes Søster mente hun kunde have Brug for hende.“

„Ej det kom hastigt paa. Kun lidet gavnligt tyktes det mig ellers for saa ung en Tomfru at færdes blandt de mange Matroser og fremmede Folk, som søge did, hvor der er Handel og meget Husgesinde; hun er min Tro for god til sliq en Dont.“ „Saamænd, dog er hun vel ej bedre end som hendes Søster, Hans Pedersens Hustru og min egen — nu salig i Herren! De toge min Tro ingen Skade af at røgte deres Gjerning, og Bente hytter sig og vel, saasom hun er en ærbar Pige; — skulde nogen prøve at gantes med hende for hendes fjønne Ansigt's Skyld, da er hun nok i Stand til at vise ham fra sig, saa det har Synd og Alem!“

Den adelige Herre drejede med en misfornøjet Mine paa sit sirlige Overstjæg og trak paa Skulderen. At han følte sig stuffet ved Tomfruens Fraværelse, det var just ikke saa vanstelig at forstaa og et Djeblik efter tog han en temmelig brat Afsted, uden at tale videre om sine Støvler. Den lille Skomager blev staaende i Husdøren og saa efter ham med en betænkkelig Hovedrysten, da han red ned ad Gaden. „Pas nu kun paa, om han ikke drejer om ad Stengade forbi Hanses“, mumlede han ved sig selv, „de store Herrer ere dog alle ens i det Stykke. Jeg gad ellers nok vidst, hvor mange Gange den højbaarne Hr. Gyldenløve har lagt Bejen tilbage mellem Frederiksborg og Kronborg i de sidste tre Uger, ene og aleneste for dets Skyld, at han fandt Behag i Bente Davidsdatters angeneme Afsyn og Skabning. Det blev mig som vandt mest derved, al den Stund han saa slittig under mig sin Søgning, for hvad ham selv anbelanger, da har Bente nok næppe laant ham Gehør og han har ej haft anden Gavn deraf end Motionen, han fik i den friske Luft, — den jeg ellers formener, at han nok kan have nødig, saasom han tyktes mig at slægte sin kongelige Herre Fader paa, og have vel megen Tørlighed for saa ung en Herre. — Ja, tænkte jeg det ikke — nu rider han om ad Stengade! Gud have Lov, at Pigen er kommen hen til Hanses, hun var bleven mig noget melankolisk paa den senere Tid, og man kan dog aldrig vide, hvad for Grillen sliq forliebt Kavaller kan jætte et Kvindfolk i Hovedet; allensals er hun bedre forvaret hos sin Søster end her hos mig, og skulde noget hændes, saa kan jeg to mine Hænder i Uskyldighed.“

Efter denne lange Enetale vendte Niels Toller atter tilbage til sit Arbejde, og tog med fornøjet Sver fat paa

de lange vælske Støvler med deres Underfoder af sirligt rødt Læder, som endnu ikke var bleven færdige til den højbaarne Hr. Kristian Ulrik Gyldenløve, Kong Kristian den fjerdes ældste naturlige Søn. (Ikke at forveyle med den langt yngre Ulrik Kristian, født af Wibekke Kruse, som, bekjendt for sine Udsejleser og sin Tapperhed, døde under Kjøbenhavns Belejring.) Den syv og tyveaarige Kristian Ulrik, Herre til Noelsdorf, havde ligesom alle Kongens mange Sønner og Døtre, faaet en meget omhyggelig Opdragelse, og Faderen syntes at have nærret megen Tillid til hans Dydighed og gode Evner, eftersom han endnu kun var ganske ung, da han allerede blev sendt som Gesandt til Frankrig. Det var maaske mindre hans Indsigt i Statssager end et vist elskværdigt vindende Væsen, som gjorde ham saa skiftet til de diplomatiske Hverv, hvilke Kongen fra Tid til anden overdrog ham; vist er det, at han jævnlig blev foretrukket for andre og fik Lejlighed til at se sig meget om i Verden, og nu i denne Sommer var der tiltænkt ham en ny Sendelse, denne Gang til Sverrig, for om muligt at bilægge de Stridigheder, der saa længe havde ulmet, men endnu ikke vare komne til Udbrud. Det var medens han afventede sin kongelige Faders Komme til Frederiksborg, og af og til tog op for at besøge sin Ven Frederik Urne, Lehnsmanden paa Kronborg, hvor han saa plejede at opholde sig nogle Dage ad Gangen og fordrive Tiden med Spil og et eller andet lystigt Drickelag i Selskab med Garnisonens Officerer, at han en Dag havde faaet Dje paa et af de yndigste Pigehoveder, han mindedes nogen sinde at have set. Det var indenfor det lille Vindue ovenover Skomagerens Bod, og fra nu af kunde Mester Toller glæde sig ved hans jævnlige Besøg. Mange vare de Corduans Sko og vælske Støvler, der i denne Tid vandrede ud fra Skomagerens Værksted efter Bestilling af den højbaarne Hr. Gyldenløve, men endnu flere vare de beundrende Djekast og de artige Ord, der henvendtes til den skønne syttenaarige Bente, Luft Davids Datter, naar hun, hvad af og til hændte, tog imod ham eller tilfældigvis opholdt sig derinde i Bodden. Hun var forældreløs og havde i nogle Aar levet i Huset hos Niels Toller, som havde været gift med hendes ældste Søster, men undertiden maatte hun ogsaa gaa til Haande hos den anden Søstermand, den velhavende Kræmmer Hans Pedersen paa Stengade. Hvad der dog ikke behagede hende saa syndeligt, thi Søsteren

Karen Davidsdatter var en af de skrappe Husmodre, som sjældent undte sine omværende No, medens hun hos den lille skikkelige Stomager havde al den Frihed, hun kunde ønske sig, til uforstyrret at hengive sig til sine Drømmerier eller sin Læsning. Det var da heller ikke hendes Skjønhed alene — og hun var virkelig overmaade dejlig, en af disse slanke afrundede Kvindefikkelser med bløde regelmæssige Træk og et hyppigt rødgyldent Haar — som fængslede Gjldenløve, men noget i hendes Bæsen og Fremtræden, som røbede stor Forstand og en Dannelse, der stod langt over hendes Stand. Hun var som en fager Blomst, der groer paa et Sted og i Omgivelser, hvor den ikke hører hjemme, og han havde faaet Lyst til at plukke denne sjeldne Blomst!

Alt Bente Davidsdatter imidlertid ikke var nogen let Erobring, det fik han snart at føle, — et almindeligt Galanteri tog hun for hvad det var, uden at tillægge det nogen videre Betydning, en alvorligere Tilnærmelse afflog hun, da hun gættede dens Natur. Men netop dette ceggede ham, og hvad der i Begyndelsen kun havde været en flygtig Tidfort, blev snart til en virkelig Lidenskab, som gjorde ham fast besluttet paa at sætte alle Hensyn til Side for at naa sit Maal. Han tvivlede ikke om, at han jo tilfids vilde gaa af med Sejren, thi han havde trods al Bentes Modstand, dog læst Beundring og maaske endnu en varmere Følelse i hendes Blik; at hun alt havde en Vejler, bekymrede ham ikke stort, thi hvorledes skulde vel denne, en ringe fattig Svend, kunne maale sig med ham, den rige højbaarne Herre, hvis Glans og ridderlige Fremtræden maatte blænde Djnene, selv paa et mindre ungt og uersarent Pige barn. — Og dog havde der været en Tid, og den laa ikke langt tilbage, da Bente havde laant Dren til denne Vejler, og skjøndt der endnu ikke var fejret nogen egentlig Trolovelse imellem dem, betragtedes det dog som en afgjort Sag af de paagjældende selv og deres Slægtinge, at San Jofens en Gang skulde hjemføre Bente Davidsdatter som sin Brud. San Jofens var Skriver, eller hvad vi i vore Dage vilde kalde Fuldmægtig, hos den rige Toldklarere Willum Mortensen, som med sine egne Skibe drev Handel paa Udlandet. Han var, som Navnet antydede, af hollandsk Oprindelse. Slægten var i sin Tid indvandret fra Nederlandene, da den grusomme Filip den andens og Hertugen af Albas Forfølgelser havde tvungen saa mange af de reformerte

til at forlade deres Fædreland og bosætte sig andre Steder, og San Tokens syntes ogsaa at være i Besiddelse af en Hollænders hele No og Glegma, hvem intet kunde bringe ud af Ligevægt, — tung og indefluttet var han, men for Nesten en brav Svend og opfyldt af Kjærlighed til den Pige, som allerede fra Barneaarene havde forekommet ham smukkere end alle andre, skjønt han kun daarlig forstod at udtale det. Bente anede næppe Styrken og Dybden af hans Følelser for hende, hun dømte efter Skinnets, og antog ham for et ganske almindeligt Hverdagsmenneske, men hun havde Tillid til ham og havde altid hidtil funden, at hun holdt tilstrækkeligt af ham til at blive hans Hustru — helst da den Lod, at spise Naadsensbrødet hos sine Søskende, ingenlunde forekom hende ønskelig. Siden hun havde lært Gyldenløve at kjende, var hun imidlertid begyndt at anstille Sammenligninger mellem de to, der selvfølgelig ikke faldt ud til San Tokens Fordel. Ved Siden af den fine, ridderlige og belevne Adelsmand forekom Skrивeren hende plump og kejtet, og der var efterhaanden opstaaet en vis Ligeghydighed og Kulde i hendes Væsen imod ham, som gik ham langt nærmere til Hjertet end hun tænkte sig. Havde han blot været noget mindre tør og utilgængelig, havde der været lidt mere af Elskerens Barm at spore hos ham, havde han sikkert ikke begyndt at tabe og Gyldenløve at vinde Terrain, — men Bente var af en ildfuld og sværmerisk Natur, som levede langt mere i sine Drømme og Fantasibilleder, end i Virkeligheden, og en Mand som Gyldenløve med alle sin Stands ydre Fortrin, kunde ikke andet end svare til det Ideal hun havde skabt sig.

Denne Morgenstund, just som Kristian Ulrik kom ridedude gennem Stengade, allerede i Fraastand spejdende efter det smukke anselige Hus med den høje Stentrappe og Bisflaget, hvor Hans Pedersøn boede og drev sin temmelig udstrakte Handel med Urtekræm — navnlig Krydderier, hvoraf Forbruget i hine Tider var saa stort — Klæde og alt Slags Skibs-Inventarium, stode Bente Davidsdatter og San Tokens i Stuen indenfor Aramboden, for at tage Afsted med hinanden, thi den sidste var i Begreb med, paa sin Husbonds Begne, at gjøre en Forretningsrejse med et af dennes Skibe, og forventedes at blive borte i nogen Tid. Bente havde lagt sin Haand i hans — hun følte i dette Djeblig ligesom en Slags Anger over sin Aldfærd i den senere Tid. Hun havde næsten tænkt sig det

som en Vettelse at han skulde bort, og nu var det dog som om hun stod i Begreb med at miste en Støtte, den eneste hun havde at klynge sig til og at stole paa! I det samme faldt hendes Blik ud gennem Vinduet paa Gyldeuløve, som langsomt red forbi; deres Dine mødtes og en glødende Rødme farvede hendes Kinder, da hun næsten umærkelig bøjede sit Hoved for at gjengjælde hans Hilsen. Og saa San Tokens skiftede Farve, han havde set og forstaaet det

hele. „Bente“, sagde han og hans dybe Stemme rystede en Kjende, „er det denne Mand som er kommen os imellem og har vendt dit Hjærte fra mig?“ Bente tav, og han vedblev i en indtrængende Tone, som i dette Djæblig greb hende med en sælsom Magt: „Kjær var Du mig, kjærere end Du nogentid vidste det, Bente Davidsdatter, al den Stund det ej ret vilde frem over mine Læber, saa er og

din Lykke mig mere værd end min egen, og ej uden Gru
ser jeg den i denne Stund vissefælg at staa paa Spil.
Thi beder jeg Dig drage mine Ord til Minde: Fly denne
Adelsmand som vissefælg ej vil Dig noget godt, og luf
Dine Øren for hans Smiger og daarende Tale, som alt
har begyndt at forgifte dit Sind —"

"Ej var det min Agt at svige Dig Jan Sotens, sagde
Bente jagtmodig, saa ej heller nu! Men har Du rettelig
betænkt om vi to passe for hinanden, og om Du ej heller
bør vælge Dig en anden Somfru, langt bedre af Sind og
kjønnere af Skabning end jeg, som er mere skicket til at
være din Hustru og berede Dig et lykkeligt Hjem?"

Jan Sotens rystede paa Hovedet og der viste sig en
smertelig Bevægelse i hans mandige Ansigt. "Du tale ej
saa Bente," udbrød han, "al den Stund Du ved, at slikt
ingensinde var tænkeligt, og at vorder ej Du min
Hustru, da vorder ingen anden det! Ej er jeg til Sinds
at tvinge din Willie og din Hu, hverken siden eller nu i
denne Stund, for tvungen Brud var ej værd at eje, men
saare vel kjender Du nu min Mening og min Sjæls
Attraa, og dette maa Du tro, at ej Tid eller hvadsomhelst
maatte hænde, kan bringe nogen Forandring heri."

Bente skjulte Ansigtet i sine Hænder og græd da han
var borte, — hun følte ligesom en knugende Tyngsel over
sig, en Frygt for Kampen der forestod, thi hun kjendte en
Magt inden i sig, der var stærkere end hendes egen Willie.
Det var som om hendes Hjærte og Sind var delt i tvende
Dele, paa den ene Side stod Pligtsfølelsen og hendes Hen-
givenhed for hendes udfaarede Vejler, paa den anden Side
daarede og loffede den højfornemme Tilbeders glimrende
Fremtræden, Eder og Løfter, dem hun havde al sin Fast-
hed behov for at modstaa. Saa gif hun da omkring som
i en Drøm, baade den og de følgende Dage; — at Gylde-
løves Svend, den listige Klas Thyser, havde begyndt at
luste omkring og give sig Vrender i Boden, gjorde just
heller ikke Sagen bedre, men paadrog hende kun Skjænd og
Utak af Søsteren, som skyldte hende for at have Tant og
Galstaber i Hovedet. Og saa Hans Pedersøn brummede
over de unge Somfruer, som ej gjorde Gavn, men vare til
for at sidde paa Stads og spille fornem Dame; stakkels
Bente fældede sine modige Taarer og længtes tilbage efter
det lille snævre Kammer oppe hos Niels Toller og den
lille Ubildgaard omme bag Huset, der rigtignok ikke holdt

mange Allen i Tirkant, men hvor hun saa dejlig uforstyrret kunde sidde i sine egne Tanker, medens Blomsterne duftede i det lille Bed midt imellem Kaal og Rjøkkenurter, og Fuglene sang saa lifligt i Buskene over hendes Hoved!

Oppe paa Aronborg, i en af de smaa runde Taarnstuer, der vende ud til Søen, sad en af de følgende Aftener en Kvinde og stirrede, med Haanden under Kinden, ud over Sundet, hvor den ene Sejler gled forbi efter den anden i den svage Aftenbrise, medens Maanens Straaler blinkede paa de hvide Sejl, og paa de lette Smaabølger der krusede Havfladen. Var der Stilhed og Fred der udenfor i Naturen, saa var det samme ingenlunde Tilfældet hvad hende selv angik, tvertimod, der var et forunderligt rasiløst glødende Blik i hendes mørke dybtliggende Øjne, der røbede en Lidenskab, som kun ventede paa Lejlighed til at bryde løs. Smuk var hun, trods det at hun ikke længer var i sin første Ungdom, men der var noget vildt, næsten dæmonisk over hende, der aabenbarede sig saa at sige i hver en Bevægelse, hver en Tone af hendes dybe, vibrerende Stemme, og der var et Træk om den fine Mund, som tydede paa en haard, ubøjelig Villie. Det var Fru Lene Alfstand, en Frænke af Lehnsmanden, som sthyrede Husvæsenet for ham i hans Entemandstand nu paa det tredje Aar, og ved sit indsmigrende, listige Væsen havde faaet en ikke ringe Magt over ham. Hendes Fortid havde efter fleres Mening ikke været aldeles uplettet; hun havde haft Ord for at være noget af en Eventyreriske, idet hun paa egen Haand havde strejft rundt i forskellige Lande, hvor hun skulde have bortødslet sin Formue og knyttet forskellige løse Elskovsforbindelser; hun var ingenlunde vel set blandt de andre Adelsdamer af sin Slægt, medens hun dog nu syntes at have sikret sig en Stilling og have faaet Fodfæste i den almindelig agtede Frederik Arnes Hus.

Som hun sad der denne smukke Sommeraften, rugende over sine egne skumle Planer og Tanker, hørtes der en sagte Banken paa en lille Dør i et Hjørne af Stuen, der førte ud til en lille snever Bindeltrappe, som snoede sig ned gennem Taarnet; Døren blev aabnet sagte og forsigtigt, og bøjende sig med paatagen Ydmyghed næsten til Jorden, traadte Klas Tysser ind og nærmede sig, paa et Bink af Adelsfruen, det lille Sømmebord ved hvilket hun

sad. „Nu, hvad er paa Færde? Har Du noget nyt at melde?“ spurgte hun hastig og ivrig.

„Det kunde vel hende!“ svarede Gyldenløves Tjener med dømpet Røst og blinkede med sine smaa ondskabfulde Øjne. „I Morges bragte jeg en Seddel ind til Tomfru Bente paa Stengade, hvori højbaarne Hr. Gyldenløve anmodede hende om at møde sig denne Aftenstund paa den lille Grønning mellem Fæstningen og Byen, hvor Folk pleje at drage frisk Luft om Aftenen, naar Vinden vifter svalt derude fra Søen. —“

„Godt godt — og hvad saa videre?“ spurgte Fru Bente, idet hun næsten aandeløs af Spænding lyttede efter Svaret.

„Bed sky flet ungesæhr, gif saa højbaarne Hr. Gyl-
denløve ud over Broen, og paa samme Tid fik jeg Lyft til
at foretage mig en liden Spaseretur, hvorfor jeg fulgte
lidet bagefter, og saa ham møde Somfruen paa det aftalte
Sted. De gif affides henne under de lave Træer, der
danne som en liden Alle ud mod Søen, og da jeg just
havde funden mig en angenem Krog, bag en fremspringende
Kant af Brystværnet i Skyggen af den ydre Fæstningsvold,
saa gjemte jeg mig der og kunde høre hvert Ord de talte
medens de gif frem og tilbage.“ Fru Lene nikkede, hendes
Djæne havde faaet en uhyggelig Glands, og den snu Tyfker,
der hemmelig syntes at gotte sig over hendes Uro vedblev:
„I Førstningen var det just ej de hedeste Elskovsord, der
faldt imellem dem, for hun sagde, at hun ej var kommen
hid for at gantes, men ene og aleneste for at sige ham, at
hun ej burde eller vilde møde ham oftere, og at det nu
skulde være sidste Gang de taltes ved, men saa trængte
den naadige Herre ind paa hende, at hun skulde skjænte
ham Gehør, og sagde at der ingen Glæde eller Lyksalighed
var at vente for ham i dette Liv, om hun ej vilde dele det
med ham. Saa gav hun sig til at græde og bad ham
saa mindeligt lade sig fare, hun sprang heller i Søen der-
ude end gav sig hen til ham, og saa —“

„Saa sprang hun vel derud, ej saa?“ udbrød Lene
Ufstand med en kun flet dulgt Glæde i sit Ansigt og sin
Stemme.

Tyfteren rystede paa Hovedet. „Na nej, saa hændte
der noget andet Naadigfrue — Hr. Gyldeuløve lovede
hende Egtteskab —“

„Egtteskab? Kæser du Karl — —“

„Min Tro om jeg gjør, han svor paa, at han ingen-
sinde havde havt til Hensigt at krænte hende, at hun var
fuldt saa god og smuk som nogen Adelsdame han kjendte,
og at han, til Trods for Alverden, endog han var Konge-
lig Majestæts egen Søn, agtede at gjøre hende til sin Hu-
stru. Bente Davidsdatter mente jo rigtignok, at det vilde
være utænkeligt nogentid at forhverve Kongelig Majestæts
Minde hertil, men han mente jo, det vilde han dog vel
kunde tilbøde sig, og saa skiltes de med Favntag og Kys —“

Fru Lene for op fra sin Plads som stukken af en
Slange. „Er han da slagen af Vanvid?“ skreg hun. „Den
lede Kvind maa have forgjort ham, at han rent og aldeles
er gaaet fra Vid og Sans!“ Svenden trak paa Skulderen.

„Næsten skulde man tro det, og at det ej var for sin Dejlighed alene — endog den er overmaade — at Bente Davidsdatter fik en slig Magt over ham —“ sagde han i en hemmelighedsfuld Tone.

Aldelsfruen sendte ham et prøvende Blik fra sine sorte gjennemtrængende Øjne. „Du er en fløgtig Kar, endog Du stundom har for Skik, at tale forinden Du blev spurgt“, sagde hun. „Seg formener dog, at jeg kan lide paa Dig, og at Du intet af Sandheden fordølger eller forvansker?“

„Hvad Fordel mener den naadige Frue vel jeg skulde have af at lyve? I har skaffet mig i højbaarne Hr. Gyl-denløves Tjeneste, da jeg var usselig og arm, og sagtens maatte være freperet af Sult, om I ej havde strakt Haanden ud for at hjælpe mig — for de gamle Tiders Skyld! Visseelig er det ej mere end min Skyldighed, at gjøre hvad I begjærer af mig. —“

„Ja vist — saasom jeg rundelig betaler Dig derfor“,

afbrød Fru Lene med et foragteligt Skuldertræk. „Men hør nu nøje efter hvad jeg siger Dig: Du vedblive at give Ngt paa Gyldenløve og dette Kvindfolk, og at aflægge en sandfærdig Beretning til mig om hvad Du hører og ser, men vel at mærke uden at tale til noget andet Menneske herom. Kan Du opdage et eller andet om Pigen, som ej er af det gode og som kan skade hendes Reputation, da bliver Din Løn den tredobbelte. — Og hold Dig saa rede til en af Dagene, at besørge et Brev usformærket til Rigsraaden Hr. Hans Lindenov inde i Hovedstaden.“

Karlens Dine funklede af Begjærlighed, han gjorde en dyb Bøjning, idet han traf sig tilbage, medens Lene Uffstand i et heftigt Sindsoprør vedblev at gaa op og ned ad Gulvet. I flere Aar havde hun elsket Kristian Ulrif Gyldenløve med sin hele Naturs Videnskab og Hestighed; en Tid havde hun troet sig gjensjættet, men det varede kun kort — saa indbildte hun sig at være forurettet, og Kjærligheden forvandlede sig, som det ofte er Tilfældet hos uædle Naturer, til Had. Med Skinsygens og Forbitrelsens hele Udholdenhed havde hun i længere Tid udspejdet hans Gjøren og Liden og saaledes snart faaet Nys om hans Kjærlighedsforhold til Bente Davidsdatter, men indtil i Dag havde hun dog ingen Anelse haft om, at det var af en saa alvorlig Natur. Maaſke havde hun hidtil stadig gjemt paa et lønligt Haab, — nu det var glippet, og Tanken om, at Gyldenløve for Alvor kunde være til Sinds at ægte denne Pige, bragte hende i et Raseri, som hun ikke formaaede at styre. Men tilsidst brast hun i en skarp, haanlig Latter. Nej, det var utænkeligt at det kunde være saa, rimeligvis var det kun Ord, der vare fløjne ham af Munden i Djebliffets Opbrusen, for at berolige Pigens ømme Samvittighed; og man kunde være sikker paa, at han ingensinde vilde holde et saa ubesindigt Løfte, selv om det ikke var utænkeligt, at Kongen gav sit Minde dertil. Og dog — havde man ikke før hørt, at visse Kvinder netop ved deres kjæde Tilbageholdenhed, havde opnaaet det utrolige? I ethvert Tilfælde burde denne Bente Davidsdatter, af hvis Skjønhed der gik saa stort et Ry, fjærnes og gjøres uftadelig — men hvordan? „Næsten skulde man tro, det var ej for sin Dejlighed alene, at hun fik sliq Magt over ham“, var det ej saaledes den snedige Klas Tyſter nys havde sagt? So vist, der gaves jo Kvinder som forstode at trolde og fogle — eller allensals dem

som troede derpaa, og der gik et ondt Smil hen over hendes Ansigt ved denne Tanke. — Nu, hun fik at se, lod Gyldenløve hende ej fare med Lempe, gaves der vel andre Midler som kunde tvinge ham dertil!

Den næste Morgen gik Gyldenløve just over Slots-
gaarden, som hun stod ved Vinduet i Lehnsmandens Væ-
relse, hvor hun havde givet sig noget at bestille. „Ederes
Ben fortøber længe paa Kronborg denne Sunde“, sagde
hun med et Sideblik til sin Frønde, som sad ved sit Ar-
bejdsbord bøjet over sine Papirer. „Hvor monstro han
forflaar sine Aftener, siden han ej mere dobler og potulerer
i Selskab med Officererne? Ej skulde det undre mig, om
det er Sanden hvad de snakke her paa Fæstningen og i
Byen, at han har fattet Elskov til en borgerlig Tomsfru —“

„Ej, Dumheder og Kællingesnak, den intet Menneske
bør fæste Lid til“, afbrød Frederik Urne, som var en
Mand i trediveerne med et alvorligt Ydre og en vis af-
maalt Værdighed i sit Væsen.

„J skulde dog vare ham ad — hun skal have gjort
sig til af, at han har lovet hende Egteskab, og en kan
aldrig vide, hvad sliq en slet Kvinde kan faa loffet
ham til.“

Lehnsmanden rystede paa Hovedet, ærgerlig over at
blive forstyrret, og mente at saa narrisk og urimelig en
Tale vilde han ingenslunde anhøre, men han fulgte dog
Binket og talte med Kristian Ulrik derom, og om Aftenen
sagde han til Fru Vene, som havde været klog nok til ikke
at fritte ham: „J havde dog Ret, der var mere om den
Sag end jeg havde tænkt! Gyldenløve har virkelig forliebet
sig i denne Pige, som han paastaar er ligesaa ærbar og
dydig som hun er forstandig og god. Da hun har nægtet
ham sin Gunst, og han ej kan naa sit Maal ad anden
Vej, saa er han fast besluttet paa at ægte hende, endog
dette er over al Maade urimelig og utrolig Beslutning,
den jeg af al min Magt har forsøgt at gjendrive, uden
at jeg dog formærker at det har været til nogen Nytte.“

Vene Ulfstand havde ondt ved at skjule sin Sindsbæ-
vægelse — saa var det dog altsaa sandt, der var ingen
Tvivl mere! „Og hvad har J nu betænkt at gjøre?“
spurgte hun. „Giv Kongelig Majestæt Underretning om
hvad der passerer, at han kan skride ind og gjøre en Ende
herpaa?“

Lehnsmanden trak paa Skulderen. „Foreløbig tænker

jeg, at jeg lader det fare og ser Tiden an — kan dog hænde, at Kristian Ulrik kommer paa andre Tanker, naar han fornemmer hvor mange Hindringer han faar at kæmpe imod; allensfals bliver det rigtigst at lade Sagen bero, indtil Kongen selv kommer hertil."

Fru Vene saae efter ham med et ejendommeligt Blik. „Vil ikke Du — nu saa vil jeg handle inden det er for silde“, mumlede hun mellem de sammenbidte Tænder og lod sin knyttede Haand falde ned paa Bordet med et Udtryk, som om hun i Tanker tildelte Bente Davidsdatter den Tugtelse hun ikke i Virkeligheden kunde komme til at give hende. Den Aften sad hun længe og skrev, og den næste Dag ganske tidligt, listede Klas Thyser sig ud fra Fæstningen med et Brev, som i Smug skulde besørges ind til Kjøbenhavn.

Noogle Dage forløb. Gyldenløve, som ikke anede at han blev iagttaget og endnu mindre tænkte sig, hvilket Bævt der var begyndt at omspænde ham, mødtes af og til med Bente i Bodden eller i den lille Have hos Niels Toller, som — rigtignok kun modstræbende — havde givet sit Minde hertil, og for hver Gang han var sammen med hende, syntes hun ham mere og mere skøn og attraaelsesværdig, saa at han mindre end nogeninde var tilbøjelig til at give Afkald paa hende; hvorledes det hele skulde ende overlod han imidlertid i sin Sorgløshed til Fremtiden! Den fjerde eller femte Dag efter hans Samtale med Frederik Urne, indtraf der en Skrivelse fra hans kongelige Herre Fader, hvori denne kort og godt forlangte en Forklaring over den „ganske utrolige og narriske Tidende der var meddelt ham, at han — Kristian Ulrik — skulde have knyttet en Elskovsforbindelse med et Kvinde-menneske af borgerlig Stand, som vilde forlede ham til at indgaa Ægteskab, og befalede ham flux og ufortøvet, at lade sliq Galenskab, som var ham ganske uanstændig og utilgivelig, fare."

Vene Alfstand, som var i Nærheden, da han modtog og læste Brevet, iagttog ham nøje, som søgte hun at gjætte hans inderste Tanker, — vilde han falde til Føje, eller vove at gjøre Indsigelse mod Kongens Bud? Kristian Ulrik Gyldenløve var hverken værre eller bedre end de fleste af hans Standsfæller paa hin Tid, han indsaa, at kunde han have kommen i Besiddelse af Gjenstanden for sin Attraa, saa let som han i Begyndelsen havde tænkt,

vilde han have undgaaet mange Bryderier, og han fortrød et Djeblik sit Løfte til hende, — men at opgive hende faldt ham ikke ind, og han var nødsaget til at rykke ud med Sandheden for sin kongelige Herre Fader, rigtignok ikke længer uvis om, hvorledes denne vilde modtage den!

Svaret kom ogsaa som han havde ventet, men ikke ønsket det, i en slet og ret Befaling til ufortøvet at begive sig til Skaane, for at træffe sammen med de øvrige Herrer af Gesandtstabet og der oppebie de nærmere Instruxer — et Afslag paa hans taabelige Begjæring, saa kort og skyndigt, men tillige saa tydeligt, som man vel kunde forlange. Men til Frederik Urne fulgte der en kongelig Befaling, om at lade bemeldte Bente Lust Davidsdatter, som ved sine Kunster havde forført og forloftet Kristian Ulrik Gyldenløve, satte under Forvaring, indtil han selv var ankommen til Frederiksborg og nærmere kunde undersøge Sagen, hvorefter hun strengeligen vilde blive draget til Ansvar."

"En lidet angenem og høist brydsom Affaire den", sagde Lehnsmanden misfornøjet, idet han gik op og ned af Gulvet med Kongens Brevskab i Haanden. "Et farligt Hus vil her nu ligge, saasom Kong Kristian ej er at spøge med, og kun saare sjældent lader af, at føre en Ting til Ende, naar han har begyndt derpaa. Fast gjør det mig ondt for Pigen, men der er intet herved at gjøre og min gode Kristian Ulrik saa selv svare for Følgerne af sin Handling, — jeg kan intet hertil."

Gyldenløve var rejst. Han havde maattet bøje sig for Nødvendigheden, men det havde ikke kostet ham lidt at forlade Bente Davidsdatter, især da han maatte befrygte, at Kongen vilde lade sin Brede gaa ud over hende; men saa havde han trøstet sig med, at Uvejret snart vilde drive over uden at ramme den uskyldige, og han havde taget Afsted med hende fuld af fortrøstningsfulde Ord, dem hun dog ingen Tid formaaede at fæste til.

Det gyldne Sollys laa over Planter og Buske i Niels Tollers lille Abildgaard, Insekterne summede i den stille varme Luft, der var krydret med den stærke Duft af Hyldeblomsterne, og lagde sig ligesom tung og knugende over Sindet. Paa en liden Bænk tæt udenfor Blankeværket der skilte Haven fra Naboens Gaard og den lille Gyde, sad Bente Davidsdatter — bleg og kummerfuld, med rødgrædte Dine, som endnu af og til fyldtes med

Taarer, hvilke langsomt en efter en banede sig Vej ned ad hendes Kinder. Her paa den samme Plet havde hun Daagen forud taget Afsted med ham, for hvem hun havde ofret saa meget, og hvis Elskov hidtil kun havde bragt hende saa liden Glæde! Vilde det ikke have været langt bedre om han aldrig havde kendsgjort hendes Vej, om hun aldrig havde lyttet til hans Bønner og Bøfter, men var bleven San Tokens tro? Hvad skulde hun nu svare ham, hvad vilde han tænke om hende, og hvorledes skulde hun kunde mildne den Sorg og Bæven hun voldte ham? Uvis og sørgelig laa Fremtiden for hende — hvorledes havde hun dog kunnet indbilde sig selv, at hun kunde blive hans Hustru, som stod saa højt over hende? Beruset af hans Kyss, Favntag og glødende Elskovsord, havde hun troet at kunne glemme sine Betæneligheder i hans Arme, men de vare atter og atter vendte tilbage, og nu — hun følte alt hvorledes man dømt hende! Eller hvad var det som gjorde, at Folk paa den senere Tid stak Hovederne sammen og hvistede, naar de fik Dje paa hende, at de gif af Vejen for hende og ligefrem skyede hendes Selskab? Endnu i Gaar havde et Barn, Nabokonens lille Dreng, givet sig til at skriges da han saa hende, og da hun vilde tage ham op paa Armen, havde Moderen, som var kommen til, revet ham fra hende med et Udtryk af Skræk og Afsky, som hun ikke kunde glemme. Hendes Tanke vendte atter og atter tilbage til San Tokens — at havde han dog blot været her, var han bleven for at beskytte hende mod Fristeren og mod sig selv — da var ikke alt dette kommen over hende!

Hun lyttede, thi der hørtes pludselig en stærk Banker paa Husdøren derude og Stemmer, der talte i en højroset og bydende Tone, medens Niels Toller ivrigt syntes at gjøre Indvendinger og sætte sig til Modværge mod et eller andet. Snart fik hun at vide hvad det havde at betyde: der blev kaldt paa hende, og ind i den lille Have traadte pludselig et Par væbnede Folk ledsaget af den forfærdede Skomager, som rystede fra Hoved til Fod; de nærmede sig hende og idet den ene af Mændene haardt og tungt lagde sin plumpe Haand paa hendes Arm, bød man hende i Kongens og Bysrådets Navn følge med til Raadhuset, hvor hun maatte forblive, under Forvaring indtil videre, „da hun sigtedes for at have øvet Trolddom mod Kongelig Majestæts Søn, højbaarne Hr. Kristian Ulrik Gyldenløve“.

Vente Davidsdatter stirrede paa Mændene foran sig, paa Niels Toller, som hænderbridende besvor dem at hun var uskyldig, og paa de Folk, som havde begyndt at samle sig, nysgierne efter at erfare hvad Bysvendenes Indtrængen i den agtbare Skomagers Hus havde at betyde; hun hørte Ordene, men formaaede ikke i Førstningen at fatte deres Betydning, — først da de gjentoges og Raabene omkring hende: en Heks, hun er en Heks, bort med Troldheksen,

begyndte at trænge tydeligere og tydeligere til hendes Øren, først da gik Sandheden, den skrækkelige Sandhed, op for hende og hun sank med et gennemtrængende Skrig bevidstløs til Jorden.

Det kunde synes utroligt, at en ung Kvinde, hvis Vandel hidtil havde været uden Flek, og om hvem man ingensinde havde hørt noget ufristeligt eller bespotteligt hverken i Tale eller Tærd, paa en Gang skulde rammes

af en saa taabelig og grusfuld Beshyldning, og dog var det saaledes. Troen paa Hekse var, som bekjendt, endnu saa rodfæstet i hine Tider, ikke alene blandt Almuen, men ogsaa blandt de højere Stænder, ja selv blandt de mest oplyste af disse, at der kun behøvedes saare lidet for at hendrage Mistanken paa en stakkels Kvinde og hidføre Beviser, grebne ud af Luften eller udflekkede af en frygtfuld Fantasi, som i de allerfleste Tilfælde vare tilstrækkelige til at fælde hende! Saaledes gik det ogsaa her. Til stor Bestyrtelse for Bente Davidsdatters Slægtninge, som mente at Sagen i og for sig var saa urimelig, at den efterhaanden maatte falde hen af sig selv, fremtraadte der Vidner, som afgave Forklaringer, der gik ud paa, at hun forstod mere end sit Faderbord, og at det var ved sine overnaturlige Kunster, at hun havde forhvervet sig en saa højbaaren og fornem Herres Gunst. En, og det var Gyldenløves egen Svend, svor saaledes paa, at han havde set hende foretage Besværgelser og bevæge Hænderne med sæere Lader og Fagter over hans Herres Hoved, naar hun troede sig ubemærket, en Kone og hendes Søn paastode, at de flere Gange havde passeret Kirkegaarden ved Midnatstide, og der set Bente Davidsdatter i Selskab med en Flok gamle Kællinger danse omkring en aaben Grav, og en Pige vidnede, at hun havde hørt hende udsige, hvorlunde hun havde givet sig den Dnde i Bold, for at fange Magt over sin Hjerrens Kjær, — hvad behøvedes der vel mere, for at bekræfte Gyldigheden af Anklagen og bringe hende paa Baalet? Selv Kongen, som delte sin Tids Overtro i enkelte Retninger, var tilbøjelig til her at dømme efter Skinnet, og der syntes ikke at være noget Haab om Frelse for den ulykkelige Bente, som henflæbte Dag efter Dag i det skumle Fangehul, og forgjæves anraabte den barmhjærtige Gud om at lade hendes Uskyldighed komme for Dagen.

„Ej er det for meget til hende“, udbrød Fru Lene Alfstand til Klas Thysser, som var kommen for at afgive sin daglige Melding, „og ej er hun den første, vorder ej heller den sidste Troldheks for hvem der rejstes Baal her i Danmark!“

„Saamænd, men har den naadige Frue som er saa klog, nu og ret betænkt, om det ej var rettest at salvere sig i Tide? At sikre sig deres Tavshed, som have været os behjælpelig med denne lille Geschichte, vilde kanske ikke være af Vejen —“

Fru Vene gøs uvilkaarlig tilbage. Hvad haver Du nu udklækket? Djævel den Du est!" spurgte hun.

"Nu — død Mands Snak skader ingen tænker jeg!"

"For mig kan Du handle sliq Du lystet, men det faar være for egen Regning — forstaar Du vel? Med den Sag vil jeg intet have at skaffe, der komme saa hvad der vil." —

Det var Aften, og Maanen kastede sit rene rolige Lys ned over de menneketomme Gader og den skumle Bygning, inden for hvis Mure Bente Davidsdatter i dette Djeblif laa henstrakt paa den usle Straaseng med Fortviblelsen i Hjærtet, forladt som det syntes hende, af Gud og Mennesker. Der udenfor, lænet op til Muren, stod en Mand, ikke mindre fortvivlet maaske, og stirrede i stum, haabløs Smærte frem forg. si Det var Jan Tokens. I denne Dag var han kommen tilbage for at tømme den bitreste Kalk der nogen Tid var istjænkert ham: Bente, den Kvinde, som han havde elsket og troet paa fremfor nogen anden, i Fængsel, skyldt for Troldom, vanceret og brændemærket for Livstid, selv om man ikke lod hende lide den forsmædeligste Død! Endnu formaaede han ikke ret at tænke sig Muligheden af den frygtelige Skæbne, der havde ramt hende og ham selv — men han elskede hende endnu — der var ingen Skygge af Dmstiftelse, eller af Tvivl om hende i hans redelige, trofaste Hjærte! I sin Sjæls Edelmødighed formaaede han ikke at anklage, men kun at undskyldte hende, nærede han ingen Bitterhed eller Brede — kun Medlidenhed og Overbærenhed. Men hvor var han, for hvis Skyld hun var styrket i denne Glendighed og som i denne Stund burde have staaet ved hendes Side med Raad og Bistand? — Hans Blik søgte op til Stjærnerne som i tusendevis blinkede deroppe over hans Hoved med deres klare fortrøstningsfulde Glans — vilde der ikke sendes Lys derovenfra i dette Mørke?

I Mattens Stilhed lod der pludselig et Skrig — dæmpet og flagende, ledsaget af Raabenflirren, som om nogen fægtede i hans Nærhed. Han saa sig om, der var intet at opdage, men idet han, vejledet af Lyden ilede frem og drejede om Hjørnet, kom han netop tidsnok til at se den ene af de to Mænd, som aabenbart havde været i et hidsigt Haandgemæng, styrte til Jorden, medens den anden ilksomt tog Flugten og forsvandt. Han skyndte sig hen til Stedet og bøjede sig ned over den faarede, hvis

Stonnen og Kallen røbede, at han næppe havde mange Djebliffe tilbage at leve i. „De have myrdet mig, nu da de ej længer havde mig behov“, stammede han med Møje — „men lad dem vogte sig, Straffen vil ramme dem en Gang.“ — „Om hvem taler I?“ spurgte Sanſofens, som havde bøjet sig over den døende og støttede hans Hoved

mod sin Arm. „For Himlens Skyld har I noget paa Hjærte, da aabenbar det og Ict Eders Samvittighed.“

„Ja ja“, stønnede den saarede Mand — „det var ham den arge Skjælm deroppe fra Kronborg og Adelsfruen, som stod bag ved det hele — de havde forlokket min Moder og mig til at aflægge falsk Vidnesbyrd mod den arme Bente Davidsdatter — Gud tilgive mig min Synd — hende som skulde have været min Fæstemo, lofede han og dertil og nu i Aften — hypede han Klammeri med mig og —“ Resten tabte sig i en utheldig Hvisten og

San Jofens maatte bøe fit Dre helt ned til hans Mund for at skjælné Ordene; da de forstummede var ogsaa alt forbi. Skriveren bad med blottet Hoved et Fadervor over den døde, lagde ham varsomt ned, og ilede saa derfra, næppe i Stand til at afvente Morgenén Komme, førend han meldte det passerede for Byraadet, og nogle Timer senere var han tilligemed Byfogden og Lehnsmanden fra

Kronborg, paa Vejen til Frederiksborg til Kongen. Den tavse Hollænder, som hele sit Liv igjennem havde maattet lede efter Ordene, naar han skulde have dem frem, mang- lede i det Øjeblik, da han stede des for sin Konge, ingen- lunde Beltalenhed, og saa vel førte han Bentes Sag, at Kong Kristian med sin sædvanlige Retfærdighedsfølelse

indjaa hvorledes det forholdt sig, og at man var bleven ført bag Lyset af en snedig Kvinde og hendes Medhjælper.

Saa varede det da heller ikke længe, inden Bentes Ufskyldighed kom ganske for Dagen, og hun frikjendtes ved kongelig Dom fuldstændig fra de Bestyldninger, der vare rejste imod hende, medens det dog paalagdes hende „for visse Marsagers Skyld“ at forlade Byen og Landet, i det mindste indtil videre, — et Paabud der ingenlunde havde været nødvendigt, da hun intet højere Ønske nærede, end at komme bort fra det Sted, hvor hun havde lidt saa meget og vende tilbage til Norge. San Tokens MASHN var det første hendes Blik faldt paa, da Fængslets Dør aabnede sig for hende, og hans Arm var den der støttede hende, da hun vaklede frem, bleg og næsten ufjendelig efter den Medfart hun havde lidt. Hun læste det i hans Blik, at i hans Dine var hun uforandret den samme og hun følte med dyb Ydmyghed, først ret tilfulde i denne Stund, hvad han var og hvorledes hans Kjærlighed til hende havde været grundet paa en Klippe, men da han siden efter had hende skjænke sig den Løn han saa længe havde ventet paa og blive hans Hustru, da rystede hun paa Hovedet. „Ej kan jeg vorde din Hustru med den Plet som hviler paa mig“, svarede hun ydmygt. „San Tokens er for god til at have en Hustru hvem Folk kunde pege Fingre ad som en fornem Herres Elskerinde, en Heks brændemærket af Bødlen! En Gang var jeg Dig mere værdig, skjønt ingenfinde halvt saa god som Du — men min Lykke forspildte jeg selv — thi lader Du mig nu fare, og vandre min Vej alene, det er saa det bedste for os begge!“

„Nej, nej Bente Davidsdatter — denne Sinde slipper jeg Dig ej saa let! Den Vej man færdes ene, er ofte bryd-som og tung, thi lad os heller følges ad, og lad min Haand være den som støtter Dig, om Du har Støtte behov, bedre begjærer jeg ej! Da vil nok Solen atter lyse for os begge tænker jeg, og Du fange Lægedom for de Saar som Ondskaben voldte Dig.“

Hendes Hjærte var altfor fuldt til at hun formaaede at tale, fuldt af den inderligste Taknemmelighed og noget endnu mere — noget som hun vilde have ondt ved at beskrive, men som fyldte hendes Sjæl med Hvile og Fred og som siden ingenfinde i Aarenes Løb svækkedes, men voksede og forøgedes for hver Dag hun levede ved sin Husbonds Side! Kort efter hendes Frikjendelse drog hun med ham

over til Norge, hvor han ved Willum Mortensens Hjælp nedsatte sig som Handelsmand i en af Smaabyerne og og hvor de i Forening beredte hinanden et lykkeligt Hjem, ladende Fortidens Gjenvordigheder og Prøvelser langt bag ved sig; men den Dag da „Heksen“ forlod Helsingør, var det ikke saa Mennesker, som havde samlet sig paa Skibsbroen, ikke for at haane eller følge hende med skadefro og nyfigne Blikke, men for at vise hende, at hun atter fuldstændig havde gjenvundet deres gode Omdømme, og give hende Dprejsning for hvad hun saa uforstyldt havde lidt.

Stærkt bevæget ved Afstedens var især den godmodige lille Skomager, som med Taarer i Øjnene vedblev at stirre efter Skibet, der førte hende bort, og med et tungt Hjærte vendte tilbage til sin ensomme Bolig, for at tage fat paa sine Støvler og Sko!

Fru Vene Alfstand fandt ikke for godt at afvente Følgerne af den uventede Opdagelse, der var bleven gjort, men bortfjærkede sig i al Stilhed fra Kronborg, uden at man senere fik at vide hvad der var bleven af hende. —

Klas Tydsker derimod blev opsporet og greben inde i en af de mørkeste Alfroge af Kasematterne, hvor han havde ligget skjult i flere Dage uden at det var lykkedes ham at slippe bort, og befandtes at være i en højst elendig Forfatning, mere død end levende. Da han var bleven trukket frem for Dagens Lys, sled han sig imidlertid løs fra Soldaterne, der havde ham imellem sig, og gjorde selv Ende paa sit Liv, ved at styrte sig ned fra Fæstningsvolden.

Og Gyldenløve? Han, hvis Kjærlighed nær havde bragt Bente Davidsdatter Døden, saa hende aldrig mere i dette Liv, — glemte hende maaske, hvem kan vide det? Hans Løbebane blev, skjøndt glimrende nok, dog ikke lang, thi to Aar efter, da han var gaaet i spansk Krigstjeneste og som Hofmarchal hos Filip den fjerde drog gjennem Tydskland for at hverve Tropper, blev han med sine Folk omringet af en fjendtlig Styrte, ikke langt fra Koln, og faldt efter en helttemodig Modstand. I det fremmede Land fandt han sin ukjendte uændsede Grav — Vind og Slud strøg hen over den og udslattede dens Spor, saaledes som Menneskets Færd — og Mennesket selv efterhaanden udslattes og forsvinder fra Jorden, men herhjemme rejste Kong Kristian et prægtigt Mindesmærke over sin Søn den højbaarne og elskelige Hr. Kristian Ulrik Gyldenløve, som faldt for Fjendehaand i sin Alders det tredivte Aar, modig i Krig, ædel i Fred og højt agtet og æret af den Samtid, som kjendte og skattede hans Værd.

Sindsro.

Midt under Helgolands-Affæren drejede den østerriigske Fregat *Radeky* op imod *Hejmdal*, og det gjaldt da for Korvetten om at samle sin Flde til et eneste knusende Lag. Der kommanderedes derfor: „Hold inde“, og Skydningen ophørte. I samme Nu bad Kanonkommandøren ved Nr. 8, om han et Djeblik maatte forlade sin Kanon. Det tilstodes, og han forsvandt men gav strax efter igjen Møde tyggende paa det ene af to vældige Rundtenommer, som han med stor Appetit fortærede, idet han stillede sin Kanon til det glatte Lag, der umiddelbart efter paafulgte ved Signalet: „chargèr“. Den brave Mand behøvede aabenbart ikke synderlig No for at fordøje sin Mad.

FINLANDS HELTIE

Hvem fjender ikke „Fänrik Ståls sägner“,
hint mægtige, storflaede Epos om de
„tusen sjöars land“ og dets fjæffe,
Sønners heltemodige Kamp! Udøde-
lig er Sengen om Heltene, der led og
stred, der trods Kulde, Sult og Nød
stod faste og udførte Vidundere af
Tapperhed for at redde Fædrelandet!

„Hvem täljde väl de striders tal,
som detta folk bestod,
då kriget röt från dal til dal,
då frosten kom med hungrens kval,
hvem måtte allt dess spillda blod
och allt dess tålamod?“

Alt forgjæves! Fin-
land faldt, faldt ved
Förrederi og Svig.
Det stolte Sveaborg,

Chrnsvårds herlige Værk, blev skjændigt overgivet, saa Finland mistede sit bedste Værn og Fjenden fik Overmagten. Betyngtet med Forbandelsernes Centnervægt ligger Cronstedt i sin Grav, foragtet af sin Slægt.

Forstødt, forglemmt! En Forræder har ingen Slægt, intet Fædreland!

Men i de tapres Bryst rasede Harmen; medens Hjærtet blødte af Sorg, knyttedes Haanden i vildt, afmægtigt Klaseri mod den skjændige, der overgav dem til Fjenden. Hvad hjælper Mod og Mandshjærte, naar Haanden er bunden? Hjælpeløs er den raske Sømand, naar Dækkets Planker pludselig bragende farer fra hinanden og Søen styrter ind; afmægtig er Soldaten med Vaaben i Haand, naar Værnet berøves ham, naar han stilles blot, omringet af Overmagten.

Sveaborg var i Fjendehaand; Besætningen fik Lov at drage, hvorhen den vilde. Hvorhen? Ja, kunde der være nogen Tvivl om det? Til det gamle Suomi med dets fagnrige Egne, til den hjemlige Arne, til Fader og Moder, til Bigen, som med Taarer maatte sige Farvel til sin Bejler! Jo, der var Længsler nok, nok til at lokke og drage. Og nogle modstod vel ejheller de søde, daarende Kløster.

Til Finlands Hæder — kun nogle faa!

Vinterstormen juser mellem de finste Højder, Sneen ligger tykt paa Bakke og i Dal. Hen ad den næppe kjendelige Vej, næsten ufremkommelig for Sne og Uføre, ses i Nattens Mørke en liden Skare at arbejde sig frem. Der omme bag Skoven ligger en lille Landsby, fra hvis Huses Vinduer Lyse glimter gennem Mørket. Skaren deler sig, og snart er de natlige Gjæster forsvundne.

Lad os se ind i en af Hytterne.

Der sidder ved Arnens Bue en Familie. Gamle Bedstefa'r i sin Stol for Bordenden, legende med et Par lyslokkede Smaabørn; en liden Fyr rumsterer paa Gulvet med sin Glitsbue, medens Gamlemo'r af og til sender ham et Blik over Hornbrillerne og falder ham til Orden, naar han bliver for ubændig. Ved Spinderoffen sidder en ung Kone, hvis smukke blaa Djne med et sørgmodigt Udtryk ser frem for sig, medens de flinke Hænder haandterer Traaden

Hvor dvæler hendes Tanke nu?

Og hvor er den gamle Faders Tanke henne, naar han undertiden glemmer Legen med de smaa og stryger sig med Haanden over de bukkede Bryst? Mindes han gamle Dage,

„Konning Gustafs Tid“, da han selv slog for sit Land, eller tænker han paa Sønnen, der nu staar paa Bagt for Fædrelandet?

„Ja, men, Bedstemo'r!“ siger den lille Dreng, „jeg skal spænde min Bue og skyde med den, for jeg skal jo i Krig med Fa'r!“

Den gamle smiler og ser med Glæde paa den lys-haarede Knægt. „Rast Fyr!“ mumler han, „Faderen op ad Dage!“ Og saa tænker han med Stolthed, ej blot paa sin egen Hæder, men ogsaa paa Sønnens. Som Rhytet

gjentagende har meldt, har denne alt under Cronstedts Banner flettet ny Laurbær i Hæderstransen. Han tænker paa hele den kjække Skare, paa Døbelns og Sandels' tapre Gutter. Jo, Gud ske Lov! endnu havde Finland Sønner, der kunde gaa i Fædrenes Spor!

Da rives pludselig Døren op og et skjægget, brunet Krigeransigt viser sig i den.

Studsende ser de paa ham. Den krigeriske lille Fyr med Buen farer angst hen til den gamle. Men Spinde-

roffen er ledig, og i den barske Krigers Favn hviler Hustruen med Glædestaarer i de smukke Dine. Den gamle Moder kjender ogsaa nu den uventede Gjæst og vil ile ham i Møde.

Da runger pludselig et tordnende Holdt! gennem Stuen.

Oldingen har rejst sig og staar rank ved Bordet, med Tvivl i Blikket og mørkt sammentrukne Bryn.

„Sven!“ siger han med sitrende Røst, „hvorfra kommer du?“

Dg der lægger sig med et en lammende, trykkende Stemning over den lille Kreds. Men kun et Øjeblik.

Hustruens friske Kind er blegnet, men over Mandens er der faret en flammende Rødme.

Rank og stolt staar han foran den tvivlende gamle og ser ham med et ærligt, frejdigt Blik ind i de strænge graa Dine.

„Vær uden Frygt, Fader! Ej skal det nogen Tid spørges, at din Søn sveg sin Pligt og vendte Ryg til Fjenden. Med Værd staar jeg her, som jeg stod under Finlands Fane!“

Dg nu hører den gamle om Sveaborgs forsmædelige Fald, og en Forbandelse over Cronstedt trænger sig frem gennem hans sammenbidte Tænder. Han hører, hvorledes de tapre, gennem tusende Farer og Besværligheder, lidende Kulde og Sult, gennem uvejsomme, øde Egne er dragne afsted for atter at slutte sig til den finste Hær. Dg rørt til Taarer trykker den gamle Fader Sønnens Haand.

Lad os drage et Slør over Optrinnet i den lille hjemlige Kreds! Bennen vil ikke mægte at skildre de Følelser, som rørte sig i hines Bryst. Blandt de utallige Ofre, der bragtes for Fædrelandet, var dette ingenlunde det mindste, det tunge Offer, Faderen bragte ved frivilligt at skilles fra sine kjære, for paany at gaa Døden i Møde.

Thi næste Dag drog han igjen bort med Skaren. Frivilligt handlede de, ingen havde kunnet formene dem at blive hjemme, men de tøvede ikke med atter at stille sig i de hæderfulde Rækker. De mødte igjen til Kamp for Landet, de tusend Søers Land, som de elskede saa højt. Men heller ikke fik noget Folk et skjønnere Heltedrapa end det finste, uvisnelig er Kranzen, der snor sig om de tapres Tiinding!

Andreas Zeiter.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønneatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Feraarsfantasi af S. Michaelsen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Reiseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehlenschlægers Barndom og første Ungdom, af E. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Misundelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Kul for lidt, Fortælling af B. Høstved, med 2 Illustr.; De tre Duffer, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med Illustr. af Carl Thomsen; E. Dilling: Greven af Svedala, med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ej skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosenstand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Baden, med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarettet, 24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Henczel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af H. P. Lindeburg; Jugvor Bondesen: Livsflavens Brud, en Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thorsen: „Det lønner sig“, med Illustr. af Carl Thomsen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Glementskrig, med Illustr. af J. Tegner; J. Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Biggo Langer. 24 Sider. 10 Dre.
- 28. N. Suel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R. Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sid: Elskovskjærnerne. Et Sagn fra Provence, med Illustr.; Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender du de Stille i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44 Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsstyggen, med Illustr.; J. Futtrup: Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B. Hansen: En sorgelig Hemmelighed, Fortælling med Illustr. af Anker Lund; B. Østergaard: Unde Dine, med Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af Alf. Schmidt; Anna Borch: Djæveln som Præst, med Illustr.;

(Fortætted paa Omflagets 4de Side.)

- Elith Neumert: Mand fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt; Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, et Sagn fra Bretagne, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Korfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gam- borg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr. 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Raffehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten, af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine Gyllembourg, af L. Schröder; Johanne Louise Heiberg, af L. Schröder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dron- ning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Raadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landsflygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige, et Mønst Sagn, af Mogens Gyuge. 9 Billeder. 28 Sider. 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P. C. Coepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren; For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Born- holm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og By- vædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa? Uventyr ved Jenss Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Laasi-Poul, af J. Nielsen. 11 Billeder, 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af Chr. Westergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernestud, af Birger Hansted; Gjedden, iøst Folkeeventyr, af Jenss Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirke- gaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gyuge; Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder. 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjober paa engang for et Beløb af 4 Kr., erholder 10, % Rabat.

Mr.

Pris:

Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

(Se Omslaget's indvendige og bageste Side.

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerpærer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester Ring, Historie af Carit Etlar; Hyrdebungen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Rutteren Wildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Jyllands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr.; Et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af C. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Hencel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Klitmøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mølbech, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Helsen, historisk Fortælling, af M. Hencel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Reiseskitse fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortættes paa Omslaget 3die Side.)

Rejse-skizze

fra Grækenland.

t Besøg i Hulen
paa Antiparos—
Oliaros.

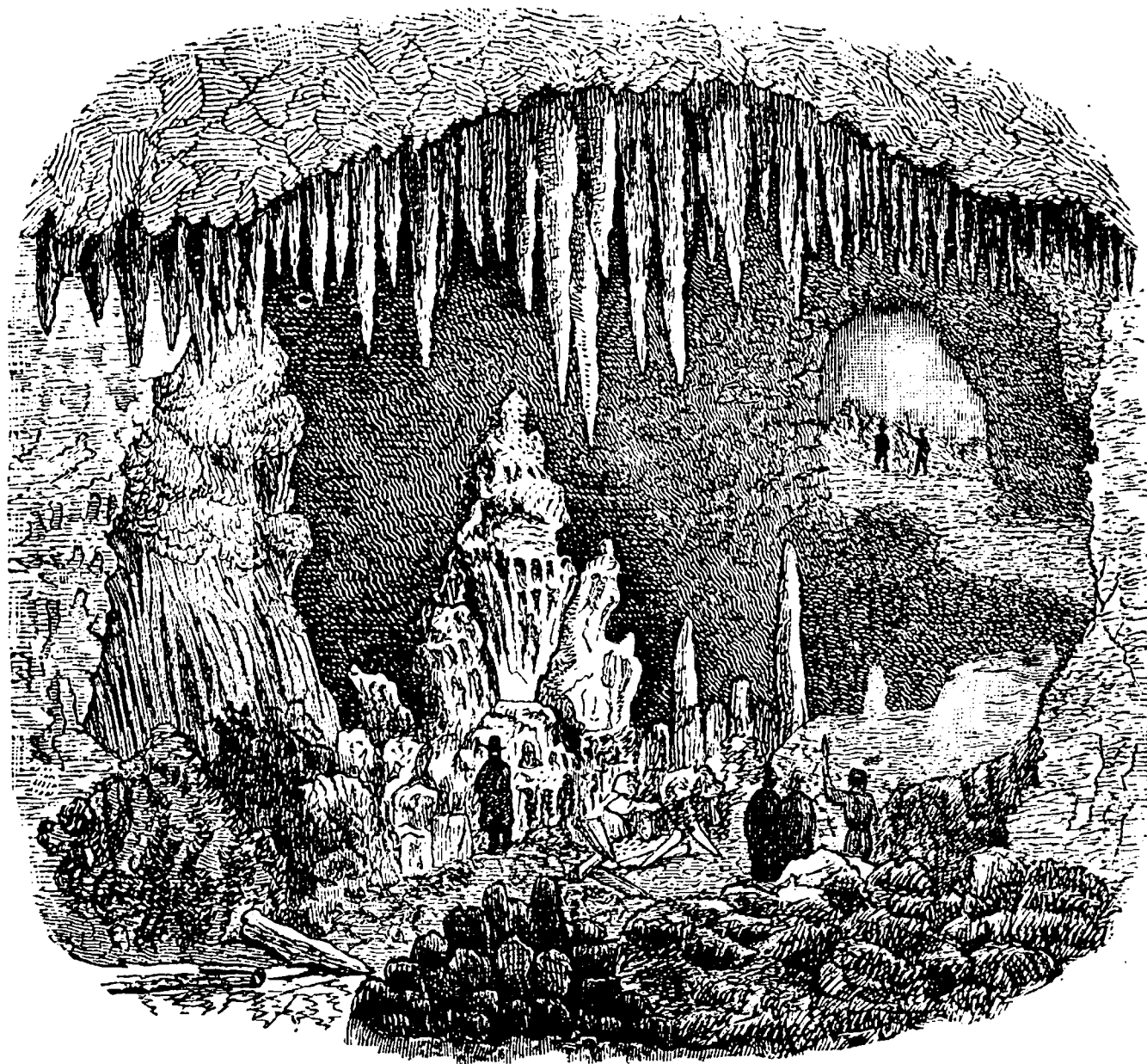
Paa en af vore
Rejser i de græske
Farvande toge vi
paa Den Paros en
Lods om Bord, som
skulde bringe os
igjennem den smalle
og ikke meget dybe
Kanal, der adskiller
denne Ø fra Anti-
paros og som kan
være farlig at pas-
sere for dybere
gaaende Fartøjer.
Antiparos, eller som
den ogsaa kaldes
Oliaros, er lang og
smal, temmelig flad
i den nordlige Del,
men har høje Bjerge
imod Syd og her
er den berømte
Drypstenshule, som
vi havde i Sinde at
se. Om Morgenen
kom vi lykkelig i
Havn og sendte strax
en af Matroserne i
Land med en Anbe-
falingsskrivelse fra
Borgermesteren i
Paros til sin Fæt-

ter Parédren paa Oliaros. Denne Hædermand kom
øjeblikkelig ud til os og bragte os til sin Bolig, der

lidt efter lidt fyldtes med nysgjerrige, der ikke kunde begribe, at vi vilde lade os brænde sorte af Solen og udsætte os for en lang Sørejse blot for at besøge dem. Værelset var ikke ret stort og alle disse varme Kropper frembragte snart en Temperatur, der ikke var til at aande i, der blev nu gjort Afford med Algogjater — Vældrivere — der lejede os deres Dyr, og med Førere, med en Tovstige, der skulde bruges til Medfarten i Huln. Lys fra Kirken blev taget med og et Par haandfaste Karle, der skulde understøtte de svage, hvortil min Søster og jeg henregnedes, da Medstigningen ikke er uden Fare. Børnene bleve anbefalede til Værtinden og vi bestege vore Gangere og satte dem i saa hurtigt Trav, som deres korte Ben kunde udføre. Selskabet bestod af 14 Personer, dertil et Par Lastdyr med Tovstiger og lange tykke Tove, som blev taget med fra Kutteren. Præsten og vor Vært, der ogsaa havde ledsaget Kong Otto, da han besøgte Huln, fulgte ogsaa med. Præsten, der havde gjort Indtryk af at være en from, stilsærdig Mand, viste sig nu som en vild Rytter, der jog afsted omkap med min Søster, saalænge Vejen tillod at ride rask til. Talaren havde han kiltret op om Livet paa sig og trykket Mitraen fast ned i Banden, saa det lange sorte Haar flagrede om hans Hoved. Han saa' ud som en Køreransfører med de sorte lynende Øjne og det store Skjæg. Ved en Rilde standsede vi, og mens vi drak af dens kolde Vand, fik han sin Paaklædning bragt i Orden og gik nu som stikkelig Præstemand ind i et lille Kapel — et saadant findes altid, hvor der er en Rilde — kyskede et Par Billeder, slog andægtigt Kors for Ansigt og Bryst, og saa atter i fuldt Firspring afsted paa sin vælige Ganger. Vejen er temmelig lang, i Begyndelsen ret god, men senere hen saa afskyelig, at man tvivlede om at komme derfra med hele Lemmer, og jeg sad bestandig i Angst for, at mit Væls smalle Ben ikke kunde holde imellem alle de store og smaa Sten, hvoraf Vejen bestod. Huln findes som sagt i den sydlige Del af Den ikke langt fra Havet, i et højt Bjærg. Foran Nedgangen til Huln, findes en stor naturlig Hvælving og her er et lille Kapel, hvor de rettroende anbefale sig til Panagia's — den hellige Jomfrus — Beskyttelse inden de stige ned i det gabende Svælg og takke for hendes Hjælp, naar de komme godt fra dette Bovestykke. I denne store Forhal til Underverdenen, staar en naturlig, temmelig tyk Søjle af Stalaktit, som om

den var lavet til at bære Loftet paa Hvelvingen. Om denne blev de tykke Tove slyngede og bundne i faste Knuder. Tovstigen blev fastet ned i det sorte ikke meget store Hul, som er Indgangen til Hulen. Et Par af Førerne forsvandt i Abningen, for at gjøre den fast nede, hvor den var mest nødvendig. Alle disse Forberedelser blev ledsagede af en saa gyselig Raaben og Strigen nede i Jordens Indvolde, at man blev helt underlig til Mode, da det ved at blive gjentaget af Ekkoet dernede, lød som om mange Mennesker vare i Livsfare og raabte om Hjælp; det var imidlertid kun venstabelige Meddelelser om, hvor det var hensigtsmæssigst at anbringe Rebene. Da alt var i Orden, blev Lysene tændt, Førerne gjorde Korsets Tegn for Både og Bryst og to af dem steg ned i det dunkle Gab, der saa' alt andet end indbydende ud, for at lyse os paa vor farefulde Vej. Efter dem steg min Mand ned, saa en Fører, derefter jeg, nok en Fører, saa min Søster, to unge Mennesker, der før aldrig havde haft Mod til at gjøre den Tour, men nu ikke vilde lade sig beskjemme af Damer, tilsidst Præsten, der med sit lange Lys i Munden, holdende sig fast med Hænder og Fødder arbejdede sig nedest det bedste han kunde. Tovet hængte næsten lodret ned; om det holdt man og lod sig glide ned, et Experiment, hvoraf Hænderne blev meget varme. Det var gjort fast nede, for at man ikke ved den stærke Svingning, det kom i, skulde slingre for vidt omkring, saa man ikke kunde saa Fodfæste paa det rette og eneste Sted, man kunde staa paa, og det var meget lille. Ti Mennesker hængte her paa et eneste Tov. Hvis Knuden deroppe var gaact op, eller Tovet var gnavet over ved Nedgangen, hvor det bestandig skurede imod Klippen, saa havde vi efter al Rimelighed alle for sidste Gang set Dagens Lys. Til venstre havde vi den stejle Klippeveg og til højre den sorte gabende Afgrund. Jeg kunde ikke lade være at tænke paa mine to Børn, der i al Ustyldighed legede hos Farédrens, mens vi her legede med Liv og Lemmer, som om vi ikke havde andre Pligter at opfylde, end at tilfredsstille vor Kejselyst og Videbegjærlighed. Da vi naaede det Sted, hvor Tovstigen var befæstet, var Pladsen ikke større end at to Mennesker til Nød kunde staa ved Siden af hinanden, saa det ene Parti maatte blive hængende indtil det første var kommet ned. Jo dybere man kom ned, desto smukkere bleve Omgivelserne. Af de faldende Vanddraaber havde der dannet sig de nyde-

ligste mubrede og kannelerede Søjler af Drypsten i alle Størrelser, kæmpemæssige Istapper, der hængte ned fra Højden og tilsvarende Pyramider, der steg op fra Bunden. Da vi vare nedensfor Tovstigen var det værste overstaaet. Her blev vi sluppen løs, da vi nu ikke behøvede Hjælp længer. Nu havde vi naaet den egentlige Drypstenshule, og hvor var den dog smuk! De høje, hvide, næsten gjennem-
 sigtige Stalaktit-søjler og Tapper sminklede i Udsjæret som flebent Krystal. Naar Førerne stillede sig bagved dem gave Ulysene dem et blegrodtligt Skjær. Hele Loftet var bedækket med spidst tilløbende Tapper, der ofte mødtes med en nedensfra, saa at Søjlen var ganske smal i Midten og bred ved Begyndelse og Ende. Over en tyk Søjle hvælvende sig

et Tag og dette Sted kaldte de Templet. Her havde en fransk Gesandt hos Sultanen — de Noirtel — opholdt sig en Zulenat, ladet holde Gudstjeneste og indgrave disse Ord: »Hic ipse Christus ad fuit ejus natali die media nocte

celebrate MDCLXXIII « Her paa dette Sted, blev Christi Fødsel feiret Klokken 12, Sulenat 1673. Her var som paa alle mærkelige Steder overmalet med de rejsendes Navne. For ikke at vige fra den almindelige Skik skrev vi ogsaa vore. Der findes en anden Abning, der fører nedester, vist til en endnu dybere Hule, men da man her intet Steds kan fastgjøre noget Tov, saa har man hidtil ikke opdaget, hvor dybt den gaar. Kaster man en Sten ned varer det flere Sekunder inden man hører den falde paa Bunden. Alle Vegne drypper Vandet ned med en klingende Lyd og her var fugtigt og køligt. Den nederste Halvdel af Hulen er ikke farlig at gjennebandre. Grunden bestaar af fugtig Jord og Smaasten, som rullede bagefter os ved hvert Skridt, og her var saa sjasket at vore Kjoler kom til at se slem ud. Da her ikke fandtes noget mærkeligt at tage med som Grindring om denne Tur, slog jeg, uagtet det næsten forekom mig som Vandalisme, et Par Tapper af, og fyldte mine Lommer med, stolende paa, at det stadig neddryppende Vand nok vilde erstatte mit Rov. Da vi havde gaaet længe omkring her, opfordrede Førerne os til at tænke paa at vende tilbage. Deres Børløs kunde ikke brænde ret længe mere, og hvis de sluffedes vilde vi forgivees søge Tilbagevejen, da man slet ikke kunde se den Abning hvorigjennem vi vare stegne ned. Vi travede derfor rask opester, saa' den snart og der steg en tæt blaa Dunst op igjennem den, saa vi bildte os ind, at Luften dernede var usund. Nu kjendte vi Vejen bedre og behøvede ikke at gaa baglængs som før. Der var Tovstigen, det lille Sted, hvor vi skulde staa, inden vi gav os til at klatre opad Tovet, som dog ikke var lettere end at glide ned, og det hele forekom os ikke nær saa farligt, som da vi først saa' ned i den sorte Munding og ikke vidste, hvad der forestod os. Vi kom alle lykkelig og vel op. Kun i Mundingen af Hulen var det meget vanskeligt, for de Folk, der vare blevne oppe maatte tage os i Armene og hale os til Bejrs, hvorved vor Paaklædning led betydeligt. I det Hele saa' vi ikke rigtig præsentable ud, da vi atter kom for Dagens Lys. Klæderne vare forrevne og tilsmudsede, Ansigt og Hænder fulde af Leer, saa vi strax maatte vaske os for at saa et mere menneskeligt Udseende. Fodtøjet var næsten opløst af Fugtigheden og de skarpe Sten. Der var ikke andet at gjøre end overlade til Solens Venlighed at tørre det, som ogsaa snart skete, for

Barmen var steget betydeligt. Det var med en vis Følelse af Velvære, vi igjen stode under den blaa Himmel og saa' udover det skønne Hav.

Jeg lagde nogle Drachmer for Panagias Billede til Erstatning for de Kirkelys vi havde faaet, og da Folkene, der bestandig fulgte efter os, saa' det, meldte de det til den hellige Fader, der tog dem i Forvaring og takkede med en Talemaade, som de altid have ved Haanden: Du er din Løn værd.

Hulen er paa det bredeste Sted omtrent 100 Fod. Fra Nedgangen til Bunden er den 130 Favne dyb, hvoraf Tovstigen er 8 Favne. Jeg kan ikke andet end rose Førerne. Grækernes medfødte Artighed og Forekommenhed imod Damer viste sig ogsaa imod os; de vare utrættelige i at hjælpe og støtte os paa farlige Steder, og de fortjene al Ros derfor.

Hjemturen gik meget godt og hos Parédrens var der dækket op til Middagsmaaltid da vi kom tilbage. De havde slagtet et Lam, flettet dets Larne og stegt begge Dele paa Spid, den sidste en stor Delikatesse for de indfødte, men en Rædsel for mig, der slet ikke kunde være med til den Ret. De havde lavet Pissau og i det hele gjort store Anretninger, og da vi havde god Appetit efter Turen baade over og under Jorden, var Stemningen meget livlig. Der kom mange Mennesker sammen, som havde nok at spørge om, og vi nok at fortælle. Den ældste Datter i Huset var 28 Aar gammel og endnu ugift, som er en stor Sjældenhed i et Land, hvor Forældrene søge at faa deres Døttre snarest muligt anbragt, helst i 14—15 Aars Alderen. At have mange Døttre anse Grækerne for at være en svær Byrde paalagt dem af Forsynet, da der skal sørges for en passende Medgift til de stakkels uvelkomne i Familien. Da jeg spurgte hende om Grunden til at hun endnu ikke var kommen i Havn, fortalte hun ganske aabenhjærtigt, at hun havde været forlovet med et ungt Menneske, der reiste til Konstantinopel, for der at nedsætte sig som handlende og senere føre hende hjem som sin udkaarne Brud. Med Handelen der, gik det efter Ønske, men ikke saaledes med hendes Fremtidsforhaabninger, for han giftede sig med en anden, der bragte ham større Medgift, og de havde nu allerede flere Born. „Og ser Du“ sluttede hun sin Beretning, „de Børns Moder burde jeg have været, men han var et slet Menneske, der saa' mere paa sin For-

del end paa det Løfte han havde givet mig." Denne naive Fortælling er jo ikke enestaaende i sin Art. Da jeg sagde, at hun endnu kunde blive Hustru og Moder, rystede hun sørgmodigt paa Hovedet og sagde: „nej, det sker aldrig, der hviler en Skam paa mig, ved saaledes at være bleven forladt.

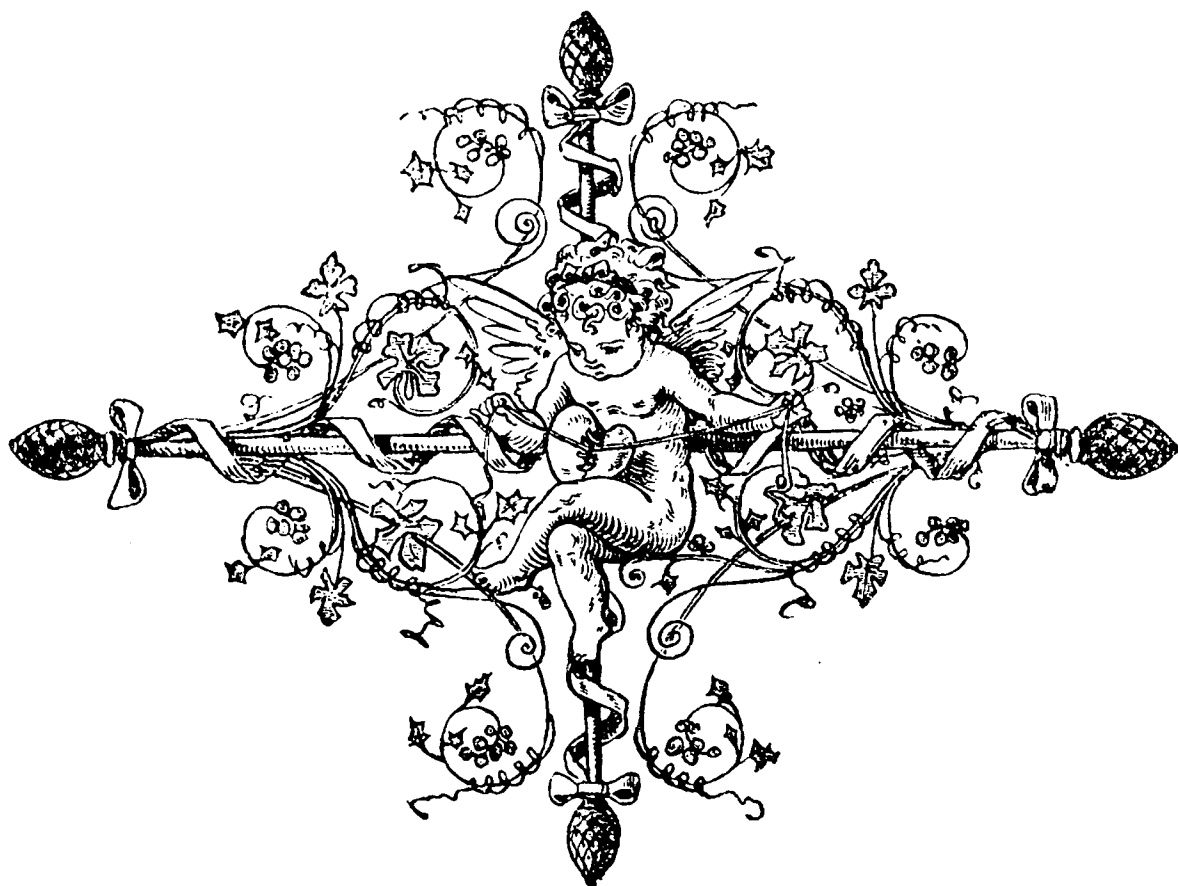
Bræsten tog ikke Del i Maaltidet, da det var Faste- dag. Han sad i en Krog, mættede sig med Cigaretter og med at se paa de andres gode Appetit. Efter Maaltidet førte han os omkring for at vise os Stadens Mærkværdig- heder, hvoraf der egentlig ingen var, og derpaa til sit Hus, hvor hans Kone og Datter modtog os paa Dørtærskelen med Raki — Brændevin — og Sultetøj, en underlig Sammensætning, hvoraf vi kun valgte det sidste. Konen kom frem med en Bøn, noget som sjælden mangler at ligge paa Bunden af Gjæstfriheden. Hun vilde nemlig have sin Søn fri for Soldatertjenesten og havde, for at han ikke skulde blive taget til Militærtjenesten, sendt ham til Konstantinopel. Nu turde han ikke komme tilbage og hun længtes saa forførdeligt efter ham. Da Antiparos staar under Goubernøren af Naxos og vi kom lige derfra, og kjendte vedkommende Autoriteter, maatte min Mand sætte sig til at skrive til dem desangaaende og der var ingen Ende paa hendes Taknemmelighed og Raki og Sultetøj. Senere fik vi at vide, at Sønnen virkelig var bleven fri og vendt tilbage til sin Familie. Det er som bekjendt, kun den højere Gejstlighed i den græske Kirke, der er forpligtet til at leve i ugift Stand. Vandgejstlig- heden har Tilladelse til at gifte sig.

Det var nu paa høje Tid at tage Afsted. Hele Hoben fulgte med ned til Strandbredden, hvor Matrosen Theophilos ventede os med Baaden. Vore Ledsagere satte sig i to store Fisterbaade og fulgte os om Bord, saa Rutteren næsten blev fuld af Mennesker og Kaptajn Rividis blev meget vred, fordi „alle de Bønder“ fyldte den kongelige Rutter og saa ovenikjøbet kaldte den en „Rak“ — et mindre tyr- kisk og græsk Fartøj. De undersøgte hver en Krog, fandt særdeles Behag i vor lille Kahyt, besaa og befølte vore Kjoler, som de vilde have Mønster af, satte vore Rejsehatte paa for Spejlet, beundrede noget, kritiserede andet, hvis Brug de ikke kjendte og udbrød hvert Djeblig: hvor her dog er dejligt! Dette varede Kaptejnen vel længe og han gjorde Ende derpaa ved at lade Ankeret trække op med

saar megen Støj som muligt, for at vise dem, at nu var det Tid, til at støde fra. De forlode os da efter mange Rys og Omsavnelser, gode Ønsker om lykkelig Rejse og snarligt Gjensyn. Vi sejlede strax, og saalænge vi kunde se dem viftede de med Tørklæder saa store som Buggelagen.

Min lille Dreng fik om Natten stærk Feber, saa jeg vaagede den meste Tid. Hvert Djeblig kom første Matros Athanas ned i Kabinen, for at høre, hvorledes det gik, og han mente, at en af de mange gamle Kjællinger maatte have set paa ham med onde Øjne, og derved frembragt Sygdommen. Jeg tiltroede snarere den stærke Barme Skylden, men han rystede medlidende paa Hovedet over min store Uvidenhed og Bantro. Denne Athanas er en underlig Fremtoning, han lader til at nære en virkelig Hengivenhed for os, og det uden Bihensigter, som er en saa stor Sjældenhed at man knap tør tro derpaa. Naar han nogenlunde kan, følger han med os alle Begne, og naar han ikke kan komme med, kan vi, naar vi komme tilbage fra en Tur, se ham staa lænet til Masten, for at høre os fortælle, hvad vi have set og oplevet. Da vi al Tid have et lille Rejseapothek med om Bord, med de nødvendige Medicamenter, hvis Brug vi have lært, kom Barnet sig snart, og Dagen efter var han rask igjen, men vi bovede dog ikke at gaa i Land med ham paa Den Søs (Rio), hvor vi i Løbet af Natten var løbet ind.

Réna.

Slavehandleren.

et var en stor Dag for den lille Kystby F. —, allerede tidligt om Morgenen vajede Flag fra alle større Bygninger, Skolebørnene havde fri og baade gamle og unge ilede ned til Havnen, hvor Konsul Tellings ny Bark skulde løbe af Stabelen. Konsulen var Byens første Mand og havde bidraget meget til dens Opkomst i de senere Aar; han havde en halv Snes Skibe flydende,

men det var kun Jagter og Smaaskonnerter, der fore paa England og Østersøen med Korn og Kul, nu havde han derimod forøget Byens Handelsflaade med en Bark paa 750 Registertons og den skulde blive Byens Stolthed, thi med Undtagelse af Kjøbenhavn, kunde kun Helsingør og Svendborg opvise saa store Skibe.

Næsten hele den lille Byes Befolkning havde samlet sig ved Havnen, inde paa Bærstzpladsen havde de indbudte Pladser og paa Fjorden laa Fisterbaade, Sandbaade og Kystjagter med deres smaa Flag hejste. Arbejderne stode i Række langs Beddingen, som var godt smurt med grøn Sæbe og nu kom Konsulen og hans yngste Datter tilsynne oppe paa Skibets Dæk. Kaptainen stillede sig ved Rattet og ude i Stævnen viste sig en ung Commis, som ivrig løste Baandene paa det Hylster, hvori Dannebrog var forvaret, for at det kunde udfolde sig i rette Øjeblik.

Da Kirkeklokkeren slog ti, rettedes alles Øjne paa Herredsfogden, som stod foran ved Konsulindens Side i fuld Uniform og med Haanden paa Kaarden; der gik et Smil over hans Ansigt, idet han begyndte sin Tale, hvis Længde og Bredde vi ville forstaaene Læserne for, men kun berette, at dens Indhold bevægede sig i Roes over de danske Sømcænd, lige fra Tordenstjold og ned til Byens ringeste Skipper, og sluttede med at ønske Konsul Telling og hans ny Skib et langt og lykkeligt Liv.

Hurraerne lode vældigt udover Bugten og Musikanterne begyndte „Vist stolt paa Rodans Bølge“; i Skibets Stævn saa man Dannebrogene udfolde sig, der hørtes nogle raske Slag paa Støtterne og stolt og majestætisk gled Skibet ud i Vandet. I samme Øjeblik hældte Tellings Datter en Flaske Vin udover Vaterspejlet, samtidigt dermed blev et Stykke Lærred, der havde dækket dette, trukket bort og man læste „Tordenstjold“ af P. — med Guldbogstaver paa sort Grund.

Nu vuggede Skibet sig paa Bølgerne, Robanerne faldt og en Baad lagde til, for at tage de om Bord værende i Land; man var nu færdig med den alvorlige Del af Festen, som var vellykket og man beredte sig paa at gaa hjem, for senere at deltage i den splendide Middag, som Konsulen gav for Honoratiores medens Folkene heller ikke bleve glemte med rigelig Bespisning og Ustighed.

Da hørtes pludselig en Stemme overlydt: „Den Skude skal vel gaa i Slavefarten, — det er den ogsaa godt bygget til“. Dette Raab kom fra en fortrukken Matros, som Telling for nylig havde jaget af sin Tjeneste, paa Grund af slet Opførsel, og omendstjondt de fleste af Forsamlingen toge det Parti at lade, som om de ikke havde hørt det, gjorde det dog aabenbart et stærkt Indtryk paa alle. Konsulen skiftede Farve og et bittert Smil gled over hans Ansigt, dog mindre fremkaldt ved Matrosens Udbrud end derved, at han hørte Byens Redacteur sige til Herredsfogden: „Fordømte gamle Skader, — som altid bryde op“.

Da Telling var kommen hjem, gik han strax ind i sit Kontor, aabnede en Skuffe i Skrivebordet og udtog deraf en Pakke bestrevne Papirer, forseglede dem og skrev udenpaa: „Hr. Herredsfoged Hellejen i P. — til Offentliggjørelse“, lagde den atter tilbage i Skuffen og beredede sig til at modtage sine Gæster.

Middagen gik godt, den lille Misstemning veg snart for Nydelsen af de fortræffelige materielle Varer der var tilstede, og da Konsulen om Aftenen, efter at have iagttaget en Værts Pligter i enhver Henseende, satte sig træt ned i sit hyggelige Værelse, omgivet af sine gamle Venner Herredsfogden, Distriktslægen, Amtsforvalteren og Dyrlægen, overgav han de omtalte Papirer i Herredsfogdens Hænder.

Efterat denne forundret havde aabnet Pakken og kigget lidt i den, udbrod han: „Naa, saa det er deres Ungdomshistorie? — det var jo ypperligt. Men da vi

nu sidder saa hyggeligt her, saa fortæl os den selv, — hvad, gamle Ben, — det levende Ord er dog det bedste“.

Da de andre Herrer stemte i med og Telling havde tændt sin Cigar, begyndte han: „Jeg er nylig fyldt 63 og altsaa født under Frederik den 6te, den ædle Konge, der fik Djene op for det skjændige i at drive Menneskehandel. Som de ved, blev Slavehandelen forbudt her i Landet, Mar 1792. . Hvor stolt var jeg ikke i min Skoletid, naar jeg læste, at Danmark først af alle Lande forbød sine Skibe at sejle med Slaver, den Gang anede jeg ikke, at jeg selv skulde komme i et Slaveskib, — thi det har jeg virkelig været, som de vil saa at høre.

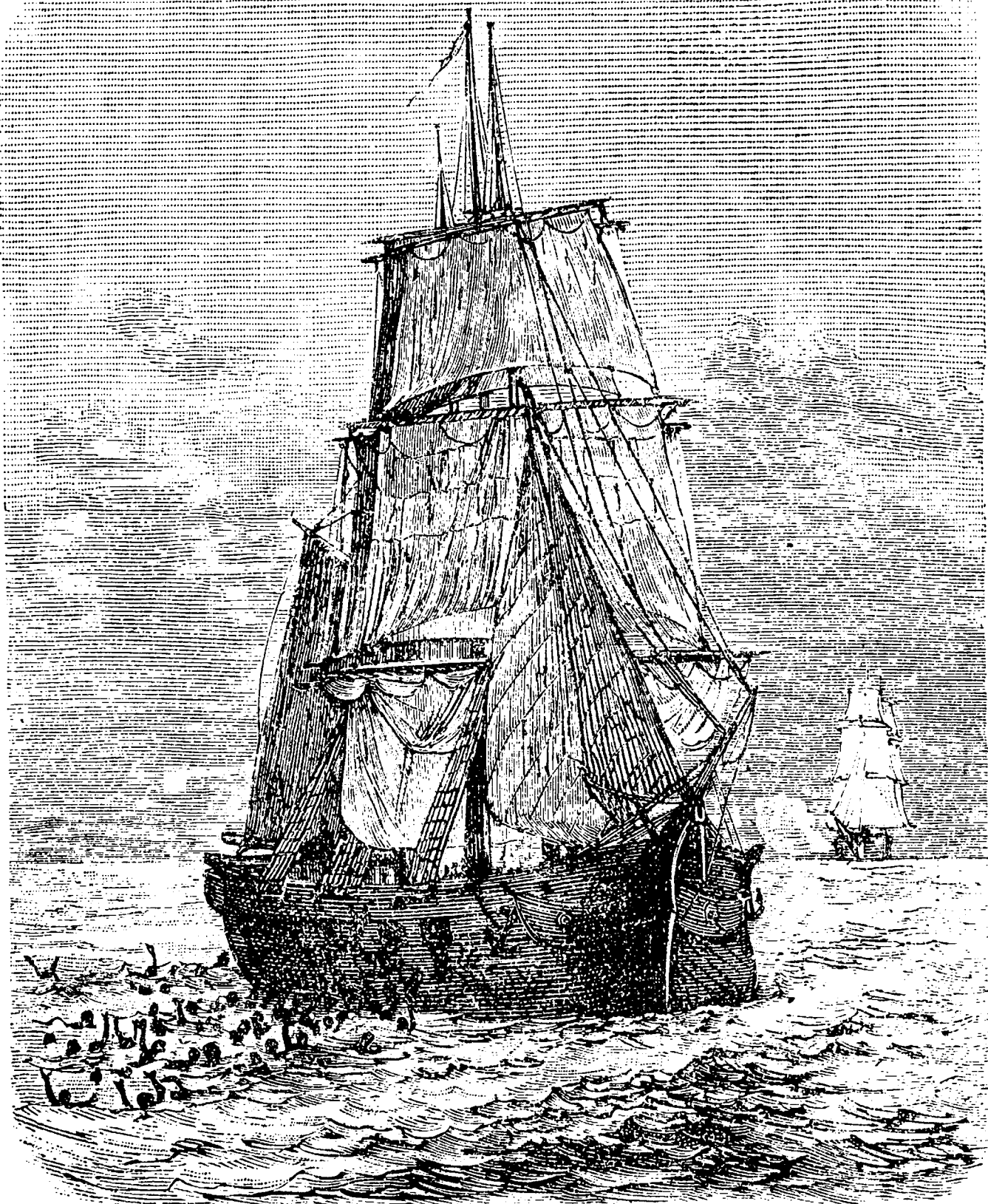
Min Fader var Kjøbmand og drev en betydelig Landforretning i en af Sjællands mest affides Egne. De hvide, takkede Klitter strakte sig, som en Mur, kun en Fjerdingvej fra vort Hjem og udenfor tordnede det mægtige Vesterhav; Havguserne kom rullende langt og isnende, den brune Hede med sin Hedetorn og Borsbuske strakte sig ind imellem de magre Marker, og om Efteraaret og Vinteren husede vi ofte Skibbrudne.

Det er Energiens Land deroppe, — Jyden er langsom og seig, men han staaer fast mod Storm og Hav. Min Fader drev Fiskeopkjøb foruden sin øvrige Bedrift og havde et stort Salteri; selvfølgelig var Fiskere og Sømænd min stadige Omgang, hvilket gav mig Lyst til Søen; men min Fader, som i sin Ungdom havde faret paa Grønland med en Hvalfanger, og, som ved Koldbrand havde mistet sit ene Ben, havde meget imod min Tilbøjelighed og satte mig i den nærmeste Latinskole.

Saa hændte det en Jul, da jeg var hjemme, at der forliste en spansk Brig i vort Strandlehn. Spaniere havde vi aldrig seet før paa Kysten og Kaptajnen og nogle af Mandstabet kom til at bo hos os. Medens han laa og ventede paa Kondemnerings-Erklæringer og Usjurandørernes Bestemmelse om Auktionen, faldt det i med en saadan Frost og Sne, at alle Veje lukkedes og de maatte blive hos os hele tre Maanedes.

Det blev en indholdsrig Vinter for mig, som ogsaa maatte blive hjemme; thi Kaptajn Sarminez fattede en særlig Forkjærlighed for mig og jeg lærte snart saa meget spansk, at jeg kunde forstaa hans Historier — og de vare mange. Hvad jeg ikke var fantastisk og urolig før, det blev jeg nu, da han, som næsten havde levet paa Rejser

hele sit Liv, fortalte mig om, saa at sige — alle Lande og Folk. Mest af alt interesserede det mig at høre om Opstanden i spansk Amerika; han havde tjent under Simon Bolivar og fortalte med Begejstring om Kampen ved Caracas. Han havde ogsaa seet den berømte Toussaint-

Louverture, Negergeneral paa Haiti og fortabte sig i Forundring over, at en Neger kunde være saa dygtig, „for de er jo dog kun Halvmennesker“ — mente han, og fortalte

faa videre om Slavehandelen paa Brasilien og Vestindien, medens han bandede de kællingagtige Stater, som havde forbudt den Trafik. „Men det brød vi os ikke om“, sagde han, „mangen Gang har jeg sejlet lige forbi Orlogskrydseren med min Ladning Ibenholt. Jeg havde en Skude, som kunde taale mere end en Kugle gjennem Storfejlet og dog sejle fra Nordenvinden. En Gang maatte vi rigtignok smide en hel Ladning Slaver over Bord for at undgaa selv at blive hængte; Caramba, den satans, engelske Fregat, fik Vinden før vi; men vi tjente dog godt i det hele taget.“

Jeg blev, som de nok kan begribe, lidt underlig tilmode ved denne uforbeholdne Fortælling om at smide en Ladning Slaver i Søen, men Carminez Maade at fortælle paa, de livfulde Bevægelser og hans lynende, sorte Øjne havde efterhaanden faaet en saadan Magt over mig, at jeg ikke reflekterede, men beundrede det altsammen. Havde jeg ikke før higet efter at komme ud i Verden, saa gjorde jeg det nu; jeg vilde kæmpe imod Slavehandelen, imod Søroveriet og gaa paa Eventyr i fremmede Lande.

Saa kom Isløsningen, Carminez rejste og jeg maatte tilbage til Skolen; men med Læsningen gik det daarligt, da jeg kun higede efter at komme tilhøs. Saa døde min gode Fader pludselig og da det ved Boets Opgjørelse viste sig, at Moder vilde have svært nok med at opdrage mine to yngre Søskende, saa maatte Studeringerne ophøre og jeg se til at fortjene mit Brød selv. Jeg var den Gang omtrent 17 Aar og sejlede en Tid i indenrigsk Fart med en Sagt fra Løgstør, men endelig var jeg saa heldig at gjøre en Østersøfart med en kjøbenhavnsk Skonnert, som gik til Riga efter Hamp og Kornvarer. Der, i Østersøens Stapelstad, hvor alle Nationers Flag saaes og alle Sprog hørtes, vaagnede Carminez' Historier til nyt Liv. Alt om Bord i Skonnerten syntes mig saa usfelt; naar jeg saa Rokken udvandre de fattige Alpinacker, der tilligemed stive Urter og halvraa Grød udgjorde vor daglige Kost, saa var jeg nær ved at væmmes ved det hele. Det var heller ikke noget Sømandsskab, — mente jeg den Gang, — at pjaske fra Kjøbenhavn til Riga.

Der laa en amerikansk Bark med sin Sagerbom ind over vort Spejl, den syntes jeg bedre om, „Queen of the Atlantic“ hed den, — i saadan et Skib maatte man da kunde opleve lystige Eventyr; dertil kom, at den endog var bestemt til en sydamerikansk Havn, — jeg troer det var

La Guayra, og Enden paa alle mine Overvejelser blev, at jeg i Hemmelighed talte til den amerikanske Kaptajn om, at jeg havde stor Lyst til at sejle med ham. Han synes godt om mig, især var det ham kjær, at jeg kunde tale lidt spansk, da han selv var spansk Kreol fra Cuba. Han sagde, at jeg ganske rolig skulde komme om Bord i „The Queen“, naar den skulde sejle og lade mit Tøj og mine Papirer med. Alt gik godt og glad var jeg, da vi havde sluppet Bolderaa Fyr.

Nu var jeg da paa Vejen til Eventyrlandet og med en Kadrejerbaad i Sundet sendte jeg Brev til min Moder, hvori jeg skrev, at jeg nok skulde komme hjem som en rig Mand og flere af den Slags barnagtige Løfter, som ere saa lette at give og saa svære at holde.

Min Kaptajn var en streng Mand, han havde i mange Aar gaaet paa de lange Rejser med alle Slags Folk og var ikke bange for at slaa en Mand i Dækket ved det mindste Tegn paa Opsætsighed. Digtighed og Lydigbed var hans et og alt, og da jeg altid gjorde mig Flid, blev jeg snart godt lidt af ham. Mellem Mandstabet var der en Neger, ved Navn Andy, som mærkelig nok, snart fattede Kjærlighed til mig, uagtet jeg i Begyndelsen var storsnudet imod ham. Han var Kahyttskok, havde været Slave paa en Bomuldsplantage i Louisiana, var flygtet om Bord i et Skib, som ladede en Mils Vej fra Kysten og var saaledes en fri Mand. Han fortalte mig sin Historie. Han havde eu Kone derovre, som han havde lovet at hente, og hvis bare Lykken kunde være med ham, at han kunde komme i Nærheden af sin gamle Egn, saa havde han sin Bortførelsesplan fuldstændig ordnet i sit sorte Hoved, især hvis jeg vilde hjælpe ham; og da det, at være med at befri en Slavinde forekom mig at være uhyre interessant, lovede jeg ham min Hjælp i enhver Henseende.

Da vi laa i Falmouth, maatte vi vente i tre Dage paa Ordren og Andy var næsten tøsset af Uro. Da første Styrmand endelig den fjerde Dag kom om Bord med Ordresbrevet, havde han ikke anden Tanke, end selv at læse i det, endstjøndt han ikke kunde læse, og da det viste sig, at vi skulde til New-Orleans, kjendte hans Glæde ingen Grænser.

Rejsen gik smukt og godt i Passaten og da vi kom ind imellem de vestindiske Der, syntes jeg, at det var helt paradisiisk; Kysterne vare kantede med Palmer, der blidt svajede for Søbrisen, medens de blaa Bjerge dannede den skønneste Baggrund. Luften var klar som Æther og om

Natten funklede Himlen med de skønneste Farvenuancer. Dorader og Boniter boltrede sig om Skibet og af og til saaes den frygtelige hvide Hai at stryge pilsnart gjennem Bølgerne, med Finnerne i Vandstørpen og et Rjølvand efter sig, som en Damper. Endad det himmelblaa Floridastræde styrede vi en Eftermiddag ind paa New-Orleanss Kbhed, hvor hundreder af Skibe laa.

Da Ankeret var falden, gif Kaptajnen i Land og Andy jagde til mig, idet han pegede mod Vest: „Der ligger Plantagen, det er kun 50 engelske Mil*) ind i Landet, i Aften maa vi svømme i Land“. Jeg nikkede samtykkende, men jeg følte min Lyst til Foretagendet betydelig forringet, især da jeg erfarede, at nogle Træstammer, som jeg havde set drive forbi Skibet, var Alligatorer, og Styrmanden tilføjede, at Louisianas Alligatorer vare graadige Bæster; men jeg skammede mig ved at tilstaa min Frygt og om Aftenen deserterede vi.

Nu begyndte den i mer end en Henseende farlige Vandring. Vi gif kun om Natten, thi Andy var bange for at møde nogen; var han bleven fanget, havde han ingen Udsigt til at blive fri igjen, thi i de Dage kom det ikke en amerikansk Planter an paa en falsk Ed, naar han derved kunde vinde en kraftig Slave. For mit vedkommende faldt Rejsen mig meget besværlig. Vejen gif ogsaa idelig igjennem Skove og stenede Strækninger, hvor der var giftige Slanger og andet uhyggeligt Kryb. En Dag bleve vi Vidner til en Kamp mellem en virginisk Hjort og en Klapperslange og med levende Interesse betragtede vi, hvorledes det fine, elegante Dyr, med sine tynde Ben og skarpe Tænder, ødelagte det væmmelige Reptil. En anden Gang vare vi nær bleven ædt op af Landkrebs. Vi laa ved en Sump og spiste, da det pludselig begyndte at myldre overalt; vi løb alt hvad vi kunde og naaede endelig ogsaa en vældig Stenblok, hvor de ikke kunde følge os, men jeg var nær ved at blive gal af Smerte, thi de havde bidt flere Huller i mine allerede ømme Fødder. Moskitoerne satte sig i Saarene og de hovnede strax, men Andy fandt snart nogle Blade, som han tyggede og lagde paa. Det dulmede Smerten, men til Trods for hans Utaalmodighed maatte jeg holde Nast et Par Dage.

*) En engelsk Mil er $\frac{1}{4}$ dansk Mil.

Plantagen laa ensomt og var omgivet af Skove, som paa den ene Side strakte sig heft ned til Barrataria-

Lagunerne, hvor der plejede at ligge et lille Fartøj, til Brug ved Bomuldsudskibningen. Andy spejdede alene den første Nat, efterat vi endelig vare komne saavidt, og han kom tilbage, ellevild af Glæde, da han havde truffet sin Kone og gjort den Aftale med hende, at hun den næste Nat vilde liste sig ud til vort Skjulested i Skoven, hvilket hun let vilde kunne, da hendes Mand netop var fraværende i nogle Dage. At Mattie i Mellemtiden var bleven gift med Smeden paa Plantagen, fortalte han uden mindste Anfægtelse. Efter et Par Nætters forsigtig Vandring naaede vi Lagunerne, gik om Bord i den lille Kutter og begav os tilføs. Vi styrede ud i Bugten og haabede at blive optaget af et eller andet Fartøj. Først den fjerde Dag fik vi et i Sigte, vi prøvede det og det viste sig at være et gammelt dansk Orlogsskib, som nu gik i Koffardifart og som hed Codan.

Da vi havde fortalt vor Historie, blev Kaptajnen ganske mut og bød os ikke velkommen. Andy og jeg gik strax i Gang med Matrosarbejdet og Mattie gik Koffen til Haande. Der var underlige Forhold i Codan, Kaptajnen var dansk, men foruden ham var der kun en dansk ombord, en forknytt, ung Fyr ved Navn Hansen. Resten var Irclendere, Spaniere, Negere og Lascarer; der var en Sprogforvirring i Ruffet, som ved Babels Forstyrrelse.

Skibet kom fra Rio del Norte i Mexiko og var destineret til St. Mauritius efter Ibenholt og Teaktræ. Kaptajnen var haard og raa og slog Folkene ubarmhjærtig; de fleste var ogsaa af den Slags, som sjældnen gjøre mere end en Rejse med det samme Skib.

Vi stode stadig i sydøst paa over Atlanterhavet; da vi passerede Linien, havde vi den sædvanlige Lystighed. Jeg lagde Mærke til, at Kaptajnen og Styrmanden ofte førte lange Samtaler og da vi nærmede os Kap, bleve Malerpotterne kommanderede op, der blev hængt Baads-

mandsstole udover Siderne og hele den hvide Streg langs med Skibet blev overmalet. Men ikke nok dermed, Forsiringerne paa Agterspejlet bleve huggede bort, Navnebrædtet fjærnet og et andet hængt ud, hvorpaa der stod: »Notre dame de Lorette«. Da denne Forandring var færdig, blev endvidere Rrydsbramstangen strøgen til Dæks, alle Rryds-Ræerne tagne ned ligesaa Stængevanterne og en ny Stang sat op; vi bleve, kort sagt, forvandlede fra et dansk Guldsfib til en fransk Bark.

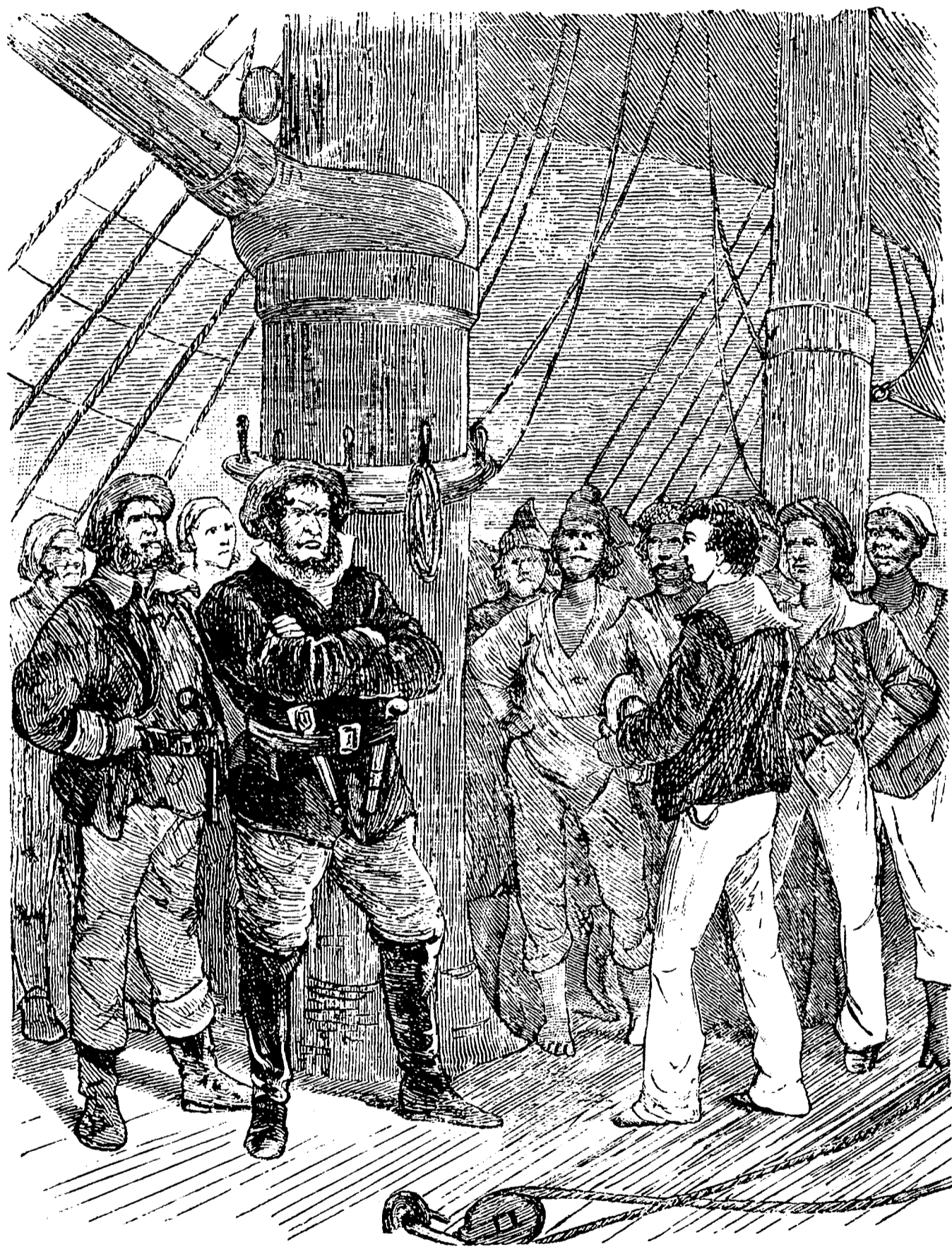
Der var naturligvis megen Snak imellem Mandstabet om, hvad alt dette skulde betyde; nogle mente, at vi skulde gaa paa Søroveri, men vi havde jo ingen Kanoner; andre mente, at der maatte være Krig et Sted og at Kaptajnen vilde dække sig under det franske Flag; der var ingen Ende paa Formodningerne.

Da jeg en Nat stod paa Udkig paa Bakken, var jeg saa godt som alene, thi den anden Udkigger sov sødeligt. Det var en dejlig tropisk Nat, Sydkorset stod lige over Horizonten og de usynlige Slimdyr udbredte et skinnende Fosforskjær over Havet! det var frygtelig hedt og jeg maatte gaa frem og tilbage for at holde mig vaagen. Medens jeg gik og tænkte paa de sidste Dages Hændelser, hørte jeg sagte Trin i Forlugen og en dømpet Fløjten underrettede mig om, at det var Andy.

„Se“, sagde han og viste mig en ganske kort Sernlænke med en smal Bøjle ved hver Ende, som kunde passe til en voksen Mand's Ankel. „Hvor har Du fundet den, Andy?“ spurgte jeg. „Fore i Cableroom“, svarede han hvissende, „bag ved Tovene, en hel Stabel, mere end hundrede. Mig kjender det, Kaptajn, der førte mig til Amerika, ogsaa malede og forandrede Skibet, og nu har mig fundet disse“.

Og det var en gammel dansk Orlogsmand, som skulde gaa i Slavehandel! — jeg blev i højeste Grad indigneret paa Flagets Begne og var bestemt paa strax næste Morgen at sige Kaptajnen min Mening. Men paa min ensomme Nattevagt overvejede jeg Sagen nøjere og kom til en anden Beslutning. For det første behøvede de Lænker ikke at være Slavelænker og om de endogsaa var det, saa var jeg vis paa, at ingen af Mandstabet vilde stille sig paa min Side, hvis jeg gjorde Oprør og da vilde jeg blive straffet det første Sted vi kom i Land. Jeg besluttede altsaa at vente og se Tiden an.

Vi anløb Port-Elisabet; og toiede fransk Flag; Kap-
tajnen gif i Land og kort efter fik vi en saadan Masse
Proviant om Bord som om vi skulde sejle Verden rundt,
uden at anløbe nogen Havn. Det var ikke fine Varer,
det var Tønder med saltet Hestekjød og saltet Fisk, og

Lugten de udbredte røbede, at de sidste vare overgaaede
i en Gjæringsproces.

Da vi naaede Mauritius, indtog vi virkelig en Lad-
ning Træ, men ingen fik Landlov og Banjerdækket blev

holdt frit. Kaptajnens Hensigt viste sig nu tydeligere. Vi sejlede da af Sted, men i Stedet for Sydvest, rundt om Kap Agulhas, holdt vi Kursen i Nordvest, passerede Nordspidsen af Madagaskar og kastede Anker udfør Mundingen af en Flod, som jeg erfarede, hed Umbitjo. Skibet blev med stor Forsigtighed halet saa langt ind, som det kunde og strax den første Dag kom to sortskjæggede Karle, med brede Straahatte, røde Skjorter, høje Støvler og Revolvere i Bæltet om Bord til os. De havde en lang Samtale med Kaptajnen og da de kom op paa Dækket, blev hele Mandskabet raabt agterud og det blev bekjendtgjort, at vi skulde bringe en Ladning „Sorte“ til Brasilien. De, der vilde gjøre Touren med, skulde foruden Hyren faa en Slave, som han kunde sælge for egen Regning. De der ikke vilde med, kunde gaa i Land, men den der gjorde Brøvl bagester, vilde han sthyde for Banden.

Som jeg havde ventet, gik alle Folkene ind paa Afkorden; kun den danske Sungmand erklærede bestemt og værdigt, at han ikke vilde være med. Kaptajnen gav ham Balget imellem at forrette sit Arbejde eller gaa i Land, men det sidste vilde være den visse Død, imellem vilde Dyr og forvildede Mennesker. Sungmanden blev altsaa om Bord, men Kaptajnen sendte ham et ondt Blik. Jeg selv — jeg maa med Undseelse tilstaa det, — jeg havde ikke Mod til at sætte mig op mod ham og hele Resten, men besluttede at rømme ved første givne Lejlighed. Vi fik saa 300 Slaver om Bord, men sejlede et Par Hundrede Mil sønden for Kap af Frygt for at møde nogen.

Kaptajnen behandlede Sungmand Hansen paa sædvanlig Maade, men en Dag befalede han ham at gaa ned i Hækjollen som slæbte efter Skibet. Vi havde harpuneret et Par Boneter fra Sollen og han skulde hugge Devistallierne i den, at den kunde blive hejset op paa sin Plads. Dette skete i Middagsstunden, de fleste vare nede at skaffe, jeg stod bag Ruffet og da jeg hørte Kommandoen, blev jeg opmærksom og kiggede skjult agterud. Sungmanden entrede nedad Fangelinen; jeg saa Kaptajnen gaa bagved Koerhuset, hvor Linen var gjort fast, lidt efter kom han frem igjen og da jeg saa ud over Lønningen, opdagede jeg snart, at Sollen allerede drev et langt Stykke agterud i Rjølbandet, Strømmen løb imod Vinden, vi havde den stik i Stevn, saa Baaden drev meget hurtigt fra os. Da jeg gjorde Larm og kaldte de andre op, havde Kaptajnen

saar mange Indvendinger imod at lægge bi og sætte Fartøjet ud, at Sollen kom os helt af Rejen, og saa sagde han, at det ikke kunde forsvares at sætte flere Liv paa Spil.

Jeg blev nu bange for, at det skulde gaa mig paa samme Maade; Andy og Mattie havde en anden Frygt, at de nemlig skulde blive solgte sammen med de andre sorte; de søgte derfor at gjøre Nytte paa enhver Maade og behandlede endogsaa Slaverne paa Mellemdekket haardt, naar nogen var til Stede. Derved lykkedes det dem at vinde Kaptajnens Indest og Tillid og Andy maatte hver Dag gjøre rent i Kabinen. En Aften kom han hen til mig og bad mig læse et Brev, som han havde fundet bag ved Komoden, hvor det var gledet ned i en Sprække. Det var et Brev fra den danske Rheder til Kaptajnen, og det afgav et gyldigt Bevis for, at denne handlede med sine Forsattes Vilje og Vidende. Jeg kjendte denne Rheder af Navn og Rygte og blev forbausset over, at han, som i Danmark var bekjendt for sin Hæderlighed og Godgjørenhed vilde bruge sine Skibe til en saa afskyelig Trafik. Vi besluttede strax at flygte. Om Aftenen firede vi os stille ned i det Styrbords Laaringsfartøj, der hængte omtrent i Højde med Mellemdekket, da Skibssiden blev malet i de Dage; gjennem en Port praktiserede Mattie en Del Proviand, vore Klæder og Penge ned i Baaden, saa firede vi stille Taklerne helt af og næste Morgen vare vi flere Mil fra „Rodan“.

Tre Dage drev vi om og blev saa fisset op af en Amerikaner, der ogsaa havde Slaver om Bord. Vi fortalte, at vort Skib var sunket og lignende Løgne, for vi indsaa jo nok, at vi vare komne af Aften og i Tiden. Under Brasiliens Kyst bleve vi overhalede af en amerikansk Krydser, Kaptajnen og Styrmanden bleve uden Omstændigheder hængte under Maanokken og alle vi andre blev ført lænkede til New-York og dømt til forskjellige Straffe.

Jeg kunde desværre ikke bevise, at jeg kun ufrivilligt var om Bord i Slaveskibet og blev derfor dømt til 8 Aars haardt Arbejde. Og haardt var det ved Gud! jeg blev sat om Bord i et saakaldet Lazarethskib, det vil sige, en faseret Fregat, der laa fortojet paa Laurentsfloden ud for Long-Island og som var bestemt til at optage syge Udvandrere. Jeg var der i fire Aar og at jeg ikke bukkede under af Sult, Kvalm og Mangel paa Hvile, er mig endnu ubegribeligt, aldrig Frihed, altid den rædsomste Luft, værre

end paa Slavedækket i „Kodan“ og saa det mest forvorne Selskab.

Endelig blev jeg da befriet. En Dag kom Karantænelægen om Bord for at efterse om alt var i Orden, som det hed, og med ham fulgte et ungt Menneske som Protofolfører, og det var den danske Jungmand Hansen fra „Kodan“. Jeg bønfaaldt ham om at vidne for mig, hvilket han gjerne gjorde. Det blev endelig bevist, at jeg kun nødtvungen havde været om Bord i Slavehandleren og der blev mig meddelt Geresoprejsning og Skadeserstatning.

Hansen var, efter et Par Dages Omdreven og halv udhungret, bleven fiske op af en Dampet, der var ude paa en videnskabelig Expedition; der havde Lægen været med om Bord og denne havde taget sig af ham.

Da jeg var fri, tog jeg Tjeneste hos en Skibsreder i Boston og i en halv Snes Aar sejlede jeg for ham, først som Styrmand, senere som Skibsfører. Jeg forhørte mig ofte om den stakkels Andy og hans Mattie, men kunde desværre aldrig saa nogensomhelst Oplysning om dem. Da jeg havde samlet mig nogle Penge, kom jeg til Danmark og anmeldte Kaptajn Sandsteds Handlemaade for Politiet; men da Stammen ogsaa vilde ramme den gamle Reher, der ellers var en Hædermand, saa blev Sagen ikke offentliggjort. Som de erindrer, blev Sandsted dømt til at have sit Skipper-Certifikat forbrudt og jeg har i alle disse Aar tiet stille. Nu er de døde, som kunde kompromiteres ved Sagen, og nu vil jeg bede dem gode Herredsfoged at offentliggjøre Indholdet af de Papirer, som jeg nu overgiver dem“.

Konsulen tav; nu var en tung Sten væltet fra hans Sind og han kunde staa ren og uplettet for Verden som en ærlig Mand. Han havde lidt under den uretfærdige Bestyldning, men havde ikke villet gjendrive den, for ikke at sætte en Plet paa en gammel Mand der havde Folks Agtelse og som gjorde godt i vide Kredse. De andre Herrer følte, hvad der rørte sig i Tellings Hjerter og gjorde sig stiltiende Bebrejdelser fordi de ogsaa havde mistænkt ham for Uhæderlighed. Saa tog Herredsfogden sit Glas og sagde: „Skaal Telling, Tak for deres Historie; og herved beder jeg dem om Tilgivelse, hvis jeg nogensinde

skulde have indladt Skygge af Mistanke imod dem i mit Hjærte".

Med et trofast Haandtryk skiltes Vennerne og næste Dag stod det her fortalte i β — s Amts- og Avertissements-Tidende.

C. O. Sommer.

Uden Navn.

(Stambogsblad.)

End aldrig min Tanke saa vide foer
I Syner forvirrende vilde,
At ikke dit kjærlige manende Ord
Mit rastlose Savn kunde stille.

Dg aldrig Tvivlen mit unge Sind
Saa dybt kunde knuge og bøje,
At ej jeg blev karst, naar jeg saa dig ind
I dit straalende trofaste Dje.

M. K.

September.

September kaldes Englen, Herren sendte
At tage efter Somren Arv paa Jord
Dg ved at træde i hans lyse Spor
At væрге ved et kraftigt Regimente
Naturen mod det barske Efteraar; —
Da tog Englens Taarer til at vinde
Idet han huller: Jeg er ikke værd
En Lod saa herlig, o men dog saa svær,
Thi Somren staar jo frisk i alles Minde
Dg alt sin Undergang i Møde gaar.

Da sagde Herren: Kun omsonst du
Frimodigt banke Hjærtet i din Barm;
Thi gjorde jeg end Somren mere varm,
Saa har din Himmel højere jeg hvælvet,
Mens jeg din Nat med Stjærnelynet brød;
Dg Jordens Børn, som ser, at du
bekæmper

Det kolde, hængelystne Efteraar,
Naar al Naturen i sin Fylde staar,
Vil og' med Fryd i Møde se September,
Som bærer Frugtbarheden i sit Skjød.

Adolf Langsted.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønndatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Foraarsfantasi af S. Michaelsen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Rejseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehlenschlægers Barndom og første Ungdom, af E. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Misundelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Onkels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Nul for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre Dniser, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med Illustr. af Carl Thomsen; E. Dilling: Greven af Svedala, med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ej skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosenstand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Gaden, med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet, 24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livs slavens Brud, en Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det lønner sig“, med Illustr. af Carl Thomsen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Glentefrig, med Illustr. af H. Tegner; J. Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 24 Sider. 10 Dre.
- 28. N. Suel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R. Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sic: Elskovskjærnerne. Et Sagn fra Provence, med Illustr.; Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender du de Stille i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44 Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsfuggen, med Illustr.; J. Futtrup: Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B. Hansen: En sørgelig Hjemmelighed, Fortælling med Illustr. af Anker Lund; B. Østergaard: Onde Dine, med Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af Alf Schmidt; Anna Borch: Djæveln som Præst, med Illustr.;

(Fortsættes paa Omflagets 4de Side.)

- Elith Neumert: Bland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt;
 Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, et Sagn fra Bretagne,
 med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Korfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gam-
 borg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr.
 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Raffehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten,
 af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine
 Gyllembourg, af L. Schrøder; Johanne Louise Heiberg, af L.
 Schrøder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Veiter, med 5 Illustr.; Tro til
 Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Drou-
 ning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Raadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7
 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr.
 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige,
 et Mønst Sagn, af Mogens Gyng. 9 Billeder. 28 Sider.
 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en
 Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P.
 C. Toepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13
 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Binfjælderen;
 For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Born-
 holm, af Blistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og By-
 vædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend
 Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa?
 Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af J. Nielsen. 11 Billeder,
 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Ricerlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af
 Chr. Westergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af
 H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjerneflugt, af Birger Hansted; Gjedden, i sit Folkeeventyr,
 af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirke-
 gaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gyng;
 Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder.
 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjøber paa engang for
 et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

Hæsnig for Folket.

Indeholdende illustrerede
Fortællinger, belærende Skildringer osv.

Kjøbenhavn.
J. E. Wulffs Boghandel.

Læsning for Folket,

omfattende Fortællinger, belærende Skildringer osv. af fremragende danske Forfattere, illustrerede af bekendte Kunstnere.

-
- Nr. 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester King, Historie af Carit Etlar; Hyrdedrengen, Eventyr af Knud Skytte; Rodhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Rom's Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 10. En højtstaende Medbejler, af N. Beiter, med 7 Illustrationer; Jyllands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr.; Et Museum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, m. 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Henschel, med 7 Illustr. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Somandshistorie af H. Drachmann, med 7 Illustr.; En Udflugt til Klitmøller, af C. Jagd, med 1 Illustr. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Molbech, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Heksen, historisk Fortælling, af M. Henschel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af N. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 17. Bedstemoder og Sønmedatter, en Fortælling af E. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Foraarsfantasi af S. Michaelsen, med 1 Illustr.; Provet, en Fortælling af E. Hemmingen, med Illustr. 48 Sider. 20 Dre.

Nr. 17

Bris: 2 Ore.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

Se Omflagets indvendige og bageste Side

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerpærer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Vinestibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester King, Historie af Carit Ellar; Hyrdebungen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelig-hedsfuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katafomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Kutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Sjællands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr. et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Henckel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Altimøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mølbech, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermøder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Helsen, historisk Fortælling, af M. Henckel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsekitse fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

BEDSTEMODER
OG
SÖNNEDATTER.

Middagstoget var ankommet til Holstebro, Endepunktet for den vestjydske Bane, thi paa den Tid denne Fortælling foregaar, var Banen ned ad Vestkysten endnu ikke bygget. Blandt de Rejsende denne Dag var en ung Pige, som skulde ud paa Landet; der var Bogn efter hende, og snart rullede hun i den gammeldags Kareth udad Ringkjøbing Vejen.

Benny de Fischer, saaledes hed den unge Dame, var født i Trondhjem, men af danske Forældre, hun havde for nylig mistet sin Moder, Faderen var død for et Par

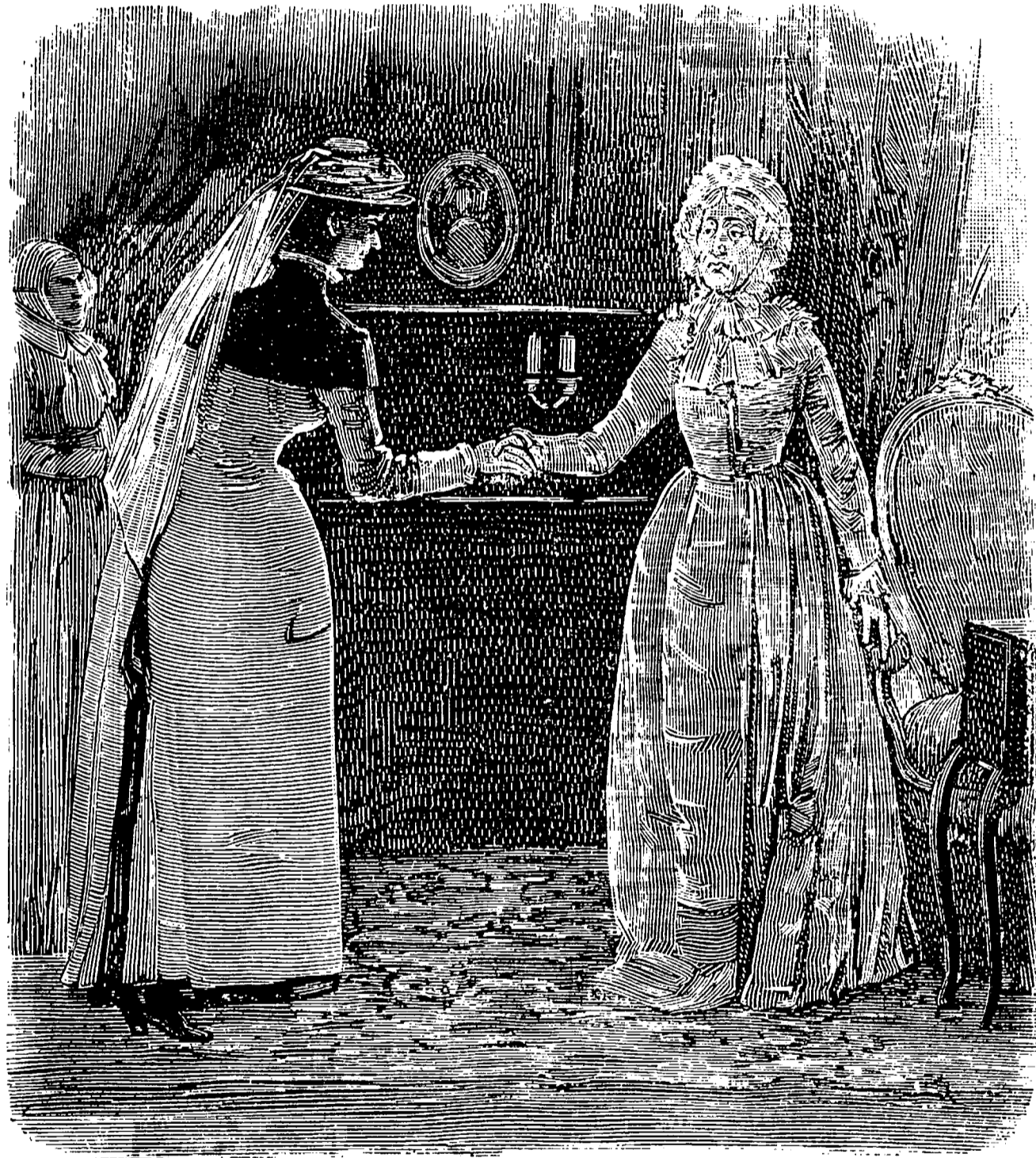
Mar siden. Han var Søn af en jydsk Landmand, selv gif han den juridiske Vej og boede sammen med sin Moder, der havde solgt Gaarden og var flyttet til Kjøbenhavn efter sin Mand's Død. Han var eneste Barn, og mellem ham og Moderen havde altid hersket et kjærligt Forhold, men dette forandrede pludselig, efter at han havde taget sin Embedsexamen. Moderen vilde da, at han skulde tage Doktorgraden, for ved Hjælp af den og deres indflydelsesrige Forbindelser strax at kunne blive en høitstaaende Embedsmand, medens Sønnen's Ønsker derimod gif i en anden Retning. Han vilde ikke studere mere, men have og nyde sin Frihed, rejse udenlands, og saa, naar han kom hjem, have en mere underordnet Plads for at kunne sætte sig ind i det Praktiske. Dette gav Anledning til flere voldsomme Scener imellem Moder og Søn; begge havde en herskesyg, ubøjelig Karakter, og de bitre, saarende Ord, deres Heflighed afvang dem, bevirkede et fuldstændigt Brud, og de skiltes i Bredt, idet de gjensidig bebrejdede hinanden at have ødelagt hinandens Liv. Begge forlode Kjøbenhavn. Moderen købte en Gaard mellem Holstebro og Ringkjøbing, og begravede sig der ude i dyb Ensomhed. Sønnen rejste udenlands og nedsatte sig senere i Throndhjem som Procurator. Her gjorde han Bekjendtskab med en dansk Dame, hvem han ægtede. Gjennem en kjøbenhavnsk Procurator fik han sin Fædrenearv udbetalt og ligeledes gjennem ham erfarede den gamle Fru sin Sønnedatters Fødsel. De bleve aldrig forsonede, thi enhver ansaa sig for at være den forurettede og syntes, at det var den andens Pligt at gjøre det første Skridt.

Noget Tid efter at Bennys Moder var død, underrettede Procuratoren i Kjøbenhavn hende om, at den gamle Fru de Fischer ønskede, at hun skulde tage Ophold hos hende. Han opfordrede den unge Pige til at efterkomme dette Ønske, skjønt det ikke var fremstaaet af Kjærlighed til Sønnedatteren, men af Hensyn til, at det var mest passende, at Benny valgte sit Hjem i Bedstemoderens Hus. Fru de Fischer omtalte ikke mere sin Søn, uden naar det var høist nødvendigt, og da altid som „Hr. Alfred de Fischer“. Tavshed og Forglemmelse skulde hvile over denne Sag.

Benny rejste strax, og nu nærmede hun sig sit ny Hjem, medens hendes Tanker bestjæftigede sig med, hvorledes Modtagelsen vilde blive. Hun følte ingen Kjærlighed

til Bedstemoderen, hvem hun aldeles ikke kjendte, thi Faderen havde aldrig fortalt hende noget om sin Moder; det lod ikke til, at Blodets Baand gjorde sig gjældende paa nogen af Siderne.

Da Vognen havde passeret Raasted Na, drejede den af fra Hovedlandevejen og rullede fort efter ind i Fru de

Fischers Gaard. En Pige tog imod Benny og førte hende ind i Stuen.

Her sad en gammel Dame, der rejste sig ved Bennys Indtrædelse, og nu stod Bedstemoder og Sønmedatter lige overfor hinanden. Der var en umiskjendelig Lighed imellem dem. De havde begge en høj og rank Figur, markerede

Ansigtstræf, mørke, glimrende Dine, stærkt buede Djenbryn og et bestemt Udtryk om Munden. Stift og afmaalt ønskede Fruen hende velkommen og lige saa koldt og tvungent besvarede Benny Bedstemoderens Spørgsmaal angaaende hendes Befindende, Reise osv. Det var som bleve de gjensidig frastødte af hinandens Kulde. Fru de Fischer befalede derpaa Pigen at vise Benny op paa hendes Værelse.

Da Benny atter traadte ind i Dagligstuen, saa hun en fremmed Herre sidde i ibrig Samtale med hendes Bedstemoder, som denne nu afbrød.

„Det glæder mig strax at kunne gjøre Dig bekendt med min Nabo og bedste Ven, Proprietær Knudsen til Sandbygaard“ sagde hun, henvendt til Benny; „denne unge Pige“ vedblev hun „er Frøken Benny de Fischer, Alfred de Fischers Datter.“

De to saaledes præsenterede hilste paa hinanden, Benny koldt og stift, Knudsen derimod venligt og hjerteligt.

Pigen meldte nu, at der var rettet an for Frøkenen, og Benny fulgte hende ind i Spisestuen, hvor Middagsmaden ventede hende. Fru de Fischer og Knudsen gav sig imidlertid i Færd med at spille Skak, og da Benny efter at have spist, traf dem ganske optagne af dette, gik hun ud i Haven.

Det var ingen rig Vegetation, der viste sig for hendes Blik, skjønt man var midt i Juni; kun hist og her stod nogle forkrøblede Blomster, og Træerne havde et forpisket Udseende, thi Vestenvinden er en streng og ubarmhjertig Fjende for Haverne i denne Egn. I Udkanten af Haven var en lille Høj, hvor fra man havde en vid Udsigt over den brune Hede, der bølgesformet vekslede i Bakker og Dale. Lyngen rødmede i Eftermiddagsjølens Skjær, det var som om et rødbrunt Fløjelstæppe bedækkede den vidt-udstrakte Flade. Der hørtes en fjærn, dump, utydelig Drønen og Brummen, det var Vesterhavet, dette stolte, mægtige Hav, der i Dag i det stille Vejr, i majestætisk Rovuggede sig mod Alitterne. Benny følte sig greben af denne storflaaede, ensomme Natur paa den jyske Hede, som hun i Dag første Gang saa, den tiltalte hendes kjække, alvorlige Sind, og hun stod længe og stirrede ud imod Vest. I den yderste Horisont blev nu en hvid Taage synlig; den blev tættere og tættere og rullede hastig nærmere over Heden, det var Havgusen, der nu tvang Benny til at gaa ind, thi den gjennemisnede hende fra Hoved til Fod.

Skafspillet var netop til Ende, og Anudsen gav Befaling til, at der skulde spændes for hans Bogn. Han var en Mand først i Fyrre; han havde et fyldigt, kastaniebrunt Haar, straalende, mørkeblaa Øjne med et tænkfomt, alvorligt, men tillige venligt Blik, en høj Pande og en lidt froget Næse. Hans Skikkelse var høj og mager, hans Ansigtssfarve bleg, en Folge af hans idelige Studeringer, thi foruden at være en dygtig Landmand, var han en lidenskabelig Dyrker af Videnskaben. Dette skaffede ham mange søvnløse Nætter, thi naar Dagen ikke slog til, tog han Matten til Hjælp og ofte brændte Lampen i hans Bibliothek til et Par Timer før Morgengry. Og dog var han den første, der var oppe om Morgenens, og naar Folkene mødte til Arbejde, kunde de altid være visse paa, at se deres Husbond færdig til at ledsage dem ud i Marken.

Da Anudsen havde forladt dem, førtes der kun en sparsom og tvungen Samtale mellem de to Damer. Fruen sad og strikkede, pludselig tabte hun sit Garnnøgle, og Benny bukkede sig for at tage det op; da syntes hun at føle en Haand, der let kjærtegnende gled hen over hendes Haar; skulde det være hendes Bedstemoder? Hun følte en pludselig Tilskyndelse til at kaste sig om Bedstemoderens Hals og at udtale et kjærligt, imødekommende Ord, men det var kun for et Øjeblik, da hun atter saa op, sad Fru de Fischer i samme stive Stilling som før, og Benny følte sig atter frastødt; det heldige Øjeblik var gaaet ubenyttet bort.

Det var et stille Liv for Benny, der førtes paa Hede-gaard, den ene Dag gik regelmæssig som den anden. Fru de Fischer tog aldrig ud, og den eneste, der kom til hende, var Anudsen, ligesom han ogsaa var den eneste der paa Eggen, som kjendte hendes Fortid, thi trods den store Forskjel paa deres Alvor, betragtede hun ham dog som en gammel Ven og behandlede ham med stor Fortrolighed. Han kom omtrent hver Eftermiddag for at spille Skaf med hende.

Benny der ikke var vant til stor Selskabelighed fandt sig godt i denne Ensomhed, og da hun holdt meget af at læse og var meget videbegjærlig, hengav hun sig nu ganske til Studier. Proprietær Anudsen var hende til stor Nytte i denne Henseende; han laante hende Bøger og talte med hende om dem, han uddannede hendes Mand videre og aabnede hende en større Udgang til Kundskaber samt gjorde

hende bekjendt med de klassiske Digterværker, og en ny Verden syntes at aabne sig for hendes Blik. Var der noget, som Benny ikke forstod, var hun altid sikker paa at kunne faae Forklaring og Oplysning hos Knudsen.

Men dette Landsflægtstak nedrev ikke den Mur, som Bennys Hovmod over hendes adelige Herkomst havde rejst imellem dem. Skjønt hun beundrede hans Forstand og Kundskaber, saae hun dog ned paa ham, fordi han bar et simpelt borgerligt Navn, thi hun havde endnu ikke lært at indse, at en Mands Værd ikke er afhængig af hans Fødsel og Navn.

Forholdet imellem Bedstemoderen og Benny vedblev at være det samme som den første Aften. Bennys Fader blev aldrig nævnet, og Fortiden var som en lukket Bog for dem.

En varm, solrig Eftermiddag sidst i Juli kom to Studenter vandrende til Hedegaard, af hvilke den ene præsenterede sig som Bennys Fætter Otto Westengaard, Son af den kommanderende General for den 11ste og 12ste Brigade, der var gift med en Søster til Bennys Moder. De to Søskendebørn havde aldrig set hinanden før, men Otto Westengaard var en ung, frejdig Person, der kunde finde sig til Rette paa ethvert Sted, og han var ikke længe om at blive hjemme her; endogsaa den gamle Frue tog han med Storm. Han var, tilligemed en anden Student, hvem han præsenterede som sin bedste Ven og Universitetskammerat, paa en Tur til Vesterhavet, men havde lovet sine Forældre at tage om ad Hedegaard for at bringe Benny en indstændig Indbydelse til at besøge dem.

Frue de Fischer bad dem overnatte paa Hedegaard, da de dog ikke vilde kunne naae Vesterhavet den Aften, og de modtog med Glæde Indbydelsen. Næste Formiddag drog de videre, efter at have truffen den Aftale med Benny, at de næste Fredag skulde mødes i Struer, for da at følges ad til Aarhus, thi Otto vilde overraske sine Forældre med at bringe sin Kusine hjem med sig.

Det lille Besøg paa Hedegaard forblev ikke uden Virkning paa Benny. Otto havde bragt hende et Buxt fra Verden udenfor, og hun havde ligesom faaet Djuene lidt op for de Fornøjelser, der udgjøre saa mange unge Pigers Liv, og hun følte en lille Længsel efter det brogede, jelskabelige Liv, der udfoldede sig uden for hendes snævre Verden.

Den aftalte Dag rejste hun og ankom sammen med de to Studenter til Aarhus henad Aften. Med mange Udraab af Forbauselse og Glæde blev Benny modtaget af sin Onkel og Tante, samt af sin Kusine, Alara, der var jævnaldrende med hende.

I denne Tid førte Generalens, efter eget Sigende, intet selskabeligt Liv paa Grund af Sorgen, men dog syntes Benny, at de vare meget paa Farten. Sammenkomsterne fik nu ikke Navn af Selskaber, og vare ikke saa store som ellers, men til Gjengjæld vare de hyppigere, og det gik lige saa livligt til som altid. Dette muntre, for Benny saa uvante Liv, faldt dog meget i hendes Smag, og undlod ikke at udøve sin Virkning paa hendes Sind; det vakte og nærede hendes Forsængelighed, som hidtil havde slumret.

Med Feriens Slutning rejste de to Studenter til Rjøbenhavn, og nogle Dage efter tog Benny tilbage til Hedegaard. Generalens havde flere Gange indstændig bedt hende om at opslaa sin fremtidige Bopæl hos dem, men Benny havde afflaaet dette, thi skjønt Kjærligheden ikke drog hende tilbage til Bedstemoderen, vilde hun dog ikke bryde den en Gang tage Bestemmelse, at opholde sig hos hende.

Benny tog nu atter fat paa sin Læsning, som hun i den sidste Maaned havde forsjømt, og Knudsens Bisitter paa Hedegaard bleve længere og længere; de havde saa meget at tale sammen om, og der var mange Ting, han maatte vise hende i Bøgerne. Som oftest førte de deres Samtaler i Haven, hvor de spadserede frem og tilbage, med snart udvidede de deres Spadsereture og strejfede om ude paa Heden, der i Bennys Dine var saa rig paa Skjønhed og Poesi. Her i disse lynchlædte Høje, eller i alt Fald i lignende, laa jo de Ræmper fra Hedenold begravne, om hvem Knudsen havde saa mange Historier og Sagn at fortælle. Her ad disse Veje havde jo de harniskklædte Ridere redet med deres Svende for at følge Kongen i Beding, de tapre Borgherrer, der vare vendte tilbage med Sejr fra Krigstogene; dem fulgte nu en Skjald, der skulde besynge deres Heltebedrifter, naar de om Vinteren samlede i Hallen om det flammende Baal. Disse og lignende Billeder opfyldte Bennys Sind, naar hun spaserede paa Heden; hun saae Riddersnes glimrende Starer, saa Fjerbusfene vaje og hørte Hornene klinge. Hun følte sit Hjærte svulme, medens hendes Barm hævedes af Stolthed og Glæde; det

Land og Folk, der ejede slige Fortidsminder, var i Sandhed rigt og lykkelig.

Det var dog ikke blot i Fortiden, at Knudsen førte Benny om, ogsaa Nutiden søgte han at oprulle for hendes Blik. Han paaviste, hvor skadeligt og fordærveligt det var, ganske at hengive sig til Drømmene om svunden Fortidsstolthed, og derover at glemme de Krav, den nuværende Situation stillede, hvilket var en af vor Tids store Fejl. Vi vare fødte til selv at føre et friskt, daadkræftigt Liv, ikke blot til at sværme og drømme om Fædrenes Heltebedrifter; derved søndergnavede Folket sin egen Livsrod, blev Nationen kun Skyggen af en Nation. I saa raske Træet skilbredte Knudsen de nuværende politiske og sociale Forhold, men fra det store gik han over til det smaa og søgte at vække Bennys Interesse for de Mennesker i hvis Nærhed hun levede, for de fattige og trængende i Sognet.

Knudsen selv var godt kjendt af de fattige der paa Egnen, i hvis Hytter han ingen sjælden Gæst var, og hvor han altid bragte Trøst og Hjælp med sig. Til en vis Grad lykkes det ham ogsaa at vække Bennys Deltagelse, og hun gav ham Penge til at uddele blandt de fattige, men hun var ikke at bevæge til selv at besøge dem.

En Dag midt i Oktober, henimod Aften, da Knudsen og Benny som sædvanlig spaserede paa Heden, fik de Dje paa en stærk Røg; de skyndte sig op paa en Høj og saa da, at der var Ildbrand i Landsbyen.

„Seg maa der ned“ sagde Knudsen, „vil De ikke hellere gaa hjem, Frøken de Fischer?“

„Nej, jeg gaar med“, svarede Benny i en bestemt Tone.

De naaede snart Landsbyen, som var i stor Forvirring. Der var allerede brændt en Gaard, nu antændtes ogsaa et Hus. Næsten hele Befolkningen var forsamlet paa Brandstedet, man raabte og bandte i Munden paa hverandre. Da lød et gennemtrængende Sammerskrig, der for et Øjeblik bragte Mængden til Tavshed. Knudsen og Benny trængte sig hastig frem.

„Hvad er det?“ spurgte Knudsen.

„Mit Barn, mit Barn!“ jamrede en ung Kone, der stod foran det brændende Hus, i hvilket hun søgte at komme ind, medens nogle Mænd med Magt holdt hende tilbage, „hun er der inde, hun vil omkomme, o lad mig dog komme der ind! slip mig, slip mig!“

„Det er for sent“ sagde en af de Mænd, der holdt

hende „det er Livet om at gjøre at gaa der ind, Taget vil om et Djeblig styrte sammen.“

Knudsen vendte sig om mod Benny: „Seg maa gaa, jeg maa forsøge det“ sagde han „Gud være med Dem, Benny!“

Han betragtede hende med et saa kjærligt, uforklarligt Blik, at det trængte sig dybt ind i hendes Sjæl, derpaa ilede han ind i Huset, Flammerne slog sammen om ham.

Mængden trængte sig aandeløs nærmere, Kvinderne

græd højt, Mændene stode alvorlige og sørgmodige, thi det forekom dem højest sandsynligt, at de aldrig mere fik ham at se. Af og til saa de paa Benny og forargede sig over hendes Ro og Ufølsomhed.

Den unge Pige stod tæt ved det brændende Hus. Flammerne belyste tydeligt hendes dødblege Ansigt, hvori ikke en Muskel bevægede sig; det var koldt og roligt som

fødevanligt. Og dog følte Benny en saa kvælende Angst som aldrig før. Nu da hans Liv svævede i Fare, følte hun hvor kjær han dog var hende, medens hun paa samme Tid følte sig betaget, gjennemtrængt af det Blik, han havde sendt hende, og hvis forunderlige Udtryk hun ikke forstod at tyde.

Endelig viste Knudsen sig med den lille treaars Pige paa sine Arme. I samme Øjeblik, som han traadte ud af Huset, styrtede Taget sammen med et Brag. Han rakte Barnet til Moderen, og uden at høre paa hendes overstrømmende Taffigelser og Betsignelser, skyndte han sig hen til Benny.

Nu, da den næsten overnaturlige Spænding, hvori hendes Nerver havde befundet sig, var forbi, blev Benny greben af Slaphed og Mæthed, hun vaklede, og ligesom Knudsen naaede hende, sank hun bevidstløs om, Knudsen løftede hende op og bar hende ud af Landsbyen; her lagde han hende paa Jorden, knælede ved Siden af hende og skød lempeligt sin Arm ind under hende for at støtte hendes Hoved. Et Øjeblik efter slog Benny Øjnene op og saa sig forundret om, men snart erindrede hun sig den sidste Scene og udbrød:

„Gud være lovet, at De blev frelst!“

„Det er urigtigt, at De fulgte med“ sagde Knudsen, „det har angrebet Dem for meget. Føler De Dem stærkt nok til at kunne gaa hjem nu?“

„Ja“ svarede Benny og rejste sig, men hun rystede som et Espeløv og kunde næppe staa oprejst, Knudsen bød hende Armen, og støttet af ham naaede hun endelig Hede-gaard.

Det Indtryk, Benny denne Eftermiddag havde modtaget, forvandt hun ikke hurtigt, og hun gik et Par Dage i en forunderlig drømmende Tilstand, der dog snart forjoges af en anden Begivenhed.

Forholdet mellem hende og Bedstemoderen var siden hendes Hjemkomst fra Aarhus bleven en Del spændt. Benny vilde ikke mere rette sig efter Bedstemoderens Bønner og Tilbøjeligheder, og den gamle Frue kunde ikke finde sig i de Ideer, som Benny havde ført med sig hjem. De havde flere Gange været oppe at disputere, men en Dag, omtrent et Par Uger efter Branden, foresaldt der et alvorligt Optrin imellem dem, der endte med et formeligt Brud. Ry-stende af Brede traf Fru de Fischer sig tilbage til sit Sove-

værelse, og ikke mindre heftig ilede Benny med at gøre sig i Stand til Rejsen, thi hun vilde nu forlade Hede-
gaard og tage Ophold hos sin Onkel i Aarhus. Hun var
snart færdig med Indpakningen og havde netop taget sin
Hat paa, da det bankede paa hendes Dør.

„Hvem der?“ raabte hun „jeg vil ingen tale med.“

„Heller ikke med en gammel Ven?“ spurgte Knudsen,
thi ham var det, „Froken de Fischer, jeg beder Dem, luk op.“

„Hvad vil De mig?“ spurgte Benny i det hun aab-
nede Døren.

„Bigen fortalte mig, at Fruen har luffet sig inde og
ingen vil se, og at De, Froken, vil tage til Aarhus nu

strax" svarede Knudsen, „sig mig, hvad er her passeret. De ser saa ophidset ud, hvad betyder alt dette?"

„Det betyder, at jeg nu forlader dette Hus for aldrig mere at sætte min Fod her" svarede Benny i en lidenskabelig Tone, „det er kommet til et aabenbart Brud mellem min Bedstemoder og mig. Far vel Hr. Knudsen! gaa nu og sig ikke et Ord til mig, hører De, ikke et eneste."

Hun vilde lukke Døren, men Knudsen traadte et Skridt nærmere og greb hendes Haand.

„Seg maa tale" sagde han med mild, men alvorlig Stemme, „De vil en Gang fortryde dette Optrin i Dag; De har ladet Dem henrive af Deres Hestighed, det kan jeg se paa Dem. Gaa ned og gjør Deres Bedstemoder Afbigt, selv om hun ogsaa har haft megen Uret, gaa dog, og alt kan endnu blive godt."

„Hvorledes skulde jeg gjøre hende Afbigt!" raabte Benny heftigt „jeg, der er bleven saa dybt krænket, skulde bede om Forladelse! Nei aldrig, aldrig! Tal ikke mere herom, min Beslutning staar fast. Vognen venter paa mig. Farvel Hr. Knudsen!"

„Farvel Frøken!"

Med et tungt Hjerte forlod Knudsen hende, og et Djeblif efter førte Benny fra Hedegaard.

Hun blev, som hun havde ventet, modtaget med Glæde af sine Slægtninge, hvem hun med saa Ord underrettede om, hvad der var hændet, og de forsikrede hende atter, at hun var hjærtelig velkommen, og at de haabede, nu ikke mere at miste hende.

„Hvor det var fornuftigt af Dig, kjære Benny! at bryde med Din Bedstemoder" sagde Klara Westengaard, der havde fulgt sin Kusine op paa sit Værelse „det maa være rædsomt at leve indelukket paa Landet i en øde Egn med en gammel og, som jeg formoder, vranten Dame. Hvor det dog er yndigt, at Du er kommen. Du kan tro, at det bliver en morsom Vinter, her skal være saa mange Baller. Na! det bliver guddommeligt!"

Benny var atter draget ind i det selskabelige Livs Tryllekreds, og havde hun syntes godt om det under sit forrige Besøg, saa blev hun nu formelig beruset deraf, hvilket ikke var saa underligt, thi hun blev Saisonens mest feterede Dame. Overalt hvor hun kom, vakte hendes Skjønhed og noble Væsen, der var saa fri for al Koketteri, al-

mindelig Beundring, selv blandt Damerne, der dog ellers pleje at nære mere Misundelse end Velvillie for den af deres eget Kjønn, der mest er i Stand til at fængsle Herrenes Opmærksomhed.

Sjælden eller aldrig tænkte Benny paa Hedegaard og paa det Liv, hun havde ført der, og dog kunde det undertiden hænde paa et Bal eller i et Selskab, at hun, midt under en livlig Konversation, pludselig saa Knudsens Blik med det gaadesulde Udtryk fra hin Ildebrand og hørte hans dybe Stemme sige: „Gud være med dem, Benny.“

Det var første og sidste Gang, at Knudsen havde nævnet hendes Fornavn, og hun følte en hende selv uforflarlig vemodig Fornemmelse, naar hin Scene dukkede op i hendes Erindring.

Lige under Jul kom der en ny Officer til Byen, hvilket var en stor Begivenhed i Selskabskredse. Han gjorde strax Bisitter hos de højere militære Familier. Benny var ikke hjemme, da han var hos Generalens, men da hun kom hjem hørte hun af Klara, der var ganske henrykt, en lang Lovprisning over Kammerjunker Rosenfeldt.

„Gud, hvor han er smuk og beleven! Og tænk Dig min Henrykkelse, han engagerede mig til første Dans paa Juleballet. Nej, hvor jeg glæder mig! Mange have vist slet ikke set ham før, og ville først den Aften komme til at gjøre hans Bekjendtskab, og blandt dem hører Du ogsaa stakkels Benny! Du vil sikkert blive mageløs indtaget i ham, det er jeg vis paa.“

Saaledes blev Klara ved at tale, ja Benny tilsidst blev ganske længselsfuld efter at gjøre denne interessante Lieutenants Bekjendtskab.

Anden Juledag var der Bal paa Klubben. I et Hjørne af Salen stod en Del Officerer og mønstrede de indtrædende Balgjæster. I denne Gruppe befandt sig ogsaa Kammerjunker Rosenfeldt, ved hans Side stod Lieutenant Zansen, en Ungdomsven, som han her havde truffen, og gjorde ham bekjendt med de forskjellige Familier og Forhold i Byen.

„Der kommer Intendant Ravn med Familie“ sagde Zansen „Gud bevares hvor Fruen knejser i Aften. Tag Dig for Resten i Agt for hende, det vil jeg raade Dig, hun har fire uforlovede Døtre, som hun gjerne vil have affat. Døtrene ere forøvrigt ganske kjønne, ikke sandt? og det vilde være en sand Fornøjelse at gjøre lidt Kur til

dem, naar blot Fru Mama vilde beholde sine betydningsfulde Blik og Smil hos sig selv. Det kan være ganske morsomt en Gang imellem at drive hende op til den højeste Henrykkelse, men i Længden bliver hendes Angreb sgu trættende, man kan da nok faa sig en Rone uden at blive hende paanødt. Pas nu paa, Rosenfeldt! hun sværmer især for at faa Officerer til Svigersønner, og som en ny opgaaende Stjerne paa vor militære Himmel, vil Du være hende en kjærkommen Erobring. Se, der har vi Oberst Falk med Datter, det er en smuk Pige, men, mellem os sagt, en Gaas. Ah! der er General Westengaard med Familie."

"Hvem er den unge Pige, som er med dem?" afbrød Rosenfeldt ham, "jeg troede ikke, at Generalen havde mer end en Datter."

"Det har han heller ikke, denne unge Dame er Generalens Niece. Hun er ualmindelig smuk, synes Du ikke? Alle Herrer ere ogsaa rasende forelsket i hende, og dertil kommer, at Frøken de Fischer er meget rig, og hun bliver endnu rigere naar en gammel Slægtning af hende døer, jeg ved ikke rigtig om det er en Tante eller Bedstemoder."

"Du har Ret, hun er meget smuk" sagde Rosenfeldt og betragtede Benny gennem sin Lorgnet, hun fordunkler aldeles sin Kusine. Og hun er hovedrig, siger Du; det er sandelig en Erobring, der nok er en Belejring værd. Seg Daare, at jeg engagerede Frøken Westengaard til første Dans, men da anede jeg jo ikke denne Berles Existens."

"Den Uergrelse kan Du godt spare Dig" sagde Sausen leende "thi jeg har allerede for lang Tid siden engageret Frøken de Fischer til denne Dans."

Kammerjunker Rosenfeldt skyndte sig hen til Generalen, der strax præsenterede ham for Benny, og saa Minutter efter var den unge Pige engageret til anden Dans af Kammerjunkereren.

Med denne Aften begyndte et nyt Afsnit af Bennys Liv; Ballerne og Selskaberne fik forhøjet Interesse for hende, og et nyt Solstin syntes at bestraae hendes Vej. Skjønt hun nu var vant til at blive gjort Rur til, gjorde Kammerjunker Rosenfeldts Smigrerier og Komplimenter dog et stærkere Indtryk paa hende end de andre Herreris ved den Maade, hvorpaa han fremkom med dem, og hans sunklende Blik fortryllede hende med en sælsom Magt. Og Kammerjunkereren kunde virkelig være farlig, især for et saa

uerfarent Hjærte som Bennys, thi han forstod til Fuldkommenhed den Kunst at indtage hvem han vilde, og det lykkedes ham snart at blænde og bedaare Benny.

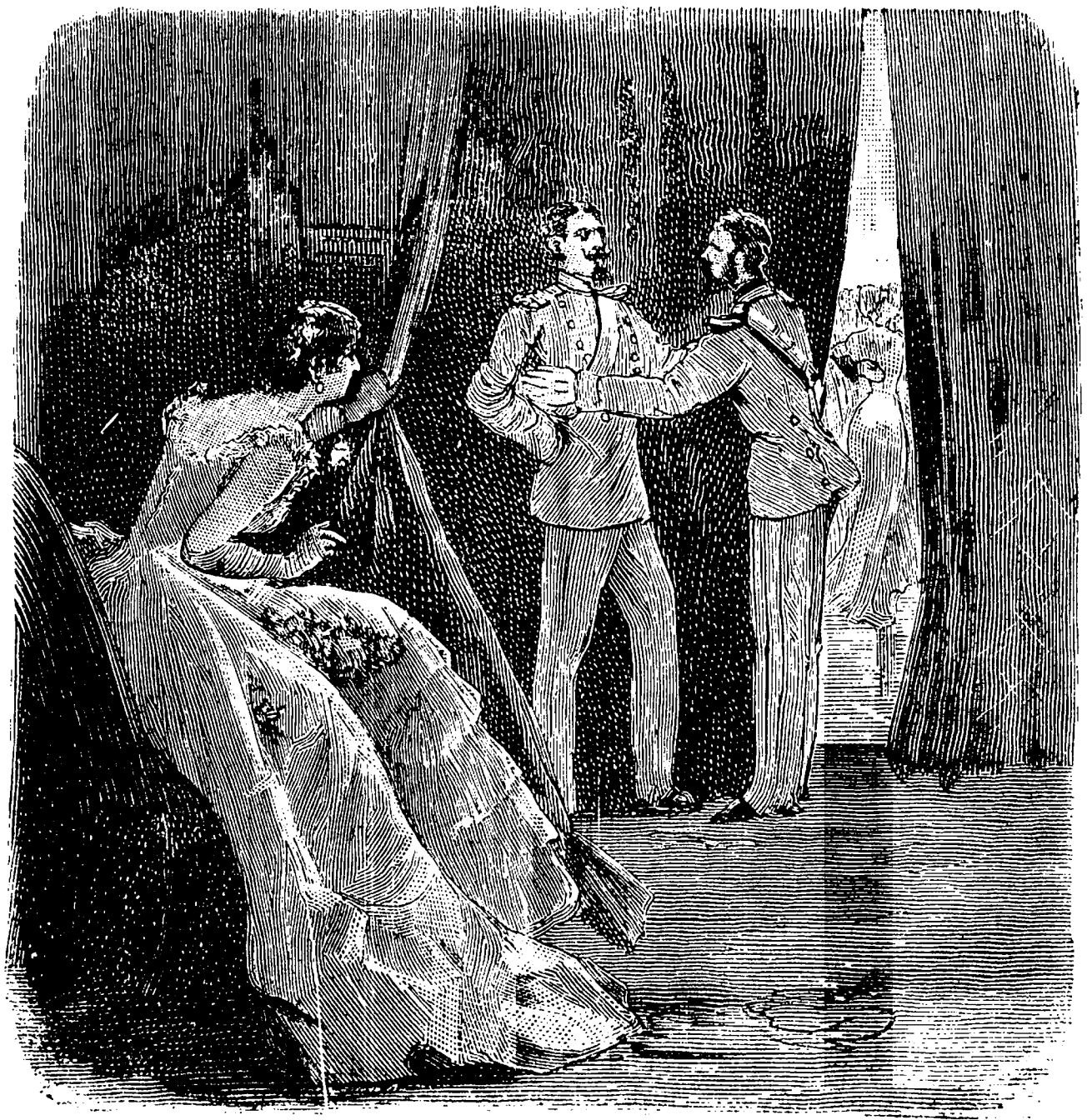
En af de første Dage i Marts skulde der være Middagsfjelskab hos General Westengaard. Benny var færdig med sit Toilet, men da det var god Tid at gaa ned i Selskabsfjalen, blev hun oppe paa sit Værelse. Hun sad ved Bordet med Kinden støttet imod Haanden og stirrede tankefuldt hen for sig, medens en Samtale, hun den foregaaende Aften havde været Vidne til, atter lød for hendes Øren.

Aftenen før havde hun tilligemed Generalens været paa Bal hos Oberst Falk, og havde som sædvanlig danset meget med Kammerjunker Rosenfeldt, der havde været mer end almindelig indtagende. Mod Ballets Slutning befandt Benny sig ene i et af de tilstødende smaa Kabinetter; det var kun svagt oplyst af en Astringlampe, der hang ned fra Loftet og ikke var skruet helt op, saa at et Hjørne af Værelset var fuldstændigt i Mørke. I denne mørke Krog tog Benny Plads i en Flugtstol, glad over, i den behagelige Temperatur, som herskede der inde, at kunne hvile sig lidt fra Balsalens Varme og Støj. Hun havde kun siddet der i et Par Minutter, da Portieren blev slaaet til Side og Kammerjunker Rosenfeldt og Lieutenant Jansen leende og talende traadte ind uden at bemærke Benny.

„Seg forstaar, som sagt, ikke hvad Du venter efter“ fortsatte Jansen Samtalen „skjønt hun er meget stolt og tilbageholdende, tror jeg dog at have bemærket, at hun godt kan lide Dig, og Du har virkelig ogsaa iværksat Din Belejring med saa stor Fjnhed og Feltherredygtighed, at Du nok nu tør vove et Angreb. Seg havde i Dit Sted friet for lang Tid siden.“

„Seg er saa fuldkommen vis paa at saa ja, at det kun morer mig at udhale Sagen“ svarede Rosenfeldt „ja jeg har gjort rasende Kur til hende, det er sikkert, men Belønningen er ogsaa Umagen værd. Seg har for Resten besluttet ikke at opsætte Frieriet længere, thi jeg er nu mæt af Sægerens Fornøjelse at se Byttet løbe i Garnet, og paa dette herlige Bytte er jeg vis.“

„Ja i Sandhed et herligt Bytte“ sagde Jansen „der er ingen ung Pige her i Byen, som kan sammenlignes med Frøken de Fischer: Skjønhed, Ynde og en uhyre Formue, ja min Ven, jeg gratulere! Du er rigtignok en Byffens Pamphilius.“

De to Venner forlode Kabinettet. Benny blev siddende som fastnaglet til Stolen, alt hendes Blod var blevet til Is, men snart tog hun sig sammen og rejste sig op; ikke den mindste Svaghed skulde røbe, at hun havde hørt deres Samtale. Da hun kort efter, men ad en modsat Dør, traadte ind i Balsalen, var der heller intet at mærke paa hende og det lykkedes hende at bevare sin ydre Ro til hun var bleven ene paa sit Værelse, da fik hun Lust i en Strøm af Taarer.

Det var denne Samtale, Benny nu atter grundede paa. Vel følte hun Sorg over, at han, som hun havde sat saa højt, havde vist sig at være falsk og beregnende, men det var ikke den dybe Smærte, som den føler, hvis Livslykke er knust, og hun var i Grunden mere krænket end bedrøvet. Uvilkaarlig søgte hendes Tanker Anudsen, ham, som hun vidste havde været hende en sand og ærlig

Ben — dog ham skulde hun aldrig se mere, hun havde selv brudt Fortiden og kastet Broen af efter sig.

En Tjener meldte, at flere Gjæster allerede vare komne, og Benny gik derfor ned. Kammerjunker Rosenfeldt var blandt de ankomne, han nærmede sig strax Benny og indledede en Samtale med hende om Ballet. Paa en Bemærkning af ham om, at der havde været varmt i Balsalen, svarede Benny:

„Ja, der var meget varmt; jeg traf mig derfor en kort Tid tilbage i det lille røde Kabinet, og der blev jeg ganske fortræffelig afkjølet.“

Hun sagde dette med et betydningsfuldt Smil og vendte sig derpaa fra ham. Rosenfeldt blegnede og saa ængstelig efter hende.

Man skulde netop gaa til Bords, da en Tjener nærmede sig Benny og sagde, at en fremmed Herre ønskede at tale med hende uopholdelig, da det var om en Sag af Bigtighed. Forundret gik Benny strax ud, men hun blev endnu mere forbavset, da hun saa hvem det var.

„Mr. Knudsen, De her!“ udbrød hun, „min Gud, hvad bringer Dem her til?“

„En meget alvorlig Sag,“ svarede Knudsen, „jeg veed, at De vil blive forbavset, maaske vred, men jeg maa alligevel sige det. Frøken de Fischer, jeg er kommen for at hente Dem. De maa følge med mig til Hedegaarden.“

„Har min Bedstemoder sendt Dem?“ spurgte Benny.

„Nej, hun veed ikke engang at jeg er rejst. Deres Fru Bedstemoder er for Tiden farlig syg, vil De ikke komme ned og pleje hende? Med Guds Hjælp vil hun saa sin Bevidsthed tilbage, og da kan der mulig komme en Forsoning i Stand mellem Dem og hende.“

„Hvis Bedstemoder vil erkjende sin Uret, dog det tvivler jeg meget om, at hun vil. Hvorfor skulde jeg tage ned og pleje hende, for, naar hun kommer til sig selv, at blive jaget bort igjen.“

„Det sker ikke, hvis De selv vil være estergivende, Frøken de Fischer,“ svarede Knudsen alvorligt, „husk paa, at det tilkommer Dem som den unge at gjøre det første Skridt. Det er Stolthed, der bringer Dem til at handle som De gjør, men det er ikke den rette, thi den sande Stolthed sætter en Værelse i at beherske og bøje sit Sind. Jeg vil ikke skjule for Dem, at Deres Bedstemoder er meget betænkelig syg“ tilføjede han.

„Nu vel! jeg tager med Dem“ udbrod Benny rast og bestemt „det er vel bedst at rejse i Morgen tidlig?“

„Nej, vi maa tage af Sted strax“ svarede Knudsen „min Bogn venter i Holstebro, saa vi kunne naa Hedegaard inden Morgen. Det er nødvendigt, ellers frygter jeg, at vi komme for silde. Toget gaar om en halv Time, Bognen holder for Døren, og jeg maa derfor bede Dem skyndsomt at tage Afsted med deres Familie.“

Benny tog nu hurtig og i al Stilhed Afsted med sine Slægtninge, og bad Generalen overbringe Selstabet hendes Hilsen og Undskyldning for hendes pludselige Afrejse.

En halv Time senere sad Benny og Knudsen i Toget. Med kjærlig Omhu sørgede han for at skaffe hende en magelig Plads, trak Shawlet tættere sammen om hende

og bredte et Kejsertæppe om hendes Fødder. Lamperne tændtes i Kuperne og bredte et klart Lys der inde, uden for faldt Encen fint og tæt. Alt var stille og roligt, man hørte kun Lokomotivets Signalpiben ved hver Station.

Sent paa Natten eller rettere tidligt paa Dagen naaede de Hedegaard. Atter stod Benny i sit lille Værelse, hvor en behagelig Varme udbredte sig, medens Ilden knitrede lystigt i Kaffelovnen; hun var øjensynlig bleven ventet. Hun tog sit Overtøj af og stod nu i sin elegante Selskabsdragt. Hvor den saa uhyggelig ud paa denne Tid og paa dette Sted, hvor maaske Dødens Skygge snart skulde sænke sig. Benny gøs og isørte sig hastigt en af sine gamle Kjoler; derpaa gik hun ned.

„Kan jeg gaa ind til Bedstemoder?“ spurgte hun hvilstende Knudsen, hvem hun mødte paa Gangen.

„Ja strax“ svarede han, „men kom nu først ind og spis. Ingen Indvendinger: De trænger i høj Grad til noget varmt og styrkende.“

Med disse Ord førte han hende ind i Spisestuen, hvor Frokostbordet stod dækket. Kaffen og Vinen styrkede og oplivede Benny, og med en Følelse af ny Kraft fulgte hun efter Maaltidet med Knudsen ind til den syge. Fru de Fischer laa i en urolig Slummer, øjensynlig plaget af ubehagelige Drømme, thi hun kastede sig frem og tilbage, medens hun af og til mumlede nogle uforstaaelige Ord. Bludselig slog hun Øjnene op; Blikket var vildt og stirrende.

I otte Dage og Nætter sad Benny uafbrudt ved sin Bedstemoders Seng uden at unde sig nogen Hvile. Fru de Fischers Liv svævede i stor Fare, og hver Dag, naar Benny spurgte Lægen om der intet Haab var, svarede han bestandig, endnu ikke.

Fru de Fischer var et Djeblik ved sin Bevidsthed, men fantaserede hele Tiden om sin Ungdom. Ogsaa om sin Søn talte hun, og med den Kjærlighed, hun havde nærret til ham i den Tid, hvori hendes Tanker bevægede sig; hun naaede aldrig frem til den Tid, da de skildtes i Brede, den var som udslettet af hendes Erindring.

Det bevægede Benny dybt at høre disse Feberdrømme, og efterhaanden bevirkede de en Forandring i hendes Sind og Tanker. Det faldt hende ind, at Uretten ikke ene laa paa Bedstemoderens Side; hvor højt havde hun dog ikke elsket sin Søn, havde han ikke ogsaa havt Uret, havde han ikke krænkert og saaret sin Moder's Hjærte, og havde hun,

Benny, ikke fortsat dette Værk? Havde Bedstemoderen end været stiv og som det syntes ubøielig, havde det dog ikke tilkommet den unge at bøje sig, at gjøre det første Skridt til en Forsoning? Mon den gamle Kjærlighed til Sønnen dog ikke endnu levede i Moderens Hjærte? Og i Bennys Grindring dukkede atter hin Fornemmelse op, som hun havde haft den Dag hun første Gang kom til Hedegaard, at Bedstemoderen havde strøget med sin Haand hen over hendes Haar. Benny følte sin Kjærlighed til Bedstemoderen vaagne og vore, medens samtidig den Angst greb hende, at hendes Anger kom for sent. Med hede Taarer knælede hun ved Sengen og bad inderligt og brændende om Bedstemoderens Liv, om Forsoning og Tilgivelse.

Attende Dagen efter Bennys Ankomst var Fru de Fischers Tilstand saa betænkelig, at Lægen besluttede at blive der om Natten. Tavse sad han og Benny ved Sengen. Den syge kastede sig urolig frem og tilbage, af og til trængte en flagende Lyd sig over de halvt aabnede Læber; Rinderne brændte af Feberhede. Sen ad Midnat blev hun uroligere og stønnede flere Gange højt. Pludselig blev alt stille, Doktoren bøiede sig hen over hende. Hun var falden i en sund, velgjørende Søvn og trak Bejret roligt og regelmæssigt, han følte paa hendes Puls, Feberen var tagen bethdeligt af. „Seg tror nu at kunne give Dem Haab“ sagde Lægen til Benny, der i ængstelig Spænding havde iagttaget ham, „hvis denne Søvn vedvarer i nogle Timer, er der al Udsigt til Bedring. Gaa nu til Sengs, kjære unge Frøken. De trænger haardt til Hvile og nu kan De sove trygt. Jeg bliver her til i Morgen, indtræder der den mindste Forandring, skal jeg strax falde paa Dem.“

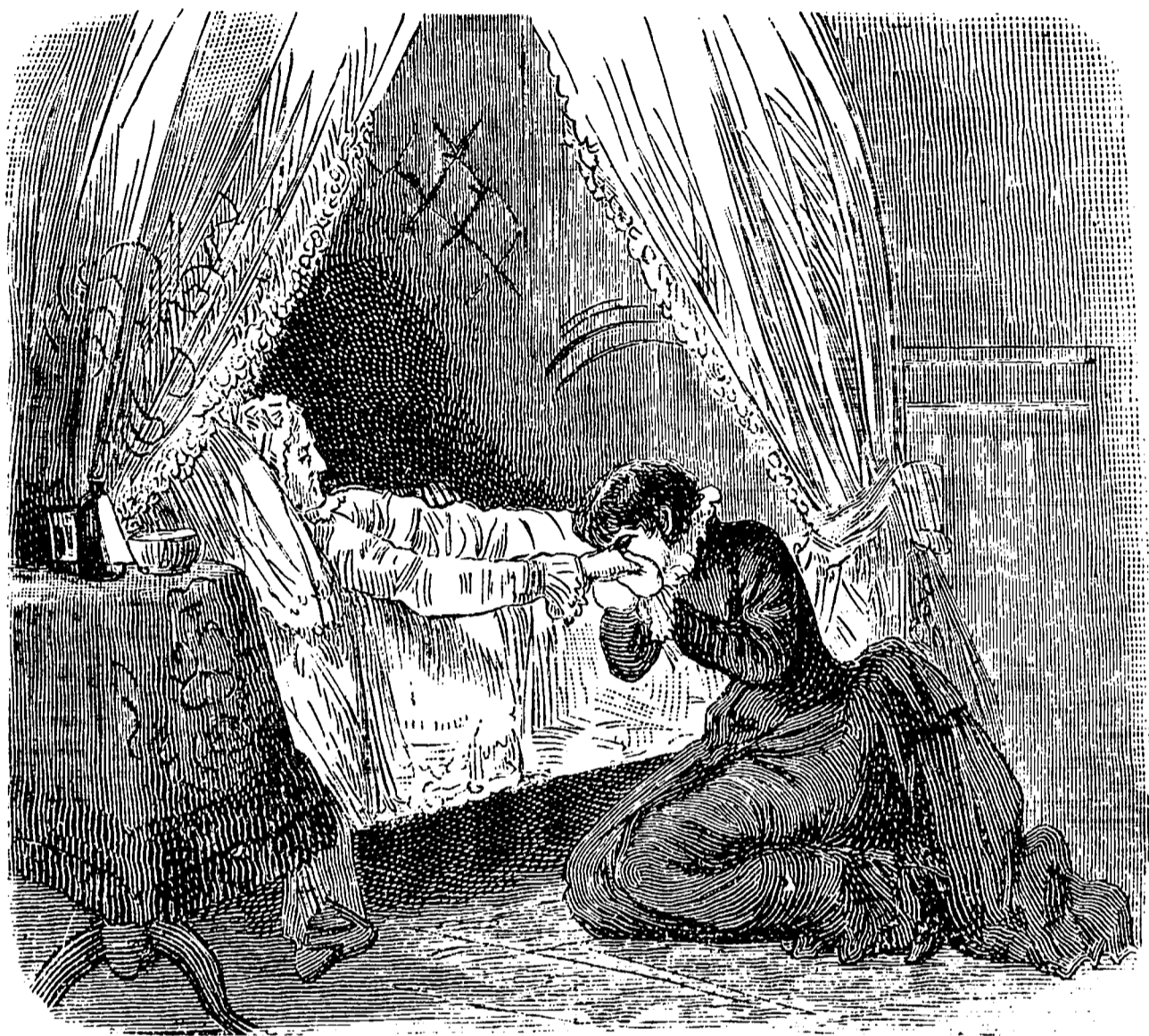
Benny var meget udmattet, og nu da Haabet var vaft hos hende, følte hun sig i Stand til at sove, hun gik derfor op paa sit Værelse, og saa Minuter efter sov hun lige saa roligt som den syge.

Da hun næste Morgen kom ned, modtog Lægen hende med det Budskab, at Fru de Fischer nu var ved sin Bevidsthed og ikke havde ret megen Feber, og at han derfor turde give hende godt Haab.

„Kom nu med ind til Deres Bedstemoder“ vedblev han „jeg har forberedt hende paa at De er her, men De maa ikke tale ret meget, heller ikke lade Deres Bedstemoder tale, hun skal fremfor alt skaanes for Sindsbevægelse.“

Med bankende Hjærte fulgte Benny Lægen ind i Syge-

værelset. Hun gik lige hen til Sengen og knælede ned ved den; med et svagt Smil rakte Bedstemoderen hende sin Haand, som hun greb og kysfede; ingen af dem talte et Ord.

Fra nu af gik det stadig fremad med den syge, og otte Dage senere erklærede Lægen hende uden for al Fare. Der blev ikke veylet mange Ord mellem Benny og Bedstemoderen i denne Tid, Doktoren forbød det stadigt, og Fru de Fischer var for svag, og Benny for omhyggelig til at handle mod Forbudet. Men Benny fik ofte et venligt Blik og Smil af Bedstemoderen, og hendes Hjærte svulmede af Glæde og Taknemmelighed mod Gud, der saa naadig havde bønhørt hende.

Det var en af de første Dage i April. Fru de Fischer sad indhyllet i Tæpper i en Lænestol, med Fødderne hvilende paa en høj Skammel. Benny laa paa Knæ ved Siden af Stolen og saa op paa hende med taarefyldte Øjne.

„Bedstemoder! Du kan altsaa tilgive mig al min Skyld, al min Uret imod Dig?

„Det er mig, der maa bede Dig om Tilgivelse, kjære Benny“ svarede Fru de Fischer „jeg har gjort stor Uret mod Dig. Gud velsigne Dig fordi Du kom Barn! det vidner om Dit gode Hjærte.“

„Ak nej, kjære Bedstemoder! det er Hr. Knudsens Skyld, at jeg kom; det var ham, der foreholdt mig min urigtige

Opførsel imod Dig.“

„Knudsen!“ udbrød Fru de Fischer forbausset „nej virkelig! Da skulde Du have set, hvor vred han var paa

mig, da Du var rejst, og hørt, hvor han læste mig Texten. Det var mig, der burde have foregaaet Dig med et godt Exempel, det var mig, der havde jaget Dig i Landflygtighed, som han kaldte det. Den Gang var jeg vred og forstøffet, og vilde ikke høre ham, men nu under min Reconvalescents har jeg haft god Tid og Lejlighed til at tænke over hans Ord, og jeg erkjender min Uret; ogsaa mod Din Fader har jeg handlet ilde. Gud være takket, at han har forundt mig Tid til at gjøre min Synd god imod Dig, saavidt jeg formaar det. Nu forlader Du mig jo ikke mere, vel Benny?"

"Nej aldrig!" udbrod denne, idet hun rejste sig og omfavnede Bedstemoderen.

"Kjære, kjære Benny! min Alfreds Datter, mit eget elskede Barn!" og Fru de Fischer vuggede Benny i sine Arme som kunde hun være et lille Barn.

Benny skrev nu til sin Tante i Aarhus for at fortælle hende, at hun nu havde besluttet at blive for bestandig paa Hedegaard. Herpaa svarede Generalinden, at de alle savnede hende og gjærne vilde have beholdt hende, men de kunde dog ikke andet end billige hendes Beslutning, og haabede, at hun altid vilde betragte deres Hus som sit andet Hjem.

Faa Dage senere fik Benny et Brev fra Kammerjunker Rosenfeldt, hvori han i brændende Udtryk forsikrede hende om sin Kjærlighed og bad om hendes Gjenkjærlighed. Benny svarede ham kort og koldt, at hun ikke kunde modtage hans Haand, da hun ikke elskede ham; den Interesse, hun mulig engang havde nærret for ham, var bleven kvalt ved af hans egen Mund at erfare hans Falskhed imod hende. Naar han erindrede en vis Samtale mellem ham og en Ven i det røde Kabinet hos Oberst Falk, vilde han vist selv forstaa, at hun nærrede dyb Foragt for ham.

Benny følte sig lettet, da hun havde affendt dette Brev. Det var ikke med Glæde, at hun tænkte tilbage paa den Tid, da hun havde været, eller indbildt sig at være forelsket i Rosenfeldt, hun var ærgerlig og skamsfuld over saaledes at have ladet sig bedaare, og hun takkede Gud for, at han havde ladet hende opdage den Snare, der var lagt for hende; den Snare, der var saa fint og kunstigt sammenslynget af glødende Blik og smukke Talemaader. Ak! en Snare, som saa mange unge Piger falde i, for først at faa Djæne op, naar det er for silde. Hvem er vel mest at beklage, det ulykkelige Offer, eller den hjærteløse Gjer-

ningsmand, som en Gang skal staa til Regnskab for sine Handlinger?

Juni Maaned var kommen. Stille og rolig var Tiden hengledet paa Hedegaard. Hvilke hyggelige Timer tilbragte Bedstemoder og Sønneatter nu ikke sammen. Fortiden var ikke længer en lukket Bog, Fru de Fischer talte ofte og gjærne om den, og Benny fik til sin store Glæde et klart og fyldigt Billede af sin Faders Barndoms- og Ungdomsliv, det han aldrig selv havde omtalt. Til Gjengjæld maatte hun fortælle om hans senere Liv i Norge, hvad der var en smerteblandet Glæde for Fru de Fischer.

Benny foretog atter lange Spasereture paa Heden, men nu helst alene; hun søgte altid at undgaa Knudsen; uden selv at vide hvorfor. Ogsaa han var mere tilbageholdende end før; Benny undrede sig lidt herover, thi hun var vis paa, at hans Venstreb for hende var uforandret. Hun saa ikke det dybe, inderlige Blik, hvormed han betragtede hende, naar han troede sig uset, og selv om hun havde set det, mon hun havde forstaaet det? Men Fru de Fischer saa baade Knudsens Blik og Bennys Rødmen og Skjælven naar han kom; hun læste dybere i begge Hjerter end de selv gjorde.

En Søndag Formiddag traf Knudsen, som han plejede de to Damer i Kirken. Fru de Fischer bad ham følge hjem med dem og blive paa Hedegaard den Dag, hvilken Indbydelse han med Glæde modtog.

Da de havde spist til Middag, foreslog Fru de Fischer, at Knudsen og Benny skulde gaa ud i Haven medens hun sov til Middag. Derpaa lagde hun sig paa Sofaen, og efter at Benny havde tildækket hende med et Shawl, fulgte hun efter Knudsen. De gik op paa Højen. Ingen af dem talte. Knudsen syntes henjunken i dybe Tanker; Benny følte sig underlig forlegen til Mode; hun havde en Fornemmelse som om hun skulde kvæles og hendes Hjerter bankede næsten hørligt. Ubarmhjærtigt rev hun nogle Blade af en Busk og drejede dem frampagtigt mellem Fingrene.

Knudsen brød først Tavsheden.

„Det er glædeligt at se“ sagde han, „hvor Deres Bedstemoder er kommen sig.“

„Ja ikke sandt“ svarede Benny livligt, „og saa rask hun ser ud.“

„Ja raskere og ungdommeligere end nogen Sinde“ sagde Knudsen; „i den Tid jeg har kjendt Fru de Fischer, har hun

heller aldrig været saa glad som nu, men naar man har Dem til at hygge om sig, saa — han tab pludselig og stirrede alvorligt, næsten mørkt, hen for sig.

„Hr. Knudsen“ sagde Benny sagte næsten uden at vide hvad hun sagde, eller hvad hun vilde, hun vidste kun, at hun ikke kunde udholde at se dette sorgfulde Udtryk i hans Ansigt.

Knudsen vendte sig brat om imod hende og greb hendes Haand.

„Benny!“ udbrød han med Fasthed og Barme „jeg maa sige Dem det, jeg har længe elsket Dem. Atter og atter har jeg sagt mig selv, at min Kjærlighed var haabeløs, og at De umuligt kunde elske mig, der næsten er dobbelt saa gammel som De, og derfor har jeg holdt mig tilbage fra Dem, men nu svigter min Kraft mig, og jeg kan ikke holde denne Uvisshed ud længere, jeg maa have en Afgjørelse. Benny! sig kan De elske mig?“

Dybt bevæget havde Benny lyttet til hans Ord, nu hævede hun sine Dine og mødte atter dette Blik, der ved Sldebranden havde grebet hende saa stærkt, men nu forstod hun tillige sit eget Hjertes Tilstand.

„Ja!“ hviskede hun.

„Min elskede er det virkelig muligt! udbrød Knudsen jublende og sluttede Benny i sine Arme.

I den saligste Glæde lænede hun sit Hoved mod hans Bryst. Pludselig hævede hun det og sagde:

„Knudsen, hvor kunde De dog vælge mig til Deres Hustru, der er Dem saa uværdig?“

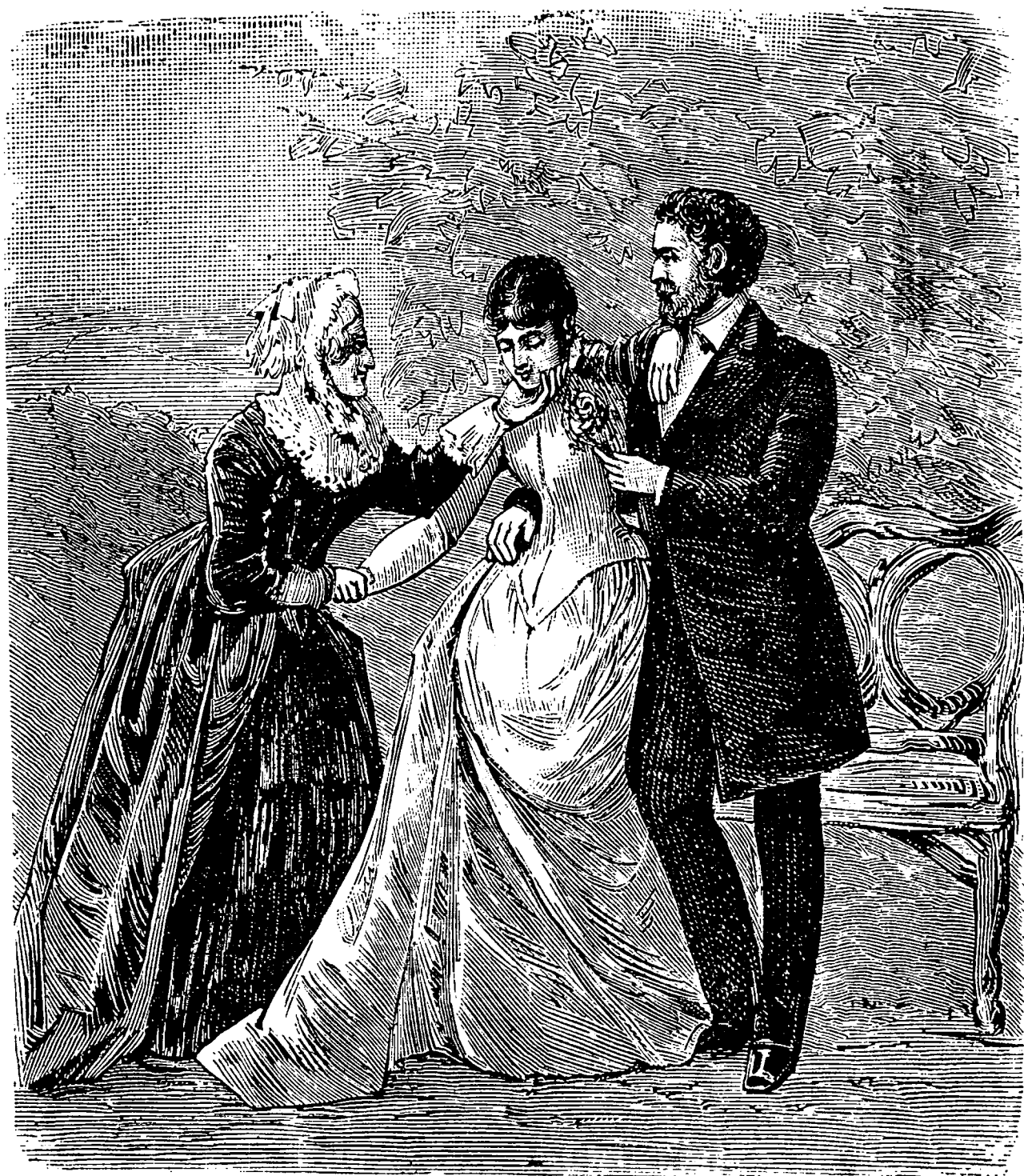
„Skal der være Tale om Uværdighed mellem os“ svarede Knudsen „da er det mig, der er den uværdigste af os, dog skal Du med Guds Hjælp aldrig komme til at fortryde Dit Valg, thi er jeg end ældre af Aar, slaar mit Hjerte dog ungt og varmt. Men „Benny!“ vedblev han og bøjede sit Hoved dybere ned mod hende, „tiltal mig ikke længere, med det fremmede „De“. Sig „Du“ og kald mig Lauritz, sig det min elskede! jeg længes saa inderligt efter at høre mit Navn udtalt af Dine Læber.“

Benny snilede til ham gennem Taarer, pludselig slyngede hun sine Arme om hans Hals og udbrød:

„Lauritz! jeg elsker Dig saa uendeligt højt!“ men forfrækket over sin egen Hestighed skjulte hun atter sit Ansigt ved hans Bryst. Knudsen løstede blidt hendes Hoved op

og idet han saa hende dybt ind i de dejlige, straalende Øjne, trykkede han det første Kys paa hendes Læber.

Længe bleve de siddende ude paa Højen, fuldstændig forglemmende alt omkring sig. De kom først til Bevidsthed om, at der var en Yderverden til, da Fru de Fischer stod for dem, kæmpende mellem Smil og Taarer.

„Men Benny, hvad tænker Du paa!“ sagde hun med en lidt usikker Stemme, som hun forgjæves søgte at gøre spøgende „jeg sagde, at Du skulde komme igjen om en halv Time for at lave Kaffen, og nu er det over en Time siden Du gik. Naar Du ikke bedre kan passe Dine Forretninger, ser jeg nok, at jeg maa affe dig af min Tjeneste.“

„Kjære Bedstemoder!“ udbrød Benny og kastede sig i hendes Arme „jeg er det lykkeligste Menneske paa Jorden!“

„Nei, det lykkeligste Menneske er jeg“ sagde Knudsen og greb Fru de Fischers Haand.

„Mine kjære, kjære Børn!“ sagde Fru de Fischer be-
væget, idet hun lagde Knudsens og Bennys Hænder i hin-
anden og omsluttede dem med sine egne, „Gud velsigne Eder!“

I sex Aar nød Fru de Fischer den Glæde at være Vidne til Knudsens og Bennys ægtefæbelige Lykke, da blev hun syg og døde. Måret efter deres Bryllup holdt hun deres ældste Søn over Daaben; han opkaldtes efter Bennys Fader og blev Gjenstand for den gamle Frues største Omhed og Kjærlighed; det var som levede hun paany med sin kjære, aldrig glemte Søn.

Under Bedstemoderens Sygdom var Benny mest paa Hedegaard og plejede hende. Kort før Fru de Fischer døde, vaagnede hun af en rolig Søvn og kaldte paa Benny.

„Jeg har haft saadan en dejlig Drøm“ sagde hun glad „jeg gif i en Have, saa uendelig skøn som den ikke kan findes her paa Jorden, og ved min Side gif Alfred, Din Fader. Han saa ud som da han var ung, kun endnu smukkere; han tog mig ved Haanden og talte saa mildt og kjærligt til mig, o, hvor jeg var lykkelig! Og Bisheden om, at denne Drøm snart vil opfyldes, gjør mig saa glad.“

Hun laa lidt med lukkede Øine, da aabnede hun dem atter og trykkede Knudsens og Bennys Hænder, idet hun hvistede „Alfred er kommen efter mig, se, hvilket Lys han bringer med sig; kan Du se Benny, han vinker ad mig. Sa jeg kommer, Alfred, min Søn!“

Hun trak Bejret dybt et Par Gange og trykkede stærkere deres Hænder, da blev alt stille, hun var død. En mild Fred var udbredt over hendes Afsyn; et stille, lykkeligt Smil svævede paa hendes Læber.

Benny sørgede inderligt over sin Bedstemoders Dod, men det var hende en stor Trøst at tænke paa, at de havde levet disse sidste Aar sammen i Fred og Kjærlighed. Og lyst og rigt laa Fremtidslivet for hende med de Krav, det stillede til hende som Hustru og Moder.

Knudsen og Benny ere uendelig lykkelige, og det er yndigt at se dem sammen; den store Forskjel i deres Alder tjener maaske netop til at gjøre Forholdet imellem dem endnu skjønnere. Han staar som den stærke, kraftfulde Eg,

der med sin brede Krone skjærmer og beskytter den unge, spæde Epheuplante, der slynger sig op ad den, og som paa en Gang er dens Brydelse og Stolthed, dens Glæde og Husvælske. Kjærlighed kjender ingen Begrænsning; den gjør alle lige.

Christiane Dalsgaard.

Sang for Danebrog.

Se, vort Flag har vi hejst og det boltrer sig stolt
Som hin Dag, det med Sejr over Daaben blev holdt,
Det har ført vore Fædre for Ære og Ret,
Til vor Søn skal det gaa uden Rist eller Blet!

Thi vort Livstræ har Marv,
Naar vi ret løfter Arv
Efter Suel, efter Bessel og Rye!
Vi har lidt, vi har lært,
Men vort Land har vi kjært,
For dets Frihed og Fred
Gaar vi frejdigt afsted,

Gaar vi Fædrenes Vej mod det haglende Bly —
Det skal dages for Danmark paany!

Kammerater, vi svigter ej Fædrenes Sag,
Det er vor, vore Børns og vi løfter vort Flag,
Lad dem myldre som Sand, vi har Bølgen til Ven,
Vi skal vise dem hjem over Bølgen igjen!

Vi har Navne med Klang
Til at løfte vor Sang,
Vi har Suel, vi har Bessel og Rye!
Vi har Majløv i Vaar,
Vi har kornrige Aar,
Vi har Tro paa en Gud,
Der kan føre os ud

Gjennem Trængsel og Savn til det kommende Gry —
Det skal dages for Danmark paany!

Martin Rok.

Anemonen.

(En Foraarsfantasi.)

En Sangfugl jubler for-
oven
i Bøgens brydende Hæf;
der risler igjennem Sko-
ven
en livsglad syngende Bæf.

Et Hav af bly Anemoner
bolger for Vindens Pust;
de hvide, rødmende Kroner
aabned i Solen sig just.

De smile saa lokkende friske
og rødme saa fint om Kind;
forførende mildt de hviste
en Sang om et livsfrejdigt
Sind.

— Hvorfor Anemonen blev skaaren
i Stjærnens takkede Krans?

— Den skulde jo varfle om Baaren
med Stjærnens lysende Glans.

Ufskyld betegner dens Hvidhed,
saa stær som nyfalden Sne;
ufmittet Renhed og Blidhed
i Kronens Farve vi se.

Men svagt dog Bladene rødme
som Himlen i Morgenglød —
Ungdomsdrømmenes Sødme,
Udsigten rosenrød!

Støvdragernes Guld i dens Midte,
Frugtens svulmende Frø,
de fine Støvkorn, der smitte,
er Sæden, der aldrig skal dø.

De vore, de dragende Kræfter,
de strække mod Lyset sig frem;
saa sætte de Frugt bagefter,
der bærer Spiren i Gjem. — —

Du Skovens bly Anemone
er Ungdoms og Vaarlibets Tegn:
som Vaarbud din hvidlige Krone
blomstrer bag Ranernes Hegn.

Vaaren er lys og fager,
Renhed den bringer i Sind.
Det Haab, der med Vaaren dager,
bringer Rødme paa Kind.

Vaaren i Hjerterne udstrør
fra Lysets himmelske Hjem
et Frø, og aldrig det uddør,
men stræber mod Lyset frem.

Dg selv om Bladene falde,
faar Tiden med Frøet ej Bugt:
Et Guldkorn fik vi jo alle,
og det sætter altid Frugt.

Alf bly Anemoner der rejser
et Hav i Vaarvindens Brus,
saa nyd da, mens Haabet du ejer,
Livets vaarduftende Kus!

Sophus Michaelis.

Prøvet.

Fortælling af Emanuel Henningsen.

en naar vi ser rundt om os, hvorledes Mennesket gaar op i det jordiske, hvorledes han med hele sit Hjærte higer efter det, som Møl og Røst kan fortære, og Tyvhaand bryde ind og stjæle, ser, hvorledes Kjødets Lyst, Djiænenes Lyst og Livets Hoffærdighed har taget hans Vilje fangen under sin Lov, ser, hvorledes han drager Omsorg for sit Legeme og dets Behov, men glemmer at drage Omsorg for sin Sjæl, — maa vi da ikke spørge os selv: Hvorledes maa han vel være til Møde i den Stund, da det sidste store Døde i Verden, Døden, banker paa hans Dør, og han ser hele sit Liv med al dets Forsængelighed, Tant og Uselighed drage forbi sit Blik? Maa han da ikke grue for den Dom, han har kaldt over sig, og som vil klinge ham i Møde paa den store Dømmens Dag: Gaa bort, Du forbandede, i den evige Ild, som er beredt Djævelen

og alle hans Engle? Maa han da ikke med Livets sidste Trækninger rædselsflagen skue tilbage paa sine Gjerninger, sine Ord, sine Tanker, for hvilke han nu snart skal gjøre Regnskab for den alvidende Gud? Derfor, Menneske, tænk paa, at Du skal dø; tænk paa, at den Tid vil komme,

da alle dine Rigdomme i denne Verden, al din Ære og al din Herlighed ikke vil tynde saa meget som et Sandskorn i den Bægt, paa hvilken dit Liv vil blive vejet! Tænk paa det, naar Du færdes i Ensomheden, og de onde Tanker banker paa hos Dig; tænk paa det, naar Du færdes derude i Livet, og Verdens lofkende Røster vil falde Dig bort fra Bejen, der fører til Guds Rige; tænk paa det, naar Du om Morgenens rejser dig fra dit Leje for at begynde din jordiske Gjerning; tænk paa det, naar Du ved Kvæld lægger dit Hoved paa Pudsen, og Sønnen allerede tynger paa dit Djelaag — Du ved ikke, om dit Dje skal skue den næste Morgen. Menneſte, ihvor du ſaa færdes paa Sorden, tænk paa, at Du ſkal dø! Amen, i Jeſu velsignede Navn, Amen!”

Den talende tab og strøg sig med Haanden hen over den høje Bænde. Et dybt Suk gik hen gjennem Forsamlingen, der fyldte de to smaa Stuer; man aandede op igjen efter de stærke manende Ord, der ligesom havde stemmet Tilhørerne for Brystet og knuget dem ned. Adskillige af de tilstedeværende Kvinder græd, og Mændene stod med alvorlige Ansigter, med Hænderne knugede om Salmebogen, og saa frem for sig.

Luften inde i de smaa Stuer var trykkende og kvalm, skjønt man havde søgt at bringe den frisk Tilførsel ude fra ved at aabne et Par Vinduer, og de fortættede Vanddampe drev i smaa Strømme ned ad Ruderne og glimtede draabevis paa Loft og Bægge. Udenfor plaskede Regnen ned i store og tunge Draaber, hvis Fald paa Bejen og Træerne ved Siden af Huset klang som en dæmpet Susen ind til den stille Forsamling. I det fjærne glimtede der endnu af og til et Lyn under de mørke Skyer, efterfulgt af en svag rullende Buldren, den sidste Hilsen fra det heftige Tordenvejr, der om Eſtermiddagen var draget hen over Byen.

I Døraabningen mellem begge Stuer havde Prædikanten taget Plads, saa at hans høje Skikkelse med det udtryksfulde, sygelig blege Ansigt var synlig for alle de tilstedeværende. Det var let at se, at han ikke var en af de almindelige Lægprædikanter, som tæller tolv paa Dusinet og ved hele deres Fremtræden uvilkaarlig vækker Opsigt om, at de havde blevet ved den Bestilling, de fra først af havde været taget, i Steden for at optræde som Guds Ords Forkyndere. Der var et beaandet Udtryk bredt ud over

hans skarpe Træk, og naar han taledes, lyste hans Blik med en Ild, som affspejlede den Begejstringens Lue, der fyldte ham selv og gav hans Ord Styrke og Overbevisningens Varme.

Man fortalte mange Gaande om hans foregaaende Liv, selv udtalte han sig aldrig derom. Man vilde saaledes vide, at han i sin Tid havde været Lærer i Sylland og levet som et slet og ret Verdensbarn, indtil en epidemisk Sygdom havde bortrevet hans Hustru og tre Børn paa mindre end otte Dage, og at den Sorg, der saaledes havde hjemstøgt ham, havde ført ham til at opgive sit Embede og hellige sig til den hjemlige Mission. Hvorledes det nu hang sammen dermed eller ikke, saa var hans Navn kjendt og agtet i mange Egne af Landet, og naar han stævnede til en Forsamling, var det forud givet, at han vilde faa saa mange Tilhørere, som Pladsen kunde optage.

Da Mødet, som indleder nærværende lille Fortælling var endt, og Deltagerne tog Afsted og begav sig til hver sin Kant af Byen, i hvis Midte Forsamlingshuset laa, kom en ung Kone til Synes og vakte Lægprædikantens Opmærksomhed. Hun havde hidtil holdt sig halvt i Skjul bag Døren og sad nu i en Krog af Stuen med de sammenfoldede Hænder i Skjødets. Det var let at se, at hun havde grædt; endnu kom der af og til en bævende Trækning om hendes Mund, som tydede paa, at hun med Magt maatte tvinge Graaden tilbage. Hendes Ansigtstræk var ualmindelig fintformede, og hendes brune Dine, der i denne Stund duggedes af de Taarer, hun endnu ikke havde faact Magt med, skyggedes af smukttegnende Bryn og lange mørke Djenvipper. Det svære Haar var strøget glat tilbage fra Panden og Tindingerne og laa i en tyk Fletning om Nakken.

Lægprædikanten gik et Par Gange frem og tilbage i Stuen, for at hun kunde faa Tid til at fatte sig. Han var saa vant til, at man efter Møderne henvendte sig til ham om Raad og Bistand i aandelig Retning, at han strax havde set, at han i hende havde en af disse Klienter, som, pinte af Tvivl og Angest, kunde trygle ham om at skjænke dem en Del af den klippefaste og urokkelige Overbevisning, han selv raadede over. Men det lod ikke til, at den unge Kone kunde bestemme sig; hun vedblev at se ned for sig og gjorde ikke Mine til at tiltale ham. Til sidst standsede han foran hende og rørte ved hendes Skulder.

„Vil De tale med mig?“ spurgte han.

Hun saa op med et uroligt og forstræmt Blik; men selv i denne Stund blev han slaaet af dets usædvanlige Skjønhed og Glans.

„De kan dristig betro mig, hvad der ligger Dem paa Hjærte, hvis De mener, det kan være Dem til Trøst.“

„Jeg . . . jeg vilde gjerne,“ stammede hun. „Na Gud, jeg er saa grænseløs ulykkelig!“ Hun brast i en

bitter Graad, og han stod taalmodig og ventede, til hendes frampagtige Gulken lidt efter lidt sagtnede.

„Jeg blev gift for to Aar siden,“ tog hun saa igjen til Orde, „men jeg fik ikke den, jeg vilde have, og som jeg holdt af, for de fik mig bildt ind, at han bedrog mig og holdt til med andre Kvinder. Men for et Aars Tid siden fik jeg det hele at vide, og det kom til Forklaring mellem min Mand og mig . . . Og da jeg var mest ophidset . . . thi det var min Mand, som havde faaet mig til at tro det

hele . . . saa begyndte mit lille Barn at græde i Buggen, og jeg tog det op og lagde det til Brystet for at saa det til at tie, men om Natten fik det Krampe, og om Morgen derefter var det dødt . . . Jeg havde ved min ustyrlige Hestighed lagt mit eget Barn i Graven . . . Jeg har ikke haft en glad Stund siden, Livet har været mig som en mørk Nat uden Trøst eller Haab, og jeg har hundrede Gange ønsket mig Døden."

Hun holdt inde og brast i en bitter Graad. Lægprædifikanten gik en Stund frem og tilbage paa Gulvet uden at tale. Da hun havde fattet sig lidt, standsede han foran hende og spurgte:

"Og hvordan er nu Forholdet mellem Dem og Deres Mand?"

"Det er saa daarligt, som tænkes kan," svarede hun bittert, "og hvordan kunde det vel blive anderledes efter det, jeg har fortalt Dem? Han er kommen i Lag med Svirebrødre og sværmer om med dem fra Morgen til Nat, og naar han kommer hjem, har jeg aldrig et godt Ord af ham."

"Har De da nogen Sinde gjort Dem Umage for at saa et godt Ord af ham?"

Den unge Kone slog Djnene ned og bojede sit Hoved under hans Blik.

"Jeg er saa grænseløs ulykkelig," hvistede hun, og atter kæmpede hun med Graaden, der vilde tvinge sig frem.

"Jeg tvivler ikke derom," svarede han. "Men har De aldrig tænkt paa, at Deres Ulykke har sin Rod i Deres eget forvildede Hjærte? Da det blev Dem sagt, at den, som De holdt af, var Dem utro, var det da ikke Brede og Hævngjerrighed, der kastede Dem i den Mand's Arme, De nu er bunden til? Og var det ikke ogsaa Deres utæmmede Hestighed, som lagde den ny Sorg til den gamle og lod Dem bryde Forholdet til Deres Mand?"

"Hvad skal jeg da gjøre? Raad mig . . . raad mig!"

"De skal vende Dem til ham, som ejer Trøst og Hjælp for enhver Sorg — kun fra ham kan Freden komme," svarede Lægprædifikanten, og i det han tog hendes Livs Skæbne til Udgangspunkt, viste han hende, hvorledes ethvert Menneske har sit Kors at bære her i Verden, og at dette Kors først bliver let, naar det bæres i Tro og Hengivenhed. Hans Ord gjorde et stærkt Indtryk paa hende, og da hun efter en halv Times Forløb tog Afsted med

ham og gav sig paa Vejen til Hjemmet, var det med en fast Beslutning om, at hun vilde gjøre sit muligste for, at de Ord, hun havde lyttet til, skulde bære Frugt.

Hun boede i en Udflyttergaard ude paa Sorup Mark og maatte som Følge gaa igjennem det meste af Byen. Da hun kom i Nærheden af Kjøbmandshuset, som laa ved en Udkant af denne, begyndte hendes Hjærte at banke ængstelig i hendes Bryst, thi her havde adskillige Druffendridrer for et Mars Tid siden dannet en saakaldet Klub, hvor det Maret igjennem gik løs med Drik og Kortenspil, og hun vidste, at hendes Mand var Medlem af dette værdige Broderskab. Sad han maaste nu der inde mellem Svirebrødre, som Langelænderen, Galop-Skrædderen og Tost-Niels, og spillede de Skillinger bort, som de havde jaa haardt nødig til at klare Gjælden med? Hendes Blik vendte sig i Forbigangen mod de oplyste Vinduer, paa hvis nedrullede Gardiner Skyggen af to Mænd i Skjortecærmer og med Piber i Munden tegnede sig som bevægelige Silhuetter, og hun drog et Suk ved Tanken om, at hun hidtil intet havde gjort for at holde Manden borte fra det flette Selskab.

Da hun kom hen til Vejens Omdrejning, klingrede Butiksdøren bag ved hende, og et Par unge Kløre kom tumlende ud paa Vejen under Latter og Skraal. En af dem stillede sig midt paa Vejen, tog Piben af Munden og gav sig til at udstøde nogle meningsløse Brøl, der rungede igjennem hele Byen og gav Ekko oppe fra Bakkerne mod Nord. Det var nu hans Maade at more sig paa.

Den unge Kone skyndte sig op ad Markvejen og naaede snart Hjemmet, hvor Karlen og Pigen sad inde paa Bænken og drev og holdt hinanden med Selskab. Saadan gik det saa hyppigt; hun kjendte det godt af Erfaring. Medens Manden drev om nede i Byen, fik Kreaturerne Lov til at passe sig selv, og Markarbejdet blev forsomt i alle Retninger. Hidtil havde hun ikke brudt sig synderlig derom, saa ligegyldig hun havde været for alt siden Barnets Død, men nu foresatte hun sig, at det ogsaa skulde have en Ende med dette Smøleri, saa vidt det stod til hende.

Hun paasaa at Kreaturerne blev forshnede til Natten, og da Folkene vare gaaede til Ro, satte hun sig ind i Dagligstuen med sit Strikketøj og ventede paa Mandens Hjemkomst. Den ene Time randt efter den anden, men

Tiden gled upaaagtet hen for hende, saa optagen var hun af sine egne Tanker.

Hun levede atter de sidste Aar af sit Liv om, og hin Aften, da hun havde faaet at vide, at den, hun elskede af hele sit Hjærte, havde taget et løst Kvindfolk i Huset til sig, et Kvindfolk, der høifrugtsommelig var jaget af sin Tjeneste paa Herregaarden i Nabo sognet, stod atter levende for hende med al sin Smerte og Æ. Havde hun dog givet Tid, havde hun forundt ham Lejlighed til at frigjøre sig for den Bestyldning, Folketsnakken strax havde stemplet ham med, hvormeget anderledes havde hendes Skæbne da ikke blevet. Men hun havde ikke villet høre ham, hans Breve havde hun sendt ulæste tilbage, og strax efter havde hun for Alteret raft Haanden til Kristian Terkildsen, som havde været den første, der havde fortalt hende Rigtet. Nu var det bitterligt for alle, at Rigtet havde løjet, og at Frederik havde været uden Skyld, thi hin Kvinde, som han havde taget sig af i hendes Nød, og som var død, strax efter at hun havde født sit Barn til Verden, havde været hans egen Halvsøster, et uægte Barn af hans Fader.

Hvor havde Lægprædikanten dog ikke haft Ret, da han havde sagt, at det var hendes eget forvildede Hjærte, hun skyldte sin nuværende tunge Lod! Hun havde mistet sit lille Barn og stødt sin Mand bort fra sig, skjønt han havde forsikret, at han kun havde fortalt, hvad han selv troede var sandt — nu sad han Dag for Dag der nede i Byen og drak Forstand og Formue bort. Og som hun sad der ene i Natten og gjorde op med sig selv, faldt det tungt paa hendes Sind, at hun alle sine Dage havde været en selvist Natur, som havde ladet sig lede af sine Lidenskaber og ikke taget Hensyn til andre end sig selv.

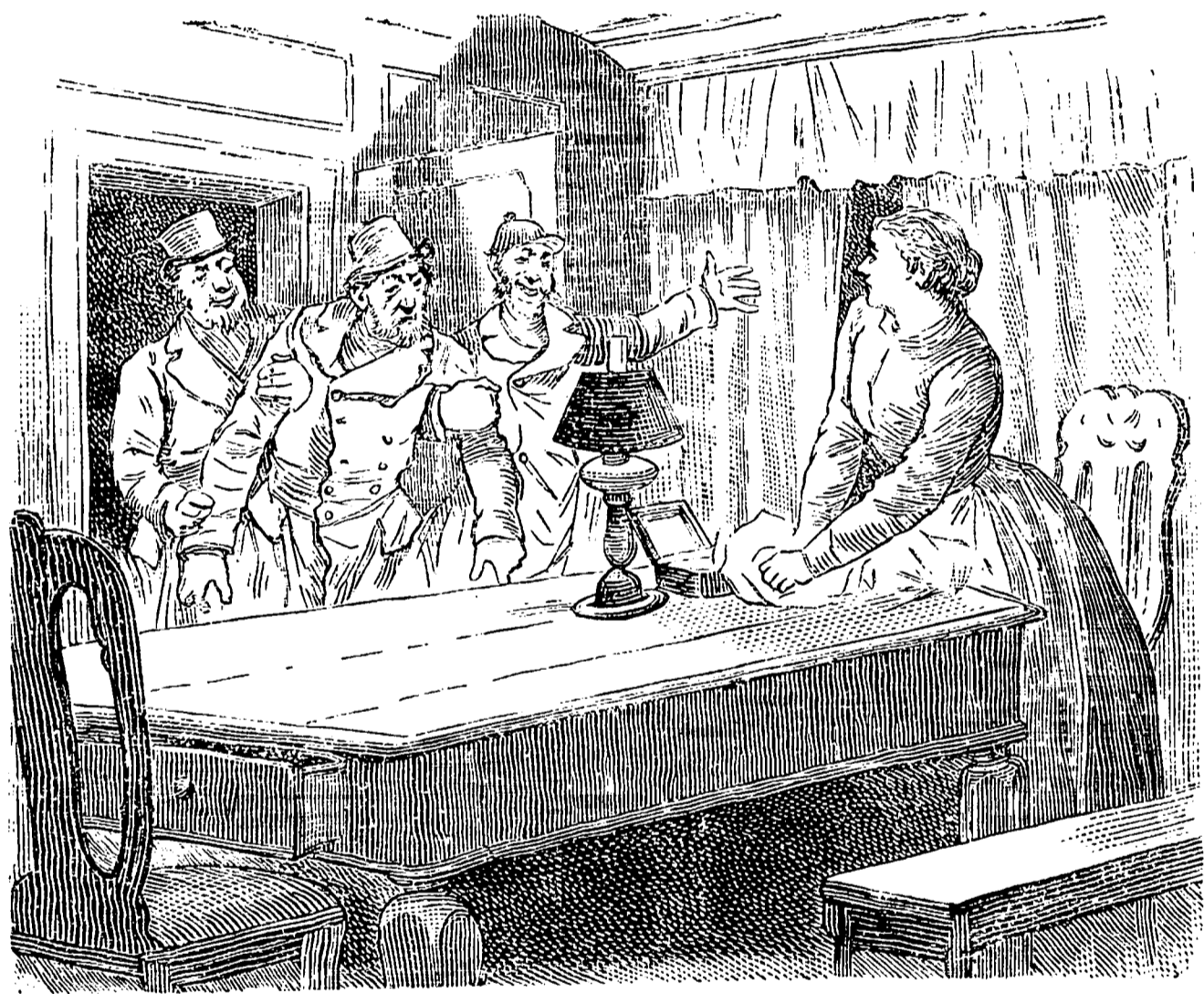
„Min Gud, hjælp mig, at det kan blive anderledes,“ sukede hun, medens Taarerne rullede ned ad hendes Kinder.

Hun havde ingen Slægt og Venner at henvende sig til om Raad, hun havde i de Sorgens Dage, hun havde oplevet, stødt dem alle fra sig. Hendes Forældre var døde flere Aar før hendes Giftermaal, og hendes Formyndere, hvem hun i sin Tid havde gjort Bryderier nok, var flyttet bort fra Sognet. Hun mindedes endnu, hvorledes han paa hendes Bryllupsdag veltilfreds havde gnedet sig i Hænderne og sagt: „Se saa, Margrete, nu er vi færdige

med hinanden!" Det havde øjensynlig lettet ham at blive befriet for sit Ansvar.

"Altsammen min egen Skyld," hvistede hun for sig selv. "Men Gud være lovet, at jeg fik Djet op derfor!"

Hun saa op paa Uret; dets lille Viser pegede paa to. Det var ikke første Gang at hendes Mand var udebleven saa længe, men hidtil havde det ikke bekymret hende stort. Nu følte hun sig derimod helt lettet, da hun strax efter hørte Trin ude i Gaarden. En Haand famlede ved Døren, og da den blev stødt op, kom Kristian til Snee, støttet af to Mænd; i hvem hun gjenkjendte Galop-Skrædderen og Langelænderen, Byens værste Kumpaner og Sviregaster.

Alle tre var de drukne, men hendes Mand mest; han havde Nøje med at holde sig paa Fødderne.

"Gj, se," tog Galop-Skrædderen til Orde; han havde faaet sit Navn paa Grund af en Hoftefæde, der gjorde, at han haltede stærkt, "er Mutter oppe endnu! Saa er der i Stand til at vanke en halv Baycr endnu. Ikke sandt, Margrete."

„Sa vel, en halv Bayer“, lallede Kristian Terkildsen og støttede sig svinglende til Bordpladen. „Du er min Ven : . . i Liv og Død, Galop; Du skal, danse mig . . . ha'e en halv Bayer . . . Sæt jer, sæt jer!“

„Kloffen er mange, Kristian“, sagde Margrete med tilkæmpet Ro.

„Kloffen! Hvem taler om Kloffen?“ vedblev den drukne og forsøgte at slaa Næven i Bordet. „Kloffen er for Stomagere og Skræddere . . . nei, ikke for Skræddere . . . ikke for ham der, han er en stor Tyvekneegt . . .“

„Du er jo fuld, Kristian Terkildsen,“ afbrød Skrædderen ham.

„Er jeg fuld? Er jeg? . . . Ja saa! Naa, jeg er alt-
saa fuld . . . Men ikke fuldere, end jeg har opdaget Fif-
fene, din Rakkerpuffel . . . Du paffer Kortene, din Næve-
pels; det er det, Du gjør . . . det tør jeg gi'e Attest paa,
om Du vil have det . . . Du troer altsaa, jeg er fuld!
Naa ja, kom an, din Pjalt, saa skal jeg gi'e Dig Beviser
paa det modsatte . . . saadan en vindtør Kallife . . . Du
skal, danse mig, ikke sige sligt om din Overmand!“

Han havde efterhaanden arbejdet sig op til en saadan
Ophidselse, at hans Svirebrødre fandt det raadeligst at
forsvinde, og næppe havde Døren lukket sig efter dem, før han
styrtede om paa Gulvet, saa lang han var.

Margrete stod og saa paa ham med et Ansigt, der
var ligblegt af Bevægelse. Opfyldt af Sorg, Modbyde-
lighed og Samvittighedsnag, bøjede hun sig endelig ned
over ham og slæbte ham med Anspændelse af alle sine
Aræster ind til Sengen, hvor han strax faldt i en tung
Søvn. Hvad hende angaar, da kom Sønnen ikke til hen-
des Dienlaag den Nat; hun laa og grublede over, hvor-
ledes hun bedst skulde raade Bod paa, hvad der var sket, og at-
ter bad hun til Gud om Hjælp i den Kamp, der forestod hende.

Da Kristian Terkildsen vaagnede langt op paa For-
middagen, saa han Margrete sidde inde i Dagligstuen,
bøjet over sit Sytøj. Han havde et dunkelt Minde om,
at der var sket noget usædvanligt om Natten, men kunde
ikke huske, hvad det var, og han anstrængte forgjæves sit
værkende Hoved for at udfinde det.

Lidt efter vendte hun sig og saa ind til ham, og da
hun fandt ham vaagen, lagde hun Sytøjet til Side og gik
ud i Køkkenet, hvorfra hun snart efter kom tilbage til ham
med en rygende Kop Kaffe. Han drak den i Tavshed og

stod derefter op og vaskede sig, grundende paa, hvad der nu gik af Margrete, siden hun viste sig saa medgjørkelig.

Hans Dje mødte hendes med et lidt usikkert Blik, da han endelig traadte ind i Dagligstuen.

„Hvor var du henne i Gaar Eftermiddags?“ spurgte han, mere for at bryde Tavsheden end for at faa Svar paa sit Spørgsmaal. „Ingen vidste, hvor du var bleven af.“

„Jeg var nede i Byen til Forsamling.“

„Ja saa! Vil du nu slaa dig til Hængehovederne?“

„Nei,“ sagde hun og trak Vejret dybt, „men jeg er glad over, at jeg gik der ned . . . jeg fik der Klarhed paa, at jeg ikke har været, som jeg burde.“

„Nei virkelig,“ sagde han ironisk. „Jeg troede, Du var fuldkommen i alle Retninger.“

Hun rejste sig og gik ham et Par Skridt i Møde, i det hun saa bønlig op til ham.

„Kristian“, sagde hun bevæget, „jeg erkjender min Uret over for Dig og beder Dig tilgibe mig . . . Stød mig ikke bort, men lad alt blive godt imellem os igjen.“

„Støde Dig bort!“ gjentød han med en bitter Latter. „Er det maaste mig, som har jaget Dig ud af Huset og bragt Dig til at søge Samkvem med alskens Paa? Er det mig, som har vendt sig bort fra Dig med Foragt . . .“

„Jeg var saa ulykkelig,“ svarede hun og brast i Graad, „jeg vidste ikke, hvad jeg sagde.“

„Nej, og det vidste Du vist heller ikke, da Du lovede for Alteret, at Du ikke vilde tænke paa nogen anden Mand end mig. I alt Fald har din Sukommelse været kort . . . Jeg vil sige dig en Ting, Margrete: der var en Tid, da jeg kunde gjøre alt for et Smil af Dig og et venligt Ord, men den Tid kommer aldrig mere tilbage.“

Med disse Ord vendte han sig fra hende og forlod Stuen. Han var opirret og utilfreds baade med sig selv og med Margrete, og hans Lune blev ikke lysere, da han kom udenfor og saa, hvorledes der var smølet med Arbejde og Norden i alle Kroge. Han ledte forgjæves alle Vegne efter Karlen, og da han til sidst fandt ham ude i Marken i Færd med at meje Rugen, spurgte han i en hvas Tone, hvem der havde sat ham til det.

„Det har din Kone,“ lød Svaret. „Rugen er godt tjenlig.“

„Det er Bygget ogsaa,“ sagde Kristian Terkildsen, „og nu er det bedst, Du tager fat paa det.“

„Det er en sær Maner at løbe saadan fra det ene til det andet.“

„Er det Dig eller mig, der raader her?“

„Gud bevar's,“ svarede Karlen med en Skuldertrækning.

„Det var dog vel, at du skjønner saa meget. Nu skal jeg gaa ned i Byen og se at saa fat paa nogle Arbejdsfolk, som kan hjælpe Dig i Eftermiddag.“

Dermed gik han. Men der kom ingen Arbejdsfolk, ikke heller lod Kristian Terkildsen sig mere se den Dag. Margrete sendte saa Pigen ud for at binde Kornet op og gik selv og passede Kreaturerne. Sent ud paa Aftenen vendte hendes Mand hjem, ikke fuldt saa overkjørt som Natten forud, men dog heller ikke ædru.

Margrete tabte endnu ikke Modet; hun indsaa, at hun først og fremmest maatte være udholdende, om det skulde lykkes hende at saa en Forsoning bragt til Bæje. Hun jagde ham aldrig mere et bebrejdende Ord, og hvor bitre hans Udfald imod hende end kunde være, fandt hun sig deri uden som før at tage til Gjenmæle og gjengjælde lige for lige. Men det kostede hende tunge Kampe at bevare sin Sagtmodighed, og mangen Nat laa hun i Timevis søvnløs paa sit Bæje og græd. Det var, som en ond Mand var faret i hendes Mand, siden hun havde forsøgt at nærme sig til ham og hele Bruddet imellem dem; han var bleven endnu værre end før til at svire og sværme, og Gaardens Drift blev forsømt i allerhøjeste Grad, skjønt Margrete efter bedste Evne gjorde, hvad hun kunde, for at bringe Orden til Bæje. Det overmodne Korn stod og faldt af paa Marken, og Tiden til Hjemkjørslen blev forsømt af Mangel paa tilstrækkelig Arbejdskraft. Af og til følte Margrete sig træt af det hele og fristedes til at opgive Brevet og give sig Rigegyldigheden og Sløvheden i Bold, men hver Gang traadte Samtalen med Lægprædikanten paa ny frem for hendes Tanke og manede hende til ny Anstrængelser.

Paa denne Maade henrandt Sommeren, og Efteraaret indsandt sig med sine Storme og mørke Regndage. Margretes Kinder var blevne smalle og blege, og der var kommet et sygeligt og forknytt Udtryk over hende.

En Eftermiddag i Begyndelsen af Oktober havde hun stødt paa Frederik, som ledsaget af en Høsehund og med Bøssen over Skulderen var kommen ud fra Svingelstoven,

just som hun gik forbi Skovledet. Hendes Hjærte be-
ghudte at banke haardt og ængstelig i hendes Bryst, og
hun vilde skynde sig forbi ham med en tavs Hilsen. Frede-
rik holdt hende imidlertid tilbage, i det han sagde:

„Det er længe, siden vi har set hinanden, Margrete,
Hvorledes har Du det?

„Tak, godt. Og Du?“

„Na jo. Ved Du, at jeg nu næsten er bleven din
Nabo. Grevnen har givet mig gamle Ejlers Skovfoged-
plads i Stedet for den, jeg havde i Nørrestov. Jeg flyt-
tede her til for en Uge siden.“

„Det vidste jeg ikke . . . jeg hører saa lidt nyt.“

Dermed var Stoffet for deres Samtale i Grunden
udtømt, og Margrete tænkte paa at sige ham Farvel og
gaa videre, men da hun saa op paa ham og mødte hans
Blik, faldtes hendes Dine pludselig med Taarer, og hun
sagde:

„Jeg har gjort Dig stor Uret, Frederik . . . jeg ved
det nu . . . men den Gang vidste jeg ikke bedre, og det

onde skød op i mig, saa jeg ikke vidste, hvad jeg gjorde. Det var en stor Skyld af mig . . ."

"Det lader sig ikke ændre nu, Margrete," svarede han alvorlig, "men vær vis paa, at hvor ondt det gjorde mig den Gang Du ikke vilde høre mig, saa har dog aldrig en uvenlig Tanke mod Dig fundet Rum hos mig."

"Tak . . . Tak!" sagde hun og brast i Graad.

"Lad os ikke mere tænke paa det."

"Na nej, det nytter jo ikke . . . men det har dog pint mig saa meget hidtil."

Dermed havde de budt hinanden Farvel og var gaaede hver sin Vej, men den korte Samtale havde kaldt en Mylre af Minder frem i hendes Sjæl, Minder, som hun forgjæves søgte at bortmane, og som lod hende føle det ullykkelige i hendes Forhold dobbelt tungt.

En Dag i Begyndelsen af Vinteren blev Kristian Terkildsen liggende i Sengen efter en Nattesvir. Han klagede over Kuldegysninger, Hovedpine og Bærk i Lemmerne

og havde øjensynlig stærk Feber. Margrete lod strax Lægen hente, og denne erklærede Sygdommen for Tyfus.

Det var en stræng Tid, der nu oprandt for den unge Kone. Dag og Nat sad hun ved den syges Leje og passede ham med en aldrig svigtende Omhu, gættede hans Ønster og talte blidt og beroligende til ham, naar Feberfantasierne fyldte ham med Angest og Gru. Det var kun sjældent, at han var ved Bevidsthed, men naar dette var Tilfældet, mødte hans Blik hendes med et Udtryk af Anger og Taknemmelighed. Alt imens gif Sygdommen sin Gang; der lod sig endnu intet sige, om den vendte til Liv eller til Død.

En Nat vaagnede den syge op af sin urolige Søvn, og i det Margrete bøjede sig over ham for at give ham en Skæfuld Medicin, famlede han efter hendes Haand. Hun satte sig ved Siden af hans Seng og tog en af hans Hænder mellem sine.

„Margrete!“

„Her er jeg, stakkels Kristian.“

Han saa længe ufravendt paa hende, saa hvistede han igjen:

„Jeg vidste det, Margrete . . . jeg vidste det!“

„Hvad vidste Du, Kristian?“

„Alt det var Frederiks Søster . . . han havde selv sagt mig det . . . Jeg løj for Dig den Gang . . . og jeg løj for Dig igjen, da Du fik Sandheden at vide . . . Jeg vidste det alt sammen . . . men jeg holdt af Dig, Margrete, derfor var det, jeg løj . . .“

„Tænk ikke mere derpaa“, sagde hun. „Seg ved jo, Du har holdt af mig.“

„Ja, ja, det har jeg . . . Men nu, da Du tilgav det alt sammen og var god og venlig imod mig, pinte det mig saa meget mere . . . jeg havde ingen No nogensteds . . . ingen No . . . ingen No . . .“

Han tav et Øjeblik, medens hun tørrede Sveddraaberne bort af hans Pande, derefter gled hans Tanker atter ud i Fantasiens Malstrøm og blev forvirrede og meningsløse

Hans angerfulde Bekjendelse havde fyldt Margrete med vemodig Glæde; hun følte, at hun nu var gaaet sejrrig ud af Kampen, og at et nyt Liv vilde begynde for hende og ham, naar han atter vandt sin Sundhed tilbage. Men Dagen efter døde Kristian Terkildsen.

Et Par Aar efter det her fortalte rullede der Vogn
efter Vogn hen gennem Byen og tog Retning mod den
lille Skov, der ligger ud til Søen, og som er et alminde-
ligt Balfartssted om Sommeren. Det var i Slutningen
af Juni Maaned, Skoven stod iflædt sin friske grønne
Dragt, og Solen straaede varmt fra den lyse Sommer-
himmel, saa det var ikke at undre paa, at Folk søgte ud i
den tjønne lille Skov.

Det var imidlertid ikke Skoven alene, der trak Folk
bort fra Hjemmene denne Dag, ellers havde man næppe mødt
saa fuldtallig. Sagen var den, at der denne Dag holdtes
kriftelig Forsamling der inde, og at „Han selv“ havde lovet

at give Møde. Ved „Han selv“ forstod man en Præst der fra Egnen, som var den egentlige Staber af disse Møder, og som ved sine overordentlige Gaver som Prædikanant havde skabt sig en talrig Menighed, hvis Medlemmer hørte hjemme i mange forskjellige Sogne.

Paa en aaben Plads inde i Skoven var der rejst en Talerstol, smykket med grønt og Blomster, og rundt om den stod Hoved ved Hoved en tæt pakket Tilhørerfære, der talte adskillige Hundreder. Salmefangen hævede sig klangfuldt og kraftigt inde under Bøgenes løvede Kroner, og da „Han selv“ kom til Syn paa Talerstolen, blev der Dødsstilhed i den store Forsamling.

Ved en Udkant af Tilhørerkredsen stod en ung Kone, som af og til hævede sig op paa Taaspidserne og lod sine Dine løbe søgende omkring. Hun var øjensynlig ikke nogen overdrevent opmærksom Tilhørerinde, og det er et Spørgsmaal, om hun i det hele taget havde synnerlig Udbytte af den beaandede Prædiken, der klang hen over den store Forsamling. Da „Han selv“ steg ned fra Talerstolen og blev efterfulgt af en høj slank Mand med et blegt alvorligt Ansigt, greb den unge Kone heftig sin Sidemand's Arm og hvistede ivrig:

„Der er han . . . aa, Frederik, der er han!“

Fra denne Stund af var der ingen mere opmærksom Tilhører end hun. Hendes Dine var ufravendt fæstede paa Talerens Ansigt, og hendes bevægelige Træk gav en tro Afspjeling af det, der rørte sig i hende.

Da Talen var endt og en Afstedssalme sungen, greb hun igjen sin Sidemand's Arm, og medens Tilhørerfæren spredte sig til alle Sider, skyndte de sig hen til Talerstolen og fandt den, de søgte. Det var Lægprædikananten.

„Na, kjender De mig igjen?“ spurgte Margrete og saa paa ham med lysende Dine.

„Ja,“ svarede han efter nogen Betænkning, „jeg talte med Dem, da jeg for et Par Aar siden var her i Byen; nu husker jeg det. Hvorledes har De det nu?“

„Tak, rigtig godt,“ svarede hun glad. „Og det skylder jeg alt sammen Dem. Jeg ved ikke, hvad der var blevet af mig, om De ikke havde hjulpet mig til at finde mig selv . . . Na Gud, hvor tit har jeg ikke ønsket at kunne takke Dem! Ja, rigtig mange Tak skal De have.“

„Det glæder mig, at jeg har kunnet være Dem til

Hjælp; men husk vel paa, at jeg kun var Kedsfabet i en størres Haand."

"Det ved jeg," sagde Margrete; "det har jeg siden følt mange Gange."

"Saa Gud ske Lov da! . . . Er det Deres Mand?"

"Ja," svarede hun rødmende, "men ikke ham, som De maaste mener. Han døde forsonet med mig. Denne her var det, som jeg en Gang forurettede saa haardt. Han tilgav mig det alt sammen, og . . ."

"Nu er I altsaa lykkelige med hinanden?" vedblev Lægprædikanten, da hun holdt inde.

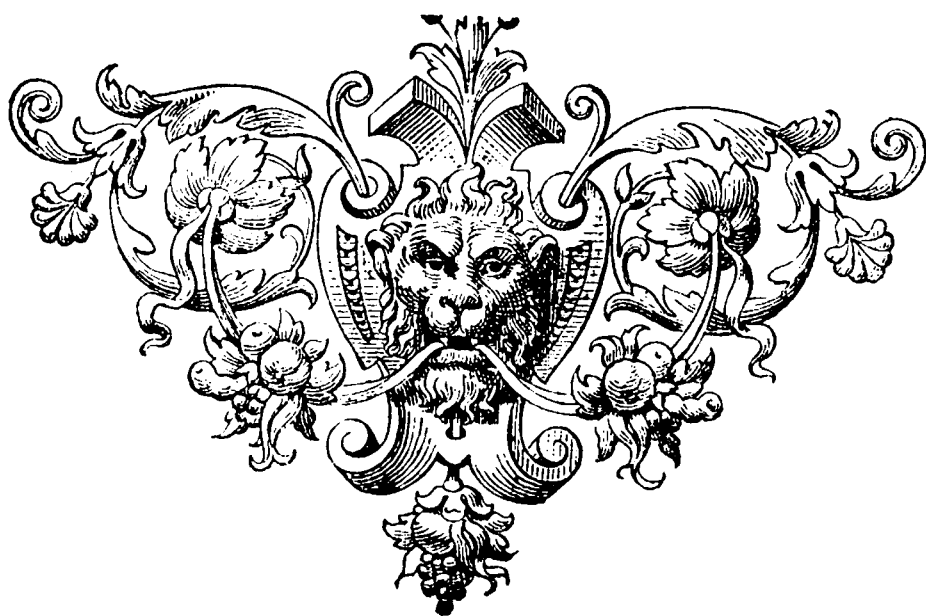
Hun vendte sine Øjne om mod Frederik med et Udtryk af Skjelmeri.

"Er Du, Frederik?"

"Ja, det ved Gud! Jeg er lykkeligere, end jeg nogen Sinde tænkte at kunne blive det."

"Jeg med . . . langt mere, end jeg fortjente."

De talte endnu lidt sammen med Lægprædikanten, derefter tog de Afsked med ham og styrede hen mod Indgangen til Skoven. Og som de vandrede der Side om Side hen under det grønne Bøgetelt, følte de hver for sig, at den Lykke, som fyldte dem, var bygget paa en Grund, der ikke vilde svigte, om der end kom trange Dage.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønmedatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemouen, en Foraarsfantasi af S. Michael-
sen, med 1 Illustr.; Probet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Asiane, En Reiserindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehlenschlægers Barndom og første Ungdom, af L. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Misundelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Nul for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre Duster, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med Illustr. af Carl Thomsen; L. Dilling: Greven af Svedala, med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ej skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosenstand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Gaden, med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet, 24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livsflavens Brud, en Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det løner sig“, med Illustr. af Carl Thomsen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Glentekrig, med Illustr. af H. Tegner; J. Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 24 Sider. 10 Dre.
- 28. N. Suel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R. Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sid: Elstovskjærnerne. Et Sagn fra Provence, med Illustr.; Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender du de Stille i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44 Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsfyggen, med Illustr.; J. Futtrup: Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B. Hansen: En sørgelig Hemmelighed, Fortælling med Illustr. af Anker Lund; B. Østergaard: Døde Dine, med Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af Alf Schmidt; Anna Borch: Djævelen som Præst, med Illustr.;

(Fortsættes paa Omflagets 4de Side.)

- Elith Neumert: Bland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt;
 Ad. Langsted: En Moders Tilgivelse, et Sagn fra Bretagne,
 med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Korfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Sam-
 borg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr.
 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Raffehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten,
 af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine
 Gyllembourg, af L. Schröder; Johanne Louise Heiberg, af L.
 Schröder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til
 Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dron-
 ning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Raadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7
 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr.
 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landsflygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige,
 et Mønst Sagn, af Mogens Gyuge. 9 Billeder. 28 Sider.
 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbech; Hammershøi, en
 Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P.
 C. Loepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13
 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjælderen;
 For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Born-
 holm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præster og By-
 vædderen; Tre Løster, Fortælling af Martin Kof; Svend
 Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa?
 Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af J. Nielsen. 11 Billeder,
 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntjager, af L. Dilling; Den stærkeste, af
 Chr. Westergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af
 H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernestud, af Birger Hansted; Gjedden, iyst Folkeeventyr,
 af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirke-
 gaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gyuge;
 Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder.
 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjober paa engang for
 et Beløb af 4 Kr., erholder 10% Rabat.

- Nr. 18. San Afiane, En Rejseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens. 20 Dre.
- 19. Dehlenschlägers Barndom og første Ungdom, af L. Schroder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mork Hansen; Den Misundelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoriske Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r., m. 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Hul før Aft, Fortælling af B. Hansted, m. 2 Illustr.; De tre Duster, et Nytaars-eventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Røvergast, med Illustr. af B. Rosenstand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Gaden med Illustr. af K. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet. 20 Dre.
- 25. M. Hencel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr.; Ingvor Bondejen: Livsflavens Brud. En Fortælling. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det lønner sig“, med Illustr.; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Glentefrig, med Illustr. af H. Tegner; J. Tuttrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 10 Dre.
- 28. N. Juel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustrationer. B. Arnejen Kall: Fra Østerlandet, med Illustr. 10 Dre.
- 32. B. Korffgen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af K. Gamborg; B. Arnejen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr. 10 Dre.
- 33. Naffehoved, Skitse af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten, af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomsine Gyllembourg, af L. Schroder. Johanne Louise Heiberg, af L. Schroder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Dffer, Fortælling af Andr. Veiter, med 5 Illustr.; Tro til Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dronning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 36. Den landflygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige, et moenskt Sagn, af Mogens Gynge. 9 Billeder. 28 Sider. 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skitse af D. C. Molbeck; Hammershøj, en Skitse af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved N. P. C. Zoepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13 Illustr. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren; For to Hundrede Aar siden, af M. Mork-Hansen; Fra Bornholm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og Byvædderen; Tre Løfter; Fortælling af Martin Rof; Svend

- Troßt Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa? Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- Nr. 42. Stjernestud, af Birger Hansted; Gjedden, jyst Folkeeventyr, af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gynge; Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Brunn, med 19 Billeder. 15 Dre.
- 43. Jorgen og Grethe, Fortælling af Zach. Nielsen, med Illustr.; Kun en Spillemand, af J. Davidsen, med Illustr.; Krigs-assesjoren, Humoristisk Skitje af R. Schmidt; En Kamp, af J. D. Andersen, med Illustr. 46 Sider. 15 Dre.
- 44. Grovkanslerens Datter, af Ingvor Bondesen, med Illustr. 10 Dre.
- 45. Moderen, af S. Schandorph, med Illustr.; Et gaadefuldt Bryllup, Fortælling af Joh. Petersen, m. Illustr. 10 Dre.
- 46. Kjelds Karrerier, Skjænteeventyr af Ewald Tang Kristensen, med Illustr.; En Fugl under Himlene, af Edv. Blau-müller; Jomfruen. Fortælling af Magdalene Thoresen, m. Illustr. 15 Dre.
- 50. Østerlandske Sagn, ved B. Arnesen Kall, med Illustr.; To Kvindeskabner fra den franske Revolution, med Illustrationer. 10 Dre.
- 51. Tobakken, ved Toepffer; En Visitats, ved E. Licht; „Dufels“ Jubilæum; Paa Banearbejde, af Biggo Kaufmann; Sne-folk; Forskjellige Nationaliteter paa Rejse, med 11 Illustr. 15 Dre.
- 53. En Mindefrans: Johan Nicolai Madvig; D. G. Monrad, af Joh. Petersen; Edouard Suenson, af D. Lütten; Tho-mas Lange, af Sigurd Müller, med Portraiter. 24 Sider. 10 Dre.
- 54. Paa Alford, af Nikolaj Bogh, med Illustr.; Hefsetro og Hefseforsølgelser, af Erik Bogh, med Illustr.; Breve om og fra Oberst Helgeisen. 10 Dre.
- 55. Krigsraadens Konfirmationsforberedelser, af D. Andersen; En uheldig Plads, af Knud Skytte, m. 5 Illustr. 10 Dre.
- 56. Slaget ved Gaabenje, af Vilh. Bergsøe, med Illustr.; J. C. Jacobsen, med Portrait. 20 Dre.
- 57. Særo, af Rud. Schmidt; Kong Knuds Døtre, af Ingvor Bondesen; Volkerjen og hans Pjerrot, af J. Davidsen, med 5 Illustr. 10 Dre.
- 58. Et Julebudskab, Skitje af M. Bruhn; J Mandernes Land, af Lage Dahl, med 4 Illustr. 18 Sider. 10 Dre.
- 59. Min jyste Nabo, af Claudius: Et Eventyr, med 5 Illustr. 10 Dre.
- 60. „Gum sad og ventede' stille“, af E. Brown, med 4 Illustr. 10 Dre.

Nr. 18

Preis: 20 Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

Se Omslaget indvendige og bageste Side

Læsning for Folket,

Indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerparer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen, Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester King, Historie af Carit Etlar; Hyrdedrengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15. Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Kutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Sjyllands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr. et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Hencel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Altimøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Mølbech, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Helsen, historisk Fortælling, af M. Hencel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsestifte fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

San Asinone.

(En Rejse-Grindring fra Ischia.)

Beden havde været utaalelig. — Augustdagens Scirof-
 kodampe havde som et gul-
 graat, dirrende Slør truk-
 ket sig hen over Himlen, for-
 vandlende Solen til en kirse-
 bærrod Skive, og dog udsendende
 en Hede, som laa der et Krater
 med glødende Lavastrømme over
 Ens Hoved. Saa, henimod
 Solnedgang, gif Vinden i Nord.
 Svangret med Dust fra Havet
 trak den sig som en kølende
 Vifte hen over den gispende D,
 vækkende Alt til Liv, duggende
 Blomster og Træer, fejende
 Himlen blank, og pustende Livs-
 aande i Alt, selv i de mødige
 Væsker, som stønnende slæbte
 Badevandet i store Tønder op
 til Hotellet, la piccola senti-

nella, hvor Dagens vigtigste Begivenhed, Middagsmaaltidet, nærmede sig sin Afslutning.

Ind i den halvmørke, lumre, stegeduftende Spisetal kom Nordenvinden, først som enkelte Pust, saa i hele Strømme, da Glasdørene ud imod Havet bleve trukne til Side. Det var som om den med et Trylleslag forvandlede denne gabende, drøvthggende Sværm af Badegjæster fra Umælende til Mennesker. Damernes raslende Bister sank ned, Mantillerne kom op om de blussende Kinder, Konversationen tog Fart, den melodiske, neapolitanske Latter hørtes igjen, Fortepianoet lukkedes op, og da Stolene skødes tilbage, var Alt Liv, Smil og Munterhed — Is, Kaffe og Sorbet bragtes af travle, gjenopstandne Opvartere ud paa Terrassen, hvor Grupperne forenede sig, nogle til ivrig, politisk Diskurs, andre om det evige Dominospil, atter andre til hvissende Samtaler, og enkelte til denne stille, i sig selv hensunkne Skuen ud over det azurblaa, evigt veylende Hav, hvis Bølger farvedes af Solnedgangs rødmen, der som en bred, luende Strøm skød sig ud fra Bonzaernes Klippeporte. Disse solgyldne Baae, dette glitrende, atlastagtige Skjær henover Golfen, denne skvulpende Kommen og Gaaen, Skiften og Veylen i Bølgernes evige Leg — den glemmes aldrig. Den bliver, naar alle andre Minder om Stalien ere døde, og den føder Længsel og Bemod — Længsel, efter det Land, der er Skjønhedens evige Hjem.

Men den Aften følte jeg den som Hjemve efter Danmark, efter Drefundet, efter en kølig Aften ved Hornbæf Strand, hvor de blegblaa Bølger sættes ind over den lave Sandflit og væder Marehalmen med sit Skum. Scirofoen havde næsten kvalt mig, Heden slappet mig, Ensomheden fortæret mit Livsmod — der var ikke en eneste Landsmand her eller i Neapel. Jeg vedblev at stirre ud imod Nord, ud over det uendelige, i Horisonten sig tabende Hav, indtil Mørket næsten farvede det sort, og uvilkaarlig kom jeg til at tænke paa, at hvis jeg nu pludselig døde, vilde ikke en af disse glade, snakkende Skabninger drage et Suk; ikke en af disse forbindtlige Værter skjænke mig en Tanke, uden mulig den, at jeg ikke længere betalte. Man vilde i det Højeste se mit Navn efter i Fremmedbogen, lægge mig paa en Baare og putte mig ned i et af disse stinkende Latomier, jeg havde set, eller rettere lugtet, om Formiddagen. Hj for Pokker!

Jeg forlod min Plads paa Verandaen, stentrede ud i

Søjlehallen og stirrede ned i den dybe, duftende Dal. Hvilken vidunderlig Skjønhed, hvilken stemningsfuld Stilhed, kun afbrudt af Nattergalens Triller og Bagtlernes tungsindige Slag, snart fjærnt, snart lige under mine Fødder. Skjønne, fortryllende Dal! Havde jeg anet, at du saa Nar efter skulde vaande dig i Jordstjælvet's Kramper, at dine hvide Villaer med deres Søjlegange og hvælvede Buer skulde sprænges fra hverandre som Stumperne af et Barns Legetøj, at denne stolte Bygning, hvori jeg nu stod saa rolig, saa tryk, skulde slænges ud i dine Drangelunde, saa at der ikke blev Sten paa Sten sammen, ikke et Menneskeliv frelst, da havde jeg vel den Aften ikke tænkt saa meget paa mig selv. Sorgen over dig, Ischia, vilde have fyldt hele mit Hjerte!

Men den Aften laa Alt i fredelig Ro, svømmede i en italiensk Sommernats duftende Stilhed. Lygten i den store Portbue blev tændt. Et Lys dukkede frem hist, et andet her, og saamtidig tændtes Himlens evige Stjerner, saa funklende, saa klare. Badegjæsterne kom drivende fra deres Aftenpromenade, det glade Liv paa Berandaen tog af, Lamperne i Sovesamrene tændtes, og snart fortalte lydlose Skygger bag Gardinerne, at Hotellets sorgløse Befolkning begav sig til Ro, ubekymrede for, at Epomeo lagde sin Gravskygge hen over dem — det samme Epomeo, der senere sendte dem alle i Døden paa et Minut.

Da klang pludselig Hotellets Portklokke højt og strattende. Det lød dobbelt stærkt i den begyndende Nattestilhed, og inden Giovanni kunde saa aabnet, klang den anden Gang, hørs, utaalmelig. Enkelte Badegjæster stak Hovedet ud ad Vinduet, øjensynligt forbausede og det med Grund; thi paa denne Tid af Døgnet ringedes der aldrig — Hotellet havde andre Tilgange, som Nattægjæsterne altid benyttede. Endelig fik Giovanni Porten op, tumlede tilbage — en Gensdarm, og min Ven, Signor Pisani, Sindaco*) i Casamicciola, viste sig, begge i Uniform.

„Hvor er Signor Guielmo?“ spurgte den Sidste hurtigt, idet han slog ud med Haanden, hvori han holdt et hvidt Papir.

Giovanni, det skikkelige Jæ, antog rimeligvis, at jeg øjeblikkelig skulde arresteres; thi han virrede med sit gamle Hoved og stammede Noget, jeg ikke kunde forstaa.

*) Svarer omtrent til vort Herredsfoged.

„Cospetto di Bacco!“ raabte den ivrige Sindaco og stampede i Fliserne. „Hold Mund med dit Brøvl! Skaf mig fat paa Signoren! Hvor er han?“

„Her!“ raabte jeg og ilede Pisani i Møde. „Vil De arrestere mig?“

„Himlen være lovet, at jeg traf Dem!“ svarede Pisani aandeløs. „Gid jeg blot ikke maa være et Ulykkesbud.“

„Hvorledes?“

„Ser De, denne Mand“ — og Pisano pegede paa Gensdarmen, „har redet et Uffel halv fordærvet for at naa herop. Han bringer Dem en Skrivelse fra Telegrafdirektøren i Forio med Ordre til at bringe Svar øjeblikkelig. Der maa ikke spildes et Sekund.“ Og Pisani rakte mig det omfangsrige Brev, han holdt i Haanden.

Nu var Turen til mig at blive lige saa forfjamsket som Giovanni. Hvad i al Verden havde jeg med Telegrafdirektøren i Forio at gøre? Jeg aabnede Brevet — et andet faldt ud af det, og medens Gensdarmen bukkede sig for at tage det op, læste jeg følgende Linier:

„Medfølgende Telegram, affendt gennem den østerrigiske Legation i Rom ved extraordinær Express, maa besvares strax og tydeligt. Retur betalt“.

Min Forbauselse steg, men samtidig fik jeg en knu-gende Fornemmelse af, at der laa Død i det Telegram, som Gensdarmen holdt i Haanden. Jeg havde forladt mine Nærmeste i Salzburg, og vi havde aftalt, kun at telegrafere, naar der var noget meget alvorligt paa Færde. I over ti Dage havde jeg intet Brev haft fra dem, og nu kom et Telegram, og det tilmed gennem den østerrigiske Legation — desværre, det maatte være et højt alvorligt Budskab.

„Lad os gaa op i Deres Værelse“, sagde Pisani, som lagde Mærke til min Bevægelse. „Her i Porten kan De dog ikke besvare det.“ — „Vent her“ befalede han Gensdarmen og trak mig uden videre op ad den brede Stentrappe.

Mine Hænder rystede da jeg tændte Lysene paa mit Arbejdsbord. Hvor meget kan dog disse blaa Blyantstreger fortælle i deres korte Lapidarsprog. Det virrede for mine Øjne, medens jeg læste:

„Mit Barn dør! — Daglig tæres det hen — kun De kan frelse det. Gaa til S. Nicola, skaf Bladene af det hellige Johannestræ, som staar i Klostergaarden,

og jend dem strax til min Broder i den østerigske Legation i Neapel. Skynd Dem for mit Barns Skyld! -- Brev undervejs. Frygter, at det skal komme for silde. Skynd Dem!"

Jeg traf Bejret lettere -- man er altid Egoist -- det var ingen af Mine. Men hvem og hvad? Underskriften, paa hvilken hele Forstaaelsen beroede, var telegraferet aldeles kannibalst. Der var ikke en Bokal i den, og Telegrammet selv -- ja, naar jeg undtager, at det kom fra en fortvivlet Moder, forstod jeg ikke et Ord af Resten.

"Fat Dem!" sagde Pisani og greb min Haand.

"Fak skal De ha'," svarede jeg. "Det er netop det jeg gjør; men dog fatter jeg ikke et Ord af Depeschen. Adressen er rigtig, men Den, der har skrevet den, er rimeligvis gal. Se der! Hvad siger De?"

"Fra hvem er det?"

"Sa vidste jeg blot det. Kan De læse den Underskrift?"

Pisani tog Telegrammet med en italiensk Embedsmands hele Værdighed, stavede sig gjennem Depeschen og frembragte til Slutning en Lyd som en mislykket Nysen. Derpaa stir han nogle fortvilede Ansigter, slog formelig Knude paa sine italienske Stemmebaand og fremgurglede endelig halvvalt: "Zschukowstij!"

"Zschukowstij!" -- Hvor den menneskelige Hjerne dog er en vidunderlig Mechanisme! Næppe havde jeg hørt dette Trylleord, før en hel Række Billeder dukkede op i min Erindring. Den varme, dæmrende Taage over Kongssæes staaublaa Bolgespejl, Sommeraftenens Fred, Marc-tagernes sagte Plasken med den dæmpede Gjenlyd fra Klippevæggen, og i Bagstavnen af Baaden to Skikkelser, en ung, lykkelig Moder og en prægtig taaars Dreng; han ibrig bebestjæftiget med at faa Sejlene satte paa en lille Baad, hun vaagende med moderlig Vængstelighed over, at denne Baad ikke kom i Berøring med Vandet, førend vi vare inde under S. Bartholomæus=Dens sikre Bredder. Og saa vor Vandring til Kapellet, hvor vi disputerede om Helgentro og Mirakler. Hvor varmt forsvarede hun dem ikke; hvilken Overbevisning i hendes Stemme, hvilken Dybde i hendes Følelse, hvilken Kraft i hendes Tro. Jeg blev til Slutningen usikker. Jeg følte, at Dialektik og Naturvidenskab vare daarlige Vaaben mod en Kvindes inderste Hjerteslag, og da hun endelig indigneret udbrød: "Ah, que

dites vous, monsieur? — Vous êtes un monstre!)* da tab jeg skamfuld — jeg følte, hun fra sit Standpunkt havde Ret. Et Uhyre er Den, som gjør Forsøg paa at røve en Kvinde den Tro, som han ikke kan erstatte med hele sin Forstand. Det er at stænge Sollyset ude, at slukke Ilden paa Arnen, skjøndt man selv ikke har en Svovlstik i sin Lomme. Paa Hjemvejen fik jeg at vide, at hun var i nær Slægt med Ruslands store Digter Wassilij Androjewitsch, og jeg skammede mig dobbelt, skammede mig saa meget, at jeg ikke modtog en Sndbydelse hun sendte mig, „for at omvende Hedninger“, som hun skrev.

Telegrammet maatte være fra hende. Jeg havde fortalt, at jeg rejste til Neapel, at jeg vilde studere Havdyr paa Ischia, og jeg havde spøgende lovet, at sende hende den hellige Restitutas undergjørende Strandlilie. Nu vilde hun have Blade af det hellige Johannestræ — ja, kunde det hjælpe hendes prægtige Dreng, vilde jeg sende det hele Træ. „Skal ufortøvet blive bragt til Beje“ — var det korte Svar, jeg telegraferede tilbage.

„Hvor faar jeg nu fat paa denne hellige Nicola?“ spurgte jeg Bisani, da Gensdarmen galoperede afsted for at ride et nyt Vesel fordærvet. „De kjenner ham vel?“

„Jeg?“ svarede Bisani med Bærdighed. „De glemmer, at jeg er Sindaco. Efter Loven af 24de Maj, som hæver alle Klostre i Stalien, er det forbudt enhver tilbageblivende Broder at gjøre sig Fordel ved Ky for Hellighed eller deslige. Jeg kjenner Intet til den hellige Nicola, men skal med Fornøjelse skaffe ham et Par Ugers Fængsel, hvis han skulde gjøre Forsøg paa at lave Mirakler. Overtroens Tid i Stalien er forbi, Signore!“ Og Bisani slog oratorisk ud med Haanden. Han bildte sig aabenbart ind, at han talte for Franken i Casamicciola, mulig i det italienske Parlament.

„Sig mig, Giovanni“, spurgte jeg, da Porten knaldede i efter den fornærmede Sindaco, „veed Du, hvor jeg skal søge San Nicola?“

„Søsjes, ja!“ svarede Giovanni og spilede Djuene op, „So, det gjør jeg rigtignok.“

„Kan jeg faa fat paa ham strax?“

*) Na, hvad er det De siger, min Herre? De er et Uhyre!“

„Fat paa ham? — Fat paa ham?“ gjentog Giovanni og stirrede urolig paa mig. „Eccellenza vil da ikke prøve paa at faa fat paa San Nicola?“

„So, det vil jeg rigtignok! Sig mig blot, hvor det er?“

„Der!“ svarede Giovanni lakonisk.

„Hvor?“

„Der!“ Og Giovanni pegede lige op i Luften. „Du staar Maanen lige over ham.“ Mit Blik fulgte Retningen af hans Haand; men jeg saae ikke andet end Epomeos tafede Kraterkegle, hvis gule Bratsider lyste i Maaneglansen.

„Det er jo Epomeo!“ udbrød jeg ærgerlig.

„Nej, det er San Nicola“, svarede Giovanni med dyb Overbevisning. „Anden San Nicola har vi ikke paa hele Den, det jeg veed af.“

„Groer da det hellige Johannestræ deroppe?“

„Johannestræ?“ gjentog Giovanni, og saae dumt paa mig. „Jeg har aldrig hørt Tale om det hellige Johannesstræ. Her kjender vi kun Johannesormene, og de er forbi for længe siden.“

„Men er der da ikke noget Kloster deroppe?“

„Kloster? So — ja, det vil sige, der har været et i gamle Dage; men det styrtede sammen i et Jorsstjælv og faldt lige luft-ned i Dalen — det er grumme længe siden.“

„Er der da slet ingen Munkke deroppe?“

„Munkke? — Nej, det tror jeg ikke; for de var alle i Klosteret, da det faldt, saa er der vist ikke meget af dem tilbage.“

„Bjergtoppen er altsaa fuldstændig ubeboet?“ spurgte jeg forstemt.

„Ja, det er ganske som man tager det“, svarede Giovanni. „Om Vinteren kan ingen Djævel holde det ud deroppe; men om Sommeren, naar de Fremmede kommer, saa er der jo ham — Eremiten — —“

„Eremiten!“ afbrød jeg hurtig. „Boer der en Eremit deroppe?“

„Ja, i Badetiden; for ellers boer han i Neapel. Men saadan om Sommeren kan han jo nok holde ud i det lille Kapel.“

„Na, saa der er et Kapel!“ udbrød jeg, fornøjet ved endelig at være kommen paa Sporet. „Og til Kapellet er der en Have — ikke sandt — med Træer?“

„Ja, saadan en lille Plet, hvor der kan græsse et Par Geder, er der jo nok, og et Par gamle Tamarinde-

buske staar der vist ogsaa, saavidt jeg kan huske; men ellers er Bjerget bart som min Haand, saa Gud maa vide, hvorfor alle de Fremmede har saadant et Sag med at komme derop?"

"Seg ser intet Kapel", afbrød jeg Giovanni, som nu syntes at faa Munden paa Gang.

"Nej, et Kapel kan ikke staa sig deroppe mod Efteraarstormene; derfor er det hugget ind i Klippen selv. So, det maa være en rar Fornøjelse at bo i saadant et Hul fra Morgen til Aften, og Natten med. Var det ikke for de Fremmede, som tager derop, saa stak San Asinone vist ogsaa hjem til Neapel, det bedste han kunde, men — —"

"Hvad er det, Du kalder ham, Giovanni? — San Asinone? — Det betyder jo det hellige Asen! — Skammer Du dig ikke ved at give en from Eremit saadant et Dgenavn".

Giovanni stirrede et Djeblik paa mig. Saa foer han med sit hvide Skjortecærme hen over Ansigtet og udstødte en hææs, sprukken Lyd, som baade kunde være Jnisen, Hoste eller Latter, ligesom man vilde fortolke den. Da han atter tog Skjortecærmet bort, saac han lige saa dum ud som ellers og sagde tørt: "Ja, det kan saamænd gjerne være, at de Fremmede kalder ham San Nicola efter Kapellet; man kan jo aldrig vide, hvor gale de er"

"Men er han da ikke en from Mand?"

"So, han gjør saa vist ikke en Kat Fortræd deroppe". svarede Giovanni. "Men hvis Eccellenza vil besøge San Nicola, saa vil jeg raade til tre Ting: Sæt Stropper i Baglommerne, tag Vin med fra os, og lad Francesco føre Deres Væsel. Det kunde maaske more ham at se, hvordan San Nicola beder sit Ave."

Her fik Giovanni et endnu stærkere Anfald af Hoste, og under dette trak han sig nikkende og gryntende tilbage i sit Portkammer, overladende til mig at faa Mening i hans Gaader.

Det var imidlertid ikke saa let; thi Giovanni var selv en eneste stor Gaade. Det var mig ikke mulig at blive klog paa, om han virkelig var dum, eller blot anstillede sig saaledes, for lettere at fange mig og andre godtroende Rejsende. Han kunde staa og vrøble med det mest idiotiske Ansigt af Verden; men saa tittede pludselig en Skjælm ud ad hans smaa, gulgraa, missende Djne, og saa kom denne underlige gryntende Lyd, som om

han indvendig gottede sig kostelig paa de Fremmedes Begne. „Man kan aldrig vide, hvor gale de er“, gjentog jeg for mig selv. Ja, det var aabenbart. Enten ansaa han mig for lige saa gal, som de fleste engelske Rejsende, eller ogsaa vilde han ikke ud med Sproget. Der var ikke Andet at gjøre end at raadføre mig med mit sædvanlige Drakel, min brave Fører Francesco Capetti, og snart efter var jeg paa Bejen til hans Bigne, der laa nede i Dalen i Retningen af Lacco amoena.

Min Frygt for, at han allerede skulde være gaaet til Ro, viste sig heldigvis ugrundet; thi da jeg kom op ad den temmelig mørke Vinløvgang, saae jeg ham sidde foran

Huset, ivrig bestjæftiget med at pudse de store Messingbjælder, som Væslerne bære om Halsen. Bjælderne flang, og Francesco sang, alt som han pudse, af fuld Hals en af disse langtrukne drævende Folkesange, der i Ord tolker Kjærlighedens og i Melodi alle en melankolsk Hantats erotiske Kvaler. Han var aabenbart i et udmærket Humør og saa fordybet i sine Elegier, at han slet ikke mærkede mit Komme.

„God Aften, Francesco!“, sagde jeg, idet jeg uden videre tog Plads paa Bænken ved Siden af ham. „I morgen rider vi til San Asinone.“

Jeg sagde dette halvt spøgende, halvt for at fange ham, men fortrod næsten mine Ord; thi den stiftelige Francesco slog Kors for sig og sagde: „Åh, Eccellenza, det er gudsbespottelige Ord! Hvem har lært Eder det?“

„Det har gamle Giovanni; men han har maaske sagt det af bare Dumhed.“

„Dumhed!“, gjentog Francesco og knipsede med Fingrene. „Dumhed? — Nej, Giovanni er den snueste gamle Borthund paa hele Ischia; men han er Fritænder, Eccellenza. Han bliver saa fordærvet af de mange Neapolitanere, som kommer der om Sommeren. Tænk, at falde San Nicola for det hellige Åsen!“ Da Francesco slog atter Kors for sig.

„Han hedder altsaa San Nicola, Eremiten deroppe? Veed Du ellers Noget om ham?“ spurgte jeg ivrig.

„Åh, Eccellenza, hvad skulde en stakkels Ueseldriver, som jeg, vide om sliq en hellig Mand?“, svarede Francesco med et Suk. „Jeg veed kun, at han kommer fra et Kloster ved Neapel med Rattergalen og drager bort med de sidste Bagtler. Jeg veed kun, at han lever ene paa Bjergets øverste Top, hensunken i Bøn og Andagt, og at han om Natten jober i Kapellet i sin bare Rutte. Ingen Gedebuk kan have det tarveligere deroppe. Han har ikke engang det Vand, han kan vaske sig i, og drikker kun den Vin, som medlidende Bønder giver ham, og den er undertiden noget sur.“

„Ja, saa forstaar jeg, hvorfor Giovanni vilde have, at jeg skulde tage Vin med; men hvorfor skulde jeg sy Stroppe i mine Baglommer?“

„Stroppe i Eccellenzas Baglommer?“ gjentog Francesco og tabte af Forstrækkelse Bjældefoblet. „Der maa Eccellenza bestemt have hørt fejl. Sagde han ikke Benflæder?“

„Nej, han sagde „Baglommerne“; jeg lagde just Mærke til det.“

Francesco tog Bjældefoblet op, pudjede det meget ivrigt og sagde, medens Bjælderne klang som et Sangværk: „Ja, jeg veed ikke, hvorledes Eccellenzas Baglommer er syede; det kjender gamle Giovanni maaske bedre. Er de meget vide, kan det jo være ret fornuftigt at sætte et Par Stroppe i; for Toppen af San Nicola er stejl, og Ueslerne arbejder stærkt under Rytteren, saa det var jo muligt, at Noget kunde glide ud. — Andet har han ikke ment. Sagde han ellers ikke mere? Fortalte han ikke noget om, at jeg havde forandret mig?“

„Forandret Dig?“

„Ja“, gjentog Francesco rolig, „for jeg har virkelig forandret mig.“

Jeg stirrede paa Francesco; men kunde ikke opdage Spor af Forandring. Han var den samme smidige, smukke Fyr, som den Dag, jeg landede paa Den og strax valgte ham til min Fører. Han saa lidt ophidset ud — det var det Hele.

„Du kan jo ikke have forandret dig siden i Gaar, Francesco“, indvendte jeg.

„So, Eccellenza, igaar Aftes, lidt efter Ave Maria. Filomela og jeg kom op at skjændes, og saa forandrede jeg mig og gik til Beppina — hun kjender ham deroppe.“

„Hvilken han?“

„Oh, Eremiten, San Nicola! De er begge fra Neapel; han er hendes Skriftefader. Men hun tør ikke komme derop. Na, han er saa stræng, saa stræng, siger hun. Han har haft hende i Skrifte i Neapel, og hun har betroet ham saa meget. De veed nok, hvordan unge Tøse er, Eccellenza, de la'er Munden løbe, hvor vi andre tier. Nu tør hun ikke komme Bjerget nær, og tjente hun ikke saa gode Penges i la piccola sentinella, rejste hun gjerne helt bort fra Den, bare af Frygt for San Nicola. Hun siger at han kan heye.“

„Snak, Francesco! Der er Ingen, som kan heye i vore Dage.“

„Ja, man kan dog ikke vide det“, indvendte Francesco lavmælet. „Beppina har fortalt mig saa Meget, og de andre Ufseldrivere snakke ogsaa derom. Hvad er Mirakler andet end Hexeri, og dem siger dog Præsterne, at man skal tro paa.“

„Gjør han da ogsaa Mirakler?“

„Ja, saadanne rigtige Mirakler er det ikke“, indvendte Francesco. „Jeg skal gjerne fortælle Eccellenza, hvad jeg har hørt. Ser De, i gamle Dage laa der paa Toppen af Bjerget et mægtigt Kloster, som kunde ses over hele Den, og hvortil der valfartedes hvert Aar paa San Nicolas Dag. Klosterets Ny strakte sig helt over til Neapel, thi foruden Benene af den rigtige San Nicola, som laa under Højalteret, var der i Klosterets Have et meget mærkeligt Træ — —“

„Et Johannestræ? Ikke sandt?“ afbrød jeg.

„Ja, hvad det hed“ sagde Francesco, „veed jeg ikke,

for jeg er ikke, som Eccellenza, lærd paa Blomster og Arnb, men det er meget muligt, at det hed saaledes. Munkene fortalte, at det var en Efterkommer af det Træ, hvorunder Jesus havde sovnet i Gethsemane Have, og at Johannes senere havde plantet en Afslægger af det paa den Ø, hvor han ventede paa sin Mesters Tilbagekomst. Af dette Træ havde den hellige Nicola paa sin Pilgrimsfart til Jerusalem taget tre Frø, som han saaede deroppe. Kun det ene af dem kom op, men det blev til et mægtigt Træ, som skyggede over hele Klosterhaven, og som siden indbragte Munkene en fjøn Skilling; thi Bladene var gode for allehaande Sygdomme, især Trediedags-Feber, og gav man dem omvendt til Folk, der Intet fejlede, fik disse en saadan Feber i Blodet, at de ikke kunde holde deres Tanker for dem selv, men maatte ud med deres dybeste Hemmeligheder, enten de vilde eller ej."

"Fuldstændigt homøopathisk," bemærkede jeg.

"Ja, det veed jeg ikke, hvad er", fortsatte Francesco; "men Beppina fortalte, at da hun sidst skiftede hos ham, var hun blevet varm af at gaa derop, og bad om Noget at drikke. Saa kom han med et Bæger Vin; men næppe havde hun faaet det til Livs, før hun blev som rent tosset. Munden løb paa hende som en Kastanietromle, og da hun kom hjem, skammede hun sig over Alt det, hun havde siddet og betroet den hellige Mand. "Der var ikke den Ting, som han ikke havde kunnet faaet mig til at gjøre," sagde hun.

Jeg brast i Latter over den sørgmodige Andagt, hvormed Francesco fremførte sin Elskedes Befjendelser og svarede: "Hør, Francesco, er det ikke mærkeligt? Jeg har set akkurat det samme Mirakel hjemme i mit Land. Jeg har set Folk, som naar de fik et Bæger eller to, lod Munden løbe løbsk og tilsidst hverken vidste, hvad de sagde eller gjorde".

"Eccellenza mener da ikke, at Beppina drak sig fuld?" spurgte Francesco fornærmet. "Nej, dertil er hun rigtignok for velopdragen, og hun taaler desuden meget. Dette var kun et eneste Bæger — et ganske lille et, oven i Kjøbet."

"Men han har jo ikke de Blade", indvendte jeg. "Klosteret gif jo til Grunde ved et Jordstjælv."

"Ganske rigtig, Eccellenza, men Træet holdt sig. Det vil da sige, det knækkede midt over; men Stubben blev staaende, og den skyder Blade hvert Foraar. Der er mange Folk, selv i Neapel, som troer paa disse Blades feber-

stillende Kraft, og San Nicola sælger ikke saa lidt af dem i Badetiden baade til Fremmede og Indfødte. Her var en østerrigsk Familie iforsjor, hvis Datter fik Efemeridfeber og var opgiven selv af Badelægen; men hun kom sig, da hun fik et Afkog af Bladene — jo, San Nicola gjør saameend Mirakler endnu med de Blade; men han velsigner dem jo ogsaa først."

"Hvad hed den Familie?"

"Der var ikke et Menneske paa Den, som kunde sige det Navn", forklarede Francesco, "og derfor kan jeg det heller ikke; men En af dem boer endnu i Neapel."

Du blev Alt mig klart. Baade hvorledes Pisani strax havde kunnet finde Rede paa Telegrammets Underskrift, og hvorfor Fru Zschukowskij havde sendt mig det. Hun maatte rimeligvis have hørt om den Underkur, den østerrigste Dame havde været Gjenstand for, og, overtroisk som hun var, greb hun nu efter dette Halmstraa for at redde sit Barn. Jeg pristede min gode Lykke med at gaa til min skikkelige Francesco. Han havde her, som saa ofte tidligere, hjulpet mig ud over alle Vanskeligheder, og næste Morgen ved Solopgang vilde jeg besøge den fundne Helgen for at faa de fortryllede Blade.

Da jeg betroede Francesco denne min Beslutning, satte han, til min store Forundring, et meget betænkeligt Ansigt op. "Eccellenza maa have mig undskyldt, men i Morgen kan jeg ikke", indvendte han.

"Hvorfor ikke?"

"Jeg skal jo forloves!" svarede Francesco med en stolt Mine og ringede med Bjældefoblet som med en Klokke. "Hvorfor tror Eccellenza ellers, at jeg sidder her og pudser til langt ud paa Natten?"

"Men Du er jo forlovet, Francesco, og det oven i Kjøbet med To."

"Nej, Eccellenza, jeg er i Djeblicket slet ikke forlovet. Filomela har jeg slaaet op med, og det kan jeg frit gjøre, naar jeg lader hende beholde, hvad jeg har givet hende i Fæstensgave, og det var hele tyve Lire; men med Beppina skal jeg først forloves i Morgen Middag i Nærværelse af hendes Slægt og Venner. De boer i Forio, og naar jeg skal ride derned med hende ved Middagstid, kan jeg ikke raffe Ueslerne af om Morgenen ved at lade dem flatre til Toppen af San Nicola."

"Hvad skal saa Beppina have i Fæstensgave?" spurgte

jeg i Haab om at faa ham med, naar jeg betalte noget lignende.

„Hundrede Lire. Hun har allerede faaet dem i Eftermiddag. Og saa skal hun have dette“, føjede Francesco til med en vis Stolthed og trak et Koralbaand frem af Brystlommen med Perler, saa store som Hasselnødder.

„Men er Du da rent besat, Francesco? Den nydelige Filomela, som hele Hotellet er saa forgabet i, spiser Du af med tyve Lire, og Beppina, som ikke er nær saa kjon, giver Du hundrede?“

„Kjon?“ gjentog Francesco med en haanlig Betoning. „Det er netop Ulykken. Hun bliver mig vistnok for kjon, det jeg kan mærke, og en fattig Vældriver kan ikke godt gifte sig paa Kjonhed alene. Nej, der er Forskjel, Eccellenza! Filomela er kun simpel Basterpige ved la piccola sentinella; men Beppina er Stuepige og faar Drikkepenge af de Fremmede, naar de rejser. Der var nu den engelske Eccellenza i Gaar; han gav hende saamænd tyve Lire.“

„Saa har hun bestemt kysset ham tyve Gange, Francesco. Beppina er ikke bange for det.“

„Det gjør heller ikke det allerringeste, naar hun blot tørrer sig godt om Munden og giver mig Pengene,“ sagde Francesco rolig. „Et Kys er lige som en Nysen, der kommer og gaar — nej, saa har rigtignok Filomela gjort det langt værre.“

„Hvad har da den stakkels Pige gjort?“

„Hvad hun har gjort?“ gjentog Francesco med en Stemme, som dirrede af Harm. „Det skal jeg sige Dem, Eccellenza, saa kan De selv dømme. Hun har ikke ladet sig nøje med Kys, som Beppina. Nej, hun har solgt sig, smidt sig hen, gjort Skandale for hele Verdens Dje, saa at hun vil komme i Folkemunde helt over til Neapel, ja blive hængt op i Gaderne som en Skjoge.“

„Umuligt, Francesco, hun er kun sexten Aar!“

„Ja, saa kan Eccellenza selv regne ud, hvorledes hun vil være, naar hun bliver to og tredive“, svarede Francesco bittert. „Der var en Tid, hvor jeg holdt saa meget af hende“, lagde han vemodig til; „hun var saa væver som en Vagtel og ren som San Restitutas hvide Lillie. Men nu er det forbi. Jeg har faaet Foragt for hende, Eccellenza. Jeg har selv set hendes Skjændsel. Hun er ikke bedre end en af dem, der gaaer om Alstenen i Toledogaden.“

Der var noget saa Overbevisende i hans Smerte og

Harne, at jeg ikke vilde tirre ham ved at ytre Tvivl. Og dog forekom det mig utænkligt, at den lille, stilsfærdige Filomela, knap voksen, skulde være sunket saa dybt. Hun var Datter af en fattig Enke, som boede i et lille Hus tæt neden for la piccola sentinella. De ernærede dem begge af at vaske for de Fremmede. Der var altid saa net og rent i deres lille Stue; Moderen var saa alvorlig, Filomela saa udselig og beskedent — kunde det virkelig være muligt?

Medens jeg forfulgte disse Tanker, sad Francesco med bøjet Hoved og vejede Koralbaandet i Haanden: „Se, dette havde jeg kjøbt til Filomela. Eccellenza,“ sagde han mere stilsfærdig; „det er et smukt Baand og har kostet mange Penge for en fattig Karl som jeg. Jeg kom saa glad med det i Rommen; men da jeg traf det frem og viste hende det, veed saa Eccellenza, hvad hun sagde?“

„Nej!“

„Hun sagde: „Na, er Laasen ikke af Guld?“ — Ja, det sagde hun, Eccellenza! Saadan en Fattigtøs, som hun, var ikke fornøjet med det ægte Tom-ham, for det sagde Guldsmeden selv at det var. Saa kom vi op at stjændes, og saa kom Beppina. Jeg fulgte med hende op til Hotellet, og undervejs fortalte hun mig, hvad Filomela i de sidste Uger havde nedværdiget sig til. Jeg vilde ikke tro det; men tilsidst viste hun mig det Bærelse, hvor han havde boet, inden han rejste, og der fandt jeg Filomelas Livstykke og Hovedlin paa hans Seng. Al, Eccellenza, at Kvinder kunne fødes saa nederdrægtige! Jeg fik Troen i Hænderne; men i Morgen hævner jeg mig — jeg forlover mig med Beppina, og Filomela kan rejse efter ham, der har betalt hende; han vil maaske endnu give hende fem Lire om Dagen. Saa meget fik hun, sagde Beppina.“

Francesco rejste sig og hængte Bjældetoblerne op paa Muren med en resigneret Mine.

Det gjorde mig ret ondt for den stakkels Tyr; thi midt under hans Råsen mod Filomela, hvis Brøde jo syntes bevist, var der i hans Stemme dog Noget, som tydede paa, at Filomelas Utroskab gif ham dybere til Hjærte end han vilde være ved. Ogsaa mig bedrøvede hendes Brøde. Jeg havde troet saa godt om hende; hun var saa frisk, saa barnlig; skøn som en Hebe og uskyldig som en Madonna — hvordan maatte saa Beppina være?

„Du vil altsaa ikke være min Tører til San Nicola?“

spurgte jeg efter en Pause. „Det er mig meget magtpaaliggende at komme derop.“

„Eccellenza maa have mig undskyldt“ svarede Francesco.

„Vel! Saa tager jeg Alessio fra Torvet. Han har ogsaa gode Hæser; men saa er det bedst, vi gjør vor Regning op med det Samme, for saa rider jeg med ham Resten af Sommeren.“

Francesco satte et langt Ansigt op, et Ansigt, hvor Kjærlighed og Konkurrence førte en fortvivlet Stamp. Endelig sagde han: „Det kan ikke være Eccellenzas Alvor!“

„Jo, Francesco, for der er Alvor i, hvad jeg har for. Jeg har faaet Telegram om strax at skaffe nogle Blade af Træet deroppe. Det kommer fra en Moder, som tror, at hendes Barns Liv afhænger deraf. Jeg vil derop, og jeg vil have dig med, fordi jeg anser dig for den paalideligste Fører her paa Den. Naar vi rider ved Solopgang, kan vi være tilbage til Middag. Du faar tyve Lire og kan paa min Bekostning leje dig et Par Hæser, hvis dine skulde blive for trætte til at gaa til Forio.“

„Men Beppina?“ sagde Francesco og skulede til Tegnebogen, som jeg havde taget frem. „Hun venter mig aldeles bestemt. Vi skulde imorgen Formiddag ned paa Torvet til Guldsmeden —“

„Og se paa Kinge?“

„Nej, dem kjober vi i Forio. Nej, det er Halsbaandet; for hun vil heller ikke have ægte Tom-bam. Hun vil have en svær, gammeldags Guldlaas.“

„Den kan hun jo kjoibe alene“, indvendte jeg.

„Ja, men saa maa jeg bede Eccellenza om at tage Halsbaandet med og sige hende Bested endnu i Aften. Skal vi ride i Morgen ved Solopgang, bliver det henad Tre, og saa er Giovauni næppe oppe. Eccellenza maa derfor sørge for Alt, hvad vi skal have med, endnu i Aften.“

„Godt! Saa er Alt dermed flaret, ikke sandt?“

„Jo, det vil jeg haabe, Eccellenza“, svarede Francesco, „stjøndt Beppina holder vist ikke af det — nu var Alting bestemt, og det betyder ikke noget godt, naar man forandrer Noget paa sin Forlovelsesdag.“

„Du er saa fuld af Overtro, Francesco, som et Hæg af Blomme og Hvide. Naar blot ikke Beppina gaar hen og forandrer sig, behøver Du vist ikke at være bange for Forandringer.“

„Beppina er tro som Guld, Eccellenza; det sagde hun

selv endnu i Eftermiddags, og derfor kan hun ogsaa kjøbe sig den sværeste Gulblaas imorgen paa Torvet. Vil De sige hende det fra mig." Med disse Ord overrakte Francesco mig med en højtidelig Mine Halsbaandet, hvis Tom=baakslaas ganske sikkert maatte støde ethvert Kjenderøje.

"Altsaa Klokken Tre i Morgenen, og de bedste Uesler", sagde jeg, idet jeg stak hans dyrebare Fæstensgave i Lommen.

"Altid det Bedste til Eccellenzas Tjeneste," svarede Francesco galant. "Hils Beppina, og bliver hun gnaven, saa sig blot: „den sværeste, hun kan finde," saa hjælper det nok."

Med denne Bemærkning, der røbede dybt Kjendskab til den kvindelige Natur, gik Francesco ind med Bjælde=koblerne, selv et skikkeligt Uesler, der bar sit Livs Byrde med kristeligt Taalmod. Havde han vidst om Beppina, hvad man sagde paa Hotellet, havde han neppe ringlet saa lystigt.

La piccola sentinella var i alle Henseender et møn=sterværdigt Hotel, hvis flinke Værtinde ikke taalte Uregel=mæssigheder af nogen Art. Desto mere overraskedes jeg ved at finde mit Bærelse i samme Orden, eller rettere Uorden, som da jeg havde forladt det. Uergerlig kastede jeg Koralbaandet paa Bordet og vilde lige til at kalde paa Beppina, da jeg hørte sagte Trin paa Berandaen og kort efter en svag Banken paa min Dør. Den lød saa ydmyg, saa besteden; Beppina plejede at dundre anderledes paa.

"Kom ind!", raabte jeg.

Døren gik op, noget tøvende, og halvt i Maanelyst, halvt i Lampestjæret stod Filomela med en Kurv snehvidt Lintøj paa Hovedet. Hun blev staaende paa Tærstelen med et usikkert Udtryk i sit smukke, barnlige Ansigt, saa blev hun pludselig rød.

"Hvad vil Du, Filomela? Er det mit Basketøj?"

Hun rødmede endnu dybere, trak en lille Seddel op af sit Korset og sagde: "Ja, Eccellenza! Jeg kunde ikke finde Beppina, og derfor bringer jeg det selv. Her er Baskes=ledlen."

Jeg lod som om jeg opmærksom gjennemgik denne fortryllende Samling af Fejlstavninger, men samtidig be=tragtede jeg hende skarpt fra Siden. Hun stod rank og let

som en Hebe med den tunge Kurv paa Hovedet; men Fingrene paa hendes venstre Haand bevægede sig frampagtigt, og hendes Blik, der først var faret spejdende om, fæstede sig nu kun paa et Punkt. Hvad saae hun dog efter?

„Den er rigtig, Filomela“, sagde jeg. „Du kan sætte Kurven der. Jeg vil nok tale lidt med Dig først.“

Hun saae paa mig, uden at tage Kurven fra Hovedet, og rødmede atter. Der kom et usikkert, næsten forstrækket

Udtryk i hendes Ansigt. Pludselig fattede hun Kurven paa Gulvet med et Kast og greb fat i Laasen.

„God Nat, Eccellenza,“ sagde hun.

„Men hvad er det, Filomela? Bliv dog og lad os passiare lidt sammen! Jeg har saadan lyst til at tale med Dig i Aften.“

„Nej, Eccellenza, ikke nu. Det er saa sent, og vi er alene.“

„Sa, hvad gjør det? Beppina taler tidt halve Timer med mig, naar hun gjør mit Bærelse i Stand til Natten.“

„Beppina!“, gjentog Filomela, og om hendes smukke Mund kom der et usigeligt Udtryk af Foragt. „Sa, hun talte vist gjerne med Eccellenza hele Natten, hvis De ønskede det?“

„Hør, Filomela“, sagde jeg og tog hendes Haand, „nu skal Du være fornuftig og blive. Et Par Ord imellem os kan maaske — —“

„Slip mig, Eccellenza!“ hvisttede hun og fik pludselig Taarer i Øjnene. „Lad mig gaa — er jeg ikke bleven mishandlet nok?“

„Jeg har jo ikke i Sinde at fornærme Dig, Filomela, blot et Ord — —“

„Nej, nej, ikke et eneste, Eccellenza! Hvis Beppina kom og saae mig alene med Dem, vilde hun —“ og Filomelas stille Taarer gik over til pludselig Graad.

„Hvad vilde hun?“

„Na, hun vilde naturligvis sige det Samme om mig, som da jeg gik til den franske Maler — —“.

Filomela standsede pludselig og saae ned for sig.

„Duchatel?“ spurgte jeg.

„Ja, Eccellenza, desværre. Han gav mig saa mange Benge derfor, og saa lod jeg mig friste; jeg syntes ikke, der var noget Ondt deri.“ Og Filomela brast i en voldsom Hulken og trak med Hestighed sin Haand ud af min.

Bed denne Bevægelse kom hun til at støde til Bordet, saa Koralbaandet faldt paa Gulvet. Jeg bukkede mig for at tage det op, men Filomela kom mig i Forkjøbet. Hun stirrede et Øjeblik paa det; hendes Øjne funklede, og med et Skrig rev hun pludselig den tykke Silketraad over, saa at Perlerne rullede hen ad Stengulvet. Hun stirrede et Øjeblik vildt efter dem, saa sprang hun som et jaget Raadhr ud ad Døren og ned ad Terrassen, overladende til mig at samle dem op, hvis jeg kunde.

Det viste sig snart at være et Arbejde, som vilde bringe hele mit Bærelse i samme Stand, som paa en Flyttedag. Uergerlig ringede jeg paa Beppina — der kom Ingen. Jeg ringede atter, jeg kinede — forgæves. Jeg hørte kun Porthunden gø; den troede rimeligvis, det var Indbrud. Uergerlig lavede jeg mig til at gaa i min uredte Seng, da jeg atter hørte listende Trin paa Berandaen, — det var gamle Giovanni. I sin røde Flanells Nattøje, med den røde Schiothue paa Hovedet, og den evige Støve-

køst under Armen, lignede han grangiveligt Prinsjen af Afkadien.

„Hvorfor er mit Bærelse ikke i Stand?“ spurgte jeg temmelig ublidt.

„Heller ikke her? — Nej se, — det er det fjerde,“ sagde Giovanni, mere henvendt til Støvekøsten, end til mig.

„Det fjerde, hvad for Noget?“

„Sh — det fjerde Bærelse, hun har glemt i Aften. Ja, man kan nok mærke, at hun skal forloves i Morgen.“ Og Giovanni gav sig med filosofisk Ro til at rede min Seng.

„Hvor Pokker er da Beppina?“ spurgte jeg og frelst Giovanni fra at snuble over en af Perlerne.

„Hvor hun er?“ vrissede han. „Jeg troede, hun var her, siden alle hendes Perler ligger rundt om paa Gulvet. Eccellenza har da ikke revet det itu alene, kan jeg tænke?“ Og Giovanni gryntede, som gurglede han sig med Korallerne.

„Brøvl, gamle Giovanni! Jeg er jo lige kommen hjem. Hvor er Beppina?“

„Ja, sig mig det“, gryntede Giovanni og gav Hovedpuden et vældigt Dunk. „Sig mig det, Eccellenza! Hi, hi! Vidste jeg, hvor alle unge Piger er paa denne Tid, saa vidste jeg nok mere, end jeg havde godt af. Hun er naturligvis nede i Vignen og sjaser med sin Kjæreste, ham, den lange Francesco!“

„Nej, der kommer jeg jo fra. Der var hun ikke.“

„Saa er hun hos sin Kloster“, svarede Giovanni filosofisk og slog Bækevandet med et vældigt Pjask ud ad Døren. „Alle unge Piger har en Kloster, og naar man ikke kan finde dem andet Steds, saa er de der. Beppina har maaste to.“ Og Giovanni snisede og gryntede, medens han svang Støvekøsten over Bordet, saa Fluerne surrede mig om Dreng.

„Naar kommer hun da hjem?“

„Hjem? — Hæ, hvem siger os det? Spørg Bagtlerne i Dalen! De gaar gjerne af Reben, naar hun gaar i sin. Spørg Bagtlerne, Eccellenza!“

„Saa maa Du sørge for mig, Giovanni! Kloffen tre i Morgen vil jeg op til San Nicola.“

„Kloffen tre!“ gjentog Giovanni og stirrede idiotisk paa mig. „Kloffen tre sover Alt, selv Weslerne.“

„Ikke mit! — Francesco har Alt i Orden til den Tid. Tag min Badsæf, og pak Vinen og Frokosten deri.“

Giovanni tog imod Badsækken med en tvær Mine, stak Støvekosten under Armen og ønskede mig Godnat. Men da han gik ned ad Terrassen hørte jeg ham tydelig mumle: „Han er gal! — Splittergal! — Han har saa mange Penge, at han kunde sove hele Dagen, og saa vil han til San Nicola Kloften tre? — Tossehoved!“

Hvilken Friskhed, hvilken Juglesang og Blomsterduft strømmede mig i Møde hin tidlige Morgen, da jeg paa Giovanni's gnavne Meddelelse om, at Væset ventede, aabnede Berandaens Glasdøre. Over Besuv laa en let, lyse-
rød Straalevisste, broderet med Sølvstriber af Vulkanens hvidlige Dampe, og om San Nicolas forsprængte Tinder kredsede lette, hvide Taagedun, der hurtigt opløste sig i tindrende Dug. De vævre Citader tav endnu; de havde det for vaadt til at lade deres skingrende Trommehvirvler høre. Derimod tonedede nede fra Dalens Myrtekrat Bagtlernes molstemte Kluf, blandet med Triller af Nattergalene, der aabenbart mente, at Natten endnu ikke var forbi. Foran Porten holdt Francesco i skinnende hvid Skjorte, ny rød Hue og med en høirod Mellem bag det venstre Dre. Hans firbenede Ven, det bedste Væsel paa Den, havde en rød Silkesløjfe i sit Bjældekobbel og en blomstrende Myrtekvist i Banderemmen. Det var godt at se, at de begge skulde ud at fri; men det var ikke let at gjætte, hvem der vilde blive den lykkeligste.

Giovanni derimod saae ud, som han skulde til Begravelse. Han stod ved det store Bord i Spisesalen og talte paa sine Fingre fra en til fire og thve, og derpaa fra fireogthve til en paa en sorgmodig ensformig Melodi, som bad han sit Ave. Hver Gang han kom til Ende med Tallene, lod han sit Blik løbe hen over Bordet, talte Ruverterne, og rystede saa paa sit stakkels idiotiske Hoved.

„Eccellenza skulde ikke have set en Kurv med Spise-
steer?“ spurgte han. „Den stod her i Gaar Aftes.“

Hadde jeg ikke vidst, at Giovanni's Spørgsmaal var saa idiotisk uskyldigt, kunde der have været Grund til at blive fornærmet. Nu rystede jeg kun paa Hovedet, og greb

Saa den velfyldte Badsæf, som Francesco med et eneste Kæst anbragte ovenpaa sin Hæ, hvor den sad som fastgroet.

Det var en urimelig Mængde Spænder og Remme, som Francesco den Morgen skulde efterse, inden vi drog afsted. Jeg saa godt, at hans mørke Øjne under hele dette Penelope=Arbejde soer fra Kjælder= til Kjøftenvinduerne og derpaa helt ned i Dalen. Men Beppina viste sig ikke, og Francesco spurgte ikke efter hende. „Spørg Bagtlerne!“, tænkte jeg, da vi red ned forbi den morgenfriske Vigne, hvis Vinblade glintede af Dugdraaberne.

Det gik et Stykke nedad i Tausked: men jeg kunde af den Maade, hvorpaa Francesco udstødte sit Drrr! og ganske umotiveret smækkede til sin firbenede Ven, mærke, at han havde lidt en Skuffelse og ærgrede sig derover.

„Det er meget tidlig, Eccellenza!“ bemærkede han pludselig.

„Alt sover endnu“, svarede jeg kort.

„Naturligvis! Der er jo ingen Grund til at staa op. Drrr! Dit Misfoster! Vil du lade være at gnide Eccellenza op ad Muren!“ Og Francesco gav Hælet et saadant Nap, at jeg nær var gaaet ud over Hovedet paa det.

„Smaat! Smaat! Francesco! Hvad Pokker er der i Veien?“

„Ingenting, Eccellenza! Det bliver en varm Dag.“

„Ja, det gjør vist saa“, indrømmede jeg.

Vi drejede ned i Dalen og kom forbi det Hus, hvori Guldsmeden boede. Her gav Francesco Hælet et nyt Nap og spurgte pludselig: „Hvad sagde saa Beppina, Eccellenza?“

„Jeg fik ikke talt med hende. Hun var gaaet ud da jeg kom; Giovanni vidste ikke, hvorhen. Han mente, hun kom først hjem henad Morgenstunden.“

„Saa er hun gaaet til sin Moster“, sagde Francesco med Overbevisning, „for hun har en Moster i Fontana paa den anden Side Bjerget. Saa møder vi hende bestemt deroppe.“ Og Francesco satte Hælet i et muntert Trav og travede selv jodlende efter.

Men vi mødte en ganske Anden end Beppina. Ved Udkanten af Byen, hvor den fælles Waskeplads ligger, var kun et eneste levende Bæsen oppe. Det var Filomela, som stod tæt ved Vejen, bestjæftiget med at hænge Tojet til Bleg. Hvor var hendes Bevægelser gratiose, medens hun bredte det snehvide Linned ud over den lave Myrtehæf,

som begrænsede Vejen. Hun var saa fordybet i sit Arbejde at hun slet ikke lagde Mærke til os, før vi vare hende ganske nær. Da vendte hun sig pludselig om, holdt Haanden over Øjet for Solen, strakte saa begge Arme ud mod os og raabte: „Francesco!“

Der laa en saadan Bønlighed, en saadan Smerte i dette Udraab, at jeg uvilkaarlig holdt Øslet an. Men i samme Øjeblik gav Francesco det et vældigt Nap med sin Figenkjæp, og i det han med Stokken truede Filomela, udstodte han et Skjældsord, hvis Mening jeg ikke forstod. Desto bedre syntes Filomela at fatte dets Betydning. Hun blev først ligbleg, saa blussende rød, og idet hun greb den tomte Kurv, flygtede hun hen over Blegepladsen og ind mellem Bignerne saa let som en Hind, der pludselig overrastes af Skytten.

„Se, hvor hun render!“, sagde Francesco og pegede hoverende med Stokken efter hende. „Troer Eccellenza, at hun vilde file saadan afsted, hvis hun havde en ren Samvittighed?“ Og hermed satte han begge Hænder for Munden og brølte det samme Ord ud efter hende, som gjennem en Raaber. Jeg saa nogle Buste bevæge sig inde i Bignen, saa hørte jeg et tungt Fald, og saa blev Alt stille, blikstille; kun en Citade svirrede op, saa tav ogsaa den.

„Du mishandler jo Filomela,“ udbrød jeg harmfuld. „Gaa strax ind og se, hvad der blev af hende.“

„Jeg kan ikke krybe over Raktushækker, og hun har ikke fortjent det bedre!“ svarede Francesco haardt. „Se, der render hun igjen!“

„Men hvad har hun da gjort, siden du er saa haard imod hende?“

Francesco tav et Øjeblik, saa sagde han: „Jeg kunde jo godt fortælle Eccellenza, hvad der er i Veien, men hvorfor skulde jeg blotte hendes Skam mer end nødvendig er? Hun har jo dog været min Kjæreste, og jeg troede hende saa godt; men siden hun solgte sig til den franske Maler, er det forbi med hende. — Om en Maaned vil hun være tilfals i Neapel, og hvad er der saa ved hende? Na, hun har handlet værre end det, jeg kaldte hende for — hun bliver aldrig en anstændig Pige mere.“

„Men Beppina besøgte jo ogsaa hver Dag den franske Maler?“ indvendte jeg. „Jeg har set, at han kyskede hende.“

„Det regner vi ikke saa nøie her paa Den,“ forklarede Francesco; „desuden skulde hun jo holde hans Bærelse i

Orden. Men Filomela havde Intet hos ham at gjøre, og dog sreg hun sig op til ham hver Dag, og har luffede sin Dør af. Seg veed nok, hvad han gjorde, Eccellenza. Na, det var nederdrægtigt!" — Og Francesco lettede sit Hjerte ved at give Uælet et saa forsvarligt Rap, at jeg hoppede i Sadlen, saa at en af Korralperlerne sprang ud af min Lomme og trillede hen ad Veien, hvor den laa som en Bloddraabe i Støvet.

Francesco bukkede sig, tog den op og betragtede den med Kjendermine. Hans Ansigt antog et betænkeligt Udtryk idet han sagde: „Den ligner affurat dem i Beppinas Halsbaand.“

„Her er Resten,“ sagde jeg og tømte en Haandsfuld Perler i hans fremrakte Haand.

Francesco spilede sine sorte Dine op og slugte Perlerne med dem: „Det er jo Beppinas Halsbaand“ udbrod han pludseligt.

„Ja, — jeg kan ikke gjøre for det. Filomela rev det itu.“

Om jeg havde givet Francesco et Drag over Naffen med hans egen Uælskjaep, kunde det ikke have givet et større Sæt i ham: „Filomela!“ skreg han. „Filomela rev det itu? Na, Eccellenza!“

„Naa, du behøver jo ikke at skrige op for det. Seg har jo givet dig alle Perlerne paa et Par nær, som du skal faa i Morgen.“

Francesco syntes slet ikke at lægge Mærke til mine beroligende Ord. Han rev Badsæcken af Hovedet, tog sin røde Hue af, og heldte alle Perlerne i den som i en Pose. Derpaa slog han en Knude paa Huen, og idet han tænderstærrende satte den paa, mumlede han: „Seg skal hævne mig, Eccellenza! Seg finder hende nok før Aften.“

„Du maa ikke gjøre Filomela noget Ondt. Hun kunde ikke gjøre for det. Hun er heftig, som du.“

„Seg vil myrde hende, Eccellenza!“ skreg Francesco og hævede Stokken. „Hun har gjort det af den bare Ondskab Nu bliver jeg aldrig gift med Beppina!“

„Hvorfor ikke?“

„Hun har jo revet Baandet itu“, sagde han paa en Gang næsten grædesærdig. „Baandet mellem Beppina og mig; min Fæstengave! — —.“ Og Francesco gav sig med Et til at hulke som et Barn, idet han uden videre satte sig paa et fremspringende Alippestykke og begravede Ansigtet i

begge sine Hænder. Wælet standjede med ham og gav sig roligt til at græsse.

Bludselig foer han op. Hans Dine lyste af Raseri, og idet han rystede den knyttede Haand ud over Dalen, raabte han: „Forbandelse over Jer dernede i det hvide Hus! Det skal blive rødt inden Midnat — det sværger Francesco Capetti!“

Derpaa tog han Wælet ved Bidslet og drejede det uden videre om.

„Hvad skal det bethyde, Francesco? Vi skal jo op efter!“

„Ja, i Morgen. I Dag gaar det ned efter paa alle Maader,“ svarede han og gav Wælet et Slag.

Seg sprang af, stillede mig i Veien for det og sagde: „Francesco! Har du hørt, at jeg vil til San Nicola, og arindrer du, at vi har sluttet Kontrakt? Hvis du bryder den, skriver jeg dig ind i Hotellets Bog over upaalidelige Førere. Nu har Du Valget“.

Det hjalp. Han mumlede Noget mellem Tænderne, men han vendte dog Wælet, og nu gik det igjen opad, tungt, trevent. Der var kommen Billie mod Billie, og saa gaar det sjældent glat.

Men var Francesco tavst, saa begyndte nu Fuglene deres Kvinden i det mørkegrønne Skovbælte, hvor Vejen snoede sig ind som en Kirkesti mellem tusindaarige Ege. Hvor var her friskt, hvor var Luften let, Alt indbød til en jublende Morgensang, og dog gik Francesco tungt og træet, med modløst Ansigt og ludende Hoved. Seg begyndte virkelig at faa Medlidenhed med ham.

Saa viklede Alt igjen. Vi kom ud af Kastaniebæltet, ud paa de hvide, vildsomme Stier, halvt Vandløb, halvt banede af Wiennestefod. Her kneb det. De laa i et dirrende Sollys, som krumme Flodstriber paa et Landkort. Tog man Fejl, kunde man naa et Skred; endnu et Skridt, og man styrtede som Foraarselven tusinde Fod ned i det gabende Dyb. Men heller ikke dette rørte Francesco. Han havde ganske opgivet sit evige „Drr“, Wælet fik ikke et Slag; men det behøvedes heller ikke; det syntes at kjende Vejen lige saa godt som dets uopmærksomme Fører.

Tungt arbejdede vi os opad. Det sidste Stykke gik over Lavajand, Afste og forvitrede Pimpstensblokke. San Nicolas skinnende, takkede Kratertop laa lige over os. Forneden den lysegrønne villaklædte D, ombæltet af Sol-

fens solblinkende Bolge; lige for os en brat Vej, knap fire Alen bred, begrænset af svimlende Afgrunde til begge Sider. Her stod Ueslet instinktmæssig stille.

„Vil De videre, Eccellenza?“ spurgte Francesco ærbødigt, men noget æggende.

Det er jo la malavia*), vi er komne ind paa. Hvad skal det betyde?“

„Na, der er saa Mange, der gaar den gale Vej,“ bemærkede Francesco tvært, „saa kan vi vel ogsaa. Den er en Time kortere; det veed Ueslet, — men vi kan jo vende om“.

Seg saae op ad. Der laa Kapellet, ikke tusinde Alen fra os. Jeg kunde tydeligt se dets jerngitrede Vinduer i den hvide Klippe.

„Fremad!“ sagde jeg.

„Lut Djuene, Eccellenza!“ bad Francesco og greb Ueslet fast om Halsen. „Svimmelheden kunde gribe Dem.“

I dette Øjeblik kjendte jeg ham igjen. Tilfældet, men den braveste Fører paa hele Ischia.

Seg lukkede ikke Djuene; men jeg skal ikke nægte, at det et Øjeblik forekom mig, at jeg red paa Ryggen af en Redekam og saae en Ueste Vegetationshuse ligge væltet ud paa begge Sider nede i Dalen. Ti Minutter efter holdt Ueslet pustende udenfor Kapellets Dør, hvor en visse Mährtefrans raslede over et vejrbidt Stenbillede af den hellige Nicola.

„Han er ikke hjemme; vi kunde have sparet os al vor Uejlighed“, bemærkede Francesco og tørrede Sveden af sin Pande.

Dette Tilfælde havde jeg ikke forudsat. Det var ikke faldet mig ind, at en Eremit kunde skilles fra sin Celle, og jeg meddelte dette til Francesco, som atter betroede mig, at den hellige Mand enten var taget til Neapel, for at besøge sit Kloster, eller mulig til Fontana, for at indsamle Levnetsmidler til sin ensomme Bolig. Francesco holdt særlig paa det sidste og foreslog, at vi skulde ride til Fontana for at søge ham der.

Da jeg imidlertid havde en ikke ganske ubegrundet Mistanke om, at det var Beppina han mente, foreslog jeg først at foretage en Rekognocering, derpaa at spise Fro-

*) Den gale, den farlige Vej.

køst og, som sidste Udvej, at ride til Fontana. Herpaa gik Francesco surmulende ind.

Kapellet syntes uangribeligt. Det lignede en Kasemat, hugget ind i Klippen, havde en stærk, jernbeslaaet Dør i Midten og to smaa, tilgitrede Vinduer paa hver Side — her var enhver Udgang lukket. Mismodig fulgte jeg Fjeldvæggen, medens Francesco lagde et Bundt Grønt for det udafede Væsel, og kom derved til en halvcirkelformet Plads med en henrivende Udsigt over Casamicciola-Dalen. Videre kunde jeg ikke naa. En stejl Styrtning, bedækket med Grus og Himpesten, spærrede mig Vejen.

Jeg lænede mig til Klippevæggen, tog min Riffert frem og gav mig i Ro til at beundre den henrivende Udsigt. Da hørte jeg en underlig, hvæsende Lyd; det var, som om Nogen trak en taktfast og meget anseelig Blæsebælg lige bag Ryggen paa mig. Forbauset vendte jeg mig om, og opdagede nu en mindre Dør, og lidt fra den to Blughuller, der gik saa langt ind i Klippen at jeg Intet kunde se. Fra det ene af disse Blughuller lød Blæsebælgen især meget tydeligt.

Jeg gik tilbage og meddelte Francesco min Sagttagelse, men han svarede: „Umuligt, Eccellenza! Det er kun en Væselstald. Jeg kjenner den meget godt; den gaar dybt ind i Klippen. Vel er San Nicola en hellig Gneboer, men at han skulde drive sin Forsagelse saa vidt, at han sover der, hvor Væslerne har gjødet, det er for meget. Det er Lufttrækket gennem Klippespalterne, De har hørt“.

Jeg gik tilbage, stak Hovedet ind ad Blughullet, og nu hørte jeg Blæsebælgen saa tydeligt, at jeg med Bestemthed kunde sige, at det var En, der snorkede og det grundigt. Da jeg antog, at der maatte noget lige saa grundigt til for at vække ham, tog jeg en Sten og hamrede af al Kraft løs paa Døren. Det gav en hul Gjenlyd derinde. Blæsebælgen afløstes af et utydeligt Raab, blandet med et kvalt Skrig — saa blev Alt stille. Jeg hamrede paa Ny.

„Det kan ikke hjælpe, Eccellenza,“ sagde Francesco, som kom til ved Larmen. „Lad os ride til Fontana; her er han ikke.“

„So vist er han saa. Jeg hørte Stemmer derinde“, svarede jeg og hamrede løs igjen.

Der hørtes atter en utydelig Lyd derinde, som om nogen stængede for en Dør. Saa blev det stille, og jeg forberedte mig allerede til et nyt Angreb, da der pludselig

lød en hæst, søvndrukken Stemme ud af det nærmeste Slug-
hul: „Hvem er I, som ved Nattetide kommer og forstyr-
rer mig i min Andagt? Gaa I ned til Casamicciola og
drif Jer Vin der!“

„Nu har De gjort ham vred, Eccellenza,“ hviskede
Francesco. „Det var slemt — nu velsigner han maasse ikke
de hellige Blade“.

Jeg følte det Sande i denne Bemærkning og svarede
indsmigrende: „Undskyld, hellige Fader, at vi saa tidligt
forstyrrer Eders Andagt; men Nøden tvinger os dertil.
Jeg er sendt af en fjernboende Kvinde for at hente nogle
Blade af det hellige Johannestræ til hendes syge Barn.
Paa en god Betaling kan I være vis.“

Den sidste Sætning lod til at være passende an-
bragt; thi der svarede med en utydelig, men dog temmelig
velvillig Grynten. Lidt efter hørtes Lyden af en Stang
som skodes fra Døren. Saa gik den varsomt op, og San
Nicola stod for os i hele sin eremitlige Helgenglans.

Jeg har nu set adskillige uvaskede, uredte og ubar-
berede Munk; men Mage til det Pragteemplar, der her
stod i Døren og misfede mod Solen med sine søvnlige Dine,
havde jeg ikke truffet. Han mindede mig uvilkaarlig halvt
om Chilian som Tiresias, halvt om Jakob Skomager. Han
manglede rigtignok Brændevinsflasken; men der var noget
ved Næsen, som erstattede Manglen.

„Er I fra Neapel?“ spurgte han og stjævede meget
mistænkelig til Francesco, som andægtig foldede Hænderne
over sin Hue.

„Nej, fra Danmark. Et Land, langt borte“.

„Ja, langt borte, meget langt borte“, gjentog han og
slog ud med Haanden, som fangede han en Flue. „Jeg
kjender det ikke, slet ikke. Er det der, hun boer?“

„Nej, hellige Fader, det er i Østerig“.

„Na, naa — jeg synes jeg har hørt det Navn før —
det er ogsaa langt borte, ikke sandt?“

„Jo, det er“.

„Ja, Bladene virke bedst paa Afstand, underlig nok.
Men vi har ikke mange af dem; de er saa søgte, aa, saa
søgte — de sidste vi forærede til en Sng, kostede fyrgetyve
Lire. Det er mange Penge“.

„Bryd Jer ikke om det, hellige Fader! Det kommer
ikke an paa Betalingen“.

„Na, ja saa! Det er en anden Sag, en anden Sag,“ gjentog han og smaskede med Læberne. „De hellige Blade har vi i Sanktuariet. Vil I følge med, saa skal jeg hente dem“.

Han halede op i sin Eremitkutte, trak den bredskyggede Hat fastere paa Hovedet og traskede af, op mod Kapellet. Set bagfra tog han sig mere ud til sin Fordel. Han var en lille, men stærk og bredt bygget Figur, og det lange graa Skæg syntes kun daarlig at svare til det Dvrige.

Kapellet var et halvmørkt, gravklamt Rum med et tarveligt Alter. Paa dette stod et grelt malet Træbillede af den hellige Nicola, og ved dets Fod fandtes en Skuffe. Denne blev halet ud med stor Høitidelighed, San Nicolas smudsige Fingre forsvandt paa dens Bund og dukkede atter op med tre visne Gjenstande, som jeg syntes lignede Laurbærblade paa et Haar.

„Remanete mira domini,“ messede han med Salvelse, dyppede en lille Kost og stænkede Vievand paa dem, medens Francesco knælede andægtig og bad et extra Ave.

„Hvad koster de?“ spurgte jeg.

„De koster Intet, aldeles Intet — kun et lidet Offer til vort hellige Alter. Alt efter Behag“, messede han.

Jeg huskede paa, hvad han nylig havde sagt, og rakte ham to Tyvefrankstykker. Han sukede, veiede dem i Haanden og messede: Det er to — giv i den velsignede Treenheds Navn en til, saa faar I en Kæffe af San Johannes hellige Træ.“

Da Stifetten ved alle Mirakelmixturer er det Vigtigste, „ofrede“ jeg endnu en Tyvefrank og fortrød ikke min Gæmildhed. De tre tørre Blade rakte mig i en lille, plump udskaaen Læddike med den hellige Nicola paa Laaget oven over den skinbarlige Lucifer, som bed sig selv i Halen. Mere kunde man billigvis ikke forlange.

Da vi atter traadte ud i det varme Sollys, kastede San Nicola et hurtigt Sideblik til Badsækken og spurgte Francesco: „Skal I langt i Dag? Jeg ser, I fører Bage med“.

„Det er Eccellenzas Frokost, ærværdige Fader“, svarede Francesco ydmygt.

„Frokost! Nei virkelig?“ smidkede San Nicola og faldt i alvorlige Tanker. „Frokost! — Hæ! Jeg har saa-

mænd ikke spist Frokost i mange Aar. Et Par Figen, unge Mand, — et Par Figen og en Drik Vand — daarligt Vand ovenikjøbet — det er mit daglige Maaltid“.

„Hvis De vil tage til Takke med, hvad Hotellets Kjøkken har forsynet mig med, saa — —“

„Hotellets Kjøkken! — Ja, jeg tænkte nok, at I var fra la piccola sentinella, smadstede San Nicola med synlig Beltilfredshed. „Hjertelig gjerne, det er jo ikke Fastedag — hæ! Hej, Francesco! Kom ind med i Sanktuariet og hjælp mig med et Par Vænte og et Bord. Vi kan spise her i Skyggen; der er saa mange Fluer nede ved Ujelsstalden — aa, saa mange forbiitrede Fluer“.

Uagtet jeg derved gav Afkald paa den henrivende Udsigt over Dalen, var Udsigten til de forbiitrede Fluer ikke tiltrækkende. Jeg nikkede derfor til Thyren, og efter at Francesco havde aabnet den velspækkede Badsæt, hvoraf stegte Bagtler, Thunfisk, Flaster og Frugter vældede ud, trak jeg Epomeo-Vinen op, medens Francesco og Eremiten forsvandt i Kapellet. Endnu engang vilde jeg fryde mit Øje ved den storflaaede Udsigt over den blaaende Golf, og slentrede derfor ganske langsomt i Lø af Klippen ned til Ujelsstalden.

Jeg havde lige sat Rifferten for Øjet, da jeg bag mig hørte en underlig Lyd. Det lød som Alirren af Metal, saa fulgte lette Trin, Døren, til hvilken jeg lænede mig, rørte sig, og en Stemme hvistede: „Asinone! — Er de borte? — Na, søde Asino — — Uh!“ — Og et hvinende Skrig fik Bjergvæggen til at skingre — intet Ujæl paa hele Den havde funnet skreget højere.

I næste Øjeblik var jeg derinde. Der var halvmørkt, men i Skjæret fra et af de smaa Glughuller saac jeg en kvindelig Skikkelse trykke sig op i en Krog. Jeg gif hen imod den. Da klang et nyt Skrig, og inden jeg ret kunde besinde mig, gled Skikkelsen forbi mig i Halvmørket, styrtede ud ad Døren og løb paa bare Been og i et malerisk Nat-toilette op imod Kapellet. I det Samme traadte San Nicola ud ad dennes Dør, bærende paa et Bord, hjulpen af Francesco. Skikkelsen tørnede i vildt Løb mod dem — væltede Bordet, og i næste Øjeblik udgjorde de tre Personer en uopløselig Rafoonsgruppe, fra hvilken der klang Eder og Forbandelser, blandede med det ene Kvindehyl efter det andet.

Pludselig syntes der at indtræde en Katastrofe. Fran-

cesco var kommen paa Benene, en Kniv blinkede i hans Haand, men i samme Nu fik han et Slag i Hovedet med et Bordben, som San Nicola trakterede med stor Færdighed. Der fulgte endnu et i Tilgift, og Slaget var endt. Francesco styrtede til Jorden; den kvindelige Skikkelse rejste sig, udstødte et endnu vildere Hyl end tidligere, og styrtede

saa med de Stumper, hun endnu havde paa, ned ad via mala med Fare for at knække sin Hals. Den hellige Nicola stod ene tilbage. Han kastede et truende Blik ned mod mig, svang Bordbenet over sit Hoved som en Skolte, og foer saa i nogle vældige, men højst u-eremitlige Spring ned ad via malas Straaning, idet han udstødte nogle, mig uforstaaelige Raab, som i høj Grad syntes at forøge hans

Forløbers Hastigh d. Faa Minuter efter vare de mig begge af Synne.

Jeg gik op imod Kapellet — hvilken sørgelig Balplads! Der laa det sønderbrudte Bord, og mellem Stumperne af det min stakkels Francesco med et blødende Saar over det ene Øje. Han var bevidstløs, og da jeg i Vælstalden havde set en Vandkrukke, gik jeg ned for at hente den. Jeg traadte atter ind i det halvmørke Rum, rev en Svovlstift af og tændte et Lys, der stod paa et plumpt Bord tæt ved Indgangen. Hvilken Overraskelse! Der var ikke Spor af Vælstald — det Hele var en ret hyggelig lille Kæbht, hvor Levninger af et solidt Maaltid tydede paa, at de Figner, den gode Asinone nød, maatte vore paa en meget kjodelig Stamme. Heller ikke syntes han at sove i sin bare Kutte, saaledes som Francesco havde fortalt, thi der stod en opredt Seng, lige forladt, og paa det tilbagefaste Tæppe laa et Skjørt, et Korset og et af de Hovedklæder, som de unge Piger paa Ischia bæere. Det var, kort sagt, en meget mærkværdig Vælstald, hvor der vist havde været mange forbistrede Glæder; men min Overraskelse steg til det Højeste, da jeg trak Vandkrukken hen til Døren for at bruge dens Indhold. Det var Sølvseer, lutter Sølvseer, og paa den første, jeg fik i Haanden, stod la piccola sentinellas Mærke. — Det var Noget for Giovanni! Et Par Binduøse, Flasker og Glas fandt jeg ogsaa; men af Vand, selv daarligt Vand, var der ikke Spor.

Jeg gik tilbage til Kapellet, tørrede Blodet af Francescos Ansigt, badede det med Vin og heldte en Slurk i hans halvaabne Mund. Dette hjalp; han aabnede Øjnene, og mumlede med et forvildet Udtryk: „Til Hjælp! Dræb mig ikke!“

„Det er mig, Francesco, kjender Du mig ikke?“

„Na, Eccellenza, er det Dem? Gud være lovet, at ikke ogsaa De er slaaet ihjel af den Kjæltring. Na, jeg bliver aldrig Menneſte mere!“

„So vist saa! Der, drik det!“ Og jeg gav ham et Bæger Vin, som han langsomt tømte.

Det hjalp. Han sad lidt endnu som halvt forstyrret, saa ravede han op og udbrød grædende: „Na, det forbandede Bæst! Saa havde gamle Giovanni dog Ret! Na, han har flækket mit Hoved“.

„Snak, Francesco! Du har faaet en Flænge i Huden; det gaer snart over. Hvad havde Giovanni Ret i?“

„Na, at det var Ufinone — den rigtige Ufinone, mener jeg. Na, hvem skulde tro, at de kunde spille saadan en Komædie?“

„Jeg forstaar dig ikke! Den rigtige Ufinone, siger du? Hvem er det?“

„Na, en vældig Skurk — den snueste Lommethv i hele Neapel. Tsjor rendte han fra Bagnoet i Gaëta og roede i en Baad herover paa Den — Ingen vidste, hvor han blev af. Nogle sagde, at Brødrene paa Monte Vergine havde skjult ham, fordi han ellers vilde svide Klosteret af over Hovedet paa dem; men at de vilde putte ham herop for at tigge sammen til deres Kloster, det havde jeg dog ikke troet. So, det er rigtignok en net Komædie — se der!“

Francesco pegede ned mellem Resterne af det sønderbrudte Bord. Foruden en Bunke af de hellige Blade, som i rigt Maal vare væltede ud af Bordskuffen, opdagede jeg ikke alene San Nicolas Eremit-Hat med Jakobæusmuslingerne, men ogsaa hans Skæg og Tonsur, der ved et sandt Mirakel havde skilt sig fra hans hellige Person.

„Det var det første, der gik af Svinet“, sagde Francesco med indcædt Harm. „Jeg plejer dog ellers at kunne holde min Mand, naar jeg først har ham i Skæget og Haaret.“

„Men hvordan gik det til? Hvordan kom I op at flaaes?“

Francesco spilede Dinene vidt op. „Hvordan det gik til, Eccellenza? Saa De det ikke?“

„Nej. Jeg saa kun, at det Fruentimmer, som kom fra Ufselfalden, løb paa Eremiten, saa at han tabte Bordet, og i næste Dieblif tærskede I alle løs paa hverandre.“

„Det Fruentimmer! — Ja det maa Eccellenza nok falde hende; men min Kjæreste var det da ligegodt.“

„Din Kjæreste? Nu har Du altjaa tre.“

„Nej, Eccellenza, nu har jeg slet ingen — det var jo Beppina!“

„Beppina! — Jeg kjendte hende ikke.“

„Nej, Eccellenza, naar Fruentimmer er i den Dragt, er der heller ikke ret megen Forskjel paa dem. So, det var Beppina, den Tøjte! Og da jeg langede ham, Ufinone, En ud til Tak for at han havde givet min Forlovede Natteleje, faldt de begge over mig og tærskede mig saa rædsomt. Se blot!“ Og Francesco pegede fra Djet ned paa Halsen, hvor fem blodrøde Striber fortalte, hvor blide Beppinas Fingre

kunde være. Stakkels Tyr! Han saae saa afbanket bedrøvet ud, at han stærkt mindede mig om Mazetto i Don Juan.

„Se det havde nu Filomela aldrig gjort“, bemærkede jeg.

„Nej, Eccellenza, det havde hun ikke,“ indrømmede Francesco med dyb Overbevisning. „Dg dog veed jeg næsten ikke, hvad der er værst, enten dette eller det andet.“

„Hvilket andet? Saa sig mig dog en Gang rent ud, hvad hun har gjort.“

„Ja, Eccellenza, nu da Alt er forbi, kan jeg jo gjerne fortælle det. Men maa jeg ikke saa en Draabe Vin først; for de Historier kan nok tage Kuløren af en Mand.“

Francesco drak, tørrede sig om Munden og sagde bittert: „Hun har gjort, hvad ingen anden Pige her paa Den, selv den fattigste, vilde byde sin Kjæreste — hun har ladet sig lægge paa Lærred!“

„Lægge paa Lærred? Hvad er det?“

„Det er det, som han, denne franske Kobler, rendte efter Pigerne for; men Ingen, uden Filomela, kunde han saa til det. Selv Beppina viste ham Wintervejen.“

„Har da Filomela staaet i Forhold til ham?“

„Staaet? — Paa det Lav! — Nej, det er meget værre. Hun har siddet i Forhold til ham, og saa lagde han hende paa Lærred, uden at give hende saa meget som et Korset paa.“

„Du mener altsaa, at hun har siddet Model for ham?“

„Ja, netop. Dg han har tegnet hende af med Kuløren og det Hele, og det saa nederdrægtigt, at Enhver kan kjende hende strax. Men ingen anstændig Pige her paa Den sidder i Forhold til en Maler, selv om hun saar nok saa Meget derfor. Saadant Svineri kjender vi ikke til her paa Tschia.“

„Men jeg ser ikke, at der er det ringeste Ondt deri. Hvad kan det gjøre, at en ung Pige sidder for en Kunstner, og at han maler et smukt Portræt.“

„Ja, naar han blot malde det saaledes, at Ingen kunde kjende, hvem det skulde være; men han havde lagt hende saadan op paa Lærredet, at det var, som om man saae hende i et Spejl. Alle kjendte hende strax. — „Det er Casanuovas Filomela“, sagde de.“

„Det er jo netop Dyden ved det. Du maatte jo være glad ved at saa et saa smukt Billede af din Kjæreste.“

„Men jeg fik det jo ikke“ indvendte Francesco. „Baade Filomela og jeg havde ventet, at han vilde give os det,

naar det var færdigt. Men han lo kun ad hende og sagde, at han gav ikke sine Penge væk. Han vilde sælge hende i Neapel, sagde han. Sælge min Kjæreste, Eccellenza! Lade hende hænge op i Toledogaden. Nej aldrig! — Derfor slog jeg op."

"Men hvad kunde det skade, om hun kom til at hænge hos en Kunsthandler i Toledogaden?"

"Det skal jeg sige Dem, Eccellenza. Naar hun kom der, vilde Kunsthandleren lade hende fotografere, for Filomela er omtrent den smukkeste Pige her paa Den."

"Ja, og hvad saa?"

"Hvad saa?" — gjentog Francesco bittert. "Na, ikke andet, end at enhver af de Koblere, hvoraf Toledogaden vrimler, vilde gaa ind og købe hende. Og naar de havde gjort det, vilde de opsnuse hvor hun var fra, hvor hun boede, og en stjerne Dag vilde vi have en af disse Kjætringer her paa Den for at friste hende med sit Guld og sine Løfter."

"Stam dig Francesco! Filomela vilde aldrig bukke under for en saadan Fristelse."

"Det troer jeg heller ikke; men hun blev alligevel ødelagt. Kunde saadan en Tyr ikke lokke hende til Neapel, saa vilde han dog sende hende Fluer paa Halsen."

"Fluer paa Halsen?"

"Ja, Eccellenza! Det vilde han", udbrød Francesco lidenskabeligt; "hun er kjøn nok dertil. Han vilde rende rundt til Officerer, Dagdrivere, Præster og de rige Fremmede. Overalt, hvor han kom, vilde han vise hendes Fotografi, og anbefale den smukke Filomela i Casamicciola. Og den ene Flue værre end den anden vilde komme surrende til Den, og tilsidst vilde hun sidde i en saadan Sværm, at hun ikke kunde nære sig længere. Og selv om hun kunde det, vilde de bespye hendes Rygte saaledes, at hun af Fortvivlelse derover enten vilde gaa ned til Havet eller kaste sig i Armene paa En, hun syntes en Smule om."

Francesco havde talt sig varm. Han tog sig pludselig til Panden, blegnede og sank bagover. Jeg gav ham atter noget Vin, og medens han drak, tænkte jeg paa, at denne Vælsedriver med finere Følelse værnede om en Kvinde's Værdi end mangen Vælsedriver af en Driver hjemme hos os; men jeg fik tillige en bestemt Følelse af, at han i Grunden dog elskede sin brune Stattergal fra Dalen, og at Alt maaske endnu kunde blive godt.

„Hvis jeg nu fik Duchatel til at give os det Maleri tilbage, hvad saa?“

Francesco stirrede paa mig med store Øjne. „Madonna! Var det muligt?“ hviskede han.

„Ganske umuligt er det ikke; jeg kjenner jo Duchatel; men hvad saa?“

„Ma, Eccellenza! — —“ stammede han, tog sig smertelig til Hovedet og brast i Graad. Jeg saae forundret paa ham — han vedblev at hulke som et Barn.

Solen steg, Heden begyndte at komme — det var nødvendigt at tænke paa Hjemturen. Trods alle Protester fik jeg Francesco praktiseret op paa Veslet, tog selv hans Figenkjæp, og nu gik det Fod for Fod nedad Bjerget, hvor det uvante Syn af en æfelsesdrivende Eccellenza loffede Folk frem af de skjulteste Vigner. Med: paa Casamicciolas Torv kunde vi næppe komme frem, og medens Francesco blev transporteret ned til Hospitalet „la misericordia“ for at blive forbundet, spredtes Historien om San Asinone og Beppina sig med saadan Hast over Den, at gamle Giovanni vidste langt Mere end jeg, da jeg hed og udaset naaede op til la piccola sentinella.

Paa mit Bord laa et tvesfarvet Brev, rosenduftende — det var fra Fru Zichukowstij, nu skulde Gaaden løses. Ude i den svale Buegang tog jeg en magelig Blads, brød Seglet, og læste en Moders Fortvivlelse, hendes Længsel, hendes Haab. Det var, som jeg havde anet. Hendes Dreng tæredes hen af en snigende Trediedagsfeber, Alt var forsøgt uden Resultat. Saa havde en Veninde fortalt hende om Underturen med de hellige Blade, og nu troede hun paa dem, paa dem alene. Hun havde fortalt sin Dreng om den fromme Eremit paa det hellige Bjerg, om de underfulde Blade, som San Nicola havde fra Træet paa det fjerne Naxos, og nu troede Drengen selv paa dem, ventede paa dem med en Febersygs hele glødende Længsel. Og hun beskrev, hvor hun selv ventede og længtes; misundte mig fordi jeg midt i en fortryllet Natur havde Udgang til San Nicolas hellige Have, hvor Undertræet voksede. Hun forestillede sig min Vandring derop, bad mig beskrive hende det hellige Kapel og dets ærværdige Beboer, lovede at betænke ham og Kirken, naar hendes Barn blev frelst, og medens hun skrev om Bøn og Faste, om Aftentlokkelang og Psalmesang, om Kapellets slanke Marmor søjler og dustende Virakstjer, maatte jeg med al denne Romantik sammenholde

den nøgne Virkelighed — den skidne Bandit i den mørke
Kælder, det lurvede Bjergkapel, min mørkbankede Fran-
cesco, og da hun endelig sluttede med, at den ærværdige
Eremit i natlige Visioner modtog Åabenbaringer af den
hellige Jomfru, da kom jeg til at tænke paa Beppinas
Moster, og jeg brast i en saa befriende humoristisk Latter
over den kvindelige Enfold og den menneskelige Taabelighed,
at det klang under Hvælvingerne.

„De ler saa hjerteligt, at jeg kunde misunde Dem“,
bemærkede Badelægen, som just passerede Buegangen. „Man
kan mærke, De er ikke Læge.“

„So saamænd er jeg saa! Det er netop en Patient,
som skriver mig til. Der kan De se.“ Jeg gav ham Brevet.

„Lad mig se de Blade“, sagde han, da han havde
læst det.

Jeg trak min Læddikke frem, og udtog dens tarvelige
Indhold.

„Det er Blade af Laurbærfirsebærtræet“, sagde han;
„dem kan de købe hele Læs af for et Par Stilling.“

„Det tænkte jeg nok“, svarede jeg. „Det ene svarer
naturligvis til det andet.“ Og jeg fortalte ham om Fru
Schukowskij's Dvertro, og om, hvor uheldig jeg havde været
med mit Besøg hos San Asinone.

„Hvad vil De nu gjøre?“ spurgte han.

„Intet, naturligvis. Jeg kan da ikke sende nogle
mugne Laurbærfirsebærblade, som jeg har kjøbt af en
Lommethv.“

„Hvorfor ikke?“ spurgte Lægen med uroffelig Alvor.

„Fordi det strider mod min Samvittighed, og den
Respekt jeg har for Fru Schukowskij.“

„Deres Samvittighed og Deres Respekt har Intet med
selve Sagen at gjøre, og den er at frelse hendes Son.
Ved det Slags Midler, er det Troen som bringer Helbre-
delsen, og betager De hende den, dræber De maasse hendes
Barn. Disse Blade ere i større Dosis en dødelig Gift;
hvad De har der i Vesten gjør for almindelige Mennesker
hverken fra eller til; men for en Troende kan det være Livet.“

„De mener altsaa, at jeg skal sende dem?“

„Ubetinget og uden at der følger et Ord med. Det
sidste er Hovedsagen, huist paa det.“

En Time efter var jeg paa Veien til Posthuset
med San Asinones Blade. Læddikken havde jeg ladet sætte
i en vel tilloddet Blydaase, som gav den et end mere hel-

genagtigt Ydre. Paa Tilbagevejen til Hotellet mødte jeg et bedrøveligt Syn: Fire Gensdarmere — mellem dem Beppina i sin bare Særk og San Asinone i Haandjern. Bag efter dem vandrede Pisani med et Udtryk i Ansigtet, som tydelig sagde mig, at Miraklernes Tid var forbi, og i Porten stod gamle Giovanni og grinede mod Solen — han havde faaet alle sine Sølvstæer igjen.

Om Aftenen kom Duchatel. Han havde kun været paa et Besøg i Neapel, og havde ikke solgt Filomela — hun var kun et Studie til et større Billede, sagde han; men han lo iøvrigt ad min Fortælling og syntes ikke tilbøjelig til at stille sig ved Skizzen.

Tre Uger efter var det lille Eventyr glemt, og Francesco udstreven af „la misericordia“; men han var forknøbt og mismodig. Sine glade Elskovsfange havde han lagt paa Hylde med Korallerne, og til Filomela skævede han kun i Forbigaaende.

Da kom der aiter en Dag et tvefarvet Brev, rosende, fuldt af Solskin og Lykke. Det strømmede over af Taksigelser, af Lovprisninger. San Asinone havde gjort et nyt Mirakel: hendes Søn var frelst, Feberen forsvunden som ved et Vidunder — Alt de hellige Blades Bærk. Med Brevet fulgte en Anvisning paa Tusinde Francs — „Til en god Gjerning for en tilsvarende“, skrev hun.

Og hvilken kunde jeg gjøre bedre? — Jeg gik til Duchatel og udløste den stakkels Filomela af sit Fangenskab paa Lærredet. Billedet sendte jeg ned til Francesco, Resten af Pengene til den forbausede Filomela — saa gik det vel i Orden, tænkte jeg.

Og det gik i Orden. En smuk Septemberdag ringede de gamle Kirkeklokker i Casamicciola til Filomelas og Francescos Bryllup. Vi var Alle med, Alle i Feststemning, — selv gamle Giovanni.“

Vilhelm Bergsøe.

Kritik.

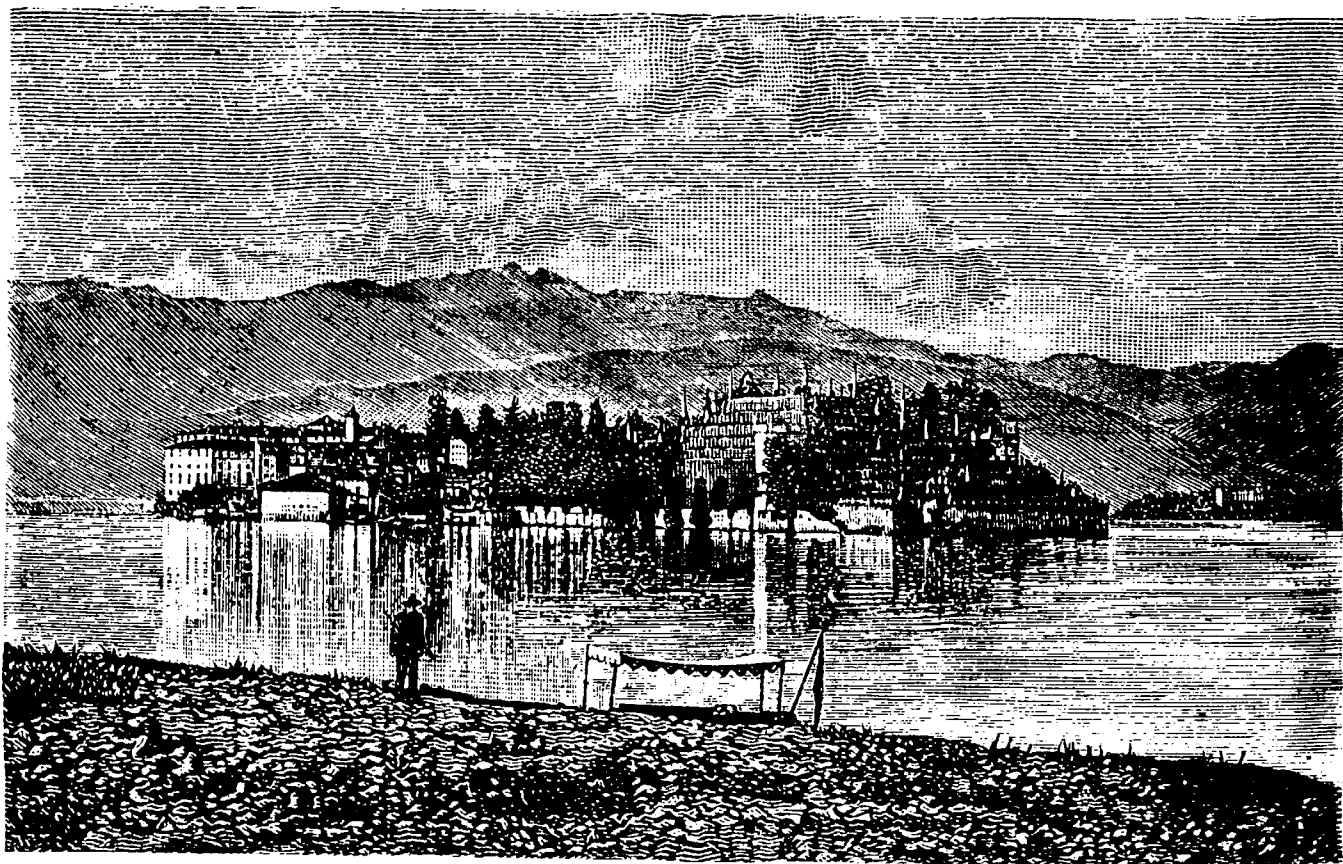

Hej ded æ sku ingen Løgn, at jo længer vi leve, jo galere det gaar, — se nu til Herremændene heroppe paa Gaarden — i gamle Dage saa kunne di gie døres Heste Guldsko, men denne hersens han evner knapt at love sei selv et Par Træsko.

Et Nutids-Underværk.

Reiseindtryk af Elisabeth Martens.

„Dejlig er Jorden, prægtig er Guds Himmel“, —
sang og klang det ofte i mit Indre, naar jeg stod lige-
overfor al den Skønhed og Yppighed, som de sydlige
Lande have at fremvise. Sælsomme Billeder glide forbi
mit indre Øje, naar min Fantasi dvæler ved Benedigs
forældede Pragt og fortryllende Gondolfart; med loftende
og højtidelige Indtryk betraadte jeg Milanos mægtige Dom-
kirke; smilende og yndigt vinker mig Comosøens Bredder
og aldrig forglemmer jeg Balanzas henrivende Skønhed,

thi Lago-Maggiore indeslutter med sine grønne Bølger tre
Perler af kosteligt Værd. Det er de „Boromæiske Øer“,
som med deres terrasseformige Dannelse og rige Vegetation
dukke op af Søens Bunde og inden sine juævne Grænser
eje Planter og Træer fra alle Jordens Egne, saa at man
kan drømme sig hensat til Australien, Himalaya, Japan
og mange andre Lande, thi alle Jordens Dele have ydet
sin Tribut for at omdanne disse fordums Klippeøer til det
de nu ere, et Provokort af hvad Sydens rige Natur kan
frembringe og Menneskehænder udføre.

Dog ligger dette Omdannelsesværk fjærnt; det var allerede i det syttende Aarhundrede, at den rige Slægt Boromæus, paabegyndte dette store Foretagende, — at hidføre frugtbar Jord, plante fremmede Værter og bygge et Slot, som ligger paa den største af Zerne, — „Isola Bella,“ — og, som med sin gamleidags Montering, sine Kunstsager og hele mærkelige Mosaitetage minder Beskuerne om, at der kan udrettes store Ting, naar Menneskevillien, støttet af pekuniære Midler, koncentrerer sig om et Værks Gjennemførelse.

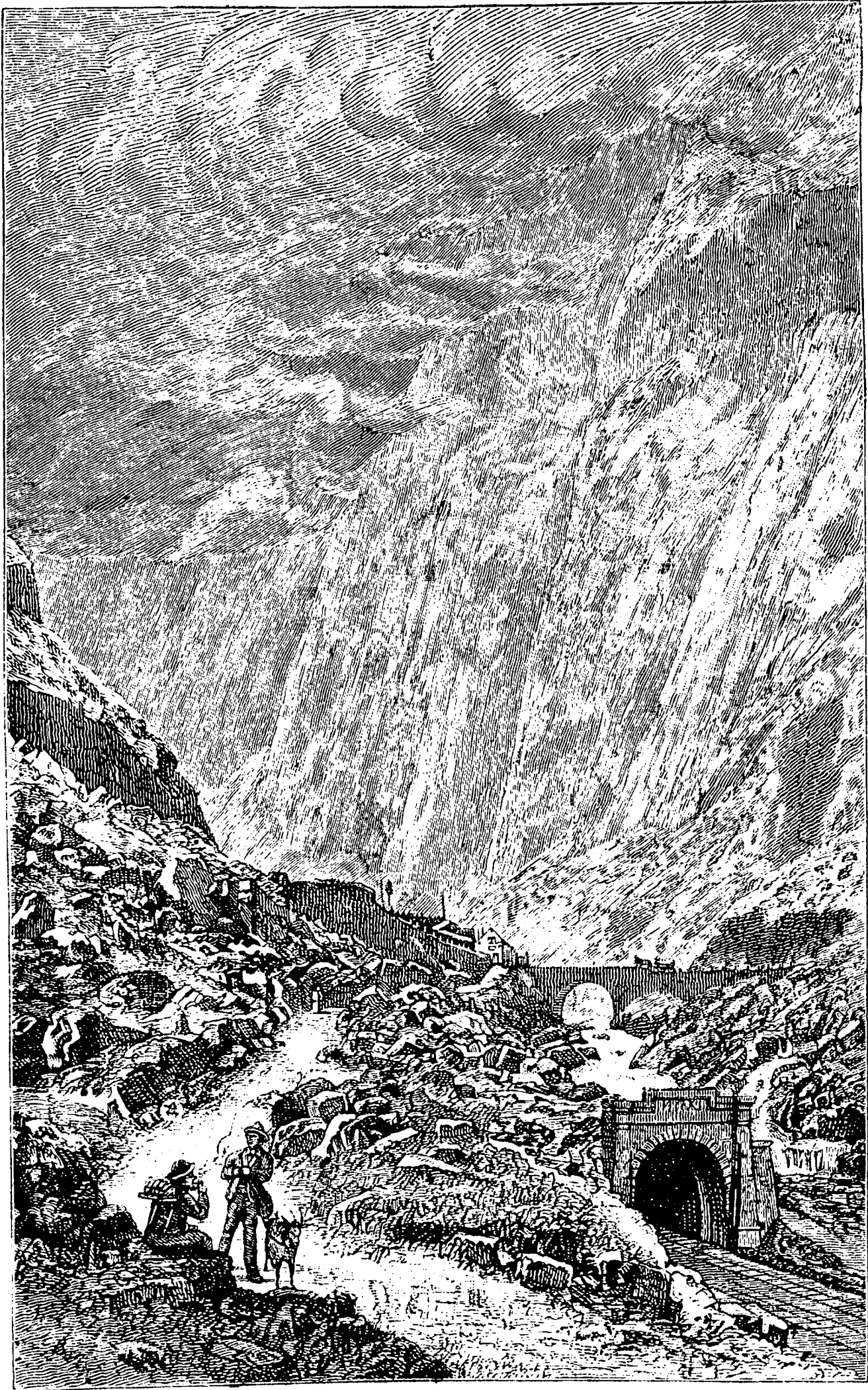
Berørte denne Erkjendelse mig forbigaaende, under mit Ophold paa disse paradisiske Klippeoer, da indfandt den sig stærkere og mere oplivende, da jeg, ved St. Gotthardsbanen førtes igjennem Alperne fra Italien til Schweiz. Der stod jeg overfor et Størværk af en langt større og vigtigere Betydning og min Sjæl løftedes ved Bevidstheden om, at Manden, Kraften og Villien, — Menneskets ædleste Gaver, — endnu lever og virker usvækket, trods alt det smaalige Kævlerti og al den Splidagtighed, som i Nutiden sløver og fortærer Evner, der fortjente en bedre Anvendelse.

Kundskab er Magt, og skal der gennemføres noget, — Gud og Menneskene til Gode, — da maa Videnskaben antyde Vejen og den underordnede Arbejdskraft følge det anviste Spor med Tillid og god Villie, — kun da kan Værket krones med Held. Disse Tanker paatrængte sig mig, idet jeg sejlede over Lago-Maggiore til Laveno, thi derfra vilde jeg benytte St. Gotthardsbanen til Luzern.

Forventningsfuld steg jeg ind i Toget; jeg skulde nu med egne Øjne se et Nutids Underværk, om hvilket jeg havde læst saameget. I Førstningen var det en aldeles almindelig Jærnbanefart hen over den store Slette, som strækker sig lige til Bellinzona, og da en stærk Regn hæmmede Udsigten, blev jeg mistrøstlig; men efterhaanden, som Strigningen begyndte, hævede Skyerne sig ogsaa, enkelte Solglimt kastede Liv over Landskabet og efter et Par Timers Kjørsel brød Solen rigtig frem og lagde Glans over Bjærg, Dal og de mangfoldige Bjærgstrømme, som i rivende Fart styrte brusende ned i Dybet. Snart glæde de enkeltvis ned ad Bjærget, men oftere forenede de sig i Lobet med to — tre andre, for da med forøget Kraft og Hurtighed at danne larmende skummende Vandfald, som Toget farer hen over; thi snart gaar Banen over Kløfter, som ere forenede ved Broer, der strække sig over sande Af-

grunde, og snart farer man ind i Bjærgets Indre. Der er en Mængde Tunneller, men jeg glemte at tælle dem, thi Dje og Tanke er fuldt optaget af al den Skønhed og Størhed, som man er omgivet af og naar man ser et andet Tog fjøre højt oppe paa Bjærget tænker man uvilkaarligt: „der skal vi dog vist umuligt op;“ men man kommer derop. I dristige Kurver er Banen bygget i Zigzaglinier opad Bjærget og man naar i rolig, sikker Fart op til det Punkt, hvor den uddannede Menneskeforstand havde udfundet, at der maatte Gjennembydningen bedst kunde iværksættes. Og Beregningerne var gjort saa sikkert, Gjennembydningerne var ledet saa forstandigt, at de to Arbejds-Colonner, der fra hver Side arbejdede paa dette Størværk, netop mødtes paa det forud beregnede Sted; og da det sidste Stykke Fjæld, der skilte Italien fra Schweiz var falden for den seirende Menneskeklogt og Kraft, — da veyledes der Flaster af ædel Vin og der blev drukket paa Held og Lykke for Foretagendet og dets Gjennemførere.

Inden jeg tager mine Læsere med ind i den allerslængste Tunnel, den, som fra Airolo strækker sig til Goshenen, maa jeg dog omtale, at utallige vare de Gjenvordigheder og Hindringer, som dette store Foretagende havde at overvinde. Forslag og Vanskeligheder i Mængde og Længde vare gaaede forud, inden den endelige Beslutning blev taget og de tre Stater, Italien, Schweiz og Tykland havde garanteret de fornødne Pengemidler. En Direktion var bleven dannet af Mænd af alle tre Nationer og Ingeniører og andre Fagmænd havde overtaget Bygningen med Forpligtelse til at fuldende Banen i Løbet af otte Aar. Den 13de September 1872 begyndte Arbejdet fra Sydsiden og den 19de Oktober samme Aar fra Nord-siden og i tre Aar skred det rask frem til alle Parters Tilfredshed, men saa begyndte ildevarslenende Rygter at snige sig om og disse udviklede sig efterhaanden til den bedrøvelige Kjendsgjerning, at Pengemidlerne viste sig at være aldeles utilstrækkelige. Ved et Direktionsmøde den 3die December 1875, maatte man erkjende, at Forudberegningen var fuldstændig forfejlet, der behøvedes endnu 102 Millioner Franks til, for at Værket kunde blive fuldført i sin komplette Udstrækning. Vi, som herhjemme bruge Maa-neder til at snakke om en Udgift af nogle tusender, maa kunne indse, at der gik lang Tid og mangen Kamp med, inden denne Sag kunde blive ordnet. Det skete heller ikke

uden betydelige Ofre; Banen maatte gjøres simplere, Sidelinier opgives, men fuldendes maatte den, — det var ikke alene en Vre, men ogsaa en Belfærdsfag. Atter ydede ikke alene de store Stater, men ogsaa de mindre, deres Bidrag, og Arbejdet gjenoptoges, med Kraft og Dngtighed, men tillige med feberagtig Hast, thi de ledende Direktører havde haft svære Tider og higede med Længsel efter dets Afslutning.

Foraaret 1882 saa Fuldbendelsen af det største Værk, som Menneskehænder have gennemført i vort Aarhundrede; den 23de Maj 1882 fejredes Aabningen af den ny Jærnbane med glimrende Festlighed og den 1ste Juni 1882 toges Gotthardsbanen officielt i Brug og gennemfører nu i 57 Tunneller og mangfoldige Broer, tusender af Mennesker af alle Nationer og det sker med en Ro og en Sikkerhed, som udelukker enhver Frygt.

Jeg kan ej nøje gjengive hvormange Mil der tilbagelægges i Timen, det afhænger selvfølgelig af den større eller mindre Stigning, men jeg ved, at jeg i Løbet af 7 á 8 Timer tilbagelagde den betydelige Afstand fra Laveno (ved Lago-Maggiore), til Luzern ved Vierwaldstädtersøen og efter at have passeret den lange Tunnel gjøres der dog en Standning af tyve Minutter.

Dog — her maa jeg ogsaa gjøre en Standning, thi det staar endnu saa levende for mig med hvilken ejendommelig Spænding jeg nærmede mig den fortløbende Svælvning i selve Bjærgets Indre og min Fantasi udmalede mig, hvilken Forstyrrelse og Harme, Trolldverdenen havde følt og lidt, da Menneskene saaledes, voldsomt trængte ind i deres hidtil utilgængelige Tumleplads, men endnu forend den Biben havde lydt, som gaar forud for Indtjørslen i enhver Tunnel, traadte Jærnbanebetjenten ind i Rupeen og afbrød mine Drømmerier med at bede Passagererne, ikke at aabne Vinduerne saalænge Gjennemfarten foregik, da Kulrøgen i saa Fald vilde trænge besværende ind. Selvfølgelig fulgte en beredvillig Smødefommen dette Paalæg og jeg synes, at det forøgede Djebliffets Alvor og blev forundret over det Spørgsmaal, der fulgte efter, som blev fremført lige saa forretningsmæssigt: — „om nogen af Passagererne ønskede at spise ved table de'hôte?“ I den Rupee hvor jeg var svarede der kun nej, men jeg kunde ikke undlade at spørge, hvad der gav Anledning til dette Spørgsmaal, da jeg aldeles ikke fandt den store Tunnel

hyggelig, som Spisefal. Svaret lød, at der skulde telegraferes til Restaurationen i Gøschenen, hvormange der skulde dækkes og anrettes til, at et større Middagsmaaltid kunde nydes i de 20 Minutter, som Togets Ophold varer.

Endnu gik det i jævn, rolig Fart og man kunde kun mærke Stigningen ved, at Tandhjulene sloge haardt i og Stemplet arbejdede stærkt, men da der ellers ikke hørtes nogen ualmindelig Lyd eller Bevægelse, saa sløvedes Spændingen efterhaanden og efter al den Bestuen og Beundren af den lyse, skønne Verden, hvilede Djet og Sjælen ved den stille Fart i Mørkets Rige; Tynade lagde sig allerede over de trætte Djelaage, da jeg vækkedes til fuld Sagttagelse ved, at et andet Tog gled os forbi. Derinde, i den lange Tunnel er nemlig Dobbeltspor og Mødested for Togene fra Syd og Nord og det sker oftere, at der maa ventes i flere Minutter paa dette Møde. Det blev imidlertid ikke Tilfældet den Gang; vi fortsatte uforstyrret Farten og brugte akkurat 25 Minutter, inden vi atter kom ud til Luften og Lyset. Det hilstes med Glæde, — vi Mennesker ere nu engang Lysets Børn, som elste Solen, — og skøn og betagende var mægtelig de Landskaber, den kastede sine Straaler paa, — det skummende Vand gav den Regnbuens Farvepragt, — Dalenes friske grønne forhøjede den og hver en Bjærgformation tegnede sig skarp og mægtig i den klare Belysning. Dog hvor højt vi end løstes af Beundring og Begejstring, udeluktes dog ikke ret længe Begjærets Trang; denne meldte sig ogsaa; saasnart Toget var standset strømmede Passagererne ud, henimod den pyntelige Restaurations-Bygning, og ikke ret mange gav sig Tid til at købe Alperoser og andre Bjærgplanter, som i smaa Boufetter salbødes af Børn med søde, milde Dje og bedende Miner.

Duften af det indbydende Maaltid strømmede ogsaa mig i Møde og ved min Indtrædelse i den store Spisefal saa jeg allerede dem, der havde meldt sig til Table d'hôte, sidde midt i et større Maaltid med flere Retter. Lange, dækkede Borde, saagar med den allestedsnærværende Suppe opøst i Tallerkener, — indbode os andre til ogsaa at indtage en hurtig Middag, som bragte Liv og rastløs Slen i dette store, opfyldte Rum. Jeg fik hurtig bemægtiget mig en Plads og foruden den materielle Nydelse havde jeg tillige den at sidde lige overfor den dejligste Kvinde, jeg nogen Sinde har set. Ung, frisk, med rene Former, straa-

lende Øjne, blaasort Haar og yndefulde Bevægelser, var hun en fuldkommen Type af Sydens skjøne Døtre, hvis Blomstring er saa kort, men saa fuldkommen. Hun var i Selskab med en ældre Dame med stærkt markerede Træk og skarpe, sorte Øjne, der ligesom slog Årøds om den unge Skjønhed.

Denne syntes imidlertid uanfægtet at indtage sit Maaltid og selv under den nødvendige Alfærdighed, var der Ynde over enhver af hendes Bevægelser og hun tømte de istjænkede Glas med kjendelig Behag, uden at den fine Rødme paa hendes Kinder blev forhøjet derved.

Det var mere end min Nabo til venstre kunde rose sig af, han knuste sine Hønschen, som om hans Mund var en Maskine, nedstillede med rigelig Vin 2—3 andre Retter og blev uforstyrret siddende, endogjaa efter at Kellneren havde vist os sit Uhr, for at minde om, at de 20 Minutter snart vare forbi. Han tilraadede os, at vi gjorde bedst i at tage Desferten, — Frugt og Smaafager, — med ind i Bognene og rakte os velvilligt Papir i denne Hensigt. Forfriskede ilede man saa atter til Toget og nu gik det livligere med de smaa Blomstersælgeres Handel, thi alle vilde tage et synligt Minde med, fra denne Middag i disse skjøne og sølsomme Omgivelser.

Efter atter at have fundet vor Plads, gik det altsaa afsted nedad, men mig forekom det, at Sænkningen mærkedes langt mindre, end Stigningen; dog kan det godt hidrøre derfra, at nu var den spændte Forventning tilfredsstillet, det var med mere Ro, at jeg gjennemfoer, snart mægtige vilde Partier, snart smilende, fredelige Landskaber, i hvilke Huse og Mennesker toge sig ud, som Vegetøj og Duffer.

Atter var det Tunnel efter Tunnel, — snart Lys, snart Mørke gik vi igjennem og Banens Bygning langs de yndige Søer, — gav det sidste Stykke, inden vi naede Luzern, en ophøjet, drømmende Skjønhed, thi Solen var begyndt at dale, dens skraa Straaler lagde Guld og Farvepragt over alt, den bestinnede de utallige Huder i de mange prægtige Hoteller, som ligge langs med Bierwaldstädtersøen, saa det saa ud, som om de vare illuminerede til en Fest.

Den var der ikke, men Feststemning er dog vist gaaet igjennem mange, der med friske Indtryk af det store Menneskeværk, staar lige overfor det Skjønhedsværk og den Naturpragt, som Gud i sin Almagt har dannet og i sin Kjærlighed opholder

At Niels Wivels Mappe.

Herren: Nej, veed du hvad, Morten! nu begynder du dog at se lidt gammel ud, — du er næsten skaldet.

Morten: Ja, jø æ sku saa, Herr Sægermester, men det er da forresten ikke af Alderdom — men — som Herren er, saa følger ham hans Svende.

Et Lykketræf.

En berømt Maler — saaledes fortæller den romerste Historieskriver Valerius Maximus — havde med overordenlig Flid og til det yderste træffende Lighed afbildet en Hest i det Øjeblik, den tænktes komme fra Bæddeløbsbanen. Tilslidst vilde han male Skummet om Næseborene, men længe og forgjæves maatte den store Kunstner arbejde paa en saa ubetydelig Ting. Forbitret over sin spildte Møje greb han tilslidst en paa Bordet liggende Svamp, der var fuld af alle Farver, og kastede den mod Stykket i den Hensigt at ødelægge sit ufuldendte Arbejde. Men Lykken vilde det anderledes og styrede Svampen lige hen paa Hestens Næse og nødte den til at fuldende Kunstværket. Saaledes formaaede Hændelsen mere end Malerens øvede Haand og fineste Pensel.

Strølanke.

Hvorledes vi komme ind i Verden, ere vi alle ustyldige i; hvordan vi skulle komme ud af den, ligger det i de flestes egen Magt at raade for.

*

*

*

Lykken er en lunefuld Kvinde; knæler du bønligtbedende for hendes Fod, lær hun dig haanligt ud, men har du Mod og Kraft til paa Riddervis at løfte hende op paa din Ganger og føre hende bort, da giver hun store Løsepenge.

*

*

*

I al sin Rigdom er Kjærligheden fattig, derfor har den kun sig selv at give.

*

*

*

Naar din Tunge er Hest, saa lad Hjærnen være Ruff.

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønnebatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Feraarsfantasi af S. Michael-
sen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af E. Henningsen,
med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Rejseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med
4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af E. Martens, med 2
Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehlenschlägers Barndom og første Ungdom, af E. Schrøder,
med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Mis-
usidelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph,
4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Vore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.;
Onkels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Nul
for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre
Dnster, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af
Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med
Illustr. af Carl Thomsen; E. Dilling: Greven af Svedala,
med Illustr. af E. Henningsen; E. Bloug: Mon han dog ej
skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosen-
stand; B. Østergaard: En Uvedkommende, Studie fra Gaden,
med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarettet,
24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Hencel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af
H. P. Lindeburg; Ungvor Bondesen: Livsflavens Brud, en
Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det lønner sig“, med Illustr. af Carl Thom-
sen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P.
Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: Et Glentefrig, med Illustr. af H. Tegner; J.
Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Wiggo Langer. 24
Sider. 10 Dre.
- 28. N. Juel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R.
Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af
Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sief: Elstovskjærnerne. Et Sagn fra Provence, med Illustr.;
Tausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender du de Stille
i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44
Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsfuggen, med Illustr.; J. Futtrup:
Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B.
Jansen: En sørgelig Hjemmelighed, Fortælling med Illustr. af
Anker Lund; B. Østergaard: Onde Dine, med Illustr. 48 Sider.
15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af
Alf. Schmidt; Anna Borch: Djævelen som Præst, med Illustr.;

(Fortætted paa Omflagets 4de Side.)

- Elith Neumert: Bland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt;
 Ud. Langsted: En Moders Tilgivelse, et Sagn fra Bretagne,
 med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Korfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af K. Gam-
 borg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr.
 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Nassehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten,
 af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomafine
 Gyllembourg, af L. Schröder; Johanne Louise Heiberg, af L.
 Schröder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til
 Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dron-
 ning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Naadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7
 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr.
 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflygtige Skræder, af Knud Skytte; Den hvide Pige,
 et Mønst Sagn, af Mogens Gyngge. 9 Billeder. 28 Sider.
 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbech; Hammershøi, en
 Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P.
 C. Loepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13
 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren;
 For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Born-
 holm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og By-
 vædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend
 Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Fanden hitte paa?
 Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af S. Nielsen. 11 Billeder,
 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af
 Chr. Westergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af
 H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernefud, af Birger Hansted; Gjedden, iust Folkeeventyr,
 af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirke-
 gaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gyngge;
 Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder.
 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kober paa engang for
 et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

Nr. 19

Pris: 3 Ore.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

.Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

(Se Omflagets indvendige og bageste Side.)

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerpæerer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsen, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester King, Historie af Carit Etlar; Hjrdedrengen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Rutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højtstaaende Medbejler, af A. Beiter, med 7 Illustrationer; Sjyllands Nordvestkyst, af C. Jagd, med 2 Illustr.; Et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Henckel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Klitmøller“, af C. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Molbeck, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermoder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Helsen, historisk Fortælling, af M. Henckel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Beiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Rejsekitse fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af E. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortsettes paa Omflagets 3die Side.)

Adam Oehlenschlägers Barndom og første Ungdom.

Af L. Schröder.

et var en Dag i Vinteren 1779—80. Der holdt en fin Herstabsvogn udenfor Frederiksberg Kirke. Det kunde kjendes paa Liberi og Baabenskjold, at Vognen tilhørte Grev Moltke paa Bregentved, Danmarks rigeste Godsejer, og det havde noget at betyde i det guldbergste Ministeriums Dage, som man med Grund har kaldt Herremændenes Guldalder. Moltke var kommen herind i Landet som en fattig Adelsmand fra Mecklenborg; men han havde vundet Gudest hos Kong Frederik den femte; siden 1750

havde han været Greve til Bregentved; i syv Aar havde han været Statsminister; da Struense kom op, traadte han tilbage; men efter dennes Fald havde hans Søn arbejdet sig frem i Regjerings-Kollegierne og skulde snart naa den samme høje Stilling, hans Fader havde havt. Elefant-ridderen Adam Gottlob Moltkes Hustru var visseelig ikke blot en af de rigeste, men ogsaa en af de fornemste Damer

i de forenede Riger Danmark og Norge. Der var Fadderstads i den lille Kirke ved Frederiksberg Allé, og det var Grevinde Moltke, der skulde holde Barnet over Daaben. Hendes Vogn har gjort Opsigt i Frederiksberg By, som den Gang var lille og ubetydelig, imod hvad den er nu, og hvis Beboere da næsten udelukkende hørte til den jævne Almue.

„Hvad skal Barnet hedde?“ havde Grevinden spurgt Moderen til Drengen, som hun vilde være saa naadig at holde over Daaben. „Adam Gottlob“, lød Svaret. „Det skulde jeg haabe“, sagde Grevinden. Måret forud havde den samme Moder født en Dreng, som strax var bleven døbt og kaldt Adam Gottlob; men han var død, da han kun var 24 Timer gammel. Naar der i en stor Søskendeflot baade er en afdød og en levende Broder eller Søster, som har faaet samme Døbenavn, saa vil de andre Søskende let glemme den afdøde over den levende. Det burde sikkert være Regelen, at hvert Barn af de samme Forældre havde sit eget Navn. De Forældre, som anden Gang vilde opfalde Greven paa Bregentved, mente imidlertid, at de havde gode Grunde for det. Mennefskelig talt skyldte de denne Greve deres Lykke. De var begge opdragne paa tysk, og de havde begge tjent hos det tyske Herstabs. Tjeneren havde forlovet sig med Husjomfruen, og Greven havde da skaffet ham Pladsen som Orgelspiller ved Frederiksberg Kirke. Da var det, at han lejede sig ind i et lille Bindingsværkshus tæt ved „Serpporten“ eller Mundingen af Frederiksberg Allé ud imod Vesterbro, holdt Bryllup og hjemførte sin Hustru. Men det var ikke Taknemmelighed alene, som var Bevæggrunden til, at de vilde opfalde Greven. Et Organist-Embedet var og er en lidet indbringende Stilling. En af vore største Tonekunstnere i dette Hundrebaar har haft den Forretning at indføre Njøbenhavnerne i Borgervæbningens Kulle, fordi han ikke kunde leve af Organist-Embedet ved Landets Hovedkirke. For et hundrede Aar siden kunde en Organist ved Frederiksberg Kirke nok behøve at søge Bisfortjeneste, og i den Tid, da man i Regelen ikke kjendte andre Veje til Lykkens Tinde end den at bukke for „Patroner“, var det i sin gode Orden, at Grev Moltkes gamle Tyende fremdeles tænkte paa ham som den, der skulde hjælpe dem frem i Verden. Det varede da heller ikke længe efter Barne- daaben i Frederiksberg Kirke, før Organisten blev Fuld-

mægtig hos Forvalteren paa Frederiksberg Slot og fik en lille Bolig i Buegangen ved Slottets østre Port.

Naar man nu om Dage besøger „Slotskirken“ i Wittenberg, er det ikke for de saksiske Kurfyrsters Skyld, men for Luthers Skyld, som der er begravet. Naar man

gjæster „Fyrstegraven“ i Weimar, da er det i ni Tilfælde af ti for at se Goethes og Schillers Hvilested, ikke for den storhertugelige Families Skyld, til hvis Stov Kapellet er bygget. Paa samme Maade er det, at naar der er en, som ved lidt Bested om Grev N. G. Moltke, saa er der ni, som med Glæde og Tak dvæler ved Mindet om Organistens Son, der blev opkaldt efter ham, Adam Gottlob Dehlen-

schläger, og hvilken Betydning Frederiksberg Slot end kan have havt for de danske Konger, som der en Gang har boet, eller for de Befalingsmænd i Hæren, som der i vore Dage har modtaget deres Uddannelse, saa er det dog Digterkongens Forhold til den fyrstelige Bolig, som giver den sin største Betydning for den Slægt, som nu lever, og rimeligvis for mange kommende Slægter.

„I Søndermarken havde jeg daglig et Billede for Øje af engelsk Naturlighed, ligesom i den gamle Have endnu af fransk Regelmæssighed, og midt imellem begge det italienske Slot, fuldt af skønne Værelser og Billedsale.“ Saaledes har Dehlenschläger skrevet i sine „Erindringer“, og han har fortalt mange enkelte Træk, som kan oplyse, hvad Indtryk disse Omgivelser har gjort paa hans Barnehjerte. Søndermarken var den Gang alene bestemt for Hoffet; men Slotsforvalter=Juldmægtigen havde Nøglen; hans Børn og deres Bødder kunde færdes der. Naar de kom derind, var der gjerne stille og ensomt som ti Mile fra Byen. Foran „det norske Hus“ var den store Natur i Bjærglandene efterlignet i det smaa. Et andet Sted i Haven var der en Hytte, og inde i den laa „en Eremit“ paa sit Leje; men han var saa kunstig gjort, at han rejste sig op, naar man traadte paa en Lem ved Døren. Der var fremdeles en Grotte, som med sine Krystaller og Metalstykker saa ud som en Skule. Der var et kinesisk Lysthus med et Konthjlespejl, brogede Billeder af Mandariner og Damer med Klumpfødder, og Klokker paa Taget, som bevægede sig og klang for Vinden. Hvad var alt dette ikke for et Barn? En Gang om Aaret havde Hofbetjentene Julestydning i Søndermarken. Da opslog Hofstapetserereren Teltene paa kongelig Regning; de kongelige Kofke og Konditoren sørgede for koldt Kjøkken og Konfekt, og Mundskjænten for Vin fra Slotskjælderen; Kammerfouren, Hoffouren, Hofskriveren, Sølvpoppen, Kammertjenere og Kammerlakajer deltog ligeledes i Stydningen med de stærke Staalflitsbuer, der blev trukne op med Maskine. Slotsforvalteren og hans Juldmægtig var ogsaa med i Ravet, og et Aar var sidstnævnte Julekonge og gik med det grønne Baand over Kjolen lige bag efter Musikanterne i Optoget. Hans Børn folte sig som Prins og Prinsesse. — Naar den kongelige Familie opholdt sig paa Slottet, kunde Børnene hver Dag høre Taffelmusiken; de kunde staa paa et Galleri og se Herstaberne spise til Mid-

dag. De kunde med Beundring se paa de adelige Drengene, som gjorde Tjeneste som Bager i den prægtige røde Dragt med gule Underklæder, hvide Silkestrømper og Guldgaloner, og som havde deres Skole i den anden Buegang lige over for Slotsforvalter-Fuldmægtigens Bolig. Allermest elskede den lille Adam dog Livvagten. Naar de kongelige Herstaber om Efteraaret forlod Slottet, spillede Livvagtens Musik ved Bortgangen en anden Marsch end den sædvanlige. Drengen fulgte bag efter saa bedrøvet som ved en Ligfærd. Hans eneste Trøst var da at gaa med sin Søster Sophie op i de tomme Bærelser og samle de der efterladte Medicinglas. Men nu kom der en Skare Haandværkere for at gjøre i Stand, Murere, Tømrere, Tapetmagere, Malere og Blytækkere. Det faldt den lille Adam endnu lettere at aflure dem deres Gjendommeligheder end at lære den fine Verdens Levemaade at kjende. Men var saa ogsaa de borte, da var der foruden den dehlenschlägerske Husstand kun to Bægtene og to Hunde i den store Bygning. Nu var det, som om det hele Slot hørte dem til. Adam gik i de kongelige Bærelser, saa paa Malerierne og byggede Luftkaster. Der var Billeder af smilende italienske Kvinder og af den ærlige, djærve Gustav Adolf, af de græske Guder og af den norske Natur. Loftsbilledet i den Sal, som kaldes Rosen, fremstiller en Måseradescene, og den havde i høj Grad tiltalt Drengen. Endnu stærkere Indtryk fik han dog af en Kopi, der var gjort af den hollandske Maler Rubens' Fremstilling af Jesus, hvor han siger: „Hvo der er ren, kaste den første Sten.“ — Og nu den egentlige Frederiksberg Have. Hvor var Udsigten ikke vid fra den smalle Basse, over Østersøen, Amager, Sverig, Hovedstaden med sine Taarne, Skibene og Møllerne? Og hvor var der ikke livligt, naar de store Folkestarer bølgede igjennem Alléerne for at lytte efter Janitskar-Musiken. Det var en Fest, naar Faderen en Sommerdag tog sine Børn med sig ud paa Andebakken, som ingen kunde komme til, der ikke havde Nøgle til Flydebroen, men hvor der var saa fuldt op af Stikkelsbær; Slotsforvalter-Fuldmægtigen havde kun to Stikkelsbærbuske i sin Have. Det var til visse rige Omgivelser, hvori Adam Dehlenschläger voksede op ude paa Frederiksberg Slot, og der var ogsaa noget hemmelighedsfuldt, navnlig ved den underjordiske Gang imellem Slottet og Rjøffen-Lejligheden neden for Bakken.

Men inden Døre var der fattigt, og da den anden

Søster, Adam fik, havde Vand i Hovedet, og Moderen, som i øvrigt har været en betydelig Kvinde, blev tungsindig, følte ogsaa Adam og Sophie Vægten af det, som trykkede deres Forældre. Desto frydefuldere var da Dyrehavsturen om Sommeren eller Besøgene, de kunde gjøre hos en Familie paa Ulfeldts-Plads eller andre Steder i Kjøbenhavn. En mærkelig Dag var det for Adam, da han saa Kronprinsen lægge Grundstenen til Frihedsstøtten paa Vesterbro.

Med Skolegangen var det kun smaat for den lille Adam Dehlenschläger. Først gik han i en Bugeskole hos en Madame, der bankede Børnene i Hovedet med sit Fingerbølge, naar der var noget i Vejen. Siden søgte han Sogneskolen sammen med en Mængde fattige Børn. Men hjemme læste han Robinson Crusoe, Eventyret om Aladdin, snart ogsaa Ewalds Rolf Krake; alt dette gjorde stærkt Indtryk paa ham; ogsaa Ræmpeviserne med den underlig vemodige Tone naaede den vordende Skjalds Dre i hans Barndom.

Det er ikke godt at vide, hvad der var bleven af Adam Dehlenschläger, hvis ikke Edvard Storm en Dag havde truffet ham ude i Frederiksberg Have. Men han gav sig i Samtale med den lange tolv Mars Dreng, kom til at synes godt om ham og besøgte da ogsaa hans Forældre. „Det var“, skriver Dehlenschläger i sine Erindringer, „en lille Mand i en lyseblaa Kjole, med en bredskygget rund Hat, Haaret holdt han tilbage med en Krumkam, ligesom Ewald paa Portrættet. De store blaa Dine straalende Kraft og Lune; han var en Gudbrandsdøl, og en ægte sokratiske Natur. Kun dum Hovmod gjorde ham ipodst, ellers var han Venligheden og Humaniteten selv. Da han fandt min Moder ved Spinderokken, roste han hendes Flid og fortalte paa sin lunefulde Maade straks om en fornem Frøken, han en Gang havde truffet ude paa Landet, der havde set en Kof og spurgt ham, hvad det var for en Tingest, hvorpaa han havde svaret: Det er et Stegespid, min naadige!“

Storm var den Gang 42 Aar. Han havde i sin tidlige Ungdom staaet i Kjærlighedsforhold til en fattig Pige i sin norske Hjembygd. Men hans Fader, der var Stedets Præst, havde forestillet hende, at der ikke kunde være Tale om en Forbindelse mellem hans Søn og en Husmandsjente. Hun havde bøjet sig for dette Ord, og Forholdet var bleven opløst. Storms Hjærte har aldrig forvunden Sorgen derover. I sin enlige Stand søgte han imidlertid Bod for sin Smerte ved at tage sig af Dreng,

som han underviste og søgte at hjælpe frem med en Faders Omhu. Der kan nævnes adskillige, for hvem han har været en kjærlig Plejefader; den mest bekendte er Povl Rasmussen, der har komponeret Melodien til „Danmarks dejligst Bølg og Bølge.“ 1786 blev der stiftet et „Selskab for Efterlægten“ med det Maal „at arbejde for en Oplysning, der var mere passende end den sædvanlige, som desværre har beholdt alt for meget tilbage af den Form,

Middelalderens Barbari og Munkedømmen gav den.“ Det skulde ikke være en fremmed latinist, men en hjemlig dansk Oplysning, Selskabet skulde virke for. Der skulde holdes Foredrag for Ungdommen, der skulde udbredes nyttige Smaasrifter blandt Fattigfolk, og der skulde holdes Skole for Børn af Middelklassen i Hovedstaden; her skulde der saa være fire Fripladser for Drengene fra Landet, som skulde oplæres til at undervise andre. Det er rimeligt nok, at den ædle Digter Johannes Ewalds Iver for Almuens Oplys-

ning har paavirket de Mænd, som stiftede Efterslægts-Selskabet. Der var nemlig ikke faa af den Tids Digtere, imellem dets første Medlemmer, S. C. Tode, Th. Thaarup, Kn. L. Rahbek, D. J. Samsøe og E. Storm, og det var især Digterne, som Ewald havde lagt paa Hjærte at tage sig af den vankundige Almue. Ingen havde dog i den Grad sin Sjæl med i dette Oplysnings-Selskab som Eward Storm. Den boglige Virksomhed, det udfoldede, bestod fornemmelig i, at det udgav en Række Viser, og de fleste af dem skrev Storm. Sinlars-Visen er den hypperste af de Sange, som paa denne Maade saa Lyset. Ingen var ivrigere i at holde Foredrag end Storm. Han talte fire Gange om Ugen, ventelig især over Jordbeskrivelse, Mythologi og dansk Sproglære. Børneskolen — den endnu bestaaende og vel ansete Efterslægts-Selskabets Realskole — aabnedes med en Tale af ham. Da Selskabet kunde kjøbe sig en egen Gaard med Have til, fik han som Skolens „bestandige Inspektør“ fri Bolig i to smaa Bagværelser i Skolegaarden. 1791 skrev han i et Brev: „Seg tumler mig daglig om med den unge Efterslægt og har deri min Fornøjelse, især da jeg ser og mærker, at der kommer noget ud af mit Arbejde, som for Resten heller ikke kaster andet af sig end denne samme Fornøjelse, der og er i sig selv mere værd end Alverdens Guld.“ En anden Gang skrev han: „Seg er saa aldeles i Besiddelse af Børnenes Ven-skab og Fortrolighed, at jeg kan med en Mine faa dem til alt hvad jeg vil. Hver Søndag har jeg en Sværm af dem, som kommer til mig blot for at tale med mig, og jeg lader det ske, uagtet det spilder mig Tid, fordi jeg anser det for et godt Tegn, naar unge Mennesker have Lyst til lærerig Dmgang og til at være hos gamle Folk.“

Det var denne elstelige Børneven, som tog sig af Adam Dehlenschläger og sørgede for, at han fik en Fri-plads i Efterslægts-Selskabets Skole. Inden han blev optaget i den, kom han jævnlig til Storm paa hans „nydelige Værelse med det lille Sovestue foran.“ Storm læste Geografi med ham; da de havde gennemgaaet Danmark, og han tog Norges Kort frem, sagde han med sin besynderlige hjærtelig Stemme: „Nu kommer vi til mit Fædreland, mit Barn!“ Gjennem Vinduet saa Dehlenschläger Drengene lege i Haven og glædede sig til at komme i en Skole, hvor ogsaa Leg og Løben omkring paa en Maade hørte til Undervisningen. Da det ny Undervis-

ningsaar begyndte, blev den frederiksbergste Dreng, som havde faaet Bolig inde i Kjøbenhavn, optaget i Skolens tredje Klasse. Han gik i en grov mørkegrøn Frakke og blev derfor kaldt „Rudsken.“ Til en anden Tid gik han i Kronprinsens højroede, vendte Kjole, i Kongens stive Støvler og med grønne Buxser, der var syede af et kasseret Billardklæde. Denne besynderlige Dragt paadrog ham mange Spottegloser fra Kammeraternes Side. Den varmblodige Dreng, som før havde haft et Sammenstød med en af de fine Bager ude paa Slottet, hvem Adelsnykkerne bragte til at fornærme Fattigmandsbarnet, kunde heller ikke roligt høre paa Wittighederne, som de kjøbenhavnske Borgermands-Sønner sagde paa hans Bekostning og saa slog han løs paa dem med sine stærke Næver. Jo vanskeligere han derved blev stillet i Skolen, desto mere havde det at betyde, at et saa kjærligt Dje vogtede paa ham som Edvard Storms.

Da A. Dehlenschläger kom op i anden Klasse, fik han til Lærer i Historie en anden Nordmand, Carl Fr. Dichmann. Havde Storm vaft Forestillingen hos ham om Sokrates eller Benjamin Franklin, saa kom Dehlenschläger ved Dichmann altid til at tænke paa Henrik den fjerde af Frankrig. Dichmann sværmede for denne franske Konge, og han lignede ham i Blandingen af svagt og kraftigt, af letbevægeligt og ridderstolt, af en Mangel paa sædeligt Alvor og, paa samme Tid, en veltalende dyb Menneskefølelse. Da Dehlenschläger og hans Kammerater første Gang traadte ind i Skolestuen til ham, holdt han følgende Tale: „Det er en Bestemmelse her i Skolen, at Eleverne ingen Hng faar, men kun slette Karakterer, naar de ikke kunne deres Pensum (Lektie.) Dette skal ogsaa af mig strængt overholdes; og for Dobenskab og Forsømmelse skal jeg aldrig prygle jer; det er eders egen Skade, og det maa eders Forældre helbrede jer for. Men jeg har hørt, at der imellem jer skal være nogle slemme Dreng, der under Tiden er næsvise imod Lærerne. Er I det mod mig, saa saa I Prygl! det er nemlig da ikke Læreren, som slaar Eleven, men den vorne Mand, der ikke lader sig fornærme af en Dreng.“ „Høre I vel?“ sagde Storm. De hørte alle vel, og Dichmann fik kun en enkelt Gang Anledning til at uddele et Par Dresigen. Dichmann var ikke stor af Væxt, men velstabt, med et interessant, smukt Ansigt, fuld af Sld, Følelse og Bevægelighed. Han saa stolt,

godmodig og vemodig ud, gik med den Slags Frisure, som man kaldte Toupé, og med en raff Piff i Nakkén. Han paavirkede sine Lærlinger stærkt ved sine historiske Foredrag. Han forstod med Liv og Varme at skildre de sjældne Helte og de store Bedrifter. „Overalt“ skriver Dehlenschläger, hvor Humaniteten vandt Sejer, eller hvor det heroiske ytrede sig paa en ædel, usædvanlig Maade, — der var Dichmann begejstret, der flød hans Taare, der bævede hans Stemme, — der fik han os alle mere eller mindre henrevet med, især mig, som var ganske henrykt; Historien har altid været mig dyrebar og mit Indlingsstudium, som Poesiens Blanteskole, da min kjæreste og højeste Stræben altid har været at idealisere store Bedrifter og Karakterer. Men saa kjær som Historien var og er mig, — saa at min Læsning især altid har været historisk — saa fjærn var derimod min Aand fra den prosaiske, hjærteløse Maade at studere Historie paa; og jeg væmmedes ved den, jo mere den nærmede sig til et blot Navne- og Marstals-Register, til en diplomatisk Afhandling.“ Det er Dichmann, der har vaft og næret den Sans for Historien hos vor store Digter, som han i disse Linier har sat i Forbindelse med det mest ejendommelige i sin hele Livsgjerning.

Hverken Dichmann eller Storm saa den vordende Digter i Dehlenschläger, som dog allerede skrev baade Vers og Komedier. Men baade deres Undervisning og Efterflægtskolen i det hele har bidraget stærkt til at gjøre Drengenaarene betydningsfulde for hans Livs-Udvikling. Det var „den første Skole i Landet, hvor Orden og Smag i Indretningen fandt Sted, hvor der blev sørget for Sædernes og Hjærtets Opdragelse. De fleste af de gamle Skoler var endnu Hestestalde eller Svinestier, hvor man vel blev indpryget Græsk og Latin, men forlod Skolen ofte mere raa, end man var kommen derind, ja de kaade Drengestregere udskøjede ikke sjældent til Nederdrægtigheder og Skarnagtigheder. Den eneste Fejl, Efterflægtskolen havde, var, at det var en alt for skjøn Indretning til en blot Forberedelses-skole.“ Naar Dehlenschläger skriver saaledes, da er det med Tanken om, at hans Beje rimeligvis vilde have været mere banede gennem de følgende Aar, dersom Efterflægtskolen havde ført sine Lærlinger frem til Studentereksamen. I den havde han jo Friplads, og en saadan var det ikke let for ham at saa i en anden Skole. Havde endda Edvard Storm levet noget længere — han skulde

sikkert fremdeles have taget sig af Adam Dehlenschläger. Men han døde Middelsdag 1794, da den knap femtenaarige Dreng nys var kommen op i Skolens øverste Klasse.

Det blev en underlig Tid, den vordende Digter gennemlevede efter sin Konfirmation. Først hed det sig, at han skulde i Kjøbmandslære. Derpaa prøvede han paa ved Hjælp af en Times daglig Undervisning at blive forberedt til Studentereksamen. Saa forelskede han sig i en Skuespillerinde, Eline Marie Schmidt, som rigtig nok var fem Aar ældre end han og allerede i Februar 1797 blev gift med Steffen Heger. For hendes Skyld var han imidlertid bleven en flittig Gæst i Theatret, og da Sværmeriet blev afbrudt ved hendes Giftermaal, blev hans let fængelige Hjærte vendt imod en anden Kvinde, som ogsaa stod i Forhold til Skuespillet. En Dag traf hans Fader ude paa den smalle Bakke med den vide Udsigt en stor Mand i en graa Kjole. „Han havde Bufler ved Ørene, en lille Piss i Næsen, Stof i Haanden, tyk Mave, tynd Stemme, levende smaa Øjne og vittig Munterhed.“ Han fulgte med ind til Frokosten og kom siden oftere i Slotsforvalterfuldmægtigens Hjem. Han hed Bech og var Skuespiller. Hans Hovedrolle var Kilian i „Ulykses von Sthacia.“ Hans Døttre kom ogsaa med ud paa Slottet. Den ene hed Eline og var „en yndig Blondine, fuld af elskværdig Skalkagtighed;“ naar Ungdommen en Vinteraften spillede Komædie i den kongelige Spisesal, da var det for flere af dem kun en Leg; men Eline Bech tog det med Alvor ligesom Adam Dehlenschläger. „Til sidst“, skriver han, „blev Alvoren saa stor hos Eline Bech, at hun virkelig blev Skuespillerinde.“ Ved sin første Optræden vandt hun overordentligt Bisald, „og dette bidrog ikke lidet til min følgende Beslutning.“ En Dag lagde han sin Bog til Side, gik til sin Fader, og erklærede, at han vilde gaa til Theatret, hvis han tillod det, at han haabede der at gjøre sin Lykke og snart spare ham alle Udgifter. Den gamle gik strax ind paa Planen, og ved sit Bekjendtskab med Oberhofmarskalk Hauch fik han ogsaa Sønnen antaget som Skuespiller paa Prøve ved det kongelige Theater.

Dehlenschläger fik paa denne Maade Lejlighed til grundigt at lære de Hjælpemidler at kjende, ved hvilke han en Gang skulde virke som Skuespildigter. Han lærte adskillige af de Personer at kjende, der siden skulde optræde i hans Tragedier, og man mener i al Fald at kunne spore et Forhold

imellem en Skuespillerinde og den Kvindeskikkelse, Dehlenschläger med Forkjærlighed udmalede. Det var den før nævnte Eline Maria Schmidt eller Madame Heger, som hun siden kaldtes. Hun skal være Forbilledet for den drømmende nordiske Sjomfru med det blonde Haar og de blaa Øjne, som da heller ingen bedre end hun kunde fremstille i et oehlenschlägerst Sørgeespil. Han fandt imellem Skuespillerne især en betydelig Mand, af hvem han kunde lære meget, Thrønderen Mikael Rosing, der baade var „veltalende og tænksom, en Mand med Karakter, fin, uden Falskhed, med Selvfølelse og dog beskedent.“ Naar han optraadte som Halvor i Thomas Thaarups fædrelandste Sønner, „Høstgildet“ og „Peters Bryllup“, tvang han Tilskuerne til at føle med sig. Ingen Skuespiller, fandt hans

beundrende Lærling, kunde fremstille Kjærlighed til Kvinden saa dybt, saa sandt, saa yndigt rørende som Rosing. Men med sin stærke Kjærlighed til sit Fædreland og til det gammel-nordiske stod Rosing heller ikke tilbage enten som Fremstiller af tragiske Helte eller af ildfulde Mænd. Rosing blev ikke blot Dehlenschlägers Lærer, men tillige hans Ven, og han indførte det unge Menneſke i Kredse, hvor han traf sammen med Personer, der fik stor Betydning for hans Liv.

Det var dels Rosings Svigersøn, Sthyrmanden Peter Heger, dels Kn. L. Rahbek, som Dehlenschläger gjorde Bekjendtskab med i den af Tidens Skjønaander stærkt besøgte „Dreyers Klub“, der førte den unge Skuespiller sammen med hans tilkommende Brud, Christiane Heger. Hun var Søster til Karen Margrethe Heger, som Rahbek 1798 hjemførte som sin Hustru til Ballehuset ude ved Søndermarken, til Peter Heger og til Skuespilleren Steffen Heger. Det Forhold, som hurtigt udviklede sig imellem Dehlenschläger og „den haarfagre Christiane“, blev ham en stærk Spore til at arbejde paa at faa Studenters-Examen. Han skjønnede nemlig snart, at han ikke havde Udsigt til at blive nogen stor Skuespiller, og han havde ikke Mod til at fremstille sig for Christianes Fader, der baade var Medlem af en af de højere Domstole i Kjøbenhavn og Ejer af en Bryggergaard paa Nørregade, uden at have Haab om en Stilling, der kunde underholde en Husstand. Men det søjede sig saa heldigt, at han netop paa den Tid, da han beredte sig til at bryde med Skuespillerbanen, fik den Hjælp, han behøvede til at komme ind paa den studerende Vej.

Som begyndende Skuespiller var han bleven tinget i Kost hos en Farverente paa Vestergade, Madame Møller, og ved hendes Bord mødtes han hver Dag med to Langelændere, der baade var udmærket dygtige unge Lærde og godhjærtede Menneſker. Det var Madame Møllers Brodersønner, Anders Sandøe og Hans Christian Drsted. De fik Godhed for Dehlenschläger. Han besøgte dem jævnlig paa Ehlers Kollegium, og da han en Dag var inde paa Kollegiets Bogsamling med H. C. Drsted, som havde Tilſyn med den, og han kom til at græde ved Tanken om, at han aldrig skulde faa Evne til at bruge de Skatte, der var gjemte i de store Bøger, blev hans brave Ven rørt og sagde, det var slet ikke for sildig endnu at tage fat paa Studeringerne. Den anden Broder var af samme

Mening, og begge tilbøde de at forberede ham til Studentereksamen. A. S. Ørsted vilde derefter undervise ham i Retslæren, for at han kunde blive Advokat. Det var med Udsigten dertil, at Dehlenschläger begjærede og fik den gamle Hegers Samtykke til sin Forlovelse med hans Datter. De to Ørsteder bragte ogsaa Dehlenschläger i Forbindelse med Brødrene D. H. og S. P. Mynster, og D. H. Mynster forestillede ham for Henrik Steffens, da denne 1802 var kommen hjem til Kjøbenhavn, med hele sin Sjæl optaget af den Bevægelse, der var brudt frem nede i Tyskland, under Navn af Romantiken, og med en Tunge, der var vel skikket til at vinde modtagelige Sjæle for det samme Helheds-Syn paa Livet og den samme Længsel ud over Forfrænkkeligheden, som havde givet sig Udtryk i de romantiske Filosofers og Digteres Skrifter.

Adam Dehlenschläger knyttede sig til Henrik Steffens med den inderligste Hengivenhed, og kom under Samlivet med ham til Klarhed over sit Digterkald. Han havde, som meldt, allerede i Drengesaarene skrevet Komedier; han havde som ungt Menneske skrevet Viser til Gilderne i Drejers Klub; Skjærtorsdagskampen den anden April 1801 havde opildnet ham til slyndige Kvad som det, hvori han sang:

Altids Kæmpehøje sjunke.

Danmarks Daad blev glemt paa Jorden;

Dag! som en elektrisk Funke
rystede du atter Norden.

Men først Steffens's Opmuntring bragte ham til at vende Suravn Nyggen. Først Steffens's Ord kaldte de dybe Væld frem i hans Bryst, af hvilke han siden har lædsket saa mange. Først under denne Bismands Vejledning fandt han „den underlige Lampe“, som ikke blot skulde hjælpe ham til en Gang at hjemføre sin Gulnare, men ved hvis Hjælp han tillige skulde bygge et Poesiens Slot, herligere og uforgængeligere end det, hvori han som Dreng havde vandret, vinde Navn som Digterkongen i Norden, Hjarne-Skjald paa anden Omgang, og give andre Digtere Grund til at bruge Adam-Navnet, han havde faaet efter den tyfskødte Greve, som et Varsel om, at han skulde blive Stamfader for et stort Sønnefuld, der i Fremtidsdage vilde opfylde Norden med Sange om straalende Bedrifter, —

den Brages og Idunnes Skjaldeæt,

som priser Mandens Magt og Hjærtets Ret.

For to hundrede Aar siden.

II.

Af M. Mork Hansen.

Wisbechs illustrerede Almanak for 1884 meddelte jeg under ovenstaaende Titel nogle Uddrag af de kirkelige Optegnelser, som Provsten Johan Nyde, Præst i Bonziel (1659—1707) har efterladt sig, og som findes i Embedets Arkiv. Jeg oplyste, at denne for sin Tid velbegavede, flittige og ansete Præst havde den Sædvane at føre nøjagtig Bog over alt, hvad han kundgjorde fra Prædikestolene, ligesom han ogsaa optegnede de omstændelige „Personalia“ eller Omrids af de afdøde Personers Levedesløb, som han oplæste efter enhver Sigprædiken. Da disse skriftlige Mindesmærker, som gaa 200 Aar tilbage i Tiden, afgive paalidelige Bidrag til Skildringen af hin Tidens Læstemaade og Levevis, til Bedømmelsen af vort Folks kirkelige og borgerlige Vilkaar og i det hele til at anskueliggjøre Fædrenes aandelige Standpunkt, mente jeg, at en Del af de interessanteste af den gamle Præsts Udtalelser burde reddes fra Forglemmelse og meddeles den store Læsefreds, som faar Almanaken i Hænder.

Fra mange Sider har jeg modtaget Forsikring om, at de for to Aar siden aftrykte Uddrag af Provst Nydes Kundgjørelser fra Stolen (som han selv kalder „Intimationes fra Bonziel oc Dalby Prædike—Stoler“) ere blevne læste med Fornøjelse, og jeg skal nu efter Udgiverens Opfordring bringe en Fortsættelse, som dels vil omfatte saadanne Bekjendtgjørelser, der have kulturhistorisk Værd, dels enkelte „Personalia“, der i særegen Grad have historisk Betydning.

1678. 1. Paaske Dag.

I Morgen have vi den 1. April oc paa Thorstidag faa vi det fiste quarkeer i Maanen klokken 8 om Morgen.

NB. Medens Messen halst var ud i Bonziel, da kom 1 Compagni Croater i Byen oc vilde haast quarkeer: men Gud gaff at de droge hen oc vi holte Prædiken ofver middagen. de finge til Discretion 2 Rdl.

In Festo ascensionis Dni (Himmelfartsdag).

Tactsigelse for Jürgen Snedters oc Billedhuggers
hjemkomst.

Æfftersom vi hafve nogen Tijd giord Bøn til Gud for en Mand fra Hadersleff, der udi Sin nærings forhverff var paa Andre Stæder forreisst, oc Gud har naadelig hort vor Bøn, icke alleene bevaret hannem paa hans Rettsfærdig Reisse, men ocjaa med good foretning ladet hannem komme vel hjem oc har funden det med de sine i Velstand, saa tacke vi Gud i himlem, der hører sine Troendes Bøn, aff naade, oc bede hand ville alltijd høre oc gifve oss hvad vi rettelig bede, saa ville vi aldrig glemme hans velgierninger, men prise dem med Tactsigelse nu oc Evindeligh, Amen!

Dom. Exaudi (6. Søndag efter Paaske).

Æfftersom den glædelige Pinkefest paa tilkommendes Søndag indtræder, da lader os berede os værdig med hellig omgængelse, at den h. Mand mae oc komme ofver oss, oc fore oss Trøst oc frimodighed til, heldst i disse bedrøvelige Tijder i Verden, oc den dyrebare Fred mae igien os worde skænkct for Christi skyld!

Laurik Hansen i Tabs uhr lader linse æffter en Sort-Brun Hest, med 1 Stierne i hofvedet. En inep paa næsen, oc stumphalet.

Mud. Thomsen i Dalby lad linse æffter et graeblæsset marplag*), splittet i det venstre øer.

Dom. XX post Trinit.

Jens Terresen oc Jess Andersen paa ofvrighedz Befalning, æfftersom deris Kockholm Skowskiff er saa skammeligh oc ustaansom blesven forhuggen, hvorofver den store Skowhugs brode er deennem paa Gaarden tilslagen, da saa som Jens Terresen er gammel oc formaer icke for Sin person at giøre Skowen stoor skade, oc Jess Andersen har baade nu 2 Mar været i fiendens Lande, oc udi hans Ryter Dienist fast alldrig hjemme i Rolighed: Saa æffterdi aff deels vedliggende Grande oc andre er hijd

*) Mar eller Mær (oldnordiff mar, meri) betyder en Hoppe. Deraf Marskalk og Marstald (Flæcken Marstal paa Øro, hvor der har været et hertugeligt Stutteri, burde altsaa skrives Marstald).

indtil paa offtbemelte Skow hugget i flæng, saa fredlyses samme Skow skift fra denne Dag av, at hvo som betreffes det ringeste derfra at hugge, skal uden all Naade for 10 Rdl, brode blifve antegnet: hvoræfter hver Skowkyndig kand vijde sig at rette, oc for skade æffter den Dag at tage vare.

In festo omnium sanctor. (Allehelgensfest, d. 1. Novbr.)

En Glendig Mand aff Sutland, Jens Sørensen, der har bevijs baade fra Sal. H. Johan i Odijs oc H. Svar i gammel Hadersleff om sin Glendige Tilstand, beeder om noget hielp i denne Christi Meenighed, naar hand derom Eder besøgendes vorder. Item Jens Hansen sampt hans fordom forstyrret hustru Ane Jens D. aff Støffring fly i lige maader til denne Meenighed om hielp til deres Son, den hun i Kaseri har brudt begge Arme synder paa oc ligger for Bartskeeren.

Den 1. December Dom. 1. Adventus.

Her er En arm Synderinde (Kiersten Ped. D.), der med rictig bevijs fra Sin Sogne Præst (H. Detlev Hansen til W. Welling) begier, at giøre Bood oc affbøn for Sin Synd hun her i meenigheden med en ung karl skal hafve begangen, for nogen Tijd siden: lader os bede Gud for hende at hun angerfuld ombender sig, oc vi med Gud kunde tage hende til naade igien for Christi Skyld.

Dom III Adventus.

Wæfterjom her i Meenigheden Densdag skal den h. Daab til et Barsell betienis, da at Guds huuss kan blifve aff Guds Børn besøgt, ville vi holde en Andæctig Bedestund oc anmode Gud om den dyrebare fred, der æffter Guds børn saa Snderligen forlænges.

1679. In Fer. Annunciat. Mariæ. (Bebudelsesfest).

Wons. Smorgen i linsningen hafve vi her voris onsdags passions Prædiken. kommer alle betijden (o: i god Tid), saa kunde I siden endda ploye den lange Dag i Eders aul.

Dalby. I morgen flocken 8 skal her være voris onsdag Christi pinnsels Prædiken.

D. oculi (o: tredie Søndag i Faste).

Paa tilkommendes Freedag, kommer til Kircken Fastende, Wonsiel Tiligen, flocken 6, Dalby flocken mod 10, oc tager Eders Børn med, at vi samplige kunde for vor Herre indfalde oc bede om Fred oc velsignelse i vores næring.

Dom. exaudi (o: 6. Sønd. efter Paaske).

Formanis vore unge Karle i Sognet, At om de nogenfind paa en Hellig Dag blifve buuden til ære med et par Brudfolk, at følge hjem, oc fae mad, at de da icke med slagsmaal oc fuldstab hpper Trette, ey giøre hberandre skade, men at de liges vel, oc i Gudsfrøhet glæde sig ofver Guds gafver. Paa dett icke sijden det uskyldige Brudfolck skall for deris skyld komme i Brøde oc skade, som de self ey skulle gae ram foruden: vil icke sige at fromme sucke deræfter blifve dennem leede, oc Gud for-tørnis.

In die visitationis Mariæ (Marias Besøgelse, d. 2. Juli).

I dag ofver 8 Dage, som er oensdag i den Anden uge kommer vor Proust fra Hadersleff at høre ungdommen ofver her i Meenigheden.

i Dalby om Morgen en flock 7

i Wonsjild flock 5 om Morgen en Karle.

hvorfor Husfædre formanis at lade deres Børn komme til Kirken oc fræmsige deres catechismum. Børnene ville oc midlerdis læse hiemme flitelig ofver, saavel som oc ungt Tienestefolk, at de med ære kunde bestae, oc vjide at svare hvad de Troe oc vjide til deris Salighed.

Fer. I Pentecostes (o: 1. Pintsedag).

I Dag er det foruden den h. Fest oc høytidelig Pinzedag, oc saa Medardusdag (8. Juni). Dersom det da regner, hafve de Gamle mercket paa, da vil det i 6 uger*) holde til med Regn.

Dom. 4. post Trinit. d. 13. Julii.

Wonziel. lade liuse for Sig 1. gang til det h. Gte=stak, ærlig, act, oc velforstandig karl Matths Matthiesen af Hadersleb, velbestillet Læse, Skriff oc Regne Mester for voris ungdom i Wonziel som Brudgom, sampt Er=lig, Dydig at Gudfrøctig Pige Maren Nijs D. aff Snu=der Balle i Hoptrup Sogn, som Brud etc.

Dalby. Hans Pedersen i Dalby beklag sig at der nogle saa uforsvarligen hengraffve hannem hans Præst=holm Hawe med deris Hør, de ligge oc røde i Maen, ad=varis at saadant heræfter bliiver ugiord, med mindre

*) Forrige Aar (1678) var det kun 4 Uger.

hand skal tage Steffning til Dom oc reise uvillige mænds siun derpaa.

Dorthea Jess Andersens liuser æffter noget græs som hende er fraslagen baade oven oc neden Meyfar ved Kongevejen. Er urett giord, heldst æffterdi hun sidder hyldestløss*), oc Manden er udi Leeding.

Dnca 8. post Trinit. d. 10. Aug.

Wons. Wæfter som vore Landbohler en Part bruge sig vild, at giore Præsten en Dags arbeid, Som icke alleene aff arrilds Tijd oc fra Christendoms begyndelse, indtil nu, i 800 Mar har været ret oc brugeligt, Men end oc voris Kirckeordinantz udgangen for 140 Mar, der endnn ubrodeligen ved mact staar, tilholder, at Gadehuse (det ere Landbohler) oc Husmænd (det ere Indester) skulle heste oc arbejde med Sogne Præsten en Dag om Aaret, Saa som oc de Landbohler i Tveed, hvert par æctefolk gifve mig i stæd for hver, en voll Silld, 2 voll eller oc 1 $\frac{1}{2}$ D. for hver deris arbeid.

Da som her findes de, der Dels kort ud sige mig nej, Deels sige ja oc komme icke, tilmed er dennem aldrig gelegen eller tilpassc, forend de hafve med andre alt op høst, da vil jeg i Dag til all ofverflodighed formane oc hafve advart dem, med mindre Jeg icke hos Græfven*) skal ofver dem udvirke en Pandzeddel, at de mig skaffer med deris Hustruer den Dags arbeid giordt, eller oc betaler derfor: oc til brode for modvillighed blifve optegnet.

Jeg blues ofver den fortræd jeg skal alleene for min fromhed lijde, oc ingen Præst i voris Læhn har saadan Haardhed at drages med, Jeg giør dem den Tienist oc ære de begiere, Sidder dem icke tilbage, være sig om midnatten, naar Jeg fordres, oc hvis jeg icke fand nae den bare Dags arbeid da vil Jeg Eders name fortegne oc ofrigheden angifve, Hvoræffter I eder hafve at rette, oc for skade at tage vare.

Dom. XXI p. Trin.

Liuses æffter 2 stoore galte, som ere bortkomne paa Skowen aff Lavriß Toniusens Svine, ære graabeltede,

*) Hyllesløs betyder hjælpeløs, af Hyllest, Husly, Tilhold. Bruges baade i Ringkjøbing Amt, i Thy og paa Morsø (Molbeck).

**) Grev Conrad Reventlov, Amtmand i Haderslev, senere Storfansler og Svigersfader til Kong Frederik IV.

oc have gardsens merck, et fillstør for aff det venstre øre
skaaren, oc beklages som for Bands gierning att 1 aff
hans Sviin der hand det slactede befandtis med 12 jaar
stungen enten aff en Spiz Raarde, eller forck, oc er fun-
den brun rug i skowen strøet, som raaber til Gud om
straff ofver saadanne Svin rofvere, og Tisve.

Dom. XXII p. Trin.

Tiuses endnu for Band æffter de Svin, der ere paa
skowen bortstaalen fra Lauritz Toniussen, Jæb Smed oc
Jens Jensen 1 sort blæset 1½ Mar gammel Svin.

Saa oc for Band tiuses ofver de, der har stukken de
dennem undløbne Svin med mange dødelige stung. Mand
skal bede Gud om velsignelse aff marc oc skow, oc saa
beeder mand, at slige Tisve blifve feede aff voris velsig-
nelse. Gud finde dem! Mig er i oensdag for afften 1
Mørkbrun ung hopp med 1 Stierne i panden blefven ta-
gen af min neder have, oc spent for en vogu, i et Trett
bestes stæd firehand oc er kommen synder paa, om noget
gott folk kunde fae spur paa sliig inden lands Tisveri, da
beedis det mig motte kundskab derofver meddelis.

Dom. IV. Adventus.

Sürgen Rasmussen tiuser æffter 1 Bøg, ved God Rijn*)
haanem fra huggen.

I Morgen æffter klokken XI om middagen fae vi Ny
maane. Gud gifve dermed gott maas vinter veirligt, til
Mænniskenes helbred, oc quegets Trifvelse for Christi
skyld!

Formaning.

Bereeder Eder alle værdelig mod denne h. Fest, som i
Reenlighed udi klæderne oc Kroppen saa oc udj pry-
delse i Eders Sjæl, at Jesus kand indtage Eders hjer-
ter til sit naad; pavlun: oc holde Suel med Eder i
Mandelig Glæde oc Salighed. Erkiender med Tackfigelse
oc med et fromt helligt lesnet, at I kunde i den gyldene
fred**) nu komme til Kirken, oc vi diss bedre tiene Gud

*) Paa Grænsen mellem Bonsild, Taps og Odde Sogne findes nogle
Huse, som kaldes Goderum, paa Generalstabens Kort „Goderums-
huse“. Nu er der ingen Skov i Nærheden.

**) Om Krigen med Sverige fra Aug. 1675 til Sept. 1679 og om
de firkelige Fredsfester, som holdtes i Novbr., er talt i Margangen
f. 1883.

i Barnlig Tillid. Gud aff Sin Høje Himmel velsigne
Eder alle med en glædelig Sucl! Amen!

Fer. III. Nat. Chr. (Tredie Juledag).

Vore Tienestepiger, de som siunes ligesom de sig for
goode holdte, at komme paa Anden Dagen frem med
deris offer til hel. Altaret, de ville heræffter icke meere
med slig foractelse forsynde sig mod Gud.

Alligevel de æffter deris leilighed mig en Dütchen*)
i Skriftestolen give, da seer jeg heller de oberbar til
Guds ære den frembære; At deris Gudsfrugt oc Audact
mae kiendes, end at de den h. fæst med deris bort værelse
vancere.

1680. Dom. Quasimodogeniti d. 18. April (1. S. efter,
Paaſte).

Den ulycksjelige Henr. Schroling (Præstens Svoger
Korporal ved Rytterne, siden Skoleholder), udi hans
ofversald paa Raunberg vey er aff hans hest oc pistol-
hylstre, en pistol falden oc bortkommen, liuses æffter
samme pistol, at han den mae fae igien som Sømmeligt
oc Christeligen er, ynstendes, at Gud ville bevare alle
gode Christue for slig ofversald oc ulycke!

Dom. Cantate (4. S. efter Paaſte.)

Paa Densdag skal vor Marlig — i Bygæden — Stoor
hellig Bede oc fast-Dag holdis, der vi samptlige, Saa
mange som kunde skionne paa Gud skulle komme til Kircken
fastende, at bede Gud om landsens velstand, fredens Be-
standighed, oc til næring det daglige Brød.

Wohnz. skal Guds Tienisten beghudes aarle flocken 6.

Bede Dagen d. 12. Maij.

At bede for gammel Michel Sørensen der i fredags
aff 2 Rytter er blesven i Thystrup indtil paa Sin bare
Skjort er blesven udplyndret, oc med carabiner for lif-
vet skøtt, itæm hofvedet gandske knust oc slaget forderfvet
oc 24 sl. fistpenger frataget, er i Søndags berett aff H.
Lago, oc af 6 mænd siunet, nu er her til byen hjemkom-
men oc ligger i stoor smerte: Gud være hans Trøst oc
kraft, til hjælp og salighed for Christi skyld! oc bevare Guds

*) Dütchen, en lille Sølvmynt (Meddeleren her en saadan med Ind-
skrift XVI Reichs Daler 1670 o: $\frac{1}{16}$ Daler.

Børn, i hvor de i disse onde Tjider færdis for flig moodvillig ofversald, paa det vi mae hafve fred i fredsens Tijd for vore Egne, oc ick tørre frycte for dem som for fjenderne! Amen!

Dnca Exaudi (6. S. efter Paaste).

Paa Tjrsdag er det Urbans Dag (25. Mai), oc da vor Baaghved Sæd indgaaer, fae vi om morgenen halff 3 klokeslet det første qvarter i denne Maane.

Æfftersom nu den h. Pinxest tilstunder, da lader os berede os til et helligt leffnet, at obenbaris for Gud, oc at kunde erlange en kornrig Sommer oc glædelig høst.

Oc æfftersom mange saavel gamle som unge lader hos kræmer og bekiendte borgere udveyle heele Dütkener for smae penger til offer, der da de igien bekomme de ringe affsatte Dütkener, der næppe kunde for 5 β . D. udgifves, hvormed de lader kjøbstæd manden fae profiten, oc Præsten skal hafve skade derover, Beedes at mand heller i stillinger offerer end giver fræmmede det de ellers heller unde Guds Tiener.

Alligevel jeg min hustofst aarligen forjvarlig nock oc vongsverge (?) omgierder, saa mae Jeg dog med smerte see, at i Vinter, den beste ager Rug er borttraad, at endnu daglig heele driffter giæss vold drifve min Rug, som aff en deel Landbohls fold, der endnu plucke Trøjs*) aff mellemgierden, oc en deel med uloflig kliffstæter (o; Stænter) giøre mellemgierden hulligt oc nedheldendis paa jorden, saa jeg ick hver dag kan holde fold at igien giærde, hvad som nok fredelig stae kunde. Da en gang for alle gang formaner Jeg ved den h. Kierkes bands Krafft (mae være hvo de være kunde), at de mine giærder lade være uplucket, oc ubestigen: hves ick æffter Dags steer, da vil jeg reise herrikmænds siun derpaa oc sicte alle de Landbohler, hvor de da selff mae giøre mand aff sig, hvem der er skyldig udj, eller ick, at stande mig for min skade til Rette.

Dnca 9. p. Trinit.

Paa Tjrsdag er det S. Lauritzes Dag (10. Aug.) oc da tage Hunde Dage en Ende. **)

*) Trøjs eller Trods betyder Rvas, Risbrænde, gammel jydsk, kaldes ogsaa Sprø (Molbeck).

*) Efter 1. Martis 1700, da den gregorianske Kalender indførtes, regnedes Hundedagenes Dphør fra d. 23. August.

Gud ske tack for det nærbærende høstveir, vi beede nd-
mygeligen, det motte Saa blifve, at vi mae fae den Guds
gode velsignelse vel indbierget oc siden uyde samme i sand
Gudsfrødf.

Der har nogen all den beste Eng paa min Moltostt
borttagen oc hentagen, saa oc den nør End paa min
Arnhøjager, ville formane, om skiont Gud har mig til-
bage satt dette Nar med Bieringen, at mand icke saa
skulde handle med mig. Advaris inden der stædis hester
eller kør i nør lücken, at den hvis gierde for Stouager
shnder sijde sættes stausver udij, samme gierde flher fær-
digt. Ellers har jeg paa den at klage, naar jeg trenger
til at ryde min Kirktostts affgrøde, oc liuses samme tofft
indtil den tijd i fred.

Jeg liuser endeligen paa øfrigheds og Kirckens vegne
Kirckestien (o Stigen) i fred: At ingen sig fordrister, oc
tager den aff sit stæd. Den er saa langsommeligen Tijd
uforsvarlig medhandlet, standen ude i Regn oc Raad, blesven
vanlæggen (?). Siden er hun blesven fastet tvers ofver steen-
muuren oc anden Gang under vindverne: alldrig fast blesven
satt pae sit stæd. Derfor skal den heræsser (nu den icke du-
er meere) blifve standen paa Sit horige Stæd i Kirken un-
der tørtag, oc fordriste sig ingen at tage den ud meere. Eh
bør nøglen til enhverø opløb i Kircken saa rede affhændis!

Dnca XI. p. Trin.

I denne morgen flocken ved 6 singe vi det første quar-
teer i denne maane.

Gud forfræmme det gode veirlic som hand os derudj
har forleenet til sine gasvers Indførsel, for Christi skyld,
Amen!

W. Vor Meenighed vil ansees for en gild, fornæmme
oc hæff*) By, der sig har ladet befoste, ja i det gandske
herret giord naußn küudig ofver deris Skickeligheds ved-
tægt oc grandes Besegling aff øfrighedspersoner. Men
at Icke hafves Indseende med dem der saa ubluligen
voldkør det deilige Guds ved roden stædis Korn med
deris hest oc vogn, er icke alleene skam for Mennister, men
Synd for Gud oc Mennister, oc Guds vrede er ober
Dig, Du Guds foracter, skalt i din sidste nød icke fae en
haandsuld byg, at syde en draabe vand udj, til at læsse

*) Hæff eller hævtig betyder dygtig; bruges paa Morsø (Molbeck).

din heede med! I andre hjer, om mand endeligen skal ofver en forlands ager, da høste de oc hæffde en mand's korn, men det gaer her til som iblant de vilde lapper oc finner. Det er dig jagt! i hvo du est: Stæderne ere til siine ofver all i marcken.

D. 13. Trin.

Dalby. Meenigheden komme paa Søndag Samptli- gen til Guds huus, oc vær ofverværendis, med Andæctig Paamerckelse, hvorleedis Jeg næst Guds hielp da vil ind- vie, oc indsigne et nytt forghjldt Kalk oc diff, til denne Dalby Kircke, det Gud har undt os at samle igien i vo- ris Tijd. Der har Ingen aff os, som nu leffve, føre hørt eller seet saadan Indvielse, oc faer heller aldrig at høre saadant, fordi kommer alle til Kircken, oc tacker Gud med mig derfor! oc vijder heræffter at sige deraff til Eder's Born alle de underlige Ting oc velgierninger Gud har giord ved oss!*)

1682. Dnca Cantate.

Det er kongel. Maj. ens vilie, at der skal af alle Kircker her i Landet gifves en visse proportion (De mae være saa arm som de vil, Ingen undtagen) til den lutherste Kircke i Altonah ved Hamburg hves Taarn vil falde ned, oc der vil ingen for den skyld gaa der i Kircken. Dis- foruden kommer mig en befalning til, at oc saa aff de ringeste Sogner skal samles taule penge 2 Rdl. oc be- gyndes denne bededag paa onsdag dermed oc fare fort med det samme i de hellige 3 pinke Dage. Gud forbarne sig ofver os, mand forskrifver oss visse summer, dem Jeg umulig aff mine meenigheder kand samle, i hvor flit- tig de ville gifve almissen. I ville fordi giøre hvad i kunde oc tage en almisse penge med Eder paa Onsdag. Noch skal aff hver kircke gifves 1 Rdl. til Bilstrups aff- brænde præstegaard.

I Wonskyld oc Seest samtlige Grauder, Eder gifver

*) Denne Kalk med tilhørende Diff, som var meget smukt forarbejdet af fint Sølv, og paa hvilken Præsten Riides og Kirkevægerens Navne fandtes indgravede med Årstallet 1680, blev i Oktober 1880, altsaa netop efter at være brugt i 200 Åar, ranet i Kirken af en Indbrudsthy, som havde slaaet en Rude ind. Paa samme Tid meldtes om lignende Indbrud i flere Kirker; men det lykkedes ikke at opdage Forbryderen.

Jeg tilkiende, at Jeg mig gandske frasiger fra den nørmoos gierde, den jeg hafver hidtil 16—i—18 Mar gierdt aff Marjag, at jeg icke samme fand for Arge natt-gængere oc Kansmænd — tor vel sige Kongens Toldsvigere*) — holde vedlige, der ulouligen brøde mig samme gierd i goer natt op, toge staur op oc ledde hester eller beester igiennem fra Seest. Dette motte dog uundersøges oc straffis: Jeg er icke skyldig at holde de Seesters Ross- oc Studkiobere linset for om natten! Gud obenbar oc straffe dem for deris voldbrudelse, for Jesu Christi rett-færdige Doms skyld! amen!

Om Joh. Nydes Svigersøns og Efterfølgers, Hans Nissens Indsættelse som Kapellan (han var Sognepræst i Bonsild 1607—28) findes følgende Optegnelse:

1695.

I den Herris Jesu Navn!

Er vor Adjunctus Pastor S. Hans Nissen

Den 23. Aprilis paa Tirsdagen efter Cantate, i Hadersleff-consistorio bleffven med den candidato Adjuncto til Ddis S. Peder Hardt, examineret, oc den følgende 24 April paa Densdag ordineret.

Den 2. Maj paa Christi Himmelfarts Dag bleff hand af S. Probst Stichelio introduceret, oc aff S. Ambts imperatore, Doctore, Möllero Meenighederne commenderet oc i Kongl. Maj. navn confirmeret.

Gud giff sin Naade oc Belsignelse dertil for Jesu Christi skyld! Amen!

Kongebreffuet er den 5. Febr. dateret.

Dom. 4. p. Trint, d. 16. Junij.

Sang S. Hans hans første Misse i bægge Kircker, oc de offrede hannem

*) Bonsild Præstefalds Skov grænser endnu op til Sest Skov, hvor fra 1566 af (da Sest Sogn lagdes til Kongeriget) Skjeldet mellem Hertugd. Slesvig og Kongeriget var, og hvor der følgerlig ofte er bleven smuglet.

H. Joh. Rühde	1 rdl.	H. Anthon Rhude	4 Ɔ l.
H. Christ. Humble*)	1 rdl.	H. Matths Humble	4 Ɔ l.
H. Lago iversen	4 Ɔ l.	H. Peter Straarup	4 Ɔ l.
H. Canut Morslett	2 Ɔ l.	Sign. Hans Lund	4 Ɔ l.
H. Frid. Ries	4 Ɔ l.	Sønnen	5 Ɔ l.
H. Jørgen Barsø	2 rdl.	J. Dorothea Keyen	5 Ɔ l.
H. Nicol. Crøger	4 Ɔ l.	Walborg Thystrup- gaard	1 Ɔ l.
		Mons. Petr. Nissen	2 Ɔ l.
		Sign. Matthias Raff	2 Ɔ l.

Derefter anføres Sognemændenes Offer, som udgjorde 94 Ɔ 8 Ɔ (3 Gange saa meget som Præstens Brintseoffer) og der tilføjes:

Tilmed bleff aff Sognet sendt til Taaen (o: Føring, Gave til Gilder)

And. Poulsen 1 Lam 2 høns 1 Flestbørst.
 Laurz Louiusen 2 høns 20 Eg 1 Flestbørst.
 Jess Andersen 1 Lam, 1 Han, 40 Eg.
 Ingeborg Sal. Matths Degns 1 stoort Flestbørst.
 Ebbe Mogensen 1 Lam 1 Høn 20 Eg 1 Flestbørst.
 Jørgen Sørensen Kaa 2 høns 1 Flestbørst.
 Laue Andersen 1 Høn, 6 Ɔ Smør
 Matths Jensen 1 Høn 8 Eg 1 Flestbørst.
 H. Jørgen af Aller sendte hid 2 Lam, 1 ungt nød at
 slacte, 1 Tønd Haderslef Del, 5 høns 1 Ɔ. Smør.
 H. Lago aff Thystrup 1 stoort Talecut hane.

Af den strænge, eller rettere sagt umenneskelige Jagtlov af 23. Juni 1683, som Præsterne hver 23de Søndag efter Trefoldighedsfest skulde oplæse fra Prædikestolen, meddeles efter Herr Rydes Optegnelse følgende Uddrag:
 Punct I. Ingen mae holde Jagt, uden hand har 200 Td. hart Korn Bøndergoz inden 2 Mil nær Sin Sædegaard, i den provintz som jagten prædendires.

*) Chr. Humbleth eller Humble, vistnok fra Langeland, var Præst i S. Stendrup 1659—1707; Lago Iversen i Thystrup 1660—1700; Knud Maarslet i Sest 1662—92, derefter Emeritus; Fr. Ries i S. Bjært 1681—99. Mads Humblet var Pr. i Sest 169—1737. Sønnen Christen M. H. til 1771; Sønnesønnen Matthias Chr. H. til 1788; han var Morfader til denne Almanaks Udgivere. Jørgen Barsø i Aller 1682—97. Niels Crøger i Hejls 1683—1719.

9. Ingen Rytter mae med Carabin eller Bøsse i sit Grind komme i Riget, uden den Dag naar Mønstring skeer.
10. Hestegieldere, Svin suidere, Skorsteensfejere oc Mattmænd mae icke føre langebøsser, Carabiner eller andet skydendes gewehr, eller straffes i Tjern paa Bremerholm deris liffs tijd.
11. At viltet icke skal aff lose hunde i marcken worde beskaadiget eller forjaget, saa mae ingen Præster, Fogder eller Bønder hafve Hunde lossgaaendis, med mindre at de ere lammede at en fod gandske er affhuggen; ofverkomme Boris jagt betiente oc Skovridere eller Andre nogle hunde lose, som icke ere lammede, da hafve de mact at ihjelskyde saadanne hunde.

Som Prøve paa de saakaldte Personalialia meddeles følgende:

Gammel Niis Hansen Tingleff

Er fød 1630 in junio, men gienfød ved Daaben paa S. Hans Dag d. 24. junij i Tingleff Kircke. Hans Fader var Hans Hanssen Degen og Skolemæster ibidem, barnefød i Wippel. Hans Oldefader var aff de fri Folk, der udj de Tijder kunde frede og forbede i deres Gaard, udj aar oc Dag, oc dersom den Fredløse kunde, naar Aaret var forbi ride Marckstællen omkring, oc de, som stræbte hannem æffter, icke kunde da gribe hannem, da kunde hand endnu et Aar hafve sin frelse hos samme Fri Mand. Hans Farsfaders Oldefader var Matths Wippel, bleff i sin Fædedoms Tijd iført i en æffter pawelig Helligdoms Forordning Muncke Hætte oc Kappe, til Lugum closter, oc deri begraffuen, Som da formeentis den saligste Maade at komme aff Berden hen. Hans Moder var Catharina Castens D. aff Flensborg, Casten Matthsens, en i de Tijder nauetundig Skipper oc Kjøbmand i Flensborg, hans Mor Moder var Anna Castens, H. Jacobi Nielsens til Tingleff hans Daater, hves Broder H. Jens Jacobi siden fick Faderens Kald*). Saa snart denne Boris Niis Hansen vorde noget til forstand, undervijste hans Fader hannem i Læsningen, oc at declinere oc conjugere aff Donato indtil No 39. Da kom hand i Flensborg Latinske Skole oc lae i Kost udj Hr. Rectoris, M. Georgij Lassij Huuss, 4aar. No 43 om juel, der

*) Jacob Nielsen var Præst i Tinglev 1552—1605. Joh. Jacobsen Udj. 1600, Sognepræst 1605—1619. Se Mørk Hansens og C. L. Nielsens Statistik, I. S. 196

Suenffen falt ind i Landet, oc Skolen bleff opgifuen, da gick hver Discipul hen hvort hand kunde. Smidlerti haffde hand lagd en Temmelig grund i det Latinske Spraaq, oc var den Tredie in tertia classe, holdte sig hjemme hos faderen indtil en cornet under det unge Penziske Regimente Hans Michael von Gülic, tog ham til sig i Tjeniste. Men æffterdi hand kunde temmelig skrifue, tog obrist Penz hannem oc satte ham til at være hos hans secretarium. Men da samme secretarius døde noget deræffter paa Lindewittgaard, fra den Tijd stodd Miss Hansen Skrifueriet for, saa længe de var her i Landet. Men der de komme op til Gadebust i Mecklenborg, da beghyndte hannem at misshage det væsen oc tractede fra Krigen. Kom oc æffter sin Billie med dimission derfra oc begaf sig til S. Jacobus Brun*), Sogne Præst til Clipliff oc lærde hans Søn Johannem Brun oc Cajum Kruse, som nu er Forvalter paa Stoltlund, 1 Mar. Derfra kom han til S. Michael Svani i Hohlbüll oc havde Børnene 1 Mar.

Siden kom hand til Velbaarne S. Casper Rudolph von Gersdorff til Syndergaard ved Trojborg oc informerede hand Søn Sigismundum von Gersdorff oc 5 Somfruer, udi 2 Mar, oc tillige forvaltede hvad der forfaldt med skrifuende paa Gaarden. Der Fruens Margareta Broder Søn, Mons. Peter Rankow vilde ud til den Midderschule i Frankrig, tog han Miss Hansen for en Cammer Tjener med sig, oc de ginge til Skibs ved Altonah med 1 Regiment Fodfolck, som skulde tjene Frankrig, oc de landede til Calés i Picardie, hvor Major Schwab begjærte, at Mons. Rankow ville gaa med igjennem Münstringen, der hand det samtyckede, fick han en Bisit, oc Miss Hansen, cammer Tjeneren, en halfue Bique. Men der de havde været i Münstringen, da motte de derefter beholde geveret, oc kunde icke vorde det entlediget. De motte blifue i Eccale den første Nat oc rejste saa omkring i quarteret, indtil de komme i en Stad, som heder Ballonien, derfra droge Obristen, Majoren oc Mons Rankow med denne sin Cammer Tjener Miss Hansen til Paris, hvor de vare 14 Dage, siden gjorde de en Tur giennem Lyon oc Bordeaux, men derfra motte de til Regimentet igien tilbage udi Ableville i Picardie, derfra til Roan oc end tilbage til Calés, ferner til Dynkirken i Flandern, hvilken Stad bleff indtagen under Feld Marschall Josias

*) Jacob Brun (Brunovius) var Præst i Klipleu 1634—50.

**) Mittel Sverfen var Præst i Solebøl 1636—63.

Kantzow med Accord No 1646. Derfra komme de til Sanct Omer, Ostende, Nyport, item for Gravelin, Behrden, Schlys' Anaact oc Sperrn, hvor Winterquarteren falt, oc finge de gemene 15 fl. i Maaneden. Følgende Aar No 1647 ginge de æffter paaste tilfjelds ad Arras, der den stoore feldslactning stoo imellem 3 hundrede Tusinde Mænd paa hver side, som fast alle blefue, uden at Frankrig beholte Marken oc de Spanier nigede. Den følgende Sommer No. 1648 komme de for den Stad Gent, men Frankosen fick den icke, men de motte tilbage oc toge Winterquarteer i Sperrn, hvor de lae indtil Paaste No 1649.

Men som Mons. Kantzow haffde satt sig stadig for, at hand vilde giøre en Reise til Rom oc derpaa til Jerusalem oc alting var rede, at Niis Hansen skulde med sin Herre, see, da belegrede de Spanier samme Stad, deræfter bleff reisen forhindret, oc Guarnisonen motte ligge i Contra scerpe med stoort arbeid oc Besuær, oc der nu den Skanke hvilken Frankosen haffde inde, bleff aff Spanierne erobret, bleff Niis Hansen skott igiennem begge hans Lænder, oc haffde næsten Blodet forløbet hannem ofuer feldstærerens forsømmelse, indtil hand selff med sit synderrevue Tørklæde motte giøre Bæler oc stoppe oc stille blodet. Hans Herre Mons Kantzow oc en Soldat førde ham ind i Sperrn i et adelig hvid Somfrucloster, der bleff hand først cureret. Siden da Staden gif ofuer in d accord til Spanien, den Tid motte hand oc bort, oc de ginge til Dyufirkten, der fick hand sin Forplegning oc Cur i det ny fangehus, oc deræfter kom o. der, at de blesjerede skulde bort. Men Niis Hansens Wunder brøde op igien, saa at han motte blifue tilbage all-eene. Saa længe som han endnu ikke var curert, fick han Kongens Penge aff Comt de Ballion, Gouverneuren, men icke videre, der hand nu noget var cureret, flyede Hoffmesteren hos Comt de Ballion hannem æffter indstændig erholdelse hans rictige affsteeds passe med den Erbindelse oc Condition, at naar hand i Holland var bleffven fuldkommelig cureret, da skulde han komme igien oc fae plads hos Comt de Ballion. Saa drog hand i Guds navn til Holland fra Frankrige, med en Skipper, som motte tage hannem fri med. Rom saa til Bliislingen i Holland, derfra til Rotterdam oc videre til Amsteldam, oc logerede han i Gramper Hoff, der hand hver Dag fick sin Cur oc ophold for 2 $\frac{1}{2}$ fl oc forblef der, indtil han var fuldkommen læget oc funde fae Leilighed udi 4 uger oc 5 Dage at komme hjem. Rom saa med et Skib til Tønningen i Eyderstæd oc fore-

fant sine Forældre i Velstand. Men hans Fader behagede icke, at hand skulde holde den parol, der var ved paffen gifuen at komme til Frankrig igien. Blev saa ad 50 hiemme. A 1657 begaff hand sig med Birgitte Miss D. en Encke i Tinglev i Ecteskab oc var Deris Bryllup Alle Helgenis Dag. Deris ældste Søn Hans bleff fød No 1669 den 23. Sept. Daateren Maren bleff fød 1651 den 27. Nov. Miss bleff fød i Tingleff No. 65 for paaste, Catharin bleff fød her i Wonsild 1670 d. 4. Junij paa en Løfuerdag. Hun døde den 5. Sept. 13 uger oc 2 dage. (Texten var Jobi 1,20).

Efter fiende Tijden kom denne vor Miss Hansen i en process oc Trette med sin Præst Sal. N. Johannes Ratenborg i Tingleff, som spandt sig hid fra Tingleff Kirkes Kalck oc Dist, som bleff bort, oc Miss Hansens Fader den Sal. Degen haffde det i fiende Tiden hensat i en Mooss oc forvaret, oc kunde deræfter icke findis. Dog bracte hand No 1665, da hand hid til Meenigheden kom, en Rictig attest fra S. Joh. Ratenborg, at de vare som Christne forsonede, oc hannem intet uden gott undte oc medynskede.

Hand paatog her en halff Gaard gandske øde, paa hvilken intet var holden uden 4 fag og 2 fag poorthuss. Icke dis mindre stræbede han flitig at han fik Gaardens grund betalt oc Husene bygt, lagde vind paa Sæden, medens Fædrett ham icke vilde lyctis, men styrte hen for ham. Der Tiderne sig ilde teede med Krigsrystninger, tog hand No 70 sig det selv paa at ride for sin gaard, ihvor hand da var 40 Aar, motte ud aff Landet for Wismar No 75. Men som hand mod det sidste falt i siugdum, forlood hand godvilligen sin Mundering ved compagniet, oc fick Hjemloff, at hand siug kom hiem, skaffede Den stoore contribution, oc hans quantum aff de 40 rdl. recruiter Benger, rictig affstæd. Efter at hand forvant denne Masue siugdum, da beholdt hand om sider en god sund natur, oc var icke mere siug*)

*) Til denne Levnedsbefrivelse har Præsten paa Latin føjet den Anmærkning, at N. Tingleff 1683 havde dikteret ham foranstaaende, som 1694 blev indført i Kirkebogen, medens Slutningen maatte forbeholdes i Fremtiden. Herr Ryde oplevede icke Miss Tingleffs Død, der indtraf efter 1707, men icke findes anført i Eftermandens ufuldstændige Optegnelser. Gaarden, som nu kaldes Sønderholm og har 22 Td. Hartkorn, ejes endnu af Familien, idet den giennem 7 Led er gaaet i Arv fra Fader til Søn.

Den Misundelige.

Et japanesisk Sagn.

En Mand, der var gaaet vild en
Nat,

Tilfældigt kom ind i et Ellekrat,
Hvor Ellefolkene dansed'.

De sprang omkring og spøgte og lo
Og hoppede baade paa Fire og To
Af Taagegevandten bekransed.

Og Manden saa paa de sæere Spring,
Og inden han vidste af Nogettinging,
Saa var han midt i Kaladsen,
Og alle Parter mored' sig højt,
Men Morgenen kom, og det var jo
drøjt,

At man skulde ende med Spadsen.

— „Hør! Du er en rigtig gemhytlig
Fyr,

Der lider Kommerz og Eventyr;
Du bør os oftere gjæste!“ —

Saa talte Ellekongen tilsidst,
Og Manden loved' for ganske vist,
Han skulde gjøre sit Bedste.

— „Som Sikkerhed for, at du taler
sandt,

Min kjære Ven, saa ta'er jeg i Pant
Din store Borte i Banden.“ —

Derover blev Manden særdeles glad,
Fordi han slap for Borten, der jød
Og trykkede paa Forstanden.

Da Manden den næste Dag kom hjem,
Fortalte han ganske ligefrem,
Hvordan det var gaaet der borte.
En Anden, der sad og hørte derpaa,
Beslatted' til Ellefolket at gaa —
For han havde nu ogsaa en Borte.

Dg han holdt ogsaa nok af en Spøg,
Dg derfor gik han der i Besøg,
Dg lod, som han var inviteret.
Naa! der var jo som sædvanlig Fæst;
De tog ham for den ventede Gæst,
Dg han blev baade trakt- og fêteret.

For Morgensolen drev dem paa
Flugt,

De takked' ham Alle, fordi saa smukt
Sit Løfte han ej havde svigtet.
Dg bad ham som deres kjære Ven
At komme med det Første igjen,
Hvortil han sig gjerne forpligted'.

— „Dg nu Farvel! men det er jo sandt!
Den Borte, som vi sidst tog i Pant,
Der sad histoppe i Panden,
Den er det bedst, at du faar igjen.“ —
Dg ærligt og redeligt satte han den
Paa Panden tæt ved den anden.

Saalunde gif det en stakkels Tyr,
Fortæller et Folkeeventyr,
Der stammer ovre fra Japan.
Dg det bør jevnligt bringes ihu
Til Skræk og Advarsel, Angst og Gru
For hver en misundelig Laban!

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønneatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Foraarsfantasi af S. Michael-
sen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af E. Henningsen,
med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Afiane, En Reiseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med
4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af E. Martens, med 2
Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehenschlægers Barndom og første Ungdom, af E. Schrøder,
med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Mis-
undelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph,
4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.;
Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Kul
for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre
Dusker, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af
Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med
Illustr. af Carl Thomsen; L. Dilling: Greven af Svedala;
med Illustr. af E. Henningsen; E. Bloug: Mon han dog ej
skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. J. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosen-
stand; B. Østergaard. En Uvedkommende, Studie fra Baden,
med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet,
24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Heuckel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af
H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livsflavens Brud, en
Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det lønner sig“, med Illustr. af Carl Thom-
sen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P.
Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: et Glentefrig, med Illustr. af H. Tegner; J.
Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 24
Sider. 10 Dre.
- 28. N. Suel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R.
Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af
Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. J. Sid: Eskovskjærnerne, et Sagn fra Provence, med Illustr.;
Lausens Minde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender Du de Stille
i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44
Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsfyggen, med Illustr.; J. Futtrup:
Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B.
Jansen: En sørgelig Hemmelighed, Fortælling med Illustr. af
Anker Lund; B. Østergaard: Døde Dine, med Illustr. 48 Sider.
15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Egeownerne komme tilbys, med Illustr. af
 Alf. Schmidt; Anna Borch: Djævelen som Præst, med Illustr.;

(Fortsættes paa Omslaget 4de Side).

- Elith Neumert: Iland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt;
 Ad. Langsted: En Moders Tilgivelse, Et Sagn fra Bretagne,
 med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Corfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gam-
 berg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr.
 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Rassehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanten,
 af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine
 Gyllembourg, af L. Schrøder; Johanne Louise Heiberg, af L.
 Schrøder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Veiter, med 5 Illustr.; Tro til
 Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dron-
 ning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Raadigherrens Gulduhr, Fortælling af Raud Skytte, med 7
 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr.
 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflygtige Skrædder, af Raud Skytte; Den hvide Pige,
 et Mønst Sagn, af Mogens Gyngø. 9 Billeder. 28 Sider.
 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en
 Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. P.
 C. Toepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13
 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren;
 For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Born-
 holm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og By-
 vædderen; Tre Løster, Fortælling af Martin Kof; Svend
 Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Handen hitte paa?
 Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af J. Nielsen. 11 Billeder,
 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af
 Chr. Bestergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af
 H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernestud, af Birger Hansted; Gjedden, jydsk Folkeeventyr,
 af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirke-
 gaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gyngø;
 Lidt Mosaik fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder.
 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kober paa engang for
 et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

Nr. 20

Preis: 10 Dre.

Læsning for Folket.

Indeholdende Fortællinger, belærende Skildringer osv.
af fremragende danske Forfattere.

Med Illustrationer.

Kjøbenhavn.

Wm. L. Wulffs Boghandel (Skindergade 29).

(Se Omslaget indvendige og bageste Side.

Læsning for Folket,

indeholdende Fortællinger, underholdende og belærende Skildringer,
Digte etc. af fremragende Forfattere.

- Nr. 1. Præstens Sommerpærer, Fortælling af Dr. H.; Hans Tavsén, af L. Wagner, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 2. En stærk Mand, Fortælling af Mads Hansen; Johannes Ewald, af Chr. Boeck, med 8 Billeder. 10 Dre.
- 3. Linieskibet Prinds Christian Frederik, Fortælling af P. P., med 8 Billeder. 10 Dre.
- 4. Kong Bram, Fortælling af Carl Andersen; Steen Steensen Blicher, af Chr. Boeck, med 7 Billeder. 10 Dre.
- 5. Niels Peter, af Ingvor Bondesen, med Illustrationer. 10 Dre.
- 6. Præsten i Truelse, Fortælling af H. F. Ewald; Guldhornene, af L. Schrøder, med 9 Billeder. 36 Sider. 15 Dre.
- 7. Mester Ring, Historie af Carit Etlar; Hyrdebreen, Eventyr af Knud Skytte; Rødhoved, af Carl Andersen; En hemmelighedsfuld Forlovelse. 15 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 8. Dreven af, Fortælling af Holger Drachmann; Roms Katakomber, af L. Wagner. 18 Billeder. 20 Dre.
- 9. Kutteren Bildanden, Fortælling af Holger Drachmann; Frederiksborg under Chr. den 4de, af Carl Andersen, med 8 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 10. En højstaaende Medbejler, af A. Veiter, med 7 Illustrationer; Jyllands Nordvestkyst, af E. Jagd, med 2 Illustr.; Et Musæum, af Ingvor Bondesen, med 4 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 11. En Landsbytragedie, Fortælling af Ewald; Rosenborg Slot og dets Minder, af Carl Andersen, m. m. Ca. 24 Billeder. 72 Sider. 25 Dre.
- 12. Min bedste Ven, af E. Martens, med 5 Illustr.; Stanley, af L. Wagner, med 2 Billeder; Fru Rigborg, af H. F. Ewald, med 6 Illustr.; Klosterjomfruen, af M. Henckel, med 7 Illustr. 96 Sider. 30 Dre.
- 13. Antipoden, en Sømandshistorie af H. Drachmann, med 5 Illustr.; En Udflugt til „Ritmøller“, af E. Jagd, med 1 Illustr. 26 Sider. 20 Dre.
- 14. En Tivoliroman, af L. Dilling, med 8 Illustr.; Det sidste Normannertog, med 3 Illustr.; Foraarslængsel, af D. C. Molbech, med 1 Illustr.; En rigtig Svigermøder, af Jens Kamp, med 2 Illustr. 24 Sider. 15 Dre.
- 15. Væksen, historisk Fortælling, af M. Henckel, med 9 Illustr.; Finlands Helte, af A. Veiter, med 2 Illustr. 30 Sider. 15 Dre.
- 16. Reiseskitse fra Grækenland, af Méuna, med 2 Illustr.; Slavehandleren, en Fortælling af C. D. Sommer, med Illustr. 24 Sider. 10 Dre.

(Fortsættes paa Omflagets 3die Side.)

Fra en „Kunstrejse“.

Af

S. Schaudorff.

I.

Man havde bestilt mig til at holde en Op-
læsning af et Par Smaaaførelinger i en
Kjøbstad henad Foraaret i 1880. En skøn
Eftermiddag i Marts begav jeg mig ud paa Jernbanestationen.
Det var let Frostvejr med en stikkende Østenvind, men den
sterke Sol, der varmede dejligt, naar man kom i den, var
en sikker Foraarsbebuder.

Jeg kom ind i en anden Klasses Koupé selv anden.
Min Medrejsende var en besløret Dame. Hun holdt sig tæt
samlet, med Hænderne pressede ind i en lysegraa Muffe. Jeg
svøbte mig i min Ulstercoat og ordnede mig til Sovn, trykket
op i det ene Hjørne af Koupéen. Oprigtig talt havde jeg
ikke mindste Interesse for min Rejsesælle, var ikke Spor af
nysgjerrig efter at vide, om hun var gammel eller ung, grim
eller kjon; ja — jeg blues nu ved at tilstaa det — jeg øn-

skede hende meget langt bort, thi hendes Nærværelse forhindrede mig i at løfte Skillerumsklappen paa Sædet og strække mig hen ad det, saa lang som jeg var.

• Det store klodsede Varmeapparat med Gulvtæppetøjsbeklædning hindrede mig i at anbringe mine Ben bekvemt. Snart drejede jeg dem tilvenstre, snart tilhøjre med samlede Knæ — jeg fik da ondt i Knæfalten — saa forsøgte jeg at sprede dem ud til Siderne; det frembragte en ubehagelig Fornemmelse i Hælene. Saa begyndte jeg at ærgre mig over, at jeg i Distraction var gaaet ind i en „blandet“ i Stedet for i en Røgkoupé.

Jeg kunde altsaa ikke sove. Jeg saa over mod Damen, der stadig forholdt sig lige besloret, og lige sammentrængt, øjensynlig lige utilgængelig. Nu begyndte jeg at interessere mig for hvad der gjemtes bag de fornummende Klædningsstykker.

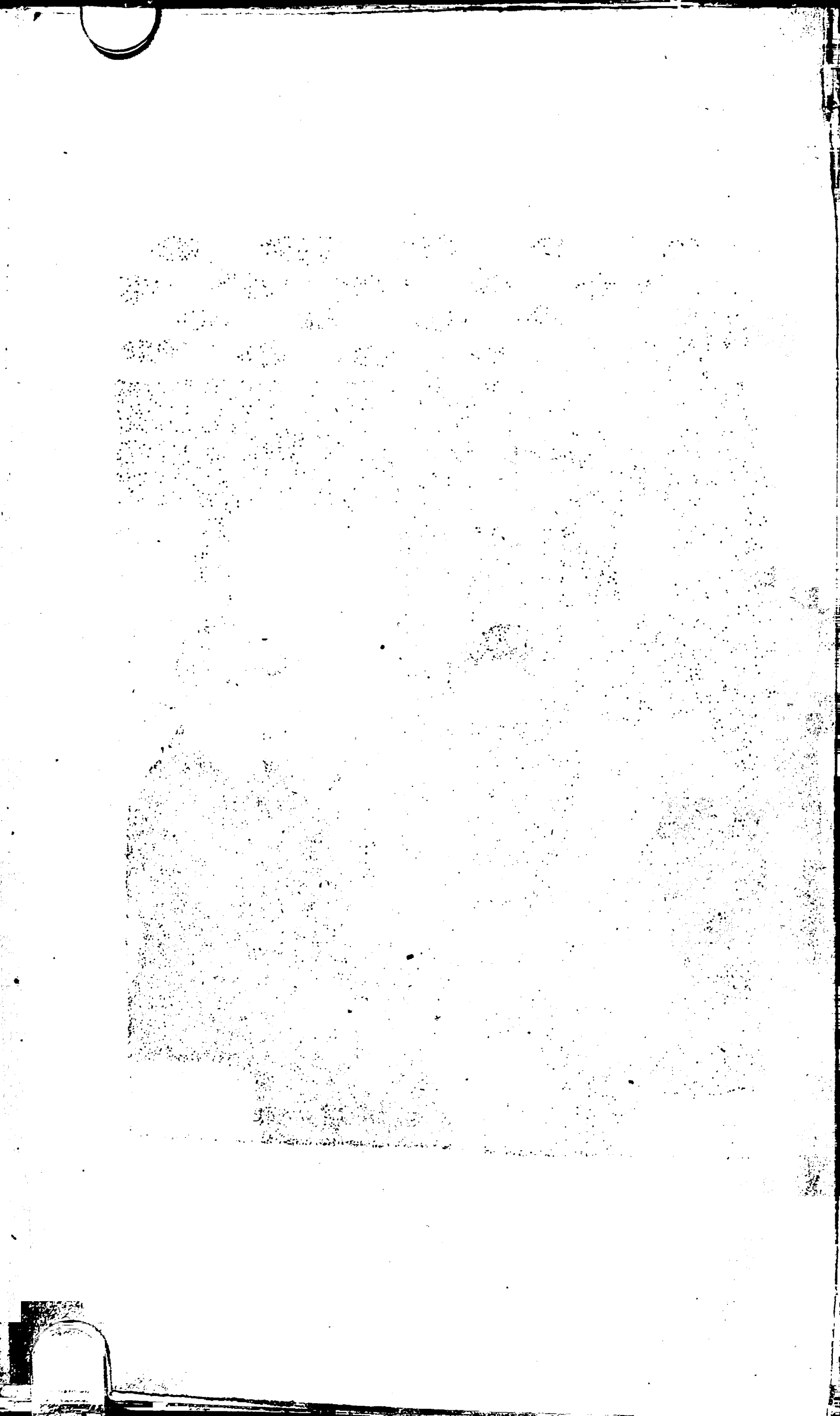
Noget maatte jeg bestille under den ensformige Rumlen og Støden. Egnene, vi fo'r igjennem, vare mig saa bekendte som Randerss Handsker. Til min Trost væltede Lokomotivets Skorsten pludselig en tyk Røghvirvel ud til den ene Side. Det var altid Noget. Noget snøede sig dvast som en forædt sortegraa Slange, gjennemskinnnet af kobberrode Skæl og med gyldent Glanslys langs Ryggen, der efterhaanden bleguede ud i skinnende Solv. Ude fra Rjær og Vandpytter paa Marken flammede stærke Solreflexer; Husenes Binduer saa i Frastrand ud, som der bag ved dem var Ildbrand. Det var meget fjont for en halv Times Tid, men det var stadig det Samme. Da Kjedsomheden igjen havde gjort mig fortvivlet, tog jeg mit Cigarfutteral frem og trak en Cigar ud.

Det gav et Nys i Damen. Med en hurtig Gebærde slog hun Sløret til Side. Hun var aabenbart meget vred over den Hensynsløshed, hun forudsatte, at jeg vilde begaa, nemlig at ryge Cigar i en Ikke-Røgkoupé i en Dames Nærværelse uden saa meget som at spørge hende om Tilladelse.

Hun saa fjont ud. Et lille sundt, rodmusset Ansigt med brunblondt, stærkt, glat Haar, levende Dine; Kinder friske som nymodne Gravenstener og Læber som Hindbær. Hun gjorde sig megen Umage for at lægge dyb Indignation i sine nøddebrune Blikke. Jeg nød hendes Minespil. Hun gjorde en pompende Forberedelse til at sige noget, men Pompeværket var ikke stærkt nok; det frembragte kun et ganske svagt — Ne—h.

Ganske rolig hentede jeg en Kniv ud af Bestelommen. Den Skjønnes Dine stirrede paa mig. Meget langsomt skar

jeg Spidsen af Cigaren, puttede samme Spids i Munden og begyndte at tygge paa den som paa en Skraa. Saa lukkede jeg atter Futteralet op og gjemte den afskaarne Cigar ved dens Fællers Side. Jeg inviterede Damen til Meddelelse ved søgsvis at sende et lille Smil hen imod hende. Hun svarede med en lignende let Prøveballon. Jeg tyggede paa Cigarspidsen og lo; hun lo med. Tsen var brudt.

Hvad vi talte om? Ja hvad taler man om med fremmede Mennesker i en Jernbanekoupe? Vi bleve snart enige om, at Godstogene vare kjedelige at kjøre med, at det var en rædsom Tid vi holdt ved de forstjellige Stationer, om at Konduktoren, der mærkede vore Billetter, ikke havde aldeles rene Hænder; saa gled Taleren over paa Rejser i Almindelighed. Hun fandt, det var yndigt at rejse; hun havde for et Aarstid siden gjort en Rhinrejse med sin Fader; naa — samme Rejse havde jeg gjort et Par Gange. Vi nævnede forskellige Lokalteter langs Rhinen og fandt dem alle smukke, Köln var jo en meget interessant By, Domkirken og Rhinbroen vare to imponerende Momenter osv. osv. Saa fortalte jeg hende om Paris; hun misundte mig, at jeg havde været i den „mageløse“ By, og da jeg nævnede Rom og Neapel, blev jeg aabenbar ligefrem interessant i Pigebarnets Dine. — Om jeg kunde Italiensk? Om jeg ikke vilde sige nogle Ord, for at hun kunde høre, hvorledes Sproget lød . . . det var da et dejligt Sprog . . . aa sig det Bers endnu en Gang! Og jeg gjentog Begyndelsen af Tommaso Grossis Romance.

Bello al pari di una rosa
 Che si schiude al sol di maggio,
 È Folchino un giovin paggio
 Di Raimondo di Tolosa*)

Ja Italien havde altid været hendes Længslers Maal, men dertil kom jo kun Kunstnere eller Digtere eller meget rige Folk.

Hendes Blik spurgte mig, til hvilken af de Klasser jeg hørte. Men da hverken mit Blik eller min Mund gav noget Svar, og da mit Udseende var ordinært borgerligt, kunde jeg godt se, at hun svarede sig selv og sagde: Det er vel en af den sidste Klasse. Jeg morede mig ved Tanken om, i hvor høj Grad hun tog fejl, den lille kjønne Pige.

Pasfiaren gik nu med rivende Fart; ingen af os be-

*) Skjøn som en Rose, der aabner sig for Majsolen, er Folchino, Raimond af Toulouses unge Page.

Messingbækkener skinnede som Mambrius' Hjælm og klirrede, naar Vinden slog dem sammen. To Kunder, var allerede under Behandling, folgelig maatte jeg vente. Den ene Kunde besorgedes af den gamle, hvidhaarede og med hvide Whiskers forsynede Barber, og den anden af hans unge Svend med et dunet Overskæg og en lang, tynd, slasket Duff af et Hagekæg. Mens jeg ventede, lyttede jeg til Samtalen mellem dem, der var under Kniven, og dem, der haandterede den.

Den, der var under Mesterens Behandling, var en meget bred og tyk Borgermand. Følgende Replikker veksledes der mellem ham og Barberen, en gammel Holstener:

Den Tykke: „Der skal nok være Komædie paa Raadstuesalen iaften; hvad, Prielmayer?“

Barber Prielmayer: „Ach — Komædie! . . . En eneste Herre, en Dichter, som kun . . . sodan . . . drager sine egne Sacher vor. Na . . . ja . . .“

Den Tykke: „Na, ja saamænd Han gjor'et selv, han bruger ingen Probenreuter til at rende med hans Barer. Han sparer Provisionen . . . he . . . he . . . he . . .“

Den Kunde, som den unge Svend behandlede, var vjensynlig en Slagtersvend, thi han bar en smalstribet Bluse og et blodpletet hvidt Forklæde.

— Der bliver Sjuts iaften paa Raadstuesalen, Alexander- sen, sagde Barbersvenden.

— Hvad koster den Beværtning? spurgte Slagtersvenden.

— Jeg tænker en Krone.

— Og der bliver Slag i Frikadellen, mener De? Hva' Egidius? Saadan rigtig Balsaldera! Hva'?

— Boldsomt, Alexandersen! Venstremænd møder op mod Højremænd. De vil mule hinanden af, Egidius. Men se . . . De . . . hvordan er'et? hvem holder De med?

— Jeg holder med Venstremændene, for dem er der mest Humør i.

— Det gjor jeg s'gu med, Alexandersen. For der er dog mest Strupsjov med Venstre, hva'?

Den tykke Kunde, som var under Mesterens Kniv, spyttede Sæbestummet langt hen ad Gulvet for at raabe:

— Hør Brielmayer, taaler De saadant noget forbandet Sludder paa Deres Stue, saa skal ... ja saa skal jeg aldrig sætte mine Ben her.

— Eijrig Højremann, Hr, Krigsassessor, det er jaj, rét Gut ... hal's Maul Ferdinando Egidius, schlet ingen ingen Politik po Barberestuen ... Ach, Hr. Krigsassessor ... Ungdommen ... was sagen Sie?

— Brølebotter ... saa ... ti Dre, vær's'go Brielmayer. Men jeg vil lige godt høre det Brøvl iasten.

Krigsassessoren, forhenværende Sergent i Garden, nu Gymnastiklærer, gik ud af Stuen. Jeg kom under Barberkniven hos Mesteren.

— Ach, ja den Politik, suktede Barberen. Den er sodan aufblomstret i den senere Marstit. Ach ja!

Slagtersvenden gik ind gennem Sæbestummet:

— Hva? ... Brielmayer! De stikker jo op for det gamle Springbræt, den Gymnastikpeter, De er jo da egentlig Benstremand.

— Ja — ... ja ... Sodan i Principet — oh, ja. Men ... jo ... ja ... Principerne gør til Benstre, und Vifet til Højre ... und ... ja so ... Højre und Benstre ... (han bevægede Hænderne ud i Luften og slog Haandfladerne sammen).

Hr. Brielmayer barberede mig. Mens han nærmede sin Næse til mit Dre, hvistede han:

— Højremand ... he?

— Nej, svarede jeg.

— Ah, jo. So er vi enige i Principet; — Siger De mig en Smule . . . Sprechen Sie Deutsch?

— Ja wohl.

— Sie sind aus Kopenhagen? Sie sind gekommen um ...

— Ja wohl!

— Kommt er auch, dieser Plauch?

— Ja wohl!

— Wunderschön! Ja min kjære Alexandersen! So, lukker vi Klossen sieben, for den Vorstellung iasten bliver uhyre interessant.

— Sjuts, Hr. Brielmayer! Men man faar ogsaa noget aandeligt Udbytte ud af det, som Skolelærer Saaby benævner de Ting med; sagde Barbersvenden.

Da jeg, selskabsklædt, fulgt af min lille, vimse Impresario, Hr. Lambrecht, traadte ind i den tætfyldte, lave Sal, faldt nogle Klap, som straks standsedes af en Hysfen. Den havde dog egentlig ingen fjendtlig Blyd, det var snarere en

Protest paa det Passendes Begne. Jeg var jo ikke „Komediantspiller“ af Profession; jeg var engageret af Byens Borgerforening og blev indført af en af dens Bestyrere; jeg havde jo ikke lejet Salen, udstedt Entrébilletter o. s. v. — Distingvendum est!

Den lille Landsbyfortælling „Hvordan han fik hende“ blev først hørt i Stilhed, saa begyndte Folk uvilkaarlig at flappe trods den stadig vaagne Protest. Der blev formelig Jubel, da jeg oplæste det Stykke Tale, som Folketingskandidaten, Gaardmand Søren Olsen, leverer ved Prøvevalget.

Da jeg gik ned ad Rathedret under smigrende Bisaldsklap, hørte jeg Gymnastiklæreren fra Barberstuen sige til sin Sidemand, som jeg paa Grund af den guldtresjede Hue, han holdt i Haanden, antog for Byfoged eller Sligt.

— Naa, saa det er Realisme, Hr. Justitsraad! Naa, det er det Hele! Han er jo slet ikke Venstremand, han gør jo Nar af Bønderne.

Jeg hørte ikke, hvad Justitsraaden svarede, men skyndte mig med at bore mig ned gennem Salen.

Publikum blev staaende, som ventede det at Forestillingen skulde fortsættes paa en eller anden Maade. Da jeg næsten var ved Udgangsdøren, hørte jeg en Røst raabe højt:

— Naa jeg spørge, Lambrecht, skal Modstanderen inte ha' Ordet?

Jeg blev staaende for at høre efter. Jeg saa min lille Manufakturhandler bestige Rathedret og sige:

— Det er ikke et politisk Diskussionsmøde, det er en „æsthætisk“ Nydelse, som Hr. — har villet berede os. Der er Forskjel paa Politik og Literatur.

En indigneret Gysen fulgte efter; Barberpønden Alexanderen saa' jeg pibe i Fingrene, og straks efter raabte han:

— Op med Bloug!

Manufakturhandler Lambrecht ringede med en Klokke og raabte Noget, som Ingen kunde høre. Den lille Mand var karmoisinrød i Ansigtet.

— Nu op med Romantiken! brølte Barberpønden igen. Den tør nok inte, hva'?

Folk i Almindelighed begyndte at fatte Situationen og bevægede sig hen mod Salens Udgang, men enkelte Haardnakkede fandt sig endnu besøjede til at ytre Misfornøjelse.

Gymnastiklæreren raabte:

— Saa, Realisme er inte andet end saadant noget Bøndevrævl? Det har vi hørt før. Ministeriet Estrup længe leve!

Brol, Klap, Hujen og Fløjten fulgte efter; derpaa blev der almindeligt Opbrud. Jeg gik hjem til Hôtellet, hvor Hr. Lambrecht kom til mig, inderlig beklagende Publikum's Opførsel. Men da jeg fortalte ham, at jeg var særdeles tilfreds med Publikum's Holdning under Opførelsen, og at Efterspillet havde moret mig kosteligt, klappede den vakre lille Mand mig paa Skulderen, løstede smilende Begæfningen og sagde:

— De er en Hymoriist, Hr. —. Jeg er vis paa, De bringer den hele Epoke (han mente Episode) ind i en eller anden Smaating, for Realismen er jo Eftertiligning af Virkeligheden, og Romantiken Noget, man finder paa af sig selv. Maa, De er træt? God rolig Nat, Hr. —

Jeg kunde tage hjem med et Tog næste Morgen Kl. 6, men saa tidlig vilde jeg nødig staa op. Jeg besluttede mig da til at vente til det Tog, som gik ved Middagstid. Jeg havde forud afflaaet Hr. Lambrechts høflige Tilbud at spise til Aften hos ham og bestilte mig Aftensmad serveret i Hôtellens Spisestue.

Da jeg kom derned, var Stuen tom, og jeg satte mig alene ved det lange dækkede Bord. Naturligvis varede det endnu en Stund, inden min Mad kom. Jeg gik da rundt og besaa' de flette Kobberstik og Litografier der prydede Væggen: Napoleons Dødsleje, Kristian VIII's Krøning, Frederik VII til Hest med sin Stab, et Møde til Hest mellem Kejser Napoleon III og hans tilkommende Kejsersinde i en Skov. Jeg læste med gule Bogstaver paa en fortlakeret Blikplade under Klokkestrengen følgende Oplysning: »*Wed at Ringe paa Klokkeren skal Pigen straks være tilstede.*»

Døren ind til den almindelige Gæstestue stod halv aaben, og jeg kunde se den Dør, ad hvilken Gæsterne kom ind. Først indtrem min Bekendt fra Barberstuen, Slagtersvend Egidius med høj Hat paa Sned; Dreningene glinsede i Gaslyset. Med ham fulgte en anden ung Mand. De bestilte Drikkevarer og satte sig ved et Bord. Efter dem kom to kenne, kraftige unge Mænd: den ene bebrillet og med tæt klippet mørkt Hælskæg, den anden ganske lyseblond med et prægtig rødligt langt voksende Hælskæg, saa tæt og saa lækkert som det fineste Hælsværk.

— Saaby og Tostrup! raabte Egidius. Højre og Venstre med hinanden under Armen. Det er Sjuts, som Balbersvenden Alexandersen siger.

— Jeg maa gøre Dem opmærksom paa, Hr. Egidius, sagde den Sortskæggede, at det kun er i Avisen, at Tostrup

og jeg htrer vore forskellige Anstuelser, men vi virker sammen paa Borger-skolen som tro Medarbejdere, og vi drifter vort Ol sammen om Aftenen som Mænd, der gensidig agter hinandens Karakter. Amalie! to Bajrer! ... Nei, nej Tostrup, nu giver jeg forst, saa kan Du komme bagefter ... Maa, i Morgen skal vi lave Noget om — s Oplæsning i Aften ... Nei undskyld, min gode Hr. Egidius, det aftaler Tostrup og jeg ene sammen; det kan vi ikke have Tilhørere til.

De to politiske Modstandere fik deres Ol hen i en Bindueskarm, talte sagte, men ivrig og stærkt gestikulerende sammen. De lo under Samtalen og klappede hinanden paa Skuldrene. Den endte med, at Saaby sagde højt:

— Ja saa er vi enige om den Ting, Tostrup, ... ja det vil sige ...

— Ja vel, men vi ere enige om, hvordan vi skal være uenige.

— Ha ... ha ... ja vel.

Pludselig falder Hr. Saabys Dine ind gennem den aabne Dor paa mig, der spiste den sidste Mundfuld Mad. Han gjorde en Bevægelse, som vilde han bide sig i Tingrene. Samtalen blev fra nu af ført hviskende fra alle Personerne i Gæstestuen, sandsynligvis havde Saaby betydet dem, at der var Ugler i Mosen. Jeg gik op paa mit Bærelse.

III.

Næste Morgen, da jeg drak Kaffe i den tomme Gæstestue, bragte Opvartnings-hjælpen Amalie, en mindst nogle og trediveaarig Pige, med medtagne Skønhedsrester og Urkæde med Signeter paa Maven, mig Bøns to Abiser. Hun smilede med det underlige halv triste, halv koketterende Smil, som jeg tidt har opdaget hos passerede Skønne og sagde:

— Det kunde muligvis int'ressere Hr. — at se Retekken over Hr. — s Forestilling iafes.

— Tak!

— Gud, ingen Tak.

Hun stod lidt og saa' paa mig med store melankolske Dine. Jeg har sagtens besvaret hendes Djekast yderst ligegyldigt, ti hun sukede dybt og sagde:

— Ach ... ja, Provinserne og Provinsbyer! Jeg har

været i Bredgade, mens Graugshjæng havde Kaféen. Det var andre Tider, Hr. —. God Morgen!

Den sidste Hilsen var næsten vred og ledsagedes af en for Opvartningsjomsfruer ejendommelig klokkesvingende Bevægelse af Kjole og Skjorter.

Jeg greb først Byens Højreblad. Det havde helliget mig en „studs“ Artikel. Den lød:

„Sandheden byder os at tilstaa, at Hr. — i sin Op- læsning i Borgerforeningen iastes ikke ligefrem ytrede sam- fundsoplosende eller kristendomsfjendske Tendenser, hvorfor ogsaa hans udmærkede Parodi paa Venstres Tænke- og Tale- sæt vakte stort Bifald hos vor By's Borgere. Men I gode Bysbørn! tag Eder i Agt! Hr. — har vidst, hvad han har gjort. Han bærer ikke forgæves en Titel, der stempler ham som Filosof. Naar Filosofien anvendes i de onde Mag- ters Tjeneste, gør den Hvidt til Sort og Sort til Hvidt. Filosofien er kun ærlig, naar den er befrugtet af Barnetroens ubisnelige Sandheder, de Sandheder, som vor By altid har holdt i Ære. Det Hr. — har villet indsmugle med hint underfundige og selvbehagelige Smil, som var det eneste han havde til Tak for den humane Smødekommun, der blev ham til Del, det er ... lad os sige Ordet rent ud: det er Realismen. Vi have grundig undersøgt, hvad Realismen er. Naturalismen ville vi endnu ikke undersøge, ti den eksisterer kun i det moralsk fordærvede Frankrig, og Ingen har endnu vovet at indføre den i vort endnu for Usædelig- hedens værste Former og for den frie Kærlighed luffede gamle Danmark, som vi Alle, paa nogle Tøder nær, elske og agte, og af hvis Muld vi plukke Kærminder og Roser. Men vi komme tilbage til den Opgave at besvare, hvad Realisme er. Vi holde os i saa Henseende til almenerkendte videnskabelige Autoriteter, som ere enige i at erklære, at Realisme maa defineres paa følgende Maade: Realisme i Kunsten er den Kunstretning, der, med ensidig Tilslutning til Aristofanes's Bestemmelse ...

(Her brast jeg i Latter, ti Sættaren havde, uden at Artiklens Forfatter havde opdaget det, sat „Aristofanes“ for „Aristoteles“ i Citatet af Meyers Fremmedordbog).

... af Kunsten som en Efterligning, hævder Trofskab mod Virkeligheden (den ydre Virkelighed) og styr den fri Kompo- sition; medens den æsthetiske Idealisme som dens Modsat- ning hævder Kunstnerfantasiens ubundne Frihed.

Vore Studier om Realismen have desuden belært os om, at den allerede eksisterede i Middelalderen. Al, ja,

gamle Rætterier dukke op igen, ti Menneskets af Naturen jordiske Sind hænger ved Virkeligheden, det er denne Verden, som Skriften lærer, ligger i det Onde.

• Naturligvis vente vi, at vor mindre ærede Samtidige, Venstrebladet her i Byen, vil prise Hr. — i høje Basun-toner. Man er fra den Side saa vant til gabtyvagtig Sandhedsfordrejelse, fejgt Hylleri, frække Stormløb paa guddommelige og menneskelige Myndigheder, at vi ere beredte paa det Værste. Heldigvis gjorde en af Realismens frygteligste og sejrrigste Modstandere, som i Følge et almindeligt udbredt Rygte vilde komme til Byen for at kæmpe med Hr. —, vore skandalegraadige Modstandere den slemme Streg i Regningen at udeblive, saa vi bleve forskaanede for Scener, i hvilke Byens og Omegnens saa Venstrespektakelmagere sikkerlig have spekuleret. Ti pøbelagtige Spektakler ere disse Herrers Element; deri roder de som Svinene i Polen. Dplæsningen fik til deres Uergrelse et lille loyalt Esterspil i Form af et kraftigt Hurra for vort kampdygtige og udholdende Ministerium."

Nu maatte jeg se, hvad Venstrebladet sagde om mig. Bedkommende Artikel — ogsaa med skudt Skrift — lod saaledes:

„Hr. —s Dplæsning havde igaar Aftes fyldt Borgerforeningens Sal, og Dplæseren høstede et glimrende Bisald, hvad der bragte den velklædte Pøbel af Højre til at prøve paa at sætte en af sine sædvanlige raa Sjoverscener i Gang. Men Højrespektakelmagernes Bestræbelser, f. Eks. Forsøg paa et Hurraraab for det grundlovs- og frihedssjendste Ministerium, som oven i Købet udbragtes af en bekendt temmelig spritholdig Personlighed, faldt magtesløse til Jorden. (Nu fulgte en Række Udtalelser om mig i de højeste Begejstrings-toner, som min Bestedenhed ikke tillader mig at anføre.) Vor uvidende, i alle Henseender flove og dumme Modpart i den stedlige Presse vil sagtes i Morgen være noget fort Baas om Realisme og disse op med en Forklaring fra et gammelt Konversationsleksikon, en Fremmedordbog eller en lignende plumret Kilde, som denne mindre ærede Samtidige plejer at vande sine Abonnenter ved. Men forgæves ville Skumlere og Bagtalere finde Spor af Atheisme eller Forsvar for Hlerkoneri i den realistiske Digters Værker, der bunde i vort Fædrelands funde Muld, men bestraales af Mandens poetiske Sol i Overensstemmelse med Skjaldens Ord: .
Hvad Solskin er for det forte Muld,
er sand Dplysning for Muldets Frænde.

Og med hvilken dybt rammende Spot revser ikke Digteren den blakkede Politik, der kun lader sig lede af skamløs Egennytte, i Gaardmanden Søren Olsens Person (trost Dem Sognefoged Hans Pedersen i Mandløb, der iforsjor løb over til Højre • for at blive Dannebrogsmænd. Hr.—s blakkede Politiker hedder jo ikke Hans Pedersen, men Søren Olsen). Vi lykønskede vor gamle Stad, som Hr.— har skænket paa en Gang en højere Kunstnydelse og en gavnlig politisk Lærdom. Vi ere overbeviste om, at Hr.— kun vil have et spottende Smil til Svar paa vort Klippeorgans sikkert forestaaende lave og smudsige Angreb paa hans Person og hans Digtning til Havn fordi han har bekæmpet den Reaktionens Hovding, i hvis aflagte Buxer vor sølle Modstander spanker om."

Efter saaledes at have gjort mig bekendt med den lokale Presses Kritik af mig, kastede jeg et Blik paa den Del af Gæstestuen, som jeg kunde overse gennem Døren. Stuen var tom, og den salmede Skjønhed sad og sov bag Buffetten med en lille tyk opslagen Bog i Duodez foran sig. Kort efter aabnedes Døren fra Gangen sagte og forsigtig. Hr. Lambrechts fortsmudsede Hoved tittede ind, og hans smaa brune Øjne løb spejdende om til alle Stuens fire Hjørner. Amalie vedblev at sove sødelig. Jeg vilde ikke give mig tilkjende • som nærværende i Spisestuen, thi oprigtig talt, jeg gruede paa min aandelige Fordøjelses Begne ved Udsigten til mere lokal Kunsttheori fra min Belynder og Impresario Hr. Lambrecht. Denne gik hen og prikkede Froken Amalie paa Skulderen. Hun vaagnede op med den energiske Forsikring:

— Nej, ved Gud i Himlen, om jeg sov, Hr. Lambrecht. Er det en Bajer?

Hr. Lambrecht tystede og pegede spørgende hen mod Spisestuens Dør.

— Nej, der er ingen, svarede Opvartningspigen; den fremmede Herre, der spillede Komædie i aften, har spist og er gaaet for længe siden.

Hr. Lambrecht aabnede atter Gangdøren og vinkede ud igjennem den. Jeg fikrede mig imidlertid en Stilling, hvor jeg, selv aldeles usynlig fra Gæstestuen, kunde overse denne saa temmelig.

• Den først Indtrædende var en lille tyk, rødmsset glatbarberet Mand med smaa sammenknebne Øjne; han saa ud som en velhavende Borger. Den Næste var saare tarvelig klædt, med et lilla Bomuldschalstørklæde, uden Flipper eller andet synligt Vinned. Hans graa slidte Venklæder hang

i uregelmæssige Frynser ned imod Støvlehælene. Han bar et mørkt Hælsfæg, der næsten groede helt op til Djinene.

Hr. Lambrecht bestilte en halv Flaske Portvin og tre Glas. Desværre blev Samtalen, under hvilken Kjøbmanden talte og gestikulerede ibrigt, ført saa sagte, at det kun var mig muligt gennem enkelte afbrudte, højere udtalte Ord at slutte mig til, at der var Tale om en Handel ganske i Almindelighed. Først da Ordene: første, anden og tredie Prioritet vare komne mig for Ore, mærkede jeg, at det var et Hus- eller Gaardsalg, der forhandlede om. Den tykke Storbørgere og den tynde Smaabørgere talte kun lidt; den første havde bestandig et smørret Grin paa Læberne. Den første halve Flaske Portvin tømtes; og trods en kort, men ikke meget energisk Protest fra den Tykke bestilte Hr. Lambrecht strax en Afløser. Den gav Talen et højere Fald og et rappere Tempo. Den tykke Herre sagde:

— Men saa er der jo Ens politiske Overbevisning.

— Na — aa — Melgaard — hvad? sagde Hr. Lambrecht med et Smil og et Skuldertræk.

Den Tilstalte lo en lille Smule og sagde:

— Ja, ja, det gaar vel ogsaa. Og naar jeg faar alle Abertisjementerne fra Landet, for se Abonnenter hm ser De de Bøndertampe er jo altid en fem, sex Stykker om at holde en Avis

— Ja, det er Skam sandt, jukkede den Tynde.

Den Tykke kløede sig i Hovedet og sagde:

— Ja, jeg maa jo se i Deres Bøger, hvad Abertisjementerne har indbragt Deres Blad, Rasmussen.

— Det forstaar sig, svarede den Tynde.

— Bæst bliver det med denne Realisme, sagde Melgaard. Den har jo Saaby altid skjældt saa læsterligt ud i mit Blad, og Tostrup har rost den i Deres, Rasmussen. Og naar nu Tostrup bliver Redaktionssekretær, saa bliver Omslaget for tydeligt.

— Na, de Artikler om Literatur er der jo kun mig og nogle Fruentimmer, der har læst, sagde Lambrecht ja der er Barber Prelmayers Svend; han er Realist, men han abonnerer s'gu ikke for sig selv, og paa Stuen er de nodt til at holde Avisen, naar den bliver den eneste i Byen. Naa og Slagter Egidius's Søn, han vil jo bare have Spektakler. Naa saa er vi enige Melgaard. De kjober mit Hus paa Søndergade; for nu maa Deres Trykkeri s'gu være vel asforteret og Deres Redaktionslokale vel monteret Rasmussen

bliver Deres Faktor, Tostrup Redaktionssekretær og Svigersøn — hvad Fatter Melgaard?

— He — ja for mig gjerne; for det Eneste, hun havde imod ham var jo hans Realisme, og nu har Pigebarnet jo sagt, at siden hun hørte — læse, saa syntes hun ikke det var saa farligt. For, hun er ligesom jeg meget reli'øs, Lambrecht! Hr. Melgaard gav den sidste Replik et lidt højtideligt Sving.

Hr. Lambrecht rakte Spidsen af sin Tunge ud mod Melgaard og blinkede til ham. Denne Gang tog han det ikke saa gemtligt som før med Politiken, men sagde sukkende:

— Nej, det mener jeg. For hvis man ikke troede paa Belønning og Straf i det andet Liv hinsides Graven, saa blev man jo en ren gudsforgaaen Kjæltring og snød og bedrog alle Menneſker. Nej, hvad Rel'ionen angaar, er jeg enig med Saaby. Og Saaby skal ogsaa blive ved at skrive om Rel'ionen og om Udlandet i det ny Blad. I Udlandet har han altid været venstresindet og holdt med Gambetta; det er bare i Indlandet — ja og saa i Norge, at han er Højremand. • Jo det kan nok ordnes, for Tostrup er ogsaa reli'øs, siger min Datter.

Amalie, en halv Flaske Portvin til! bestilte Hr. Lambrecht. Da den var serveret, sagde han:

— Maa Gud ske Lov, nu er vi alle Venstremænd. Ja, ja, Rasmussen. De sukker, men som Faktor hos Melgaard faar De jo dog Deres Bisse, men som Redaktør gif De jo . . . dog paa . . . ja det Tilfældige.

— Nej . . . jeg gif s'gu paa det Bisse, mumlede Rasmussen, og det var Underbalance.

— De fik mit Hus for godt Kjøb, Melgaard, sagde Lambrecht. Jeg sælger altid for billig. Men naar det gjælder min politiske Overbevisning . . .

Melgaard støttede begge Albuerne paa Bordet og sit Hoved mellem Hænderne, gjorde samme Bevægelse med Tungen, som Lambrecht før gjorde til ham, og sagde:

— Hæ . . . hæ . . . ja vel. Naar bare man forstaar hverandre, Lambrecht! Ja nu maa vi vel hen hos Prokurator Fangel og saa Papiernerne i Orden . . . Nej . . . Lambrecht, det er en Skam at De skal betale al Portvinen; det var ikke Meningen . . . Vil De . . . naa De har betalt, • ja saa nytter det jo ikke, at jeg protesterer; • De har altid saadan Gentlemanmanerer paa Beværtninger . . . men s'gu inte bag Deres Diff. Hvad? . . . Hæ, hæ, hæ!

Efter en forvirret Samtale om Romantik og Realisme, sagde han:

— Egenlig skylder jeg Dem et Efterhonorar, hi, hi . . . Ja, jeg véd i Forvejen, at De vil sige Nej, saa det er blot Spøg, hi, hi, hi . . . hva' . . . ? Ser De Hr. — (Hr. Lambrecht begyndte uvilkaarlig at sænke Stemmen) . . . ser De . . . jeg vilde have den gamle Melgaard til at købe et Hus, som jeg havde bygget, og som udmærket godt kunde indrettes til Trykkeri og Avisredaktion. Og jeg vilde staa ham af med Konkurrenten, men da hele min Forretning er en Benstreforretning, saa kunde jeg jo ikke godt finde mig i, at hans Blad blev ved at være et Højreblad. Maa den gamle Rævebælg er s'gu lige glad; han ser paa, hvad der giver Noget i Botten . . . hi, hi, hi, hva' Hr. — ? Tostrup og Datteren vilde have hinanden, og Tostrup er Penge værd som Provinsjournalist for Benstre; han er bondefødt og kender Bønderne ud og ind. Den gamle Melgaard og hele hans Familie er knusende orthodoxe, saa det var bare det, der generede dem, at Realismen, som de troede, var det samme som Atheismen, holdt med Benstre. Saa tænkte jeg: Vi faar Hr. — til at læse op hernede . . . og De husker nok, jeg bad Dem om at vælge mere neutrale Sager. Tak skal De have, at De g'or'e det. Det var brillant. Familien Melgaard blev beroliget; jeg fik Alting lavet, som jeg vilde have det, og faar en pæn lille Forretning med Udstyret til Kathinka Melgaard, som skal giftes med Tostrup til Foraaret. Ja, De maa undskyldte, at jeg rent ud sagt har brugt en berømt Digter . . . hi . . . hi . . . saa at sige i min Forretning, men jeg er Forretningsmand til Tænderne . . . men Gud bevares, Hr. —, derfor svigter jeg ingeniørene og de højere saadan . . . hi . . . Kategorier. Farvel, og tak, Hr. —

- Nr. 17. Bedstemoder og Sønuedatter, en Fortælling af C. Dalsgaard, med 9 Illustr.; Anemonen, en Foraarsfantasi af S. Michaelsen, med 1 Illustr.; Prøvet, en Fortælling af C. Henningsen, med 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 18. San Asiane, En Reiseerindring fra Ischia, af B. Bergsøe, med 4 Illustr.; Et Nutids Underværk, af C. Martens, med 2 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 19. Dehenschlægers Barndom og første Ungdom, af E. Schrøder, med 4 Illustr.; For 200 Aar siden, af Mørk Hansen; Den Misundelige, et japanesisk Sagn, med 2 Illustr. 32 Sider. 15 Dre.
- 20. Fra en Kunstrejse, humoristisk Fortælling af S. Schandorph, 4 Illustr. 20 Sider. 10 Dre.
- 21. Bore Skomagere, humoristisk Skitse af n—r, med 7 Illustr.; Dufels Gris, af Sophus Neumann, med 3 Illustr.; Et Nul for lidt, Fortælling af B. Hansted, med 2 Illustr.; De tre Duster, et Nytaarsæventyr, 6 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 22. Den femte Verdensdel, dens Opdagelse og Naturforhold, af Th. Siersted, med 6 Illustr. 24 Sider. 10 Dre.
- 23. Drachmann: Slider og Sløser, En Sømandshistorie, med Illustr. af Carl Thomsen; R. Dilling: Greven af Svedala; med Illustr. af C. Henningsen; C. Ploug: Mon han dog ej skulde komme? 28 Sider. 25 Dre.
- 24. S. Davidsen: En dansk Kapergast, med Illustr. af B. Rosenstand; B. Østergaard. En Uvedkommende, Studie fra Gaden, med Illustr. af R. Gamborg; S. Schandorph: Fra Lazarethet, 24 Sider. 20 Dre.
- 25. M. Henckel: Dronning Anna Sophies Page, med Illustr. af H. P. Lindeburg; Ingvor Bondesen: Livslavens Brud, en Fortælling med Illustr. af Anker Lund. 48 Sider. 25 Dre.
- 26. M. Thoresen: „Det lønner sig“, med Illustr. af Carl Thomsen; Ad. Langsted: Den sidste Tilflugt, med Illustr. af H. P. Lindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- 27. J. Nielsen: et Glentefrig, med Illustr. af H. Tegner; J. Futtrup: Fra Flejetiden, med Illustr. af Viggo Langer. 24 Sider. 10 Dre.
- 28. N. Juel-Hansen: Fra Sibiriens Urskove, med Illustr. af R. Gamborg; B. Arnesen Kall: Fra Østerland, med Illustr. af Tom Petersen. 24 Sider. 10 Dre.
- 29. K. Sief: Elstovskjærnerne, et Sagn fra Provence, med Illustr.; Lausens Munde, med Illustr.; Nic. Bøgh: Kjender Du de Stille i Landet? J. Krohn: Rosen, med Illustr. af H. Tegner. 44 Sider. 15 Dre.
- 30. Ad. Langsted: Lægedomsstyggem, med Illustr.; J. Futtrup: Middelalderliv i Nutiden, med Illustr. af R. Gamborg; B. Hansen: En sørgelig Hemmelighed, Fortælling med Illustr. af Anker Lund; B. Østergaard: Onde Dine, med Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 31. Nic. Bøgh: Naar Zigeunerne komme tilbys, med Illustr. af Alf. Schmidt; Anna Borch: Djæveln som Præst, med Illustr.;

(Fortættets paa Omflagets 4de Side).

- Elith Keumert: Iland fra Fortet, med Illustr. af Alf. Schmidt; Ad. Langsted: En Moders Tilgivelse, Et Sagn fra Bretagne, med Illustr. af H. P. Vindeburg. 24 Sider. 15 Dre.
- Nr. 32. B. Corfitzen: Fra Spaniernes Tid, med Illustr. af R. Gamberg; B. Arnesen Kall: Sapho, en Fortælling med Illustr. 40 Sider. 10 Dre.
- 33. Raffehoved, Skizze af Elisabeth Martens; Bodsprædikanter, af Em. Henningsen; Peter Andreas Heiberg og Thomasine Gyllembourg, af L. Schrøder; Johanne Louise Heiberg, af L. Schrøder. 17 Billeder. 72 Sider. 20 Dre.
- 34. Et Offer, Fortælling af Andr. Beiter, med 5 Illustr.; Tro til Døden, Fortælling af Birger Hansted, med 6 Illustr.; Dronning Elisabeth af Danmark. 52 Sider. 20 Dre.
- 35. Naadigherrens Gulduhr, Fortælling af Knud Skytte, med 7 Illustr.; Koldinghus, af Ingvor Bondesen, med 5 Illustr. 48 Sider. 15 Dre.
- 36. Den landflygtige Skrædder, af Knud Skytte; Den hvide Pige, et Mønst Sagn, af Mogens Gynges. 9 Billeder. 28 Sider. 10 Dre.
- 37. En Solstraale, Skizze af D. C. Molbeck; Hammershøi, en Skizze af Theodor Siersted; Theplanten og Theen, ved A. B. C. Toepffer; 30 Potter Rejer, af Birger Hansted, med 13 Illustrationer. 52 Sider. 15 Dre.
- 38. En Roman i Klitten, af Holger Drachmann; Vinkjældereren; For to Hundrede Aar siden, af M. Mørk Hansen; Fra Bornholm, af Glistrup. 14 Billeder. 48 Sider. 20 Dre.
- 39. Præsten Hans Madsen, af Beatus Dodt; Præsten og Byvædderen; Tre Løfter, Fortælling af Martin Kof; Svend Trøst Nr. 2, af Martin Kof; Hvad kan ikke Handen hitte paa? Eventyr ved Jens Kamp, med 20 Illustr. 54 Sider. 20 Dre.
- 40. Den gamle Kiste og Taasi-Poul, af J. Nielsen. 11 Billeder, 24 Sider. 10 Dre.
- 41. Kjærlighed og Grøntsager, af L. Dilling; Den stærkeste, af Chr. Vestergaard; Hvorledes Kresten kom frem, en Historie af H. J. Guldberg, med 18 Illustr. 48 Sider. 20 Dre.
- 42. Stjernestud, af Birger Hansted; Gjedden, indisk Folkeeventyr, af Jens Kamp; Det gamle Monument paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia, af B. Baupell; Barre, af Mogens Gynges; Lidt Mosaisk fra Stranden, af Camillo Bruun, med 19 Billeder. 46 Sider. 15 Dre.

Mærk! Enhver, der af ovennævnte Bøger kjøber paa engang for et Beløb af 4 Kr., erholder 10 % Rabat.

